

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ

**ИНСОН ҚАДРИ, УНИНГ
ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ,
ҚОНУНИЙ МАНФААТЛАРИ
УЧУН**

**“O‘ZBEKISTON”
ТОШКЕНТ – 2022**

УЎК 324.(575.1)
КБК 66.3(5У)68
М 54

М 54 Мирзиёев, Шавкат Миромонович

Инсон кадри, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатлари учун [Матн] / Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент: “O‘zbekiston” нашриёти, 2022. – 416 б.

2021 йил 24 октябрда мамлакатимиз ҳаётида муҳим сиёсий воқеа – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўлиб ўтди. Сайлов яқунларига кўра, Тadbиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан номзод Шавкат Миромонович Мирзиёев 80,12 фоиз овоз олиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб сайланди.

Ушбу китобдан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Тadbиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг Х съездида, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри сайловчилар вакиллари билан ўтказган сайловолди учрашувларида сўзлаган маърузалари, шунингдек, Президентлик лавозимига киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталари кўшма мажлисидаги нутқи ўрин олган.

УЎК 324.(575.1)
КБК 66.3(5У)68

Abdulla Qodiriy nomidagi

viloyat AKM

INV № 2023/31-4

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН –
ИНСОН ҚАДРИ УСТУВОР
БЎЛГАН ЖАМИЯТ ВА
ХАЛҚПАРВАР ДАВЛАТДИР**

*(Тадбиркорлар ва ишбилармонлар
ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик
партиясининг X съездида сўзланган нутқ)*

Ҳурматли съезд делегатлари!

Муҳтарам ватандошлар!

Аввало, Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлган бугунги съездида иштирок этаётганимдан, барчангизни мана шундай кўтаринки кайфиятда кўриб турганимдан ғоят мамнунман.

Сизлар билан партиямиз ташкил этилган кундан бошлаб, барча масалаларда ҳамфикр бўлиб, ҳаёт олдимизга қўяётган долзарб вазифаларни биргаликда самарали бажариб келмоқдамиз.

Юртимиз сиёсий майдонида катта нуфузга эга бўлган Ўзбекистон Либерал-демократик партияси съездининг Сиз, ҳурматли делегатлари ва фаоллари менга юксак ишонч билдириб, Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига номзодимни кўрсатганингизни беҳад кадрлайман.

Бу мен учун юксак шараф ва айни пайтда улкан масъулият эканини юрак-юракдан ҳис этмоқдаман.

Бундан беш йил олдин мен партиямиз минбаридан ўз сайлов-олди дастуримни эълон қилган эдим. Ушбу дастурда давлат ва жамиятимизни янада ислоҳ қилиш, фуқароларимизнинг ҳаётий муаммоларини ҳал этиш ва орзу-умидларини рўёбга чиқаришни олий мақсад этиб белгилаган эдик.

Беш йил мобайнида аҳоли фаровонлигини таъминлаш ва унинг келажакка бўлган ишончини мустаҳкамлаш борасида нималарга эришдик? Қандай марраларни эгалладик? Камчиликлар нималардан иборат бўлди?

Дастуримиздаги эзгу мақсадларни ҳаётга тўлиқ татбиқ этиш учун 2017–2021 йилларда мамлакатни ривожлантиришнинг

5 та устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини қабул қилдик. Унинг доирасида 300 га яқин қонун, 4 мингдан зиёд Президент фармони ва қарори қабул қилинди.

Қисқа даврда мамлакатимизда янгиланишлар нафаси кириб бормаган бирорга соҳа ва тармоқ, шаҳар ва туман, қишлоқ ва маҳалла қолмади, десам, айтиш ҳақиқатдир.

Шу борада бир фикрни алоҳида таъкидлаб айтишни истардим: **бугунги кунда давлатимиз инсон учун, халқ учун очилди. Халқ билан бевосита мулоқот қилиш, унинг дарду ташвишлари, муаммоларини ижобий ҳал этиш бўйича мутлақо янги тизим яратдик.**

Давлат ташкилотлари иш фаолиятида “маҳаллага тушиш”, “халқ ичига кириш, унинг дардига кулоқ солиш”, “ташвишига шерик бўлиш” ва “муаммоларни жойида ҳал этиш” тамойиллари асосий мезонга айланди.

Бизнинг бу ҳаракатларимиз Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий, Бобур Мирзо каби буюк аждодларимизнинг давлат ва халқ бирлиги, инсонпарварлик ва адолат устуворлиги ҳақидаги юксак ғояларига таянади. Шу асосда, халқ ҳокимиятини мустаҳкамлаш, парламентаризмни ривожлантириш ва давлат органлари ҳисобдорлигини таъминлашга қаратилган кенг қўламли чора-тадбирлар амалга оширилди.

Давлат ва жамият бошқарувида очиклик ва адолатга асосланган, одамлар манфаатига хизмат қиладиган халқпарвар қарорлар қабул қилиш тизими шакллантирилди.

Энг муҳими, биз кўп йиллар давомида амал қилиб келинган **“давлат – жамият – инсон”** тамойилини ўзгартирдик. Мамлакатимизда аввало **инсон, кейин эса, жамият ва давлат** манфаати барча ҳаракатларимизнинг негизига қўйилди. Ҳаётимизда **“Давлат – инсонлар учун”** деган халқчил ғоя изчиллик билан қарор топиб бормоқда.

Жамиятда аҳоли ва партияларнинг сиёсий фаоллиги, фуқаролик жамияти институтлари, оммавий ахборот воситаларининг

роли ва аҳамиятини оширишга қаратилган тизимли ишларни олиб бормоқдамиз.

Инсон, унинг ҳақ-ҳуқуқлари, кадр-киммати ва қонуний манфаатларини таъминлаш ҳамда ҳимоя қилиш тамойили ислохотларимиз моҳиятини ташкил этмоқда. Шу тариқа ўтган беш йилда кўплаб масалаларда янги билим, кўникма ва тажриба орттирдик.

Албатта, барча йўналишларда ҳам ишларимиз бир текисда, силлик ва раво кетди, деб айта олмаيمиз. Қатор соҳаларда айрим камчилик ва хатолар ҳам бўлди. Лекин, тўла ишонч билан айтиш мумкинки, барча ислохотларимиз, эзгу ҳаракатларимиз фақат ва фақат мамлакатимиз тараққиётига, халқимиз фаровонлигини оширишга қаратилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, жамиятимизда демократия тамойиллари, Конституция ва қонун устуворлигини таъминлаш сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилмоқда.

Ҳурматли дўстлар!

Маълумки, ўтган беш йиллик давр барчамиз, бутун мамлакатимиз учун кескин ва оғир синов йиллари бўлди. Айниқса, 2020 йили бошланган коронавирус пандемияси ва унинг оқибатида келиб чиққан глобал иқтисодий инқироз Ўзбекистон учун ҳам жиддий муаммоларни юзага келтирди.

Мана шундай мураккаб ва қийин вазиятга қарамасдан, биз миллий иқтисодиётимизнинг ўсиш суръатларини барқарор сақлаб қолишга эришдик.

Амалга оширган ислохотларимиз, эришган ютуқ ва натижаларимиз Сизларга, партиямиз фаолларига, айниқса, 1,5 миллиондан ортиқ ишбилармон ва тадбиркорларимизга яхши маълум. Қўлга киритган марраларимизни нафақат халқимиз, балки халқаро ҳамжамият ҳам бугун ҳолисона эътироф этмоқда.

Шу ўринда айрим рақамларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Сўнги беш йилда мамлакатимиз иктисодиёти 24 фоизга, саноат – 34 фоиз, экспорт ҳажми 1,5 баробарга, хорижий инвестициялар ҳажми эса 3 баробарга ўсгани биз кўлга киритган юкори натижалардан далолат беради. Шу даврда ўртача ойлик иш хаки 2,2 марта кўпайди.

Бу борада биз иктисодиётни эркинлаштириш, ташки савдо, солиқ ва молия сиёсатини тубдан такомиллаштириш, тадбиркорликни кўллаб-қувватлаш ва хусусий мулк дахлсизлигини кафолатлаш, кишлок хўжалигида чукур ва пухта ўйланган ислохотларни амалга ошириш, ҳудудларни ривожлантириш, саноат ва хизматлар кўламини кенгайтириш масалаларига устувор аҳамият қаратмоқдамиз.

Амалий натижадорлик, инсон манфаати ислохотларимизнинг бош мақсадига айланди.

Ҳурматли партиядошлар!

Ҳар қандай ислохот курук ракамларда эмас, балки, энг аввало, аҳолининг кундалик ҳаётида, унинг дастурхони ва рўзғорида ўз аксини топиши зарур. Бу – ҳаётий ҳақиқат.

Барча орзу-ниятларимиз, машаққатли меҳнатимиз, кечани – кеча, кундузни – кундуз демасдан амалга ошираётган саъй-ҳаракатларимиз – ҳамма-ҳаммаси бизга катта умид ва ишонч билан қараб турган халқимиз учундир. Биз ушбу йўналишдаги эзгу ишларимизни давом эттириб, ижтимоий адолат тамойили асосидаги барқарор ривожланиш дастурини ишлаб чиқдик ва мазкур соҳадаги фаолиятимизни давлат сиёсати даражасига кўтардик. Ўзбекистон тарихида ижтимоий соҳа бўйича бундай кенг кўламли ишлар илгари ҳеч қачон бўлмаган.

Юртимизда яшаётган оилалар ҳаётини шу нуқтаи назардан таҳлил қиладиган бўлсак, ўтган даврда қандай катта натижаларга эришганимиз аён бўлади.

Мисол учун, ҳозирги вақтда Ўзбекистондаги ҳар 100 та оилага 162 та телевизор, 107 та холодильник, 287 та мобиль телефон,

49-та энгил автомобиль тўғри келмоқда. Бошқача айтганда, мамлакатимиздаги оилаларнинг қарийб ярми ўзининг шахсий автомобиллига эга.

Ёки сўнги йилларда юртимизда ипотека дастурлари доирасида 140 мингдан ортиқ уй-жойлар барпо этилди. Бу рақамни олдинги йилларга солиштирганда, 10 мартадан ҳам кўп демакдир.

Самарали ва аниқ манзилли ижтимоий сиёсатни жорий этишда аҳолини арзон уй-жойлар билан таъминлаш, узлуксиз таълим ва тарбия соҳасида янги тизим яратиш, илм-фанни замон талаблари асосида ривожлантириш, аҳолининг барча қатламларига, хусусан, нурунийлар, хотин-қизлар, ёшлар ва имконияти чекланган, ёрдамга муҳтож шахсларга зарур кўмак бериш борасида амалга оширган ишларимиз эл-юртимизга яхши маълум.

Мен бугун бу борада батафсил гапириш, қандайдир рақамларни келтириш фикридан йироқман.

Ижтимоий йўналишдаги ислохотлар ҳақида сўз борганда, илм-фан, таълим-тарбия, соғлиқни сақлаш, маданият ва санъат, оммавий ахборот воситалари, жисмоний тарбия ва спорт каби соҳаларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, кадрлар салоҳиятини ошириш масалалари ўтган 5 йилда эътиборимиз марказида бўлганини алоҳида қайд этиш лозим.

Энг асосийси, мана шундай масканларга, таъбир жоиз бўлса, жон ва рух бағишлайдиган фидойи муаллим ва тарбиячилар, профессор-ўқитувчилар, илмий ва ижодкор зиёлилар, жонкуяр шифокорларнинг машаққатли ва шарафли меҳнати муносиб тақдирланмоқда.

Пенсионерлар, ногиронлиги бўлган шахслар, кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида катта миқдордаги маблағ ва ресурслар сарфланмоқда.

Мана, ҳозир диёримизда куз фасли бошланди. Ҳеч кимга сир эмас, илгари куз деганда, авваламбор, пахта йиғим-терим “кам-

панияси” кўз олдимизга келар эди. Якин-якингача ҳар йили тахминан 6–7 миллион аҳолимиз, жумладан, болалар пахта теримига “ихтиёрий-мажбурий” сафарбар этиларди.

Мана, уч-тўрт йилдан буён ўқитувчи ва ўқувчилар – мактабда, врач – шифохонада, олимлар – лабораторияда, талабалар – аудиторияда ўз машғулоти ва ўз иши билан банд бўлмоқда. Бундай натижага тўғри иқтисодий сиёсат юритиш, тadbиркор ва деҳқон учун манфаатли бўлган самарали усулларни, жумладан, кластер ва кооперация тизимини жорий этиш эвазига эришдик.

Мухтасар айтганда, бугун юртимизда тарихан қисқа фурсатда бутунлай янги сиёсий-ҳуқуқий, ижтимоий-иқтисодий, илмий-маърифий ва маданий муҳит яратилди, деб айтишга барча асосларимиз бор.

Азиз дўстлар!

Шу ўринда яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман: биз ўтган беш йилда катта тажриба орттирдик. Халқимиз бизга ишонди ва инонди. Айни вақтда эл-юртимиз биздан янги режа ва дастурларни амалга оширишни кутмоқда.

Халқимизнинг ана шундай ишончи ва орзу-ниятлари, эзгу умидларини рўёбга чиқариш мақсадида юртимизда тинчлик ва барқарорликни сақлаш, фуқаролар ва миллатлар ўртасида дўстлик ва ҳамжихатлик муҳитини мустаҳкамлаш, халқимизнинг маънавий дунёсини янада юксалтириш, Ўзбекистонда яшаётган, миллати, тили ва динидан катъи назар, ҳар бир ватандошимизнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини ҳимоя этиш, кафолатли даромад манбан, тиббий хизматлар ва уй-жой, сифатли таълим билан таъминлаш, камбағалликни қисқартириш ва эҳтиёжманд аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, мамлакатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ва нуфузини оширишга қаратилган **Янги Ўзбекистон стратегиясини** ишлаб чиқдик.

Бугун сизларга тақдим этилган шу номли китобда ушбу Стратегиянинг устувор йўналишлари ҳақида батафсил фикр юритилган.

Шу билан бирга, китобга кирмаган, аммо эътибор беришимиз лозим бўлган қуйидаги энг муҳим ва долзарб масалаларни ҳам, биз албатта ҳисобга олишимиз зарур.

Биринчидан, бугунги кунда мамлакатимиз аҳолиси 35 миллионга етди, 2026 йилга бориб эса 38 миллиондан ошиши кутилмоқда.

Бу – юртимиз жаҳонда аҳоли сони бўйича 37-ўринга чиқиб, Польша, Канада, Саудия Арабистони каби давлатлар аҳолисидан ҳам ошади, дегани.

Иккинчидан, аҳолимизнинг қарийб 55 фоизини ёшлар ташкил этади ва ҳар йили меҳнат бозорига камида 600 минг ёшлар кириб келмоқда.

Бундай демографик ўсиш биз учун ҳам имконият, ҳам жуда катта масъулият демакдир.

Учинчидан, дунё миқёсида иқтисодийётнинг таркиби кескин ўзгариб, рақамли ва биотехнологиялар, сунъий интеллект каби соҳалар шиддат билан ҳаётга кириб келмоқда.

Иқтисодийёт ривожини усқуналар эмас, балки замонавий билим ва инновациялар белгилайдиган замон келди.

Тўртинчидан, иқлимнинг кескин ўзгариши, сув ресурсларининг камайиб бориши инсоният учун келажакдаги эмас, айнан бугунги кундаги долзарб муаммога айланди.

Бу эса дунё миқёсида қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат хавфсизлиги, аҳоли саломатлиги ва даромадларига жиддий хавф солмоқда.

Бешинчидан, халқаро майдондаги ва минтақамиздаги зиддиятлар, радикализм, экстремизм ва терроризм каби хавф ва таҳдидлар халқимиз тинчлиги ва осойишталигини кўз қорачиғидек асраб-авайлаш нақадар муҳимлигини кўрсатмоқда.

Юкоридагиларни инобатга олиб, бугунги съездимизда келгуси беш йилда олдимизда турган энг асосий ва муҳим вазифалар ҳақида Сизлар билан маслаҳатлашиб, фикрлашиб олмоқчиман.

1. Илм ва инновацияларга асосланган янги иктисодиётни барпо этиш

Ҳурматли съезд катнашчилари!

Қабул қилинган Ҳаракатлар стратегияси иктисодиётимизнинг барча соҳаларида бозор механизмларини амалда жорий этиш ҳисобидан барқарор ривожланиш учун мустаҳкам пойдевор яратди.

Энди, мавжуд захира ва имкониятларимизни сафарбар этган ҳолда, келгуси беш йилда аҳоли жон бошига ялпи ички маҳсулотни **1,6 баробар** ошириш вазифаси олдимизда турибди.

Шу тариқа, 2030 йилга бориб, аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромадни 4 минг доллардан ошириб, *даромади ўртачадан юқори бўлган давлатлар* қаторига киришга пухта замин яратган бўламиз.

Албатта, бу осон вазифа эмас. Бунга эришиш учун, аввало, иктисодиётда илм ва инновацияларга асосланган ривожланиш ҳисобидан янги технологиялар ва қўшилган қиймат занжирларини кўпайтириш орқали меҳнат самарадорлигида туб ўзгаришлар қилишимиз шарт.

Шу мақсадда **биринчидан**, келгуси беш йилда саноат маҳсулотлари ҳажми 1,4 баробар, меҳнат унумдорлиги эса камида 2 марта оширилади. Буни, аввало, “драйвер” соҳаларда, “ҳомашёдан тайёр маҳсулотгача” деган тамойил асосида саноат кластери тизимини ривожлантириш орқали йўлга қўямиз.

Мисол учун, мис саноати кластерини ташкил этиш билан келгуси беш йилда мис ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш

ҳажми 2 мартага кўпаяди ҳамда 8 миллиард долларлик маҳсулот ишлаб чиқаришга асос яратилади. Навоий, Олмалик тоғ-кон металлургия комбинатлари ва Бекобод металлургия корхонасида катор йирик лойиҳаларни амалга ошириш хисобидан кўшимча 10 миллиард долларлик маҳсулотлар ишлаб чиқариш таъминланади.

Шунингдек, табиий газни қайта ишлаш даражасини 8 фоиздан 20 фоизга ошириш орқали кимё саноатида 2 миллиард долларлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Яқинда “Навоийазот” корхонаси негизида Марказий Осиёда биринчи йирик кимё технологик кластери ташкил этилганидан хабарингиз бор.

Келгуси йилларда Қорақалпоғистон Республикаси, Бухоро, Қашқадарё, Фарғона ва Тошкент вилоятларида яна 5 та кимё технологик кластер ташкил этилади ва уларда умумий қиймати қарийб 7 миллиард долларлик 40 дан зиёд истикболли лойиҳалар амалга оширилади. Ушбу лойиҳалар учун ёш, замонавий билимларга эга бўлган кадрлар ва олимларни тайёрлаш мақсадида Тошкентдаги Улуғбек шаҳарчасида кимё соҳасида илмий ва таълим кластери ташкил этилади.

Саноатни ресурс базаси билан таъминлаш учун геология-кидирув ишлари ҳажми кескин оширилади, соҳага хусусий инвесторлар ва илғор хорижий компаниялар кенг жалб қилинади. Бунда ерости бойликларидан фойдаланганлик учун солиқ ставкалари норуда қазилмалар бўйича – 2 мартага, табиий газ бўйича – 3 мартага, нефть бўйича – 2 мартага камайтирилади. Шунингдек, ушбу солиқ мис ва олтин бўйича – 7 фоизгача пасайтирилади.

Илм-фанни ривожлантириш орқали саноат тармоқларига энг замонавий технологияларни кенг жорий этиш дастурлари ишлаб чиқилади ва амалга оширилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда рақамли иқтисодиётни асосий “драйвер” соҳага айлантирамыз. Унинг ҳажми камида 2,5 баробар оширилиб, 4 миллиард долларга етказилади.

Ҳар бир хонадон ва ижтимоий муассаса мақбул нархда юкори тезликдаги Интернетга уланади, магистраль автомобиль йўллари 100 фоиз мобиль алоқа ва Интернет билан камраб олинади. Шунингдек, халқаро магистрал Интернет тезлиги – 5 баробар, туманлараро тармоқлар тезлиги – 8 баробар оширилади.

2026 йилга қадар нефть-газ, кимё, металлургия ва бошқа саноат соҳаларидаги барча жараёнлар тўлиқ рақамлаштирилади. Дастурий маҳсулотлар индустрияси ҳажми 5 баробар, уларнинг экспорти эса 10 баробар оширилиб, 500 миллион долларга етказилади.

Келгуси йил якунига қадар **“Фуқаролар эмас, ҳужжатлар ҳаракатланади”** тамойили асосида барча давлат органларида иш юритиш, аҳоли билан ҳужжат алмашиш тўлиқ электрон шаклга ўтказилади.

Учинчидан, иктисодиётда юкори ўсиш суръатларини сақлаб қолиш учун макроиктисодий барқарорлик таъминланади.

Бунда 2023 йил охиригача инфляция даражаси 5 фоизга туширилади. Давлат бюджети тақчиллиги ялпи ички маҳсулотга нисбатан 2,5 фоиздан ошмаслиги таъминланади. Бунинг учун бюджет маблағларини самарали тақсимлаш ва назорат қилишнинг янги тизими йўлга қўйилади. Бундан буён бюджет харajatлари, биринчи навбатда, фуқароларимизнинг турмуш шароитини яхшилаш ва худудларни ривожлантиришга йўналтирилади.

Хабарингиз бор, бу йилдан бошлаб жорий этилган **“Фуқаролар бюджети”** дастури доирасида 14 та туман бюджетининг 5 фоизи аҳоли тақлифлари асосида долзарб муаммоларни ечишга қаратилди. Келгуси йилдан бошлаб ҳар бир туман бюджетининг камида 5 фоизи ушбу Дастур орқали тақсимланади. Шу тариқа бевосита аҳолининг талаблари асосида йилига 1,5–2 триллион сўм маблағ жойлардаги энг долзарб муаммоларни ҳал этишга сарфланади.

Яна бир муҳим масала – янгидан жалб қилинадиган йиллик ташқи қарз миқдори 5 миллиард доллардан ошмаслиги таъминланади.

Иқтисодиётда молиявий ресурсларни қўпайтириш мақсадида келгуси 5 йилда фонд бозори ҳажми 200 миллион доллардан 7 миллиард долларга етказилади. Бунда мамлакатимизда капитал олиб кириш бўйича мавжуд чекловлар қайта кўриб чиқилиб, барча учун қулай бўлган шарт-шароитлар яратилади.

Тўртинчидан, иқтисодиётда юқори ўсиш суръатларини таъминлаш учун келгуси беш йилда 120 миллиард доллар, жумладан, 70 миллиард доллар хорижий инвестициялар жалб қилинади.

Шу мақсадда 2026 йилгача хорижий ва маҳаллий инвестицияларни жалб этиш бўйича алоҳида стратегия қабул қилинади.

Давлат-хусусий шериклик асосидаги лойиҳалар доирасида келгуси беш йилда транспорт, йўл қурилиши, сув хўжалиги ва бошқа соҳаларга 14 миллиард доллар инвестиция жалб қилинади.

Келгуси йилдан бошлаб асосий воситаларни амортизация қилишга солиқ имтиёзларини кенгайтириш орқали 130 мингдан зиёд тадбиркорлар ихтиёрида ҳар йили қарийб 2 триллион сўм маблағ қолдирилади.

Хабарингиз бор, кейинги пайтда ҳудудларда саноат ва инфратузилмани ривожлантириш бўйича катта ишларни амалга оширмоқдамиз. Бунинг учун албатта қўшимча молиявий ресурслар керак. Шу мақсадда **Ўзбекистон тараққиёт банки** ташкил этилади.

Бешинчидан, мамлакатимизнинг экспорт салоҳияти 1,7 баробар оширилиб, 2026 йилда 30 миллиард долларга етказилади.

Экспорт таркибида хомашёнинг улуши ҳозирги 46 фоиздан 23 фоизга камайиб, тайёр маҳсулотлар ҳажми 2,5 баробар қўпаяди.

Европа давлатларига “GSP+” тизими доирасида 2 мингдан зиёд турдаги тайёр маҳсулот экспорти йўлга қўйилади.

Келгуси йилдан бошлаб **“Янги Ўзбекистон – рақобатбардош маҳсулотлар юрти”** деган ғоя асосида 200 та экспортчи очик танлов асосида сараланиб, уларни етакчи экспортёрларга айлантириш ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўйича манзилли дастур амалга оширилади.

Олтинчидан, давлат корхоналарининг трансформацияси ҳамда хусусийлаштириш жараёнлари тезлаштирилади.

Энди самарасиз корхоналар давлатдан қўшимча ёрдам олмасдан, хусусий сектор каби **“Ўз аравасини ўзи тортиши”** шарт.

Бунда машинасозлик, кимё, нефть-газ, энергетика, кон-металлургия, транспорт каби тармоқлардаги 23 та йирик корхона халқаро кредит рейтингларини олиш орқали ички ва ташқи молиявий бозорларга мустақил чиқиб, инвестиция лойиҳалари учун ўзи маблағ жалб қилиши талаб этилади.

Шунингдек, энергия ресурслари бозори эркинлаштирилиб, соҳага хусусий инвестициялар кенг жалб қилинади. Натижада 2026 йилга бориб, электр энергияси ишлаб чиқариш ҳажми йилига қўшимча 30 миллиард киловатт соатга оширилади ва жами 100 миллиард киловатт соатга етказилади.

Келгуси йилда табиий газ бўйича ҳам эркин бозор тамойилларини жорий этиш жараёнлари бошланади.

Электр энергияси ва табиий газ бозорларини эркинлаштириш билан бирга, эҳтиёжманд аҳолимизни химоя қилиш учун ижтимоий истеъмол нормалари киритилади.

Шу билан бирга, банк тизимини трансформация қилиш орқали хусусий банкларнинг улуши жами банк активларининг 60 фоизига етказилади.

Умуман, 2026 йилга бориб, хусусий секторнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 67 фоиздан 80 фоизга, экспорт ҳажмида эса, 32 фоиздан 60 фоизга ўсиши таъминланади.

Еттинчидан, “яшил иктисодиёт” технологияларини барча соҳаларга фаол жорий этамиз.

Мамлакатимизда келгуси беш йилда қуввати 5 минг мегаваттдан ортиқ бўлган шамол, қуёш ва гидро-электростанциялар ишга туширилади. Натижада йилига қарийб 3 миллиард куб метр табиий газ тежалди.

Электромобиллар ишлаб чиқариш ва улардан фойдаланишни рағбатлантириш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади. Келгуси йилнинг ўзида Тошкент шаҳри жамоат транспортида 320 та электробус қатнови йўлга қўйилади.

Шу билан бирга, “Яшил иктисодиёт”ни ривожлантириш махсус жамғармаси ташкил этилади.

Бу каби амалий ишларимиз натижасида иктисодиётнинг энергия самарадорлиги 20 фоизга ошади, атмосферага чиқариладиган зарарли газлар ҳажми 10 фоизга қисқаради.

Саккизинчидан, замонавий технологияларда ишлай оладиган юксак билимли ва малакали кадрларни тайёрлаш тизими янада такомиллаштирамиз.

Тахлиллар шуни кўрсатмоқдаки, келгуси беш йилда саноат тармоқларида 100 минг олий ҳамда 460 минг ўрта махсус маълумотли кадрларга эҳтиёж пайдо бўлади. Шунинг учун йирик корхоналарнинг ўзида касбий таълим марказларини ташкил этиш бўйича барча зарур шароитлар яратилади. Энг аввало, қурилиш материаллари, фармацевтика, тўқимачилик, нефть-кимё, электротехника каби етакчи соҳаларда ҳўжалик бирлашмалари ва лойиҳа институтлари билан малакали мутахассисларни тайёрлайдиган янги тизим йўлга қўйилади.

II. Фаол тадбиркорлик ва манзилли молиявий кўмак – камбағалликни қисқартиришнинг муҳим омили

Мухтарам юртдошлар!

Хабарингиз бор, 2020 йилда биз илк бор аҳолимиз ўртасида камбағаллик борлигини очиқ тан олиб, бу муаммо билан жид-

дий шуғулланишни бошладик. Авваламбор, эҳтиёжманд аҳолини аниқлашнинг янги тизими яратилиб, **“темир дафтар”**, **“аёллар дафтари”** ва **“ёшлар дафтари”** жорий этилди.

Бундан буён, шаҳар ва туманларда иқтисодий комплекс таркибига кирадиган барча идораларнинг бош вазифаси **“маҳаллабай”** ишлаш асосида камбағалликни қисқартириш ва ишсизликни бартараф этиш ҳисобланади. Бунда аҳолини, айниқса ёшлар ва аёлларни касб-хунарга ўқитиш, оила хўжаликларида бизнес ташкил этишга кўмаклашиш, эҳтиёжманд фуқаролар билан манзилли ишлаш, бир сўз билан айтганда, халқни рози қилиш асосий мезон бўлади. Бунинг учун ушбу идораларнинг тизими ва ходимлар сони ҳам тўлиқ қайта кўриб чиқилади, уларнинг маоши ҳам, обрў-эътибори ҳам иш натижасига боғлиқ бўлади.

Бу борада энг муҳим вазифа – 2026 йил якунигача камбағалликни камида 2 баробар қисқартиришдан иборат. Бунга эришиш учун куйидагиларни амалга ошириш зарур.

Биринчидан, тадбиркорликни янада қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилади.

Хабарингиз бор, шу йил 20 август куни сиз, ҳурматли тадбиркорлар билан ўтказилган очик мулоқот доирасида 7 та йўналиш бўйича 60 га яқин янги ташаббус ва тақлифларни амалга ошириш учун алоҳида Дастур қабул қилдик.

Шу билан бирга, бизнес соҳасига имкониятларни кенгайтириш, солиқ турлари ва унинг юқини камайтириш бўйича тизимли ишларимизни изчил давом эттирамиз.

Яхши биласизлар, 2020 йилда қўшилган қиймат солиғи ставкасини 20 фоиздан 15 фоизга туширган эдик. Бу – 100 минг тадбиркор ихтиёрида 10 триллион сўм маблағ қолади, дегани.

Энди зарур тайёргарлик кўрган ҳолда, 2023 йилдан бошлаб ушбу солиқ ставкасини 15 фоиздан 12 фоизга туширамиз.

Келгуси йили корхоналарнинг мол-мулк солиғи ставкаси 2 фоиздан 1,5 фоизга камайтирилади ва бунинг натижасида

Abdulla Qodiriy nomidagi

viloyat AKM

INV № 2023/91-4

тадбиркорлар ихтиёрида йилига 500 миллиард сўм маблаг колади.

Яна бир янгилик – 2023 йилдан бошлаб юридик шахсларнинг мол-мулк ва ер солиқларини бирлаштириб, ягона кўчмас мулк солиғи жорий қилинади.

Хозирги вақтда банк, молия, телекоммуникация каби тadbиркорлик йўналишларида фойда солиғи ставкаси ҳар хил бўлиб, улар амалдаги 20 фоиздан 15 фоизга туширилади ва барча тadbиркорлар учун бир хил бўлади.

Йўл қурилиши, иссиқлик таъминоти, ободонлаштириш хизматлари каби 25 та фаоллият туридаги монополияга барҳам берилиб, энди бу соҳаларда тadbиркорлик субъектларига кенг йўл очилади.

Туман ва шаҳарлардаги мавжуд бир нечта тadbиркорликка кўмаклашадиган тузилмалар негизда Тadbиркорлар кенгаши ташкил этилади.

Иккинчидан, ҳар бир фуқарога давлат ҳисобидан аниқ касб-ҳунарга ўқиш имконияти яратилади.

Бу борада касбга ўқитиш қўламини 2 баробар оширилиб, жами 1 миллион нафар ишсиз фуқаро касб-ҳунарларга ўқитилади. Бу жараёнда нодавлат таълим муассасаларининг иштироки 30 фоизга етказилади.

Касбий таълим билан тизимли шуғулланиш масалалари тўлиқ бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига ўтказилади.

Келгуси беш йилда норасмий ишлаётган 2,5 миллион нафар фуқаролар бандлигини легаллаштиришга ёрдам берилади. Шу орқали уларнинг иқтисодий қаноат ва имтиёزلардан тўлиқ фойдаланишига имконият яратилади.

Шунингдек, ҳудудларда сервис соҳалари қўламини кенгайтириш орқали хизмат кўрсатиш ҳажми 3 баробар оширилади ва бунинг эвазига 3,5 миллионга янги иш ўрни яратилади.

Учинчидан, жамиятда аёллар мавқени оширишга қаратилган сиёсатимизни исчиқ давом эттирамиз.

Оилада фарзандлар баркамол бўлиб улғайиши, мухит соғлом бўлиши учун аёлларни ўқитиш, касб-хунар ва тадбиркорликка ўргатиш, уларнинг ишлашига шароит яратиш бу борадаги ишларимизнинг устувор йўналишларидан бири бўлади. Бунинг натижасида аёллар ўртасидаги ишсизлик даражаси келгуси беш йилда 2 баробар камайтирилади. Шунингдек, 700 мингдан зиёд ишсиз хотин-кизлар касб-хунарга ўқитилади ва уларнинг харажатлари давлат томонидан коплаб берилади.

Келгуси уч йилда уй-жойга мухтож 10 мингдан зиёд хотин-кизларга имтиёзли шартлар асосида уй-жойлар ажратилади.

Тўртинчидан, эҳтиёжманд аҳоли катламларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш борасидаги ишларимизни янги босқичга кўтаришимиз зарур.

Эҳтиёжманд аҳолини ижтимоий нафақа ва моддий ёрдам билан таъминлаш даражаси ҳозирги 60 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Базавий пенсия ҳисоблашда иш ҳақининг чегаравий микдори ҳозирги 10 баробардан 12 баробарга оширилади. Бу – 2 миллион нафар фуқаронинг пенсияси камида 20 фоизга қўпаяди, дегани.

Шу билан бирга, уй-жойга мухтож фуқароларга турар жойларни ижтимоий ижарага бериш тизими жорий этилади.

Манзилли ижтимоий ҳимоя борасида имконияти чекланган ва ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳимояси ва уларнинг жамиятда ўз ўрнини топишига алоҳида эътибор қаратамиз. Ҳозирги кунда ишлаш имконияти бор 162 минг ногиронлиги бўлган шахсларнинг атиги 13 фоизи ишляпти. Келгуси беш йилда уларнинг бандлигини 3 баробар оширишни кўзда тутадиган Касбга ўқитиш ва иш билан таъминлаш Миллий дастури ишлаб чиқилиб, амалга оширилади.

Шулар каторида эҳтиёжманд оилаларнинг қизлари учун олий таълим грантлари ҳар йили ошириб борилади ва 2026 йилда 6 мингга етказилади.

Бир сўз билан айтганда, биз юртимизда ёрдамга муҳтож биронта инсон эътибор ва амалий ғамхўрликдан четда қолмаслиги учун барча чораларни кўрамиз.

III. Қишлоқ хўжалиги самарадорлигини ошириш – ислохотларимиз талаби

Ҳурматли съезд қатнашчилари!

Бугунги кунда қишлоқ хўжалиги мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг ҳамда бандликнинг 30 фоиздан ортигини таъминламоқда. Шундан келиб чиқиб, бугунги ер ва сув ресурслари чекланган шароитда қишлоқ хўжалигини илмий асосда интенсив ривожлантириш – навбатдаги устувор вазифамиздир.

Камбағалликни қисқартириш, озик-овқат маҳсулотларини етарли ҳажмда ва мақбул нархларда етказиб бериш, деҳқон ва фермерлар даромадини камида **2 баробар** оширишни режа қилганмиз.

Шунингдек, қишлоқ хўжалигининг йиллик ўсиш суръатларини камида 5 фоизга, бир гектардан ўртача даромадни 5 минг долларга, қишлоқ хўжалигининг экспорт ҳажмини 7 миллиард долларга етказиш вазифаси қўйилмоқда. Бунинг учун қуйидаги масалаларга алоҳида эътибор қаратилади.

Биринчидан, қишлоқ хўжалигида давлат аралашувига тўлиқ барҳам бериб, маҳсулот ишлаб чиқаришни саноат босқичига олиб чиқиш лозим. Бунда туманлар аниқ маҳсулотлар етиштиришга ихтисослаштирилиб, давлат томонидан деҳқонларни қўллаб-қувватлаш учун субсидиялар ажратилади.

Аграр тармоқдаги кластер корхоналари ва фермер хўжаликлари фаолиятини барқарор, қулай шарт ва муддатларда молиялаштириш ва суғурталашнинг мутлақо янги механизмлари амалга оширилади.

Шу билан бирга, давлат идоралари томонидан нарх белгилаш ҳамда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини мажбурий сотиб

олиш тизими ҳам тўлиқ бекор қилиниб, эркин бозор муносабатлари жорий қилинади.

Бундан ташқари, қишлоқ хўжалиги ерларидан унумли ва самарали фойдаланиш мақсадида 200 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари қисқартирилиб, аҳолига очик танлов асосида 10 сотихдан 1 гектаргача узок муддатли ижарага берилади.

Иккинчидан, экспортбоп маҳсулотлар етиштириш ҳамда мева-сабзавотчиликни ривожлантириш мақсадида янги ўзлаштириладиган 400 минг гектар ер майдонлари кластер корхоналарига очик танлов асосида ажратилади.

Келгуси беш йилда интенсив боғлар 3 баробар ёки 150 минг гектарга, иссиқхоналар эса 2 баробар ёки 11 минг гектарга кўпайтирилади. Бу орқали мамлакатимиз экспорт салоҳиятини яна 1 миллиард долларга ошириш имкони яратилади.

Тупрок унумдорлигини ошириш ва муҳофаза қилиш бўйича алоҳида конун ишлаб чиқилади.

Учинчидан, илм-фан ва инновацияга асосланган агрохизматлар кўрсатиш тизими такомиллаштирилади.

Худудларда агросаноат корхоналарини хомашё билан таъминлаш ҳамда ишлаб чиқариш ҳажмини 1,5 баробар ошириш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

Агрологистика марказлари ва замонавий лабораториялар сони кўпайтирилади.

Уруғчилик, кўчатчилик ва чорва молларининг зотларини яхшилаш бўйича миллий дастур амалга оширилади. Хусусан, юқори ҳосил берадиган ғўза ва ғалла навларини четдан олиб келиш ва эркин жойлаштиришга босқичма-босқич рухсат этилади.

Нуфузли халқаро илмий марказлар ва олийгоҳлар билан биргаликда Халқаро қишлоқ хўжалиги университети ташкил этилади.

Тўртинчидан, чорвачиликда озука экинлари майдони 340 минг гектардан 700 минг гектарга етказилади. Шунингдек,

11 миллион гектар яйловларни қайта тиклаш ва ҳосилдорлигини ошириш чоралари кўрилади.

Шунинг эвазига келгуси беш йилда гўшт, сут, тухум ва балик етиштириш ҳажмини 1,5–2 баробар кўпайтириш, озука базасини кенгайтириш бўйича ҳам алоҳида дастурлар амалга оширилади.

Бешинчидан, энг мураккаб ва долзарб масалалардан бири бўлган сув ресурсларини бошқариш тизими тубдан ислоҳ қилинади. Жумладан, сув тежайдиган технологияларни жорий қилиш, рақамлаштириш, ирригация ва мелиорация тадбирлари ҳисобидан йилига камида 7 миллиард куб метр сувни иктисод қилиш бўйича алоҳида давлат дастури амалга оширилади. Ушбу мақсадлар учун келгуси беш йилда 2 миллиард доллар маблағ йўналтирилади.

IV. Сифатли таълим – инсон капитални ривожлантиришнинг ҳал қилувчи омили

Азиз дўстлар!

Ижтимоий соҳадаги барча ислохотларимизнинг пировард натижаси, жумладан, камбағалликни қисқартириш ҳам кўп жиҳатдан таълим-тарбия тизимини қандай ташкил этишимизга боғлиқ. Бунинг ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

Келгусида узлуксиз таълим тизими учун миллий ўқув дастурини жорий этиш, таълим сифатини ошириш ва рақобатбардош кадрлар тайёрлаш мақсадида қуйидаги масалалар доимий эътиборимиз марказида бўлади.

Биринчидан, мактабгача таълимдаги камров даражаси ҳозирги 62 фоиздан камида 80 фоизга етказилади. Бунинг учун кўшимча равишда 7 мингдан зиёд янги боғча ташкил этилади.

Шунингдек, 2024 йил якунига қадар 6 ёшли болалар мактабгача тайёрлов тизими билан тўлиқ камраб олинади.

Ана шу тадбирлар ҳисобидан келгуси беш йилда тизимда 45 мингдан ортиқ хотин-қизлар учун кўшимча иш ўринлари яратилади. Боғча тизими ходимларининг ойлик маошлари ҳам босқичма-босқич ошириб борилади.

Бундан кўзланган асосий мақсадимиз – етти ёшгача бўлган бирорта ҳам фарзандимиз мактабга чиққунга қадар эътиборсиз ва билимсиз қолмаслиги керак.

Иккинчидан, мактаб таълими тизими учун ўқув дастурлари ва дарсликлар илғор хорижий тажриба асосида тўла қайта ишланиб, 2026 йилга қадар амалда жорий этилади.

Ўқитувчиларнинг машаққатли меҳнاتини муносиб қадрлаш борасидаги ишлар давом эттирилади.

Юртимизда болалар сони ўсиб бораётганини инобатга олиб, янги мактаблар қуриш, хусусий мактабларни кўпайтириш, таълим сифатини оширишни назарда тутадиган **Мактабларни ривожлантириш давлат дастури** ишлаб чиқилади. Шу асосда келгуси беш йилда кўшимча **1,2 миллион ўқувчи** ўрни яратиш учун мактаблар реконструкция қилинади ва янгидан барпо этилади.

Учинчидан, олий таълимга камров даражасини 50 фоизга етказиш билан бирга, асосий эътибор таълим сифатини оширишга қаратилади.

2026 йилга қадар камида 10 та олийгоҳимиз нуфузли халқаро рейтингларга эришиши учун саъй-ҳаракатларимизни кучайтирамиз.

Шунингдек, давлат олийгоҳлари босқичма-босқич меҳнатга ҳақ тўлаш, ходимлар сони, тўлов-контракт миқдори ва таълим шаклини мустақил белгилайди. Уларнинг молиявий барқарорлигини ошириш мақсадида ижтимоий солиқ ставкаси амалдаги 25 фоиздан 12 фоизга туширилади, бўшаган маблағлар таълим муассасаларини ривожлантиришга йўналтирилади.

Хусусий олийгоҳларда таълим олаётган талабаларга ҳам 7 йиллик таълим кредитини олиш тартиби жорий этилади.

Талабаларнинг яшаш шароитини яхшилаш учун келгуси беш йилда қарийб 100 минг ўринли талабалар турар жойлари барпо этилади.

Олий таълимда сифат ва рақобат муҳитини кучайтириш мақсадида 2026 йилгача хусусий олийгоҳлар сони камида 50 тага етказилади.

Замонавий, эркин ва ижодий фикрлайдиган ёшлар учун имкониятларни янада кенгайтириш мақсадида “Эл-юрт умиди” жамғармаси орқали уларни нуфузли хорижий олийгоҳлардаги бакалаврият, магистратура ва докторантурага юбориш қўлами 2 мартага оширилади.

Тўртинчидан, илмий кадрлар тайёрлаш ва илмий фаолиятни қўллаб-қувватлаш тизими такомиллаштирилади.

Докторантурага қабул давлат буюртмаси ҳамда манфаатдор ташкилотлар маблағлари ҳисобидан тўлов-грантлари асосида жорий этилади.

Булардан қўзланган ягона мақсадимиз – таълимнинг барча босқичидаги муассасаларни – Учинчи Ренессанснинг 4 та узвий ҳалқасига, боғча тарбиячисини, мактаб муаллимини, профессор-ўқитувчилар ва илмий ижодий зиёлиларимизни эса, Янги Уйғониш даврининг 4 та таянч устунига айлантиришдир.

Жисмоний етук ва баркамол авлодни тарбиялаш бундан буён ҳам устувор вазифамиз бўлиб қолади.

Шу борада олимпия ва миллий спорт турлари бўйича ҳар икки йилда ўтказиладиган умумреспублика спорт ўйинлари – Миллий олимпиада тизими жорий этилади. 2024 йили Парижда бўладиган олимпия ва паралимпия ўйинларида муносиб иштирок этиш учун тегишли “Йўл харитаси” қабул қилинади.

Умуман, таълим-тарбия ва спорт соҳасида изчил давом эттириладиган ислохотларимиз Янги Ўзбекистон бунёдкорларини камолга етказишга хизмат қилади.

V. Аҳоли саломатлиги – бебаҳо бойлигимиз

Ҳурматли съезд иштирокчилари!

Сизларнинг эътиборингизга тақдим этилаётган Янги Ўзбекистон стратегиясида фуқароларнинг соғлиғини асраб-авайлаш масаласи энг муҳим вазифалардан бири бўлади.

Бунинг учун, **биринчидан**, тиббиётнинг бирламчи бўғинида халқимизга малакали хизмат кўрсатиш сифати яхшиланади. Ушбу соҳага ажратиладиган маблағлар 2 баробар оширилиб, асосий эътибор хонадонбай тиббий профилактикага қаратилади.

Аҳоли ўртасида кенг тарқалган юрак-кон томир, эндокрин, буйрак етишмовчилиги ва онкологик касалликларни камайтириш мақсадида алоҳида дастурлар қабул қилинади.

Репродуктив ёшдаги ва ҳомиладор аёллар, болалар учун юкори технологик тиббий ёрдам кўрсатиш тизими такомиллаштирилади. Биринчи босқичда 46 та туманлараро перинатал марказлари барпо этилади.

Ногиронлиги бўлган ўғил-қизларимизни соғломлаштириш учун Республика болалар тиббий реабилитация маркази ва унинг филиаллари ташкил қилинади.

Иккинчидан, хусусий тиббиётни янада ривожлантириш мақсадида уларга солиқ имтиёзлари бериш давом эттирилади.

Тиббий хизматлардаги хусусий секторнинг улуши ҳозирги 12 фоиздан 25 фоизга етказилади.

Шунингдек, 11 та тиббиёт олийгоҳи трансформация қилиниб, уларнинг қошида клиникалар ташкил этилади ҳамда ўқитувчиларнинг илғор хорижий давлатларда тизимли малака ошириши йўлга қўйилади.

Учинчидан, ўзимизда ишлаб чиқарилган дори-дармон ва тиббиёт воситаларининг миқдори 80 фоизга етказилади. Ушбу тармоқдаги ишлаб чиқарувчиларга берилган имтиёзлар яна 5 йилга узайтирилиб, замонавий фармацевтика кластерлари ҳамда зоналари ташкил этилади ва мавжудлари янада ривожлантирилади.

Тўртинчидан, санитария-эпидемиология хизматининг халқаро мақомга эга 250 дан зиёд лабораториялари ташкил этилади.

Чунки бу соҳанинг нақадар муҳимлигини пандемия даври бизга яққол кўрсатди.

Бош мақсадимиз – соғлиқни сақлаш тизимида юксак натижадорликка эришиш, аҳоли ўртасида касалликларни камайтириш, соғлом турмуш тарзини фаол тарғиб қилиш ва ўртача умр кўриш даражасини оширишдан иборатдир.

VI. Худудларни мутаносиб ривожлантириш – мамлакатимиз таракқиётининг гарови

Муҳтарам дўстлар!

Бугунги съездимизда тақдим этилаётган Стратегияда худудларни мутаносиб ривожлантириш масаласи илк бор устувор йўналиш сифатида белгиланмоқда.

Биринчидан, бу борада ҳар бир худуд бўйича туман ва шаҳарлар кесимида 14 та беш йиллик дастурлар ишлаб чиқилмоқда. Бунда ҳар бир туман ва шаҳарнинг муаммо ва имкониятлари ўрганилиб, “Ўсиш нуқталари” белгилаб олинди. Уларга мувофиқ, аниқ режа ва лойиҳалар шакллантирилмоқда.

Ушбу дастурларнинг мазмун-моҳияти жойлардаги сайловолди учрашувларимизда ҳар бир худуд жамоатчилиги эътиборига тақдим этилади.

Иккинчидан, худудларда аҳолининг яшаш шароитини яхшилаш учун урбанизация сиёсати янада такомиллаштирилади.

Шу мақсадда 18 та катта, 22 та ўрта ва 80 та кичик шаҳарлар ўртасида транспорт-логистика тизими ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини ривожлантириш дастурлари амалга оширилади.

Бундан ташқари, Самарқанд ва Наманган келгуси беш йилда аҳоли сони миллион нафарни ташкил этадиган шаҳарларга айлантирилади. 450 минг аҳоли яшашига мўлжалланган Янги Андижон шаҳрининг дастлабки бир нечта мавзелари қурилиб, фойдаланишга топширилади.

Реновация дастурлари асосида шаҳарларда эскирган уйлар ўрнига 19 миллион квадрат метрдан ортик замонавий уй-жойлар қурилади, 275 мингдан зиёд оилалар янги массивларга кўчирилади.

Учинчидан, оғир экологик шароитга қарамадан, мамлакатимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшиб келаётган Қорақалпоғистон Республикасини, унинг барча шаҳар, туман ва овуллари комплекс тарзда ривожлантириш, меҳнаткаш ва матонатли, окқўнгил ва бағрикенг қорақалпоқ элининг ҳаётини обод ва фаровон этишга ҳар қачонгидан ҳам устувор аҳамият қаратамиз.

Бизнинг олий ва эзгу мақсадимиз – биргаликдаги фидоқорона меҳнатимиз билан Янги Ўзбекистон таркибида Янги Қорақалпоғистонни бунёд этишдир.

Тўртинчидан, Тошкент шаҳрини аҳолига қулай, экологик тоза ва яшаш учун барча имкониятлар мавжуд бўлган ҳудудга айлантириш бўйича бошланган ишлар давом эттирилади. Бунда Тошкент шаҳрида жамоат транспорти тизими тубдан қайта қўриб чиқилади. Шунингдек, 3 минг километр ички йўллар янгиланади, 10 та замонавий кўприк қурилади.

Пойтахтимизни кўкаламзорлаштириш даражасини 30 фоизга етказиб, 9 та жамоат парки, 20 та хиёбон, 250 километр велосипед ва пиёдалар йўлакчалари барпо этилади.

Тошкентнинг оқова сув тизими коллекторлари шаҳар ҳудудидан ташқарига чиқарилиб, давлат-хусусий шериклик асосида янги тозалаш иншооти барпо этилади.

Чирчиқ дарёсининг 16 километрлик қирғоғини қайта тиклаш ҳисобидан 500 гектар ер майдонлари ўзлаштирилади. Бу жойда ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш ва аҳоли турар жойлари бунёд этилади.

Умуман, келгуси беш йилда Янги Тошкент шаҳрини барпо этишга қаратилган лойиҳамизни босқичма-босқич амалга ошириш бошланади.

Бешинчидан, “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида ҳудудларнинг “Ўсиш нуқталари”дан келиб чиқиб, муҳандислик-коммуникация ва ижтимоий инфратузилма объектлари қурилишига алоҳида эътибор қаратамиз. Бунда 70 минг километр магистрал ва паст кучланишли электр тармоқлари, 22 мингдан ортиқ трансформатор ҳамда 100 дан зиёд подстанция қурилади ва янгиланади.

Айни вақтда 70 минг километрдан зиёд автомобиль йўллари, 15 минг километрдан ортиқ ичимлик суви ва 1 минг километр оқова сув тармоқлари қурилади. Мамлакатимиз бўйича аҳолини марказлашган ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 87 фоизга етказилади.

Бундан ташқари, 2026 йилгача 32 та йирик шаҳар, 155 та туман марказларида оқова сув тизимлари янгиланади. Шунингдек, маиший чиқиндилар йиғиш 100 фоизга ва уни қайта ишлаш даражаси ҳозирги 21 фоиздан 50 фоизга етказилади.

Олтинчидан, зарур шароитлар ташкил қилиш орқали 2026 йилда Ўзбекистонга ташриф буюрадиган хорижий туристлар сони 9 миллионга, туризм хизматлари экспорти 1,8 миллиард долларга етказилади.

Самарқанд халқаро аэропорти йирик транспорт хабиға айлантирилади. “Абадий шаҳар” тарихий мажмуасини ўз ичига олган “Самарқанд туризм маркази” ташкил этилади.

“Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қилинг” дастури доирасида, маҳаллий сайёҳлар сони келгусида ҳар йили 12 миллиондан ошади.

Қорақалпоғистон Республикаси ва Оролбўйида экотуризмни ривожлантириш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади. Бунда Мўйноқнинг янги аэропорти имкониятларидан кенг фойдаланилади. Бундан ташқари, 8 мингдан ортиқ маданий мерос

объектлари имкониятларидан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор қаратилади ва ушбу йўналишда давлат дастури қабул қилинади.

Энг муҳими, 2026 йилгача туризм соҳасида банд бўлган аҳоли сони 2 баробар оширилиб, 520 мингга етказилади. Туризм ва маданий мерос объектлари инфратузилмасини ривожлантиришга ҳар йили 1 триллион сўм маблағ ажратилади.

Еттинчидан, транспорт йўналишида олдимизда иккита энг муҳим вазифа турибди.

Авваламбор, Тошкент ва йирик шаҳарлар ўртасида кунлик катновлар бўйича узоғи билан 6–7 соатда манзилга етиб бориш ва қайтиб келиш имконияти яратилади.

Темир йўллари электрлаштириш даражаси амалдаги 40 фоздан 60 фозга оширилади. Тошкент – Урганч йўналиши бўйича тезюрар поездлар катнови йўлга қўйилади.

Шу билан бирга, юк ташиш харажатларини камида 30 фозга пасайтиришимиз, транзит ҳажмини 15 миллион тоннага етказишимиз шарт.

Саккизинчидан, бутун мамлакатимиз бўйлаб “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси татбиқ этилади.

Хонадон, кўча, маҳалла ва кишлоқ, шаҳарларда, йўл бўйлари ва дала четларига дарахтлар экиш, ҳар бир ҳудуд иқлимга мос кўчатларни етиштириш, суғориш ҳамда парвариш қилиш тизими жорий этилади. Бу тизим орқали ҳудудларда ҳар йили камида 200 миллион туп дарахт кўчатлари экилади.

Шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар марказларида “Янги Ўзбекистон боғи” намунаси асосида камида 50 гектар майдонда “яшил боғлар” барпо этилади. Бундан ташқари, шаҳарлар ва туман марказларида ҳар 50–100 минг аҳоли учун “яшил парклар” ташкил этилади.

Шу билан бирга, дарахт кесишга муддатсиз мораторий жорий қилинади. Бундан буён парклар ва яшил зоналар ҳудудини бошқа мақсадлар учун ишлатиш қатъиян тақиқланади.

Тўққизинчидан, келгуси йилларда Орол денгизининг қуриган тубида қўшимча 500 минг гектар яшил майдонлар барпо этилиб, уларнинг умумий ҳажми 2,5 миллион гектарга ёки ҳудуднинг 78 фоизига етказилади.

Оролбўйида халқаро “Яшил иқлим” ва “Глобал экологик жамғарма”лари маблағлари ҳисобидан биохилма-хиллик, иқлим ўзгариши ва тупроқ емирилишининг олдини олишга қаратилган 300 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилади.

Буларнинг барчаси Қорақалпоғистон ҳамда Хоразм воҳасининг экологик шароитини яхшилаш, ушбу ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга катта ҳисса қўшади.

VII. Янги Ўзбекистон – халқчил ва инсонпарвар давлат

Муҳтарам юртдошлар!

Янги Ўзбекистон – халқчил ва инсонпарвар, адолатли давлатдир.

Янги Ўзбекистон – кучли қонунчилик, ижро ва суд ҳокимияти, фуқаролик жамияти институтлари самарали фаолият кўрсатадиган, “**Давлат – халқ хизматчиси**” тамойили амал қиладиган, демократик дунёвий давлатдир.

Шу муносабат билан “Халқчил давлат” миллий дастурини, Халқ қабулхоналарига конституциявий мақом бериш ва уларнинг фаолияти тўғрисида алоҳида қонунни ишлаб чиқиш вақти етди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси қонунчилигини ривожлантириш концепциясини тайёрлаш ҳам давр тақозосидир.

Миллий тараққиётимизнинг бугунги янги босқичида ихчам, профессионал, халқимиз талабларига жавоб берадиган, адолатли, юқори натижадорликка хизмат қиладиган давлат бошқаруви тизимини такомиллаштириш муҳим вазифа бўлиб турибди.

Бу борада ўтган даврда етарли тажриба тўпладик ва келгусида қуйидаги ташкилий-ҳуқуқий тадбирларни амалга оширамиз.

Биринчидан, маҳалла том маънода жамоатчилик бошқаруви ва назоратининг таянч бўғинига айланиши учун барча шароитларни яратамиз.

Шу мақсадда аввало, маҳалла тизимининг ҳуқуқ ва ваколатлари кенгайтирилади, уни молиялаштириш манбалари ва тартиби такомиллаштирилади.

Бундан ташқари, маҳаллада фуқаролар учун давлат ва ижтимоий хизматлардан фойдаланиш, давлат органларига маҳалладан туриб мурожаат қилиш имконияти яратилади.

Иккинчидан, туман, шаҳар, вилоят вакиллик ва ижро ҳокимияти тизими қайта қўриб чиқилади.

Келгусида туман ва шаҳар кенгашларида камида 2–3 нафар депутат доимий асосда ишлайдиган тартиб жорий этилади. Улар муаммоларни маҳаллабай ўрганиб, ечимини Кенгаш муҳокама-сига киритади.

Туман ва шаҳар ҳокими лавозимига номзод тегишли кенгашда энг кўп депутатлик ўрнини эгаллаган партия гуруҳи томонидан илгари сурилади. Бунда номзод ҳудудни ривожлантириш бўйича ўз дастурини халқ вакиллари олдида ҳимоя қила олган тақдирда ҳоким лавозимига тасдиқланади.

Бир қатор ижтимоий масалалар, жумладан, ичимлик ва оқова сув, ички йўллар, бошқа инфратузилма объектларининг қурилиши, бандлик дастурини тасдиқлаш туман ва шаҳар кенгашлари ваколатига ўтказилади.

Келгуси йилдан бошлаб 28 та туман ва шаҳарда эксперимент тарикасида ҳудудни ривожлантириш ва муаммоларни халқ қилиш бўйича ҳокимликларнинг ваколат ва имкониятлари кенгайтирилади. Энди ҳар бир ҳокимлик ўзининг ва ҳудудий ижро идораларининг штат бирлиги ва тузилмаларини Кенгаш билан бамаслаҳат мустақил белгилайди. Юридик шахслардан олин-диган ер солиғи тўлиғича ушбу туман ва шаҳарларда қолдирилади.

Бундан ташкари, худудий ижро идораларининг “ваколатлар реестри” шакллантирилади, такрорланадиган 500 дан ортик функциялар макбуллаштирилади.

2022 йилдан бошлаб боғча, мактаб, соғликни саклаш объекларини куриш ва таъмирлашга ажратиладиган 4 триллион сўм маблағни тақсимлаш ваколати вилоятларга берилади.

Бундан буён Халқ таълими ва Мактабгача таълим вазирликлари ўқитиш ва тарбия сифатига, маҳаллий хокимликлар эса таълим муассасаларининг курилиш-таъмирлаш ишларига жавоб беради.

Учинчидан, барча бўғиндаги ижро идоралари раҳбарлари – хоҳ у вазир бўлсин, хоҳ кўмита раиси, бир йиллик иш дастури ва амалга оширадиган лойиҳаларини жамоатчиликка очиқ эълон қилиб боради.

Келгуси беш йилда давлат идораларининг штатларини оширишга йўл кўйилмайди. Аксинча, **рақамлаштириш ва қатор функцияларни хусусий секторга бериш** ҳисобидан штатлар қискартириб борилади.

Қатор вазирлик, идора ва хўжалик бирлашмалари ҳамда маҳаллий ижро ҳокимияти органлари фаолияти ислохотларимиз талабларидан келиб чиқиб, танқидий қайта кўриб чиқилади.

Тўртинчидан, замонавий давлат хизматини жорий қилишга устувор аҳамият берилади. Хусусан, электрон давлат хизматларининг улуши 100 фоизга етказилади. Жумладан, 700 дан ортик давлат хизматларининг 100 таси хусусий секторга ўтказилади.

Бундан буён давлат хизматига кадрлар, коида тарикасида, танлов асосида қабул қилинади. Давлат хизматчилари учун **узлуксиз малака ошириш, натижадорликни баҳолаш ва лавозим бўйича кўтарилиш** мезонлари белгиланади. Иш вақти, меҳнат меъёрлари бўйича талаблар ҳам қайта кўриб чиқилади.

Бешинчидан, биз очиклик ва ошқоралик, жамоатчилик билан фаол ҳамкорлик йўлидан қатъий борамиз.

Ижтимоий соҳа объектларини куриш, “Обод кишлок”, “Обод маҳалла”, ҳудудий инфратузилма дастурлари доирасидаги лойиҳалар очик эълон қилиниб, кенг жамоатчилик фикри асосида ишлаб чиқилади.

Шунингдек, субсидия, грант ва ижтимоий буюртмалар ажратиш орқали нодавлат нотижорат ташкилотларни қўллаб-қувватлаш ҳажми 2 баробар оширилади.

Оммавий ахборот воситаларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш давом эттирилиб, журналистларнинг эркин фаолият юритишлари учун зарур шарт-шароитлар яратилади.

Мен ҳақиқат ва адолатни ўз эътиқоди деб биладиган барча журналистларни ислохотларнинг фаол иштирокчилари, деб биламан ва улар ҳамиша Президент ҳимоясида бўлади. Бу фикрни бугун яна бир бор таъкидлайман.

VIII. Адолат ва қонун устуворлиги – халқпарвар давлат пойдевори

Қадрли сафдошларим!

Одил судлов, инсон қадр-қиммати ва ҳуқуқлари олий кадрият сифатида суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислохотларимизнинг асосий мазмуни бўлиб қолади.

Ушбу соҳа янада очик ва халқчил бўлиши учун куйидаги йўналишларда муҳим ўзгаришлар амалга оширилади.

Биринчидан, мансабдор шахсларнинг қарорлари устидан берилган шикоятларни кўриб чиқиш тизими такомиллаштирилади.

Бу борада маъмурий суднинг ўрни ва ролини кучайтириш мақсадида унинг ваколатлари кенгайтирилади. Шунингдек, маъмурий судларга давлат идоралари томонидан етказилган зарарни қоплаш ва бошқа ҳуқуқий оқибатларга оид масалаларни ҳал қилиш ваколати берилади.

Бундан ташқари, энди қарор ноқонуний эмаслигини судда исботлаш мажбурияти уни қабул қилган мансабдорнинг ўзига юкланади.

Мансабдор шахслар маъмурий суд қарорини бажармаган тақдирда, уларга нисбатан “ошиб борадиган” жарима ва бошқа ҳуқуқий чораларни қўллаш тартиби киритилади. Шу орқали шикоятлар сонининг камида 2 баробар қисқаришига эришиш мумкин.

Иккинчидан, судлар фаолиятига “ягона дарча” тартиби жорий этилади. Яъни, бундан буён иш фуқаролик, иқтисодий ёки маъмурий судга тааллуқли бўлишидан қатъи назар, ариза “ягона дарча” асосида қабул қилинади. Бу эса фуқаро ва тадбиркорларнинг эшикма-эшик сарсон бўлишига чек қўяди.

Учинчидан, прокуратура фаолияти фуқароларнинг кадр-киммати, ҳуқуқлари ва эркинликларини самарали ҳимоя қилишга йўналтирилади. “Қонун – устувор, жазо – муқаррар” деган принцип прокуратура органлари фаолиятининг бош мезони бўлиши зарур.

Бунинг учун 20 йил аввал қабул қилинган “Прокуратура тўғрисида”ги қонун ўрнига мамлакатимизда қонунийликни қатъий таъминлайдиган, очик ва адолатли прокуратура тизимининг янги ҳуқуқий асосларини яратиш лозим.

Тўртинчидан, ички ишлар органларини халққа ва ҳар бир оилага янада яқинлаштириш, бу тизимни чин маънода халқчил тузилмага айлантириш борасида бошлаган ислохотларимизни изчил давом эттирамиз.

Айниқса, бу соҳани маънавий пок, ўз бурчига солик, халқпарвар ва масъулиятли ходимлар билан тўлдириб боришга алоҳида эътибор қарагамиз.

Бундан буён ички ишлар органлари фаолиятини баҳолашда аҳоли муаммоларини ҳал этиш ва фуқаролар мурожаатлари билан ишлаш натижадорлиги асосий мезон этиб белгиланади.

Маълумки, каерда камчиликлар рўй-рост айтилмас экан, у жойда ижобий ўзгариш бўлмайди. Шунинг учун соҳани ижтимоий фикр асосида холис баҳолаш мақсадида Ички ишлар вазирлигининг барча поғоналарида Жамоатчилик кенгашлари тузилади.

Ички ишлар ходимларининг “Касбий маданият кодекси”ни қабул қилиш ва жорий этиш ушбу тизимда ўз хизмат бурчига нисбаган масъулият ҳиссини оширишда муҳим роль ўйнайди, деб ҳисоблайман.

Бешинчидан, мамлакатимизда олиб борилаётган либераллаштириш сиёсатининг мантикий давоми сифатида ўз аҳамиятини йўқотган 10 га яқин қилмишлар жиноят тоифасидан чиқарилади ва жазони енгиллаштирадиган ҳолатлар сони амалдаги 9 тадан 15 тагача кўпайтирилади.

Гумон билан ушлаб турилган шахсларни ҳисобга олиш бўйича ягона электрон реестр ишга туширилади.

Энг муҳими, реестрга маълумотларни киритмаслик, гумонланувчи шахсларни ушлаб туришни ноқонуний деб топишга асос бўлади.

Олтинчидан, тараққиётимиз йўлида жиддий тўсиқ ва ғов бўлаётган коррупцияга қарши курашишда давлат ва жамиятнинг барча куч ва воситаларини сафарбар этамиз.

Давлат хизматчиларининг даромадлари ва мол-мулкларини декларация қилиш тизими келгуси йилдан босқичма-босқич жорий этилади.

Давлат харидлари, давлат мулкани сотиш жараёнлари очик ва шаффоф тарзда ташкил этилади ва бунга жамоатчилик кенг жалб қилинади.

Коррупцияга йўл қўйган ҳар қандай мансабдор шахс, лавозими ва мавқеидан катъи назар, сўзсиз қонуний жавобгарликка тортилади.

Бундай шахсларнинг очик реестри юритилиб, уларнинг давлат хизматига кириши, масъул лавозимларга номзоди кўрсатилиши чекланади.

Еттинчидан, фуқаролар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тизими янада кенгайтирилади.

Энди давлат ҳисобидан ижтимоий ҳимояга муҳтож фуқароларга бепул юридик ёрдам нафақат жиноят ишлари бўйича, балки фуқаролик ва маъмурий ишлар бўйича ҳам кўрсатилади. Шу орқали камида 100 минг нафар аҳолини ҳуқуқий ҳимоя билан қамраб олиш имкони туғилади.

Яна бир масала мамлакатимизда адвокатлар сонинг етишмаслиги билан боғлиқ. Шунинг учун соҳага ёш кадрларни жалб қилиш мақсадида юридик стаж ҳақидаги талаб бекор қилиниб, олий юридик маълумотли шахсларга 3 ойлик стажировкадан кейин адвокатлик имтиҳонини топшириш имконияти яратилади.

IX. Хавфсизлик ва очик, прагматик фаол ташки сийёсат борасидаги устувор вазифалар

Азиз ватандошлар!

Дунёдаги ҳозирги мураккаб вазият, кўшни минтакалардаги зиддият ва қуролли низолар Ўзбекистон Республикасининг хавфсизлиги ва тинчлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратишни тақозо этмоқда.

Биз ўтган даврда янгиланган Мудофаа доктринаси асосида Қуролли Кучларимиз фаолиятини тубдан қайта кўриб чиқиб, тақомиллаштирмоқдамиз.

Кўшинларни тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини чуқур ислоҳ қилдик. Армиямиз энг замонавий қурол-аслаҳа ва ҳарбий техника билан таъминланмоқда.

Бугун Қуролли Кучларимиз ҳар қандай ташки хавф-хатарларга, турли тажовуз ва таҳдидларга қатъий зарба беришга қодир бўлган яхлит ва ишончли кучга айланмоқда.

Яқинда 42 та давлат вакиллари иштирокида ўтказилган ну-фузли “Армия – 2021” халқаро ўйинларида аскарларимиз фахр-ли 2-ўринни эгаллади. Бу миллий армиямизнинг қудрати, ҳар-бий хизматчиларимизнинг ватанпарварлиги ва жанговар руҳи юқори эканини яна бир бор намоён этди.

Келгусида ҳам мамлакатимиз мудофаа салоҳияти ва ҳар-бий қудратини янада мустаҳкамлаш бўйича аниқ ва манзилли ишларни давом эттирамиз.

Энг аввало, Қуролли Кучларнинг жанговар шайлигини, унинг имкониятлари ва қобилиятини кучайтиришга қаратилган дастурларни ишлаб чиқиб, тизимли амалга оширамиз.

Шу билан бирга, мамлакатимизни ҳаво ҳужумидан ҳимоя ки-лиш тизими ҳам, давр талабларидан келиб чиқиб, янада кучай-тирилади.

Чегараларимиз хавфсизлигини замонавий коммуникация воситалари ва техник иншоотларни кенг қўллаш орқали янада мустаҳкамлаймиз.

Шунингдек, ҳарбий хизматчилар, уларнинг оила аъзолари-нинг ижтимоий ҳимоясини ҳар томонлама кучайтирамиз.

Иккинчидан, ташқи сиёсий ва иқтисодий алоқалар соҳаси-да сўнгги беш йилдаги саъй-ҳаракатларимиз натижасида мамла-катимизнинг халқаро майдонда очик, ишончли ва ташаббускор давлат сифатидаги мақоми ва обрўси кескин ошди.

Биз Марказий Осиё минтақасида ўзаро ҳамжихатлик ва ҳур-мат, яқин қўшничилик ва стратегик шериклик руҳидаги янги сиёсий муҳитни яратишга муваффақ бўлдик.

Оддий фуқароларимизни узоқ йиллар қийнаб келган қўшлаб муаммолар ечилди, дўст ва қардош халқларимизнинг ўзаро бор-ди-келдилари тобора кучаймоқда. Бу – бизнинг энг катта ютуғи-миздир.

Қўшниларимиз билан савдо ҳажми беш йилда 5 баробар қўпайди, биргаликда йирик қўшма лойиҳаларни амалга ошир-

моқдамиз. Минтақа давлатлари етакчиларининг Маслаҳат учрашувлари мунтазам ўтказилмоқда.

Бундан ташқари, дунёнинг қудратли давлатлари ва бошқа стратегик ҳамкорларимиз билан янги форматдаги амалий алоқалар йўлга қўйилди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгашида аъзо сифатида фаол катнашмоқдамиз.

Бу ижобий жараёнлар халқаро ҳамжамият томонидан кенг эътироф этилмоқда. Яқинда Тошкентда бўлиб ўтган Марказий ва Жанубий Осиёнинг ўзаро боғлиқлигига бағишланган саммит ҳамда Ислоҳ тараққиёт банки анжумани ҳам бунинг исботи бўлди.

Биз, тизимли ва пухта ўйланган, прагматик ташқи сиёсий ва иқтисодий дипломатиямизни бундан кейин ҳам фаол давом эттирамиз.

Авваламбор, Марказий Осиёда хавфсизлик, савдо-иқтисодий, сув, энергетика ва транспорт, маданий-гуманитар соҳалардаги яқин ҳамкорликни сифат жиҳатидан юқори босқичга олиб чиқамиз.

Келгуси беш йилда ўзаро савдо айланмаси ҳажми камида 2 баробар оширилади. Саноатда қўшимча қиймат яратиш бўйича яхлит занжирларни ва кооперацияни мустаҳкамлаймиз.

Транспорт соҳасида ташқи савдо учун “яшил коридорлар” ҳамда транзит имкониятлари кенгайтирилади.

Халқ дипломатияси тамойилини, жумладан, илм-фан, таълим, соғлиқни сақлаш, маданият, спорт ва туризм соҳаларидаги алоқаларни кучайтириш асосий вазифаларимиздан бири бўлиб қолади. Шу мақсадда Ўзбекистоннинг Марказий Осиё бўйича минтақавий ҳамкорлик стратегиясини ишлаб чиқамиз.

Россия, Хитой ва АҚШ, шунингдек, Туркия, Ҳиндистон, Покистон, Германия, Франция, Буюк Британия, Жанубий Корея, Япония, Бирлашган Араб Амирликлари каби анъанавий ҳамкорларимиз билан муносабатларни янада ривожлантириш, ташқи

алоқаларимиз географиясини кенгайтиришга устувор аҳамият қаратамиз.

Бу йўналишда, энг аввало, иқтисодий дипломатияни кучайтиришга алоҳида ургу берамиз. Янги бозорларни ўзлаштириш, инвестиция ва инновацияларни кенг жалб қилиш, сайёҳлар оқими кўпайтириш ва энг муҳими – Ўзбекистон имижини фаол тарғиб этиш барча дипломатик ваколатхоналаримизнинг асосий вазифасига айланади. Ушбу масалалар ҳозирги вақтда ишлаб чиқилаётган Ўзбекистон ташқи сиёсий ва иқтисодий фаолиятининг янгиланган концепциясида ўз ифодасини топади.

Биз нуфузли халқаро тузилмаларда Ўзбекистоннинг иштирокини юқори даражада таъминлашимиз шарғ.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти органлари ва институтлари, глобал ва минтақавий иқтисодий, молиявий ва гуманитар ташкилотлардаги фаолиятимизни кучайтирамиз.

Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиш ва Евроосиё иқтисодий иттифоқи билан интеграция жараёнларини чуқурлаштириш бўйича аниқ амалий қадамлар қўйилади.

Ҳозирги вақтда Шанхай ҳамкорлик ташкилоти ва бошқа нуфузли халқаро тузилмаларда Ўзбекистон раислиги учун янгича ёндашув асосида тайёрғарлик кўрмоқдамиз.

Шу билан бирга, қадимий ва навқирон шаҳарларимиз – Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Нукус, Хива, Термиз, Шаҳрисабз ва Қўқонда халқаро аҳамиятга молик йирик саммит, форум ва анжуманларни доимий равишда ўтказишни давом эттирамиз.

Учинчидан, қўшни Афғонистон заминида тинчлик ва осойишталикни таъминлаш йўлида жафоқаш афғон халқига қўлимиздан келган барча ёрдамни аямаймиз.

“Термиз – Мозори Шариф – Кобул – Пешовар” темир йўлини қуриш ҳамда энергетика, савдо ва саноат соҳаларидаги стратегик ва муҳим лойиҳаларни ҳамкорликда албатта амалга оширамиз.

Тўртинчидан, яқинда ташкил этилган “Ватандошлар” жамоат фонди орқали хорижий давлатлардаги юртдошларимиз

билан доимий ва самарали алоқалар ўрнатамиз. Уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва Ўзбекистонда олиб борилаётган ислоҳотларга жалб этиш учун барча имкониятларни яратиб берамиз.

Яқин келгусида асосий вазифаси чет элларда ўзбек тили, маданияти ва миллий анъаналаримизни кенг оммалаштириш, гуманитар алоқаларни мустаҳкамлашдан иборат бўлган Алишер Навоий халқаро институти ташкил этилади.

Х. Маданий-маънавий таракқиёт сари

Ҳурматли делегатлар!

Биз Янги Ўзбекистонни юксак маданият ва маънавиятга эга бўлган, эркин ва бахтли инсонлар яшайдиган мамлакатга айлантириш учун барча куч ва имкониятларни сафарбар этамиз. Шу муносабат билан **“Янги Ўзбекистон – маърифатли жамият”** концепцияси ва уни амалга ошириш миллий дастури ишлаб чиқилади. Бу, аввало, маънавий-ахлоқий кадриятларимизни давр талабларига мос равишда бойитиш ва ривожлантириш, шу орқали жамиятнинг маданий-маърифий юксалишига эришиш имконини беради.

Ўз навбатида, бу жамият аъзоларининг онги ва тафаккурини, ҳаёт фалсафаси ва дунёқарашини кенгайтиришга хизмат қилади.

Ушбу йўналишдаги ишларни тизимли ташкил этиш, бу борада амалга оширилаётган чора-тадбирларнинг самарадорлигини кучайтириш зарур. Бунда аҳоли, айниқса, ёшларнинг интеллектуал салоҳияти ва дунёқарашини юксалтириш, ватанпарварлик, халққа муҳаббат ва садоқат туйғуси билан яшайдиган баркамол авлодни тарбиялаш – бизнинг олий мақсадимиздир. Шу борада илм-фан, маданият ва санъат, адабиёт ва бадий ижод соҳаларининг мамлакатимиз таракқиётидаги ўрни ва таъсирини янада оширишга қаратилган алоҳида дастурлар қабул қиламиз.

Ижодкор зиёлиларга доимий эътибор қаратиш, уларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга, меҳнат ва яшаш шaroитларини яхшилашга қаратилган ишларни ушбу соҳадаги сиёсатимизнинг муҳим йўналишлари сифатида давом эттираемиз.

Маданият ва спорт муассасалари, театр ва музейларнинг моддий-техник базасини янада яхшилаш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга оширилади.

Худудларимизнинг маданий юксалиши, халқ хунармандчилигини раванқ топтиришга қаратилган самарали ва манзилли ишларни тизимли асосда олиб борамиз.

Мамлакатимизда диний бағрикенглик ва миллатлараро тоғувликни таъминлаш, фуқароларимизни турли мафкуравий таҳдидлардан, зарарли оқим ва ғоялардан ҳимоя қилиш масалалари бундан буён ҳам устувор тарзда диққатимиз марказида бўлади.

Биз муқаддас динимизни эзгу фазилатларимизнинг мужассам ифодаси сифатида қадрлаймиз.

Асрлар давомида миллий маънавиятимизнинг ажралмас қисми бўлиб келаётган инсонпарвар динимизни зўравонлик ва қон тўкиш билан бир қаторга қўядиганларни қатъий қоралаймиз ва улар билан ҳеч қачон муроса қилмаймиз.

Бой диний ва маънавий меросимизни чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб этиш мақсадида Ўзбекистон халқаро ислом академияси, Ислам цивилизацияси халқаро маркази, Имом Бухорий, Имом Термизий каби илмий-маърифий марказлар имкониятлари тўлиқ ишга солинади.

Юртимизда яшаётган барча миллат ва элат вакиллари ўртасида ўзаро ҳурмат ва ҳамжиҳатлик муҳитини мустаҳкамлаш, турли диний конфессиялар учун зарур шароит яратишга қаратилган сиёсатимизни изчил давом эттираемиз.

Азиз юртдошлар!

Бугун сизларнинг эътиборингизга ҳавола қилинган **Янги Ўзбекистон стратегияси**, ҳеч шубҳасиз, сайловолди учрашувларида жамоатчилигимиз, халқимиз томонидан яна билдирилади.

диган қўшимча фикрлар, таклиф ва ташаббуслар ҳисобига янада бойитилади ва такомиллаштирилади. Шу асосда ушбу дастуримизни ҳар томонлама мукамаллаштириб, барчамиз бир тану бир жон бўлиб, биргаликда амалга оширишимиз лозим.

Ушбу Стратегия эл-юртимизнинг ислохотларга бўлган ишончи, шу йўлдаги амалий ҳаракатларидан куч-қудрат олиб, бутун халқимизни Янги Ўзбекистон ғояси атрофида бирлаштирадиган, том маънодаги умуммиллий дастурга айланиши учун бутун халқимиз, аввало, партиямиз аъзолари астойдил биргаликда ҳаракат қилишимиз керак. Чунки бу Стратегия мард ва меҳнатқаш халқимизнинг азалий орзу-интилишлари ва туб манфаатларини ифода этишга қаратилган.

Халқ ишончи қандай буюк қудрат ва илҳом манбаи эканини ўтган йиллар давомида барчамиз чин юракдан ҳис этиб келмоқдамиз, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрга қўшиласиз. Айнан ана шу буюк ишонч энг қийин дамларда бизга умид ва мадад берди, вужудимизга – куч, руҳимизга – қанот бағишлади.

Бизга тоғдек таянч бўлиб турган муътабар нурунийларимиз, меҳрибон оналар, азамат ака-укаларимиз, оқила опа-сингилларимиз, навқирон авлодимизга таяниб, танлаган йўлимиздан дил илгари бормоқдамиз.

Ана шу юксак ишончга муносиб бўлиш, халқимиз, Ватанимиз манфаатлари ҳамда унинг бахт-саодати йўлида бор куч-ғайратим, билим ва салоҳиятимни сафарбар этиш мен учун ҳамиша ҳаётимнинг маъно-мазмунини бўлиб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Мен учун бундан улуг бахт, бундан буюк шараф ва масъулият йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Она халқим билан бирга Янги Ўзбекистонни куриш, Учинчи Ренессанс пойдеворини барпо этишдек улкан бахт насиб этгани учун Яратганга чексиз шукроналар айтаман. Бу йўлда олижаноб халқимиз билан ҳар қандай синов ва машаққатларни енгиб ўтишга тайёрман.

Жонажон Ваганимиз ўз таракқиётининг ҳал қилувчи босқичига қадам қўяётган мана шу тарихий дамларда кўпмиллатли халқимизга мурожаат қилиб айтмоқчиман: сизлар билан бирга қанча мураккаб марра ва довонлардан ўтдик. Аммо ҳеч қачон ярим йўлда тўхтаб қолмадик. Баъзан толиққан ва чарчаган пайтларимиз ҳам бўлди. Лекин ҳеч қачон тушқунликка тушмадик. Келажакка, ёруғ кунларга ишончимизни асло йўқотмадик. **Чунки хамиша куч-қувват берадиган, болам, деб бағрига босадиган халқимиз бор, бетакрор Ваганимиз бор.**

Мана шундай буюк ва енгилмас туйғуни қалбимизга жо айлаб, доимо олдинга, фақат олдинга қараб бормоқдамиз.

Ақл-заковатимиз, билим ва тажрибамиз, иймон-иродамиз, бутун борлиғимиз билан ҳаёт синовларида тобландик. Очик мулоқот, очик сиёсат, очик ислохотлар бизни халқимизга ва дунёга янада яқин қилди.

Ўзингиз кўриб турибсиз, бугунги халқимиз – кечаги халқ эмас. Бугунги Ўзбекистон ҳам кечаги Ўзбекистон эмас. Биз билан ҳамкорлик қилаётган дунё ҳам – кечаги дунё эмас.

Кўряпсизларми, ўзимиз ўзгарсак, сидқидилдан интилиб, фидокорона меҳнат қилсак, атрофимиздаги ҳамма нарса ўзгаради. Бу ўзгаришлар – шунчаки оддий воқеалар эмас. Ҳар бири шонли тарихимизга олтин ҳарфлар билан ёзиладиган, келажак авлодлар миннатдор бўлиб эсга оладиган буюк ўзгаришлардир.

Бу ўзгаришларнинг ижодкори, бунёдкори ким? Албатта, кўпни кўрган, иродаси мустаҳкам, матонатли ва меҳр-оқибатли бағрикенг халқимиздир.

Мен доимо эзгуликка, адолат ва маърифатга интилиб яшайдиган ана шундай халқ фарзанди эканимдан чексиз фахрланаман.

Барча ислохотларимизни доимо қўллаб-қувватлаб, уларни амалга оширишда халқ қилувчи куч бўлиб келаётган, ўзи-

ни аямасдан қахрамонларча меҳнат қилаётган олижаноб халқимга фарзандлик меҳри ва садоқати билан чин дилдан таъзим қиламан.

Ишончим комил, асрлар давомида кўплаб синов ва машаққатлардан муносиб ўтиб келаётган кўпмиллатли Ўзбекистон халқи бу гал ҳам ўзининг ақл-заковати, мустаҳкам иродаси ва юксак сиёсий маданиятини яққол намоён этади.

Бўлажак сайловларда фаол иштирок этиб, ўзининг фуқаролик бурчини масъулият билан адо этади ва Янги Ўзбекистон учун, тинч ва эркин, обод ва фаровон ҳаёт учун овоз беради.

Кадрли юртдошларим!

Ватанимизнинг бугунги ва эртанги тақдири, фарзандларимизнинг келажаги Сизларнинг ушбу сайловдаги онгли иштирокингизга, фуқаролик позициянгизга боғлиқ.

Ишонаман, бу сайлов Сизларнинг фаол иштирокингиз билан бугун биз интилаётган Янги Ўзбекистон, Учинчи Ренессанс сари ташланган яна бир улкан амалий қадам бўлади.

Ҳеч қачон унутманг, сайлаш ва танлаш ҳуқуқи – Сизнинг қўлингизда, келажак учун масъулият эса – барчамизнинг зиммамизда.

Ана шундай буюк ҳиссиёт, ишонч-эътиқод билан ҳаракат қилсак, биздан халқимиз ҳам, келажак авлодлар ҳам албатта рози бўлади.

Янги Ўзбекистонимиз ҳар томонлама тараққий топган, гуллаб-яшнаган гўзал мамлакатга айланади.

Барчангизга шу эзгу йўлда сиҳат-саломатлик, оилавий бахт, шахсий ҳаётингиз ва фаолиятингизда улкан муваффақиятлар тилайман.

Ҳурматли съезд делегатлари!

Муҳтарам партиядошлар!

Бугун Сизлар томонингиздан менга билдирилган юксак ишонч, кейинги беш йиллик фаолиятим тўғрисида айтган самимий фикрларингиз, мени Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига номзод этиб кўрсатиш хақида қабул қилган қарорингиз учун барчангизга чин қалбимдан миннатдорчилик изҳор этаман. Мен бу қарорни ўтган даврда Сизлар билан, эл-юртимиз билан биргаликда амалга оширган улкан ишларимиз учун берилган муносиб баҳо, деб қабул қиламан.

Бугун бутун халқимиз катори Сиз, ҳурматли партиядошларимнинг, партиямиз фаоллари ҳамда бизга тарафдор ва хайрихоҳ бўлган миллионлаб инсонларнинг сиёсий онги ва тафаккури, билим ва савияси, ҳаётга, ислохотларимизга муносабати, жонажон Ватанимиз тақдирига дахлдорлик ҳисси юксалиб бораётганини яна бир марта чуқур ҳис қилдим.

Мана шундай туб ўзгаришлар сиёсатини, халқпарвар сиёсатни амалга оширишда Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси келгусида яна янги-янги ғоя ва ташаббуслар билан майдонга чиқади, деб ишонаман.

Албатта, сайловолди дастуримни бугун билдирилган, жойлардаги учрашувларда илгари суриладиган таклиф ва мулоҳазалар асосида бойитиб, такомиллаштираман.

Айниқса, Сиз, азизларнинг Янги Ўзбекистон стратегиясини чин дилдан қабул қилиб, уни рўёбга чиқаришда кўпмиллатли халқимиз билан бирга ягона қуч, ягона ва фаол жамоа бўлиб ишлашга тайёр эканингиз мени беҳад хурсанд қилмоқда. Қучимга – қуч, ғайратимга – ғайрат қўшилмоқда.

Партиямиз тимсолида мустақиллик ғояларига, она халқимиз ва буюк Ватанимизга содиқ ва фидойи, юксак малакали мана шундай сафдошларим борлигидан ғоят фахрланаман.

Бугун менга билдирган ишончингизни юксак кадрлайман. Бу ишончни оқлаш учун ўзимнинг бор куч-ғайратим, билим ва салоҳиятимни сафарбар этаман.

Барчангиз сайлов жараёнларида фаол иштирок этиб, олдимизда турган ана шу муҳим сиёсий тadbирни Янги Ўзбекистоннинг обрў-эътиборига ҳар томонлама муносиб тарзда ўтказишга ҳисса қўшасиз, деб ишонаман.

Жумладан, ҳудудларда бўладиган учрашувларимизда ҳар бир масалани биргаликда муҳокама қилиб, сайловчилар ва халқимиз учун маъқул таклифлар, ташаббус ва лойиҳаларни илгари сурамиз, албатта.

Шу маънода, бугун ўз олдимизга қўяётган улкан мақсад ва вазифаларни амалга оширишда Сизларга, бутун халқимизга таянаман.

Мана шундай бирлик ва ҳамжиҳатлик, ўз куч ва имкониятларимизга, келажакка бўлган улуғ ишонч билан биз эзгу мақсадларимизга албатта етамиз.

Мамлакатимизнинг янги таракқиёт дастурини – Янги Ўзбекистон стратегиясини албатта амалга оширамыз.

Доимо соғ-омон бўлинглар!

Катта раҳмат!

*Тошкент шаҳри,
2021 йил 9 сентябрь*

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ЯНГИ
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОННИ
БИРГАЛИКДА БУНЁД ЭТАМИЗ**

*(Қорақалпоғистон Республикаси
сайловчилар вакиллари билан
учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз юртдошлар!

Қадрли дўстлар!

Хурметли жаси улкенлар, азийз апа-сингиллер, навкиран жаслар!

Бугун мана шу қадимий ва саховатли заминда, қайта ташкил қилинган Бўзатов туманида сиз, азизлар – мард ва танги, меҳнаткаш ва бағрикенг Қорақалпоғистон халқининг вакиллари – мухтарам оксоқоллар, мунис опа-сингилларимиз, навкирон ёшларимиз билан кўтаринки кайфиятда учрашиб турганимдан бахтиёрман.

Фурсатдан фойдаланиб, барчангизга, бутун қорақалпоқ элига ўзимнинг чуқур хурмат-эҳтиромим ва самимий тилакларимни билдираман.

Хабарингиз бор, бу галги учрашувимиз мамлакатимизда давом этаётган муҳим сиёсий жараён – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови муносабати билан ўтказилмоқда.

Сайловолди учрашувларни, энг аввало, Қорақалпоғистон диёридан бошлаётганим албатта бежиз эмас. Илгари ҳам айтганман, бугун ҳам қатта мамнуният билан такрорлайман – **мен ўзимни қорақалпоқ халқининг ҳам фарзанди деб биламан.**

Азиз дўстлар!

Бу сайлов барчамиз, бутун эл-юртимиз учун Ўзбекистоннинг, унинг таркибий қисми бўлган Қорақалпоғистоннинг бундан кейинги тараққиёти қандай бўлади, мамлакатимиз қандай ривожланиш йўлидан боради, фарзандларимиз, оиламиз, бутун юртимиз келажагини қандай барпо этамиз, деган ҳал қилувчи саволларга жавоб берадиган ғоят муҳим сиёсий тадбирдир.

Ўзингиз кўриб, гувоҳи бўлиб турибсиз, ўтган беш йиллик муддат бутун мамлакатимиз, халқимиз учун оғир синовлар даври бўлди. Биз Аллоҳ таолонинг марҳамати, халқимизнинг фидокорона меҳнати билан коронавирус пандемияси ва глобал иқтисодий инкироз кийинчиликларини мардона енгиб ўтмоқдамиз.

Хабарингиз бор, биз яқинда мамлакатимизни ҳар томонлама ривожлантириш, халқимизнинг турмуш фаровонлигини юксалтиришга қаратилган Янги Ўзбекистон стратегиясини ишлаб чиқдик. Ушбу стратегияда сизлар билан биргаликда фидокорона меҳнатимиз орқали **Янги Ўзбекистондаги Янги Қорақалпоғистонни бунёд этиш вазифасини ҳам юксак мақсадларимиздан бири сифатида белгилаб олганмиз.**

Бугун сизлар билан очиқ ва самимий мулоқот қилиб, мана шундай ҳал қилувчи масалалар ҳақида атрофлича фикрлашиб, маслаҳатлашиб олсак, айтиш мумкин бўлади.

Қадри хамюртлар!

Қорақалпоғистон деганда, барчамизнинг кўз ўнгимизда ўзига хос, бетакрор табиатга эга бўлган бепоён кенгликлар, мураккаб иқлим шароитига қарамадан, фидокорона меҳнат қилиб, она Ватанамиз таракқиётига муносиб ҳисса қўшиб келаётган олижаноб инсонлар сиймоси намоён бўлади.

Биласизлар, мен иш юзасидан Қорақалпоғистондаги деярли барча овул ва қишлоқларни кезиб, кўп ёшулликлар, деҳқон ва фермерлар, тадбиркорлар, зиёлилар билан дилдан суҳбат қурганман. Кейинги беш йилнинг ўзида бу заминга кўп марта келиб, сизлар билан биргаликда амалга оширган катта-катта ишларимизни ёрқин таассуротлар билан эслашман.

Қорақалпоқ дўстларимизнинг чиройли бир гапи бор. Яъни, улар яхши инсонларга баҳо берганда, **“Бул адамнинг жураги кабирғасининг астинан кўриниш турали”**, дейдилар.

Қаранг, қандай чуқур маъноли, халқона ҳикмат!

Мен бугун ана шу гўзал таърифни бироз ўзгартириб, **“Қорақалпоқларнинг қалби уларнинг самимий чехрасида яккол**

кўриниб туради”, десам, юрагимдаги катта ишонч ва меҳрни ифода этган бўламан.

Улуғ мутафаккир шоир Ажиниёзнинг: “**Бош кетса ҳам тўғри сўздан қайтмаган, Номи қорақалпоқ элларим бордир**”, деган сўзлари ҳам бу ҳақиқатни яққол тасдиқлайди.

Чиндан ҳам, бундай лафзи ҳалол инсонларга бемалол ишониш, улар билан биргаликда ҳар қандай катта ишларни амалга ошириш мумкин. Тили билан дили, сўзи билан иши бир бўлган шундай олижаноб халқ албатта юксак ҳурмат ва эътиборга сазовордир.

Ўзингиз биласиз, Қорақалпоғистоннинг улкан ҳудуди бор, шаҳар ва туманлар, овуллар орасидаги масофа ҳам анча узок. Лекин мен қачон бу юртга келсам, чарчаш нималигини билмайман. Нега? Чунки ҳосиятли қорақалпоқ диёрининг қир-адирлари, дала ва боғлари, оқкўнгил одамлари менга кўтаринки руҳ беради, самимий мулоқотлар кучимга куч қўшади. Шунинг учун доимо юрагим қорақалпоқ элига талпиниб туради, сизларни ҳаммиша соғиниб яшайман.

Мухтарам дўстлар!

Мустақиллик йилларида қорақалпоқ халқи ҳам барча соҳаларда самарали меҳнат қилиб, улкан ютуқ ва натижалари билан юртимиз таракқиётига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Шу пайтга қадар қорақалпоғистонлик минглаб инсонлар Ватанимизнинг юксак орден ва медаллари, фахрий унвонлари билан тақдирлангани ҳам шундан далолат беради.

Жумладан, ўтган давр мобайнида бу заминдан етишиб чиққан Ибройим Юсупов, Тўлепберген Қаипбергенов, Ағитай Адиллов, Алланияз Ўтениязов, Гайратдин Хожаниязов, Сарсенбай Сейтназаров, Анесия Саитова, Муса Ерниязов сингари фидойи инсонлар “Ўзбекистон Қаҳрамони” олий унвонига сазовор бўлишди.

Уларнинг шарафли ҳаёти ва фаолияти ёшларимиз учун чинакам ибрат мактаби бўлиб хизмат қилмоқда.

Мисол учун, Алланияз Ўтениязов ҳаётлик чоғида ҳалол пешона тери билан тўплаган шахсий маблағи ҳисобидан эҳтиёжманд одамларга 42 та уй-жой, 4 та мактаб, 4 та боғча ва 4 та тиббиёт пунктини қуриб берган.

Хорижий мамлакатлардаги кўплаб инсонлар ҳам бундай улкан саховат ва бағрикенгликка қойил қолиб, Алланияз Ўтениязовга хатлар ёзишган. Масалан, аргентиналик миллионер Х.Сапун Алланияз оғага йўллаган мактубида унинг эзгу ишларидан сабоқ олиб, ўзи ҳам бундан буён оддий инсонларга кўмак беришга қарор қилганини қайд этади.

Ҳеч шубҳасиз, Алланияз Ўтениязов ўз элига садокати ва саховати билан қорақалпоқ халқига хос энг яхши кадриятларни бутун дунёга намоён этди. Шунинг учун Нукус шахрининг кўркам мавзеларидан бирига бу улуғ инсоннинг номини берсак, нима дейсизлар?

Бу – барчамиз, айниқса, ёшларимиз учун катта тарбиявий аҳамиятга эга иш бўлар эди.

Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Қорақалпоқ элининг яна бир фидойи фарзанди Қаллибек Камоловдир. Қаллибек оғанинг чорак асрдан зиёд Қорақалпоғистонга раҳбарлик қилиб, эл-юрт равнақи йўлида қандай улкан ишларни амалга оширганини айтмасам ҳам барчангиз яхши биласиз.

Ҳурматли оксоқолимиз ҳозирги нуруний ёшида ҳам жамоат ишларидаги, ёшлар тарбиясидаги фаоллиги билан кўпчиликка ўрнак бўлиб келмоқда. Мен яқинда Қаллибек Камоловичнинг “Эл хизматида” деб номланган чуқур сиёсий-фалсафий тафаккур билан ёзилган китобини ўқиб, муҳим маълумотлардан хабардор бўлдим.

Мухтарам оксоқол ўз асарида ўзбек ва қорақалпоқ халқларининг азалий дўстлигига алоҳида эътибор қаратиб, уларнинг ўтмиши ҳам, бугуни ҳам, келажаги ҳам бирлигини ҳаётий мисоллар билан кўрсатиб берган. Бу китоб нафақат Қорақалпоғис-

тон, балки Ўзбекистон тарихини ҳам ҳаққоний ёритиб берган муҳим манба бўлиб, барча раҳбарларнинг иш столида туришга арзийдиган асардир.

Халкимиз, ёшларимизнинг бахтига Қаллибек оға доимо соғ-омон бўлсинлар.

Қорақалпоғистон заминидан етишиб чиққан жуда кўплаб таникли олимлар, ижодкор ва санъаткорлар ўзларининг ноёб истеъдоди билан юртимиз доврўғини дунёга ёйиб келишмоқда. Уларнинг номларини шунчаки санаб чиқишнинг ўзи жуда кўп вақтни олади. Ўйлайманки, бунга зарурат ҳам йўқ, чунки сизлар уларнинг барчасини яхши биласиз ва кадрлайсиз.

Бердак номидаги Қорақалпоқ давлат академик мусикали театри, “Айқулаш” миллий фольклор ансамбли, Игорь Савицкий номидаги Қорақалпоқ давлат санъат музейи том маънода Ўзбекистон санъатининг фахри ҳисобланади.

Биз бундан буён ҳам қорақалпоқ тили ва адабиётини ривожлантиришга, қорақалпоқ халқининг маданияти ва санъатини мамлакатимиз ва жаҳонда кенг тарғиб этишга алоҳида эътибор қаратамиз. Шу мақсадда ҳозирги пайтда “Қорақалпоқ адабиёти дурдоналари” кўп жилдлик тўплами ўзбек тилида нашр қилинмоқда.

Айни вақтда бутун дунёда “Саҳродаги Лувр” деб шуҳрат қозонган Савицкий музейи бўйича АҚШ, Россия, Буюк Британия, Франциянинг етакчи илмий-маданий муассасалари билан ҳамкорликда махсус тадқиқотлар амалга оширилиб, чет тилларда китоб ва альбомлар нашр қилинади. Хориждаги нуфузли маданият марказларида унинг кўргазмалари ташкил этилади.

Ўрни келганда, яна муҳим бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Бир пайтлар Тошкентда қорақалпоқ маданияти кунлари, Қорақалпоғистонда ўзбек маданияти кунларини ўтказиш анъанаси мавжуд эди. Эндиликда ана шу яхши анъанани қайта тиклаб, қорақалпоқ санъатини нафақат пойтахтимиз, балки вилоятларимизда ҳам намойиш этсак, ўйлайманки, халқимизнинг кўнглидаги иш бўлади.

Оддий халк орасидан етишиб чиккан мохир бахши-жировлар қорақалпоқ халкининг бой ва бетакрор халқ оғзаки ижодиёти-ни юксак чўккиларга кўтарганлар. Шунинг учун ҳам биз яқин-да иккинчи Халқаро бахшичилик фестивалини айнан Қорақал-поғистонда ўтказдик. Нуфузли халқаро ташкилотлар вакиллари ҳамда хорижлик меҳмонлар иштирокида ўтган ушбу анжуман халкимизнинг бой санъати ва маданиятини бутун дунёга яна бир бор намоён этди.

Куни кеча қорақалпоғистонлик истеъдодли жиров Жонибек Пиязов фестивалнинг бош соврини – Гран-При мукофотиға, бах-ши Гулбахор Аҳимбетова эса иккинчи ўринга сазовор бўлгани ҳаммамизни қувонтирди. Бундай улкан ютуқ билан барчангизни чин дилдан табриклайман.

Нукус шаҳрида қорақалпоқ адабиётининг сўнмас юлдузи, Ўзбекистон Қаҳрамони Ибройим Юсупов номидаги ижод мак-таби очилди. Тошкент шаҳридаги муаззам Адиблар хиёбонида Бердак, Тўлепберген Қайилбергенов, Ибройим Юсупов хайкал-ларининг ўрнатилиши қорақалпоқ халқига, унинг бетакрор ада-биёти ва маданиятига юксак эҳтиромимиз рамзи бўлди.

Кези келганда, анчадан бери кўнглимга тугиб юрган бир эзгу режа ҳақида сизлар билан маслаҳатлашиб олмақчиман.

Хабарингиз бор, кейинги йилларда ижодкорларимизга зарур шароитлар яратиш мақсадида Тошкентдаги “Дўрмон” ижод уйи қайта таъмирланди, Зомин ва Паркент туманларида замонавий ижод масканлари барпо этилди. Ана шу ишларни давом этти-риб, Эллиқалъа туманидаги хушманзара Акчақўл бўйларида яна бир ижод уйи курсак, нима дейсизлар?

Бу масканда қорақалпоқ элининг тарихини тараннум эта-диган, қорақалпоқ тили ва адабиётини янада раванак топти-ришга хизмат қиладиган етук бадиий асарлар яратилишига ишонаман.

Ўзбекистоннинг ташаббусига асосан, шу йилнинг охиригача ЮНЕСКОнинг 2023 йилда қомусий аллома, биринчи Ренессанс

даврининг буюк намојандаси Абу Райҳон Беруний таваллудининг 1050 йиллигини дунё микёсида кенг нишонлаш ҳақидаги қарори қабул қилиниши қутилмоқда. Албатта, ушбу тарихий санани халқимиз билан биргаликда, улуғ аждодимизнинг юксак мақомига муносиб равишда кенг нишонлаймиз.

Сизларга маълумки, Мўйнок тумани ҳудудида Хожа Аҳмад Яссавийнинг шогирди, тасаввуф фалсафасининг йирик намојандаси Сулаймон Боқирғоний мақбараси жойлашган. Халқ орасида “Ҳақим ота” номи билан шуҳрат қозонган бу зот содда ва халқона услубда ёзган асарлари билан туркий адабиёт оламида алоҳида эътироф этилган.

Келгуси йили Сулаймон Боқирғоний таваллудига 900 йил тўлади. Ана шу муҳим санани муносиб байрам қилиб, шоир бобомизнинг мақбарасини обод қилсак, асарларини чоп этсак, ҳар жиҳатдан ўринли бўлади, албатта.

“Ўзбек билан қорақалпоқ – эт билан тирноқ” деган гап ҳам аини ҳақиқат. Худои таолонинг ўзи қорақалпоқ ва ўзбек халқларини тақдирдош қилиб яратган ва бу бебаҳо бойликни кўз қорачигидек асраш – барчамизнинг бурчимиздир.

Ўз вақтида Ўзбекистонга раҳбарлик қилган Акмал Икромов, Файзулла Хўжаев, Усмон Юсупов, Шароф Рашидов, Ислоҳ Каримов билан бирга, Аллаяро Дўстназаров, Пиржан Сейитов, Метеке Жуманазаров, Наврўз Жапаков, Ережеп Айтмуратов, Тимур Камолов, Муса Ерниязов ва бошқа кўплаб атоқли давлат арбоблари Қорақалпоғистонда тарихий ўзгаришларни амалга оширишга, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва қардошлиқни мустаҳкамлашга бош-қош бўлганини ҳаммамиз яхши биламиз.

Ўзининг бутун онгли ҳаётини мамлакатимиз ривожига ва халқимиз фаровонлигига бағишлаган бундай фидойи инсонларнинг хотирасини абадийлаштириш – барчамизнинг инсоний бурчимиз ҳисобланади.

Айни вақтда Қорақалпоғистонни ҳар томонлама тараккий этиштиришга катта ҳисса қўшган таниқли давлат ва жамоат арбобла-

ри – Уббинийёз Аширбеков, Амин Ҳамроев, Ажинияз Тожибоев, Улмаббет Хўжаназаров, Татлимурот Атамуратов, Бибиойим Юсупова, Гулистон Аннакиличева сингари фахрийларимизни ҳам алоҳида ҳурмат билан тилга оламиз.

Мухтарам ватандошлар!

Орол фожиаси – шу юртнинг раҳбари сифатида менинг энг катта дардим, юрагимдаги армонимдир. Ҳозир ҳам эртаю кеч шу ҳақда ўйлайман. Шу мақсадда, меҳнаткаш Қорақалпоғистон эли билан қўлни қўлга бериб, аҳиллик ва “оғзибирчилик”да бу муаммони ҳал қилиш учун жиддий киришганимиз барчангизга маълум.

Охирги йилларда Орол денгизининг қуриган тубида 1,6 миллион гектар майдонга саксовул ва сахро иклимига чидамли бошқа ўсимликлар экиб, ўрмонзор барпо этишга эришдик. Яратганнинг инояти билан Ўзбекистоннинг барча вилоятлари иштирокида киска вақт ичида ушбу туманда қандай катта ишларни амалга оширганимизни эл-юртимиз кўриб турибди.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Яқин тарихга назар солсак, 2016 йилда Қорақалпоғистон иктисодиётининг аҳволи қандай эди?

Бундан беш йил аввал Қорақалпоғистонда жон бошига ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми мамлакатимизда энг охирги ўринда бўлган. Бугунги кунда эса 9-ўринга кўтарилди. Ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг атиги 4 фоизи экспортга йўналтирилган бўлса, бу кўрсаткич жорий йилда 30 фоизга етди. Умумий экспорт ҳажми 2011–2015 йилларга нисбатан 3,5 баробар ошиб, 2,1 миллиард долларни ташкил этди.

Агар тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳажми 2016 йилгача 15 миллион долларга ҳам етмаган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич 100 миллион доллардан ошади. Ёки 25 йил давомида хорижий инвесторлар иштирокидаги корхоналар сони 50 тани ташкил этган бўлса, охирги беш йилда эса 130 та ана шундай янги корхона ишга туширилди.

Ўтган беш йилда саноат, хизмат кўрсатиш ва кишлок хўжалиги соҳасида умумий қиймати 2 миллиард доллардан зиёд 2 минг 500 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилди.

Худудда саноатнинг жадал ривожланишига асосий туртки бўлган тўқимачилик, чарм-пойабзал, қурилиш материаллари, мебель маҳсулотларини ишлаб чиқариш ўртача 3 баробар ўсди. Кичик бизнес субъектлари сони 2 баробар кўпайиб, қарийб 21 мингга етди. Бу даврда 83 мингта янги доимий иш ўринлари яратилиб, ўртача иш ҳақи 2,8 баробар оширилди ва 2,7 миллион сўмга етди.

Мактабгача таълимда камров даражаси 28 фоиздан 71 фоизга етказилди. Шаҳар ва туманларда 14 та янги мактаб ва 32 та тиббиёт муассасаси барпо этилди, 173 та мактаб ва 101 та тиббиёт муассасаси реконструкция қилиниб, таъмирланди. Шунингдек, ўтган тўрт йилда 4 та янги олий таълим муассасаси ташкил этилди. Аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш мақсадида қарийб 13 мингта хонадон учун уй-жойлар барпо этилди.

Марказлашган ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 40 фоиздан 65 фоизга етди, 61 та овул ва маҳаллада яшовчи 350 минг аҳоли илк бор тоза ичимлик суви билан таъминланди.

Қайта ташкил этилган Бўзатов тумани марказида, Мўйнок тумани ва барча туман марказларида катта ҳажмдаги қурилиш-ободонлаштириш ишлари амалга оширилди.

“Обод кишлок” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида 81 та олис кишлок ва овулларнинг кифаси тубдан ўзгарди. Умуман, ўтган беш йил давомида Қорақалпоғистонни икгисодий-ижтимоий ривожлантиришга жами 17 триллион сўм йўналтирдик. Шу жумладан, бюджетдан 4 триллион сўм, халқаро молия ташкилотларидан 444 миллион доллар ҳамда 10 триллион сўм банк кредитлари ажратилди.

Энг муҳими, қорақалпоқ диёрида яшаётган заҳматқаш инсонларнинг кўнглида эртанги кунга ишонч уйғонди ва у тобора мустақамланиб бормоқда.

Ҳурматли дўстлар!

Биз эришган дастлабки натижалар билан асло хотиржам бўлмаслигимиз лозим. Халқимизнинг юксак ишончини оқлаш учун маррани янада баланд олишимиз зарур. Шу боис, сизлар билан ўтказилаётган бугунги учрашувга тайёргарлик давомида аҳолимиз ва тадбиркорларни қийнаётган энг долзарб муаммолар, уларни безовта қилаётган масалаларни пухта ўргандик.

Бугунги кунда Қорақалпоғистонда энг катта масалалардан бири – янги иш ўринлари яратиш, аҳоли даромадларини ошириш ва шу орқали камбағалликни қискартириш ҳисобланади.

Бу борада аҳолини камбағалликдан чиқариш бўйича ўтган йили “темир дафтар”, “аёллар дафтари” ва “ёшлар дафтари” жорий қилиниб, “маҳаллабай” ишлаш тизими йўлга қўйилди. Жумладан, “темир дафтар”га кирган 32,5 минг оиланинг меҳнатга лаёқатли бўлган 45 минг нафар ишсиз аъзосининг бандлиги таъминланди.

Шу билан бирга, йил бошидан “ижтимоий реестр” жорий қилиниб, 100 мингдан зиёд оиллага ижтимоий нафақа ва ёрдам бериш йўлга қўйилди. Бу олдинги йилларга нисбатан 2,5 марта кўп. Сабаби, олдин бундай оилаларни ҳисобга олиш, ижтимоий ёрдам бериш мезонлари аниқ ва шаффоф эмас эди. Оқибатда ёрдам қўлами йилига 40 минг оиладан ошмаган.

Ана шундай ишлар билан чекланиб қолмасдан, ушбу оилалардаги 80 мингдан зиёд аҳолини касб-хунар ва тадбиркорликка ўргатиб, молиявий қўмаклашиб, уларни доимий даромад манбаига эга қилишимиз керак. Шунингдек, келгуси беш йилда 200 минг ёшлар меҳнат бозорига кириб келишини ҳам ҳисобга олишимиз зарур.

Иккинчи долзарб масала – аҳолини ва қишлоқ хўжалигини сув билан таъминлашдир.

Суғориш тизимлари, каналлар, дренажлар эскиргани ва издан чиқиб кетгани оқибатида далага ҳам, овулларга ҳам сув етиб

бормаяпти. Айниқса, бу йилги курғокчиликда бунинг оғир таъсирини барчамиз сездик.

Учинчи долзарб муаммо – аҳоли саломатлигини таъминлаш.

Қорақалпоғистонда сурункали касалликлари бор, юкори хавф гуруҳига кирадиган 355 минг аҳоли аниқланган. Бунга оғир экологик шароит билан бирга, тиббий хизматлар сифати ҳам ўз таъсирини кўрсатмоқда. Айниқса, Қўнғирот, Амударё, Шуманай, Эллиққалъа, Тахтақўпир туманлари аҳолисидан тиббий хизматлар бўйича кўплаб мурожаатлар тушган.

Тўртинчи масала – аҳолига муносиб уй-жой ва яшаш шароитларини яратиш.

Ҳозирги кунда 20 мингдан зиёд оиланинг уй-жой шароитини яхшилашга эҳтиёжи бор. Шунингдек, ҳар йили 10 мингдан зиёд янги оилалар ташкил бўлмоқда. Табиийки, уларни ҳам уй-жой билан таъминлашимиз зарур.

Шу билан бирга, Қорақалпоғистоннинг барча туманларида ичимлик суви ва йўлларнинг ҳолатини яхшилаш бўйича ҳали жуда кўп ишлашимиз керак.

Бешинчи устувор масала – таълим тизимидаги муаммолар.

Нукус шаҳридаги айрим мактаблар 3 сменада ишлаётгани, Беруний, Қўнғирот, Тўртқўл, Эллиққалъа, Чимбой туманларида ҳам ўқувчи ўринлари етишмаслиги бўйича кўплаб мурожаатлар бўлмоқда. Шу боис мен бугун ушбу муаммоларни ҳал этишга қаратилган беш йиллик дастурни сизлар билан маслаҳат қилмоқчиман.

Аввало, камбағаллик ва ишсизликни қисқартириш, аҳоли даромадини ошириш учун келгуси беш йилда 280 мингдан зиёд доимий иш ўринлари яратилади. Умуман, Қорақалпоғистонда камбағалликни 3 марта қисқартириш иктисодий идоралар олдидаги энг устувор вазифалардан бири бўлади.

Бунинг учун ислохотларимизни ҳар бир маҳаллагача олиб кирадиган янги тизим жорий қилинади. Қорақалпоғистоннинг 422 та маҳалласида “ҳоким ёрдамчиси” лавозими жорий эти-

лади. Улар маҳаллада тадбиркорларнинг лойиҳаларига ёрдам беради, касб-хунарга ўқитиш, томорка, бўш ер ва бинолардан унумли фойдаланишни ташкил этади. Бу орқали янги иш ўринлари яратиш, жон бошига даромадни ошириш ва камбағалликни қискартиришга масъул бўлади.

Ҳоким ёрдамчилари қўлида ўзининг бюджети бўлади, улар маҳаллага бириктирилган солиқ, банк, йўл ва бошқа идоралар ходимлари билан бирга ишлайди.

Ҳоким ёрдамчилари солиқ, банк, иқтисодиёт, инвестиция, молия идоралари, ҳокимиятда ишлайдиган билимли ва фидойи ёшлар орасидан танланади. Улар янги тизим бўйича ишлашга ўқитилади ва ишининг натижасига қараб иш ҳақи билан таъминланади. Маҳаллада 2–3 йил ишлаб, яхши натижа кўрсатган ҳоким ёрдамчиларини келгусида ҳоким ва вазир лавозимларига қўямиз. Умуман, маҳаллада ҳоким ёрдамчилари – иқтисодий ўсишга, оксоқоллар эса – маънавий-тарбиявий муҳитга масъул бўлади.

Қуйидаги йўналишларда янги иш ўринлари ташкил этилади.

Биринчидан, 14 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари қискартирилиб, аҳолига очик танлов асосида 1 гектаргача узок муддатли ижарага берилади ва бу орқали 50 мингга яқин иш ўрни ташкил этилади. Мисол учун, Амударё туманида 1,2 минг гектар ер ажратиш ҳисобидан камида 4 мингта янги иш ўрни яратилади. Шунингдек, 6 минг нафар ишсиз аҳоли учун ихчам иссиқхоналар қуриб берилади.

Иккинчидан, аҳоли томорқаларининг сув таъминотини яхшилаш орқали 12 минг фукаронинг бандлиги таъминланади. Масалан, Чимбой туманида 500 та кичик қудуқлар қазилади ва бу орқали тумандаги 1,5 мингта хонадондаги томорқалар фойдаланишга киритилади. Ёки Нукус туманида “Қаттиоқар” каналидан 8 та маҳаллага сув етказиб берувчи насос тармоғини тиклаш орқали 1 минг 400 та хонадонда аҳоли ўз томорқасида банд бўлади.

Ушбу тизим барча туманларда жорий қилинади. Бунинг учун ирригация тизимини тиклаш махсус жамғармаси ташкил этилади. Бу жамғармани Фермер ва деҳқонлар кенгаши барча туманларда ташкил қилиб, ўзи бошқаради. Дастлабки босқичда йилига ҳар бир туман жамғармасига бюджетдан 10 миллиард сўмдан ўтказиб берилади.

Учинчидан, тадбиркорликни ривожлантириш орқали 100 мингта янги иш ўрни яратилади. Бунда мавжуд жами 422 та маҳалланинг ихтисослашувидан келиб чиқиб, оилавий тадбиркорлик дастурларига ҳар йили 650 миллиард сўм кредитлар ажратилади.

Мисол учун, Нукус туманида ягона кластер доирасида қўйчилик, жун, гўшт, кигиз, гилам ва ўтов ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш орқали 1,5 мингта иш ўрни яратилади. Бўзатов туманида 150 мингдан ортиқ курка етиштириш кооперация асосида йўлга қўйилади ва 2,5 минг аҳоли иш билан таъминланади. Мўйноқ туманидаги маҳаллий саноат, кишлоқ хўжалиги ва хизматлар соҳасидаги тадбиркор ва фуқаролар учун келгуси ўн йилда ер, мол-мулк, сув солиғи, ижтимоий, фойда, даромад ва айланма маблағдан олинadиган солиқ ставкалари 1 фоиз этиб белгиланади.

Хабарингиз бор, яқинда 200 миллиард сўмга тенг лойиҳалар бўйича электр, табиий газ, сув ва йўл тармоқларини ўтказиб беришни давлат тўлик зиммасига олди. Энди Қорақалпоғистон учун бу рақам 4 баробар туширилади ва 50 миллиард сўмлик лойиҳалардан бошлаб қўлланади.

Келгуси йилларда камида 45 та янги кичик саноат зонаси барпо этилади ва бунга бюджетдан дастлабки босқичда 100 миллиард сўм берилади. Ушбу саноат зоналарида қиймати 3 триллион сўмдан зиёд лойиҳалар доирасида қарийб 25 мингта янги иш ўрни яратилади.

Тўртинчидан, саноат тармоқларида қиймати 5 миллиард 100 миллион долларлик 2 мингдан зиёд инвестиция лойиҳалари доирасида 76 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Хусусан,

худуднинг асосий драйвер соҳалари бўлган қурилиш материаллари, электротехника, тўқимачилик, чарм ва озиқ-овқат саноати соҳаларида экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқаришга қаратилган лойиҳалар амалга оширилиши натижасида худуднинг экспорт ҳажми камида 4 баробар кўпайиб, 500 миллион долларга етказилади.

Масалан, Қораўзак, Беруний, Хўжайли, Тахиатош, Эллиққалъа туманларининг “ўсиш нуктаси” ҳисобланган қурилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳасида 270 миллион долларлик 153 та саноат лойиҳаси ишга туширилади. Бунинг учун туманда геология-кидирув ишларини кўпайтириб, 500 дан зиёд участкалар тадбиркорларга таклиф этилади. Натижада 12 мингдан зиёд юкори даромадли доимий иш ўринлари яратилади.

Тўқимачилик соҳасида Амударё, Беруний, Эллиққалъа, Чимбой туманларида 260 миллион доллар бўлган 49 та янги лойиҳа ишга туширилади. Натижада пахта толасини қайта ишлаш – 100 фоизга, ип-калавани қайта ишлаш эса – 91 фоизга етказилади, 28 мингта янги иш ўрни яратилади.

Электротехника соҳасида 130 миллион долларлик 17 та лойиҳа амалга оширилади ва 22 турдаги янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шунингдек, йирик “мега-лойиҳалар” амалга оширилиб, худуднинг саноат салоҳиятини кескин оширишга эришилади.

Беруний, Қораўзак ва Қўнғирот туманларида лойиҳа қиймати 2 миллиард доллар бўлган, умумий қуввати 1 минг 800 мегаваттли шамол электр станциялари ишга туширилиб, 750 мингта хонадон ва 25 мингдан зиёд корхоналарни таъминлаш учун етарли электр энергияси ишлаб чиқарилади. Шунингдек, Қораўзак туманидаги Тебинбулоқ кони негизида замонавий кон-металлургия комплекси, Қўнғирот туманидаги Устюрт газ-кимё мажмуаси ёнида йилига 500 минг тонна полимер маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган газ-кимё кластерини қуриш бошланади. Бундан ташқари, 180 миллион долларлик

лойиха якунланиб, Кўнғирот сода заводининг ишлаб чиқариш куввати 2 баробар оширилади.

Ана шу йўналишларда ишларимизни янада кенгайтириш, Қорақалпоғистонда инновацион лойиҳаларни амалга оширишга фаол инвестицияларни ҳамда халқаро ҳамжамият эътиборини жалб этиш мақсадида, 2022 йил сентябрь ойида Оролбўйи халқаро форумини ўтказишни таклиф этаман. Ҳар икки йилда ўтказиб бориладиган мазкур Форумга хорижий давлатлар ҳукумат вакиллари, нуфузли хорижий компаниялар ва инвесторлар, халқаро хайрия жамғармалари ва молия ташкилотлари раҳбарлари таклиф этилиб, анжуман натижаси бўйича аниқ йўналишлар, лойиҳа ва ташаббусларни молиялаштиришга маблағлар жалб қилинади.

Бешинчидан, хизматлар соҳасида 50 мингдан зиёд иш ўринлари ташкил этилади. Мисол учун, Тўрткўл, Беруний, Амударё, Нукус, Тахиатош ва Кўнғирот туманларидан ўтадиган “А-380” халқаро йўлини реконструкция қилиш натижасида ушбу ҳудудларда транспорт окими 3–4 марта ошади. Шу орқали магистрал йўл бўйида 500 дан зиёд сервис объектлари ташкил этилиб, 3 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилади. Шу билан бирга, Амударё қирғоқларида туризм объектлари ва дам олиш жойларини ташкил этиш учун шароит яратилади.

Туризм инфратузилмасини яхшилаш учун ҳар йили 60 миллиард сўм ажратилади. Бу орқали Амударё, Беруний, Тўрткўл, Хўжайли, Қонликўл ва Нукус туманларида мингдан зиёд хизмат кўрсатиш объектлари барпо қилиниб, беш мингта янги иш ўрни ташкил этилади.

Нукус шаҳрида туну кун ишлайдиган савдо, туризм, маданият, таълим, тиббиёт, инжиниринг ва ахборот технологиялари соҳаларидаги хизматларни ривожлантириш орқали олти мингта янги иш ўрни яратилади. Бунга келгуси беш йилда қўшимча 100 миллион доллар маблағ ажратилади. Шунингдек, Нукус шаҳрида инвесторларга бизнес қилиш ва яшаш учун энг қулай шароитлар яратиладиган “Нукус сити” барпо этилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Қорақалпоғистонни ривожлантириш учун 43 триллион сўм йўналтирилади. Ушбу маблағлардан самарали фойдаланиш, иқтисодиёт ва инвестиция соҳасида белгилаб олинган марраларга эришиш учун, ҳукумат, марказий иқтисодий идоралар ва Вазирлар Кенгашининг иш услуби тўлиқ ўзгаради. Бунда Тошкентдаги вазирлар ва тармоқлар раҳбарлари Вазирлар Кенгаши билан бирга иш натижалари бўйича ҳар чорақда Жўкорғи Кенгесда ҳисобот беради. Бу масала Олий Мажлис Сенатининг алоҳида назоратида бўлади ва мунтазам равишда жойларга чиқилган ҳолда муҳокама қилиб борилади.

Иккинчи йўналиш – кишлоқ ва сув хўжалигини ривожлантириш орқали 70 мингта иш ўрни яратилади ва маҳсулотлар ҳажми икки баробар оширилади.

Биринчидан, Қорақалпоғистоннинг чорвачилик бўйича мавжуд имкониятлари гўшт-сут маҳсулотлари билан нафакат ўзини, балки қўшни ҳудудларни ҳам таъминлай олади. Шунинг учун чорвачилик бўйича учта йўналишдан иборат алоҳида дастур қабул қилинади.

Энг аввало, Бўзатов, Нукус, Тахиятош, Тахтақўпир, Қораўзак ва Қўнғирот туманларида 30 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари тўлиқ озуқа ва бошқа экинлар етиштириш учун ажратилади. Шунингдек, келгуси беш йилда 200 минг гектар яйловларни қайта тиклаш ва ҳосилдорлигини ошириш чоралари қўрилади.

Бундан ташқари, қорамоллар сони 500 бошдан кам бўлмаган хўжаликларни ташкил этиш учун Қорақалпоғистонда чорвачиликни ривожлантириш жамғармаси ташкил этилади. Ушбу жамғармага дастлаб 100 миллиард сўм ажратилиб, субсидиялар ҳажми кўпайтирилади ва 5 фоизли кредит ажратиш тизими йўлга қўйилади. Шу билан бирга, ҳар бир туманда 200 минг бошли парранда ва 100 гектардан балиқ хўжаликлари ташкил этилади. Шу тарика, келгуси беш йилда гўшт, сут, тухум ва балиқ етиштириш ҳажми икки баробар оширилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда камида 70 минг гектар ер майдонлари қайта фойдаланишга киритилиб, мева-сабзавотчилик ва чорвачилик учун очик танлов асосида ажратилади. Амударё, Беруний, Тўрткўл, Хўжайли, Эллиққалъа ва Нукус туманларида қўшимча олти минг гектар интенсив боғ ва тоқзорлар барпо этилади.

Қораўзак, Тахтақўпир, Нукус ва Кегейли туманларидаги жами 15 минг гектар майдонда кам сув талаб этувчи ва юкори даромад берувчи кунжут каби экинлар экишга ўтилади. Тўрткўл, Эллиққалъа, Амударё, Тахиагош, Хўжайли, Нукус туманларида келгуси беш йилда минг гектардан зиёд замонавий иссиқхоналар қурилади.

Худудда умумий қуввати 56 минг тонна бўлган учта йирик агрологистика маркази ва мева-сабзавотни қайта ишлайдиган 13 та корхона ишга туширилади. Мўйноқда артемия қобиғини йиғиш ва қайта ишлаш бўйича қиймати ярим триллион сўмлик 12 та лойиҳа амалга оширилиб, йилига икки минг тонна маҳсулотни қайта ишлаш йўлга қўйилади.

Ҳар йили камида икки минг гектар майдонда қизилмия плантацияларини ташкил этиш бўйича 500 миллиард сўмлик 20 та лойиҳа амалга оширилади ва икки мингдан зиёд янги иш ўринлари ташкил этилади.

Учинчидан, ҳар томчи сув олтинга тенг бўлган Қорақалпоғистонда сув таъминоти ва ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади. Бунда, 100 минг гектарда сув таъминотини ва 120 минг гектарда мелиоратив ҳолатни яхшилаш, шўрланган ерларни 24 минг гектарга камайтириш, 26 минг гектар майдонда сув тежайдиган технологияларни жорий қилиш чоралари қўрилади.

Ҳозирги вақтда Қорақалпоғистонда ҳар йили ўртача 40 минг гектар майдонга шоли экилиб, меъёрга нисбаган 300 миллион куб метр сув ортикча сарфланмоқда. Ваҳоланки, бу сув билан икки баробар кўп майдонда маҳсулот етиштириш мумкин.

Шунинг учун кўчат тайёрлашдан бошлаб, қайта ишлашгача бўлган жараёни тўлиқ қамраб олган кластер тизими жорий қилинади. Ушбу кластерлар лазер асосида текислайдиган техника билан ерни тайёрлаб, шolini тўлиқ кўчат усулида экиш орқали бир йилда икки марта ҳосил олишни йўлга қўяди. Бунинг учун техника ва замонавий сеялкаларни лизинг орқали бериш, бунга субсидия ажратиш ва имтиёзли кредитлар беришни кўпайтирамиз. Бунинг натижасида 650–700 миллион куб метр сув иктисод қилинади.

Шу билан бирга, Нукус, Кегейли, Чимбой, Қораўзак, Бўзатов, Мўйнок туманлари ҳудудидан ўтадиган “Кегейли” ҳамда Шуманай, Қонликўл, Кўнғирот, Мўйнок, Хўжайли туманларидан ўтадиган “Параллел” каналларини бетонлаш, 16 та насос станциясини модернизация қилишга 100 миллион доллар ажратилади. Бунинг ҳисобидан 80 минг гектар ерларнинг сув таъминоти ва мелиоратив ҳолати яхшиланади. Бу ишлар яқин кунларда бошланади.

Туркманистонлик дўстларимиз билан биргаликда “Туямўйин” гидроузелининг “Султон Санжар” дамбасини мустаҳкамлаш ҳисобидан бир миллиард куб метр қўшимча сув захираси яратилади. Умуман, Қорақалпоғистонда сувдан фойдаланиш самарадорлигини ошириш орқали йилига икки миллиард куб метр сув тежалади.

Учинчи йўналиш – экология ва аҳоли саломатлигини сақлаш бўйича кенг қўламли ишлар амалга оширилади.

Биринчидан, кейинги беш йилда мамлакатимиз бўйича Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб барча оилавий шифокор пунктлари ва поликлиникалар, диспансерлар, туман, шаҳар ва марказдаги шифохоналар тўлиқ янги қиёфага келтирилади ва жиҳозланади. Бунинг учун дастлабки босқичда бюджетдан 600 миллиард сўм ажратилади.

Иккинчидан, бирламчи тиббиёт бўғинида энг кўп учраётган сурунқали касалликларни даволаш ва профилактика қилиш,

сифатли ва малакали тиббий хизматларни маҳаллагача етказиш бўйича самарали тизим яратамиз.

Ўтказилган мониторинглар натижасида Қорақалпоғистонда юкори хавф гуруҳига кирадиган аҳолининг 70 минг нафариди – юрак-қон томир, 42 минг нафариди – эндокрин, 35 минг нафариди – нафас йўллари, 33 минг нафариди – ошқозон-ичак, 19 минг нафариди – сурункали буйрак касалликлари борлиги аниқланган.

Айниқса, юрак-қон томир касалликлари – Нукус шаҳри, Эллиқалъа, Чимбой туманларида, қандли диабет – Нукус шаҳри, Қораўзак, Мўйнок туманларида, нафас йўллари касаллиги – Кегейли, Чимбой, Қораўзак, Тахтақўпир туманларида кўп учрайди.

Шу боис ҳар бир маҳаллага бириктирилган “тиббиёт бригадалари” ва оилавий поликлиникалар сурункали касалликлари барвақт аниқлаш бўйича зарур воситалар билан таъминланади.

Эрта ўлимнинг асосий сабаби бўлган қон босими ва қандли диабет касалликлари даволаш учун сурункали касали бор беморларга энг зарур дори воситалари бепул тарқатилади.

Йилига ҳар 100 минг аҳолига 66 нафар онкологик касалликлар аниқланиши бизни ташвишга солиши табиийдир. Шу сабабли 12 та туман энг замонавий компьютер томографлари билан таъминланади. Бирламчи бўғинда аёллар онкологик касалликлари барвақт аниқлаш учун тегишли тиббиёт муассасалари учта мобил маммограф билан таъминланади. Шу билан бирга, халқаро стандартларга тўлиқ жавоб берадиган 175 ўринли замонавий онкология маркази ташкил этилади.

Қораўзак, Тахтақўпир, Шуманай, Қонликўл, Беруний, Тахташ, Нукус туманлари тиббиёт бирлашмалари лапароскопик ускуналар билан таъминланиб, каминвазив операциялар ўтказиш йўлга қўйилади. Шу билан бирга, Қорақалпоғистоннинг 500 нафардан зиёд ёш шифокорлари давлат ҳисобидан энг илғор хорижий клиникаларда малака оширишга жўнатилади. Шунингдек, 15 ёшгача бўлган 610 минг нафар бола ва 40 минг нафар

хомиладор аёл етти турдаги витаминлар билан бепул таъминланади. Натижада аёллар ва болалар ўртасида камконликни 25 фоизга камайтиришга эришамиз.

Учинчидан, Қорақалпоғистонда аҳолига малакали, сифатли ва юқори технологик тиббий хизматлар кўрсатиш кўламини кенгайтириш борасида алоҳида дастур амалга оширилади. Мисол учун, жорий йилда Тошкентдаги ихтисослашган марказларда даволаниш учун Қорақалпоғистондан 3,5 мингдан зиёд фуқаро мурожаат қилган. Улардан 1,5 минг нафари ҳалигача навбатда турибди, 604 нафари эса юқори технологик операцияларга мухтож. Уларни даволашга 40 миллиард сўм ажратилади ва ушбу операциялар бепул ўтказилади.

Ўтган ҳафтада Нукус шаҳрида тўрт нафар беморга буйракни кўчириб ўтказиш, икки нафарига кохлеар имплантанти ўрнатиш, бир нафарига трахея стенозини тўғрилаш каби мураккаб операциялар муваффақиятли амалга оширилгани қувонарли ҳол, албатта.

Келгуси йилларда Оролбўйи аҳолисига юқори технологик тиббий хизматларни молиялаштириш учун алоҳида жамғарма ташкил этилади. Ушбу жамғарма барқарор молия манбалари билан таъминланади.

Шу билан бирга, Тошкентдаги тиббиёт марказларини Қорақалпоғистоннинг барча ҳудудлари билан боғлаймиз. Хусусан, Республика кардиология маркази – Нукус шаҳри, Элликқалъа ва Чимбой туманларига, Эндокринология маркази – Нукус шаҳри, Қораўзак, Мўйнок туманларига, Фтизиатрия маркази – Кегейли, Чимбой, Қораўзак, Тахтакўпир туманларига бириктирилади. Шунингдек, Қорақалпоғистондаги марказий ва туман шифохоналарида олдин бўлмаган 40 турдаги жарроҳлик амалиётлари, 15 турдаги эндокринология ва 12 турдаги кардиология даволаш амалиётлари кўпайтирилади.

Тўртинчидан, Қорақалпоғистонда “яшил ҳудудлар”ни кўпайтиришга қаратилган ишлар изчил давом эттирилади. Жум-

ладан, келгуси беш йилда Орол денгизининг куриган худудида яна бир миллион гектар ўрмонзор ва бутазорлар барпо этилади. Шунингдек, шаҳар ва туманлар марказида жами 280 гектар, жумладан, Нукус шаҳрида 50 гектар майдонда жамоат парклари ва яшил майдонлар ташкил этилади. Нукус шаҳри атрофидаги “яшил белбоғ” майдони яна 200 гектарга кенгайтирилади.

Йўл бўйи худудлари, маҳаллалар, корхоналар, ижтимоий объектлар, далалар атрофида ҳар йили 15 миллион туп дарахт, жамоат жойларида манзарали буталар экилади. Шунингдек, келгуси беш йилда Қўнғирот, Мўйнок, Беруний, Эллиқалъа ва Амударё туманларида жами 550 минг гектар худудда табиий кўрикхоналар, келгуси йилдан бошлаб бир миллион гектар худудда Оролқум миллий табиат боғи ташкил этилади. Натижада Қорақалпоғистонда муҳофаза этиладиган табиий худудлар майдони тўрт миллион гектарга етказилади.

Бешинчидан, Оролбўйи худудида соғлиқни сақлаш, таълим, ичимлик суви таъминоти, ёшлар тадбиркорлиги, аёллар бандлиги йўналишларидаги лойиҳаларни молиялаштириш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўп томонлама шериклик асосидаги Траст жамғармасига жами бир миллиард доллар грант ва имтиёзли кредитлар жалб қилинади.

Жорий йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси томонидан Оролбўйи минтақаси Экологик инновациялар ва технологиялар худуди деб эълон қилинди. Шу муносабат билан қабул қилинган дастуримизга мувофиқ, аниқ лойиҳаларни молиялаштириш учун 2,5 триллион сўмдан зиёд маблағ йўналтирилади.

Навбатдаги муҳим йўналиш – аҳоли ва тадбиркорлик учун қулай инфратузилма яратишдан иборат.

Шу мақсадда, **биринчидан**, Оролбўйи худудлари инфратузилма жамғармаси ташкил этилади ва унга мамлакатимиз бюджетидан ҳар йили 100 миллиард сўм ажратилади. Ушбу маб-

лағлар туман ва шаҳар Халқ депутатлари кенгашларининг қарори билан ҳудуд учун энг зарур объектларни реконструкция қилишга йўналтирилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда марказлашган тармоқлар орқали тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 65 фоиздан 90 фоизга етказилади.

Оролбўйи аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш бўйича алоҳида жамғарма ташкил этилади ва бу орқали йилга камида 200 миллион доллар йўналтирилади. Жумладан, Қорақалпоғистонда келгуси беш йилда 2,6 минг километр ичимлик сув тармоғи тортилиб, 70 та сув иншооти барпо этилади. Бу орқали 250 та маҳалладаги 300 мингта хонадон тоза ичимлик суви билан таъминланади.

Олис ҳудудлардаги овуллар, боғча, мактаб ва шифохоналарга шўр сувни ичимлик сувига айлантириб берадиган мингта ускуна ўрнатилади.

Бундан ташқари, 236 миллион долларлик лойиҳалар ҳисобидан 440 километр канализация тармоғи, 110 та марказлашган ва локал оқова сув иншоотлари қурилади. Натижада 70 та маҳалладаги 80 минг хонадон канализация тизимига уланади ва оқова сув тизими камрови 16 фоиздан 55 фоизга етади.

Учинчидан, халқимиз ҳаётини янада яхшилаш, уни арзон ва сифатли уй-жой билан таъминлаш мақсадида Қорақалпоғистонда келгуси беш йилда жами 22 минг квартирали 730 та кўп қаватли уй-жойлар қурилади. Бу – олдинги йилларга нисбатан қарийб икки баробар кўп, дегани.

Шунингдек, аҳоли мурожаатларидан келиб чиқиб, яқка тартибдаги уй-жойларни кенгайтиришга ипотека кредитлари кўпайтирилади. Тахياتош, Қўнғирот, Хўжайли туманларида авария ҳолатидаги икки қаватли уйларда яшайдиган аҳоли учун янги кўп қаватли уй-жойлар барпо этилади. Бунга жорий йилда 50 миллиард сўм ажратдик.

Нукус шаҳри, Тахиатош ва Кўнғирот туманларида иссиқлик таъминоти тизимини модернизация қилиш учун 350 миллиард сўмлик лойиҳалар амалга оширилади ва мингдан ортиқ кўп қаватли уйлар марказлашган ва индивидуал иссиқлик таъминоти-га уланади.

Тўртинчидан, “Обод кишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасидаги тизимли ишлар давом эттирилади. Қуни кеча шароити энг оғир бўлган 21 та маҳаллада ободончилик ишларини амалга ошириш, йўл, электр ва сув тармоқларини таъмирлаш учун бюджетдан 32 миллиард сўм ажратилди. Келгуси йилда шароити оғир бўлган яна 38 та маҳаллага 70 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Амударё, Беруний, Нукус, Тахиатош, Тўрткўл, Элликқалъа туманларидаги 46 та маҳаллани ободонлаштириш, ижтимоий объектларни қуриш ва таъмирлаш учун 90 миллион доллар ажратилади.

Шунингдек, аҳолининг энергия таъминотини яхшилаш мақсадида келгуси беш йилда 5 минг километр тармоқлар янгидан қурилади ва реконструкция қилинади, 1,5 мингга яқин трансформатор ва 12 та подстанция янгиланади.

Бешинчидан, Қорақалпоғистонда 12 минг километрдан зиёд халқаро, давлат ва маҳаллий аҳамиятга молик ва ички йўлларнинг катта қисми таъмирга муҳтож аҳволда. Шунинг учун келгуси беш йилда 7 триллион сўм маблағ йўналтирилиб, 5 минг километр йўллар қурилади ва таъмирланади. Шунингдек, 500 миллиард сўм маблағ ҳисобидан 370 та кўприк тўлиқ таъмирланади. Шу орқали Амударё, Қонлиқўл, Қораўзак, Мўйнок, Шуманай ва Элликқалъа туманларида кўприқлар билан боғлиқ муаммолар тўлиқ ҳал этилади.

Амударёнинг икки сохилини боғлайдиган, 412 метр узунликдаги янги барпо этилаётган кўприк Қорақалпоғистон ва Хоразм иқтисодиёти учун ҳам, аҳоли учун ҳам катта қулайликлар

яратади. Ушбу лойиха доирасида 79 километрлик Шовот – Гурлан – Жумуртов – Қораўзак темир йўл тармоғи қурилмоқда. Бу – юртимиздан Россия ва Қозоғистонгача юк ташишни 240 километрга, вақтни эса 6 соатга қисқартиради.

Амударё туманида янги темир йўл вокзали қурилади. Шунингдек, Қўнғирот, Тўртқўл ва Хўжайли вокзаллари реконструкция қилинади.

Бешинчи йўналиш – таълим сифатини ошириш орқали Қорақалпоғистонда инсон капиталини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратамиз.

Ҳозирги вақтда республика аҳолисининг 55 фоизини ёшлар ташкил этади. Ана шу фарзандларимизнинг таълим-тарбияси, уларни энг замонавий ва талаб юкори бўлган касб-хунарларга ўқитиш, бўш вақтини мазмунли ташкил этиш учун зарур шароитлар яратилади. Бу орқали келгуси беш йилда мактабгача таълим билан камров даражаси 71 фоиздан 87 фоизга етказилади. Бунинг учун янги 40 та давлат ва хусусий, 525 та оилавий боғчалар ташкил этилади, 73 та давлат боғчаси реконструкция қилинади ва яна 40 минг нафар болажонларга боғчага бориш имконияти яратилади.

Қорақалпоғистонда келгуси йилдан бошлаб **бошланғич 1–4-синф ўқувчилари учун бепул тушлик бериш йўлга қўйилади**. Бунинг учун бюджетдан йилига 100 миллиард сўм ажратилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда жами 90 мингдан зиёд янги ўқувчи ўринлари яратилади. Жумладан, 55 та янги мактаб, 187 та мактаб учун қўшимча ўқув бинолари қурилади, 135 та мактаб капитал таъмирланади ва тўлиқ жиҳозланади. Бунинг ҳисобидан Нукус шаҳридаги мактабларнинг юкламаси 30 фоизга, Тўртқўлда эса 25 фоизга камаяди. Бўзатов, Қўнғирот, Эллиққалъа туманларидаги мактаблар тўлиқ таъмирдан чиқарилади. Ушбу мақсадларга бюджетдан 1,6 триллион сўм ажратилади.

Келгуси беш йилда олий таълим билан камраб олиш даражаси 50 фоизга етказилади. Бунинг учун Қорақалпоғистонда мамлакатимиздаги 5 та нуфузли олийгоҳ ва хорижий университетларнинг филиаллари ташкил этилади.

Ўзбекистон давлат консерваториясининг Нукус филиали учун янги ўқув биноси қурилади ва унинг шароитлари яхшиланади. Талабаларни турар жой билан таъминлаш мақсадида қўшимча 6 минг ўринли янги ётоқхоналар қуриб битказилади.

Шу билан бирга, келгуси беш йилда ҳар бир шаҳар ва тумандаги Ёшлар марказлари ва умумтаълим мактабларида 100 мингдан зиёд ёшлар чет тиллари ва ахборот технологияларига ўқитилади. Бунинг учун мактабларнинг 500 та синфхонаси энг замонавий компьютерлар ва юқори тезликдаги интернет билан таъминланади.

Шунингдек, 50 мингдан зиёд, жумладан, “ёшлар дафтари”га кирган 13 минг нафар ёшларнинг бизнес лойиҳалари, стартапларини қўллаб-қувватлашга 750 миллиард сўм кредит ва субсидиялар ажратилади. Олис ва чекка ҳудудлардаги ёшларнинг ижтимоий муаммоларини ҳал этиш учун ҳар йили 20 миллиард сўм грантлар берилади.

Нукус шаҳрида илм-фан, маданият ва санъат, адабиёт соҳаларидаги энг сара намуналар жамланган, замонавий жиҳозланган Бердақ номидаги Қорақалпоқ миллий кутубхонаси барпо этилади.

Азиз хамюртлар, кадрли дўстлар!

Мен бугун Қорақалпоғистонни ҳар томонлама тараққий эттириш, бу заминда яшаётган заҳматкаш инсонларнинг ҳаётини янада файзли ва фаровон қилиш бўйича аниқ белгилаб олган энг асосий режа ва дастурларимиз ҳақида қисқача тўхталиб ўтдим.

Албатта, Қорақалпоғистондаги ишларимиз фақат шулар билан чекланиб қолмайди. Чунки бугун шиддат билан ўзгариб бораётган ҳаёт олдимизга янги-янги вазифаларни қўймоқда. Давр талабларидан келиб чиқиб, келгусида сизлар билан биргаликда

Қорақалпоғистонда яна кўплаб катта ишларни амалга оширамиз, деб ишонаман.

Биз сайловолди дастуримиздан ўрин олган ҳар бир масала ҳақида чуқур ва атрофлича фикр юритиб, пухта таҳлил қилиб, уларни рўёбга чиқаришнинг аниқ чораларини белгилаб олганмиз. Бугунги учрашувимизда ана шу масалалар ҳақида қорақалпоғистонлик тажрибали раҳбарлар, оддий халқ ҳаётини яхши биладиган инсонлар, ҳурматли эл оксоколлари билан маслаҳатлашиб, билдирилган таклифлар асосида дастуримизни янада бойитишни мақсад қилганмиз.

Бир сўз билан айтганда, Қорақалпоғистон бўйича режаларимиз жуда салмоқли, ниятларимиз катта.

Бу эса ҳар биримиздан масалага чуқур масъулият билан ёндашиб, ҳар бир кун, ҳар бир соатдан унумли фойдаланишни талаб этади. Эзгу ва пок ниятлар билан бошланган ҳар қандай иш албатта ижобий натижа беради.

Мен бугун амалга ошираётган ислохотларимиз халқимизни рози қилишдек улуғ мақсадга қаратилганини такрор ва такрор айтишдан чарчамайман. Бундай юксак марраларга баландпарвоз гаплар билан эришиб бўлмаслигини, бу йўлда тинимсиз, ҳалол ва фидокорона меҳнат қилиш зарурлигини ҳаммамиз яхши тушунамиз. Бу борада ҳар бир раҳбар – вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари барчага, аввало, ёшларга ўрнатилган ва намуна бўлиши керак.

Барчамиз кўриб, гувоҳи бўлиб турибмиз, ҳозирги глобаллашув даврида инсониятнинг тақдири ва келажагига таҳдид солаётган хавф-хатарлар, иқтисодий-молиявий инкироз тобора кучайиб бормоқда. Халқаро майдонда турли зиддият ва қарма-қаршиликлар, шафқатсиз рақобат, манфаатлар тўқнашуви, савдо урушлари кечмоқда.

Мана шундай кескин ва мураккаб вазиятда Ўзбекистонга раҳбарлик қилиш, унинг манфаатларини ҳимоя қилиш албатта осон бўлмайди. Мен ана шундай улкан масъулиятни зиммамга

олишга қарор қилган эканман, аввало жонажон халқимизнинг, хусусан, сиз, азиз қорақалпоқ халқининг ишончига, ёрдам ва мададига таянаман.

Сўзимни улуғ Бердак бобомизнинг ҳикматли сатрлари билан якунлашни истардим:

*Меҳнат қилгин, туғилгансан эл учун,
Жонингни аяма улус, халқ учун,
Киндик қони томган азиз ер учун
Умр бўйи хизмат қилган яхшироқ.*

Қаранг, буюк алломанинг бу доно ўғитлари айнан биз – бугунги авлодлар учун амалий ҳаракатга даъват эмасми?

Янги Қорақалпоғистонни бунёд этишдек ғоят масъулиятли ва шарафли йўлда барчамизга янги ютуқ ва зафарлар ёр бўлсин!

Яна бир бор барчангизга сиҳат-саломатлик, толмас куч-ғайрат, бахт ва омад тилайман.

Қарақалпоқ элини ҳеш қашан берекет тарк етпесин!

Доимо соғ-омон бўлинглар!

Эътиборингиз учун раҳмат!

**Бўзатов тумани,
2021 йил 21 сентябрь**

**ХОРАЗМНИНГ МАРД ВА
ОЛИЖАНОБ, ТАНТИ ВА
МЕХНАТКАШ ХАЛҚИ – УНИНГ
ҲАҚИҚИЙ ТАЯНЧ ТОҒИДИР**

*(Хоразм вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, кадрли ватандошлар!

Хурматли сайловчилар!

Аввало, бугун мана шу кадим ва табаррук заминда сиз, азизлар билан соғ-омон, хуш кайфиятда кўришиб турганимдан бахтиёрман.

Мен ҳар гал Хоразм вилоятига ташриф буюрсам, сизлар билан мана шундай самимий суҳбат ва мулоқотларни доимо орзикиб кутаман.

Илгари Хоразмга келсам, бир нарсага ҳайрон бўлардим. Нега Хоразмда тоғлар йўқ, деб ўйлардим. Ўзбекистон халқ шоири Омон Матжоннинг “Қуёш соати” деган ажойиб китобини ўқиб, бу саволимга жавоб топгандай бўлдим. Атоқли шоиримиз: **“Хоразмнинг буюк тоғлари – бу Муҳаммад Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Пахлавон Маҳмуд, Огаҳий, Ферузлардир”**, деб ёзади.

Мен бунга кўшимча қилиб, Хоразмнинг ҳақиқий тоғлари – унинг мард ва олижаноб, танти ва меҳнаткаш халқи, деган бўлардим. Чиндан ҳам, Ватанимиз равнақи ва халқимиз фаровонлиги йўлида кунни тунга улаб, фидокорона меҳнат қилаётган Хоразм эли вакиллари билан учрашганда, мен доимо ўзимга катта куч-қувват оламан.

Хоразмнинг неча минг йиллик тарихи, қадимий ва муаззам шаҳарлари, бетакрор меъморий обидалари ғуруримни тоғдек юксалтиради.

Азиз дўстлар!

Яхши биласизлар, Хоразм атамаси билан боғлиқ кўплаб афсона ва ривоятларда ушбу воҳа кўёшли ер, муқаддас, унумдор замин сифатида таърифланади.

Қадимий Хоразм эли ҳар қандай босқин, ҳар қандай қийинчиликни мардона енгиб яшагани тарихдан яхши маълум. Муғуллар истилосига қарши курашган улуғ авлиё Нажмиддин Кубро, буюк саркарда Жалолоддин Мангуберди сингари шонли аждодларимизнинг жасорати барчамиз учун ибрат мактабидир.

Бу кўҳна маконда бундан неча минг йиллар олдин давлатчилик ва шаҳарсозлик асослари, бой маданият ва цивилизация яратилгани дунё илм-фанида эътироф этилган.

Муборак заминимиздан етишиб чиққан Муҳаммад Мусо Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Ибн Ирок сингари IX–XII асрлардаги илк Уйғониш даврининг машҳур вакиллари билан барчамиз ҳақли равишда фахрланамиз. Ана шундай буюк алломаларимизнинг улкан хизматлари билан Хоразм Маъмун академияси нафакат Шарқ, балки Ғарб оламида ҳам доврук қозонган.

Қомусий олим Абу Райҳон Берунийнинг номини барчамиз яхши биламиз. Лекин бу улуғ алломанинг илмий фаолияти ҳақида, афсуски, ҳаммамиз ҳам етарлича маълумотга эга эмасмиз.

Ўзингиз тасаввур қилинг, ўша олис ўрта асрларда Беруний бобомизнинг астрономияга оид 70 та, математикага оид 20 та, картографияга оид 4 та, метрология ва минералогияга оид 3 тадан, физика ва фармакологияга оид биттадан, тарих ва этнография бўйича 15 та, фалсафага доир 4 та ва адабиётга доир 18 та асар яратгани ҳар қандай одамни ҳам ҳайратга солади.

Хабарингиз бор, Ўзбекистон ташаббуси билан ЮНЕСКО томонидан 2022–2023 йилларда Абу Райҳон Беруний таваллудининг 1050 йиллигини кенг нишонлаш бўйича қарор қабул қилиниши кутилмоқда. Юбилей муносабати билан Беруний бобомиз фаолият кўрсатган Маъмун академияси самарадорлигини янги босқичга кўтариш, алломанинг тўла асарлар тўпламини нашр этиш, унинг ҳаёти ва илмий меросига бағишлаб халқаро конференция ўтказиш каби муҳим ишларни амалга оширишимиз керак.

Халқимизнинг: “**Оққан дарё – оқаверади**”, деган ҳикматли сўзлари бутун юртимиз, жумладан, Хоразм ҳақида айтилгандек туюлади. Кўплаб нодир асарлар, жумладан, араб тили грамматикасини яратган етук олим Маҳмуд Замахшарий, туркий адабиётнинг кўзга кўринган намояндаси Носириддин Рабғузий, елкаси ерга тегмаган Паҳлавон Маҳмуд ва “Хоразмий” номини олган бошқа юзлаб машҳур аллома ва шоирлар билан ҳар қанча гурурансак арзийди.

Юртимиз заминида юз берган Иккинчи Уйғониш даври ғояларидан руҳланган Абулғозий Баҳодирхон, Шермуҳаммад Мунис, Муҳаммад Ризо Огаҳийдек улуғ зотларнинг илмий ва ижодий ютуқлари негизида ҳам Хоразм элининг бекиёс салоҳияти муҷассам, десак, адашмаган бўламиз.

Машҳур венгер сайёҳи, шарқшунос олим Арминий Вамбери билан 1863 йилда Европага кетган хоразмлик мулла Исҳок Иброҳим тарихини сизлар яхши биласиз.

Муҳими шундаки, бу одам қисқа вақт ичида венгер тилини ўрганиб, Венгрия Фанлар академиясида ишлаш даражасига етган. Венгер адабиётининг нодир намуналарини ўзбек тилига ўгирган. Унинг венгер тилида чоп этилган ўзбек халқ оғзаки ижоди намуналари жамланган китоби Европа илмий жамоатчилигида катта кизиқиш уйғотган.

Бу йил Венгрия Бош вазири Виктор Орбан расмий ташриф билан юртимизга келганидан хабардорсиз. Мен у кишига венгер халқининг туркий илдиэлари ҳақида ҳикоя қиладиган, Исҳок Иброҳим томонидан ўзбек тилига таржима этилган “**Ажойиб суйғуннинг ҳикояти**” номли китобни совға қилганимда, ниҳоятда таъсирланиб, хурсанд бўлиб кетди.

Бугун давраимизда ана шу ватандошимизнинг ҳаёти ва фаолиятини чуқур ўрганаётган ёш тарихчи олим Умид Бекмуҳаммад ҳам ўтирибди.

Фурсатдан фойдаланиб, илм-фан, спорт ва бошқа соҳаларда нафақат юртимиз, балки халқаро миқёсда катта натижалар-

га эришиб келаётган азму шижоатли барча Хоразм ёшларига ўз хурмат-эҳтиромимни билдираман.

Хоразм халқи ҳозирги кунда аждоқларимиздан ўтиб келаётган, мана шундай юксак ватанпарварлик руҳи билан яшамоқда ва меҳнат қилмоқда.

Бугун ғоят кийин ва оғир даврларда элга бош бўлган, юрт фаровонлиги учун хизмат қилган Мадиёр Худойберганов, Рийма Худойберганова, Маркс Жуманиёзов, Шакаржон Хўжаниёзова каби ёшуллиларни барчамиз хурмат билан ёдга оламиз.

Машариф Қувоқов, Бектурди Жуманиёзов, Ислом Бобожонов, Гулмат Ҳайтметов, Шарифбой Ражабов, Вера Пак, Анора Маҳмудова, Эгамберган Каримов, Равшанбек Қурбонов сингари Ўзбекистон Қаҳрамонларининг турли соҳалар ривожига катта ҳисса қўшганини миннатдорлик билан эътироф этамиз.

Ўзбек адабиётининг равақ топишида Хоразм адабий муҳити, хусусан, Муҳаммад Ризо Огаҳий муҳим ўрин тутуши ҳаммамизга маълум. Улуғ шоир номидаги ижод мактабида таълим олаётган ёшлар ўз ижодий ютуқлари билан бутун мамлакатимизда танилиб келаётгани барчамизни албатта қувонтиради.

Хоразм аҳлининг маданий салоҳиятини, санъатга чинакам фидойилигини кўрган ҳар қандай одам албатта қойил қолади.

Чиндан ҳам, санъатга яқин бўлган, санъатни кадрлайдиган инсоннинг қалбида эзгулик бўлади.

Хабарингиз бор, ўтган йили бебаҳо маънавий дурдонамиз – “Лазги” ракси ЮНЕСКО томонидан инсоният номоддий мероси рўйхатига киритилди.

Яқинда Германиядаги Дортмунд балети хореографи Раймондо Ребек Ўзбекистон халқ артисти Гавҳар Матёкубова билан биргаликда саҳналаштирган “Лазги – муҳаббат ва қалб ракси” балети Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театрида муваффақиятли намойиш этилди. Эндиликда бу спектаклни Париж ва бошқа Европа шаҳарларидаги мухташам саҳналарга олиб чиқиш режалаштирилган.

Бундай натижалар бежиз эмас, албатга. Хоразмнинг ўзига хос бетакрор санъати маданиятимизнинг олтин фондини ташкил этади, десак, муболага бўлмайди.

Бу ҳақда гапирганда, Ҳожихон Болтаев, Комилжон Отаниёзов, Қувондик Искандаров, Олмаҳон Ҳайитова, Ортик Отажонов, Раҳматжон Қурбонов сингари атокли санъаткорлар, Фарход Давлетов, ака-ука Эшчоновлар, Оғабек Собиров, Тўлкин Жабборов, Бунёдбек Саидов, Дилмурод Султонов каби уларнинг ўнлаб истеъдодли шогирдлари номларини тилга олишимиз табиийдир.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Рухсатингиз билан охириги беш йилда Хоразм вилоятида амалга оширилган ўзгаришларга қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Ўтган даврда вилоятда 141 мингта янги доимий иш ўринлари яратилди. “Темир дафтар”га киритилган 17 мингта оила даромад манбаи билан таъминланиб, камбағалликдан чиқарилди. Ўртача иш ҳақи қарийб уч баробар ошиб, 2,5 миллион сўмга етди.

Ўтган беш йилда саноат, хизмат кўрсатиш ва қишлоқ хўжалиги соҳасида умумий қиймати 2 миллиард доллар бўлган, 7 мингдан зиёд инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, янги қувватлар ишга туширилди. Жумладан, Хивада йирик гилам ишлаб чиқариш фабрикаси, Боғот, Янгиарик туманлари ва Урганч шаҳрида трикотаж, Янгиарикда мева-сабзавотни қайта ишлаш корхоналари ўз фаолиятини бошлаб, минглаб янги иш ўринлари ташкил этилди. Тупроққалъада электр двигател ва автомобил кузови панеллари ишлаб чиқариш бўйича йирик саноат қувватлари ишга туширилди.

Ҳудудга жалб қилинган инвестициялар 2,5 баробар ўсди. Тўғридан-тўғри хорижий сармоя ҳажми 7 марга ошиб, йилига 150 миллион долларга етди.

Саноат маҳсулоти ҳажми 1,7 баробар кўпайди, 64 турдаги янги маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Айниқса, етакчи тармоқлар бўлган тўқимачилик, автомобилсозлик, озик-овқат, қурилиш материаллари, электротехника саноатида маҳсулот

ишлаб чиқариш ўртача икки марта ўсди. Экспорт ҳажми олдинги 5 йилга нисбатан икки баробар ошиб, 720 миллион долларни ташкил этди.

Кўп йиллар давомида муаммо бўлиб келган Тошсоқа ирригация тизими 146 миллион доллар ҳисобидан реконструкция қилинди. Натижада 191 минг гектар кишлок хўжалиги ерларига сув етиб борди.

Пахта толасини қайта ишлаш даражаси икки баробар, мева-сабзавот ва пилла бўйича уч марта ошди. Вилоятда 100 миллион доллардан зиёд маблағ йўналтирилиб, 370 гектар замонавий иссиқхоналар барпо этилди.

Туризм соҳасида 80 та янги меҳмонхона қурилди, жами меҳмон ўринлари икки баробар ошди. Хива шаҳрига темир йўл етиб борди ва янги вокзал ишга туширилди. Кичик бизнес субъектлари икки марта кўпайиб, уларнинг сони 22 мингдан ортди.

Мактабгача таълим қамрови 21 фоиздан 65 фоизга етказилди. Вилоятда 3 та янги олий таълим муассасаси ташкил этилди. 6 та янги мактаб қурилди ва 205 та мактаб реконструкция қилинди.

Аҳолининг яшаш шароитларини яхшилаш мақсадида 12 минг хонадонли уй-жойлар барпо этилди. Юқори кучланишли янги электр тармоқлари қурилиб, электр таъминоти сезиларли даражада яхшиланди. Марказлашган ичимлик суви таъминоти даражаси 52 фоиздан 80 фоизга етди, 503 минг аҳоли тоза сув билан таъминланди. “Обод кишлок” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида 89 та кишлок ва маҳалла ҳамда барча туман марказларини обод қилиш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилди.

Умуман, ўтган беш йил давомида Хоразмни иқтисодий-ижтимоий ривожлантиришга жами 9 триллион сўм йўналтирилди. Давлат бюджетидан 2,4 триллион сўм, халқаро молия ташкилотларидан 226 миллион доллар, шунингдек, 4 триллион сўм банк кредитлари ажратилди.

Қадрли дўстлар!

Хоразмда бўлаётган ўзгаришларни халқимиз ҳам ўз ҳаётида сезиб, эртанги кунга ишончи, орзу-умидлари, шу билан бирга, талаб ва эҳтиёжлари тобора ортиб бормоқда. Шу сабабли биз одамларимизга муносиб турмуш шароитини яратиш, уларнинг ҳаётий манфаатларини таъминлаш, бир сўз билан айтганда, инсон кадрини улуғлаш, унинг иззат-хурматини жойига қўйиш учун янги режа ва дастурларни амалга оширишимиз зарур.

Бу борада, аввало, вилоят аҳолиси ва тадбиркорларини кандай долзарб муаммолар ташвишга солаётганини, уларни ҳал этиш учун мавжуд резерв ва имкониятларни чуқур ўргандик.

Бугунги кунда Хоразмдаги **энг катта муаммолардан бири** – 80 мингдан зиёд аҳоли бандлигини таъминлашимиз керак. Шунингдек, меҳнат бозорига ҳар йили 30 минг нафар ёшлар кириб келмоқда. Айниқса, бу масала Қўшқўпир, Янгиариқ, Янгибозор туманларида ўта долзарб бўлиб турибди.

Иккинчи муҳим масала – аҳолининг ҳаёт даражаси ва инфратузилмани яхшилаш.

Вилоятда қўплаб оилаларнинг яшаш шароитини яхшилашга эҳтиёж бор. Биргина Хонқада 6 минг оила уй-жойга мухтож. Ҳазорасп, Хива, Шовот, Янгиариқ аҳолисининг ичимлик суви бўйича таъминоти паст даражада қолмоқда. Барча туманларда йўл-транспорт, ижтимоий ва муҳандислик инфратузилмасини яхшилаш талаб этилади.

Учинчи жиддий муаммо – 542 минг нафар ёки 30 фоиз аҳолининг сурункали касаллиги бор. Урганч шаҳри, Ҳазорасп, Қўшқўпирда – юрак-қон томир, Хива, Ҳазорасп, Хонқа туманларида – қандли диабет, Шовот, Хонқа, Ҳазораспда – нафас йўллари касалликлари кўп учрамоқда.

Тўртинчи долзарб масала – таълим соҳасидаги муаммолар вилоят ёшларининг салоҳиятини ва аниқ фанларга интилишини рўёбга чиқаришга тўсик бўлмоқда. Вилоятда 30 та мактабда ўқиш 2–3 сменада ташкил этилмоқда. Келгуси беш йилда ўқув-

чилар сони 35 мингтага кўпайиб, мактабларга юклама янада ошади.

Ана шу муаммоларнинг барчасини ҳисобга олиб, биз вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича беш йиллик дастур тайёрладик.

Дастурга мувофиқ, куйидаги устувор йўналиш ва вазифаларга асосий эътибор қаратамиз.

Биринчи йўналиш – ишсизлик ва камбағалликни қисқартириш, аҳоли даромадларини ошириш мақсадида келгуси беш йилда вилоятда 250 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилади.

Авваламбор, маҳаллаларда тадбиркорликни кенг жорий этиш орқали 100 мингдан зиёд янги иш ўрни очилади. Бунинг учун ҳар бир маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш ва иш ўринларини яратиш учун масъул бўлган ҳоким ёрдамчиси лавозими жорий қилинади. Энди оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида тадбиркорларга ажратиладиган 700 миллиард сўм имтиёзли банк кредитлари ана шу ҳоким ёрдамчилари билан бирга ишлаб чиқилган лойиҳалар учун берилади.

Шунингдек, шароити оғир 98 та маҳалланинг инфратузилмасини ривожлантириш учун бюджетдан 150 миллиард сўм йўналтирилади. Ушбу маҳаллаларда кооперациялар ташкил этилиб, уларга жами 200 миллиард сўм миқдорида 10 фоизлик кредитлар ажратилади.

Мисол учун, Боғотдаги “Ўзбекистон”, “Қипчоқ” ва “Тозабозор” маҳаллаларида чорвачилик ва паррандачилик, Ҳазораспдаги “Бағдод”, “Ўзбекистон” ва “Ойбек” маҳаллаларида тикувчилик, Хива туманидаги “Отажон Тўра” маҳалласида гилам тўқиш, Хива шаҳридаги “Калта минор” маҳалласида мебел ишлаб чиқариш бўйича кооперациялар йўлга қўйилади.

Шунингдек, аҳолини касб-ҳунарга ўқитиб, тадбиркорликка жалб қиладиган микрокредит ташкилотларига 50 миллиард сўм миқдорида 5 фоизли имтиёзли кредитлар ажратилади. Бу тажриба Хоразмдан бошланади.

Ёшларнинг ўз бизнесини бошлашига амалий ёрдам бериш учун Урганч туманида бизнес-инкубатор ташкил этилади.

Иккинчидан, туризм ва хунармандчилик вилоятда янги иш ўринларини яратишда асосий драйвер соҳалар бўлади.

Келгуси беш йилда туризм хизматларини камида беш баробар ошириш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади. Бунда янги меҳмонхона ва оилавий меҳмон уйлари ташкил этилиб, ўринлар сони 8 минггага етказилади.

Урганчдаги Пахлавон Махмуд ва Хивадаги Аллея ҳудудларида “Туризм кўчаси” барпо этилади. Хива шаҳрига тезюлар поезд қатнови йўлга қўйилиб, туристлар оқими камида икки марта ошади.

“Мангуберди Ватанига саёҳат” номли ички туризм дастури орқали ҳар йили 500 мингдан зиёд ўқувчи, талаба ва пенсионерларнинг Хоразмга сафарини ташкил этиш мўлжалланмокда.

Шу билан бирга, ҳозирги кунда эътибордан четда қолган 100 дан зиёд маданий мерос объектларини реставрация қилишга давлат буюртмаси жорий қилинади ҳамда уларга олиб борадиган инфратузилма тикланади. Бунинг учун бюджетдан ҳар йили 50 миллиард сўм ажратилади.

Мисол учун, Ичанқалъадаги Нажмиддин Кубро сабоқ берган Шайх Кабир масжиди, хонақоҳ ва чиллахона реконструкция қилиниб, зиёратгоҳга айлантирилади. Араб Муҳаммадхон мадрасасидаги 56 мингга экспонат, нодир топилма ва буюмларни сақлаш ва намойиш қилиш учун янги музей ташкил этилади. Ушбу объектлар негизида янги туризм маршрутлари қўлайтирилиб, 200 дан ортиқ сервис шохобчалари барпо этилади ва икки мингга яқин иш ўринлари яратилади.

Шунингдек, Хива шаҳрида ЮНЕСКО кўмагида реставрация мактаби ташкил этилади. Ушбу мактабда малакали мутахассислар тайёрлаш учун хориждан ҳам етакчи экспертларни олиб келамиз.

Хунармандчилик йўналишида келгусида 15 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Масалан, Хонқада кигиз тайёрловчилар, Янгиариқ ва Қўшқўпирда кулоллар, Хивада гиламчи ва ёғоч ўймакорларини қўллаб-қувватлаш учун уларга нақд пулда кредит берилади ва асбоб-ускуналар сотиб олишга субсидиялар ажратилади.

Шунингдек, Қўшқўпирда янги дизайндаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва кадоқлаш, электрон савдо платформаси орқали сотиш, маркетингга ўқитиш бўйича Хунармандлар ўқув маркази ташкил этилади.

Хунармандлар маҳсулотлари бўйича Хоразм брендини яратиш ва бозорларга олиб чиқиш дастури амалга оширилади.

Учинчидан, 12 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари қискартирилиб, аҳолига очик танлов асосида 50 сотихгача ер узок муддатли ижарага берилади ва 55 мингдан зиёд аҳолининг бандлиги таъминланади.

Шунингдек, Янгиариқ туманида экин экилмайдиган ерларда тадбиркорлар томонидан кудуклар қазилиб, ихчам иссиқхоналар қурилади ва улар аҳолига кооперация асосида берилади. Натижада икки минг нафар аҳоли иш билан банд бўлади. Вилоятда бу тажрибани жорий этишга дастлабки босқичда 100 миллиард сўм ажратилади.

Тўртинчидан, хоразмлик мохир усталар қурилиш соҳасида катта салоҳиятга эга экани ҳаммага маълум. Уларнинг фаолиятини қўллаб-қувватлаш мақсадида ўзини ўзи банд қилган усталарга кооператив асосда биргаликда ишлашга рухсат берилади. Шунингдек, касб-хунар маркази ташкил этилиб, уни битирганларга асбоб-ускуна сотиб олишга субсидия ажратилади. Шу орқали 10 минг нафар фуқаро ўқитилиб, уларнинг бандлиги таъминланади.

Бешинчидан, келгуси беш йилда хизмат кўрсатиш соҳасида мингдан зиёд лойиҳа амалга оширилиб, 25 мингта янги иш ўрни яратилади. Урганч ва Хива шаҳарлари ўртасида 100 дан

зиёд замонавий сервис объектлари барпо этилади. Бу ишлар Урганч, Хонқа, Боғот, Ҳазорасп, Тупроккалға туманларидаги йўллар бўйларида ҳам амалга оширилади.

Шунингдек, қадимдан савдо-сотик ривожланган, тадбиркорлар юрти бўлган Ҳазораспда бозор ҳудуди кенгайтирилиб, у замонавий транспорт-логистика ва савдо марказига айлантирилади.

Иккинчи йўналиш – келгуси беш йилда вилоятда 5 миллиард долларлик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш орқали 70 мингдан зиёд доимий иш ўринлари яратилади.

Масалан, Урганч, Боғот, Гурлан, Шовот, Ҳазорасп, Янгиарик ва Қўшқўпир туманларида тўқимачилик соҳасида лойиҳа қиймати 263 миллион доллар бўлган 48 та янги қувват ишга туширилади. Натижада келгуси йилда пахта толасини қайта ишлаш даражаси ҳозирги 51 фоиздан 100 фоизга, 2026 йилда ип-калавани қайта ишлаш ҳажми 30 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Шунингдек, пахта етиштириш оғир бўлган туманларда сунъий ип-калага ишлаб чиқариш бўйича лойиҳалар амалга оширилади.

Келгуси икки йилда Янгиариқда 174 мегаваттли газ-поршенли электр станцияси ва Тупроккалғада 100 мегаваттли куёш электр станцияси ишга туширилади. Натижада 283 та маҳалла ва мингдан зиёд корхонани таъминлаш учун етарли бўлган қўшимча электр энергияси ишлаб чиқарилади.

Тупроккалғадаги “Ўзавтомоторс”нинг Хоразм филиалида автомобиллар учун 100 дан ортиқ бутловчи қисмларни кооперация асосида ишлаб чиқариш ташкил этилади.

Шунингдек, 2024 йилда 250 миллион доллар хорижий инвестиция ҳисобидан йилига 30 минг тонна каустик сода ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Тупроккалғада литий-ионли батареялар, Урганч туманида электрон газ горелкалари, буғ ва иситиш қозонларини ишлаб чиқариш бошланади.

Вилоятда 40 та янги кичик саноат зонаси барпо этилади. Бунга бюджетдан дастлабки боскичда 100 миллиард сўм берилади. Ушбу зоналарда 500 миллион долларлик мингдан зиёд лойиха амалга оширилиб, 20 мингта янги иш ўрни яратилади.

Мисол учун, Хонкадаги Сарпаён кишлоғида мебел чикариш бўйича кичик саноат зонаси барпо этилиб, мингдан зиёд иш ўринлари ташкил этилади.

Миллий банк, “Саноатқурилишбанк” ва “Асакабанк” томонидан очилган “Хоразм инвест прожект” компаниясининг устав фонди 80 миллион долларга етказилади.

Келгуси беш йилда вилоятда экспорт ҳажми 2,5 баробар ортиб, йилига 500 миллион долларга етказилади.

Мисол учун, 2016 йилга нисбатан мато ва тайёр тўқимачилик маҳсулотларини экспорт қилиш 10 марта ошган бўлса, 2026 йилгача яна камида беш баробар оширилади. Бунинг учун яқинда Туркменистон билан Шовотда чегараолди савдо зонасини ташкил этиш ва чегара ўтказув пунктини очиш бўйича келишувларга эришдик. Натижада Ашхободгача масофа 400 километрга, транспорт харажатлари 1,5 марта қисқаради.

Шунингдек, вилоятда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни экспорт қилишда Каспий денгизигача бўлган транспорт харажатлари 100 фоиз қоплаб берилади.

Ип-калавани чуқур қайта ишлаш ва тайёр тўқимачилик маҳсулотини экспорт қилиш ҳажмини кескин кўпайтиришга 50 миллион доллар ажратилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Хоразмни ривожлантириш учун 30 триллион сўм йўналтирилади. Жумладан, бюджетдан – 6,5 триллион сўм, халқаро молия ташкилотларидан – 10 триллион сўм, банк кредитлари – 13,5 триллион сўм.

Учинчи йўналиш – кишлок хўжалиги самарадорлигини ошириш орқали 100 минг аҳоли учун доимий иш ўрни яратилади. Бу борада, аввало, сув таъминоти ва ерларнинг мелиоратив

ҳолатини яхшилаш бўйича лойиҳаларни амалга оширишни давом эттирамиз.

Тошсока тизимидаги магистрал суғориш каналларини қайта тиклаш бўйича лойиҳанинг иккинчи босқичини амалга оширамиз. Бунга 130 миллион доллар йўналтирилади. Бунинг ҳисобидан 250 минг гектар ер майдонларининг сув таъминоти ва мелиоратив ҳолати яхшиланади, 13 минг гектар ер фойдаланишга қайтарилади.

Туямўйин гидроузелининг Султон Санжар дамбасини мустаҳкамлаш ҳисобидан Хоразм вилояти учун 370 миллион куб метр кўшимча сув захираси яратилади.

Алоҳида дастур асосида, 170 минг гектарда сув тежайдиган технологияларни жорий этиш ҳисобидан йилига 600 миллион куб метр сув тежалади. Бунда 45 минг гектарда лазер асосида текислаш, 50 минг гектар ерда томчилатиб суғориш тизимини жорий этиш ҳисобидан ҳосилдорлик ошади ва сув сарфи камаяди.

Янги ўзлаштирилган ерлар, самарасиз боғ ва токзорлар ўрнида 4 минг гектар интенсив боғ ва 5 минг гектар узумзор барпо этилади. Бунинг ҳисобидан 10 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилади. Жумладан, Олтиарик тажрибаси асосида Боготда 3 минг гектар майдонда узумчилик кластерлари ташкил этилади. Фойдаланишга қайтарилган ерларда барпо этиладиган боғлар ва токзорлар учун ер солиғини тўлаш бўйича имтиёзли давр уч йилдан беш йилга узайтирилади.

Янги боғ ва токзорларни кўчат билан таъминлаш учун Урганч туманида ин-витро лабораторияси ишга туширилади. Икки минг гектар ерда замонавий иссиқхоналар, 8 та йирик агрологистика маркази ва 40 та мева-сабзавотни қайта ишлайдиган корхоналар ишга туширилади.

Шоличиликда кластер усули кенг жорий қилинади. Кўчат усулида шоли экишга ўтилиб, йилига икки марта ҳосил олиш

йўлга кўйилади. Шунингдек, йилига минг гектарда шolini томчилатиб суғориш йўлга кўйилади.

Мисол учун, Гурланда 4 минг гектарда кўчат тайёрлашдан бошлаб, кайта ишлашгача бўлган жараёни тўлик камраб олган 14 та шoличилик кластери ташкил этилади.

Коллектор-дренаж тармоқларига 10 та насос станциясини ўрнатиш орқали кўшимча 160 миллион куб метр сув кишлок хўжалигида фойдаланишга йўналтирилади. Бунинг ҳисобидан Гурлан, Шовот, Кўшкўпир, Урганч, Хонқа, Янгибозор туманларида кўшимча 20 минг гектар ерни суғориш ва 200 минг тонна шoли етиштириш имконияти яратилади.

Тупроққалъа туманини чорвачиликка ихтисослаштириб, 107 минг тоннадан ортик озука етиштириш, гўшт-сут йўналишида 20 минг бош қорамол, 50 минг бош қўй ва эчки, 500 минг бош парранда боқиш йўлга кўйилади.

Тўртинчи йўналиш – аҳоли ва тадбиркорлик учун қулай инфратузилма яратиш.

Биринчидан, “Обод кишлок” ва “Обод маҳалла” дастурлари давом эттирилади. Бунда 130 та кишлок ва маҳаллани ободонлаштириш, ички йўллар, ижтимоий ва муҳандислик инфратузилмасини қуриш-таъмирлаш учун ҳар йили бир триллион сўм йўналтирилади.

Шунингдек, аҳоли энг оғир бўлган ижтимоий соҳа ва инфратузилма объектларини тиклаш ва қуриш учун бюджетдан 500 миллиард сўм ажратилади. Ушбу маблағлар маҳаллий кенгаш қарори асосида, мақсадли ишлатилади.

Электр энергияси таъминотини яхшилаш мақсадида 5 минг километр тармоқлар, мингта трансформатор ва 12 та подстанция янгиланади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда марказлашган тармоқлар орқали аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 76 фоиздан 90 фоизга етказилади. Жумладан, Ҳазорасп ва Хива

туманларида 8 тадан, Шовотда 4 та ва Янгиариқда 3 та маҳалла тоза ичимлик суви билан тўлик таъминланади.

Шу ўринда Хоразмдаги ичимлик суви сифати аҳолининг кўплаб ҳақли эътирозларига сабаб бўлаётганини айтиб ўтмоқчиман. Шунинг учун 2023 йил якунига қадар мавжуд сув тозалаш иншооти ва насос станциялари тўлик реконструкция қилинади. Бунинг ҳисобидан Боғот, Гурлан, Қўшқўпир, Шовот, Хонқа, Ҳазорасп ва Урганч туманлари аҳолиси учун ичимлик суви сифати ва таъминоти тубдан яхшиланади. Урганч, Хива ва Питнак шаҳарларида канализация тармоғи билан камров даражаси 80 фоизга етказилади.

Бу лойиҳалар янги ташкил этиладиган Оролбўйи аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш жамғармаси ҳисобидан молиялаштирилади. Жумладан, 2 минг 200 километр ичимлик суви ва 200 километр канализация тармоқлари, 30 та сув тозалаш иншооти ва насос станциялари қурилади.

Учинчидан, келгуси беш йилда жами 18 минг квартиралари 650 та кўп қаватли уй барпо этилади. Жумладан, Хонқада инфратузилмага яқин ҳудудда 100 та кўп қаватли уй йирик массив шаклида қурилиб, икки мингдан зиёд оиланинг турмуш шароити яхшиланади.

Тўртинчидан, 4 минг километрдан зиёд автомобиль йўли ва ички кўчалар, 262 та кўприкни қуриш-таъмирлаш учун 4,2 триллион сўм йўналтирилади. Жумладан, Урганч туманида 35 та, Шовотда 34 та ва Янгиариқда 32 та кўприк таъмирланади.

Сизларга яхши маълумки, Қорақалпоғистон ва Хоразм ўртасида Амударё устидан ўтадиган кўприк йўқлиги ҳаммамиз учун жуда катта муаммо эди. Шунинг ҳисобга олиб, жорий йилда Амударё устидан ўтадиган 412 метрли темир йўл ва автомобиль йўли ўтадиган қўшма кўприкни қуришни бошладик. Бунга 45 миллион доллар ажратдик.

Бу кўприк орқали катновни йўлга қўйиш учун 82 километрли Шовот – Амударё – Гурлан – Қораўзак темир йўли ҳам бар-

по этилади. Урганч халқаро аэропорти реконструкция қилиниб, янги йўловчи ва юк терминали қурилади.

Тошкент шаҳридан Нукус ва Урганч шаҳарларига катнаш учун авиачипта нархининг 25 фоизини бюджетдан субсидиялаш тартибини жорий қилдик. Натижада авиачипта нархлари 33 фоизга арзонлашиб, аҳоли учун қулайлик яратилди. Шу сабабдан ушбу имтиёзни яна икки йилга узайтирамиз.

Жамоат транспорти паркинни янгилаш мақсадида 400 та замонавий автобус сотиб олинади. Келгуси йилда 61 та янги йўналиш очилади, 16 та олис ҳудудга жамоат транспорти катнови йўлга қўйилади. Шунингдек, Урганч шаҳри бўйлаб янги троллейбус ҳалқа йўли қурилади.

Бешинчи йўналиш – экология ва аҳоли саломатлиги.

Биринчидан, бирламчи тиббиёт бўғинида аҳолига кўрсатиладиган тиббий хизмат турларини кўпайтириш ва сифатини ошириш чоралари кўрилади. Бунинг учун келгуси икки йилда 19 та маҳаллада оилавий шифокорлик пунктлари ҳамда Урганч ва Хива шаҳарларида 4 та оилавий поликлиника фаолияти йўлга қўйилади.

Шу билан бирга, аҳоли ўртасида эрта ўлим ҳолатларининг асосий сабаби бўлган қон босими ва қандли диабет касалликларини даволаш учун беморларга энг зарур дорилар бепул етказиб берилади. Сурункали нафас ва ошқозон-ичак касалликларини оилавий шифокор пунктларида даволаш йўлга қўйилади. Буйрак касалликларини эрта аниқлаш мақсадида барча бирламчи тиббиёт муассасалари экспресс-тест воситалари билан таъминланади. Онкологик касалликларни эрта аниқлаш учун 45 ёшдан ошган 180 минг нафар аёл ҳар йили скрининг текширувидан ўтказилади.

Вилоятда иккита туманлараро перинатал марказ ташкил этилади. Шунингдек, ҳар йили 420 минг нафар бола ва ҳомиладор аёллар витаминлар билан бепул таъминланади.

Ҳазорасп, Гурлан ва Хивада – урология, травматология, офталмология, ЛОР йўналишлари бўйича; Янгиарик, Шовот, Қўшқўпирда кардиология, неврология, эндокринология йўналишлари бўйича; Хонқа, Боғот, Янгибозор ва Урганч туманларида болалар учун гематология, неврология ва буйрак касалликлари бўлинмалари ташкил қилинади.

Хива шаҳри, Тупроккаля, Ҳазорасп, Гурлан, Янгибозор, Янгиарик, Шовот, Қўшқўпир, Хонқа, Урганч ва Хива туманлари тиббиёт бирлашмалари лапароскопик ускуналар билан таъминланиб, каминвазив операциялар ўтказиш йўлга қўйилади.

Иккинчидан, аҳолига юқори технологик тиббий хизматлар кўрсатиш кўлами кенгайтирилади.

Бугунги кунда вилоятда 200 нафар туғма юрак нуқсони бор бола юқори технологик операцияга муҳтож. Уларни бепул даволаш йўлга қўйилиб, бунга 25 миллиард сўм йўналтирилади. Мураккаб жаррохлик операцияларини Кардиология марказининг Хоразм филиалида ўтказиш учун 3 миллион доллар ажратилади.

Бундан ташқари, Гурлан ва Ҳазораспда туманлараро ўткир кон-томир касалликлари марказлари ва гемодиализ хизмати ташкил этилади.

Тошкент тиббиёт академиясининг Урганч филиали мустақил олий таълим муассасасига айлантирилади. Олийгоҳ ҳудудида Нейрохирургия марказининг филиали ташкил этилади.

Учинчидан, ҳудуддаги экологик вазиятни яхшилаш бўйича шаҳар ва туман марказларида жами 270 гектар яшил жамоат парклари ва яшил майдонлар барпо қилинади.

Йўллар бўйида, маҳалла, корхона, ижтимоий объектлар ва дала атрофларида ҳар йили 2 миллион 200 минг туп дарахт, жамоат жойларида манзарали буталар экилади. Ҳазорасп, Янгиарик, Тупроккаля ва Хива туманларида яшил майдонлар 7 минг гектарга кенгайтирилади.

Олтинчи йўналиш – таълим сифатини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирлар қўрилади.

Биринчидан, вилоятда боғча ёшидаги болаларни мактабгача таълим билан камраб олиш даражаси 82 фоизга етказилади. Жумладан, камров даражаси паст бўлган Ҳазорасп, Хива, Боғот, Урганч ва Янгиарик туманларида бу кўрсаткич 100 фоизга олиб чикилади. Бунинг учун 104 та давлат ва 43 та хусусий, 379 та оилавий боғча ташкил этилади.

Ана шу боғчалар бирорта ҳам мактабгача таълим муассасаси бўлмаган 40 та маҳаллада ишга туширилиши, айникса, эътиборга моликдир.

Иккинчидан, келгуси беш йилда 17 та янги мактаб қурилади, 248 та мактаб эса реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади. Бунинг ҳисобидан мактаблардаги юклама 30 фоизга камаяди. Ушбу мақсадлар учун бюджетдан 1,4 триллион сўм ажратилади. Шунингдек, 160 та мактабда спорт заллари таъмирланади.

Спорт анжомлари ва чолғу асбоблари билан жиҳозлаш учун ҳар бир мактабга йилига 10 миллион сўмдан, боғчага эса, 5 миллион сўмдан маблағ ажратиб борилади.

Шунингдек, келгуси ўқув йилидан 1–4-синфларда ўқиётган бошланғич синф ўқувчилари учун бепул тушлик бериш тизими Хоразмда ҳам жорий этилади.

Учинчидан, олий таълимга қабул квоталари 2,4 баробар оширилиб, камров даражаси 52 фоизга етказилади. Бунинг учун техника, кишлок хўжалиги, туризм соҳалари учун кадрлар тайёрлашга ихтисослашган 3 та олийгоҳ ташкил этилади.

Урганч давлат университети қошида Муҳаммад Хоразмий номидаги халқаро математика маркази ва жамғармасини ташкил этамиз. Марказ математика бўйича иқтидорли ёшларни танлаб олиш ва илмга йўналтириш, ўз салоҳиятини намоён қилишида уларга кўмак бериш билан шуғулланади.

Тошкент ахборот технологиялари университетининг Урганч филиали учун қўшимча минг ўринли янги ўқув биноси қури-

лади. Ўзбекистон давлат хореография академиясининг Урганч филиали ва унинг қошида Урганч бошланғич ракс санъати мактаб-интернати ташкил этилади. Шунингдек, вилоятдаги олийгоҳлар учун қўшимча 3,5 минг ўринли 8 та талабалар ётоқхонаси қурилади.

Тўртинчидан, ахборот технологиялари соҳаси ривожини янги босқичга олиб чиқиш учун Бирлашган Араб Амирликлари билан ҳамкорликда IT кластер фаолияти йўлга қўйилади. Ушбу кластер лойиҳаси доирасида Халқаро университет, буюк аجدодимиз Муҳаммад Хоразмий хотирасига рақамли технологиялар форуми ташкил этилади.

“Бир миллион дастурчи” лойиҳаси доирасида 100 минг нафар ёшлар ўқитилиб, улар учун дунёдаги илғор IT компанияларида ишлаш имконияти яратилади. Шунингдек, 73 та ихтисослашган мактабга хорижий тил мутахассислари бўлган ўқитувчилар олиб келинади.

Вилоят мактабларида 300 та замонавий компьютер синфхонаси ташкил этилиб, 15 минг нафар йигит-қизни IT технологияларига ўқитиш ташкил этилади.

Қадрли йиғилиш қатнашчилари!

Мана, сайлов баҳона сизлар билан яна бир бор учрашиб, салимий фикрлашиб олдик.

Президентлик – аввало, эл-юртнинг юксак ишончини оқлаш, дегани.

Бу – ўз ҳузур-халоватидан кечиб, она халқимиз, жонажон Ватанимизга чин дилдан хизмат қилиш, дегани.

Бу – миллионлаб инсонлар тақдири учун, уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, кадр-қимматини жойига қўйиш учун масъулиятни зиммага олиш, дегани.

Шу боис мен Президент сайловини – янги Ўзбекистон истиқболи, халқимизнинг бугунги ва эртанги ҳаёти учун ниҳоятда муҳим бўлган сиёсий воқеа деб биламан.

Сиз, мухтарам хоразмлик юртдошларимиз ушбу жараёнларда фаол иштирок этасиз ва масъулият билан ўз танловингизни билдирасиз, деб ишонаман.

Азиз ватандошлар!

Биз бугунги кунда халкимизнинг ақл-заковати ва бунёдкорлик салоҳиятига таяниб, мамлакатимизда Янги Уйғониш даври – Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишга бел боғладик.

Ҳаммамиз яхши тушунамизки, бу мақсадга етиш учун тинимсиз меҳнат қилиш керак, интилиш керак, улкан ғоя ва мақсадлар билан яшаш, ҳеч қачон тўхтамаслик керак.

Чунки, донишмандлар айтганидек:

“Тўхтаганнинг – ўтиргиси келади.

Ўтирганнинг – ётгиси келади.

Ётганнинг эса – ухлагиси келади.

Шу сабабли, доимо ҳаракатда бўлиш керак”.

Қаранг, қандай чуқур маъноли сўзлар! Худди бугунги кунимиз учун, Янги Ўзбекистон бунёдкорлари учун айтилганга ўхшайди.

Биз бугун нимагаки эришган бўлсак, фақат машаққатли ва шарафли меҳнатимиз, тинимсиз ҳаракатларимиз билан эришдик. Бугун олдимизга янада улкан янги режа ва марраларни қўяётган эканмиз, уларга ҳам фақат ва фақат ўз меҳнатимиз, амалий саъй-ҳаракатимиз билан эриша оламиз.

Шу маънода, Хоразм вилоятида амалга оширадиган барча ислохот ва лойиҳаларимиз ҳудуднинг иқтисодий ўсиш суръатларини юксалтириш, тадбиркорликни ривожлантириш, аҳолининг бандлигини таъминлаш орқали инсон қадрини улуғлаш, халқни рози қилишга қаратилган.

Мана шундай улкан режаларни амалга ошириш учун бизда барча имкониятлар – табиий ресурслар ҳам, иқтисодий, инсоний, интеллектуал ва маънавий салоҳият ҳам етарли.

Ишончим комилки, бутун халқимиз каторида Хоразм воҳасининг муҳтарам ёшулдилари, ишнинг кўзини биладиган, ташаббускор тadbиркорлари, фаол опа-сингилларимиз, азму шижоатли ёшларимиз, етакчи ва мутасаддилар билан бирга кўзлаган юксак марраларимизни албатта забт этамиз.

Сузимни яқунлар эканман, сизларга ва сизлар орқали бутун Хоразм аҳлига сиҳат-саломатлик, янги омадлар, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Барчангизга дунёдаги энг катта бойлик – оилавий бахт-саодат доимо ёр бўлсин!

Эътиборингиз учун раҳмаг.

*Хива шаҳри,
2021 йил 22 сентябрь*

**ҲАР БИР ИНСОННИНГ ТИНЧ,
ЭРКИН ВА ФАРОВОН ҲАЁТ
КЕЧИРИШИНИ ТАЪМИНЛАШ –
УСТУВОР ВАЗИФАМИЗДИР**

*(Самарқанд вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, кадрли ватандошлар!

Хурматли сайловчилар!

Сизларга яхши маълумки, жонажон Ватанимиз шу кунларда улкан сиёсий воқеа арафасида турибди. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик жараёнлари хал қилувчи боскичга кирмоқда.

Мана, куни кеча Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида бўлиб, сайловчилар билан учрашувлар ўтказдик. Бугун эса, сиз, азиз юртдошларим, кадрдонларим билан мана шундай кўтаринки кайфиятда кўришиб турганимдан ғоят мамнунман.

Кадрли дўстлар!

Самарқанднинг улуғ фарзанди, ислом оламининг беназир мутафаккири Имом Мотуридий бобомизнинг: “**Ўтган ҳаётингни ўзинг учун муаллим деб бил**”, деган ўғитларини кўп эслайман.

Самарқандда ҳоким бўлиб ишлаган йилларимда Ботир Валихўжаев, Ҳасан Нормуродов, Ибройим Раупов, Ҳайдар Кенжаев, Усмонхон Алимов, Танаберди Курбонов, Алишер Мардиев, Тўхта Худойназаров, Фармон Тошев, Барот Нодиров, Яхшинор Аллаёров, Зойир Зиёев, Темур Широнов каби кўпни кўрган, катта ҳаётий тажрибага эга бўлган инсонлар иштирокида жамоатчилик кенгаши тузган эдик.

Мен бу кенгашни “Фидойилар кенгаши” деб атардим. Чунки бу одамлар том маънода фидойи инсонлар эди.

Кенгаш аъзолари билан ҳар ҳафтада битта туманга бориб, мавжуд муаммоларни бартараф этишга киришар эдик.

Ҳозирги кунда барча раҳбарлар учун фаолият мезонига айланган халқ билан мулоқот, инсон кадр-кимматини улуғлаш,

“маҳаллабай” ишлаш тизимининг дастлабки куртаклари ўша вақтда пайдо бўлган эди.

Вилоятнинг аксарият туманлари, айникса, Нуробод ва Қўшработ туманларида шароит оғир эди. Турли қаршилик ва эътирозларга қарамасдан, биринчи марта ғалланинг режадан ортигини мана шу туманларда қолдиришга эришганмиз.

Вилоятда ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш учун маблағ етишмасди. Фақат марказдан пул ажратилса, ҳоким бир ишни бошлаши мумкин эди. Ана шу аччиқ тажрибамиздан келиб чиқиб, мана, ҳозир ҳудудларимизга молиявий масалаларда кенг эркинлик беряпмиз.

Ўша йиллари Пахтачи туманидаги 24-мактаб, Қўшработ туманидаги яна бир эски мактаб ва Оқдарёдаги туғруқxonани қандай қийинчилик билан таъмирлаганимиз ҳали-ҳали эсимдан чикмайди. Ана шу ишлар учун 50 фоиз маблағ вилоят бюджетидан ажратилган, қолгани эса ҳашар йўли билан бажарилган эди.

Вилоятдаги кўплаб бунёдкорлик ишлари шу тарзда олиб берилди. Махдуми Аъзам, Хожа Дониёр, Ҳазрати Довуд зиёратгоҳлари бунга мисол бўла олади.

Албатта, ўша оғир йилларда биз билан елкама-елка туриб ишлаган инсонларнинг баъзилари, афсуски, бугун орамизда йўқ. Иложимиз қанча, ҳаёт қонуни шундай экан.

Хусусан, Самарканд нурунийларининг етакчиси, Ўзбекистон Қаҳрамони Ҳасан Нормуродов, кейинги ўн беш йил давомида Ўзбекистон мусулмонлари идорасига раҳбарлик қилиб келган муфтий ҳазратлари Усмонхон Алимов, буюк истеъдод эгаси, атоқли режиссёр Баҳодир Йўлдошев, тарихчи олим Мавлон Жўрақулов, жонқуяр шифокорлар Нурмамаг Абдуллаев, Ҳожи Улуғов каби ажойиб инсонларнинг вафоти бутун халқимиз, Самарканд аҳли учун катта йўқотиш бўлди.

Аллоҳ уларнинг барчасини ўз раҳматига олиб, охиратларини обод қилсин.

Мухтарам учрашув катнашчилари!

Самарканд миллий давлатчилигимиз пойдевори яратилган, қадимий пойтахт мақомига эга бўлган йирик тарихий ва маданий марказларимиздан бири. Бу кўҳна ва бетакрор шаҳар Ўзбекистон тарихида, бугунги ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизда алоҳида ўрин тутди.

Жаҳон илм-фанида “Ғарбда – Рим, Шарқда – Самарканд” деган ибора бежиз пайдо бўлмаган. Айниқса, буюк Соҳибқирон Амир Темури бобомиз даврида Самарканднинг шухрати бутун дунёга таралди.

Самарканд заминида ўнлаб, юзлаб буюк аждодларимиз – машхур саркарда ва давлат арбоблари, аллома ва мутафаккир зотларнинг қадамжолари мавжуд. Биринчи Президентимиз, атоқли давлат ва сиёсат арбоби, мухтарам Ислам Абдуғаниевич Каримовнинг қабри, зиёратгоҳи ҳам шу ерда.

Самарканднинг ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаётимиздаги ўрни ва мақоми, айниқса, кейинги йилларда ўсиб бормоқда. Қадимий пойтахтимиз йирик халқаро саммитлар, таниқли сиёсат, илм-фан, маданият ва дин арбоблари иштирокидаги кўплаб илмий-маданий анжуманларга мезбонлик қилмоқда.

Азиз дўстлар!

Самарканд деганда, барчамиз ноёб тарихий ва меъморий ёдгорликларни, хусусан, бетакрор Регистон майдонини кўз олдимизга келтирамиз.

Ушбу қутлуғ маскандаги икки буюк обида – Шердор ва Тиллақори мадрасаларини бунёд этган ўзбек халқининг буюк фарзанди, Самарканд ҳокими Баҳодир Ялангтўш бобомиз номини миннатдорлик билан эсга оламиз. Бу улуғ зотнинг хотирасини абадийлаштириш бўйича кўп ишлар қиляпмиз. Жумладан, ушбу мавзуда бадиий фильм суратга олинмоқда, сахна асарлари, илмий тадқиқотлар яратилмоқда.

Бутун хаётини эл-юрт равнакига бағишлаган буюк сиймоларнинг бой ва бетакрор меросини халкимиз, айникса, ёшларимиз ўртасида кенг тарғиб этиш – барчамиз учун муҳим вазифадир.

Шу сабабли ҳадис илмининг султони, улуғ аждодимиз Имом Бухорийнинг Пайарик туманидаги ёдгорлик мажмуаси ҳозирги вақтда тубдан қайта қурилаётганидан сизлар, албатта, хабардорсиз.

Бу ерда 21 гектар майдонда боғ ва хиёбонлар, 10 минг ўринли масжид, 3 та меҳмонхона, 24 та оилавий меҳмон уйларидан иборат, зиёрат туризми мажмуаси барпо этилади.

Ўзбек халқ оғзаки ижодини асраб-авайлаш ва келажак авлодларга безавол етказишда Эргаш Жуманбулбул ўғли, Фозил шоир, Ислом шоир, Пўлкан шоир каби атоқли бахши боболаримизнинг хизматлари бекиёсдир. Уларнинг меросини чуқур ўрганиш ва тарғиб қилиш, жумладан, уй-музейларини таъмирлаш бўйича амалий чоралар кўришимиз зарур.

Келгуси йили Фозил Йўлдош ўғли таваллуд топганига 150 йил тўлади. Ушбу тарихий сана бўйича махсус қарор қабул қилиб, уни адабиёт ва маънавият байрами сифатида ўтказамиз. Чунки маънавий дурдонамиз бўлган “Алпомиш” достони айнан ана шу машҳур бахши тилидан ёзиб олинган.

Ҳурматли юртдошлар!

Самарқанд эли – тарихнинг ҳар қандай мураккаб синовларидан ҳамиша ёруғ юз билан ўтиб келаётган мард ва матонатли халқ. Буни вилоят аҳли Иккинчи жаҳон урушининг оғир йилларида Самарқандга эвакуация қилинган 165 минг кишига бошпана бериб, улар билан сўнгги бурда нонини баҳам кўргани ҳам яққол тасдиқлайди.

Бу ҳақда гапирганда, каттакўрғонлик Ҳамид Самадов ҳақида алоҳида тўхталишни ўринли, деб биламан. Жангларда қаҳрамонлик кўрсатиб, “Қизил юлдуз” ордени ва “Жасорат учун” медали билан тақдирланган, урушдан ногирон бўлиб қайтган Ҳамид ака умр йўлдоши Санобар ая билан бирга ўзининг олти фарзанди

ёнига турли миллатга мансуб 13 нафар етим болани олиб, вояга етказган.

Каттакўрғонлик фидойи ва жонкуяр аёл, ўша суронли йилларда колхоз раиси бўлиб ишлаган Фотима Каримова ҳам 10 нафар етим болани ўз қарамоғига олиб, тарбия қилади.

Ҳаммангиз хабардорсиз, биз кейинги йилларда юргимиздаги Меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган болаларга алоҳида эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг ҳаётда ўз муносиб ўрнини топиши учун катта ишларни амалга оширмакдамиз. Жумладан, бу таълим даргоҳларини Миллий гвардия ўз оталиғига олиб, ёшларни жисмоний ва маънавий баркамол бўлиб вояга етишлари учун зарур чораларни кўрмакда.

Мен жойларда бўлганимда, кўплаб инсонпарвар, меҳр-окибатли юртдошларимизнинг мана шундай болаларни ўз оиласига фарзанд килиб олаётганини эшитиб, ниҳоятда хурсанд бўламан.

Бундай савобли ишларни амалга оширишда Ҳамид ака, Санобар ва Фотима ая каби меҳр-шафқатли инсонларнинг ибратли фаолияти барчамиз учун ўрнак ва намуна бўлиб хизмат қилади, деб ишонаман.

Хурматли учрашув катнашчилари!

Барчамизга яхши маълумки, қадимдан илм-фан маркази сифатида шуҳрат қозонган Самарқанд бугунги кунда ҳам ўзининг нуфузли олийгоҳлари билан машҳур.

Айниқса, Самарқанд давлат университети, Самарқанд тиббиёт институти улар орасида алоҳида ўрин тутади.

Бу олийгоҳларнинг мамлакатимиз таълим тизимидаги ўрни ва салоҳиятини янада ошириш мақсадида сизлар билан ўз тақлифларимни ўртоқлашмоқчиман.

Самарқанд давлат университетига ушбу қутлуғ масканда таҳсил олган, шу ерда ишлаган, республикамизда илм-фан, таълим, маданият, адабиёт ва санъат ривожига бекиёс ҳисса қўшган атоқли давлат ва жамоат арбоби, таникли адиб Шароф Рашидов номини берсак, нима дейсизлар?

Шунингдек, Самарканд тиббиёт институтига университет мақомини бериш ҳақида алоҳида қарор қабул қилсак, ўйлайманки, ушбу йирик олийгоҳнинг мавжуд салоҳияти ва келгуси ривож учун янада пухта замин яратган бўламиз.

Бўлғуси университетнинг раҳбарияти, профессор-домлалари ўзларининг билим ва тажрибасини тўла сафарбар этиб, вилоятнинг барча туман, шаҳар ва қишлоқларида аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этишга муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдираман.

Қадрли юртдошларим!

Мен жойларда оддий инсонлар, мухтарам нурунийларимиз, ёшлар, опа-сингилларимиз, турли касб эгалари билан суҳбатлашиб, бир нарсага тўла ишонч ҳосил қиляпман.

Ўтган беш йилда юртимизда ҳаёт ўзгаргани, одамларнинг фикри, ишга, оила, маҳалла ва Ватанимиз тақдирига муносабати ўзгаргани мана шу учрашувларда яққол намоён бўлмоқда.

Бутун Ўзбекистонимиз каби жонажон Самаркандимиз ҳам бугун янги орзу-мақсад, катта интилишлар билан яшамоқда.

Айни вақтда Самарканд вилоятида эришилган ютуқлар билан бир қаторда, ҳали ўз ечимини қутаётган кўплаб муаммолар ҳам мавжуд. Бугунги кунда Самарканддаги энг **долзарб масалалардан бири** – 170 мингдан зиёд аҳоли доимий иш ўрнига муҳтож, 65 мингга яқин оила доимий даромад манбаига эга эмас. Шу билан бирга, келгуси беш йилда 200 минг ёшлар меҳнат бозорига кириб келишини ҳам ҳисобга олишимиз зарур.

Иккинчи муҳим масала – Самарканд мамлакатимиздаги аҳолиси энг кўп ҳудуд бўлиб, келгуси беш йилда 4,5 миллионга етади. Уларга қулай яшаш шароитларини таъминлаш лозим. Лекин ҳозир вилоятнинг 1,6 миллион нафар аҳолиси марказлашган ичимлик суви билан таъминланмаган, 6 минг километр ички йўллар таъмирталаб ҳолатда.

Электр тармоклари эскиргани боис, вилоятда электр таъминоти аҳоли учун ҳам, тадбиркорлар учун ҳам энг жиддий масалалардан бири бўлиб қолмоқда.

Учинчи масала – мавжуд имкониятларга қарамасдан, туман ва шаҳарларда саноат бир маромда ўсаётгани йўқ. Айниқса, хомашёга бой Қўшработ, Нуробод ва Оқдарё туманларида саноат ривожланиши анча орқада.

Тўртинчи масала – вилоятда қишлоқ хўжалиги имкониятларидан тўлиқ фойдаланилмапти. Булунғур, Жомбой, Самарқанд, Ургутнинг мева-сабзавотчилик ва узумчилик, Нуробод, Қўшработ туманларининг чорвачиликдаги имкониятлари тўлиқ ишга солинмапти.

Бешинчи масала – вилоятнинг айрим ҳудудларида соғлиқни сақлаш ва таълим тизими ортиқча юклама билан ишламоқда. Соғлиқни сақлаш объектлари қувватини ошириш ва уларни замонавий жиҳозлаш талаб этилади.

Хурматли дўстлар!

Юқорида айтиб ўтилган муаммоларни ҳисобга олиб, биз вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича беш йиллик дастур тайёрладик.

Бунда қуйидаги устувор йўналиш ва вазифаларга асосий эътибор қаратамиз.

Биринчи йўналиш – 450 мингта иш ўрни яратиш орқали камбағалликни икки баробар қисқартириш – энг устувор вазифамиз бўлади. Бунинг учун келгуси беш йилда ялпи ҳудудий маҳсулотни 1,4 бараварга ошириб, 90 триллион сўмга етказишимиз зарур. Авваламбор, тадбиркорликни ривожлантириш ва аҳолини касб-хунарга ўқитиш орқали 130 мингта иш ўрни яратилади. Оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида вилоятга ҳар йили қарийб бир триллион сўм имтиёзли кредит ажратилади.

Нарпай мисолида туманни “ишсизликдан холи ҳудуд”га айлантириш бўйича янги тизим қандай ишлаши тўғрисида тўхталиб ўтсам.

Айни пайтда туманда 14 мингта меҳнатга лаёқатли аҳоли иш билан таъминланмаган. Шу билан бирга, 4 мингта оила камбағал тоифага киритилган.

Тумандаги мавжуд 57 та маҳалланинг 11 таси “кизил” ва 33 таси “сарик” маҳалла тоифасига киради.

Энди бевосита куйи бўғинда ижрони ташкил этиш учун тумандаги маҳаллаларга бириктириладиган “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади.

Улар маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш орқали камбағалликни қискартириш ва янги иш жойларни ташкил этиш бўйича тизимли ишларни ташкил этади.

Ушбу ёрдамчиларга маҳаллада оилавий тадбиркорлик кредитларини бериш, лидер тадбиркорлар лойиҳаларини амалга оширишда кўмаклашиш, эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш ва уларни жамоат ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитиш бўйича молиявий инструментлар берилади.

Авваламбор, туманда саноат соҳасида умумий киймати 800 миллиард сўм бўлган 145 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳисобидан 1,5 мингта иш ўринлари ташкил этилади.

Жумладан, тумандаги “Бахт”, “Гулистон”, “Муқимий” ва “Тева” маҳаллаларида 4 та янги кичик саноат зоналари ташкил этилади.

Шунингдек, мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш ҳисобидан 4 минг 800 та, ижтимоий соҳада 650 та, 747 та хизмат кўрсатиш шохобчаларини ташкил этиш орқали 1100 та, 14 та йўл бўйи инфратузилма комплексларини ташкил этиш орқали 500 та, пахта ва ғалладан бўшатиладиган майдонларни аҳолига ижарага бериш орқали 4 мингта, Мирбозор бозорини реконструкция қилиб, замонавий савдо комплексига айлантириш орқали 1200 та янги иш ўрни яратилади.

Ҳоким ёрдамчиларига амалий ёрдам бериш мақсадида иқтисодий идоралар ва тижорат банклари раҳбарлари бириктирилади.

Шу билан бирга, туманда фаолият юритаётган Халк банки, Микрокредит ва Агробанк раҳбар ва ходимлари “пастга тушиб”, тадбиркорлар ва ўз мижозлари билан янги лойиҳалар устида “маҳаллабай” иш олиб борадилар.

Тадбиркорлик дастурлари доирасида туманга ҳар йили йиллик 10 фоиз ставкада 70 миллиард сўм кредит ажратилади.

Шу кредитлар ҳисобидан ҳар бир маҳаллага бириктирилган етакчи тадбиркорлар билан лойиҳаларни амалга ошириш, маҳалладаги бўш ерлар ва аҳоли томорқаларидан унумли фойдаланишни ташкил этиш орқали 7 минг аҳолининг бандлиги таъминланади.

Туманнинг ихтисослашувидан келиб чиқиб, 12 та маҳаллада қурувчи, чилангар, қандолатчилик, тикувчилик, IT соҳаси касблари бўйича касб-ҳунарга ўқитиш масканлари ташкил этилади.

Бундан ташқари, норасмий секторда банд бўлган 6 мингдан зиёд аҳолига рўйхатдан ўтишга қўмаклашиб, ижтимоий имтиёзлардан фойдаланиш имконияти яратилади.

Юқоридаги лойиҳаларни амалга ошириш натижасида туманда тадбиркорлик субъектлари сони 1,5 мингдан 3 минг 700 тагача кўпаяди.

Умуман, келгуси икки йилда ушбу тадбирлар натижасида 22 минг аҳолининг бандлиги таъминланади.

Агар шу янги тизим орқали иш самарали ташкил этилса, уч йилда нафакат Нарпайда, балки вилоятнинг бошқа ҳудудларида ҳам ишсиз одам ва камбағал оила бўлмаслиги керак.

Иккинчидан, Самарқанднинг асосий драйверларидан бири бўлган туризм соҳасида 40 минг киши бандлиги таъминланади.

Вилоятни юртимизнинг “Туризм дарвозаси”га айлантириш орқали келгуси беш йилда туризм хизматлари ҳажми камида 10 баробар оширилади. Бунда 600 дан ортик янги меҳмонхона ва оилавий меҳмон уйлари ташкил этилиб, ётоқ ўринлар сони 22 мингтага етказилади.

Вилоятда Халқаро пазандалик ва сервис мактаби ташкил этилиб, ўқитишга Франция, Италия, Япония, Туркиядан етакчи рестораторлар жалб этилади.

Шунингдек, Халқаро гастрономик фестивал ташкил этилади.

Самарқанд халқаро аэропортида парвозлар сони етти баробар оширилиб, йўловчилар оқими йилига 220 мингдан 1,5 миллион нафарга етказилади.

Келгуси йилда 212 гектар ер майдонида “Самарқанд бизнес ва туризм маркази” барпо этилади. Унда халқаро конгресс маркази, “Абадий шаҳар” карвонсарой мажмуаси, 8 та меҳмонхона, дам олиш ва кўнгилочар объектлар, хунармандчилик маркази, сунъий сув ҳавзалари қурилади. Бу орқали беш мингдан зиёд ёшлар бандлиги таъминланади.

Келгуси йилда Европа тикланиш ва тараққиёт банкининг имтиёзли маблағлари ҳисобидан 50 та электробус олиб келинади.

Умуман, вилоятга ташриф буюрадиган хорижий сайёҳлар сони йилига 5 миллионга етади.

Учинчидан, вилоятда бошқа турдаги хизматларни ривожлантириш орқали 60 мингта янги иш ўрни яратилади. Самарқанд шаҳрида 17 та, Каттакўрғон шаҳрида 8 та йирик савдо ва хизмат кўрсатиш марказлари барпо этилади.

Булунғур, Жомбой, Каттакўрғон, Наршай, Пахтачи ва Оқдарё туманларидан ўтувчи автомагистралнинг икки тарафида йўл бўйида қарийб бир триллион сўмлик 500 та лойиҳа доирасида мингдан зиёд сервис объектлари ишга туширилади ва 5 мингта иш ўрни яратилади.

Тўртинчидан, 17 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари қисқартирилиб, аҳолига очик танлов асосида бир гектаргача ер узок муддатли ижарага берилади ва 54 минг аҳоли бандлиги таъминланади.

Қўшимча 30 минг гектар янги ер майдони ўзлаштирилиб, мева-сабзавот, доривор ва озука экинларини етиштириш учун танлов асосида ажратилади. Бунда электр тортиш ва

қудук қазиш харажатларининг 50 фоизи бюджетдан коплаб берилади.

Пайарик, Қўшработ, Иштихон, Нарпай, Булунғур ва Ургут туманларининг лалми ерларида 19 минг гектар интенсив боғ ва 18 минг гектар токзор барпо этиш орқали қўшимча 40 минг иш ўрни яратилади.

Мисол учун, Иштихонда 100 гектар майдонда токзорлар “тайёр ҳолда” аҳолига етти йил муддатга лизинг асосида берилади. Бунда янги боғ ва токзорлар учун ер солиғини тўлашдаги имтиёзли давр уч йилдан беш йилга узайтирилади.

Бандлик жамғармасидан 50 миллиард сўм ажратилиб, 5 мингдан зиёд аҳоли томорқасида енгил конструкцияли иссиқхоналар курилади.

Шунингдек, мева-сабзавотни қайта ишлаш кластери фаолияти йўлга қўйилади.

Нуробод, Қўшработ ва Каттақўрғонда 18 минг гектар лалми ер майдонлари ўзлаштирилиб, қўй ва эчкичилик кластерлари ташкил этилади.

Бундан ташқари, камида 500 бош қорамол бўлган 48 та йирик чорвачилик комплекслари ишга туширилади ва янги ўзлаштирилдиган 2,4 минг гектар ер озуқа учун ажратилади.

Тайлоқ, Самарқанд, Оқдарё, Каттақўрғон ва Нурободда паррандачилик кластерлари ташкил этилиб, 50 минг тонна парранда гўшти етиштирилади.

Доривор ўсимликларни етиштириш мақсадида Қўшработ, Нуробод, Пайарик, Иштихон ва Ургутда заъфарон ва лаванда плантациялари ташкил этилади.

Ирригация соҳасида 145 миллион доллар ҳисобидан 69 та насос станцияси модернизация қилиниб, 48 минг гектар майдоннинг сув таъминоти яхшиланади.

Шу билан бирга, “Булунғур” сув омборида курилиш ишлари якунланиб, Булунғур, Пайарик ва Жомбой туманларида 36 минг гектар ернинг сув таъминоти яхшиланади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Самарканд вилоятини ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 41 триллион сўм йўналтирилади.

Иккинчи муҳим йўналиш – инвестиция ва экспорт салоҳиятини янги босқичга олиб чиқиш.

Келгуси беш йилда вилоятда 8 миллиард долларлик 5,5 мингдан зиёд катта-кичик инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, 250 минг доимий иш ўрни яратилади.

Ушбу лойиҳалар вилоят учун “драйвер” ҳисобланган тармоқларда амалга оширилади. Жумладан, тўқимачилик саноатида беш йилда умумий қиймати 750 миллион долларлик 182 та лойиҳа ишга туширилиб, 19 мингта янги иш ўрни яратилади ва ип-калавани қайта ишлаш даражаси 100 фоизга етказилади.

Қурилиш материаллари саноатида Нуробод, Қўшработ, Нарпай, Пастдарғом, Пахтачи туманлари ва Каттакўрғон шаҳрида 1,4 миллиард долларлик 21 та лойиҳа амалга оширилиб, 10 мингта иш ўрни ташкил этилади.

“Ургут” эркин иқтисодий зонаси тажрибасидан келиб чиқиб, Пастдарғом, Жомбой, Самарканд туманлари ва Самарканд шаҳрида электротехника соҳасида 200 миллион долларлик инвестиция ҳисобидан 4,5 минг иш ўрнига мўлжалланган алоҳида саноат кластери ишга туширилади. Натижада, вилоятда маиший техника ишлаб чиқариш ҳажми ўн баробар, экспорт олти баробар ошади.

Шунингдек, чарм-пойабзал ва ипакчилик саноатларида 260 миллион долларлик 52 та лойиҳа амалга оширилиб, 10 мингта янги иш ўрни ташкил этилади.

Вилоятнинг аҳамиятли соҳаларидан бири – мева-сабзавотни қайта ишлаш саноатида 75 та лойиҳа асосида 180 миллион долларлик инвестиция ўзлаштирилиб, 5 мингта доимий иш ўрни яратилади.

Энг муҳими, вилоятда етиштириладиган мева-сабзавотларни қайта ишлаш даражаси 50 фоизга етказилади.

Келгуси беш йилда Самарқандда бир катор йирик “мега-ло-йиҳалар”нинг ишга туширилиши вилоятни мамлакатимизнинг “инновацион саноат хаби”га айлантиради. Жумладан, Самарқанд металлургия заводида 300 миллион долларлик инвестиция хисобидан металлургия кластери ташкил этилади.

Кластерда ҳар йили 870 минг тонна металл маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Худди шунингдек, “Самавто” корхонасида келгуси йилда 50 миллион долларлик инвестиция ўзлаштирилиши хисобидан автобус, юк ва махсус автомобилларни ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 баробар оширилади.

“УрГаз карпет” ва “САГ” корхонаси негизида сунъий толадан тайёр гилам ва тўқимачилик маҳсулотларигача ишлаб чиқариш жараёнини камраб оладиган 500 миллион долларлик кластер барпо этилади. Натижада, 5 мингта янги иш ўрни яратилиб, 250 миллион долларлик қўшимча экспорт ҳажмлари қўшилади.

Ушбу йирик лойиҳаларни амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси томонидан тузиладиган “Миллий саноат холдинги” маблағлари жалб этилади. Келгуси беш йилда вилоятнинг барча туманларида “Ургут” эркин иқтисодий зонасининг 14 та филиали ҳамда 88 та кичик саноат зоналари ташкил этилади.

Шунингдек, Самарқанд шахрининг Хишрав-2 мавзесида Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар компаниялари иштирокида юқори қўшилган қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган “ШХТ” индустриал зонаси барпо этилади. Унинг иштирокчилари учун алоҳида солиқ, божхона ва ҳуқуқий режим белгиланади.

Вилоят экспорти уч баробар ортиб, йиллик 1,5 миллиард долларга етказилади. Жумладан, пойабзал, қайта ишланган мева-сабзавот маҳсулотлари экспортини камида беш баробар ошириш режалаштирилади.

Тайёр тўқимачилик маҳсулотлари экспорти келгуси беш йилда 3,4 баравар оширилиб, унинг камида 50 фоизи брендлар

асосида бозорга чиқарилади. Бунда ходимларни юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга ўқитиш харажатларининг 50 фоизи Бандлик жамғармасидан коплаб берилади.

Энг мухими, экспортчи корхоналар сони тўрт баробар кўпайиб, 1 минг 100 тага етади. Вилоят экспортида юқори кўшилган кийматли тайёр маҳсулотлар улуши ҳозирги 35 фоиздан 60 фоизга етказилади. Экспорт географияси ҳозирги 56 та давлатдан 83 та давлатга кенгайиб, Самарқанд маҳсулотлари Швеция, Норвегия, Бразилия, Чили, Австралия каби мамлакатлар ҳамда Африка китъасига ҳам етиб боради.

Вилоят экспорт имкониятларини кенгайтириш мақсадида Ургут туманининг Тожикистон билан чегарадош ҳудудида “Ургут” эркин савдо зонаси ташкил этилади.

Шунингдек, ҳар бири 100 гектар ер майдонига эга тўртта ихтисослашган экспорт технопарклари ташкил этилади.

Пастдаргом – тўқимачилик, Жомбой – машинасозлик, Тайлоқ – озиқ-овқат, Самарқанд тумани маиший техника ишлаб чиқаришга ихтисослашади. Уларнинг инфратузилмасини барпо этишга бюджетдан 250 миллиард сўм ажратилади.

Энг катта масала – барча транспорт воситалари орқали ташки савдо логистика ҳажмини 640 минг тоннадан 1,5 миллион тоннага ошириш талаб этилади. Бунинг учун Самарқанд аэропортига ёндош ҳудудда халқаро “карго” маркази ташкил этилади. Жомбой, Пахтачи, Окдарё ва Самарқанд туманларида олтита агрологистика маркази ташкил қилинади.

Шунингдек, юқори кўшилган кийматга эга тайёр маҳсулотларни кўшни давлатларга экспорт қилишда транспорт харажатларини компенсация қилиш йўлга қўйилади.

Вилоят экспортчиларига айланма маблағ учун йилига 50 миллион долларгача имтиёзли кредитлар берилади. Тадбиркорлик жамғармаси томонидан экспортчиларга компенсация ва кафолат тақдим этиш яна икки йилга узайтирилади.

Учинчи йўналиш – аҳоли ва тадбиркорлик учун қулай инфратузилма яратиш.

Энг аввало, сўнгги беш йилда электр энергия истеъмоли бир ярим баробар ошгани боис, унинг таъминотини яхшилаш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

Ҳозирги кунда вилоятдаги электр энергияси ишлаб чиқариш қувватлари талабнинг атиги икки фоизини қоплайди.

Келгуси икки йилда Нуробод, Каттақўрғон ва Тайлок туманларида жами қуввати 400 мегаваттли қуёш электр станциялари ва кичик ГЭСлар ишга туширилади. Нагижада 600 минг аҳоли ва 2,5 мингдан зиёд корхоналарни таъминлаш учун етарли бўлган қўшимча электр энергияси ишлаб чиқарилади. 6 минг километр тармоқлар, 500 киловолтли нимстанция, икки мингта трансформатор ва 61 мингта эски симёғоч тўлик янгиланади.

Шунингдек, “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари давом эттирилади. Бунда шароити оғир 32 та қишлоқ ва маҳаллани ободонлаштириш учун келгуси йилнинг ўзида 390 миллиард сўм йўналтирилади.

Ижтимоий соҳа ва инфратузилма объектларини қуриш учун бюджетдан 275 миллиард сўм ажратилади. Ушбу маблағлар маҳаллий кенгаш қарори асосида мақсадли ишлатилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда марказлашган тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 64 фоиздан 84 фоизга, оқова сув тизими 12 фоиздан 35 фоизга етказилади. Хусусан, Каттақўрғон шаҳрида ичимлик ва оқова сув тизимларини яхшилаш мақсадида 66 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилиб, ичимлик суви таъминоти билан тўлик камраб олинади.

Илгари ичимлик суви етиб бормаган Каттақўрғон, Иштихон, Пастдарғом, Нуробод, Нарпай, Жомбой, Оқдарё ва Тайлок туманларидаги 177 та маҳалланинг 680 минг аҳолиси тоза ичимлик суви билан тўлик таъминланади.

Келгуси беш йилда 28 минг хонадонли 730 та кўп қаватли уй барпо этилади. Чекка ва олис ҳудудлардаги 408 та кўп қаватли уйни таъмирлашга бюджетдан маблағ ажратилади.

“Реновация” дастури асосида Самарқанд шахрининг Темир йўл ҳудудида 100 мингдан ортиқ аҳоли учун кўп қаватли замонавий уйлар, Ширин мавзесида 90 минг аҳолига мўлжалланган шаҳарча барпо этилади.

Учинчидан, 8 минг километрдан зиёд автомобиль йўли ва ички кўчалар, 270 та кўприкни қуриш-таъмирлаш учун 4 триллион сўм йўналтирилади.

Келгуси йилдан Каттакўрғон, Иштихон, Пайарик ва Қўшработ туманларидаги 105 та маҳалладаги 400 минг аҳоли учун жамоат транспорти қатнови йўлга қўйилади.

Тўртинчидан, Самарқанд шаҳри яшаш учун қулай ва жозибador “миллионер яшил шаҳар”га айлантирилади. Бунинг учун Самарқанд, Пастдарғом, Оқдарё ва Тайлок туманлари ҳудудидан 18 минг гектар ер шаҳар таркибига қўшилади. Давлат идоралари ва маъмурий хизматлар тарихий марказдан янги ҳудудга кўчирилади. Самарқанд шаҳрида иккитадан янги туннел ва кўприк қурилади.

Навбатдаги муҳим йўналиш – Самарқанд билим ва илм-фан макони, “таълим хаби”га айланади.

Бунинг учун, аввало, мактабгача таълим билан камраб олиш даражаси 69 фоиздан 82 фоизга етказилади. 59 та давлат ва 34 та хусусий, 905 та оилавий боғчалар ташкил этилади.

Келгуси беш йилда 38 та янги мактаб қурилади, 711 таси реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, 155 мингта қўшимча ўқувчи ўрни яратилади.

Бундан ташқари, барча шаҳар ва туманларда ахборот технологияларига ихтисослашган мактаблар ташкил этилиб, уларда 50 мингдан зиёд ёшлар камраб олинади.

Олий таълим билан камров даражаси 50 фоизга етказилади. Самарқанд шаҳрида 20 минг талабага мўлжалланган “Ёшлар

шахарчаси” барпо этилиб, унда камида 4 та хорижий университетларнинг филиал ва кампуслари жойлаштирилади.

Самарканд давлат университетини жаҳоннинг мингта нуфузли олийгоҳлари каторига кириш дастури амалга оширилади.

Етакчи техника университетлари билан биргаликда Самарканд технология университети ташкил этилади.

Тўртинчи йўналиш – аҳоли саломатлигини яхшилаш ва тиббий хизматлар кўламини кенгайтириш.

Бирламчи тиббиёт бўғинида хавф гуруҳига кирувчи 702 минг нафардан зиёд фуқаролар ҳар йили мақсадли тиббий кўрикдан ўтказилади.

Шунингдек, ажратиладиган маблағлар босқичма-босқич икки баробар оширилиб, касалликни эрта аниқлаш, бепул дори воситалари билан таъминлаш ва даволаш чоралари кўрилади.

Каттақўрғон шаҳар, Пахтачи, Пастдарғом, Пайарик ва Ургут туманларида перинатал марказлар ташкил этилади. Булунгур, Ургут, Иштихон ва Пахтачида 4 та ўткир юрак-кон томир касалликлари марказлари ташкил этилиб, гемодиализ хизмати ҳам йўлга қўйилади.

Вилоятда 25 мингдан зиёд туғма ногиронлиги бўлганлар учун Болалар тиббий реабилитация маркази филиали очилади.

Аҳолига юқори технологик тиббий хизматлар кўрсатиш кўлами кенгайиб, Самарканд минтақанинг “тиббиёт хаби”га айлантирилади.

Келгуси беш йилда Тошкентда кўрсатилаётган ихтисослашган тиббий хизматларнинг барчаси Самаркандда ҳам йўлга қўйилади.

Вилоят кардиология марказида юрак касалликларининг барча турларини даволаш имконини берадиган замонавий жиҳозланган кардиожарроҳлик бўлими ташкил этилади.

Келгуси йилда Тиббиёт институти клиникаси негизида Минтақавий нейрохирургия маркази ташкил этилиб, 10 дан ортиқ жарроҳлик амалиётлари йўлга қўйилади. Самаркандда бир йил-

да 25 мингдан зиёд бемор нейрохирургия хизматига мухтож бўлиб, уларнинг атиги 30 фоизи вилоятда даволанади.

Республика хирургия маркази филиалида етти нафар беморга буйракни кўчириб ўтказиш операцияси муваффақиятли ўтказилгани қувонарли ҳол, албатта. Эндиликда жигарни кўчириб ўтказиш амалиёти ҳам йўлга қўйилади.

Онкология марказининг моддий-техник базаси янгиланиб, болалар онкохирургия ва кимё терапияси, каминвазив хирургия амалиёти жорий этилади.

Шу билан бирга, вилоятда илк бор туғма эшитиш нуқсони бор болаларни тўлик даволаш йўлга қўйилади.

Мухтарам дўстлар!

Кўриб турганингиздек, бизнинг асосий мақсадимиз – энг катта бойлик бўлган халқимизнинг тинчлиги, соғлигини асраш, инсон манфаатларини таъминлаш, унинг шаъни, ғурури ва кадр-кимматини юксалтиришдан иборат.

Юртимизда миллати, тили ва динидан қатъи назар, ҳар бир инсоннинг эркин ва фаровон, бахтли ҳаёт кечиришини таъминлаш – бизнинг устувор вазифамиздир.

Ана шундай мақсадларни ўзида мужассам этган дастуримиз сайлов жараёнида, жумладан, бугун сизлар билдирган фикрлар, амалий таклифлар асосида янада бойитилиб, том маънода умум-халқ дастурига айланади.

Бугун белгилаб олган улкан мақсад ва вазифаларни амалга оширишда мен бугун халқимиз каторида, ғурури баланд, нияти пок, бағрикенг Самарқанд аҳлига таянаман.

Ишончим комил, сизлар бўлажак сайловда Янги Ўзбекистон учун овоз бериб, Самарқанд элига хос бўлган юксак сиёсий онг ва маданиятингизни намоён этасиз.

Ўтган беш йилда сизлар билан, бутун халқимиз билан бирга ғоят мураккаб ва шарафли йўлни босиб ўтдик.

Йўлимиз кийин бўлди, оғир бўлди, қанча-қанча синовларга дуч келдик.

Албатта, ишимиз бундан кейин ҳам осон бўлмайди. Лекин канчалик машаққатли бўлмасин, инсон кадрини улуғлашга, халқимизни рози қилишга қаратилган йўлимизни давом эттирамиз. Ҳеч қачон ортга қайтмаймиз.

Шу улуғ мақсад йўлида бир ёкадан бош чиқариб, тинимсиз меҳнат қилсак, ишонаман, марра албатта бизники, келажак албатта бизники бўлади.

Маълумки, **“Самарқанд – Ер юзининг сайқали”** бўлган даврларни барчамиз катта ғурур ва ифтихор билан эслаймиз.

Самарқандни мана шундай юксак мақомга кўтарган, унинг шуҳратига шуҳрат қўшиб келадиган куч – Самарқанд аҳлининг ақл-заковати, билим-маърифати, мустаҳкам иродаси, бунёдкорлик салоҳияти, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Халқимизнинг мана шундай буюк қудратига таяниб, ягона ва улуғ мақсад йўлида бирлашиб, иншааллоҳ, биз Самарқандни яна қайтадан Ер юзининг сайқалига айлантираммиз.

Ўзининг шонли тарихида буюк шаҳарлар, буюк давлат ва цивилизациялар яратган халқимиз бунга ҳар томонлама қодир, ҳар томонлама муносиб.

Фурсатдан фойдаланиб, меҳнатқаш, мард ва олижаноб Самарқанд аҳлига юксак ишонч ва эътибор учун яна бир бор миннатдорлик билдираман.

Халқимизнинг ишончини оқлаш мен учун ҳамиша ҳаётимнинг маъно-мазмунини бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Шу йўлда бундан буён ҳам бор куч-ғайратим, билим ва салоҳиятимни сафарбар этаман.

Барчангизга сихат-саломатлик, оилавий бахт, фарзандлар, набиралар қамолини кўришни тилайман.

Катта раҳмат сизларга, доимо соғ-омон бўлинглар!

*Самарқанд шаҳри,
2021 йил 24 сентябрь*

**НАМАНГАННИНГ БУНЁДКОР
ХАЛҚИ БИЛАН ВИЛОЯТНИ ҲАР
ТОМОНЛАМА ОБОД МАСКАНГА
АЙЛАНТИРАМИЗ**

*(Наманган вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Сўзимнинг аввалида сиз азизларга, сизлар оркали бутун Наманган ахлига ўзимнинг чуқур ҳурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни изҳор этаман.

Мен ҳар гал Наманган заминига келганимда, иймон-эътиқоди мустаҳкам, бағрикенг ва заҳматкаш инсонлар билан дилдан суҳбатлашганимда, уларнинг одоб-ахлоқи, юксак маданиятини, куш муомаласини кўриб, доим қойил қоламан.

Шу маънода, Наманганнинг меваси ширин, мевасидан ҳам шеваси ширин, деган гапда жуда катта ҳаётий ҳақиқат бор.

Муқаддас китобларимизда: **“Аллоҳ гўзалдир ва у гўзалликни севади”**, деб айтилганини сизлар яхши биласизлар.

Наманган элининг мана шу илоҳий сўзларга амал қилиб, ўз юртини ҳар томонлама обод ва сўлим масканга, гуллар диёрига айлантириш йўлидаги амалий ҳаракатлари юксак ҳурматга лойиқ.

Алишер Навоий бобомиз таъбири билан айтсак, **“Бу бўстон саҳнида гул кўп, чаман кўп”**.

Кейинги уч-тўрт йилда бу заминда бунёд этилган “Афсоналар водийси” мажмуаси, Ибрат боғи, Ёшлар зиё маскани, Наманган мономаркази, кўплаб замонавий корхоналар, кўркам уй-жойлар, илм-фан, маданият, санъат ва спорт масканлари, бутунлай янги-ча киёфа касб этган Султон Увайс Қароний зиёратгоҳи, Нодира номидаги кутубхона ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Наманган вилоятининг бой ва қадимий тарихга эга экани ҳаммамизга яхши маълум. Ўтмишда Фарғона водийсининг мар-

кази ҳисобланган Аҳсикент археологик ёдгорлигида кенг кўламли чора-тадбирларни амалга оширганимиздан барчангиз хабардорсиз. Бугунги кунда “Наманган Афросиёби” деб ном олган бу гавжум зиёратгоҳ очиқ осмон остидаги тарих дарсхонасига айлангани алоҳида эътиборга молик.

Ана шундай ишларнинг давоми сифатида бугунги кунда Норин туманидаги Учтепа – Булоқмозор археологик ёдгорлигида ҳурматли академигимиз Аҳмадали ака Асқаров раҳбарлигида олиб борилаётган катта илмий изланишларга барчамиз муваффақият тилаймиз.

Бу табаррук заминдан етишиб чиққан Махдуми Аъзам, Асириддин Аҳсикатий, Бобораҳим Машраб, Нодим Намангоний, Хилватий, Исҳоқхон Ибрат, Муҳаммадшариф Сўфизода сингари мутафаккир ва шоирларнинг номлари бутун мамлакатимизда маълум ва машҳурдир.

Бу улуғ сиймоларнинг ўлмас меросини халқимизга безавол етказиш бўйича бошлаган ишларимизни давом эттириш маънавий бурчимиздир. Шу маънода, Ибрат номидаги ижод мактабида она тилимиз билан бирга хорижий тилларни ҳам пухта ўзлаштирган, Ўзбекистоннинг келажаги бўлган юзлаб истеъдодли ёшлар камол топаётгани ҳаммамизни хурсанд қилади, албатта.

Сизлар билан биргаликда амалга оширган катта ишларимиз туфайли бу улуғ зот умуммиллий қаҳрамонга, ёшларимиз учун маънавий ибрат тимсолига айланди.

Наманганнинг яна бир атокли намояндаси – юртимизда биринчи бўлиб “Ўзбекистон халқ шоири” унвонига сазовор бўлган Муҳаммадшариф Сўфизоданинг ҳаёти ва фаолияти ҳар томонлама эътиборга сазовор. Бу тараққийпарвар инсон 1913 йили Чуст шаҳрида етим болалар учун жадид усулида мактаб ташкил қилади.

Зулм ва зўравонлик, жаҳолатга қарши шеърлар ёзгани учун у қувгин ва таъкибларга учраб, она юртидан бош олиб кетишга мажбур бўлади. Сўфизода кўп йиллар хорижий мамлакатларни

кезиб, илғор тараққиёт намуналари билан яқиндан танишади. Ҳиндистонда муаллим, Афғонистонда маориф вазирининг ўринбосари вазифаларида ишлайди. Кейинчалик яна Туркистонга қайтиб, миллатимизнинг кўзини очиш, ёшларни илм-маърифатдан баҳраманд қилиш йўлидаги ишларини давом эттирганини хаммангиз яхши биласиз.

Афсуски, бутун умр эл-юрт ташвиши билан яшаган Сўфизода 1937 йили “халқ душмани” деган тухмат билан 57 ёшида отиб ташланди. Бу улуг инсоннинг оғир ва машаққатли кечган ҳаёти бир ҳақиқатни яна бир бор исботлайди – жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш ҳеч қачон осон кечмаган.

Ватанимиз истиклоли, халқимиз равнақи йўлидаги улкан хизматларини инобатга олиб, Наманган вилояти болалар кутубхонасига Муҳаммадшариф Сўфизода номини берсак, ўйлайманки, ҳар жиҳатдан ўринли бўлади.

Намангандан етишиб чиккан ёрқин истеъдод эгалари ҳақида гапирганда, адабиётимизга чакмоқдек кириб келган оташин шоир Усмон Носир сиймоси ҳам кўз ўнгимизда намоён бўлади.

Ғоят қисқа – бор-йўғи ўн йиллик ижодий фаолияти давомида шоирнинг 5 та шеърий китоби, 2 та достони ва бир қатор драматик асарлари нашр этилгани, драмалари сахнага қўйилгани, Пушкин, Лермонтовнинг машҳур дostonларини ўзбек тилига улкан маҳорат билан таржима қилгани сизларга маълум албатта.

Усмон Носир айна ижодий куч-қувватга тўлган 25 ёшида қамалиб, қатағон қилинди. Чунки мустабид тузум бундай миллатпарвар, ватанпарвар инсонларни ўзининг энг ашаддий душмани деб ҳисоблар эди. Шунинг учун ҳам, шоир умрини қамокхоналарда азоб-укубатда ўтказиб, 1944 йили 32 ёшида вафот этади.

Усмон Носир бир шеърида: **“Баргдек узилиб кетсам, унутмас мени боғим”**, деб ёзган эди. Албатта, у “боғ” деганда, жонажон Ватанини, бағрикенг халқимизни назарда тутганини англаш қийин эмас.

Келгуси йили юртимизда Усмон Носир таваллудининг 110 йиллигини муносиб нишонлаш мақсадида Президент қарори лойиҳаси тайёрланмоқда. Шу муносабат билан Усмон Носирнинг ҳаёти ва ижодини янада кенгроқ ўрганиш, асарларини нашр қилиш, жумладан, пойтахтимиздаги Адиблар хиёбонида ҳайкалини ҳамда Россиянинг Кемерово ўлкасидаги шоир дафн этилган масканда ёдгорлик ўрнатиш кўзда тутилмоқда.

Азиз дўстлар!

Бугунги учрашувда мен миллий адабиётимизни ривожлантириш масаласига алоҳида эътибор қаратаётганим бежиз эмас, албатта. Чунки атоқли адибимиз Абдулҳамид Чўлпоннинг **“Адабиёт яшаса – миллат яшар”** деган ҳикматли сўзлари бугун ҳар қачонгидан ҳам долзарб аҳамият касб этмоқда.

Бутун дунёда мафкуравий курашлар, кескин рақобат, азалий қадриятларга қарши таҳдидлар кучайиб бораётган ҳозирги глобаллашув даврида миллий ўзлгимизни сақлаб қолиш, халқимизнинг онгу тафаккурини юксалтириш ва шу орқали мамлакатимизни изчил тараққий эттириш учун авваламбор маънавиятимизнинг таянч устунларидан бўлган адабиёт, маданият ва санъат соҳаларини қўллаб-қувватлашимиз зарур.

Мана шу ҳақиқатни асло унутмаслигимизни истардим.

Ўзларининг сермазмун ижодий фаолияти билан халқимиз хотирасидан чуқур ўрин эгаллаган наманганлик Жамолқори Ғиёсов, Сора Эшонтўраева, Турсуной Жаъфарова, Шаҳодат Раҳимова, Назира Аҳмедова, Камолиддин Раҳимов, Ҳошим Арслонов, Мирза Азизов каби атоқли санъаткорлар, Чустий, Зафар Диёр, Ҳабиб Саъдулла, Ҳусниддин Шарипов сингари таниқли адиблар ва уларнинг бугунги издошлари бўлган Тоҳир Қаҳҳор, Зиёвуддин Мансур, Дилбар Ҳайдарова, Жамолиддин Муслим, Хосият Рустамова, Меҳриноз Аббосова, Беҳзод Фазлиддин каби истеъдодли ижодкорларнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Ҳозирги пайтда Ўзбекистон халқ артистлари Ёқуб Аҳмедов, Матлуба Дадабоева, Насиба Қамбарова, Зулайхо Бойхонова, Меҳри Бекжонова, шунингдек, Тожибар Азизова, Меҳри Абдуллаева, Жалолиддин Усмонов, Алишер Файз, Малика Эгамбердиева, Сардор Мамадалиев, Баҳриддин Зухриддинов, Гуласал Абдуллаева каби иктидорли ижодкорлар санъатимиз ривожига муносиб ҳисса қўшмоқда. Муҳаммад Нуриддинов, Бахтиёр Назаров, Акмал Нур, Ортикали Қозоқов сингари моҳир рассомлар ўз ижоди билан нафақат юртимизда, балки чет элларда ҳам шўҳрат қозонган.

Наманган аҳли мамлакатимизнинг илм-фан соҳаларида катта ютуқларга эришиб келаётган Абдумавлон Абдуллаев, Комилжон Тожибоев, Аҳмадали Аскарлов, Иброҳим Абдурахмонов каби академиклар, Турсунбой Файзуллоев, Ҳамид Аҳмадхўжаев, Шавкат Отажонов, Рустам Муродов, Хадича Қодирова, Собитхон Турғунов, Абдулла Расулов сингари таникли профессорлар билан ҳақи равишда фахрланади.

Наманган вилоятини ривожлантириш ва аҳоли турмушини фаровон қилишга муносиб ҳисса қўшиб келаётган Икромхон Нажмиддинов, Муҳаммадjon Каримов, Латифжон Султонов, Хадича Мирзасева, Ойшахон Қўчқорова, Иброҳим Юсупов, Жамолхон Сиддиқов, Мухторхон Ҳошимхонов, Ҳайдарали Ҳожиақбаров, Умматали Шамсиев, Рауфхон Муртозаев, Абдусаттор Ғофуров, Хорунхон Аюбхонов, Ботирали Ҳакимов, Абдулхай Турсунов каби ҳурматли нуроний ва оксоқолларга алоҳида ташаккур билдираман.

Шу ўринда сўнгги пайтларда коронавирус пандемияси ва табиий офатлардан жабр кўрган юртдошларимизга ҳар томонлама кўмак ва ёрдам кўрсатган наманганлик кўплаб бағрикенг, саватли тadbиркорлар, меҳр-оқибатли инсонлар ҳамда хўжалик бирлашмаларининг жамоаларига ҳам халқимиз номидан раҳмат айтишни ўринли деб биламан.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Инсон кадрини тиклаш ва халқимизни рози қилиш йўлида амалга ошириб келаётган туб ислохотларимиз натижасида, бутун мамлакатимизда бўлганидек, Наманган вилоятида ҳам ҳаёт ўзгарди.

Наманган вилоятини ривожлантиришнинг драйверлари ва ўсиш нуқталарини аниқлаш бўйича ишларни бундан беш йил олдин бошлаганмиз ва биз бу борада мустақкам фундамент яратадик.

Сабаби, тадбиркорлик ва ишбилармонлик водий, айниқса, Наманган халқининг қонига азал-азалдан сингиб кетган.

Мисол учун, ўтган беш йилда вилоятда маҳаллий саноат қарийб икки баробар ўсгани, 277 мингта янги иш ўрни яратилгани ва бу мамлакатимизда энг яхши кўрсаткичлардан бири экани фикримиз исботидир.

Шу билан бирга, Наманган вилоятидаги энг долзарб масала – 127 мингдан зиёд аҳоли ишсиз бўлиб, ҳар йили меҳнат бозорига қўшимча 42 минг нафар ёшлар кириб келмоқда. 27 минг оила доимий даромад манбаига эга эмас.

Яшаш ва бизнес учун қулай инфратузилмани яратиш керак. Масалан, Мингбулок, Косонсой, Тўрақўрғон, Поп ва Чустда ичимлик суви таъминоти даражаси жуда паст, 27 та маҳалла эса марказлашган ичимлик суви билан умуман таъминланмаган.

Вилоятда уй-жойга эҳтиёж катта. Биргина Наманган шаҳри аҳолиси келгуси беш йилда бир миллионга етиши ҳисобига қўшимча 52 мингта уй-жойга эҳтиёж мавжуд.

Қишлоқ ва сув хўжалигида Косонсой, Поп, Чуст, Янгиқўрғон туманларида сувсизлик сабабли 19 минг гектар қишлоқ хўжалиги ерлари ишлатилмаяпти.

Соғлиқни сақлаш ва таълим тизимларида ҳам ҳали ечимини қутаётган масалалар кўп. Вилоятда 709 минг нафар ёки 25 фоиз аҳолининг сурункали касаллиги бор. Наманган, Учқўрғон, Янгиқўрғон, Уйчи туманларида – юрак-қон томир, Чортоқ, Уйчи,

Поп, Учқурғон туманларида – қандли диабет, Косонсой, Норин, Уйчи, Чустда нафас йўллари касалликлари кўп учрамоқда.

Наманган шаҳри, Чорток ва Косонсойда мактабгача таълим камрови жуда паст. Айникса, 58 та маҳаллада боғча умуман йўқ.

Вилоятдаги 37 та мактаб қувватига нисбатан икки баробар кўп юклама билан ишламоқда.

Қадрли дўстлар!

Мазкур муаммоларни ҳал этиш, Наманган вилояти ривожини янги тараққиёт босқичига олиб чиқиш ва аҳоли ҳаётини яхшилаш бўйича беш йиллик дастур ишлаб чикдик.

Наманганнинг етакчи тармоқларида саноат кластерлари ташкил этиш, қишлоқ хўжалиги ва хизматлар соҳасини ривожлантириш орқали 400 мингта янги иш ўрни яратилиб, аҳоли даромадини камида икки баравар ошириш ва камбағалликни ҳам икки баравар қисқартириш устувор вазифа бўлади.

Биринчи йўналиш – тадбиркорликни ривожлантириш, оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида 4,6 триллион сўм кредит ажратиш ҳисобидан 164 мингта янги иш ўрни яратилади.

Масалан, Уйчи туманини “ишсизликдан холи ҳудуд”га айлантиришга тўхталиб ўтсам.

Айни пайтда туманда 13 минг нафар меҳнатга лаёқатли аҳоли иш билан таъминланмаган, 12 минг оила ижтимоий ёрдамга муҳтож. Шунингдек, ҳар йили меҳнат бозорига 1 минг 700 нафар ёшлар кириб келади.

Тумандаги мавжуд 56 та маҳалланинг 11 таси “қизил” ва 25 таси “сарик” тоифага киради.

Бундан буён қуйи бўғинда ижрони ташкил этиш учун тумандаги маҳаллаларга бириктириладиган “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади. Ушбу ёрдамчилар маҳалладаги оилавий тадбиркорлик доирасида кредитларни бериш, тадбиркорлар лойиҳаларини амалга оширишга кўмаклашиш билан шуғулланадилар. Улар томорка, бўш ер ва бинолардан самарали фойдаланишни ҳам ташкил этадилар. Уларнинг ўз

“бюджет”и бўлиб, эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш, жамоат ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитиш ҳамда аҳоли билан “ижтимоий шартнома” тузиш ҳуқуқи берилди.

Ҳоким ёрдамчилари иқтисодиёт ва инвестиция идоралари, ҳокимиятда ишлайдиган ғайратли ёшлар орасидан танланади. Лавозимга қўйишдан олдин улар икки ой давомида янги тизим асосида ишлашга ўқитилади ва ишига қараб, яхши ойлик туланади. Икки-уч йил маҳаллада ишлаб, ўзини кўрсатганларини келгусида ҳоким ва вазир лавозимларига қўямиз. Авваламбор, туманда умумий қиймати 5 триллион сўм бўлган 658 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳисобидан 9 мингта иш ўрни ташкил этилади.

Жумладан, туманда олти янги кичик саноат зонаси, шундан иккитаси ёшлар тадбиркорлиги зонаси ташкил этиш орқали – 3 мингта, мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш ҳисобидан – 6 мингта, қишлоқ хўжалигида – 5 минг 800 та, жумладан, пахта ва ғалладан қисқарган ерларни аҳолига бериш орқали – 3,2 мингта, 160 та хизмат кўрсатиш шохобчаси, 42 та йўл бўйи сервис объектини қуриш, Уйчи деҳқон бозорини замонавий савдо комплексига айлантириш орқали – 2,5 мингдан зиёд янги иш ўрни яратилади.

Ҳоким ёрдамчиларига амалий ёрдам бериш мақсадида иқтисодий идоралар ва тижорат банклари раҳбарлари бириктирилади.

Туманда фаолият юритаётган Халқ банки, Микрокредит ва Агробанк раҳбар ва ходимлари “пастрга тушиб”, тадбиркорлар ва ўз мижозлари билан янги лойиҳалар устида “маҳаллабай” иш олиб борадилар.

Ишсизлик юқори бўлган 4 та маҳаллада кооперация асосида аҳолини банд қилиш учун етакчи тадбиркорларга 10 фоизлик кредитлар ажратилади ва бу орқали 8 мингдан ортиқ аҳолининг бандлиги таъминланади.

Ихтисослашувидан келиб чиқиб, 9 та маҳаллада металлга ишлов бериш, курувчи, мебелсозлик, агроном, зоотехник, технолог каби соҳалар бўйича касб-хунарга ўқитиш масканлари ташкил этилади. Уйчидаги текстил корхоналари негизда “Саноат мактаблари” ташкил этилиб, йилига амалий кўникмаларга эга минг нафар мутахассис тайёрланади.

Бундан ташкари, норасмий секторда банд бўлган 11 мингга яқин аҳолига рўйхатдан ўтишга кўмаклашиб, ижтимоий имтиёзлардан фойдаланиш имконияти яратилади.

Мазкур лойиҳаларни амалга ошириш натижасида туманда тадбиркорлик субъектлари сони икки мингтадан беш мингтагача кўпаяди ва жами 26 мингта янги иш ўрни яратилади.

Агар шу янги тизим орқали иш самарали ташкил этилса, келгуси уч йилда нафақат Уйчида, балки вилоятнинг бошқа ҳудудларида ҳам ишсиз одам ва камбағал оила бўлмаслигига эришиш мумкин.

Иккинчи йўналиш – келгуси беш йилда вилоятда “драйвер” бўлган тўқимачилик, чарм-пойабзал, озик-овқат, фармацевтика, қурилиш материаллари, мебелсозлик каби соҳаларда 7 миллиард долларлик 10 мингдан зиёд инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, 150 мингта янги иш ўрни яратилади.

Авваламбор, инвестиция жалб қилиш ва экспорт ҳажмини ошириш бўйича янги тизим йўлга қўйилади.

Масалан, Поп туманида “Лойиҳа гуруҳи” тузилиб, унинг ишига Стратегик ривожланиш агентлиги ва инвестиция комплексига қирувчи барча идоралар жалб қилинади.

“Лойиҳа гуруҳи” туманнинг иқтисодий салоҳияти, барча табиий бойликлари, норуда қазилмалари, географик жойлашуви, экспорт бозорларининг яқинлиги ва бошқа имкониятларини чуқур таҳлил қилиб, аниқ лойиҳаларни шакллантиради.

Шунингдек, кичик геология экспедицияси ташкил қилиниб, “Лойиҳа гуруҳи” билан ҳамкорликда ишлайди ҳамда норуда

конларидан фойдаланиш учун лицензия бериш тизими янада соддалаштирилади.

Масалан, Поп туманида норуда қазилмалари захиралари асо-сида шиша, керамогранит, безак тошлари, базалт ва бошка кури-лиш материаллари саноати лойиҳалари ишлаб чиқарилади.

Ҳар йили туманда 10–15 та тадбиркор танлаб олиниб, улар-нинг фаолиятини доимий равишда қўллаб-қувватлаш орқали кичик тадбиркорларни етакловчи локомотив тадбиркорларга ай-лантириш чоралари қўрилади.

“Лойиҳа гуруҳи” томонидан ишлаб чиқилган инвестиция лойиҳалари ушбу тадбиркорлар иштирокида алоҳида ташкил қилинадиган “Холдинг компанияси” томонидан амалга ошири-либ, лойиҳа қийматининг 30 фоизгача бўлган қисми Ўзбекистон Республикаси тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси томо-нидан молиялаштирилади. Ушбу мақсадлар учун ҳар бир туман-га Жамғарма йилига 15 миллион доллар ажратади.

Энг муҳими – вилоят ҳудудида ер майдонлари танқислиги-ни инобатга олиб, янги ишлаб чиқариш қувватлари уч-тўрт ёки ундан ортиқ қаватли биноларда жойлаштирилади. Ушбу тизим асосида Поп туманида 10 минг киши иш билан банд бўлади, са-ноат ишлаб чиқариш ҳажми 9 баробар оширилади, экспорт ҳаж-ми 120 миллион долларга етказилади.

Вилоятнинг барча туманларида шундай тизим йўлга қўйи-либ, ҳар бир туман бўйича “Инвестиция ва экспорт стратегияси” ишлаб чиқилади.

Шунингдек, ҳар бир туман ҳокимининг инвестициялар ва ташқи савдо масалалари бўйича ўринбосари тадбиркорларни инвесторларга айлантириш тизимини яратиш ҳамда бизнес ин-кубаторлар ташкил қилиш орқали тадбиркорлик саводхонлиги-ни ошириш учун масъул ва жавобгар бўлади.

Иккинчидан, тўқимачилик саноатида Поп, Уйчи туманлари ва Наманган шаҳрида беш йилда 2 миллиард долларлик 1 минг 700 дан зиёд лойиҳалар ишга туширилади.

Жумладан, Наманган шаҳри, Тўрақўрғон ва Чорток туманларида 313 гектар майдонда “Наманган текстайл” индустриал зонаси ташкил қилиниб, 560 миллион долларлик 22 минг иш ўрнига мўлжалланган 710 та лойиҳа амалга оширилади.

Спорт кийимлари, ёзги ва қишки устки кийим, жинси каби экспортбоп маҳсулотларни ишлаб чиқаришга стакчи жаҳон брендлари жалб қилинади.

Шунингдек, Наманган муҳандислик-технология институти негизида Италия, Франция, Жанубий Корея ва бошқа ривожланган давлатларнинг илғор тўқимачилик олийгоҳлари билан бирга Наманган тўқимачилик саноати институти ташкил этилади.

Худди шунингдек, қурилиш материаллари саноатида 1,7 миллиард долларлик 1 минг 327 та лойиҳа амалга оширилиб, 16 мингта доимий иш ўрни ташкил этилади.

Мебелсозлик соҳасида келгуси беш йилда Чорток, Тўрақўрғон ва Наманган туманларида жами 180 миллион долларлик 512 та лойиҳа амалга оширилади.

Чарм-пойабзал саноатида 500 миллион долларлик инвестиция ҳисобидан 15 минг иш ўрнига мўлжалланган 131 та лойиҳа ишга туширилиб, тайёр чарм маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми беш баробар оширилади.

Косонсой, Поп, Чуст ва Уйчи туманлари электротехника саноатига ихтисослаштирилиб, 420 миллион долларлик 127 та лойиҳа ишга туширилади.

Мева-сабзавотни қайта ишлаш саноатида 833 та лойиҳа амалга оширилиб, 650 миллион долларлик инвестициялар ўзлаштирилади.

Вилоятда қиймати 1,3 миллиард доллар бўлган 45 та йирик лойиҳалар ишга туширилиб, 20 мингта янги иш ўрни яратилади.

Хусусан, Поп туманида 120 миллион долларлик хорижий инвестициялар ҳисобидан қуввати 150 мегаватт бўлган қуёш фото-электр станцияси ишга туширилиши натижасида жами 100 минг

аҳоли ва тумандаги барча саноат корхоналари узлуксиз электр энергияси билан таъминланади.

Учинчидан, келгуси беш йилда экспорт ҳажми 1,6 миллиард долларга етказилади. Жумладан, тўқимачилик маҳсулотлари экспорти тўрт баробар, чарм-пойабзал, электротехника, озик-овқат маҳсулотлари экспорти беш баробар оширилади.

Европа Иттифокининг махсус преференциялар тизимининг (GSP+) бенефициар мамлакат мақоми қўлга киритилиши натижасида вилоят экспортчилари Европа бозорларига ҳар йили камида 500 миллион долларлик юқори қўшилган қийматли тайёр маҳсулотларни етказиб бериш имкониятига эга бўлади.

“Учқўрғон” чегара божхона пости очилиши ҳисобидан қўшни давлатга йилига 150 миллион долларлик маҳсулотлар экспорти амалга оширилади. Тўрақўрғон, Янгиқўрғон, Косонсой ва Чортоқ туманларида замонавий агрологистика комплекслари ташкил этилади.

Давлатобод туманида “Наманган экспо” маркази ташкил этилиб, вилоятда ҳар йили тўқимачилик халқаро форуми ва кўрғазмаси ташкил этилади.

Тадбиркорлик жамғармаси томонидан айланма маблағлари учун олинган кредитлар фоиз харажатларини 50 фоизгача коплаб бериш ва кафилликлар тақдим этиш амалиёти нафақат кичик экспортчи корхоналарга, балки йирик экспортчилар учун ҳам жорий этилади.

Қиска килиб айтганда, вилоятда экспортни қўллаб-қувватлаш чораларини амалга ошириш натижасида экспортчи корхоналар сони олти баробар қўпайиб, 3 мингтага етади. Вилоят экспортида юқори қўшилган қийматли тайёр маҳсулотлар улуши ҳозирги 42 фоиздан 75 фоизга етказилади. Экспорт географияси ҳозирги 54 та давлатдан 92 та давлат ҳисобига кенгайди.

Учинчи йўналиш – хизматлар соҳасининг асосий ўсиш нуқталари – ички ва ташқи туризм, савдо ва логистика йўналишлари бўлади.

Энг аввало, Наманган вилоятини йилига ўртача 1,5 миллион нафар сайёҳни қабул қилувчи марказга айлантирамиз.

Бугунги кунда Наманганда барпо этилган “Афсоналар водийси” боғи, ҳар йили ўтказиладиган Гуллар байрами нафақат мамлакатимиз, балки қўшни давлатларда ҳам машҳур бўлиб, минглаб сайёҳларни жалб қилмоқда.

Маъданли суви билан машҳур Чорток шаҳри дунёга танилган Карлови-вари, Кисловодск ва Минводи курортларидан ҳеч қолишмайди.

Шу билан бирга, ўзининг пичоғи, дўпписи, мевалари билан жаҳонда шуҳрат қозонган Чуст туманининг 3,5 минг йиллик тарихи бор.

Ушбу туманни ривожлантириш учун алоҳида дастур қабул қилинади.

Наманганда савдо ва кўнгилочар марказлар, кафе ва ресторанлар ташкил этилиб, шаҳар нафақат водий, балки бутун мамлакатдан ва хориждан туристлар учун жозибадор ҳудудга айлантирилади.

Энди Наманган шаҳридаги Гуллар байрамини халқаро фестивалга айлантирамиз.

Поп туманидаги Чодак ва Янгикўрғон туманидаги Нанай қишлоқларида экотуризм кластери ташкил этилади. Чодакда йилига 250 минг нафар туристга хизмат кўрсатадиган инфра-тузилма яратилади. Шунингдек, Янгикўрғон туманида лойиҳа қиймати 30 миллион доллар бўлган “Нанай–Заркент–Поромон” туристик зонаси ташкил этилади. Чустдаги Ғова ва Қосонсойдаги Олмазор қишлоқлари “туризм қишлоқлари”га айлантирилади. Натижада икки минг нафардан ортиқ аҳоли иш билан таъминланади.

Жами хизмат кўрсатиш соҳасида умумий қиймати 540 миллион доллар бўлган 2 минг 700 дан зиёд катта-кичик лойиҳаларни ишга тушириш ҳисобидан 34 мингдан ортиқ иш ўринлари яратилади. Жумладан, Поп туманидан ўтувчи А-373 халқаро ав-

томобил йўли ёқасида 150 та сервис объектлари ишга тушири-
либ, 1,3 мингта иш ўрни яратилади.

Бундан ташқари, барча шаҳар ва туманлар марказида умумий қиймати 800 миллиард сўм бўлган 700 та лойиҳа доирасида туну кун ишлайдиган савдо, овқатланиш, фитнес ва бошқа хизмат кўрсатиш кўчалари барпо этилади ва 5 мингта иш ўрни яратилади.

Тўртинчи йўналиш – қишлоқ хўжалигида бошланган ислохотлар давом эттирилиб, 80 мингдан ортиқ иш ўринлари яратилади.

Биринчидан, 11 минг 100 гектар майдон ўртача 10–20 сотихдан аҳолига очик танлов асосида узок муддатли ижарага берилади ва 50 мингдан ортиқ аҳоли бандлиги таъминланади.

Мисол учун, Чуст ва Поп туманларида аҳолига 2 минг 300 гектардан ер ажратиш ҳисобига камида 10 мингта янги иш ўрни яратилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда камида 19 минг гектар майдон қайта фойдаланишга киритилиб, мева-сабзавотчилик ва чорвачилик учун очик танлов асосида ажратилади.

Мисол учун, Косонсой туманида Намуна ва Қўқумбой ҳудудларида “Қуюкмозор 1–2” насос станцияларини реконструкция қилиш ҳисобига, минг гектар майдон қайта ўзлаштирилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда 20 минг гектарнинг сув таъминотини ва 35 минг гектарнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ҳамда 120 минг гектарда сув тежайдиган технологияларни жорий қилиш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

Бунда 74 та насос станцияси модернизация қилиниб, 2 мингта насос агрегатлари янгиланиши натижасида йилига 700 миллион куб метр сув тежалади.

Иккинчидан, томорқалар сув таъминотини яхшилаш орқали 16 минг аҳоли бандлиги таъминланади.

Масалан, Чоргоқда 130 та кичик қудуқлар қазилиб, 4 мингта хонадон томорқасининг сув таъминоти яхшиланади. Шунинг-

дек, 24,5 минг хонадонда минг гектар узумзор барпо этилади ва 10 минг нафар ишсиз аҳоли учун ихчам иссиқхоналар куриб берилади.

Аҳоли хонадонларида махсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш мақсадида “Томорка хизмати” корхоналари сони 57 тадан 80 тага етказилади.

Ушбу корхоналар қошида “ўқув-маслаҳат марказлари” ташкил этилиб, аҳолига бир йилда 2–3 марта хосил олиш бўйича маслаҳат бериб бориш тизими йўлга қўйилади.

Чортоқ, Янгикўрғон ва Косонсойда 1 минг 400 гектар майдонда аҳоли хонадонларига уруғ етказиб бериш тизими йўлга қўйилади.

Учинчидан, Янгикўрғон, Поп, Чортоқ, Косонсой, Чуст туманларида 10 та узумчилик кластери ташкил этилиб, 15 минг гектарда янги узумзорлар барпо этилади ва ҳар бир туманда биттадан қайта ишлаш корхонаси ишга туширилади.

Вилоятда қўшимча ташкил қилинадиган 10 та кластер томонидан 6 минг гектарда интенсив боғ барпо этиш орқали мева етиштириш 3–4 баробар кўпайтирилади. Шунингдек, минг гектар ерда лимончилик иссиқхоналари ташкил этилади. Бунинг учун уч йиллик имтиёзли давр билан етти йил муддатга кредитлар ажратилади.

Вилоятда қуввати 27 минг тонна бўлган учта йирик агрологистика маркази ва 50 минг тонна мева-сабзавотни қайта ишлайдиган 40 та кичик корхона ишга туширилади.

Янгикўрғон олмаси, Чуст ва Косонсой ноқлари, Чортоқ бодоми ўзига хос миллий брендга айланиб улгурган. Олмослик деҳқонларни қўшни давлатларда, ҳатто Россияда ҳам жуда яхши билишади. Бу тажрибаларни республикамизнинг барча ҳудудида оммалаштириш мақсадида Тўрақўрғон кишлоқ хўжалиги техникуми негизида Аграр университетининг Наманган филиали ташкил этилади.

Тўртинчидан, чорвачилик тармоқларини ривожлантиришда кластер ва кооперация тизимига алоҳида эътибор қаратилади. Хусусан, чет давлатлардан 250 минг бош эчки олиб келиниб, шундан 50 минг бош эчки кластер усулида Поп, Чуст ва Косонсой туманларидаги уч мингта хонадонга тарқатилади.

Шунингдек, 17 минг хонадонга 200 бошдан парранда етказиб берилади ва парранда бош сони 1,5 баробар оширилади.

Интенсив усулда балиқ етиштириш бўйича вилоятда 28 та кластер ва 53 та кооперация ташкил этилиб, 3 минг 650 та хонадонда балиқ етиштириш йўлга қўйилади.

Янгиқўрғон, Наманган ва Давлатободда асаларичиликка ихтисослашган махсус кичик саноат зоналари ташкил этилиши натижасида асал етиштириш ҳажми беш баробар оширилади.

Бешинчи йўналиш – уй-жой қуриш, йўл-транспорт ва муҳандислик инфратузилмасини ривожлантириш.

Энг аввало, Наманган шаҳри – аҳолисининг сони миллион кишидан иборат шаҳарга айланади. Бунинг учун Юксалиш массивида 30 минг оила учун 330 та кўп қаватли уйлар, мактаб, боғча, шифохона, кичик саноат зоналари, хизмат кўрсатиш объектларини камраб олган “Янги Наманган” шаҳарчаси бунёд этилади. Шунингдек, шаҳарчада 95 гектар майдонда “Янги Ўзбекистон” боғи барпо этилади. Наманган шаҳри марказида барча қулайликларга эга Халқаро ишбилармонлик маркази қурилади.

Бундан ташқари, вилоятда келгуси беш йилда жами 16 минг хонадонли 700 та кўп қаватли уй қурилади. Бу – олдинги йилларга нисбатан 1,9 баробар кўп дегани.

Наманган шаҳрида 360 та кўп қаватли уй ва 16 та ижтимоий соҳа объектларининг иссиқлик тизимини модернизация қилишга 15 миллион доллар йўналтирилади.

Наманган шаҳридаги автомобиль катнови тирбанд бўлган бешта кўчада йўл ўтказгичлар қурилади.

Келгуси беш йилда вилоятда марказлашган ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 63 фоиздан 85 фоизга етказилади.

Айникса, 250 миллион долларлик лойихани амалга ошириш натижасида Наманган шаҳри, Мингбулок, Наманган, Поп, Чортоқ ва Чуст туманларининг 123 та маҳалласида яшовчи 360 минг аҳолига илк бор марказлашган ичимлик суви етиб боради. Бунинг учун 850 километр ичимлик суви ва 60 километр канализация тармоғи, 30 та сув иншооти ҳамда 3 та оқова сув иншооти барпо этилади.

“Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида тизимли ишлар давом эттирилади.

Кунинча шароити энг оғир бўлган 26 та маҳалланинг ҳар бирига ободончилик, йўл, электр ва сув тармоқларини таъмирлаш учун бюджетдан 3,5 миллиард сўмдан маблағ ажратилди.

Келгуси йилда яна 28 та аҳволи оғир маҳаллага зарур маблағлар берилди. Янги Наманган, Мингбулок, Норин, Чортоқ, Янгиқўрғон туманларидаги 177 мингдан зиёд аҳоли яшайдиган 50 та маҳаллани ободонлаштириш, ижтимоий объектларни қуриш ва таъмирлаш учун 90 миллион доллар маблағ йўналтирилади.

Шаҳар ва туманлар марказларида жами 146 гектар яшил жамоат парклари ва яшил майдонлар барпо қилинади, маҳалла, корхона, ижтимоий объектлар ва дала атрофларида жами 74 миллион туп дарахт экилади.

Бундан ташқари, электр энергияси таъминотини яхшилаш мақсадида келгуси беш йилда 6,5 минг километр тармоқлар янгидан қурилади ва реконструкция қилинади, икки мингга яқин трансформатор ва 12 та подстанция янгиланади.

Шунингдек, 7 минг километр автомобиль йўллари ва 252 та кўприкни қуриш ва таъмирлаш учун келгуси беш йилда 4 триллион сўм маблағ йўналтирилади.

Жамоат транспорти етиб бормаган 40 та аҳоли пунктига автобус катновлари йўлга қўйилиб, ушбу мақсадлар учун 200 донга автобус харид қилинади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Наманган вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 40 триллион сўм йўналтирилади. Бундан 6,5 триллион сўми давлат бюджети ҳисобидан лойиҳалар айтиб ўтилган дастурларга йўналтирилади. Шунингдек, бюджетдан турли йўналишларга йилига 670 миллиард сўм субсидиялар ҳам ажратилади.

Бир нарсани аниқ тушуниб олиш лозим. Халқнинг пулини адолатли тақсимлаш, мақсадли ва манзилли ишлатишни ташкил этишимиз зарур. Бунинг учун келгуси йилларда ҳудудни коррупциядан холи қилиш бўйича Наманган вилояти барчага намуна бўлиши учун алоҳида дастур қабул қилинади.

Бунда бюджет ажратмаларини очиқ-ошкора сарфлаш орқали иқтисод килинган маблағлар эҳтиёжманд оилалар, “аёллар” ва “ёшлар” дафтарларига кирганларни қўллаб-қувватлашга йўналтирилади.

Олтинчи йўналиш – аҳоли саломатлигини сақлаш бўйича кенг қўламли ишлар амалга оширилади.

Аввало, бирламчи тиббиёт бўғинида аҳолига кўрсатиладиган тиббий хизмат турларини кўпайтириш ва сифатини ошириш чоралари кўрилади. Бунинг учун келгуси икки йилда 17 та маҳаллада оилавий шифокорлик пунктлари ҳамда Наманган шаҳрида 5 та оилавий поликлиника фаолияти йўлга қўйилади.

Шу билан бирга, эрта ўлимнинг асосий сабаби бўлган кон босими ва онкологик касалликларни даволаш учун аҳолига энг зарур дори воситалари бепул етказилади.

Буйрак касалликларини эрта аниқлаш мақсадида барча бирламчи тиббиёт муассасалар экспресс-тест воситалари билан таъминланади.

Онкологик касалликларни эрта аниқлаш учун 45 ёшдан ошган 210 минг аёл ҳар йили скрининг текширувидан ўтказилади.

Уйчи, Янгиқўрғон ва Чустда учта туманлараро перинатал марказ ташкил қилинади. Учқўрғон ва Попда иккита ўткир

қон томир касалликлари марказлари фаолияти йўлга қўйилади. Уларда гемодиализ хизмати ҳам кўрсатилади.

Шунингдек, ҳар йили 430 минг нафар болалар ва ҳомиладор аёллар витаминлар билан бепул таъминланади.

Косонсой, Норин, Поп, Учқўрғон, Чуст, Тўрақўрғон, Мингбулок, Янгиқўрғон ва Чортоқда урология ва эндокринология, Учқўрғон, Норин, Чортоқ, Тўрақўрғон, Наманган, Мингбулок, Янгиқўрғон, Косонсойда неврология ва эндокринология йўналишлари бўйича Республика ихтисослашган марказлар вилоят филиалларининг туманлараро бўлимлари ташкил қилинади.

Янгиқўрғон, Давлатобод туманлари тиббиёт бирлашмалари лапароскопик ускуналар билан таъминланиб, каминвазив операциялар ўтказиш йўлга қўйилади.

Иккинчидан, аҳолига юқори технологик тиббий хизматлар кўрсатиш кўлами кенгайтирилади.

Бугунги кунда 350 нафар туғма юрак нуқсони бор болалар юқори технологик операцияга муҳтож. Уларни бепул даволаш йўлга қўйилиб, бунга 14 миллиард сўм йўналтирилади.

Юқори технологик, мураккаб жарроҳлик операциялар кўламини кенгайтириш учун Кардиология марказининг Наманган филиали 9 миллион евролик тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланади. Травматология ва ортопедия марказининг Наманган филиалига янги бино ажратилиб, моддий техник-базасини яхшилашга 21 миллиард сўм йўналтирилади.

Учинчидан, соғлиқни сақлаш соҳасида хусусий сектор жадал ривожланади. Вилоятда хусусий шериклик ва тўғридан-тўғри инвестициялар ҳисобидан 42 миллион долларлик 8 та лойиҳа ишга туширилади. Наманган шаҳрида халқаро университет ва замонавий клиникадан иборат Тиббиёт кластери ташкил этилади.

Еттинчи йўналиш – таълим соҳаси салоҳиятини мустаҳкамлаш. Ушбу мақсадларда фарзандларимизнинг таълим-тарбияси-

ни замон талаблари асосида ташкил этиш, уларни талаб юкори ва ракобатбардош бўлган мутахассислик ва касб-хунарларга ўқитиш, бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун зарур шароитлар яратилади.

Биринчидан, вилоятда келгуси беш йилда 52 та давлат ва давлат-хусусий шериклик, 1 минг 300 та оилавий боғча ташкил этилади. Айникса, мактабгача таълим ташкилотлари мавжуд бўлмаган 58 та маҳаллада 116 та оилавий боғча ташкил этилиши натижасида мактабгача таълим билан камраб олиш даражаси 68 фоиздан 82 фоизга етказилади.

Иккинчидан, вилоятда 37 та янги мактаб курилади, 473 та мактаб реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади. Натижада 101 мингдан зиёд кўшимча ўқувчи ўринлари яратилиб, жами 512 мингтага етказилади. 132 та мактабда замонавий спорт заллари курилади.

Учинчидан, олий таълим билан камраб олиш даражаси 50 фоизга етказилади. Бунинг учун Наманганда келгуси беш йилда 7 та олийгоҳ ташкил этилиб, олий ўқув юртлари сони 10 тага етказилади. Ибрат ижод мактаби негизида Чет тиллар олийгоҳи ташкил этилади.

Талабаларни турар жой билан таъминлаш мақсадида кўшимча 3 минг 600 ўринли 9 та янги ётоқхона куриб битказилади. Натижада талабалар турар жойига эҳтиёж ҳозирги 15 фоиздан 54 фоизга таъминланади.

Тўртинчидан, Наманган ахлининг футболга бўлган ашаддий кизикишини нафақат мамлакатимизда, балки кўшни давлатларда ҳам яхши билишади. “Навбахор”нинг ишкибозлари Англия, Италия ва Франция футбол фанатларидан сира қолишмайди.

Наманганликлар Одил Аҳмедов каби истеъдодли, ватанпарвар футболчини етиштириб бергани билан ҳар канча фахрланса арзийди.

Ўйлайманки, вилоятнинг шаҳар ва кишлоқларида унинг издошлари яна кўплаб топилади. Шу боис, “Навбахор” футбол

клуби базасида футбол академиясини ташкил этиб, Давлатобод туманини спорт шаҳарчасига айлантирсак, нима дейсизлар?!

Азиз вагандошлар, кадрли дўстлар!

Агар кимдир: “Сайловолди дастурингизнинг асосий мазмунини жайдари тилда, содда қилиб гушунтириб берсангиз”, деб сўраса, мен бу дастур, энг аввало, жонажон Ватанимизда тинчлик ва хотиржамлик барқарор бўлиши, кўпмиллатли халқимиз ўртасида дўстлик ва аҳиллик бардавомлиги, Ўзбекистонимиз янада гуллаб-яшнаши, инсон кадри, инсон манфаатини таъминлаш, одамларнинг ҳаётдан, бир-биридан, Худойи таолонинг берган неъматларидан рози бўлиб яшаши учун барча куч ва имкониятларни сафарбар этишга қаратилган, деб жавоб берган бўлар эдим.

Бундай улуғ мақсадларга ҳаммамиз биргаликда ҳалол ва фидокорона меҳнатимиз орқали эришишимиз мумкин. Албатта, бу осон иш эмас, кийин эканини мен яхши биламан.

Бирок атоқли адибимиз Абдулла Қаххор таъбири билан айтганда, “Қийин” сўзи – “мумкин эмас” деган маънони англатмайди. “Қийин” – кўпроқ меҳнат қилиш керак, деганидир.

Мен оддий зиёли оиласида улғайганман, инсон ҳаётда ўз мақсадига эришиш учун тинимсиз ҳаракат қилиши, кийинчилик ва муаммолардан кўркмаслиги кераклигини чуқур англайман.

Мен бу борада бутун халқимиз қаторида, наманганлик юраги тоза, оккўнгил юртдошларимизнинг ишончи ва ёрдамига таянаман.

Сўзимнинг якунида барчангизга мустаҳкам саломатлик, хонадонингизга файзу барака, омад ва зафарлар ёр бўлишини тилаб қоламан.

Доимо соғ-омон бўлинглар, азизларим!

Эътиборингиз учун раҳмат!

*Наманган шахри,
2021 йил 27 сентябрь*

**ФАРҒОНАНИ ЧИНАКАМ
“ОЛТИН ВОДИЙ”ГА
АЙЛАНТИРАЙЛИК!**

*(Фарғона вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, кадрли юртдошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Авваламбор, қадимий ва бетакрор Фарғона заминида мен учун кадрдон бўлган сиз, азиз юртдошларим билан яна бир бор учрашиб, мана шундай кўтаринки кайфиятда дийдор кўришиб турганимдан хурсандман.

Фурсатдан фойдаланиб, мард ва олижаноб, оккунгил ва меҳмондўст, самимий ва ориятли Фарғона халкига ўзимнинг юксак ҳурмат ва эҳтиромимни, энг эзгу тилакларимни изҳор этаман.

Азиз дўстлар!

Барчамиз Фарғонани яхши кўраемиз. Уни “Олтин водийнинг гавҳари” деб эъзозлаймиз. Бу табаррук ва саховатли заминга бир бор кадам кўйган одам, унга бир умр мафтун бўлиб қолади.

Мен ҳар гал Фарғонага келганимда, бу ерда сизлардек кадрдонларим билан суҳбатлашганда, атоқли шоиримиз Ҳамид Олимжоннинг:

*“Водийларни яёв кезганда,
Бир ажиб ҳис бор эди манда”, –*

деган самимий мисралари хаёлимда такрорланади.

Мана, бугун даврамизда жуда кўп истараси иссиқ инсонларни кўриб турибман.

Фарғона ахлига хос гўзал фазилатларни, бу саховатли диёрдан етишиб чиккан давлат ва жамоат арбобларини, олиму уламолар, шоиру ҳофизларни, тадбиркор ва ишбилармон одамлар-

нинг номларини таърифлайдиган бўлсам, суҳбатимиз “Фаргона тонг отгунча” ҳам тугамайди. Ўйлайманки, бунга зарурат ҳам йўқ, чунки уларнинг эзгу ишларини эл-юртимиз яхши билади ва юксак кадрлайди.

Фаргона вилоятининг бугунги ривожига муътабар оқсоқолларимиз, кайвони онахонларимизнинг ҳам муносиб хиссалари борлигини барчамиз миннатдорлик билан эътироф этамиз.

Вилоят “Нуроний” жамғармасига кўп йиллар раҳбарлик қилиб келган самимий ва жонкуяр инсон, сенатор Топиболди ака Холдоровнинг вафоти кўпчилик юртдошларимиз катори мени ҳам чуқур қайғуга солди. Топиболди ака доимо эл-юрт ташвиши билан яшайдиган, ўзининг бой билим ва тажрибаси, самарали жамоатчилик фаолияти билан бутун мамлакатимизда катта обрў-эътибор қозонган дилкаш инсон эдилар.

Фурсатдан фойдаланиб, Топиболди аканинг оила аъзолари ва яқинларига чин дилдан ҳамдардлик билдираман.

Айни вақтда, вилоятда ижтимоий ҳаётдаги, ёшлар тарбиясидаги фаол иштироки, доно ўғитлари билан барчага ўрнак бўлиб келаётган Нўъмонжон Мўминов, Лола Муротова, Энахон Сиддикова, Омонжон Ҳошимов, Мастурахон Сайфиддинова, Махаматали Юнусов, Акрамжон Йўлбарсов, Олимжон Эргашев, Жўрабой Каримов, Турсунхўжа Абдурахмонов, Холматжон Комилов, Зокиржон Раҳмонов сингари фахрийларимизга сиҳат-саломатлик, ишларига муваффақият, оилавий бахт-саодат тилайман.

Хурматли дўстлар!

Хабарингиз бор, биз шу кунларда Президент сайлови муносабати билан сайловолди учрашувларни ўтказиб келаяпмиз. Барчангиз яхши тушунасиз, олдимизда турган бу сайлов бутун эл-юртимиз, жонажон Ватанимиз, янги Ўзбекистонимизнинг бундан кейинги тақдири ва тараккиёти учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган муҳим сиёсий тадбир ҳисобланади.

Барчамиз кўриб, гувоҳи бўлиб турибмиз, ҳозирги кунда дунё шиддат билан ўзгармоқда. Глобаллашув даврида, инсониятнинг тақдири ва келажагига таҳдид солаётган хавф-хатарлар, иктисодий-молиявий инқироз тобора кучайиб бормоқда. Халқаро майдонда турли зиддият ва қарама-қаршиликлар, янги-янги муаммолар юзага келмоқда. Шафқатсиз рақобат, манфаатлар тўқнашуви, савдо урушлари кечмоқда.

Мана шундай кескин ва мураккаб бир вазиятда Ўзбекистонга раҳбарлик қилишдек улкан масъулиятни зиммамга олишга қарор қилган эканман, мен бутун халқимиз каторида, сиз, азиз Фаргона ахлининг ҳам, ишончи ва қўллаб-қувватлашига таянаман.

Азиз дўстлар!

Ёдингизда бўлса, биз сизлар билан бундан беш йил олдин бўлиб ўтган сайловолди учрашувимизда кўнлаб масалалар катори Фарғонада ҳам маданият ва санъат соҳасини ривожлантириш бўйича катта режалар тузган эдик. Хусусан, халқимиз кўнглидан жой олган улуғ адиб ва санъаткорларимиз хотирасига бағишлаб гўзал бир маскан барпо этиш ҳақида фикрлашган эдик.

Бугунги кунда Марғилон шаҳрида ташкил этилган Ижодкорлар боғи, Ўзбекистон Қаҳрамони Эркин Воҳидов номидаги ижод мактаби, шоирнинг мемориал музейи ва муаззам ҳайкали нафақат Фарғона водийси, балки бутун мамлакатимизнинг адабий-маънавий муҳитига, ёшлар тарбиясига бекиёс таъсир ўтказмоқда.

Мен бугунги фурсатдан фойдаланиб, инсон кадрини, маънавият ва маърифатни доимо улуғлаб яшайдиган Фарғона ахлини мана шундай эзгу ишларни давом эттиришга чақирмоқчиман.

Бу борада ўзбек мумтоз адабиётининг йирик сиймоларидан бири – Зокиржон Холмуҳаммад ўғли Фуркатнинг ҳаёти ва фаолияти алоҳида ўрин тутади.

Барчамиз бу улуғ шахс сиймосида ҳамиша илм-маърифатга, янгиликка интиланган, тараккийпарвар инсон тимсолини кўраимиз.

Сизларга маълумки, форс, араб, рус, ҳинд, хитой тилларини пухта эгаллаган Фуркат дунёнинг кўплаб юртларида бўлиб, жаҳон илм-фани ва цивилизациясининг илғор ютуқлари билан яқиндан танишган ҳамда Туркистон халқига уларни кенг тарғиб этган.

Фуркат 50 йиллик киска умри давомида мохир публицист, тадқиқотчи, жаҳонгашта олим сифатида ноёб истеъдодини намоён этганини ҳам барчангиз яхши биласиз. Фуркатнинг бундан кейинги фожиали ҳаёти, мусофирликда қолиб, Ватанни соғиниб яшагани ҳам сизларга яхши маълум.

Фуркат – Фарғона жадидларининг маънавий отаси бўлган, десак, ўйлайманки, янглишмаган бўламиз.

Мана, биз юртимизда Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишга ҳаракат қиляпмиз. Ҳеч шубҳасиз, агар мустамлака тузумининг қатағон сиёсати бўлмаганида, ушбу Ренессансни маърифатпарвар жадид боболаримиз яратган бўлар эди.

Бетакрор шоир, миллатпарвар, халқимизни бир умр илму маърифатга, тараккиёт ва ёруғ келажакка чорлаб ўтган шахс – Зокиржон Фуркатнинг эл-юртимиз олдидаги буюк хизматларини инобатга олиб, унинг ижодини янада кенг оммалаштирсак, жумладан, Қўқон шаҳри марказидаги Фуркат боғида шоирнинг ҳайкалини ўрнатсак, ўйлайманки, бу ишимиз ҳар томонлама катта аҳамиятга эга бўлади.

Яқинда, 21 октябрь куни барчамиз қутлуғ сана – Ўзбек тили байрами кунини мамлакатимизда кенг нишонлаймиз. Она тилимизни асраб-авайлаш, унинг равнақини таъминлаш учун курашган, ҳатто шу йўлда жонини фидо қилган азиз зотларнинг хотирасини ҳамиша ёдда сақлаш – муқаддас бурчимиздир.

Ана шундай улуғ инсонлардан бири – юртимизда илк бор “Ўзбек тили” дарслигини яратган атоқли олим, журналист ва таржимон, жамоат арбоби Ашурали Зоҳирий бўлганини сизлар албатта яхши биласизлар.

Бутун умрини эл-юртни, миллатимизни маърифатли ва маданиятли қилишга бағишлаган, 1937 йили “халқ душмани” сифатида катагон қурбони бўлган бу бетакрор инсоннинг хотирасини муносиб кадрлаш, номини абадийлаштириш учун зарур чора-тадбирларни амалга оширсак, ўйлайманки, тарихий адолат қарор топади.

Маълумки, Фарғонадан етишиб чиққан Юсуфжон қизик Шакаржонов, Уста Олим Комилов, Муҳиддин қори Ёқубов, Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, Ҳалима Носирова, Лутфихоним Саримсоқова, Наби Раҳимов, Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Раҳима Мазохидова, Муроджон Аҳмедов, Тавакқал Қодиров сингари улуғ санъаткорлар ўзининг юксак санъати билан халқимизнинг меҳрини қозонган.

Ҳозир ҳам бу соҳада кўплаб умидли ёшлар вояга етиб келмоқда.

Шу маънода, улуғ санъаткорларнинг номларини абадийлаштириш мақсадида Марғилон шаҳар “Ижодкорлар боғи” ҳудудида уларнинг бюстларини ўрнатиб, “Санъаткорлар хиёбони”ни барпо этсак, ўйлайманки, сизларга ҳам манзур бўлади.

Ўз даврида маданият ва санъат йўналишидаги таълим муассасалари улуғ санъаткорлар номи билан аталган эди. Эндиликда уларни қайта номлаб, азиз хотиралари ўз ўрнига қўйилади.

Юсуфжон қизик Шакаржонов номини абадийлаштириш ҳамда Фарғона водийсида аския ва қизикчилик санъати таълимида селекция ишлари йўлга қўйилиб, аския санъати маркази очилади.

Қўқон шаҳрида Ўзбекистон халқ артисти Раҳима Мазохидова ижрочилик мактабини давом эттириш ва ривожлантириш мақсадида лапар ижрочиларининг анъанавий кўрик-танлови ҳамда хонанданинг уй-музейи ташкил этилади.

Тобора ноёб бўлиб бораётган миллий дорбозлик ва полвонлик анъаналарини сақлаб қолиш ҳамда тарғиб қилиш мақсадида ҳар икки йилда бир маротаба “Майдон томошалари” фестивали йўлга қўйилади.

Мухтарам юртдошлар!

Ҳаммангизга яхши маълумки, Янги Ўзбекистон ғояси ва стратегияси адолатли демократик давлат қуришдан иборат.

Адолатли давлатнинг хусусияти шундайки, у аввало конун устуворлигини қарор топтириши керак. Шу боис, биз ўз фаолиятимизнинг биринчи кунидан **“Халқ давлатга эмас, давлат халққа хизмат қилади”**, деган сиёсатни, яъни, инсон кадрини улуғлаш, инсон манфаатини таъминлаш тамойилини энг устувор вазифа сифатида белгилаб олдик. Ана шу халқчил сиёсатнинг натижаси сифатида бугунги кунда Фарғона вилоятининг киёфаси ҳам, бу ерда яшаётган одамларнинг турмуши, ҳаётга қараши ҳам бутунлай ўзгариб бормоқда.

Фарғона аҳолиси азалдан меҳнатсевар ва тадбиркор, уларга фақат имконият яратиб бериш, бунинг учун ҳар бир маҳаллани зарур инфратузилма билан таъминлаш лозим. Бу борада ҳал қилишимиз зарур бўлган катор масалалар мавжуд. Бугунги кунда Фарғонадаги энг долзарб масала – аҳоли учун муносиб турмуш шароити яратиш ҳисобланади.

Вилоят аҳолиси сони ва унинг ўсиш суръати бўйича мамлакатимизда энг юқори ўринларни эгаллайди. Шу боис, бугунги кунда 20 мингга яқин оила уй-жойга муҳтож. Ҳар йили 30 мингдан зиёд янги оилалар ташкил бўлиши ҳам уй-жойга бўлган талабни оширмоқда.

Сўх, Олтиариқ, Тошлок, Қувада ичимлик суви таъминоти даражаси 50 фоиздан паст. Риштон, Бешарик, Қўштепа, Ёзёвон, Ўзбекистон туманларида ҳам аҳвол қониқарли эмас.

Вилоятда канализация ва иссиқлик таъминоти тизимлари етарли ривожланмаган. Фарғона, Қўқон, Марғилон ва Қува-

сой шаҳарларининг марказлашган иссиқлик таъминоти тизими, кўплаб йиллар маблағ ажратилмагани оқибатида издан чиққан.

Шунингдек, 9 минг километр ички йўллар таъмирталаб аҳволда. Сўнги беш йилда вилоятда электр энергияси истеъмоли 1,3 баробар ошгани боис, электр тармоқлари, трансформатор ва подстанцияларнинг 40 фоизи таъмирга муҳтож.

Айни пайтда, аҳолининг бир миллион нафарида турли хил сурункали касалликлар мавжуд. Хусусан, 335 минг нафарида – камқонлик, 222 минг кишида юрак-қон томир, 125 минг нафарида – эндокрин, 54 минг кишида – нафас йўллари, 50 минг нафарида эса ошқозон-ичак сурункали касалликлари аниқланган. Бу жуда катта салбий кўрсаткич.

Бундан ташқари, 236 та мактабнинг юқламаси қувватларидан анча юқори. Келгуси беш йилда ўқувчилар сони 62 мингга кўпайиши, ушбу масаланинг қанчалик долзарблигини кўрсатади.

Яна бир муҳим масала – вилоятда 160 мингдан зиёд аҳоли ишсиз бўлиб, ҳар йили меҳнат бозорига қўшимча 50 минг нафар ёшлар кириб келмоқда. 110 минг оила доимий даромад манбаига эга эмас.

Мазкур муаммоларни ҳисобга олиб, Фарғона аҳолиси ҳаётини яхшилаш ва вилоятни жадал ривожлантириш бўйича, беш йиллик дастур тайёрладик. Ушбу дастурда қуйидаги устувор йўналишларга алоҳида эътибор қаратамиз.

Биринчи йўналиш – Фарғона вилоятида электр, сув, канализация, иссиқлик таъминоти ва йўл инфратузилмаларини яхшилашга 10 триллион сўм йўналтирилади.

Аввало, келгуси беш йилда “Обод кишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида 150 та кишлоқ ва 40 та маҳаллани ободонлаштириш чоралари кўрилади.

Бунинг учун 1 триллион 860 миллиард сўм маблағ ажратилади.

Бундан ташкари, Ёзёвон, Сўх, Қўштепа ва Фуркат туманларининг шароити оғир 57 та маҳалласида қишлоқ инфратузилмасини ривожлантиришга 32 миллион доллар маблағ ажратилади.

Шунингдек, келгуси йилдан ҳар бир туман ва шаҳар бюджетининг камида 5 фоизи аҳоли мурожаатларига мувофиқ, энг долзарб муаммоларни ҳал қилишга йўналтирилади. Келгуси йилларда ушбу маблағ яна кўпайтирилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда вилоятда ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 69 фоиздан 90 фоизга етказилади. Жумладан, келгуси йилнинг ўзида Сўх туманида ичимлик сув таъминоти 30 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Кампиробод сув омборидан қувур тортиб, Марғилон, Фарғона ва Қувасой шаҳарлари, Қува, Тошлоқ ва Фарғона туманларидаги 650 мингдан зиёд аҳоли тоза ичимлик суви билан таъминланади.

Бунинг учун 6 минг километр ичимлик сув тармоқлари, 532 та сув иншоотлари қурилади ва реконструкция қилинади.

Сув таъминоти оғир бўлган Риштон, Бағдод, Ўзбекистон туманларида бюджет маблағлари ҳисобидан қудуқлар ва зовурлар казиш бўйича дастур амалга оширилади.

Бундан ташкари, келгуси беш йилда Фарғона, Қўқон, Марғилон, Қувасой шаҳарлари канализация тизими қамрови ҳозирги 60 фоиздан 85 фоизга етказилади. Шунингдек, туман марказларида канализация тизимини яхшилаш бўйича 151 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилади.

Шаҳарлар ва туман марказларининг иссиқлик таъминотини яхшилашга 1,2 триллион сўм йўналтирилади.

Шунингдек, электр таъминотини яхшилаш мақсадида 7 минг километр электр тармоқлари ва 2 мингта трансформатор янгиланади. Бунга бир триллион сўмдан зиёд маблағлар йўналтирилади.

Учинчидан, келгуси беш йилда жами 30 минг квартирали 700 та кўп қаватли уйлар қурилади. Бу – олдинги йилларга нисбатан уч баробар кўп, дегани. Бунда 2,5 мингта уй-жой оғир ижти-

мой вазиятга тушиб колган ёлғиз аёллар, эҳтиёжманд оилалар ва ногиронлиги бўлган фуқароларга берилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда 14 мингдан зиёд оиллага ипотека кредити бўйича 680 миллиард сўмлик субсидия ажратилади.

Шу билан бирга, вилоят ҳудудларидаги эскирган 200 та 2–3 каватли уйлар ўрнида, реновация дастурлари асосида 7–12 каватли уй-жойлар қурилади.

Бағдод тумани “Гулистон” маҳалласида барпо қилинган шаҳарча намунаси асосида Ёзёвон, Олтиариқ ва Фарғона туманларида ҳам камида 4–5 минг хонадонли “йўлдош шаҳарча”лар бунёд этилади.

Қўқон ва Марғилон шаҳарлари кўшни туманлар ҳисобига кенгайтирилади, 600 гектардан ортик ҳудудда йирик уй-жой мавзелари ва саноат зоналари ташкил қилинади.

Фарғона шаҳрида 300 гектар майдонда 40 минг аҳолига мўлжалланган замонавий “Эко шаҳар” барпо этилади. Бунда, 25 каватгача бўлган уйлар, ижтимоий инфратузилма объектлари, 70 гектар майдонда “Янги Ўзбекистон” боғи бунёд қилинади.

Шаҳарда ҳар йили бир миллиондан дарахт экиб, Фарғонанинг “яшил шаҳар” мақомини қайта тиклаймиз.

Тўртинчидан, келгуси беш йилда 6 минг километр йўллар қурилади ва таъмирланади. Бунинг учун 1,8 триллион сўм маблағ ажратилади.

Ички йўллارни таъмирлаш ва улардан фойдаланишнинг янги тизими жорий этилади. Жумладан, ҳар бир туман ва шаҳарда алоҳида жамғарма тузилиб, барқарор молиявий манбалар билан таъминланади. Ушбу жамғарма маблағларининг 50 фоизи жамоатчилик таклифлари асосида шакллантирилган лойиҳаларга сарфланади.

Бундан ташқари, “Қўқон – Наманган – Андижон – Қўқон” халка темир йўли бўйлаб тезюрар электропоездлар йўлга қўйилади.

“Поп – Қўқон – Марғилон – Андижон – Хонобод” темир йўли тўлик электрлаштирилади.

Фарғона халқаро аэропорти 43 миллион доллар маблағ эвазига реконструкция қилиниб, хорижий ва хусусий авиакомпаниялар парвозлари йўлга қўйилади. Натижада йўловчи ва юк ташиш ҳажми 5 баробар ошади.

Иккинчи йўналиш – аҳоли саломатлигини сақлаш.

Энг аввало, тиббиётнинг бирламчи бўғинини кучайтириш мақсадида 22 та янги оилавий шифокорлик пункти ва 10 та оилавий поликлиника барпо этилади ва замонавий тиббий жиҳозлар билан таъминланади. Шунингдек, вилоятда бирламчи бўғинга қўшимча 1,5 мингта штат ажратилади.

Бирламчи тиббий хизматда дори воситалари ва тиббий буюмлар харид қилиш учун ажратиладиган маблағлар уч баробар оширилади. Бунинг учун бюджетдан ҳар йили камида 50 миллиард сўмдан ажратилади.

Вилоятнинг 40 ёшдан ошган бир миллионга яқин аҳолиси ўртасида юрак-қон томир ва диабет касалликлари бўйича манзилли скрининг текширувлари ўтказилади. Бунинг учун “тиббиёт бригадалари” кондаги глюкоза ва холестерин миқдорини ўлчайдиган экспресс-тестлар билан таъминланади.

Бағдод, Ёзёвон туманлари ва Қўқон шаҳрида туманлараро шикастланишлар ва ўткир қон томир касалликлари марказлари ташкил этилади.

Фарғона шаҳрида 2 та, Қўқон, Марғилон шаҳарлари ҳамда Бешариқ туманида биттадан туманлараро перинатал марказлар ташкил этилади ва барча туғруқ бўлимлари тўлик замонавий тиббий жиҳозлар билан таъминланади.

Кува, Бувайда, Олтиариқ, Фарғона, Ўзбекистон, Қўштепа, Риштон ва Тошлоқ туманлари тиббиёт бирлашмалари лапароскопик ускуналар билан таъминланиб, каминвазив операциялар ўтказиш йўлга қўйилади.

Шунингдек, 120 ўрин жойга эга бўлган Болалар тиббий реабилитация маркази ташкил этилади.

Вилоятнинг ҳар бир шаҳар ва туман поликлиникаларида болалар бўлимлари фаолияти қайта тикланади, шифохоналарда эса болалар реанимацияси ташкил этилади.

Иккинчидан, аҳолига малакали, сифатли ва юқори технологик тиббий хизматлар кўрсатиш кўламини кенгайтириш борасида алоҳида дастур амалга оширилади. Жумладан, Фарғонада водийда ягона Болалар кардиохирургия маркази ташкил этилиб, туғма юрак нуқсонлари бор, юқори технологик операцияга муҳтож болаларни замонавий эндоваскуляри йўли билан хирургик даволаш йўлига қўйилади.

Бу борада барча даволаш амалиётлари бюджет ҳисобидан амалга оширилади.

Вилоятда мингдан зиёд беморлар буйрак етишмовчилиги бўйича назоратда турганини инобатга олиб, Нефрология марказининг филиали ташкил этилади ва буйрак трансплантацияси йўлига қўйилади. Шунингдек, гемодиализ ускуналари икки-уч баробар кўпайтирилади. Бундан ташқари, вилоятда Ҳиндистон билан ҳамкорликда Эндокринология маркази ташкил этилади.

Давлат-хусусий шериклик асосида вилоят кўптармоқли тиббиёт маркази негизида барча хирургик хизматларни бир жойнинг ўзида ташкил этувчи замонавий тиббиёт кластери барпо этилади. Умуман олганда, вилоят тиббиёт тизими учун факатгина давлат бюджетидан келгуси беш йилда 5 триллион сўм ажратилади.

Учинчи йўналиш – келгуси беш йилда мактабгача таълим билан камров даражаси 71 фоиздан 90 фоизга етказилади.

Бунинг учун вилоятда янги 1 минг 300 та давлат, хусусий ва уй боғчалари ташкил этилади, 124 та давлат боғчаси реконструкция қилинади.

Шунингдек, ўрта таълим мактабларининг қуввати 100 минг ўринга оширилади. Бунда, Фарғона, Марғилон, Қўқон, Қувасой шаҳарлари, Фурқат, Ёзёвон, Олтиарик туманларида мактаблар тўлиқ таъмирдан чиқарилади.

Ушбу мақсадлар учун бюджетдан 1,5 триллион сўм ажратилади.

Келгуси беш йилда олий таълим билан камраб олиш даражаси ҳозирги 23 фоиздан 50 фоизга етказилади. Етакчи хорижий университетлар билан бирга, 4 та янги олийгоҳ ташкил этилади. Талабаларни турар жойлар билан таъминлаш мақсадида қўшимча 10 минг ўринли янги ётоқхоналар қуриб битказилади.

Келгуси йилдан Сўхдаги ёшлар учун олийгоҳларга киришда берилган имтиёз Риштоннинг Чўнғара, Фарғона туманининг Шохимардон, Ёрдон ва Ҳосилот маҳаллалари ёшлари учун ҳам татбиқ этилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Фарғона вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 40 триллион сўм, шундан 12 триллион сўми бюджетдан ажратилади. Шунингдек, бюджетдан йилига 800 миллиард сўм субсидиялар ҳам берилади.

Агар Фарғонани коррупциядан холи ҳудудга айлантирсак, ушбу маблағлар ҳисобидан янада кўпроқ эҳтиёжманд аҳолимиз оғирини енгил қила оламиз. Шунинг учун бюджет ажратмаларини очиқ-ошкора сарфлаш орқали иқтисод қилинган маблағлар тўлиғича эҳтиёжманд оилалар, “аёллар” ва “ёшлар” дафтарларига кирганларни қўллаб-қувватлашга йўналтирилади.

Тўртинчи йўналиш – ишсизлик ва камбағалликни қисқартириш, аҳоли даромадларини ошириш мақсадида келгуси беш йилда вилоятда 420 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилади. Тадбиркорлик, хизматлар ва ҳунармандчиликни ривожлантириш орқали 120 мингдан зиёд аҳоли бандлиги таъминланади.

Бағдод мисолида, туманни “ишсизлик ва камбағалликдан холи худуд”га айлантириш бўйича янги тизим қандай ишлашни тушунтириб бермокчиман.

Айни пайтда туманда 9,5 мингта меҳнатга лаёқатли аҳоли иш билан таъминланмаган, 6 минг оила ижтимоий ёрдамга мухтож, ҳар йили меҳнат бозорига 3 минг ёшлар кириб келади. Тумандаги мавжуд 56 та маҳалланинг 6 таси “қизил” ва 41 таси “сарик” тоифага киради.

Энди маҳаллаларда ишларни тизимли ташкил этишга жавоб берадиган “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади. Улар маҳаллада оилавий тадбиркорлик учун кредитлар бериш, янги лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш, ёшларни ишга жойлаштириш билан шуғулланади. Шунингдек, ҳоким ёрдамчиларига ўз “бюджети” доирасида жойларда субсидиялар бериш, жамоат ишларини ташкил этиш ҳамда касбга ўқитишга маблағ ажратиш ваколати берилади.

Ҳоким ёрдамчиларига амалий ёрдам бериш мақсадида иқтисодий идоралар ва тижорат банклари раҳбарлари бириктирилади. Тумандаги Халк банки ва Агробанк филиаллари ҳам “пастга тушиб”, ҳоким ёрдамчилари билан бирга “маҳаллабай” иш олиб борадилар.

Авваламбор, туманда умумий қиймати 620 миллиард сўм бўлган 180 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳисобидан 2,5 мингта иш ўринлари ташкил этилади. Жумладан, туманда 8 та кичик саноат зоналарида 90 та лойиҳани амалга ошириш орқали – 1,5 мингта; мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш ҳисобидан – 3,5 мингта; кишлок хўжалигида пахта ва ғалладан қисқарган ерларни аҳолига ижарага бериш орқали – 4 мингта; 140 та хизмат кўрсатиш шохобчаси, 65 та йўл бўйи сервис объекти, 10 та меҳмон уйлари, замонавий мегамаркет куриш орқали – 1,5 мингдан зиёд янги иш ўрни яратилади.

Умуман олганда, ишлаб чиқилган дастурга мувофиқ, келгуси беш йилда туманда жами 20 мингта янги иш ўрни яратилади.

Бунинг учун оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида туманга ҳар йили қарийб 50 миллиард сўм имтиёзли кредит ажратилади.

Оилавий тадбиркорлик лойиҳалари ҳисобига маҳаллаларда 4 минг нафар аҳоли бандлиги таъминланади. Жумладан, ишсизлик юқори бўлган учта маҳаллада кооперация асосида аҳолини банд қилиш учун етакчи тадбиркорларга 10 фоизлик кредитлар ажратилади. Маҳаллалар лимон, калампир етиштириш, иссиқхоначилик, мебелчилик ва бошқа йўналишларга мослаштирилади.

Туманнинг 5 та маҳалласида қандолатчилик, тикувчилик, сартарошлик ва ахборот технологиялари соҳасига оид касблар бўйича касб-хунарга ўқитиш масканлари ташкил этилиб, 1 минг 600 та одам ўқитилади.

Бундан ташқари, норасмий секторда банд бўлган 4 мингга яқин аҳолига рўйхатдан ўтишга кўмаклашиб, ижтимоий имтиёзлардан фойдаланиш имконияти яратилади.

Юқоридаги лойиҳаларни амалга ошириш натижасида туманда тадбиркорлар сони уч баробар кўпайиб, 4,7 мингга етказилади.

Агар шу янги тизим орқали иш самарали ташкил этилса, келгуси уч йилда нафақат Бағдодда, балки вилоятнинг бошқа ҳудудларида ҳам ишсиз одам ва камбағал оила бўлмаслиги шарт.

Шу билан бирга, Сўх тумани, Риштоннинг Чўнғара, Фарғона туманининг Шоҳимардон, Ёрдон ва Ҳосилот маҳаллаларидаги тадбиркорлар учун солиқ имтиёзлари берилиб, уларнинг ихтиёрида йилига 25 миллиард сўм маблағ қолади.

Иккинчидан, хунармандчилик маҳсулотларига янги бозор топиш, хунармандлар фаолияти кенгайтишига шароит яратиш орқали 20 мингга иш ўрни яратилади.

Масалан, Марғилонда мингдан ортиқ хонадонда юртдошларимиз адрас ва атлас, ёғоч ўймакорлиги, дўппи ва тўн тикиш, мисгарлик билан шуғулланади.

Риштоннинг кулолчилик, Қўқоннинг заргарлик маҳсулотлари миллий брендга айланиб улгурган. Уларнинг бозорини кенгайтириш мақсадида энди мамлакатимизнинг барча давлат хизматлари марказларида доимий ишлайдиган миллий хунармандчилик маҳсулотлари кўргазмалари ва савдо расталари йўлга қўйилади.

Қўқон шаҳрида миллий хунармандчилик музейи ва туризм маркази ташкил этилади.

Таникли хунармандлар ўз интернет сайтларини ташкил этиш, маҳсулотларини жаҳон электрон савдо майдончаларига чиқаришлари ва реклама қилишларига давлат қўмаклашади. Шунингдек, вилоятда хунармандчиликни ривожлантириш учун 20 миллион доллар ажратилади.

Учинчидан, келгуси беш йилда хизмат кўрсатиш ҳажми 2,5 баробар ошади ва 50 мингта янги иш ўрни яратилади.

Бунинг учун савдо, транспорт, тиббий туризм, IT, йўл бўйи инфратузилмаси “драйвер йўналишлар” сифатида белгиланади.

Ўзининг улгуржи бозорлари билан машҳур Қўқон шаҳри ягона концепция ва замонавий инфраструктура асосида воқийнинг “савдо ва транспорт-логистика маркази”га айлантирилади. Хусусан, янги барпо этиладиган савдо-логистика маркази “Қўқон” эркин иқтисодий зонаси корхоналари учун хизмат қилади.

Вилоят худудидан ўтувчи “Тошкент – Ўш” йўналишидаги А-373 магистрал йўли бўйида 300 дан ортиқ янги савдо ва хизмат кўрсатиш шохобчалари ташкил этилади.

Сўнгги йилларда хусусий тиббий хизматлар уч баробар ошганини ҳисобга олиб, водий ва қўшни давлатлар аҳолиси учун сифатли хизматлар кўрсатадиган Фарғона тиббиёт кластери фаолияти йўлга қўйилади.

Келгуси беш йилда Рапкон, Чимён, Қизилтепа кишлоқларидаги маъданли сув захиралари атрофида 20 та янги сихатгоҳ

барпо этилади, мавжуд тиббий курорт ва санаторийлар инфратузилмаси янгиланади.

Фарғона шаҳрида япониялик ҳамкорлар билан бирга хорижий тилларни биладиган IT бўйича мутахассислар тайёрланиб, йирик компаниялар учун IT дастурлар ишлаб чиқишга буюртмалар билан таъминланади.

Бешинчи йўналиш – келгуси беш йилда вилоятда 8 миллиард долларлик 11 мингдан зиёд инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Бунда саноат йўналишида қиймати 5,7 миллиард долларлик 2 минг 600 дан зиёд лойиҳалар ҳисобидан 115 мингта янги иш ўрни яратилади. Бу борада, аввало, инвестициялардан самарали фойдаланиш ҳамда экспорт ҳажмларини ошириш бўйича “пастан-юқорига” тамойили асосида, янги тизим йўлга қўйилади.

Ҳар бир туманда истиқболли лойиҳаларни ишлаб чиқувчи “Лойиҳа гуруҳи” ҳамда Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси иштирокидаги “Холдинг компания” ташкил этилади.

Масалан, куни кеча Фарғона шаҳрида биринчи бундай холдинг компания фаолиятини бошлади.

Вилоятнинг ҳар бир тумани саноат тармоқларига ихтисослаштирилади. Хусусан, Ўзбекистон туманида – қурилиш материаллари, Қўштепада – тўқимачилик, Учкўприқда – электротехника, Қўқонда – чарм-пойабзал, Фарғона туманида – озик-овқат, Бағдодда – мебел ва қоғоз саноати, Бувайдада – темирчилик, Фарғона шаҳрида – нефть-кимё саноати кескин ривожлантирилади.

Ҳар бир туманнинг салоҳиятидан келиб чиқиб, етакчи тармоқларга ихтисослашган саноат зоналари ва касбга ўқитиш марказлари негизида саноат мактаблари ташкил этилади. Жумладан, вилоятнинг локомотив соҳаси ҳисобланган нефть ва кимё саноатида жами 1,5 миллиард долларлик инвестициялар ҳисобига

93 та лойиҳа амалга оширилиб, 3 мингта янги иш ўрни ташкил этилади.

Мисол учун, “Фарғона азот”да қиймати 571 миллион долларлик 4 та йирик лойиҳани ўз ичига олувчи “кимё кластери” ташкил этилиши натижасида, йилига 150 миллион долларлик импорт ўрнини босадиган 180 миллион долларлик экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилади.

Яна бир “драйвер” – тўқимачилик саноатида беш йилда 1,1 миллиард долларлик инвестиция ўзлаштирилиб, Қўштепа, Тошлок, Кўкон, Фарғона ва Бешарик туманларида 1 минг 127 та лойиҳа ишга туширилиб, 45 мингта янги иш ўрни яратилади.

Масалан, Тошлок туманида “Поско Интернейшенл Текстил”, Қўштепада “Фарғона Глобал Текстил”, Қувада “Қува Текстил”, Риштонда “Рус–Ўзбектекс”, Ўзбекистон туманида “Булут Текстил” корхоналари томонидан умумий қиймати 120 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилиб, йилига қўшимча 200 миллион долларлик экспорт имкониятлари яратилади.

Қурилиш материаллари саноатида Ўзбекистон, Бешарик, Учкўприк туманлари ва Қувасой шаҳрида 808 миллион долларлик 508 та лойиҳа амалга оширилиб, 13 мингта доимий иш ўрни ташкил этилади.

Мисол учун, Ўзбекистон туманида “Фарғона Вест Интернешнл цемент” қўшма корхонаси томонидан қиймати 250 миллион доллар бўлган цемент ишлаб чиқариш лойиҳаси амалга оширилиб, йилига 70 миллион долларлик импорт ўрнини босадиган юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Шунингдек, чарм-пойабзал саноатида 252 миллион долларлик 198 та лойиҳа амалга оширилиб, 15 мингта янги иш ўрни ташкил этилади.

Энг муҳими – тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун аввал импорт қилинган хомашё ва ярим тайёр маҳсулотларни маҳаллийлаштириш ҳам йўлга қўйилади.

Масалан, Қўқон шаҳрида “Стаффинг Сервис” МЧЖ томонидан қиймати 13 миллион долларлик инвестиция ҳисобидан қуввати 35 минг тонна пойабзал елими ҳамда 45 минг тонна полиёл суюклиги ишлаб чиқариш лойиҳаси ишга туширилади.

Саноати паст ривожланган Ёзёвон, Сўх, Фурқат туманларининг ҳар бирида 10 гектардан кам бўлмаган майдонда “технопарк”лар ташкил этилиб, 300 та саноат лойиҳалари жойлаштирилади ва 6 мингта янги иш ўрни яратилади.

Бешариқ туманида “Қўқон эркин иктисодий зона”си учун “Савдо логистика маркази” фаолияти йўлга қўйилиб, унда алоҳида солиқ, божхона ва ҳукуқий режим жорий этилади.

Шу билан бирга, умумий қиймати 1,7 миллиард доллар бўлган 18 та мегалойиҳалар ҳисобидан 8,3 мингта янги иш ўринлари ташкил этилади. Жумладан, Фарғона туманида 400 гектар майдонда қиймати 80 миллион долларлик йилига 100 мегаватт электр энергияси ишлаб чиқариш қувватига эга янги фотоэлектр станцияси ишга туширилади.

Натижада 600 минг нафар аҳоли ва 2,5 мингдан зиёд корхона узлуксиз электр энергияси билан таъминланади.

Келгуси беш йилда вилоят экспорти уч баробар ортиб, 2 миллиард долларга, шундан саноат маҳсулотлари экспорти 1,6 миллиард долларга етказилади. Бунда экспорт таркибида қўшилган қийматга эга тайёр маҳсулотлар улуши 45 фоиздан 77 фоизга етказилади.

Қўшни давлатлар билан чегарадош Бешариқ ва Риштон туманларида божхона чегара назорат постлари яқинида “эркин савдо майдонлари” ташкил қилинади. Ушбу ҳудудларда маҳаллий экспортчилар ва хорижий харидорлар ўртасида тўғридан-тўғри

алоқа ўрнатилиб, экспортчиларга маҳсулотларни қулай ва воситасиз сотиш имкони яратилади.

Европа бозорларига кириш учун қайта ишланган мева-сабзавот маҳсулотларига “Фарғона бренди”ни жорий этамиз. Бунда Европа бозори талабларига жавоб берадиган асбоб ва ускуналар импорт қилинганда имтиёзли кредитлар билан биргаликда, ер ажратишда ҳам алоҳида энгилликлар тақдим этилади.

Япония, Жанубий Корея, Саудия Арабистони, Бирлашган Араб Амирликлари, Буюк Британия, Германия каби олис давлатларга мева-сабзавот маҳсулотларини авиатранспорт орқали ташишда амалда тақдим этилаётган компенсация миқдори оширилади.

2026 йилга бориб, вилоятда экспортчи корхоналар сони ўн баробар кўпайиб, 5 мингтага етади.

Олтинчи йўналиш – кишлоқ хўжалигини ривожлантириш орқали 140 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилади.

Биринчидан, вилоятда 12 минг 600 гектар экин майдонларини аҳолига 10 дан 50 сотихгача очик танлов асосида, узок муддатга ижарага бериш орқали 50 мингдан ортиқ иш ўрни яратилади.

Шунингдек, фойдаланишдан чиқиб кетган 25 минг гектар майдон ўзлаштирилиб, мева-сабзавотчилик ва чорвачилик учун танлов асосида ажратиб берилади. Бу 20 минг аҳолини банд қилиш имконини беради.

Масалан, Бешарик, Ўзбекистон, Фарғона туманлари ва Қувасой шаҳрининг ҳар бирида 3 минг гектаргача қўшимча ер майдонлари фойдаланишга киритилади.

Иккинчидан, ҳар бир ҳудуднинг кишлоқ хўжалигида “драйвер”и бўлган соҳаларни ривожлантириш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

Хусусан, Учкўприк, Бешарик, Ўзбекистон, Фарғона, Риштон, Қува, Олтиарик ва Қўштепа туманлари ҳамда Қувасой шаҳрида

20 минг гектар майдонда интенсив боғ ва токзорлар барпо этиш ҳисобидан 15 минг иш ўрни яратилади.

Мисол учун, Риштонда минг гектар, Сўхда 1 минг 400 гектарда писта, бодом, ёнғок, Қува тумани ва Қувасой шаҳрида 3 минг гектарда гилос плантациялари ташкил қилинади. Қўштепа, Фарғона, Олтиарик туманларида 9 минг гектарда хўраки ва саноатбоп токзорлар барпо этилади.

Фарғона шаҳар аҳолисини озик-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаш мақсадида шаҳар ҳудудидаги 1,5 минг гектар ғалла майдони кооперация асосида сабзавот етиштиришга ихтисослаштирилади.

Фарғона туманида 600 гектар майдонда кластер усулида сердаромад бўлган малина ўсимлигини етиштириш, қайта ишлаш ва экспорт қилиш йўлга қўйилади. Бағдод, Данғара, Ёзёвон, Тошлок, Ўзбекистон туманларида минг гектар дашт ва чўл ерларида замонавий иссиқхоналар ишга туширилади.

Бундан ташқари, 300 миллион долларлик инвестиция ҳисобидан 25 та мева-сабзавотчилик кластери ташкил этилиб, маҳсулотни қайта ишлаш ва экспорт қилиш ҳажмини 1,5 баробар ошириш ва 30 мингта қўшимча иш ўрни яратиш чоралари қўрилади.

Олтиарик туманининг узумчилик, боғдорчилик ва мева-сабзавотчиликдаги тажрибасини инobatга олиб, Аграр университетининг “Боғдорчилик ва узумчилик” факультети ташкил этилади.

Учинчидан, 400 га яқин тик қудукларни қазилари натижасида 37 мингта хонадоннинг сув таъминоти яхшиланиб, томорқада экин экиш имконияти яратилади.

Хусусан, қудук қазилари ҳисобидан Бувайданинг “Буюк ипак йўли” маҳалласида 427 та, Бағдоднинг “Дашт” маҳалласида 425 та, Фарғона туманининг “Новкент” маҳалласида 415 та, Учқўприкнинг “Оқсув” маҳалласида 382 та хонадонга сув етказиб берилади.

Шунингдек, Бандлик жамғармасидан 25 миллиард сўм ажратилиб, 20 минг хонадонда кичик ҳажмдаги иссиқхоналар қуриб берилади.

“Томорқа хизмати” корхоналари сони 23 тадан 68 тага етказилади ва аҳоли томоркаларига 12 тадан ортик хизматларни кўрсатиш йўлга қўйилади. Бунинг учун Фермерлар кенгаши жамғармасидан 80 миллиард сўм ажратилади.

Тўртинчидан, вилоятда чорва моллари озука захираси учун фойдаланишга киритиладиган ерлар ҳисобидан 7 минг гектар майдон ем-хашак етиштириш учун ажратилади.

Шунингдек, Ёзёвон ва Бағдод туманларида ҳосилдорликни ошириш натижасида 3 минг гектар паст рентабелли пахта ва ғалла майдонлари чорвачилик, паррандачилик ва балиқчилик учун берилади.

Бундан ташқари, ҳар бир туманда йилига 2 мингта хонадонга 200 бошдан парранда тарқатилиб, алоҳида маҳаллалар паррандачиликка ихтисослаштирилади.

“Ёзёвон сув омбори” атрофидаги 2 минг гектар ер майдонидаги қум-барханлар ўрнида сув ҳавзалари ташкил қилиниб, балиқ етиштириш йўлга қўйилади.

Бешинчидан, 83 минг гектар майдоннинг сув таъминоти ва 84 минг гектарнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 125 минг гектарда сув тежайдиган технологияларни жорий қилиш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

Масалан, ушбу дастур доирасида Сўх туманида икки босқичли “Қайроқ” насос станциясини қуриш ишлари келгуси йилда якунланади. Натижада, қўшимча 1 минг 700 гектар янги ерлар фойдаланишга киритилади ва бу ерлар ҳам Сўх аҳолисига танлов асосида бўлиб берилади.

Бундан ташқари, келгуси беш йилда сув таъминотини яхшилашга халқаро молия институтларидан 172 миллион доллар жалб этилади.

Еттинчи йўналиш – фарғоналикларнинг санъатсевар халқ, бу заминни ҳақиқий истеъдодлар юрти эканини инобатга олиб, маданият соҳасига ҳам алоҳида эътибор қаратамиз.

Мен сўзимнинг бошида бу борада амалга ошириладиган катта-катта лойиҳаларга батафсил тўхталиб ўтдим.

Ана шу ишларга қўшимча равишда келгуси беш йилда 10 та маданият объектида 87 миллиард сўмлик қурилиш ва реконструкция ишлари олиб борилади.

Ҳурматли дўстлар!

Улуғ мутафаккир Абдурауф Фитратнинг: **“Бу дунё кураш майдонидир. Бу курашнинг қуроли соғлом жисму тан, ўткир ақл ва яхши ахлоқдир”**, деган сўзларида чуқур маъно бор.

Фарзандларимизнинг соғлом ва баркамол авлод бўлиб вояга етиши менинг келгуси фаолиятимда энг муҳим масала бўлиб қолади.

Ўзбекистонда яшаётган ҳар бир ўғил-қиз давлатимиз ва жамиятимизнинг эътибори ва амалий ғамхўрлигидан четда қолмайди.

Мана, бугун давраимизда Фарғонанинг ана шундай навқирон ёшлари иштирок этмоқда. Мен бугун мана шундай азму шижоатли ўғил-қизларимга мурожаат қилмоқчиман:

Сиз, азиз ёшлар бугун олдингизда улкан имкониятлар очилаётган янги даврда – янги Ўзбекистонда яшамоқдасиз.

Ёшлик ғайратингиз, ақл-заковатингизни ишга солиб, яратилган имкониятлардан самарали фойдаланиб меҳнат қилсангиз, мен ишонаман, марра албатта сизники, келажак сизники бўлади!

Қадрли юртдошлар!

Биз Фарғонани “олтин водий” деб атар эканмиз, асосан унинг гузал табиатини, саховатли заминини ўзимизга тасаввур этамиз.

Лекин, мен ўйлайманки, бу диёрда яшаётган одамларнинг кадр-қиммати, иззат-ҳурматини жойига қўйсақ, уларнинг ҳаётини ҳар томонлама обод ва фаровон қилишга эриша оلسак, шундагина бу чиройли таърифга муносиб иш қилган бўламиз.

Биз барчамиз биргаликда, аҳил ва ҳамжихат бўлиб, бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилсак, Худо хоҳласа, мана шундай орзу-мақсадларимизга албатта етамиз.

Нафакат Фарғона, балки бутун Ўзбекистонимиз том маънодаги “олтин диёр”га айланади.

Мана шундай юксак ва шарафли йўлда мен барчангизга куч-ғайраг, омад ва муваффақиятлар тилайман.

Ҳеч қачон чарчаманг!

Оилаларингизга бахту саодат, фаровонлик ёр бўлсин.

Доимо соғ-омон бўлинг!

Эътиборингиз учун раҳмат.

*Бағдод тумани,
2021 йил 28 сентябрь*

**АНДИЖОН ЎЗБЕКИСТОННИНГ
ЮКСАК ЎСИШ НУҚТАСИ
БЎЛИШИГА ИШОНАМАН**

*(Андижон вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Авваламбор, мана шу гўзал ва табаррук заминда мен учун кадрдон бўлган Андижон вилояти вакиллари билан дийдор кўришиб турганимдан хурсандман.

Маълумки, бугун сиз, азизлар билан Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови муносабати билан учрашиб турибмиз. Бу сайлов барчамиз, бутун эл-юртимиз учун Янги Ўзбекистонни бунёд этишдек юксак мақсадни рўёбга чиқаришда бурилиш палласи бўлади.

Ҳамиша замон билан ҳамнафас бўлиб, ўз олдига катта мақсадлар қўйиб яшайдиган Андижон аҳли ҳам ушбу сиёсий жараёнда фаол бўлиб, келажак учун масъулиятни чуқур ҳис қилиб овоз беради, деб ишонаман.

Кадрли юртдошлар!

Андижон тўғрисида кўп гапириш мумкин, лекин энг лўнда гап шуки, Ўзбекистоннинг 1 фоиз ерида 10 фоиз аҳолиси яшайди.

Мана шу жиддий муаммони ҳал қилиш, вилоят халқига муносиб шароит яратиш учун сизлар билан маслаҳатлашиб, 4 минг гектар майдонда, 130 мингдан зиёд оила ёки 450 минг аҳоли учун мўлжалланган “Янги Андижон” шахрини бунёд этаётганимиздан барчангиз хабардорсиз.

Андижонда яшашнинг ўзи одамдан доимий ҳаракатни, янгиликка интилишни, тadbиркорликни талаб қилади. Халқимизнинг “Излаган имкон топади” деган доно ҳикмати ҳам, назаримда, ҳуддики сизлар ҳақингизда айтилгандай.

Мен Андижон элидаги азму шижоат, омилкорлик ва миришкорликни, таракқиётга, янгиликка интилишни кўрганамда, беихтиёр, ўтган аср бошида Андижонда яшаб ўтган Миркомил Мирмўминбоевнинг номи эсимга тушади.

Ўз замонасининг машҳур тadbиркори бўлган бу инсон улкан сармоя эгаси бўлгани, пахтачилик, дехкончилик, савдосотик соҳаларида катта ютуқларга эришгани, йирик завод ва фабрикалар, банклар, Россия ва Европа мамлакатларида магазинлар очганини андижонлик ёши улуғ оқсоқоллар яхши билишади.

Миркомилбой хайр-саховат борасида ҳам бошкаларга ўрناк бўлган. Ўз ҳисобидан мактаб ва мадрасалар, масжид, шифохона, ҳаммомлар қуриш, боғ ва хиёбонлар ташкил этишга хайриялар ажратган. Муҳтожларга ёрдам қўлини чўзган.

Туркистонда хориждан автомашина харид қилган биринчи маҳаллий халқ вакили ҳам шу киши бўлган. Бу инсон ҳатто Андижон шаҳрини қайта қуриш, бу ерда трамвай ҳаракатини йўлга қўйишга ҳаракат қилгани тарихий манбалардан яхши маълум.

Афсуски, мана шундай тadbиркор ва саховатли инсон мудҳиш даврнинг қурбони бўлган. Унинг бор мулки, давлати ва сармоясини большевиклар томонидан тортиб олинган. Ниҳоятда уддабурро, кенг фикрлайдиган, ишнинг кўзини билладиган бу инсоннинг қайғули қисмати истиклолимизни кадрлашга, бугунги кунда мамлакатимизда тadbиркорларга яратиб берилаётган имкониятлардан янада самарали фойдаланишга даъват этади.

Мана шундай ишбилармон аждодлари бўлган Андижон аҳли республикаимизда ҳамма соҳаларда етакчилар қаторида бўлиб келмоқда. Бунинг учун, Андижон халқига ҳар қанча раҳмат айтсак, арзийди.

Ҳурматли йиғилиш катнашчилари!

Ҳаммамиз яхши биламиз, Андижон вилояти кўплаб улуғ инсонларга бешик бўлган баракали замин. Қайси давр ёки қай бир

сохани олмайлик, бу диёрдан юзлаб машхур шахслар – йирик давлат ва жамоат арбоблари, атокли олиму уламолар, адиб ва шоирлар, деҳкон ва фермерлар, ишбилармон кишилар, таникли шифокор ва педагоглар, спорт юлдузлари етишиб чикканини кўрамиз.

Улар шу кадар кўпки, номларини шунчаки санаб ўтишнинг ўзи ҳам жуда кўп вақтни олади. Бугун вақтимиз тиғизлиги учун баъзи бир номларни айтишга улгурмасам, олдиндан узр сўрайман.

Самарали меҳнати ва ибратли фаолияти билан эл-юрт хурматини қозониб, вилоятнинг бугунги тараққиёти, унинг шон-шуҳрати ва обрўсига муносиб ҳисса қўшиб келаётган:

Зокиржон Машрабов, Қобилжон Обидов, Отахон Аламатов, Назиржон Саидов, Ўқтамжон Охунов, Ҳасанбой Қосимов, Ғуломқодир Маматқодиров, Ҳамидулла Халилов, Турсунбой Рустамов каби ҳурматли фахрийларимиз;

Сирожиддин Зайнобиддинов, Абдулла Аъзамов, Шухрат Эгамбердиев, Ойбек Ёқубжонов, Рустамбек Шамсутдинов, Иброҳимжон Аскарлов, Дилмурод Қуронов, Равшан Сиддиқов каби атокли олимларимиз;

Шукуржон Маматқулов, Камолиддин Ғафуров, Равшаной Қодирова сингари жонқуяр муаллимлар;

Муҳаммад Али Аҳмедов, Қамчибек Кенжа, Абдухалил Қорабоев, Мунаввара Усмонова, Замира Хўжамбердиева, Ҳабиб Сиддиқ, Фарид Усмон, Наби Жалолиддин, Хумоюн Акбаров, Хуршида Қўчқорова, Юлдуз Ўрмонова каби истеъдодли шоир ва адибларимиз;

Муножот Йўлчиева, Шерали Жўраев, Эркин Комилов, Нуриддин Ҳамроқулов, Исроилжон Ваҳобов, Озодбек Назарбеков, Ҳабибулла Юнусов, Санобар Раҳмонова, Равшан Ҳожиқулов, Севара Назархон, Фуркат Ашуралиев, Элмурод Аҳмедов каби эл севган санъаткорлар;

Расулжон Каримов, Раҳматжон Тошпўлатов, Висола Асадуллаева, Муслима Мирзаева, Нилуфар Йўлдошева, Абдулазиз

Ёқубов, Отабек Абдуллаев каби дастлабки ютуқлари билан ҳаммамизни қувонтираётган фаол ёшларимиз номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Андижон заминида яшаб ўтган, ўзидан яхши ном қолдирган машҳур илм-фан, санъат ва маданият, адабиёт намояндаларининг ўлмас мероси вилоят ахлининг бугунги улкан ютуқлари учун мустаҳкам замин бўлаётгани шубҳасиз.

Шу сабабли бўлажак Янги Андижон шаҳри марказида “Маънавият хиёбони” ташкил этиб, уларнинг хотирасига бағишлаб ёдгорлик ўрнатсак, нима дейсизлар?

Ана шундай бетакрор шахслардан бири – Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, “Буюк хизматлари учун” ордени соҳиби Тошмуҳаммад Саримсоқовнинг номини барчамиз яхши биламиз.

Тошмуҳаммад домла топология ва функционал анализ бўйича Тошкент илмий мактабининг асосчиси, юзлаб шогирдларнинг устози эдилар. Халқимиз у кишининг ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети, Ўзбекистон Фанлар академияси, Олий таълим вазирлигида раҳбар лавозимларида республикамиз таракқиёти йўлида улкан хизматлар қилганини ҳеч қачон унутмайди.

Фидойи олимнинг илмий меросини чуқур ўрганиш ва хотирасини абадийлаштириш мақсадида, жумладан, “Саримсоқов ўқишлари”ни йўлга қўйсак, Андижон давлат университетининг иқтидорли талабалари учун олим номидаги стипендиялар ташкил этсак, олим хотирасига атаб, у киши туғилган Шаҳрихон туманида Тошмуҳаммад Саримсоқов номидаги аниқ фанларга ихтисослашган мактаб барпо этсак ва ёдгорлик ўрнатсак, ўйлайманки, ҳар томонлама адолатли иш бўлади.

Маълумки, Андижон – кураги ерга тегмаган полвонлар, бутун дунёга танилган моҳир спортчилар юртидир. Айниқса, Андижон бокс мактабининг ёрқин вакиллари бўлган Муҳаммадқодир Абдуллаев, Ҳасанбой Дўстмагов, Иқболжон Холдорев, Жа-

сурбек Латипов, оғир атлетика бўйича Олимпиада чемпиони ва рекордчиси Руслан Нуриддинов сингари ўнлаб машхур спортчилар, Марс Қўчқоров, Александр Размахов, Валентин Золотарёв каби юксак малакали мураббийларнинг номлари ҳаммамизга яхши таниш.

Вилоятда шаклланган шонли анъаналарни янада ривожлантириш мақсадида Андижон бокс академиясини ташкил этсак, айни муддао бўлади.

Бу академия – мен бунга ишонаман – юртимизни бокс бўйича чемпионлар мамлакатига айлантиришга катта ҳисса қўшади.

Ҳурматли учрашув қатнашчилари!

Шу кунларда барчамиз мамлакатимиз ҳаётидаги кутлуг сана – Ўқитувчи ва мураббийлар умумхалқ байрамини кенг нишонлаш учун катта тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Бугунги имкониятдан фойдаланиб, дунёдаги энг шарафли ва олижаноб касб эгалари бўлган мухтарам устоз ва мураббийлар, домлаларимизни чин қалбимдан табриклаб, уларнинг барчасига сиҳат-саломатлик, янги ютук ва муваффақиятлар тилайман.

Сизларга яхши маълумки, ҳозирги вақтда биз таълим соҳасида кенг қўламли ислохотларни амалга оширмоқдамиз. Хусусан, таълим тизимининг мазмун-моҳиятини замон талаблари асосида ўзгартириш, ўқув муассасаларининг моддий-техник база-си ва кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш, педагог ходимларни моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга қаратилган муҳим дастурлар ҳаётга изчил жорий этилмоқда.

Азиз устоз ва мураббийларимизнинг жамиятдаги нуфузи ва обрў-эътиборини ошириш, уларнинг машаққатли меҳнатини ҳар томонлама рағбатлантириш мақсадида соҳанинг муносиб вакиллари юксак давлат мукофотлари билан тақдирланмоқда.

Шу борада олиб бораётган ишларимизни давом эттириш мақсадида, “Йилнинг энг яхши ўқитувчиси” кўрик-танловининг гоилблари, фахрий унвон, орден ва медаллар билан тақдирлан-

ган муаллимлар, профессор-ўқитувчиларнинг меҳнат фаолиятига бағишлаб, ҳар йили “Устозларга эҳтиром” деган ном билан алоҳида китоблар нашр этиб, уларни барча мактаб, лицей ва коллежлар, олий таълим муассасаларига, маҳаллаларга етказиб беришни йўлга қўйсақ, ўйлайманки, бу ишимиз педагоглар меҳнатини муносиб кадрлаш, ёш йигит-қизларнинг таълим-тарбия соҳасига, ўқитувчи ва муаллимлик касбига бўлган кизикишини янада оширишга хизмат қилган бўлур эди.

Қадрли дўстлар!

Кейинги йилларда амалга оширган ислохотларимиз ва уларнинг самараси барчамизнинг, бутун халқимизнинг кўз ўнгида яққол намоён бўлиб турибди. Шу сабабли, уларга бирма-бир тўхталиб ўтириш шарт эмас, деб ўйлайман. Биз эришган барча ютуқларнинг баҳоси, аҳамияти ва қиммати, аввало, кундалик ҳаётимизда рўй берган ўзгаришлар билан ўлчанади, десам тўғри бўлади.

Бугун шуни қатъий ишонч билан айтиш мумкинки, юртимизда бошланган ислохотлар ортга қайтмас тус олди. Энг асосийси, юртимизда яшаётган одамлар, уларнинг тафаккури, ҳаётга, атрофда юз бераётган барча воқеаларга муносабати ўзгарди.

Биласизлар, дунёқараш ўзгармас экан, турмуш ҳам, шароит ҳам ўзгармайди.

Бугун халқимиз ислохотларга ишонч билан қараяпти.

Одамларни рози қилиш – осон иш эмас. Шу боис, биз фуқароларимизга муносиб турмуш шароитини яратиш, инсон кадр-қиммати ва ҳаётини манфаатларини таъминлаш учун янги режа ва дастурларни амалга оширишимиз зарур.

Бу борада биз Андижонда аҳоли ва тадбиркорларни ташвишга солаётган долзарб муаммоларни, вилоят ривожига кучли туртки бера оладиган мавжуд резерв ва имкониятларни ҳар томонлама ўргандик.

Бир нарсани аниқ тушуниш зарур. Инсон кадрини улуғлаш, унинг ҳаётини манфаатларини таъминлаш учун энг аввало, одам-

ларимизнинг саломатлиги ва яшаш шароитини яхшилашимиз керак. Шундагина, ислохотларимиз амалий натижа бериб, ҳар бир фукаро буни ўз ҳаётида ҳис қилади.

Андижон вилоятида ҳам бу масалалар алоҳида эътибор талаб қиладиган, энг долзарб вазифалардан биридир.

Мисол учун, соғлиқни сақлаш соҳасини оладиган бўлсак, вилоят аҳолисининг 56 фоизида ортиқча вазн, 46 фоизида меъёрдан ортиқ холестерин ва 31 фоизида юкори артериал кон босими мавжуд.

Оқибатда, 480 минг нафар ёки вилоятдаги 40 ёшдан ошган аҳолининг ярмида юрак-қон томир, гипертония, кандли диабет каби касалликлар бор. Аҳолининг ўрғача умр кўриш даражаси нисбатан паст.

Вилоятда 29 та оилавий шифокор пункти, 20 та оилавий поликлиника, 10 та шифохона таъмирталаб аҳволда. Тиббиётнинг бирламчи бўғинида қувватлар етишмайди.

Мисол учун, Андижон шаҳридаги 1-оилавий поликлиникага 82 минг нафар аҳоли тўғри келади.

Шу билан бирга, ҳар бир қарич ери олтинга тенг бўлган Андижон шароитида 20 мингдан зиёд оила уй-жойга муҳтож.

Йилига 30 мингдан ортиқ янги оилалар тузилаётганини инобатга олсак, ушбу эҳтиёж янада ошиб бориши аён бўлади. Шунингдек, 304 та маҳалланинг сув таъминоти яхши эмас, 4,5 минг километр ёки 40 фоиз ички йўллар таъмирталаб аҳволда.

Яна бир долзарб муаммо аҳоли бандлиги ҳисобланади. Вилоятда 141 минг нафар аҳоли ишсиз, 123 минг оила даромад манбаига эга эмас. Келгуси беш йилда меҳнат бозорига 260 мингдан зиёд ёшлар кириб келади. Бу ҳам янги иш ўринларига бўлган талабни янада кучайтирмоқда.

Шулардан келиб чиқиб, биз вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ва аҳоли ҳаётини яхшилашга қаратилган беш йиллик дастурни тайёрладик.

Бунда “барча ислоҳотларимиз инсон кадр-кимматини ошириш учун” тамойилини рўёбга чиқариш мақсадида қуйидаги устувор йўналиш ва вазифаларга алоҳида эътибор қаратамиз.

Биринчи йўналиш – одамларимизнинг соғлиғини асраш ва мустаҳкамлаш, соғлом турмуш тарзига амал қилиб яшаш бўйича Андижонни намунавий ҳудудга айлантирамиз. Бунинг учун, авваламбор, бирламчи тиббиёт бўғинида аҳолига хизмат кўрсатишни тубдан яхшилаш чоралари кўрилади. Хусусан, келгуси икки йилда шаҳар ва туманларда 11 та янги оилавий поликлинника ва 29 та маҳаллада оилавий шифокорлик пункти ташкил этилади.

Вилоятнинг барча тиббиёт муассасалари тўлиқ таъмирланиб, улар замонавий жиҳозлар билан таъминланади. Келгуси беш йилда барча туманларда тез тиббий ёрдам машиналари янгиланади, жумладан, янги реанимобиллар олиб келинади.

Саломатлиги бўйича юқори хавф гуруҳига кирадиган 600 минг аҳоли скрининг кўригидан ўтказилади, кон босими ва диабетни даволаш учун зарур дорилар бепул берилади.

Буйрак хасталиқларини эрта аниқлаш учун “тиббиёт бригадалари” экспресс-тестлар билан таъминланади. Онкологик касалликларни барвақт аниқлаш учун 45 ёшдан ошган 400 минг аёл ҳар йили текширувдан ўтказилади. Пахтаобод, Қўрғонтепа, Шаҳрихон ва Баликчи туманларида перинатал марказлар ташкил этилади. Шунингдек, ҳар йили 900 минг нафар болалар ва ҳомиладор аёллар 7 турдаги витаминлар билан бепул таъминланади.

Туманлар тиббиёт бирлашмаларининг хирургия бўлимлари замонавий тиббий жиҳозлар билан таъминланади. Андижон ва Хонобод шаҳарлари, Асака, Баликчи, Жалақудук, Марҳамат, Улуғнор, Пахтаободдаги шифохоналар лапароскоп билан таъминланади. Натижада, йилига 20 мингдан зиёд аҳоли учун ошқозон-ичак, жигар ва ўт пуфагидаги жарроҳлик операциялари каминвазив йўл билан туманларнинг ўзида амалга оширилади.

Кўрғонтепа ва Шаҳрихонда жароҳатлар ва ўткир кон томир касалликлари марказлари ташкил қилинади ҳамда гемодиализ хизмати йўлга қўйилади.

Яна бир муҳим масала – вилоятда эксперимент тариқасида 170 та бирламчи бўғин тиббиёт муассасаларида алоҳида ҳамширалик қабул пунктлари ташкил этилади.

Энди ҳамшираларга 12 та энг кўп учрайдиган касалликлар бўйича беморларни бирламчи текширув ва скринингдан ўтказиш ва дастлабки ташхис қўйиш ваколати берилади.

Ушбу янги тизим бўйича келгуси йилда 700 нафар ҳамшира махсус курсларда ўқитилиши натижасида беморларни қабул қилиш навбати қисқариб, шифокор томонидан беморга ажратиладиган вақт икки баробар ошади.

Шунингдек, вилоятда аҳолига юқори технологик тиббий хизмат кўрсатиш кўламини кескин кенгайтирамиз. Жумладан, мураккаб операцияга муҳтож 1 минг 100 нафар туғма юрак нуқсонли бор болаларни бепул даволаш ташкил этилиб, бунинг учун бюджетдан 30 миллиард сўм ажратилади.

Андижон давлат тиббиёт институти клиникаси тўлиқ реконструкция қилиниб, унинг негизида водий аҳолиси учун кардиология, нейрохирургия, кўз касалликлари ва урология йўналишлари бўйича йилига 7 мингта мураккаб операция ўтказадиган “тиббиёт маркази” ташкил этилади.

Шунингдек, хусусий тиббиёт муассасалари сони мингтага етказилади. Бунда, хорижий ҳамкорлар билан иккита кўп тармоқли замонавий клиника барпо этилади. Шу тариқа Андижон водий ва қўшни давлатлар аҳолиси учун тиббий туризм марказига айлантирилади.

Умуман, Андижонда тиббиётни ривожлантириш учун келгуси беш йилда давлат томонидан 1,5 триллион сўм маблағ йўналтирилади.

Иккинчи йўналиш – аҳолига муносиб яшаш шароитини яратиш, инфратузилма билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш.

Бунинг учун, аввало, келгуси беш йилда 21 минг хонадонли кўп қаватли уйлар қурилади. Шундан икки мингтаси эҳтиёжманд оилаларга ажратилиб, уларга ипотека кредити бўйича субсидия берилади.

Ҳаммангиз хабардорсиз, шу йил июнь ойида яхши ният билан “Янги Андижон” шаҳрига тамал тошини қўйдик.

Ушбу йирик лойиҳанинг биринчи босқичида 192 та кўп қаватли уй қурилиб, беш мингдан зиёд оила ўз бошпанасига эга бўлади.

Андижон ва Янги Андижон шаҳарларини боғловчи 16 километрлик тезюрар автобус йўналиши ташкил этилади. Шунингдек, вилоятда “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида ҳар йили камида 30 та қишлоқ ва маҳалла ободонлаштирилади ва ижтимоий объектлар таъмирланади. Шу мақсадда ҳар йили қарийб 500 миллиард сўм йўналтирилади.

Марказлашган ичимлик суви таъминоти даражаси 82 фоиздан 90 фоизга етказилади. Бунинг учун келгуси беш йилда 5 минг 700 километр ичимлик суви ва 813 километр канализация тармоқлари, мингдан зиёд сув иншоотлари қурилади ва реконструкция қилинади. Ана шундай ишлар ҳисобидан вилоятда бир миллион аҳолининг тоза ичимлик суви таъминоти яхшиланади. Бу мақсадлар учун 6 триллион сўм ажратилади.

Вилоятда 5 минг километр электр тармоқлари, 22 та подстанция, икки мингта трансформатор қурилади, мавжудларини реконструкция қилиш ва таъмирлаш ишлари бажарилади. Натижада 350 мингдан зиёд аҳоли хонадонлари ҳамда 8,5 мингта ижтимоий соҳа ва тадбиркорлик объектларининг электр таъминоти барқарорлашади.

Келгуси беш йилда 4,5 минг километр ички йўллар, 286 та кўприкларни қуриш ва таъмирлаш ишлари амалга оширилади. Бунинг учун 3 триллион сўмдан зиёд маблағ йўналтирилади.

“Андижон – Хонобод” темир йўли электрлаштирилади ва шаҳарлараро йўловчи поездлар йўлга қўйилади. Андижон аэропорти реконструкция қилиниб, авиақатновлар сони камида беш баробар кўпайтирилади. Вилоятда 79 та янги автобус йўналишлари очилиб, 531 та маҳалла жамоат транспорти катнови билан камраб олинади.

Учинчи йўналиш – келгуси беш йилда 420 мингта янги иш ўринлари яратилади.

Аввало, тадбиркорлик ва хунармандчиликни ривожлантириш орқали 170 мингта янги иш ўрни очилади.

Бу ишларни молиявий таъминлаш учун вилоятга ҳар йили оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида 830 миллиард сўм имтиёзли кредит ресурслари ажратамиз.

Хабарингиз бор, 214 та шароити оғир маҳаллада аҳоли бандлигини таъминлаш ва тадбиркорликка жалб қилиш бўйича янги ёндашувлар асосида “Андижон тажрибаси”ни бошладик. Бунинг учун 40 миллион доллар ажратдик.

Қиска муддат ичида ушбу тажриба ўз натижаларини берди. Жумладан, беш минг фуқаро ўз бизнесини бошлади, икки минг ишсиз аҳоли доимий иш билан таъминланди. Етакчи тадбиркорлар билан кооперация асосида 11 минг фуқаро даромад манбаига эга бўлди.

Мисол учун, Шаҳрихоннинг “Ок олтин” маҳалласида тадбиркор томонидан 107 та хонадонга 500 бошдан жўжа тарқатилиб, ҳар ойда улардан 160 тонна гўшт маҳсулотлари сотиб олинмоқда. Шу орқали, бир хонадон ойига ўртача 4 миллион сўмгача даромад кўрмоқда.

Энди бу ишларни янги босқичда давом эттиришни Пахтаобод мисолида кўрсатиб ўтмоқчиман.

Бугунги кунда Пахтаободда 9 минг нафар меҳнатга лаёқатли аҳоли ишсиз, 3 мингта оила камбағаллик рўйхатига киритилган. Бундан ташқари, келгуси беш йилда яна 14,5 минг нафар битирувчи меҳнат бозорига кириб келиши кутилмоқда.

Тумандаги мавжуд 67 та маҳалланинг 16 таси “қизил” ва 47 таси “сарик” тоифага киради. Бу аҳволни ижобий томонга ўзгартириш учун энди “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади.

Улар маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш ва янги иш жойларини яратиш бўйича тизимли ишларни олиб боради. Ушбу ёрдамчилар маҳалладаги оилавий тадбиркорликка кредитлар бериш, янги лойиҳаларни амалга оширишга кўмаклашиш билан шуғулланади.

Улар томорка, бўш ер ва бинолардан самарали фойдаланишни ҳам ташкил этади. Уларнинг ўз “бюджет”ига эга бўлиб, эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш, жамоат ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитишни ташкил этиш ҳуқуқига эга бўлади.

Ҳоким ёрдамчилари иктисодиёт ва инвестиция идоралари, ҳокимиятда ишлайдиган билимли ва шижоатли ёшлар орасидан танланади. Лавозимга қўйишдан олдин улар икки ой давомида янги тизим асосида ишлашга ўқитилади ва ишининг самарасига қараб, яхши ойлик тўланади. Икки-уч йил маҳаллада ишлаб, ўзини кўрсатганларини келгусида раҳбар лавозимларига қўямиз.

Шунингдек, Пахтаобод туманида саноат соҳасида умумий қиймати бир триллион сўм бўлган 80 та лойиҳа амалга оширилиб, беш мингта иш ўрни ташкил этилади. Бунинг учун “Қашкар”, “Маърифат”, “Гулистон паст кишлок” ва “Ҳаётбахш” маҳаллаларида 4 та янги кичик саноат зоналари барпо этилади.

Тадбиркорлик дастурлари доирасида туманга йиллик 10 фоиз ставкада ҳар йили 47 миллиард сўм кредит ажратилади. Шунинг ҳисобидан стакчи тадбиркорлар билан кооперацияни ривожлантириш орқали 9 минг нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Айни вақтда, мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш ҳисобидан 5 мингта, 350 та хизмат кўрсатиш шохобчаларини ташкил этиш орқали 3 мингта, пахта ва ғалладан бўшайдиган ерларни аҳолига ижарага бериш орқали 3 мингта доимий иш ўринлари ташкил этилади.

Туманда замонавий “Экобозор” савдо комплекси ташкил қилиниб, мингта янги иш ўрни яратилади.

Ҳоким ёрдамчиларига амалий кўмак бериш мақсадида, иқтисодий идоралар ва тижорат банклари раҳбарлари бириктирилади. Шунингдек, туманда фаолият юритаётган Халқ банки, Микрокредит ва Агробанк раҳбар ва ходимлари ҳоким ёрдамчилари билан бирга янги лойиҳалар устида “маҳаллабай” иш олиб боради.

Туманнинг ихтисослашуvidан келиб чиқиб, 16 та маҳаллада паррандачилик, тикувчилик, қандолатчилик, аёллар учун “Гўзаллик салони” ходими касблари бўйича касб-хунарга ўқитиш масканлари ташкил этилади.

Мазкур лойиҳаларни амалга ошириш орқали туманда тадбиркорлик субъектлари сони 1,5 мингдан 3 мингтагача кўпаяди. Умуман, келгуси беш йилда қайд этилган тадбирлар натижасида жами 23 минг нафар аҳоли бандлиги таъминланади.

Агар барча шаҳар ва туманларда ушбу янги тизим самарали ташкил этилса, уч йилда Андижонда ишсиз одам ва камбағал оила қолмайди.

Иккинчидан, биз ёшларни касб-хунар ва тадбиркорликка ўргатишга устувор аҳамият қаратамиз. Келгуси беш йилда 45 минг нафар ёшлар тадбиркорликка, 22 минг нафар йигит-қиз меҳнат бозорида талаб юқори бўлган касб-хунарларга ўқитилади.

Ёшларнинг тадбиркорлик лойиҳалари учун 1,5 триллион кредит ажратилиб, 52 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилади. Шунингдек, барча шаҳар ва туманларда 20 та ёшлар саноат

ва тадбиркорлик зоналари ташкил этилиб, 12 минг йигит-киз иш билан таъминланади.

Вилоятда ногиронлиги бор 950 нафар ёшлар тадбиркорлик қилиш истагини билдирган. Уларни қўллаб-қувватлаш учун ҳар бирининг бизнес лойиҳаларига 30 миллион сўмгача субсидия бериш йўлга қўйилади.

Андижон шаҳрида “Мумтоз шарқ хаттотлик маркази” ташкил этилиб, ёшлар хаттотлик ва наққошлик касбига ўргатилади, улар яратган маҳсулотларнинг савдо кўргазмалари ташкил этилади.

Хонобод шаҳри ва Кўргонтепа туманида “Ёшлар IT лабораториялари” барпо этилиб, ёшлар график дизайнер ва дастурчи каби фаолият турларига ўргатилади.

Учинчидан, кейинги беш йилда хизмат кўрсатиш соҳасида 80 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилиб, хизматлар ҳажми уч баробар ошади. Жумладан, Бўстон, Шаҳрихон, Асака, Олтинқўл, Андижон, Хўжаобод туманлари ҳудудларидан ўтган халқаро автомагистрал бўйида 160 та хизмат кўрсатиш ва савдо объектлари ташкил этиш ҳисобига, 1,5 мингта янги иш ўрни яратилади.

Вилоятда кейинги беш йилда туризм соҳасини ривожлантириш мақсадида 25 та меҳмонхона, 60 та кўнгилочар ва дам олиш масканлари ташкил этилади.

Масалан, Хонобод шаҳрида “Афсона-2” дам олиш маскани, Шаҳрихон туманида “Хунармандлар маркази” ташкил этилади.

Хонобод шаҳрини “Водий туризм маскани”га айлантириш учун Кампирравог маҳалласида бўш турган 66 гектар майдонда сунъий қўл ва дам олиш маскани барпо этилади.

Бу ерда камида 800 та иш ўрни ташкил этилади, йилига 300 минг аҳолининг дам олиши учун имконият яратилади. Ушбу масканнинг инфраструктураси давлат ҳисобидан амалга оширилади.

Шунингдек, Хўжаобод туманидаги “Имом ота” туризм кишлоғи доирасида 20 та оилавий меҳмон уйи ва экотуризм дам олиш маскани ташкил этилади.

Буларни амалга ошириш учун алоҳида дастур ишлаб чиқилиб, хорижий туристлар сонини камида 15 минг, маҳаллий сайёҳларни 1,4 миллион нафарга етказиш чоралари кўрилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Андижон вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 40 триллион сўм ажратилади.

Тўртинчи йўналиш инвестиция ва экспорт салоҳиятини янги босқичга олиб чиқиш билан боғлиқ.

Сўнгги беш йилда амалга оширилган самарали ислохотлар натижасини Андижон вилоятининг тадбиркорлари мисолида кўришимиз мумкин.

Бежиз Андижонни “Тадбиркорлар юрти” деб аташмайди. 2020 йил якуни билан Андижон вилояти “Тадбиркорлар ва инвесторлар учун ишбилармонлик муҳити” бўйича республикада энг яхши кўрсаткичга эга бўлгани ҳамда сўнгги беш йилда 15 мингдан зиёд янги тадбиркорлар синфи шаклланиши фикримизнинг яққол далилидир.

Шу мақсадда, катта натижаларга эришган андижонлик ишбилармонлар иштирокида “Тадбиркорлар кенгаши” ташкил этилади. Кенгаш вилоятда бу соҳадаги муаммо ва таклифларни тизимлаштириб, кўриб чиқиш учун вилоят ҳокимига киритади.

Шунингдек, ушбу Кенгаш Россия, Қозоғистон ва бошқа давлатлардаги шу каби тузилмалар билан доимий алоқалар ўрнатиб, улар иштирокида ҳар йили “Ҳудудлараро тадбиркорлар форуми” ўтказилиши йўлга қўйилади.

Андижон вилоятида инвестиция ва экспорт йўналишларида янги тизим жорий қиламиз.

Мисол учун, Марҳамат туманида қурилиш материаллари, тўқимачилик, ипакчилик, чарм-пойабзал ва бошқа тармоқларни ривожлантириш учун етарли имкониятлар мавжуд. Шунинг учун, туман ҳокимининг инвестициялар ва ташқи савдо масалалари бўйича ўринбосари қошида истикболли лойиҳаларни ишлаб чикувчи “Лойиҳа гуруҳи” ва кичик геология экспедицияси ташкил этилади.

Таҳлиллар натижаларидан келиб чиқиб, “Лойиҳа гуруҳи” томонидан лойиҳалар тайёрланади ҳамда ушбу туманнинг тадбиркорлари иштироқида ташкил қилинадиган “Холдинг компанияси” томонидан амалга оширилиши таъминланади.

Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси мазкур лойиҳаларнинг 30 фоизгача қисмини молиялаштиради.

Ушбу янги тизимни самарали йўлга қўйиш учун Жамғарма ҳар бир туманга йилига ўртача 15 миллион долларлик маблағлар ажратади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда вилоятда 8 миллиард доллардан зиёд 4,5 мингта инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Вилоят саноатининг етакчи соҳаси ҳисобланган тўқимачилик тармоғида қиймати 3 миллиард долларлик 1 минг 300 та лойиҳа ишга туширилиб, 90 мингта доимий иш ўрни ташкил этилади.

Бунинг натижасида экспорт ҳажми тўрт баробар оширилиб, йилига ҳозирги 430 миллион доллардан 1,7 миллиард долларга етказилади.

Мисол учун, Пахтаобод туманида 55 гектар майдонда “Андижон Текстил” индустриал зонаси ташкил этилиши натижасида умумий қиймати 90 миллион долларлик 35 та лойиҳа амалга оширилади.

Бундай натижага қурилиш материаллари, электротехника, чарм-пойабзал, фармацевтика ва озик-овқат саноатларини ривожлантириш орқали ҳам эришиш мумкин. Хусусан, цемент,

оҳактош, пардозбоп тошлар, қурилиш тоши ва бошқа турдаги мавжуд хомашё захираларидан самарали фойдаланган ҳолда, қурилиш материаллари саноатида 1,2 миллиард долларлик 565 та катта-кичик лойиҳа амалга оширилиб, 15 мингта доимий иш ўрни ташкил этилади.

Масалан, Булокбоши туманида 250 миллион долларлик хорижий инвестициялар ҳисобидан қурилиш материаллари кластери ишга туширилиб, 1 минг 200 та янги иш ўрни яратилади.

Натижада қўшимча 100 миллион долларлик импортни қисқартириш ва 50 миллион долларлик экспорт имкониятлари яратилади.

“Андижон-фарм” эркин иқтисодий зонаси имкониятларини кенгайтириш орқали фармацевтика соҳасида 125 миллион долларлик 98 та лойиҳа амалга оширилиб, 3,5 мингта доимий иш ўрни ташкил этилади. Натижада вилоятда ишлаб чиқарилиши ўзлаштирилган дори воситалари сони ҳозирги 147 тадан 300 тага етказилади.

Чарм-пойабзал саноатида 230 миллион доллар инвестиция ҳисобидан 10 минг иш ўринли 80 та лойиҳа ишга туширилади. Ишлаб чиқариш ва экспорт ҳажмлари олти баробар оширилади.

Мисол учун, Қўрғонтепа туманида умумий қиймати 20 миллион долларлик гайёр чарм-пойабзал маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳаси ҳисобидан 1,2 мингта доимий иш ўрни яратилади.

Андижон ва Ҳонобод шаҳарлари ҳамда Олтинқўл туманларида электротехника саноатида 170 миллион долларлик 181 та лойиҳа амалга оширилиб, 4 мингта янги иш ўрни ташкил этилади ва йиллик 30 миллион долларлик экспорт имкониятлари яратилади.

Озиқ-овқат саноати бўйича 250 та лойиҳа амалга оширилиб, 400 миллион доллар инвестиция ўзлаштирилади ва

8 мингта иш ўрни яратилади. Хусусан, Избоскан, Мархамат, Булокбоши, Улуғнор, Олтинкўл, Балиқчи, Бўстон туманлари ва Хонобод шаҳрида озик-овқат саноати йўналишида 11 та саноат кластерлари ташкил қилиниб, юқори қўшилган қийматли тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқариш қувватлари яратилади.

Вилоятда автомобилсозлик соҳасида кичик бизнес билан кооперация алоқаларини мустаҳкамлаб, маҳаллийлаштиришни кескин кенгайтиришга катта имконият мавжуд.

Мисол учун, 2020 йилда автомобилсозлик учун бутловчи қисмлар импорти 1 миллиард долларни ташкил этган. Шунинг учун, мавжуд моделларни маҳаллийлаштириш даражасини ошириш мақсадида 100 миллион долларлик 85 та лойиҳа доирасида 1 минг 200 турдаги бутловчи қисмларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилиб, маҳаллийлаштириш даражаси 65 фоизга етказилади.

Вилоят экспорти тўрт баробар оширилиб, йиллик 2,5 миллиард долларга етказилади. Бунда экспорт таркибида тайёр ва ярим тайёр маҳсулотлар улуши 42 фоиздан 76 фоизга етказилади.

Вилоят экспортининг қарийб 70 фоизини ташкил этадиган тўқимачилик маҳсулотлари экспортига алоҳида эътибор берилади. Бунинг учун қўшилган қиймати юқори бўлган тайёр тўқимачилик маҳсулотлари экспортида валюта тушумини таъминлашда экспортчиларга энгилликлар берилади.

Андижон вилоятининг экспортчилари ишбилармонлиги, улкан тажриба ва кўникамага эга эканлигини инобатга олиб, Экспортни рағбатлантириш агентлиги томонидан “Экспортчилар мактаби” ташкил этилади. Ушбу мактабда маркетинг тадқиқотлари, янги ташки бозорларга чиқиш стратегияси, халқаро стандартлар ва бошқа ташки савдога оид қоидалар таҳлил қилинган ҳолда, тадбиркорларга экспорт фаолиятини бошлашга ва кенгайтиришга кўмаклашилади.

Бундан ташқари, Европа ва бошқа ривожланган давлатлар бозорларига чиқиш учун сертификатлаштириш органларининг халқаро аккредитациядан ўтиш билан боғлиқ харажатларини Экспортни рағбатлантириш агентлиги томонидан қоплаб бериш тизими жорий этилади.

Шунингдек, қўшни Қирғизистон билан чегарадош Пахтаобод, Хонобод ва Мархамат туманларида тайёр тикув-трикотаж, чарм ва бошқа маҳсулотларни экспорт қилишга ихтисослашган “Такс Фри” тизими асосида савдо мажмуаси ташкил этилади.

Ўзбекистон–Қирғизистон–Хитой транспорт коридорида жойлашган “Андижон логистика маркази” фойдаланишга топширилади. Бу эса, ўз навбатида, чегарадош давлат – Қирғизистонга экспорт ҳажмларини икки баробарга ошириб, 600 миллион долларга етказиш имконини беради.

Бешинчи йўналиш – кишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан унумли фойдаланиш орқали 80 мингта янги иш ўрни яратилади.

Аввало, 10 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари қисқартирилиб, аҳолига очик танлов асосида, ўртача 10–20 сотихдан узок муддатли ижарага берилади. Натижада 30 минг аҳоли иш билан банд бўлади.

Янги ўзлаштириладиган 9 минг гектар майдон мева-сабзавот, доривор ва озука экинларини етиштириш учун кластерларга танлов асосида ажратилади ва бу 10 минг аҳолини банд қилиш имконини беради.

Бунда, электр тармоғини тортиш ва қудуқ қазииш харажатларининг 50 фоизи бюджетдан қоплаб берилади.

Иккинчидан, туманларнинг тупроқ-иклим шароити, сув таъминотидан келиб чиқиб, 15 минг гектарда интенсив боғ ва тоқзор барпо этилади ҳамда қўшимча 30 мингта яқин иш ўринлари яратилади. Хусусан, Асака, Булоқбоши, Жалақудуқда узум-

чилик кластерлари ташкил этилиб, 9 минг гектарда тоқзор барпо қилинади.

Кластер корхоналарига қулай шарт ва муддатларда кредит ажратиш, уларнинг харажатларини қоплаб бериш механизмлари яратилади. Шунингдек, янги боғ ва тоқзорлар учун ер солиғини тўлаш бўйича имтиёзли давр уч йилдан беш йилга узайтирилади.

Андижон, Асака, Жалақудук, Марҳамат, Олтинқўл, Хўжаобод ва Қўрғонтепа туманларида минг гектар майдонда замонавий иссиқхоналар ишга туширилади. Бунда муқобил энергия харажатларининг бир қисми бюджетдан қоплаб берилади.

Ўрмон ерларидан самарали фойдаланган ҳолда, 500 гектар майдонда вилоят иқлимга мос 13 турдаги доривор ўсимликлар плантациялари ташкил этилади.

Бунда сув чиқариш учун қудук казиш ва насос станциясини қуриш харажатлари ҳам субсидия ҳисобидан қоплаб берилади. Қўшилган қиймат яратиш мақсадида Андижон туманида халқаро молия ташкилотларининг 45 миллион доллар маблағи жалб қилиниб, 410 минг тонна қувватга эга бўлган йирик агрологистика маркази ишга туширилади.

Шунингдек, Жалақудук ва Хўжаобод туманларида 10 миллион доллар сармоя эвазига логистика марказлари ташкил этилиб, қўшни Қирғизистон билан озиқ-овқат ва товарларни айрибошлаш имкони яратилади.

Учинчидан, 22 минг хонадонда енгил конструкцияли иссиқхоналар қуриб берилади. Шунингдек, “Булоқбоши тажрибаси” асосида 145 минг хонадонда 2,5 минг гектар узумзор барпо этилади.

Аҳоли томорқалари сув таъминотини яхшилаш орқали 5 мингдан ортиқ аҳоли бандлиги таъминланади.

Масалан, Марҳамат, Улуғнор ва Бўстон туманларида 60 та катта ҳажмдаги қудуқлар қазилиб, 2,5 минг хонадон томорқасининг сув таъминоти яхшиланади.

Тўртинчидан, янги ўзлаштириладиган ерлар ҳамда Қўрғонтепа, Жалақудуқ ва Улуғнорда пахта ва ғалла майдонларини қискартириш ҳисобидан озуқа экинлари майдони 6,5 минг гектарга кенгайтирилади.

Бундан ташқари, ҳар бир туманда йилига икки мингта хонадонга 100 бошдан, беш йилда жами 14 миллион бош парранда тарқатилиб, аҳолининг даромади оширилади.

Шунингдек, 6 та балиқчилик кластерлари ташкил этилиб, 2,5 минг гектар сув ҳавзаларидаги ҳосилдорлик 4–5 баробар оширилади.

Бешинчидан, 84 минг гектар майдоннинг сув таъминоти, 8 минг гектарнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 125 минг гектарда сувни тежайдиган технологияларни жорий қилиш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

Шунингдек, сув ҳўжалиги иншоотларини таъмирлаш ва қайта тиклаш учун 21 миллион доллар маблағ жалб қилинади.

Навбатдаги устувор йўналиш – барча босқичдаги таълим сифатини тубдан яхшилашдан иборат.

Вилоятда келгуси беш йилда 1 минг 100 та давлат, давлат-хусусий шериклик ва оилавий боғчалар ташкил этиш натижасида мактабгача таълим камрови 69 фоиздан 78 фоизга етказилади.

Келгуси беш йилда 33 та янги мактаб қурилиб, 145 таси реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Шунингдек, 2010 йилда тугатиб юборилган Андижон давлат чет тиллар институти қайта ташкил этилади. Бундан ташқари, вилоятда яна 4 та хусусий олий таълим муассасаси ташкил этилади. Натижада олий таълим камрови 23 фоиздан 50 фоизга ошади.

Давлат-хусусий шериклик асосида 7 минг ўринли 16 та талабалар турар жойлари барпо этилади.

Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш борасида ҳам бир катор ишлар амалга оширилади. Жумладан, бюджет маблағлари ҳисобидан Андижон шаҳар, Андижон, Марҳамат туманларида “Маданият марказлари” қайта таъмирланади. Бўстон туманида замонавий “Ёшлар маркази” қурилиб, фойдаланишга топширилади.

Келгуси беш йилда вилоятдаги 23 та спорт таълим муассасаларида қурилиш, таъмирлаш ва жиҳозлаш ишлари амалга оширилади.

Қадрли ватандошлар!

Шиддат билан ўзгариб бораётган замон, яқин беш йиллик учун мўлжаллаган режаларимизнинг микёси ва қўлами ҳар бир соат, ҳар бир кундан юксак унум билан фойдаланишни тақозо этади.

Биз бугун қандай ислохотларни, қандай ўзгаришлар, қандай янги лойиҳаларни режалаштираётган бўлмайлик, уларнинг барча-барчаси ягона ва улуғ бир мақсадга қаратилган. У ҳам бўлса, инсон қадрини улуғлаш, инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлаш, халқимиз учун муносиб турмуш шароитини яратиб бериш, бир сўз билан айтганда, эл дуосини олиб, уни рози қилишдан иборат.

Бу борада буюк бобомиз Бобур Мирзонинг: **“Бори элга яхшилиқ қилғил”**, деган ҳикматли даъвати биз учун албатта дастуриламал бўлади.

Ҳаммамиз яхши тушунамизки, бундай улуғ мақсадларга ўз-ўзидан, қуруқ ва баландпарвоз гаплар билан эришиб бўлмайди. Бундай юксак марраларни фақат тинимсиз изланиш, ҳалол ва фидокорона меҳнат билан қўлга киритиш мумкин.

Мен бугунги режаларимизда белгиланган устувор мақсад ва вазифаларни амалга оширишда бутун халқимиз като-

рида, меҳнаткаш ва олижаноб Андижон элига ишонаман ва таянаман.

Кўп йиллик кузатувларим ва тажрибамдан келиб чикиб, айтмоқчиманки, шахсан мен Андижон – бутун Ўзбекистоннинг энг баланд ўсиш нуктаси бўлишига ишонаман.

Сўзимнинг якунида барчангизнинг ишларингизга омад, хонадонларингизга тинчлик-хотиржамлик, файзу барака тилайман.

Мард ва танти Андижон эли ҳамиша омон бўлсин.

Соғ-саломат бўлинглар!

Катта раҳмат сизларга!

*Андижон тумани,
2021 йил 29 сентябрь*

**ЧЎЛДА ВАТАН ЯРАТАЁТГАН
МАРДИ МАЙДОН ИНСОНЛАР
УЧУН МУНОСИБ ТУРМУШ
ШАРОИТИ ЯРАТАМИЗ**

*(Сирдарё вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Аввало, мана шу гўзал ва саховатли Сирдарё заминидан сиз, азиз ватандошларим билан соғ-омон кўришиб, яхши кайфиятда учрашиб турганимдан бахтиёрман.

Мен ҳар гал Сирдарёга келганимда, улуғ мутафаккир бобомиз Алишер Навоийнинг қаҳрамонларини ҳаётда кўргандай бўламан.

Вилоятнинг бир томонига қарасак – Гулистон, Бахт, яна бир тарафида – Меҳнатобод, бир томонида – Ширин шаҳри ва элу юртга нур улашаётган Фарҳод ГЭСини кўрамиз. Ҳазрат Навоийнинг эзгу идеалларига ғоятда мос бўлган бундай гўзал номлар замирида теран маъно мужассам.

Буюк аждодимизнинг **“Меҳнат ўтидан ёруғдир ҳар тараф кошонамиз”**, деган ажойиб сатрлари бор. Бу сўзлар шу табаррук заминда томир отиб – палак ёзиб, чўлда бўстон яратаётган марди майдон инсонлар шаънига айтилган, десак, айти ҳақиқат бўлади.

Мен Сирдарё ахлидаги куч-гайратни, ҳаётга, келажакка бўлган ишончни кўриб, ҳар сафар калбим тоғдек кўтарилади, сизлардаги азму шижоатдан ўзим учун катта маънавий қувват оламан.

Қадрли юртдошлар!

Ҳаммамизга яхши маълум, Сирдарё воҳасининг тарихи неча минг йиллар қаърига бориб такалади. Бу ўлкада милоддан олдинги III–II асрлардаёқ ўзига хос маданият ва цивилизация мавжуд бўлгани ҳам фикримизни тасдиқлайди.

Буюк ипак йўлининг асосий тармоғи ўтган бу заминда не-не улуғ зотларнинг излари қолган. XV асрда машҳур темурийзода

хукмдорлар – Шохрух ва Улуғбек Мирзолар Мирзачўлга сув чикарганини сизлар яхши биласизлар.

Аждодларимизнинг ана шундай ишларини давом эттириб, вилоят тараккиётига бскиёс ҳисса кўшган Усмон Юсупов, Шароф Рашидов сингари атокли давлат арбобларининг хотирасини бугун миннатдорлик билан эслашимиз табиийдир.

Мирзачўлни ўзлаштиришда ўзини аямасдан меҳнат қилган Собиржон Сиддиков, Акоп Саркисов, Юсуф Хўжабеков, Қўзибоқар Синдоров, Худоёр Латипов, Элчи Абдусаломов, Шарофат Бозорова, Назира Йўлдошева сингари ўнлаб машҳур чўлқуварларнинг номларини ҳам эҳтиром билан ёдга оламиз.

Якин ўтмишда халқимиз ўзининг фидокорона меҳнати билан куш учса – қаноти, одам юрса – оёғи куядиган бу дашту чўлларда янги ҳаёт ва маданият яратгани, ҳеч шубҳасиз, юксак жасорат намунасидир.

Бу ўринда ўзининг самарали меҳнати ва ибратли фаолияти билан эл-юрт ҳурматини қозониб, вилоятнинг бугунги тараккиёти, унинг шон-шуҳрати ва обрўсига муносиб ҳисса кўшиб келаётган Қўзибой Ўроков, Анвар Қурбонов, Мирзааҳмад Шоимов, Солижон Қудратов каби ҳурматли фахрийларимиз;

Муҳсин Ҳожиев, Қозокбой Йўлдошев, Ҳабиб Кушиев, Равшан Маҳмудов, Инобат Ширинова, Ўғилой Эрбўтаева, Абдувоит Фозилов сингари таникли олимлар ва жонқуяр муаллимлар;

Ҳаётхон Орғикбоева, Норинисо Қосимова, Анвар Тоғаев, Алиқул Хонимкулов, Али Носирли, Иброҳим Қосимов, Фарҳод Ўринов, Шариф Жумаев, Асатилла Холиков, Озода Абдуллаева каби истеъдодли шоир ва адибларимиз, эл севган санъаткорлар;

Лазизбек Тўлкинов, Фарангиз Абдунабиева, Сафина Саъдуллаева, Шаҳбоз Холмирзаев, Сервер Ибрагимов, Отабек Қўчқоров сингари юртимиз доврўғини таратаётган спортчилар;

Ўткир Тожибоев, Максудбек Сирожиддинов, Сайфиддин Ҳайитбоев, Исломжон Холматов, Саид Галимов, Ситора Наимжонова, Баходир Қўшиев каби турли соҳаларда тенгдошларига ибрат ва намуна бўлиб келаётган фаол ёшларимиз номларини алоҳида таъкидлаб ўтамыз.

Мана шундай қаҳрамон инсонлар юрти бўлган Сирдарё вилоятининг ташкил топганига 2023 йилда 60 йил тўлади. Шу муносабат билан мамлакатимиз иктисодий-ижтимоий, маданий ҳаётида тутган муҳим ўрнини инobatга олиб, Сирдарё вилоятининг 60 йиллик тўйини муносиб нишонласак, ўйлайманки, ҳар жиҳатдан адолатли иш бўлади.

Барчамизга аёнки, ўз тарихини унутмаган, аждодлари хотирасини эъзозлаб яшайдиган халқ ҳеч қачон кам бўлмайди.

Хабарингиз бор, биз Гулистон шаҳрида Ўзбекистон халқ шоираси Ҳалима Худойбердиева номидаги ижод мактабини ташкил этдик. Бу даргоҳда бугун Ҳалима опанинг ўнлаб издошлари таълим олмоқда, замонавий билимларни эгалламоқда.

Ўз вақтида Ҳалима Худойбердиева катори кўплаб истеъдодли ижодкорларга устозлик қилган Ўзбекистон халқ шоири Тўра Сулаймон Сирдарёнинг фидойи фарзанди, ҳақиқий куйчиси эди. Нафақат Сирдарёда, балки бутун мамлакатимизда бу ажойиб инсоннинг номини эшитмаган одам, унинг дилбар шеърлари ва кўшиқлари кириб бормаган хонадон йўқ, десак, айни ҳақиқат бўлади.

Бу улкан ижодкорнинг адабий меросини чуқур ўрганиш, ёш авлодимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларнинг маънавий оламини юксалтириш учун Мирзаобод туманидаги Тўра Сулаймон яшаб ижод қилган хонадонда шоирнинг уй-музейини ташкил қилсак, эл-юртимиз, адабий жамоатчилигимиз бу тақлифни кўллаб-қувватлайди, деб ишонаман.

Хабарингиз бор, юртимизда халқ оғзаки ижодиётининг ноёб дурдонаси бўлган бахшичилик санъатини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. Термиз ва Нукус

шаҳарларида ўтказилган фестиваллар бу борада муҳим аҳамият касб этди.

Сирдарё воҳаси ўзининг Акрам булбул, Ҳамроқул бахши, Гулмурод бахши, Саидахмад бахши каби ижодкорлари билан шуҳрат қозонган ва бу анъаналар бугун ҳам давом этмоқда. Шу ўринда кўнглимдаги бир фикрни сизлар билан ўртоқлашмоқчиман: навбатдаги халқаро бахшичилик фестивалини Гулистон шаҳрида ўтказамиз, десак, сирдарёликлар мезбонлик қилишга тайёрми?

Азиз дўстлар!

Мамлакатимизда барча соҳаларни тубдан ислоҳ қилиш, инсонни кадрлаш ва халқимиз ҳаётини яхшилаш бўйича амалга оширилаётган ишлар натижасида бошқа ҳудудлар катори Сирдарё вилоятида ҳам сезиларли ўзгаришлар юз бермоқда. Хусусан, ўтган беш йилда вилоятда маҳаллий саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш ҳажмлари қарийб икки баробар ошган.

Вилоятга жалб қилинган сармоялар ҳажми 3,5 баробар, тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар эса 9 баробар ўсган.

Умуман, Сирдарёда бу каби ўзгаришлар кўп, бунга барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз. Шунинг учун, бугун эришилган натижалар ҳақида камроқ гапириб, кўпроқ мавжуд муаммоларни ҳал этиш ва халқимизни рози қилиш, улар учун муносиб турмуш шароитини яратиш тўғрисида фикрлашиб олсак, мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман.

Бугунги кунда вилоятда 40 минг нафар аҳоли ишсиз. Бунга кўшимча равишда ҳар йили меҳнат бозорига 15 минг нафар йигит-қиз кириб келмоқда. 30 минг оила доимий даромад манбаига эга эмас. Ваҳоланки, Сирдарёда қишлоқ хўжалиги, саноат, транспорт-логистика ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги имкониятлар тўлиқ ишга солинса, ишсизлик деган муаммо умуман қолмайди.

Соғлиқни сақлаш тизимидаги ислохотларнинг янги даври Сирдарёдан бошланганидан хабарингиз бор.

“Хонадонбай” ўтказилган хатловлар натижасида вилоятда 282 минг нафар аҳолида сурункали касалликлар аниқланди. Шундан 25 минг нафар аҳолида – юрак-қон томир, 17 мингида – эндокрин, 28 мингида – нафас йўллари, 20 мингида – ошқозоничак, 21 минг нафарида буйрак билан боғлиқ сурункали касалликлар бор.

Бугунги кунда вилоятдаги энг долзарб масалалардан бири – 5 мингдан зиёд оила уй-жойга мухтож. Ҳар йили улар сафига яна минглаб янги оилалар қўшилмоқда.

Шунингдек, 136 та маҳалладаги ичимлик суви таъминоти талаб даражасида эмас. Йўл-транспорт, канализация ва бошқа инфратузилмалар бўйича ҳам аҳолида кўплаб эътирозлар мавжуд.

Вилоятда 83 та мактаб қувватига нисбатан 1,5–2 баробар кўп юклама билан ишламоқда. 8 та маҳаллада боғча умуман йўқ.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Мазкур масалаларни ҳисобга олган ҳолда, биз Сирдарёни барча соҳалар бўйича жадал ривожлантириш ва аҳоли ҳаётини яхшилаш мақсадида беш йиллик дастур лойиҳасини тайёрладик.

Биринчи йўналиш – қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини икки баробар ошириш чоралари кўрилади.

Яхши биласизлар, оборотдан чиққан ерларни ўзлаштириш тажрибаси бундан икки йил олдин Сирдарёдан бошланган бўлиб, бугунги кунга қадар 17 минг гектар майдон қайта ўзлаштирилди.

Аввало, келгуси беш йилда вилоятда яна 34 минг гектар майдон ўзлаштирилиб, мева-сабзавотчилик ва чорвачилик учун танлов асосида ажратиб берилади ва 30 минг нафар аҳоли банд бўлади.

Масалан, Мирзаободда 12 минг гектар, Сардобада 6,5 минг гектар, Ховос туманида 8 минг 700 гектар қўшимча ер майдонлари фойдаланишга киритилади. Бунинг учун электр тортиш ва қудук қазиш харажатларининг 50 фоизи коплаб берилади.

Сирдарёда 286 минг гектар экин майдонининг 30 фоизи юкори даражада шўрланган. Бу кўрсаткични кескин пасайтириш бўйича хорижий экспертлар жалб этилади ва экин ерлар шўрланишини пасайтириш ва экинларни тўғри жойлаштириш дастури амалга оширилади.

Ерларнинг шўрланишини пасайтириш чораларини мустикал амалга оширган кластер ва фермерларни молиявий қўллаб-қувватлаш механизмлари жорий қилинади. Бунда тупрок таркибини лаборатория тахлилларидан ўтказиш харажатларининг 50 фоизи бюджетдан коплаб берилади.

Шунингдек, кишлок хўжалигида билим ва инновациялар миллий марказининг Сирдарё вилояти уруғчилик бўлими ташкил қилиниб, шўр ерларда юкори хосил берадиган янги ғалла, сабзавот ва озуқа навлари яратилади. Бунинг учун Ок олтин ва Боёвутда икки минг гектар майдон ажратилади. Гулистон, Сирдарё ва Сайхунободда минг гектарда сабзавот ва полиз уруғларини етиштириш полигони ташкил этилади.

Иккинчидан, 16 минг 200 гектар пахта ва ғалла майдонларини очик танлов асосида аҳолига бир гектаргача узок муддагга ижарага бериш орқали 35 мингга якин иш ўрни яратилади. Бу лойиҳаларни амалга ошириш учун “Лойиҳа офиси” ташкил этилиб, ҳар бир оилага йилига камида 5 минг доллар даромад олиш имкониятини берадиган тайёр бизнес лойиҳалари ишлаб чиқилади.

Мирзаобод ва Сардоба туманларида 10 минг гектар ғалладан бўшаган майдонда “Ок олтин тажрибаси” асосида такрорий экин сифатида ковун-тарвуз етиштириш йўлга қўйилади. Бу 15 мингга якин аҳолини даромад билан таъминлаш имконини беради.

Мирзаобод, Сирдарё ва Ховосда 12 минг гектар ерда токзорлар барпо этилади. Бунда Италия, Испания, Туркия каби мамлакатлардан инвесторлар жалб этилиб, Ховос туманида узумни

қайта ишлаш ва тайёр маҳсулотларни ишлаб чиқариш кластери ташкил этилади.

Шунингдек, Боёвут, Сардоба ва Ховосда икки минг гектар интенсив мевали боғ ва Мирзаободда шунча гектар қўшимча анорзор барпо этилади.

Анорни саралаш, кадоқлаш ҳамда уни қайта ишлаш лойиҳалари ишга туширилиши натижасида анор экспорти икки-уч баробар, қўшилган қиймат 2,5 баробар ортади.

Янги боғ ва тоқзорлар учун ер солиғини тўлаш бўйича имтиёзли давр уч йилдан беш йилга узайтирилади.

Боёвут, Сардоба, Мирзаобод, Сирдарё, Сайхунобод ва Ховос туманларида қайта ўзлаштирилдиган минг гектар майдонда замонавий иссиқхоналар ишга туширилиб, беш мингдан ортиқ иш ўрни яратилади. Бунда муқобил энергия харажатларининг бир қисми бюджетдан коплаб берилади.

Иссиқхоналарни ташкил қилишга уч йиллик имтиёзли давр билан 7 йил муддатга кредитлар ажратилади.

Вилоят экспорт салоҳиятини ошириш максатида қуввати 30 минг тонна бўлган 4 та йирик агрологистика маркази ва 35 минг тонна мева-сабзавотни қайта ишлайдиган қувватлар ишга туширилади.

Мисол учун, Сардоба ва Сирдарё туманларида кишлок хўжалиги маҳсулотларини йиғиш, саралаш, кадоқлаш ва экспортини амалга оширишга ихтисослашган иккита янги агрологистика маркази ишга туширилади. Натижада мева-сабзавот йиллик экспорти ҳажми 150 миллион долларга оширилади.

Учинчидан, вилоятда сув таъминоти оғир бўлган 43 та маҳаллада 450 га яқин кудук қазилиб, 6,5 минг оиланинг томоркасида даромад олиш имконияти яратилади.

Шунингдек, 2 минг 200 та хонадонда кичик ҳажмдаги иссиқхоналар куриб берилади.

Мирзаободдаги Дехқонобод, “Турғун Аҳмедов”, “Ок олтин” ва “Ойдин” маҳаллалари анор етиштириш ва юқори даромад

олиш билан танилган. Ушбу тажриба Боёвут ва Гулистондаги 5 минг хонадонда ҳам жорий қилинади. Бунинг учун, 275 минг туп анор кўчатлари аҳолига текин етказиб берилади.

Тўртинчидан, келгуси беш йилда қорамолчилик, эчкичилик, паррандачилик, баликчилик ва бошқа тармоқларни ривожлантириш бўйича киймати 7 триллион 670 миллиард сўм бўлган 390 та лойиҳа амалга оширилиб, 15 мингга яқин иш ўрни яратилади.

Ғалла майдонларини қисқартириш ҳамда фойдаланишга киритиладиган ерлар ҳисобига қўшимча 20 минг гектар майдон озуқа етиштириш учун ажратилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда 20 минг хонадонда 100 бошдан парранда тарқатилиб, жами икки миллион бош парранда боқиш йўлга қўйилади.

Баликчилик йўналишида 11 та кластер ташкил этилиб, 17 минг гектар сув хавзаларида ҳосилдорлик 100 минг тоннага етказилади, баликни қайта ишлаш қувватлари 1,5 баробар оширилади.

Шу билан бирга, Гулистон, Боёвут, Ховос туманларида 50 гектар майдонлар кооперация шаклида, аҳолига 3 сотихдан бўлиб берилади. Бу орқали 1 сотихдан йилига ўртача 3–4 тонна балик етиштириш йўлга қўйилиб, ҳар бир кооперация аъзоси учун йилига 10 минг долларгача даромад олиш имконияти яратилади.

Бешинчидан, 74 минг гектар майдоннинг сув таъминоти ва 36 минг гектарнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 111 минг гектарда сув гежайдиган технологияларни жорий этиш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

Мисол учун, Боёвут ва Мирзаобод туманларидан оқиб ўтувчи “К-1” каналининг 21 километри реконструкция қилиниб, 7,5 минг гектар экин майдонининг сув таъминоти яхшиланади.

“Шўрўзак” коллекторини реконструкция қилиш натижасида Сирдарё, Сайхунобод ва Гулистон туманларидаги зах сувлар кетказилиб, 12 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланади.

Иккинчи йўналиш – вилоятда ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш, инвестиция ва экспорт ҳажмини оширишга алоҳида эътибор қаратилади.

Сирдарё вилояти мамлакатимизнинг шарқий, марказий ва ғарбий вилоятларини боғловчи кўприк бўлиши билан бир қаторда, қўшни давлатлар ўртасида транзит юк ташиш бўйича ҳам катта салоҳиятга эга.

Вилоятда саноат тармоқларини ривожлантириш орқали ишсизликни бартараф этиш ҳамда юқори қўшилган қийматли маҳсулотларни ишлаб чиқариш учун етарли имкониятлар мавжуд. Шунинг учун, энг аввало, тадбиркорларга барча зарур шароитларни яратиб бериб, уларни доим қўллаб-қувватлашимиз лозим.

Ҳар бир туманда “Лойиҳа гуруҳи” ҳамда уларни молиялаштирувчи Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси иштирокидаги “Холдинг компанияси” ташкил этилади. Ушбу гуруҳ ҳар бир туманнинг ўсиш нукталарини белгилаб, аниқ лойиҳаларни ўз ичига олган беш йиллик стратегияни ишлаб чиқади.

Мазкур стратегияда:

– тадбиркорликни ҳар бир туман микёсида қўллаб-қувватлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш ҳамда бизнес инкубаторлар ташкил қилган ҳолда, уларнинг тадбиркорлик саводхонлигини мунтазам равишда ошириб бориш;

– шаҳар ва туманларни инвестицион тоифаларга ажраган ҳолда, алоҳида ёндашув асосида фискал сиёсат, имтиёз ва преференцияларни қўллаш амалиётини жорий қилиш;

– туман ва шаҳарларда транспорт-логистика тизими ва инфратузилмани ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади.

Ушбу гуруҳ томонидан туманлар саноатининг “драйвер” соҳалари бўйича танлаб олинган лойиҳаларни амалга оширишда лойиҳа қийматининг 30 фоизидан кам бўлмаган қисми молиялаштирилади.

Вилоятнинг ҳар бир туманидаги 100 нафар тадбиркор ҳар йили аниқ мезонлар асосида танлаб олиниб, фаолиятини доимий равишда қўллаб-қувватлаш орқали уларни халқаро миқёсда рақобатбардош бўлган локомотив тадбиркорларга айлантирамиз.

Мирзаобод тумани мисолида ушбу тизим қандай ташкил этилишига тўхталиб ўтсам.

Тузилган “Лойиҳа гуруҳи” туманнинг ер ости ва ер усти имкониятларини ўрганиб, мавжуд ресурслардан келиб чиққан ҳолда, электротехника саноати бўйича янги лойиҳа таклифларини ишлаб чиқади.

Маъкур лойиҳалар туман бўйича танлаб олинган илғор тадбиркорларга таклиф қилиниб, “Холдинг компанияси” томонидан шу лойиҳаларни шерикчилик асосида амалга ошириш учун 50 миллион доллар ажратилади.

Хитойлик инвесторларнинг вилоятга қизиқишлари катта. Энди Хитойдаги элчихонамиз ҳамда Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигининг Хитойдаги ваколатхонаси Сирдарёга бириктирилади.

Шу билан бирга, саноати паст ривожланган Оқ олтин, Ховос, Боёвут, Сардоба ва Гулистон туманлари тўлиқ “индустриал зона”ларга айлантирилади.

Ўзимизда ишлаб чиқарилмайдиган, фақат ўз саноати эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган асбоб-ускуна, бутловчи ва эҳтиёт қисмлар учун божхона божларини тўлашдан уч йилга озод қилинади.

Умуман олганда, вилоятда “драйвер” бўлган энергетика, кимё, тўқимачилик, қурилиш материаллари, фармацевтика ва бошқа тармоқларда келгуси беш йилда 5 миллиард долларлик

2 мингта инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, 60 мингта доимий иш ўрни яратилади. Жумладан, энергетика соҳасида 2,4 миллиард долларлик лойиҳалар доирасида қуввати 3 минг 220 мегаватт бўлган электр станциялари барпо этилади.

Мисол учун, Саудия Арабистонининг “Аква Паур” корхонасининг бир миллиард доллар инвестицияси ҳисобидан 1,5 минг мегаваттли электр станцияси ишга туширилиб, аҳоли ва корхоналар узлуксиз электр энергияси билан таъминланади.

Кимё саноатида келгуси беш йилда қиймати 600 миллион долларлик 38 та лойиҳа амалга оширилиб, 5 мингта янги иш ўрни ташкил этилиши натижасида йилига 200 миллион долларлик импорт ўрнини босадиган ва экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Мисол учун, Сирдарё туманида 40 гектар майдонда полимер маҳсулотларни ишлаб чиқариш “технопарки” ташкил этилиб, 350 миллион долларлик 8 та йирик лойиҳа амалга оширилади ва 2 мингта янги иш ўрни яратилади. Шунингдек, технопаркда жаҳонга машхур ва маҳаллий брендлар билан кооперация алоқалари ўрнатилади.

Яна бир “драйвер” – тўқимачилик саноатида 800 миллион долларлик инвестициялар ҳисобидан 90 та лойиҳа ишга туширилиб, 20 мингта янги иш ўрни яратилади. Натижада ип калавани қайта ишлаш даражаси ҳозирги 38 фоиздан – 75 фоизгача оширилиб, экспорт ҳажми 200 миллион долларга етказилади.

Боёвут, Гулистон ва Мирзаобод туманларида 300 миллион долларлик тайёр тикув-трикотаж, чойшаб ва кийим-кечак ишлаб чиқариш лойиҳалари амалга оширилиши натижасида 2 мингта янги иш ўрни ташкил этилиб, йилига қўшимча 80 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилиш имконияти яратилади.

Қурилиш материаллари саноатида Сирдарё, Сайхунобод туманлари, Ширин ва Янгиер шаҳарларида 250 миллион долларлик 210 та лойиҳа амалга оширилиб, 6 мингта доимий иш ўрни

яратилади ва 100 миллион долларлик импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Хусусан, Ховос тумани қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга ихтисослашиб, 20 гектар майдонда “маҳсус саноат зона”-си ташкил этилади. Бу ерда қиймати 110 миллион долларлик 30 та лойиҳа амалга оширилиб, МДФ панеллар, лак-бўёқлар, гипсокартон ва бошқа юқори қўшилган қийматли тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Озиқ-овқат саноатида 180 миллион долларлик инвестициялар ўзлаштирилиб, 200 та лойиҳа ишга туширилади ҳамда 3,5 мингта янги иш ўрни яратилади. Натижада вилоятда мевасабзавотни қайта ишлаш даражаси 40 фоизга етади.

Экспорт икки баробар оширилиб, 150 миллион долларга олиб чиқилади. Фармацевтика соҳасида “Сирдарё-фарм” эркин иқтисодий зонасида 170 миллион долларлик 25 та лойиҳа амалга оширилиб, 3 мингта доимий иш ўрни ташкил этилади.

Натижада 55 миллион долларлик импорт ўрнини босадиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилади ҳамда дори воситалари сони ҳозирги 48 тадан – 100 тага етказилади.

Шунингдек, вилоятда саноатнинг бошқа тармоқларида 1 миллиард доллардан зиёд 14 та йирик лойиҳа ишга туширилиб, 15 мингта янги иш ўрни яратилади.

Мисол учун, Ширин шаҳрида Жанубий Корейнинг 60 миллион долларлик инвестицияси ҳисобидан кишлоқ хўжалиги машиналари ва кичик механизациялаш учун ускуналар ишлаб чиқариш лойиҳаси амалга оширилиб, йилига 40 миллион долларлик техникалар ишлаб чиқарилади.

Чарм-пойабзал саноатида 150 миллион доллар инвестиция ҳисобидан 5 минг иш ўринли 30 та лойиҳа ишга туширилади. Ишлаб чиқариш ва экспорт ҳажми беш баробар оширилади. Жумладан, Сирдарё туманида 15 гектар майдонда умумий қиймати 40 миллион долларлик “Тайёр чарм маҳсулотлари ишлаб

чиқариш кластери” ташкил этилиб, 1,5 мингта доимий иш ўрни яратилади.

Келгуси беш йилда вилоят экспорти беш баробар ортиб, йилга 1 миллиард долларга, шундан саноат маҳсулотлари экспорти 600 миллион долларга етказилади.

Мисол учун, электротехника, қурилиш материаллари, чарм маҳсулотлари экспорти 3 баробардан – 8 баробаргача оширилади.

Шунингдек, аввал экспорт қилинмаган 40 дан ортиқ турдаги маҳсулотлар ташки бозорга чиқарилиб, тайёр маҳсулотларнинг экспортдаги улуши 36 фоиздан 56 фоизга етади.

Ок олтин туманида Қозоғистон корхоналари билан ҳамкорликда “Марказий Осиё” саноат-иктисодий зонаси ташкил этилиб, қўшимча 200 миллион долларлик экспорт қилиш имконияти яратилади.

Республикамизнинг жанубий ва марказий вилоятларида ишлаб чиқариладиган электротехника, тўқимачилик, чарм, қурилиш материаллари, озиқ-овқат ҳамда мева-сабзавот маҳсулотларини Россия ва қўшни давлатлар бозорларига етказиб бериш учун Мирзаобод туманида уларни сақлаш, тақсимлаш ва ташиш бўйича “йирик логистика хаби” ташкил этилади.

Экспортolni молиялаштириш тизимини янада такомиллаштириш мақсадида банкдан ташқари кредит ташкилотлари томонидан ҳам хизматлар кўрсатиш тизими йўлга қўйилади. Бунинг эвазига маҳаллий экспортчи корхоналарни айланма маблағлар билан тезкор таъминлаш ва қўшимча 100 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилишга имконият яратилади.

Электротехника саноати маҳсулотлари учун Европа Иттифоқи давлатларида талаб этиладиган стандарт ва сертификатлар жорий этиш харажатларини чекловларсиз коплаб бериш тизими жорий этилади. Натижада Германия, Польша, Венгрия, Латвия каби Европа мамлакатлари бозорларига тайёр маҳсулотлар экспорти 100 миллион долларга етказилади.

Умуман олганда, ушбу амалга ошириладиган ишлар натижа-сида келгуси беш йилда вилоятдаги экспортёрлар сони ўн баро-бар кўпайиб, 1,5 мингтага етади.

Учинчи йўналиш – келгуси беш йилда 60 мингдан зиёд янги иш ўринларини яратиш ва камбағалликни икки баробар қискар-тириш биз учун устувор вазифа бўлади.

Бунинг учун, авваламбор, ҳар бир маҳалла микёсида тадбир-корликни жадал ривожлантириш орқали 20 мингта янги иш ўрни яратилади. Бу ишларни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида 2,5 триллион сўм имтиёзли кредит ресурсларини ажратамиз.

Шу ўринда Сайхунобод тумани мисолида туманни ишсиз-лик ва камбағалликдан холи ҳудудга айлантириш бўйича янги “маҳаллабай” ишлаш тизимига тўхталиб ўтмоқчиман.

Тумандаги мавжуд 19 та маҳалланинг иккитаси “қизил” ва 14 таси “сарик” тоифага киради. Ҳозирги пайтда туманда 4 мингта меҳнатга лўқатли аҳоли иш билан таъминланмаган. Бунга қўшимча равишда ҳар йили 1,5 минг йигит-қиз меҳнат бо-зорига кириб келади. Шунингдек, туманда 92 та оила камбағал тоифага киритилган.

“Маҳаллабай” тизимини бевосита қуйи бўғинда жорий қи-лиш учун тумандаги маҳаллаларга бириктириладиган “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади. Улар маҳаллада тад-биркорликни ривожлантириш орқали камбағалликни қискар-тириш ва янги иш жойларини ташкил этиш бўйича тизимли ишларни ташкил этади.

Ушбу ёрдамчиларга маҳаллаларда оилавий тадбиркорлик кредитларини бериш, етакчи тадбиркорлар лойиҳаларини амал-га оширишда қўмаклашиш, эҳтиёжманд оилаларга субсидия-лар ажратиш ва уларни жамоат ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитиш бўйича молиявий инструментлар берилади.

Сайхунобод туманида 2 триллион сўмлик 141 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳисобидан 5 мингта иш ўрни таш-

кил этилади. Жумладан, туманда иккита янги кичик саноат зонасини ташкил этиш орқали 500 та; мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш хисобидан 1,5 мингта; қишлоқ хўжалигида 5 мингта, жумладан, пахта ва ғалладан қисқарган ерларни аҳолига бериш орқали 3 мингта; 70 та хизмат кўрсатиш шохобчаси, 40 та йўл бўйи сервис объектини қуриш орқали 900 та янги иш ўрни яратилади.

Ҳоким ёрдамчиларига амалий ёрдам бериш мақсадида иқтисодий идоралар ва тижорат банклари раҳбарлари бириктирилади. Туманда фаолият юритаётган Халқ банки, Агробанк ва Микрокредитбанк раҳбар ва ходимлари “пастга тушиб”, тадбиркорлар ва ўз миқозлари билан янги лойиҳалар устида “маҳаллабай” иш олиб борадилар.

Ишсизлик юқори бўлган иккита маҳаллада кооперация асосида аҳолини банд қилиш учун лидер тадбиркорларга 10 фоизлик кредитлар ажратиш орқали 500 дан ортик аҳолининг бандлиги таъминланади.

Ихтисослашувидан келиб чиқиб, 5 та маҳаллада иссиқхона, пазандачилик, сартарошлик, тикувчилик каби соҳалар бўйича касб-ҳунарга ўқитиш масканлари ташкил этилади.

Ушбу янги тизим вилоятнинг барча шаҳар ва туманларида жорий этилиши натижасида вилоятда бирорта ҳам ишсиз одам бўлмаслигини таъминлашимиз керак.

Шу билан бирга, келгуси беш йилда хизмат кўрсатиш соҳасида қиймати 335 миллион доллар бўлган 600 та лойиҳа амалга оширилиб, 8 мингдан зиёд янги иш ўрни яратилади.

Мирзаобод, Сайхунобод, Сардоба, Ок олтин, Сирдарё ва Ховос туманлари ҳудудидан ўтган 253 километр халқаро автомагистрал йўллари бўйида 43 гектар бўш турган ерларни аукционга чиқариш орқали, 100 та хизмат кўрсатиш объекти барпо этилиб, мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилади.

Мирзаобод туманида А-373 халқаро магистрал йўли бўйидаги 14 километр узунликдаги ҳудудда Оҳангарон туманининг пи-

лот концепцияси асосида комплекс хизмат кўрсатиш объектлари ташкил этилади.

Гулистон ва Янгиер шаҳарлари марказларида кўнгилочар кўчалар, колган барча туман ва шаҳар марказларида 9 та савдо ва кўнгилочар масканлар ташкил этилади.

Сирдарё тумани ва Тошкент вилояти чегарасида замонавий “Карвонсарой” мажмуаси ишга туширилиб, хунармандчилик маҳсулотлари бўйича савдо дўконлари, овқатланиш ва бошқа хизмат кўрсатиш объектлари фаолияти йўлга қўйилади.

Тўртинчи йўналиш – уй-жой куриш, йўл-транспорт ва муҳандислик инфратузилмасини ривожлантириш бўйича ҳам муҳим вазифалар амалга оширилади.

Аввало, келгуси беш йилда 10 минг хонадонли уй-жойлар курилади. Шундан 1,5 мингдан зиёд уй-жой кам таъминланган оилаларга ажратилиб, уларга ипотека кредити бўйича 60 миллиард сўмлик субсидиялар берилади. Жумладан, оғир турмуш шароитида яшаётган 800 нафар аёлга субсидия ажратилади, 450 нафарига бошланғич бадал пули тўлаб берилади, 120 нафари бепул уй-жой билан таъминланади.

Шунингдек, Гулистон шаҳрининг эски деҳкон бозори ўрнидаги 42 гектар майдонда “Гулистон сити” барпо этилади.

Бу ерда 1 минг 700 хонадонли 16 қаватли турар жойлар, умумтаълим ва бизнес мактаблари, иккита болалар боғчаси, замонавий клиника, маданият маркази ва меҳмонхона курилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда марказлашган ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 82 фоиздан 90 фоизга, канализация қамрови 14 фоиздан 40 фоизга етказилади.

Бунинг учун 1,8 триллион сўм эвазига, 428 километр ичимлик суви ва 57 километр канализация тармоғи, 118 та сув ва 7 та канализация иншоотлари барпо этилиб, 60 минг нафар аҳоли сув билан таъминланади, 106 минг нафар аҳолининг сув таъминоти яхшиланади.

Учинчидан, “Обод кишлок” ва Обод маҳалла” дастурлари доирасида келгуси беш йилда 110 та кишлок ва маҳаллада ободонлаштириш, ижтимоий объектлар, ички йўллар ва инфратузилмани таъмирлашга 1 триллион сўмдан зиёд маблағ ажратилади.

Бундан ташқари, кейинги уч йилда вилоятдаги 17 та кишлок инфратузилмасини яхшилаш ва ривожлантиришга 10 миллион доллар йўналтирилади.

Вилоятда электр энергияси таъминотини яхшилаш мақсадида келгуси беш йилда 5 минг километр паст ва юкори кучланишли тармоқлар, 1 минг 100 та трансформатор янгидан қурилади ва реконструкция қилинади. Натижада 420 мингдан ортиқ аҳоли яшайдиган масканлар обод қилинади.

Тўртинчидан, келгуси беш йилда 2,6 минг километр автомобиль йўллари ва кўчалар, 141 та кўприкни қуриш ва таъмирлаш ишлари бажарилади. Бунга 2 триллион сўмдан зиёд маблағ йўналтирилади.

Жамоат транспорти етиб бормаган 22 та аҳоли пунктига автобус катновлари йўлга қўйилади.

Вилоятни Тожикистон орқали Фарғона водийси билан боғлайдиган 4 та транзит автобус йўналишлари жорий этилади.

Бешинчи йўналиш – таълим соҳаси салоҳиятини мустаҳкамлашга қаратилган ислохотлар изчил давом эттирилади.

Вилоятда келгуси беш йилда **31 та** давлат ва давлат-хусусий шериклик асосида, **209 та** оилавий боғча ташкил этилади. Айникса, мактабгача таълим ташкилотлари мавжуд бўлмаган **8 та** маҳаллада **60 та** оилавий боғча очилади.

Мирзаобод, Ок олтин, Сардоба ва Ховос туманлари учун белгиланган ота-оналар тўлови миқдорини икки баробар пасайтириш бўйича берилган имтиёз 2025 йилгача узайтирилади.

Мактабгача таълим камрови **80 фоиздан 90 фоизга** етказилади.

Умуман, келгуси беш йилда ўрта мактабларни таъмирлаш ва реконструкция қилиш бўйича янги дастур қабул қилинади. Дастур доирасида мактаб биноларини қуриш, жиҳозлаш ва санитар талаблари илғор хорижий тажрибалар асосида қайта кўриб чиқилади.

Шунингдек, ўқувчиларнинг кун давомида вақтини мазмунли ўтказишларини назарда тутадиган алоҳида ўқув ва тўғараклар дастури ишлаб чиқилади.

Бунда Сирдарё вилояти намуна бўлади.

Бунинг учун Сирдарёдаги мактабларни таълим ва тарбия кластерига айлантирамиз. Бу ерда ўқувчилар таълим олиш билан бирга, спорт билан шуғулланиши, ахборот технологиялари ва замонавий касбларни, мусиқа ва санъатни ўрганиши учун барча шароитлар яратилади.

Ушбу янги тажрибани Гулистон ва Янгиер шаҳарлари, Боёвут, Мирзаобод, Оқ олтин, Сардоба, Сирдарё ва Ховос туманларида янги қуриладиган 22 та мактабда бошлаймиз.

Шунингдек, келгуси беш йилда сирдарёлик хотин-қизлар учун олийгоҳларга кириш давлат гранти уч баробар оширилади.

Олтинчи йўналиш – вилоятда аҳоли саломатлигини сақлаш бўйича кенг қўламли ишлар амалга оширилади.

Бунинг учун, аввало, бирламчи тизимни профилактикага қайта йўналтириш, скрининг текширувларини оммалаштириш устувор вазифа этиб белгиланади.

Барча туман ва шаҳар марказий поликлиникаларида онконазорат хоналари ташкил этилади. Онкологик касалликларни эрта аниқлаш учун 40 ёшдан ошган 310 минг нафар аҳоли ҳар йили скрининг текширувидан ўтказилади.

Шунингдек, аёллар ўртасида скрининг ўтказишни кенгайтириш учун мобил маммограф ажратилади.

Вилоятнинг 93 та тиббиёт муассасаси тўлиқ рақамлаштирилади ва республика марказлари билан телемедицина йўлга қўйилади.

Сирдарё, Оқ олтин ва Янгиерда 3 та туманлараро перинатал марказлар ташкил қилинади ва тўлик жиҳозланади.

Оқ олтин ва Сирдарё туманларида жароҳатлар ва ўткир кон томир касалликлари марказлари ташкил қилинади ҳамда гемодиализ хизмати йўлга қўйилади.

Шунингдек, ҳар йили 285 минг нафар бола ва 15 минг ҳомиладор аёл витаминлар билан бепул таъминланади.

Мамлакатимизда илк бор тиббий суғурта тизими Сирдарёда тажриба-синов тариқасида жорий қилинмоқда.

Бугунги кунда Сирдарёдаги 29 та давлат тиббиёт муассасалари томонидан аҳолига кафолатланган бепул тиббий хизматлар ва дори воситалари оилавий шифокор томонидан бериладиган йўлланма асосида тақдим этилмоқда.

Энг муҳими, эски, самарасиз молиялаштириш тизимидан воз кечилиб, вилоятда шифохоналар бажарган иши ва эришилган натижалар асосида “ҳар бир даволанган ҳолат” учун маблағ олмоқда.

Энди даволаш ишларига вилоятдаги хусусий клиникалар ҳам жалб этилади. Ушбу тизим 2023 йилдан бошлаб мамлакатимизнинг барча ҳудудларида ҳам жорий этилади. Келгуси йилда 6 та вилоят шифохонаси бирлаштирилади ва тиббиёт кластери ўз фаолиятини бошлайди.

Ушбу кластерга хорижий давлатларнинг энг илғор клиникалари ҳамкор сифатида жалб қилинади ҳамда барча мураккаб ва юқори технологик амалиётларни ўтказиш йўлга қўйилади.

Шунингдек, мамлакатимизда илк бор ташкил этилаётган ушбу кластер ва бошқа тиббиёт муассасаларини замонавий кадрлар билан таъминлаш мақсадида Гулистон тиббиёт коллежи негизида Туркиянинг Соғлиқ билимлари университети филиали ташкил этилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Сирдарё вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлатдан жама

40,5 триллион сўм, жумладан, давлат бюджетидан 4,4 триллион сўм йўналтирилади.

Агар Сирдарёни коррупциядан холи худудга айлантирсак, ушбу маблағлар ҳисобидан янада кўпроқ эҳтиёжманд аҳолимиз оғирини енгил кила оламиз. Шунинг учун бюджет ажратмаларини очик-ошкора сарфлаш оркали иқтисод килинган маблағлар тўлиғича эҳтиёжманд оилалар, “аёллар” ва “ёшлар” дафтарларига кирганларни қўллаб-қувватлашга йўналтирилади.

Азиз дўстлар!

Кўриб турганингиздек, биз келгуси беш йил учун ўз олдимизга ҳар қачонгидан ҳам катта, ўта муҳим вазифаларни қўймоқдамиз.

Албатта, уларга эришиш осон эмас, буниям очик айтиш керак.

Ҳаётимизнинг турли соҳаларида муаммо ва камчиликлар ҳали етарли. Бюрократия, коррупция, локайдлик, бепарволик каби иллатлар оёғимизга кишан бўлиб тургани ҳам сир эмас.

Ишни замонавий ташкил этишда билими, савия ва малакаси етишмаётган, эскича ишлаб, шунчаки кун ўтказиб юрган раҳбарлар ҳам борлигини одамлар кўриб-билиб турибди.

Шу муносабат билан мен бутун жамоатчилигимизга, халкимизга мурожаат қилиб айтмоқчиман.

Янги Ўзбекистонни барпо этиш, олиб бораётган ислохотларимизнинг самарадорлигини ошириш учун бугун бизга маърифатли бошқарув – илм-фан ва адолатли қонунларга асосланган, оқилона ва самарали бошқарув керак.

Энди одамлар дардига бепарво бўлган, “айтганим – айтган, деганим – деган” қабилида ишлайдиган раҳбарларни халқ ҳам, ҳаёт ҳам қабул қилмайди.

Бунини ҳеч ким, ҳеч қачон унутмаслиги керак.

Ҳурматли дўстлар!

Барчангиз биласиз, мамлакатимизнинг барча худудлари билан бирга, Сирдарё вилоятини ҳам ҳар томонлама ривожланган

худудга – чинакам гулистонга айлантириш менинг сайловолди дастуримнинг туб мохиятини ташкил этади.

Бу борада бизнинг энг биринчи вазифамиз – юртимизда яшаётган, миллати, тили ва динидан катъи назар, ҳар бир инсоннинг кадр-кимматини улуғлаш, катталарга ҳурмат, кичикларга иззат кўрсатишдан, халқимизнинг келажақда эмас, балки бугун эркин ва фаровон яшашига эришишдан иборат.

Бу эзгу мақсадга етиш учун бизда ҳамма имконият мавжуд. Ер ости бойликларимиз, серҳосил еримиз, сахий куёшимиз бор. Энг муҳими, донишманд нурунийларимиз, меҳрибон опа-сингилларимиз, азамат ёшларимиз – тоғни урса толкон қиладиган меҳнаткаш элимиз бор.

Мен кўпмиллатли халқимиз қаторида, кўпни кўрган, иродаси мустаҳкам Сирдарё аҳли ҳам яқинлашиб келаётган сайловларда сиёсий ва маданий савиясини намоён этиб, ўз масъулиятини чуқур ҳис қилган ҳолда, фаровон ҳаёт, ёруғ келажақ учун овоз беради, деб ишонаман.

Азиз юртдошлар, барчангизга сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Катта раҳмат сизларга.

*Сирдарё тумани,
2021 йил 7 октябрь*

**КЎҲНА ЦИВИЛИЗАЦИЯЛАР,
БОЙ ТАРИХ ВА МАДАНИЯТДАН
ЯНГИ ТАРАҚҚИЁТ САРИ**

*(Сурхондарё вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, кадрли ватандошлар!

Хурматли сайловчилар!

Аввало, сиз, азиз юртдошларим билан мана шундай кўтаринки кайфиятда кўришиб турганимдан ғоят хурсандман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга, сизлар оркали бутун Сурхондарё вилояти ахлига ўзимнинг чуқур ҳурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни билдираман.

Тарихга назар ташласак, Сурхон эли азалдан мардлар юрти сифатида шуҳрат қозонганини кўрамиз. Бу заминдан кураги ерга тегмаган полвонлар, чавандозлар етишиб чикқан. Бугун ҳам бу юртдан энг ватанпарвар аскар ва зобитлар, моҳир спортчилар етишиб чикмоқда.

Мана, ўзингиз кўриб-билиб турибсиз, кўшни Афғонистондаги мураккаб вазият барчамизни ташвишга солмоқда. Ўзбекистон Афғонистоннинг якин кўшниси сифатида ушбу мамлакатда тезрок тинчлик ва барқарорлик ўрнатилишидан манфаатдор. Биз афғон халқи билан қадимдан дўст-биродар бўлиб келганмиз. Бундан буён ҳам афғон халқига қўлимиздан келганича ёрдам берамиз.

Хурматли учрашув катнашчилари!

Барчангизга яхши маълумки, Сурхон – кўхна цивилизациялар, бой тарих ва маданиятни мужассам этган қадимий замин. Тарихда Бохтар, Тохаристон, Чағониён каби давлатлар, Кушондек буюк империялар айнан шу ҳудудда гуллаб-яшнаган. Фаёзтепа, Қоратепа, Далварзинтепа, Холчаён каби археологик манзилгоҳлар бу замин буддизм маркази сифатида шуҳрат қозонганидан далолат беради.

Хурматли олимларимиз яхши билади, Япония, Хитой, Жанубий Корея, Таиланд, Лаос каби мамлакатларда буддизмга эъти-

код киладиган миллионлаб одамлар учун бундай ёдгорликлар хали очилмаган кўрик бўлиб турибди. Шунинг учун ана шу манзилгоҳлар бўйлаб инфратузилмалар яратиш, туристик маршрутлар ташкил этиш борасидаги ишларимизни давом эттирамиз.

Сурхон воҳаси мукаддас динимиз ривожига бекиёс ҳисса кўшган табаррук замин эканини барчамиз ифтихор билан тилга оламиз. Бу диёрдан етишиб чиккан, шу заминда яшаб ижод қилган Исо Термизий, Ҳаким Термизий, Варрок Термизий, Собир Термизий, Алоуддин Аттор, Сўфи Оллоёр сингари буюк ва машҳур олиму уламолар, шоир ва адибларнинг ҳар бири ҳақида соатлаб гапириш мумкин.

Албатта, ана шундай аждодларимиз хотирасига юксак эҳтиром кўрсатиш бўйича кейинги йилларда сизлар билан бирга катта ишларни амалга оширдик. Жумладан, Имом Термизий ва Ҳаким Термизий зиёратгоҳлари янгитдан қурилди ва обод килинди, Термизда Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот марказини ташкил этиб, фаолиятини йўлга қўйдик.

Олтинсой туманида машҳур шоир ва уламо Сўфи Оллоёр макбараси ҳашар йўли билан қисман обод килинган. Энди бу масканни янада обод қилиш, унга олиб борадиган йўл ва коммуникациялар, зиёратчилар учун қулайликлар яратиш – олдимизда турган муҳим вазифалардан биридир.

Яна бир табаррук маскан – Султон Саодат мажмуасида канча саййид ва саййидзодалар, азиз авлиё зотлар дафн этилганини сизлар яхши биласиз. Бу муборак кадамжони тубдан обод этишни бошлаганимиздан хабарингиз бор.

Насиб этса, ана шу қутлуғ масканлар юртдошларимиз, чет эллик меҳмонлар учун зиёратгоҳга айланади.

Қадрли сайловчилар!

Сизларга яхши маълум, бу замин асрлар давомида азим дарёлардан сув ичиб келган. Лекин бу воҳани гуллатиб-яшнатган, уни дунёга танитган энг буюк дарё – бу ўлканинг меҳнаткаш ва саховатли халқи, десак, ҳеч қандай муболага бўлмайди.

Бунинг тасдиғини бу ерда кейинги беш йилда амалга оширилган кенг қўламли ишлар мисолида кўриш мумкин. Меҳнаткаш ва матонатли воҳа аҳли оғир иқлим шароитига қарамасдан, фидокорона меҳнат қилиб, турли соҳа ва тармоқларда улкан натижаларга эришаётганини эл-юртимиз яхши билади ва юксак кадрлайди.

Бу ҳақда сўз юритганда: Сурхон воҳасининг қиёфаси тубдан ўзгаргани, кўплаб замонавий корхоналар, магистрал йўл ва кўприклар, шинам уй-жойлар, илм-фан, маданият, санъат ва спорт масканлари барпо қилингани, халқаро бахшичилик мактаби, ўнлаб боғча ва мактаблар, олий таълим муассасалари ва уларнинг филиаллари ташкил этилгани, шаҳар, кишлоқ ва маҳаллалар тобора обод бўлиб, одамларнинг ҳаёт даражаси ўсиб бораётганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Ўзининг ҳалол меҳнати, бетакрор истеъдоди, билим ва тажрибаси билан ана шундай улкан ўзгаришларга муносиб ҳисса қўшиб келаётган юртдошларимиз ҳақида, албатта, бугун фахрланиб гапирсак арзийди.

Айниқса, Ўзбекистон Қаҳрамонлари Иброҳим Файзуллаев, Раҳмон Муҳаммадиев, Аҳмад Нарзуллаев, Исахон Баҳромов, Юсуф Зиёев, мухтарам фахрийларимиз Орзиқул Соатов, Ҳимойиддин Шарофуддинов, Яззон Ҳайитқулов, Абдиқарим Аҳмедов, Муҳиддин Абдуллаев, Абдумурод Лапасов, Абдухалил Намозов каби фидойи инсонларнинг эл-юртимиз олдидаги хизматларини барчамиз яхши биламиз.

Бугун Шерзод Шоймардонов, Баҳодир Қодиров, Ҳайитали Алламуродов, Акбар Ҳусанов, Баҳром Мўминов, Муқаддас Исмоилова, Чори Чўтпўлатов, Камол Саидов, Аҳмад Мажидов Йўлдош Шойматов каби таниқли тадбиркорлар, кластер раҳбарлари ва фермерларнинг номларини алоҳида кайд этиб ўтмоқчиман.

Сурхон заминидан етишиб чикқан ҳурматли олимларимиз — академик Назар Тўраев, профессорлар Сайфулла Турсунов,

Эргаш Тўраев, Шомат Самадов, ёш олим, Ўзбекистон Фанлар академияси вице-президенти Сирожиддин Мирзаев, маънавият фидойиси Тоштемир Турдиев ва бошқа зиёлиларимизга эзгу фаолиятида ютук ва омадлар тилайман.

Ушбу воҳада туғилиб вояга етган Раёно Узокова, Шукур Холмирзаев, Рўзи Чориев, Менгзиё Сафаров, Теша Сайдалиев, Шафоат Раҳматуллаев, Тоғай Мурод, Жамила Эргашева, Нодир Норматов сингари мархум ижодкорларнинг хотирасига чуқур ҳурмат бажо келтирамиз.

Атоқли рассом Рўзи ака Чориевни барчамиз яхши биламиз. У киши ўзининг гўзал асарлари, содда ва бегубор характери, Сурхон заминига бўлган чексиз муҳаббати ва ватанпарварлиги билан ҳаммамизнинг меҳримизни қозонган эди.

Раҳматли Рўзи Чориевнинг таваллуд топганига бу йил 90 йил тўлди. Албатта, бу – оддий сана эмас. Бу – биз учун, айниқса, санъатни юксак кадрлайдиган Сурхон аҳли учун ўзига хос тасвирий санъат байрамидир. Ушбу сана муносабати билан Рўзи Чориев хотирасини абадийлаштириш бўйича Термиз шаҳрида қатор ишлар амалга оширилди.

Сурхон воҳасидан етишиб чиккан истеъдод эгалари бугун ҳам миллий адабиётимиз ва санъатимиз ривожига муносиб ҳисса қўшиб келмоқдалар.

Айниқса, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Эркин Аъзам, Ўзбекистон халқ шоирлари Усмон Азим, Сирожиддин Саййид, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси Мирзо Кенжабек, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходимлари Эшқобил Шукур, Тўлқин Ҳайит каби ҳурматли ижодкорларимизга бу борадаги хизматлари учун ташаккур айтамыз.

Улар қаторида Ўзбекистон халқ бахшилари Шоберди Болтаев, Абдиназар Поёнов, Чори Умиров, Хушвакф Мардонақулов, Бахшиқул Тоғаев ва Сафар Шайдуловга самимий эхтиромимизни билдирамиз.

Шахсан мен бахшиларнинг овозини – яхшиларнинг овози деб биламан. Шундай сеҳрли овоз Сурхон воҳасида, бутун юртимизда доимо мағрур жаранглаб турсин!

Сурхон воҳасининг ўзига хос, гўзал ва бебаҳо санъатига сайкал бериб, унинг ривожини янги босқичга кўтараётган Ўзбекистон санъат арбоби Мансур Равшанов, Ўзбекистон халқ артистлари Азиза Бегматова, Гулнора Равшанова, Маҳмуд Намозов, Самандар Алимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Сайёра Қозиева, Ҳосила Раҳимова сингари машҳур санъаткорларимиз, “Сурхон” гуруҳи, “Шалола” ва бошқа ижодий жамоаларга янада катта ижодий ютуқлар тилаймиз.

Сурхон воҳаси ўз паҳлавонлари билан дунёда ном қозонган, десак, айти ҳақиқатни айтган бўламиз. Тоштемир Муҳаммадиев, Абдулла Тангриев, Махтумқули Маҳмудов каби кураш бўйича жаҳон чемпионларимиз ва уларнинг изидан келаётган спортчи ёшларимиз бу фикрни амалда яққол тасдиқлаб келмоқда.

Азму шижоатли воҳа ёшлари жаҳон спорт ареналарида чинакам Алпомиш авлоди, чинакам паҳлавонлар юрти фарзандлари эканларини ўзларининг ёрқин ғалабалари билан исботлаб келаётганлари барчамизни қувонтиради.

Японияда бўлиб ўтган Олимпия ва Паралимпия ўйинларида олтин медалларни қўлга киритган Баҳодир Жалолов, Гулжаной Наимова, Италиянинг “Рома” жамоаси аъзоси, машҳур футболчимиз Элдор Шомуродов, жаҳон ва Осиё чемпионлари Муҳсин Ҳисомиддинов, Нодир Эгамбердиев, Жаҳонгир Нарзиев халқаро майдонларда Ўзбекистон байроғини янада баланд кўтардилар, деб ишонамиз.

Сурхондарёдаги минг-минглаб бундай фидойи юртдошларимиз тимсолида биз Янги Ўзбекистонни барпо этишда фаол иштирок этаётган сурхондарёлик чинакам ватанпарвар инсонларни кўрамиз.

Доимо соғ-омон бўлинглар, катта раҳмат сизларга!

Ҳурматли йиғилиш иштирокчилари!

Охирги беш йилдаги туб ислохотларимиз ва амалий ишларимиз натижасида мамлакатимизнинг барча ҳудудлари катори, Сурхондарёда ҳам бўлаётган сезиларли ўзгаришлардан, албатта, сизлар хабардорсиз. Буни ҳар бир Сурхон аҳолиси кундалик турмушида ҳис қилмоқда, ўз маҳалласида кўриб, шукроналик билан қўллаб-қувватламоқда, десак, бу ҳам ҳақиқат. Шу боис бугун эришилган натижаларга тўхталиб ўтишни лозим топмадим.

Энг муҳими, одамларимизнинг фикр-карашлари ўзгарди, уларнинг эртанги кунга ишончи, ислохотларимизга нисбатан дахлдорлиги ошди.

Шуни ҳисобга олиб, бугунги учрашувга тайёргарлик кўриш жараёнида Сурхондарёда аҳоли яқин йилларда қандай ўзгаришларни кутаётганини, уларни энг кўп безовта қилаётган долзарб муаммо ва масалаларни пухта ўргандик.

Хусусан, аҳолимиз учун энг муҳим масалалардан бири бу – марказлашган тоза ичимлик суви таъминоти даражаси бўйича вилоят республикада энг охирги ўринларда туради. Жумладан, 144 та маҳаллага ичимлик суви ҳали умуман етиб бормаган. Шеробод, Ангор, Бойсун, Бандихон, Музработ, Олтинсой, Жарқўрғон ва Деновда ичимлик суви таъминоти жуда паст даражада.

Шунингдек, вилоятда уй-жой, йўл-транспорт, электр таъминоти каби масалалар бўйича ҳам аҳолининг кўплаб эътирозлари мавжуд.

Шу билан бирга, вилоятда 115 минг нафар аҳоли ишсиз. Бунга қўшимча равишда ҳар йили меҳнат бозорига 39 минг нафар ёшлар кириб келмоқда, 131 минг оила доимий даромад манбаига эга эмас.

Соғлиқни сақлаш ва таълим соҳасида ҳам ҳал этишимиз керак бўлган кўплаб камчиликлар мавжуд.

Жумладан, вилоятда 377 минг нафар аҳолида сурункали касалликлар бор. Айниқса, юрак-қон томир, қандли диабет, буйрак етишмовчилиги, нафас йўллари касалликлари кўплаб учрайди. Шунга карамай, 2 минг 600 нафар шифокор етишмайди, яна 2 минг нафари пенсия ёшида.

Энг оғир муаммолардан яна бири бу – мактабгача таълимнинг аҳволи. Бандихон, Денов ва Қумқўрғонда мактабгача таълим билан қамров даражаси 30 фоизга ҳам етмайди. Вилоятда 119 та маҳаллада ҳали боғча мавжуд эмас.

Вилоятда 58 та мактаб қувватига нисбатан икки баробар кўп юклама билан ишламоқда, 2 мингдан зиёд педагог иш жойлари вақант бўлиб қолмоқда.

Энг ачинарли ҳолатлардан бирини бугун эсламаслик мумкин эмас. Чунки вилоятнинг шу аҳволга келиб қолишига баъзи идораларда илдиз отиб кетган адолатсизликлар ҳам сабаб бўлган. Одамлар ҳеч нарсага ишонмай қолганди. Қўлидан иш келадиган тадбиркорлар ноҳақ камалган ёки қочиб кетганди. Шунинг учун вилоятда тадбиркорлик ҳам республикада энг охириги ўринларда эди. Мана шу сабаблар ҳам вилоят таракқиётига жиддий тўсик бўлган.

Биз бу номаъқулчиликларни бартараф қилишда қонун устувор ва жазо муқаррарлигини таъминлаб, барчасини жой-жойига қўйдик.

Юқоридагиларни ҳисобга олиб, биз Сурхондарёда аҳоли ҳаётини яхшилаш ва инсон кадр-қимматини таъминлаш бўйича беш йиллик дастур тайёрладик.

Бунда қуйидаги устувор йўналиш ва вазифаларга алоҳида эътибор қаратамиз.

Биринчи йўналиш – аҳолининг қундалиқ ҳаёти ва кайфиятига катта таъсир қиладиган яшаш шароитларини яхшилаш эътиборимиз марказида бўлади.

Бунда, авваламбор, 2022–2026 йилларни Сурхондарёда аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш беш йиллиги деб

эълон қиламиз. Буни амалда рўёбга чиқариш учун келгуси беш йилда вилоятда 1 минг 700 километр ичимлик сув тармоклари ва 96 та сув иншооти барпо этилади.

Аник мисоллар билан айтадиган бўлсак, мегалойиҳа – Тупаланг сув омборидан Термизгача 361 километр узунликдаги магистрал сув тармоғи курилади. Бунга 138 миллион доллар ажратамиз.

Шу билан бирга, Музработ, Шеробод туманларида ичимлик суви таъминоти яхшиланади, Термиз шаҳрининг окова сув тизими реконструкция қилинади ҳамда Сарносиё, Денов, Жарқўрғон, Музработ, Шеробод, Қумқўрғон, Олтинсой, Шўрчи туманларида окова сув тизимлари курилади.

Умуман, марказлашган ичимлик суви билан таъминланиш даражаси 57 фоиздан 80 фоизга етказилиб, 800 минг аҳоли илк бор тоза ичимлик суви билан таъминланади, 870 минг аҳолининг сув таъминоти яхшиланади, канализация хизмати билан таъминланиш даражаси 4 фоиздан 22 фоизга етади.

Бу мақсадларга 5,5 триллион сўм маблағ йўналтирамиз.

Яна бир муҳим масала – келгуси беш йилда 20 минг хонадонли 600 дан зиёд кўп қаватли уй-жойлар курилади. Шундан, қарийб 3 мингта хонадон эҳтиёжманд оилаларга ажратилиб, уларга ипотека кредити бўйича 120 миллиард сўмлик субсидия берилади.

“Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида 150 та қишлоқ ва маҳаллани обод қилиш, ижтимоий соҳа объектлари ва ички йўлларни куриш-таъмирлаш ишларига ҳар йили 500 миллиард сўм йўналтирилади.

Электр энергияси таъминотини яхшилаш мақсадида келгуси беш йилда 5,5 минг километр паст ва юкори кучланишли тармоқлар, 1,5 мингта трансформатор янгидан курилади ва таъмирланади. Бунинг самараси ўлароқ, 264 мингдан зиёд аҳоли хонадонлари ҳамда 6 мингдан зиёд ижтимоий соҳа ва тадбиркорлик объектларининг электр таъминоти барқарорлашади.

Термиз туманидан Термиз шаҳрига қўшилган маҳаллаларни боғлаш учун йирик йўл ўтказгич барпо этилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда 6 минг километр автомобиль йўллари ва кўчалар, 300 та кўприкни қуриш-таъмирлаш ишлари бажарилади. Бунга 2 триллион сўм йўналтирилади.

Бундан ташқари, “Дарбанд – Денов”, “Тошкент – Термиз” ва “Душанбе – Термиз” йўналишлари бўйича 180 километр автомобиль йўлларини реконструкция қилишга халқаро молиявий институтларининг маблағларидан 380 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилади.

Иккинчи йўналиш – вилоятда қишлоқ хўжалигида экспортни энг камида беш баробар ошириш учун барча имкониятлар мавжуд.

Сўнгги уч йилда вилоятда сабзавот майдонлари 35 минг гектарга кенгайтирилди ва 10 минг гектар ерда интенсив боғлар, токзор ва иссиқхоналар барпо этилди. Хусусан, Термиз, Сарийоғчи ва Шўрчи туманларида 150 гектар жойда лимон, Шерободда 3,1 минг гектар ерда анор ва Боботоғ ҳудудида 2,7 минг гектар жойда писта плантациялари барпо этилди. Натижада вилоятнинг мева-сабзавотлар экспорти сўнгги уч йилда икки баробар ошиб, 100 миллион долларга етди.

Вилоятнинг салоҳиятини тўлиқ ишга солиб, ушбу кўрсаткични камида 500 миллион долларга етказиш лозим.

Биринчидан, вилоятнинг бебаҳо табиатидан фойдаланиб, эртапишар маҳсулотларни етиштириш орқали йилига уч марта ҳосил олиш шарт ва зарур. Бу вилоят учун жуда катта имкониятдир.

Мисол учун, олдинги йилларда Ангор туманида пахта ва ғалладан бошқа ҳеч нарса йўқ эди. Сўнгги йилларда яратилган имкониятлардан самарали фойдаланиб, ангорликлар 6,5 минг гектарда эртачи экин сифатида кўкат, қарам, брокколи, қизил лавлаги, булғор қалампири каби маҳсулотларни етиштирмоқдалар. Бундан ташқари, 21 минг аҳоли хонадони-

даги 2,3 минг гектар томоркада ҳам ушбу экспортбоп экинлар экилмоқда.

Натижада Ангорнинг қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари февраль ойидан бошлаб нафақат мамлакатимиз, балки ташки бозорларга ҳам етказилиб, жорий йилнинг ўзида қарийб 10 миллион долларлик экспорт килинган.

Келгуси беш йилда Ангорда эски боғ ва токзорлар ҳамда янги ўзлаштириладиган ерлар ҳисобидан эртачи экинлар майдони 20 минг гектарга ва экспорт ҳажми йилига 25 миллион долларга етказилади.

Шунингдек, туманда минг гектар пахта ва ғалла майдонлари очик танлов асосида аҳолига ўртача 50 сотихдан узоқ муддатга ижарага берилади ва икки мингга яқин иш ўрни яратилади.

Ангор мисолида бошқа туманларда ҳам жами 50 минг гектар майдонда эртачи экинлар етиштириш йўлга қўйилиб, экспорт ҳажми йилига 100 миллион долларга етказилади. Ушбу етиштирилган эртачи мева-сабзавот маҳсулотларни тезкор экспортга юклаш тизимини ташкил қилиш мақсадида республика Экспортни рағбатлантириш агентлиги қошида Сурхондарё вилояти учун алоҳида Жамғарма тузилади ва ҳар йили 100 миллион доллар маблағ йўналтирилади.

Аҳоли томоркаларида сув таъминоти оғир бўлган 150 та маҳаллада 775 та қудуқ қазилиб, 23 мингта оила томоркасида маҳсулот етиштириш имконияти яратилади. Вилоятнинг жами 15 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари очик танлов асосида аҳолига ажратилади.

Агар бу тажриба тез орада ўз самарасини берса, яна камида шунча пахта ва ғалла майдонлари камайтирилиб, мева-сабзавот етиштиришга ажратилади.

Шунингдек, 2 минг гектар ерда иссиқхона, жумладан, минг гектарда лимон етиштириш йўлга қўйилади ва 5 мингдан ортиқ аҳоли бандлиги таъминланади. Биргина Қумкўрғонда камида 300 гектар майдонда лимон етиштирилади.

Иккинчидан, оборотдан чиққан 16,5 минг гектар майдон қайта ўзлаштирилиб, мева-сабзавотчилик ва чорвачиликка ажратилади ва 20 мингга яқин аҳоли банд қилинади.

Масалан, Музработда 1,7 минг гектар, Бандихонда 1,5 минг гектар, Қизириқда 1,3 минг гектар, Қумқўрғон ва Узунда минг гектардан қўшимча ер майдонлари фойдаланишга киритилади.

Бундан ташқари, Олтинсой, Сариосиё, Узун, Денов туманларида 20 минг гектар узумзор, Музработ, Қизириқда 7 минг гектар анорзор барпо этилиб, 30 мингдан ортиқ иш ўрни яратилади.

Масалан, Олтинсойда 1 минг 700 гектар майдонда кластер усулида узум плантацияси барпо этилиб, 3 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилади. Узун туманида “Ин-витро” усулида йилга 2 миллион дона мева ва узум қўчатларини етиштириш йўлга қўйилади.

Янги боғ ва токзорлар учун ер солиғини тўлаш бўйича имтиёзли давр уч йилдан беш йилга узайтирилади ҳамда етти йил муддатга имтиёзли кредитлар ажратилади.

Шунингдек, 3 минг гектар ўрмон хўжалиги ерларида pista, каврак ва павлония плантациялари ташкил қилинади.

Музработда 20 минг гектар жойда замонавий илм ва технологиялар асосида шолчилик кластери ташкил этилиб, 90 минг тонна шолини қайта ишлаш ва сақлаш қувватлари ишга туширилади.

Учинчидан, оборотдан чиққан ерларнинг 6 минг гектарида ҳамда лалми майдонларда чорва учун озукабоп экинлар етиштирилади.

Бундан ташқари, келгуси беш йилда хонадонларга 6,5 миллион бош парранда тарқатилиб, уларга қўшимча даромад олиш имконияти яратилади. Қумқўрғон, Шеробод ва Бойсун туманларида қўйчилик кластерлари ташкил этилиб, жундан гилам тўкиш йўлга қўйилади. Натижада чорвачилик соҳасида 17 мингга яқин аҳоли бандлиги таъминланади.

Балиқчилик йўналишида 10 та кластер ташкил этилиб, минг гектар сув ҳавзаларида балиқ ҳосилдорлиги тўрт-беш баробар оширилиб, маҳсулот ҳажми 35 минг тоннага етказилади.

Тўртинчидан, келгуси беш йилда озиқ-овқат саноатида 350 миллион долларлик 490 та катта-кичик лойиҳалар амалга оширилади. Натижада мева-сабзавотларни қайта ишлаш даражаси 40 фоизга етказилиб, 7 мингта янги иш ўрни яратилади.

Қизирқда 250 миллион долларлик тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳисобидан замонавий иссиқхона комплекси барпо этилади. Унинг негизида 65 минг тонна мева-сабзавотни сақлаш, қадоқлаш ва экспорт қилиш қувватига эга бўлган агрологистика комплекси ташкил этилиб, 1,5 мингта иш ўрни яратилади. Шунингдек, Ангор, Термиз, Олтинсой ва Сариосиёда ҳам агрологистика комплекслари ташкил қилинади.

Сурхондарё вилоятидан экспорт қилинадиган барча турдаги мева-сабзавот маҳсулотларини ташиш харажатларининг 50 фоизгача қисми коплаб берилади.

Бешинчидан, экин ерлар сув таъминоти ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

Бунда 115 минг гектар майдонда сув тежайдиган технологиялар жорий қилинади. Шунингдек, 163 миллион доллар ҳисобидан 229 минг гектар майдоннинг сув таъминоти ва 160 минг гектар экин ерларининг мелиоратив ҳолати яхшиланади.

Учинчи йўналиш – вилоятда саноатни ривожлантириб, экспорт ва инвестиция ҳажмини кўпайтириш орқали иқтисодий ўсишни таъминлашга алоҳида эътибор қаратилади.

Мавжуд имкониятларга қарамадан, вилоят ялпи ҳудудий маҳсулотдаги саноатнинг улуши 7,8 фоизни ташкил этади. Бу республикада паст кўрсаткичлардан биридир.

Бундан ташқари, вилоятнинг туман ва шаҳарларида саноат бир маромда ўсаётгани йўқ. Бу борада Сурхон воҳасининг Аллоҳ берган мавжуд табиий, норуда ва қазилма ресурсларидан тўлиқ фойдалана олмаяпмиз.

Шунинг учун вилоятда инвестицион ва тадбиркорлик фаолиятини янги босқичга олиб чиқиш мақсадида келгуси беш йилда саноат тармоқларида 6,6 миллиард долларлик 5 мингдан зиёд инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, 130 мингта янги иш ўрни яратилади.

Биринчидан, вилоят учун асосий драйвер бўлган қурилиш материаллари, тўқимачилик, ипакчилик, озиқ-овқат, чарм-пойабзал каби соҳалардаги лойиҳаларга алоҳида эътибор берилади. Жумладан, қурилиш материаллари саноатида бир миллиард долларлик 900 та лойиҳани ишга тушириш ҳисобидан 14 мингдан зиёд иш ўринлари яратилади, ишлаб чиқариш ҳажми беш баробар кўпайиб, йилига 670 миллион долларлик импорт ўрнини босадиган 280 миллион долларлик экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Бунинг учун вилоятда мавжуд 64 та кон тўлиқ ўзлаштирилиб, хусусий секторга берилади, шунингдек, базалт, гипс, шиша, керамзит учун хомашё, қурилиш ва пардозбоп тошлар ва оҳақтош мавжуд бўлган 75 та истиқболли майдонларда геология-қидирув ишлари якунига етказилади.

Сариосиё, Шеробод, Бойсун ва Жарқўрғон туманларида қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга мўлжалланган “хомашёдан тайёр маҳсулотгача” тамойили асосида саноат зоналари ташкил этилади.

Ушбу туманларда 20 дан зиёд норуда конлари бўйича геология-қидирув ишларига қўшимча 100 миллиард сўм маблағ ажратилади.

Бундан ташқари, тўқимачилик саноатида 250 миллион долларлик 42 та йирик лойиҳани ишга тушириш натижасида 21 мингта янги иш ўрни ташкил этилади ва вилоятдаги ип-калаванинг қайта ишлаш даражаси ҳозирги 22 фоиздан 60 фоизга етказилади.

Ипакчилик соҳасида 165 миллион долларлик 58 та лойиҳа ишга туширилиши натижасида ипак мато ишлаб чиқариш ҳаж-

ми икки баробар, ипак гиламлари хажми беш баробар оширилиб, кўшимча 18 мингта доимий ва 110 мингта мавсумий иш ўринлари яратилади.

Чарм-пойабзал соҳасида 120 миллион долларлик 37 та янги лойиҳа ишга туширилиб, ҳозирги хомашё ва ярим тайёр маҳсулотлардан тайёр экспортбоп пойабзал ва чарм-атторлик маҳсулотларини ишлаб чиқаришга ўтилади. Натижада 5 мингта янги иш ўрни ва 90 миллион долларлик кўшимча экспорт имкониятлари яратилади.

Иккинчидан, ушбу инвестиция лойиҳаларини самарали амалга ошириш мақсадида янги тизим яратилади.

Вилоятнинг ҳар бир туманида “Лойиҳа гуруҳи” ташкил этилиб, кичик геология экспедицияси фаолияти йўлга қўйилади.

Мисол учун, Сарийосиё туманининг кўрғошин, рух, кўмир, норуда қазилмаларга, Узун туманининг мисга, Бойсун, Термиз, Шўрчи, Жаркўрғон ва Қумкўрғон туманларининг нефть ва газга, Шерободнинг темир рудаси ва кўмирга бой истикболли майдонларида геология-қидирув ишлари олиб борилади.

“Лойиҳа гуруҳи” томонидан туманнинг ер ости ва ер усти имкониятлари таҳлил қилиниб, ҳар бир туман бўйича инвестиция ва экспорт стратегияси ишлаб чиқилади.

Бунда аниқ лойиҳалар тайёрланиб, улар тумандаги салоҳиятли тадбиркорлар иштирокида тузиладиган “Холдинг компанияси” томонидан амалга оширилади. Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси лойиҳаларнинг 30 фоизигача қисмини молиялаштиради.

Ушбу янги тизимни самарали ташкил қилиш учун Жамғарма ҳар бир туманга йилига 15 миллион долларгача, саноати паст бўлган туманларга эса 30 миллион долларгача маблағ ажратади.

Ушбу айтиб ўтилган барча масалаларни мувофиқлаштириб, тадбиркорлар билан “ягона дарча” тамойили асосида иш олиб бориш учун вилоятда Инвестициялар ва ташқи савдо вазирининг

Ўринбосари бошчилигида “Инвесторларга кўмак маркази” ташкил этилади. Марказга республика даражасидаги масалаларни ҳал қилиш ваколатлари берилади. Яъни тадбиркорлик жамғармаси ҳамда экспорт жамғармаси маблағларини ажратиш, рухсатномалар бериш каби масалалар энди Сурхондарёнинг ўзида тезкор ҳал қилиниши таъминланади.

Учинчидан, вилоят иқтисоди ўсишига туртки берадиган 10 та мегалойиҳа ишга туширилиб, жами 5,1 миллиард доллар инвестиция ўзлаштирилади ва 22 мингта янги иш ўрни яратилади.

Хусусан:

– Ангор туманида 1530 мегаватт қувватга эга янги буг-газ электр станциясини ишга тушириш учун Нидерландиянинг “Стоун Сити Энержи” ҳамда Германиянинг “Симэнс” компанияларининг 1,2 миллиард долларлик;

– Шеробод туманида 457 мегаватт бўлган фотоэлектр станциясини қуриш учун Бирлашган Араб Амирликларининг “Масдар” компаниясининг 260 миллион долларлик тўғридан-тўғри инвестициялари ўзлаштирилади.

Натижада вилоят ва қўшни ҳудудлардаги 750 мингта хонадон ва 60 мингта саноат корхонасининг электр энергияга эҳтиёжини тўлиқ қоплаш имконияти яратилади.

Худди шунингдек, Жарқўрғон туманида россиялик ҳамкорлар билан 150 миллион долларлик хорижий инвестициялар ҳисобидан мавжуд конларда нефть қазиб олиш ҳажми беш баробар кўпайтирилиб, 250 минг тоннага етказилади.

Бундан ташқари:

– Шеробод туманида покистонлик ҳамкорлар билан 150 миллион долларлик ҳамда Бойсун туманида Жанубий Корея инвесторлари билан 100 миллион долларлик, жами 2,5 миллион тонна ишлаб чиқариш қувватига эга цемент корхонаси лойиҳаси;

– Денов туманида 30 миллион долларлик минивэн ва кичик юк автомобиллари ишлаб чиқариш лойиҳаси;

– Ангор туманида 23 миллион долларлик тайёр пойабзал ва чарм-атторлик маҳсулотларини ишлаб чиқариш лойиҳаси;

– Жарқўргон туманида 45 миллион долларлик курилиш материалларини ишлаб чиқариш лойиҳаси вилоятнинг саноат салоҳиятини оширишга ўз хиссасини қўшади.

Тўртинчидан, вилоят экспорти беш баробар ортиб, йиллик 1 миллиард долларга, шундан саноат маҳсулотлари экспорти 500 миллион долларга етказилади. Бу борада ҳар йили энг салоҳиятли 100 та маҳаллий корхонанинг ташки бозорга чиқишига йўл очиш учун “тадбиркордан экспортчигача” тамойили асо-сида ҳар бир корхона учун алоҳида дастур ишлаб чиқилади.

Шунингдек, Термиз туманида “Термиз халқаро савдо маркази” фаолияти йўлга қўйилиб, экспортчилар учун товарларни таш-иш ва зарур инфратузилмани яратиш орқали қўшимча йиллик 200 миллион долларлик экспорт ҳажмлари таъминланади.

Бундан ташқари, Деновда 20 гектар ерда эркин иктисодий зона мақомига эга савдо-ишлаб чиқариш ҳудуди ташкил этилади.

Умуман, вилоятда экспортни тизимли қўллаб-қувватлаш натижасида келгуси беш йилда экспортчи корхоналар сони уч баробар ошиб, 900 тага етади.

Вилоят экспорти таркибида қўшилган кийматга эга тайёр маҳсулотлар улуши ҳозирги 32 фоиздан 65 фоизга оширилади.

Шунингдек, 150 та янги турдаги тайёр саноат маҳсулотлари экспорти ўзлаштирилиб, экспортга чиқарилаётган маҳсулотлар турлари 250 тага етказилади.

Тўртинчи йўналиш – тадбиркорликни ривожлантириш орқали келгуси беш йилда 150 мингта янги иш ўрни яратилади. Бунинг учун, авваламбор, кичик бизнес ва ҳунармандчиликни ривожлантириш орқали 62 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Бу ишларни молиявий таъминлаш учун вилоятга ҳар йили оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида бир триллион сўм имтиёзли кредит ресурслари ажратамиз.

Шеробод тумани мисолида туманни ишсизлик ва камбағалликдан холи худудга айлантириш бўйича янги “маҳаллабай” ишлаш тизимига тўхталиб ўтмоқчиман.

Бугунги кунда Шерободда 48 та маҳаллада 8 минг 700 нафар меҳнатга лаёқатли аҳоли ишсиз. Келгуси беш йилда яна 28 минг йигит-қиз меҳнат бозорига кириб келади.

Туманнинг ҳозирги кундаги имкониятлари тўлиқ ишга солинса, бирорта ишсиз қолмаслиги керак.

Мисол учун, “Айинли”, “Бойкишлоқ”, “Боғобод”, “Хўжакия” маҳаллаларида 850 дан зиёд ишсиз аҳоли бор. Ваҳоланки, ушбу маҳаллалар анорчиликка ихтисослашган бўлиб, икки миллиард сўм ҳисобидан 400 гектар бўз ерларни қайта ўзлаштириб, ушбу маҳаллалар аҳолисини иш билан тўлиқ банд қилиш мумкин.

Худди шу каби туманда 2 минг 300 гектар ерни оборотга қайтариш ҳисобидан кооперация асосида анор плантациялари ташкил этилиб, туманда 4 мингта иш ўрни яратилади. Бунда кооперативни ташкил этган тадбиркор хонадонлар ва деҳқонларни анор кўчатлари, ўғит ва дорилар билан таъминлайди ҳамда тайёр маҳсулотни кафолатли сотиб олади. Бу орқали ҳар бир оила йилига 100 миллион сўмгача даромад олиши мумкин.

Бундан ташқари, туманнинг “Каттабоғ”, “Ғуржак”, “Олтин воҳа” ва “Шеробод” маҳаллаларида қўшимча 100 гектар майдонда лимончилик йўлга қўйилиб, 1,7 минг нафар аҳоли иш билан таъминланади.

Шу билан бирга, туманда 700 миллион тонна цемент, 6,5 миллион тонна оҳактош, 43 миллион тонна минерал тузлар, 2,5 миллион тонна пардозбоп тошлар захираси мавжуд.

Шу боис, Шеробод туманида саноат соҳасида умумий қиймати 7 триллион сўм бўлган 90 та лойиҳа амалга оширилиб, 7 мингдан зиёд иш ўрни яратилади.

Жумладан, мавжуд захираларни қайта ишлаганга инфратузилма олиб келиниб, “Вандоб” маҳалласида 200 гектар майдонда

индустриал зона, “Тарокли” ва “Қорабоғ” маҳаллаларида 2 та кичик саноат зонаси ташкил этилиб, 5 минг аҳоли иш билан таъминланади. Шунингдек, мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш натижасида 1,5 мингта иш ўрни яратилади.

Бундан ташқари, туман ҳудудидан ўтган халқаро магистрал йўл бўйидаги ерлар очик аукцион орқали савдога чиқарилиб, 160 та хизмат кўрсатиш объекти барпо этилади ва 600 та иш ўрни яратилади. Туманнинг 7 та “қизил” маҳалласига тадбиркорлик дастурлари доирасида 10 фоизли ставкада 15 миллиард сўм кредит ажратилиб, 2 минг 100 аҳолининг иш билан бандлиги таъминланади.

Умуман, келгуси беш йилда қайд этилган тадбирлар натижасида туманда 16 минг аҳоли ишли бўлади.

Хурматли учрашув иштирокчилари!

Янги тизим туғрисида сизлар билан маслаҳатлашмоқчиман.

Энди ҳар бир маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш ва камбағалликни қисқартириш бўйича “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади. Ҳар бир маҳалланинг ўз бюджети бўлади. Шу орқали эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш, жамоат ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитишни ташкил этиш ваколатлари ҳоким ёрдамчиларига берилади.

Ҳоким ёрдамчилари иқтисодиёт ва инвестиция идоралари, ҳокимиятда ишлайдиган билимли ва шижоатли ёшлар орасидан танланади. Лавозимга қўйишдан олдин улар икки ой давомида янги тизим асосида ишлашга ўқитилади. Икки-уч йил маҳаллада фидокорона ишлаб, ўзини кўрсатганларини келгусида раҳбарлик лавозимларига тайинлаймиз.

Агар ушбу янги тизим барча шаҳар ва туманларда самарали ташкил этилса, уч йилда вилоятда ишсизлик ва камбағалликни кескин қисқартиришга эришилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Сурхондарё вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан

50 триллион сўм ажратилиб, жами 320 мингта янги иш ўрни яратилади.

Бешинчи йўналиш – аҳоли саломатлигини яхшилаш.

Энг аввало, бирламчи тиббий хизмат турларини ва сифатини ошириш чораларини кўрамиз.

Келгуси 5 йилда вилоятнинг бирламчи тиббий хизмат соҳасига давлат бюджетидан ажратиладиган маблағларни икки марта оширамиз.

Натижада, оилавий поликлиникалар ва шифокорлик пунктларига:

– кон босими ва кандли диабетни даволаш учун дори воситалари бепул берилади;

– 765 минг бола ва 62 минг ҳомиладор аёл 7 турдаги витаминлар билан бепул таъминланади;

– зарур ускуналар билан жиҳозланиб, касалликларни эрта аниқлаш йўлга қўйилади;

– ҳар бир фуқаронинг электрон тиббий картаси юритилиб, улар билан манзилли ишлаш ташкил этилади.

Шунингдек, 24 та оилавий шифокорлик пункти ва 4 та оилавий поликлиника янги очилади, 89 та тиббиёт муассасаси тўлик қайта таъмирланади.

Иккинчидан, шифохоналарда амалга ошириладиган даволаш турлари сони 130 гадан 168 тагача оширилади. Жумладан, ҳар бир туман ва шаҳар касалхоналари замонавий ускуналар билан жиҳозланиб, 20 турдаги энг кўп учрайдиган операцияларни каминвазив усулида амалга ошириш йўлга қўйилади.

Шунингдек, Сариосиё, Шеробод ва Денов туманларида жароҳатлар ва ўтқир кон томир касалликлари марказлари ишга туширилади.

Узун, Олтинсой, Шўрчи, Денов ва Сариосиё туманларига тиббий хизмат кўрсатадиган 150 ўринли минтақавий болалар шифохонаси барпо этилади.

Денов, Бойсун, Шеробод ва Қумқўрғонда перинатал марказлар ташкил этилади. Туғма ва орттирилган юрак нуқсонли билан 5 минг нафар, инфаркт билан 11 минг нафар, жарроҳликка муҳтож беморларни даволаш учун кардиохирургия амалиёти йўлга қўйилади. Бунинг учун вилоят кўптармоқли тиббиёт марказини жиҳозлашга 2 миллион доллар ажратилади.

Учинчидан, кадрлар муаммосини ҳал қилиш мақсадида олис қишлоқларга борадиган шифокорларни қўллаб-қувватлаш дастури давом эттирилиб, бунга қўшимча 20 миллиард сўм ажратилади.

Вилоят кардиология марказида барча замонавий операцияларни амалга оширишга имкон берадиган янги корпус барпо этилади ва бу ерда барча оғир жарроҳлик амалиётлари бажарилади.

Хабарингиз бор, қатор йиллар давомида пайдо бўлган муаммони ҳал қилиш мақсадида 2018 йилда Тошкент тиббиёт академиясининг Термиз филиали ташкил этилган эди. Тиббиёт соҳасида кадрлар таъминотини яхшилаш мақсадида хорижий ҳамкор олийгоҳни жалб этган ҳолда, ушбу филиал алоҳида мустақил институт сифатида фаолият бошлайди. Институт учун минг ўринли ўқув биноси ва кўп тармоқли клиника барпо этилиб, замонавий ускуналар билан таъминланади.

Олтинчи йўналиш – барча босқичдаги таълим сифатини тубдан яхшилашдан иборат.

Сурхондарёда келгуси беш йилда мактабгача таълим билан камров даражаси 41 фоиздан 62 фоизга етказилади. Бу борада жорий йилда махсус дастур қабул қилинди. Унга мувофиқ, Бандихон, Бойсун, Денов, Музработ, Олтинсой, Сарийосиё, Узун, Шеробод, Шўрчи, Қизирик, Қумқўрғон туманларининг қишлоқ жойларида янги оилавий боғчаларга зарур жиҳозларни сотиб олиш учун 30 миллион сўмдан субсидия берилмоқда.

Олис ва чекка ҳудудларда жойлашган давлат-хусусий шериклик асосидаги боғчаларда бир нафар тарбияланувчи учун сарфланадиган харажатларнинг 75 фоизи қоплаб берилмоқда.

Шу билан бирга, келгуси беш йилда вилоятда 47 та давлат ва хусусий шериклик асосидаги 758 та оилавий боғча очилади, 75 та давлат боғчаси таъмирланади.

Ушбу ишларга бюджетдан 700 миллиард сўм маблағ ажратилиб, қўшимча 30 минг нафар болажонларимизга боғчага бориш имконияти яратилади.

Келгуси беш йилда мактабларни таъмирлаш ва реконструкция қилиш бўйича янги Миллий дастур қабул қилинади. Аввало, мактаблар сифимини ошириш учун вилоятда 96 минг қўшимча ўқувчи ўрни яратилади. Бунинг учун 21 та янги мактаб ва 358 та мактабда янги бинолар қурилади, 116 та мактаб мукамал таъмирланади.

Шу орқали Сурхондарёда мактаб филиали деган эскилик саркитидан бутунлай халос бўламиз!

Ёшларимиз вақтини самарали ўтказиш учун Сурхондарёдаги мактаблар ўзига хос таълим ва маърифат марказларига айлантирилади. Бу ерда ўқувчилар таълим олиш билан бирга, спорт, мусика ва санъат билан шуғулланиши, ахборот технологиялари ва замонавий касбларни ўрганиши учун барча шароитлар яратилади.

Бунинг учун Сурхондарё мактабларида 320 та спорт ва 311 та маърифат заллари бунёд этилиб, тўлик жиҳозланади. 389 та компьютер синфхоналари, 741 та технология устахоналари ва 776 та мактаб кутубхоналари жиҳозланиб, замонавий адабиётлар билан таъминланади.

Қумкўрғон, Олтинсой, Бандихон туманлари ва Термиз шаҳрида ахборот технологиялари, математика, кимё-биология фанларига ихтисослашган 19 та мактаб ташкил этилади.

Энг асосий масала – ўқитувчилар сифат таркибини яхшилаш. Шунинг учун вилоятдаги 5 минг нафар ўрта махсус маълумотли муаллимларнинг малака ошириши учун педагогика йўналишида мақсадли қабул квоталари ажратилади.

Олий таълим камрови 25 фоиздан 50 фоизга етказилади. Бунинг учун вилоятда 3 та янги олий таълим муассасаси ташкил этилади.

Кадрли ватандошлар!

Менинг сайловолди дастурим, аввало, инсон кадрини кўтаришга қаратилгани, ҳар бир фуқаронинг қонуний манфаатларини таъминлаш, унинг бош мақсади эканини, ўйлайманки, барчангиз сезиб, англаб турибсиз.

Келгуси беш йилда юртимизда, жумладан, Сурхондарё вилоятида амалга оширадиган барча ислохотларни “инсон – жамият – давлат” деган мутлақо янгича тизим асосида ташкил этамиз.

Ислохотлар натижаси, аввало, ҳар бир инсон, ҳар бир оила ва маҳалла ҳаётида яққол сезилиши учун барча имкониятларимизни тўла сафарбар этамиз.

Албатта, ўз кадри, шаъни ва ғурурини ҳамма нарсадан баланд қўйиб яшайдиган Сурхон эли бундай улуғ ишларнинг аҳамиятини яхши тушунади.

Дунёда, минтақамизда вазият мураккаб бўлиб турган ҳозирги пайтда ўз олдимизга қўйган марраларга эришиш, албатта, осон бўлмайди. Лекин биз ўтган беш йилда катта билим ва тажриба тўпладик. Энг муҳими, бир-биримизга бўлган ҳурматимиз, ишончимиз ошди, янада ҳамжиҳат бўлдик. Ҳар қандай синов ва қийинчиликларни ақл-заковатимиз, самарали меҳнатимиз билан енгиб ўтишни ўргандик.

Америкалик машҳур ишбилармон, “Форд” компаниясининг асосчиси Ҳенри Форднинг **“Йўлингизда қийинчиликка дуч келяпсизми, демак, сиз орқага эмас, олдинга қараб боряпсиз”**, деган сўзларини кўпчилигингиз эшитгансиз, деб ўйлайман.

Чиндан ҳам, қийинчилик одамни тоблайди, иродасини мустаҳкам қилади, янги-янги имкониятларни излаб топиб, уларни ишга солишга ундайди.

Ана шундай оғир ва масъулиятли йўлда менга доим таянч ва суянч бўлиб келаётган сиз, азиз юртдошларимга, сизларнинг юксак ишончингизга муносиб бўлиш мен учун энг катта бахт, энг катта шарафдир.

Кўпмиллатли Сурхон элининг бўлғуси сайловдаги танлови, азму қарори жамиятимизда адолат ва ҳақиқат янада устувор, халқимиз ҳаёти обод ва фаровон бўлишига хизмат қилади, деб ишонаман.

Сизлар билан бирга Янги Ўзбекистонни, гўзал Сурхондарёни, албатта, барпо этамиз.

Тўғриси, бугун бахшилар ва полвонлар юртига келиб, сизлардек кадрдонларим билан кўришиб, мен ҳам сизлардан илхом олдим десам, ишонинглар, буюм ҳақиқат!

Сўзимни юрагимнинг тўридаги тўрт қатор шеър билан тугатмоқчиман:

*Сизни кўрсам қувонади дилим-а,
Нурга тўлар бутун ўнгу сўлим-а,
Алпомишдай ўзим қалқон бўлайин,
Омон бўлинг доим, Сурхон элим-а!*

Доимо соғ-омон бўлинглар, азизларим!

*Термиз шаҳри,
2021 йил 8 октябрь*

**ФИДОКОРОНА МЕҲНАТИМИЗ,
ТИНИМСИЗ ИНТИЛИШ ВА
ИЗЛАНИШ БИЛАН ЭЗГУ
МАҚСАДЛАРГА ЭРИШАМИЗ**

*(Қашқадарё вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Аввало, сиз, азиз юртдошларим билан соғ-омон кўришиб, яхши кайфиятда учрашиб турганимдан бенихоҳ хурсандман.

Қашкадарё – қадимий ва табаррук замин, мард ва бағрикенг, меҳнаткаш ва лафзи ҳалол, ғурури баланд инсонлар юртидир.

Бу воҳа ўзининг ноёб табиий бойликлари, улкан саноат салоҳияти билан юртимизнинг бугунги ижтимоий-иқтисодий ривожига бекиёс ҳисса қўшиб келаётгани эл-юртимизга яхши маълум.

2700 йиллик тарихга эга Шаҳрисабз ва Қарши шаҳарлари билан бутун халқимиз фахрланади. Ўрта асрларда Насаф, яъни бугунги Қарши Ислом цивилизациясига бекиёс ҳисса қўшгани учун “Мадина” деган олий мақомга сазовор бўлган. Бундай юксак мақомга Ислом оламида фақат 8 та шаҳар лойик кўрилган.

“Илм ва дин куббаси” номини олган Шаҳрисабздаги Оксарой, Дорус-саодат, Дорут-тиловат каби меъморий обидалар Темурийлар Ренессанси даврининг буюк намуналари сифатида бекиёс аҳамиятга эга. Испания Қироллигидан Амир Темур бобомиз ҳузурига элчи бўлиб келган Клавихонинг: “Парижнинг энг нозик дидли зодагонлари ҳам Оксаройни кўрганида ҳайратдан лол қолар эди”, деган сўзлари ҳам фикримизни тасдиқлайди.

Мана, яқинда Шаҳрисабзда “Амир Темур – дунё олимлари ва адиблари нигоҳида” деб номланган халқаро конференцияни юқори даражада ўтказдик. Ўйлайманки, ушбу анжуманни ҳар икки йилда ўтказиб борсак, ўринли бўлади.

Бу борада дунё микёсидаги гадкикотларни умумлаштириб, янги изланишларга йўл очадиган “Темурийлар даври Ренессанси” илмий-маърифий марказини ташкил этиш ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Шу билан бирга, Яккабоғ туманидаги Соҳибкирон Амир Темур туғилган Хўжа Илғор кишлоғини ободонлаштириб, замонавий инфратузилмалар яратсак, улуғ аждодларимиз олдидаги фарзандлик бурчимизни бажарган бўлар эдик.

Шаҳрисабзда Халкаро маком фестивалини ўтказиш анъанасини йўлга қўйганимиз – маком санъатимиз билан бирга, ушбу гўзал шаҳарнинг шуҳратини янада оширишга хизмат қилмоқда.

Мен нуфузли халкаро саммитларда, жумладан, Ҳиндистон ва Покистон давлатларининг раҳбарлари билан учрашувларда Хусрав Деҳлавий, Абдулқодир Бедил, Мирзо Ғолиб сингари буюк Шарқ шоирларининг тарихий Ватани Кеш шаҳри бўлганини фахр билан тилга оламан.

Турли даврларда Насаф шаҳрида яшаб фаолият кўрсатган 400 нафардан зиёд – такрор айтаман – 400 нафардан зиёд исломшунос олимларнинг илмий меросини чуқур ўрганиш, асарларини бугунги тилимизда, кенг жамоатчиликка тушунарли қилиб нашр этиш муҳим вазифамиздир. Хусусан, Абул Муин Насафий, Нажмиддин Насафий, Азизиддин Насафий, Барокат Насафий, Хиромий, Сайидо Насафий, Хаёлий сингари улуғ алломаларнинг маънавий мероси бугун ҳам бекиёс аҳамиятга эга.

Айниқса, буюк ватандошимиз Абу Муин Насафий бундан минг йил олдин жаҳолатга берилган кимсаларни ўз асарлари орқали тўғри йўлга бошлагани тарихдан яхши маълум.

Албатта, сизлар билан биргаликда Қарши туманида улуғ аждодимизга бағишлаб мухташам ёдгорлик мажмуасини бунёд этганимиз эзгу ва хайрли иш бўлди. Мен бугун ушбу мажмуани зиёрат қилиб, кўнглим таскин топди.

Шу ишларнинг давоми сифатида Қарши давлат университети қошида Абу Муин Насафий номида илмий марказ ташкил этсак, алломаларимиз меросини халқимизга, ёшларимизга кенг танитишда яна бир муҳим кадам қўйган бўламиз.

Хурматли учрашув катнашчилари!

Биз бугун Янги Ўзбекистоннинг таянчи ва суянчи бўлган юксак иқтидорли, маънавий баркамол, ватанпарвар ёшларни тарбиялашда, аввало, мухтарам нурунийларимизга, уларнинг бой тажрибасига таянамиз.

Мен қачон бу воҳага келсам, мана шундай инсонларнинг дуоларини олишга ҳаракат қиламан. Улар шу табарруқ ёшда ҳам ибратли фаолияти билан барчага ўрнак бўлмоқда.

Шу ўринда Январь Иноятов, Эсонбой Ражабов, Шодиёр Хўжаназаров, Элмурод Боймуродов, Бўрон Рўзиев, Абдимурот Бозоров, Суюн Абдиев ва бошқа кўплаб ҳурматли фахрийларимизга алоҳида раҳмат айтишни ўз бурчим деб биламан.

Қашқадарёдаги машҳур Ғилон қишлоғини ҳаммамиз яхши биламиз. Маълумотларга қараганда, мана шу қишлоқда кейинги беш йилда биронта ҳам оилавий ажрим қайд этилмаган. Биз буни қишлоқ аҳлининг ўзаро ҳамжиҳатлиги, маҳалла фаоллари, айниқса, нурунийларимизнинг жонқуярлиги натижаси деб биламиз. Бундай ижобий тажрибани бутун эл-юртимизга ибрат қилиб кўрсатсак, албатта, арзийди.

Мен Қашқадарёда туғилиб вояга етган қаҳрамон шоиримиз Абдулла Орипов билан яқин дўст, ижодининг чинакам мухлиси бўлганимдан доимо фахрланаман. Улуғ шоиримиз: **“Толемга битган Қашқадарёмсан”**, деб туғилган юртини чексиз ардоқлар эди.

Халқимиз: **“Олтин қонларидан ҳамиша олтин чиқади”**, деб бежиз айтмаган. Бундан кейин ҳам Қашқадарё воҳасининг шаҳар ва қишлоқларидан, хусусан, Қарши шаҳридаги атоқли

шоиримиз номи билан аталадиган ижод мактабидан Абдулла Орипов, Жуманиёз Жабборов, Нормурод Нарзуллаев, Муҳаммад Раҳмон, Самар Нур, Исмоил Тўхтамишев, Чори Аваз, Назар Шукур каби истеъдодли шоир ва ёзувчиларнинг муносиб издошлари етишиб чиқади, деб ишонаман.

Айни пайтда Неъмат Арслон, Икром Отамурод, Шарофат Ашурова, Лола Ўрокова, Назар Эшонкул, Лукмон Бўрихон ва бошқа кўплаб ёзувчи ва шоирларимиз ўзларининг ижоди билан миллий адабиётимиз ривожига муносиб ҳисса қўшиб келаётганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Шу ўринда миллий санъатимизнинг равнаки йўлида унутилмас хизмат қилиб, халқимиз қалбидан чуқур жой эгаллаган Икрома Болтаева, Фароғат Раҳматова, Тожиддин Муродов, Омон Беганжиев, Рустам Маъдиев, Ўлмас Саиджонов каби атоқли санъаткорларнинг хотирасини катта эҳтиром билан тилга оламиз.

Яқинда 90 йиллик тарихга эга Қашқадарё вилояти мусикали драма театри тўлиқ таъмирлангани, Маънавият ва маърифат маскани қуриб фойдаланишга топширилгани вилоят маданий ҳаётида катта воқеа бўлди.

Ҳозирги пайтда ўзбек санъатининг пешкадам вакиллари ҳисобланадиган Бекназар Дўстмуродов, Замира Суюнова, Ўктам Аҳмедов, Исок Тўраев, Насиба Сатторова сингари моҳир актёр ва ҳофизларимизга янги ижодий ютуқлар тилаймиз.

Қачонки, қадимий бахшичилик санъати ҳақида сўз борганда, қашқадарёлик кўплаб ноёб истеъдод эгаларини ҳам эслашимиз табиийдир.

Барча юртдошларимиз Қодир бахши Раҳимов, Шомурод бахши Тоғаевларнинг дoston ва термаларини ҳали-ҳануз катта ҳаяжон билан тинглайдилар. Бугунги кунда уларнинг издошлари – Ўзбекистон халқ бахшилари Қаҳхор ва Абдумурод Раҳимовлар

ҳамда Маҳматмурод Ражабов, Бойқўчқор Аҳмедов ва бошқа кўплаб мохир ижрочилар бу борадаги анъаналарни муносиб давом эттираётгани қувончлидир.

Келгуси йили Кодир баҳши Раҳимов таваллудининг 85 йиллигини юртимизда ҳар томонлама муносиб нишонласак, ўйлайманки, бу – халқимизнинг дилидаги иш бўлади.

Воҳа аҳли мамлакатимизда илм-фан соҳаларини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшган Аскар Холмуродов, Карим Шониёзов, Тўлқин Бекмуродов, Убайдулла Уватов, Бегали Қосимов, Мухсин Қодиров, Анвар Чориев, Поён Равшанов сингари марҳум олимлар ҳамда бугунги кунда самарали фаолият олиб бораётган Қаландар Абдурахмонов, Жуманазар Бекназаров, Анатолий Саъдуллаев, Абдурахим Эркаев сингари таниқли илм-фан намояндалари билан ҳақли равишда фахрланади.

Азиз дўстлар!

Биз кейинги йилларда инсон кадрини улуғлаш масаласига алоҳида эътибор қаратаётганимиз бежиз эмас. Чунки мустабид тузум даврида халқимизнинг кадр-қиммати, инсоний шаъни ва гурури оёқости килингани ҳеч кимга сир эмас.

Мисол учун, ўша даврда Қарши шаҳридаги қадимий Одина масжиди камокхонага айлантирилганини қандай баҳолаш мумкин?

Ҳозир бу ерда Қатағон қурбонлари хотираси музейини – қатта тарбия масканини ташкил этаётганимиз, албатта, тарихий адолагни тиклашга хизмат қилади.

Биз маърифатпарвар жадид боболаримиз ҳақида доимо армон ва эҳтиром билан гапираримиз. Жадидчилик ҳаракатининг етакчиси бўлган Маҳмудхўжа Бехбудийнинг хоки шу заминда экани, Қарши шаҳри бир муддат шу улуғ инсоннинг номи билан аталганини, афсуски, кўпчилик билмайди.

Қарши шаҳридаги марказий кўчалардан бирига Бехбудий номи берсак, бу ҳам адолатдан бўлади, деб ўйлайман.

Хурматли сайловчилар!

Ҳаммангиз яхши биласиз, бугун мамлакатимиз муҳим сиёсий воқеа – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови арафасида турибди. Албатта, ушбу сайлов барчамиз, бутун халқимиз учун жуда катта аҳамиятга эга эканини яхши тушунамиз.

Биз келгуси беш йилда жонажон Ватанимизни ҳар томонлама ривожлантириш, инсон кадрлари ва манфаатларини таъминлашга қаратилган Янги Ўзбекистон стратегиясини ишлаб чиқдик. Ўйлайманки, сизлар унинг асосий мазмун-моҳиятидан яхши хабардорсиз.

Бироқ Қашқадарё тўғрисида ўйлаганимда, бугунги Сизлар билан учрашувга тайёргарлик кўрганимда, мени энг кўп қийнаган, безовта қилаётган масала – бу ҳудуд аҳолисига муносиб ҳаёт, тўкин дастурхон ва доимий даромад манбаларини таъминлаб беришдир.

Афсуски, вилоятда табиий бойликлар, ер ресурслари кўп бўлишига қарамадан, бу етарлича натижа бергани йўқ, аҳолининг яшаш шароитлари республиканинг бошқа ҳудудларига нисбатан пастлигича қолмоқда. Бу муаммоларга ечим топишда давлат идоралари, мутасадди раҳбарлар томонидан ҳалигача тизимли иш олиб борилаётгани йўқ.

Вилоятда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш бўйича муҳит тўлиқ шаклланмаган. Шу боис бугунги кунда вилоятда 150 мингдан зиёд аҳоли ишсиз. Келгуси беш йилда 280 мингга яқин ёшлар меҳнат бозорига кириб келиши ҳам иш ўринларига эҳтиёжни оширади.

Шунинг учун бугун Сизлар билан келгусида Қашқадарё вилояти ривожига кучли тўртки бериш, бу ерда яшаётган аҳолига муносиб иш ўринлари ва турмуш шароитини яратиш бўйича энг муҳим вазифалар ҳақида фикрлашиб олсак, ўйлайманки, мақсадга мувофиқ бўлади.

Шу мақсадда тайёрланган беш йиллик дастуримизнинг энг асосий мақсади 400 мингта иш ўрни яратишга қаратилади.

Аввало, тадбиркорлик мухитини шакллантириш ва бизнесни қўллаб-қувватлаш керак. Бунинг учун йирик корхоналар инфратузилмаси ва салоҳиятидан самарали фойдаланишимиз шарт.

Жумладан, вилоятдаги йирик саноат корхоналари ёнида 75 та янги кичик саноат зоналари барпо этилади ва уларда 1 мингдан зиёд лойиҳалар амалга оширилиб, 25 мингта доимий иш ўринлари яратилади.

Шунингдек, Қарши аэропорти ёнидаги барча инфратузилмага эга 120 гектар майдонда саноат технопарки ташкил этилади ва 10 мингта иш жойи яратилади.

Ургутдаги ижобий тажрибадан келиб чикиб, Китоб туманида Ургут эркин иктисодий зонасининг филиали очилади. Нишон, Китоб, Ғузор ва Яккабоғ туманларининг саноат газ тармоқлари модернизация қилинади ва ушбу ҳудуд тадбиркорлари барқарор энергия билан таъминланади. Ушбу мақсадларга давлат томонидан 600 миллиард сўм ажратилади.

Шунингдек, Чирокчи, Миришкор, Дехқонобод ва Шаҳрисабзда тадбиркорлик инфратузилмаси учун ҳар йили қўшимча 150 миллиард сўм ажратилади.

Бундан ташқари, тадбиркорларга 300 та давлат объектлари очик савдо орқали сотилади. Шу билан бирга, янги ташкил этилаётган корхоналар учун янгича фикрлайдиган, замонавий кадрлар тайёрлаш зарур.

Иккинчидан, Қашқадарёда ишсизлар ва ёшларни касб-хунарга ўқитишнинг мутлақо янги тизими жорий этилади.

Бунда нефть-газ соҳасининг вилоятда фаолият кўрсатаётган 5 та йирик корхонаси мутахассислари тажрибасидан фойдаланамиз. Энди ҳудуддаги барча касб-хунаар марказлари иккита энг йирик бўлган Шўртангазкимё мажмуаси ва Муборак газни қайта ишлаш заводиға бириктирилади.

Бу дегани, шу корхона мутахассислари:

– талаб юкори бўлган мутахассисларни вилоят бўйича тайёрлаш режаларини белгилайди;

– ўқув дастурлар ва методикасини амалиётдан келиб чиқиб, қайта қўриб чиқади;

– ҳар бир ёш ўқувчи ўқиш жараёнида ўз мутахассисликлари бўйича амалиёт ўташини ташкил этади.

Янги очилган мономарказда ИТ, мураккаб ускуна оператори ва бошқа юкори технологик мутахассисликлар ўргатилади.

Шунингдек, ҳар бир туманда камида бештадан, вилоятда жами 90 та касбга ўқитиш масканларида туманнинг ихтисослигидан келиб чиқиб, ёшлар ва ишсизлар касбга бепул ўқитилади. Шу тизим орқали келгуси беш йилда 150 мингдан зиёд ишсизлар ва ёшлар тадбиркорлик ва касб-хунарга ўқитилади.

Бундан ташқари, Шаҳрисабз, Китоб, Касби ҳамда Қарши шаҳрида ҳунармандчилик марказлари қурилиб, 15 мингдан зиёд ёшлар шогирдликка олинади.

Учинчидан, туманларда аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш ва янги иш ўринлари яратиш бўйича янги “маҳаллабай” тизими қандай бўлишини Касби тумани мисолида тушунтираман.

Касби тумани пахта етиштириш ҳажми бўйича республикада биринчи ўринда. Лекин иктисодиётнинг бошқа соҳалари эътибордан четда қолиб кетган эди. Шу боис бугунги кунда туманда 9 минг 400 нафар меҳнатга лаёқатли аҳоли ишсиз, 1 минг 200 та оила камбағал тоифага киритилган. Бундан ташқари, келгуси беш йилда яна 10 минг нафар битирувчи меҳнат бозорига кириб келади.

Бундан буён янги тизим сифатида кичик тадбиркорликни ривожлантириш, ишсизликни камайтириш ва камбағалликни қисқартириш учун “ҳоким ёрдамчилари” лавозимлари жорий этилади. Улар кредит ва субсидия бериш, маҳалладаги томорқа ва бўш ерлардан самарали фойдаланиш, кооперациялар ташкил қилиш бўйича аҳолига кўмаклашади. Уларнинг ўз “бюджет”и бўлиб, эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш, жамоат

ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитишни ташкил этиш ҳуқуқлари берилади.

Имтиёзли кредит ва субсидия оладиган аҳоли ва ишсиз фуқаролар билан камбағалликдан чиқиш ва кўпроқ даромад олишга ундайдиган “ижтимоий шартнома” тузишга ҳоким ёрдамчилари масъул бўлади.

Масалан, ҳоким ёрдамчилари тумандаги 41 та маҳаллада 10 тадан эҳтиёжманд хонадонга 6 сотихли иссиқхоналар ташкил қилишга бош-қош бўлади. Бунга имтиёзли кредитлар ва субсидиялар ажратилади.

Ёки Майманок кишлоғида аҳоли хонадонларида 200 гектар майдонда боғ ташкил қилиниб, 600 нафар фуқаро ишли бўлади.

Ҳоким ёрдамчилари туманнинг “Майманок”, “Денов”, “Қамаши” ва “Юксалиш” маҳаллаларида ташкил этиладиган 4 та кичик саноат зоналарида 90 та лойиҳаларни жойлаштиради ва минг нафар аҳоли бандлигини таъминлайди.

Ёшларни “ҳоким ёрдамчиси” лавозимида кўйишдан олдин 2 ой давомида янги тизим асосида ишлашга ўқитамиз, 2–3 йил маҳаллада ишлаб, ўзини кўрсатганларини келгусида раҳбарлик лавозимларига кўямиз.

Ушбу тизимлар орқали келгуси беш йилда Касби туманида жами 21 минг нафар аҳоли доимий даромад манбасига эга бўлади.

Умуман олганда, вилоятда:

– оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида йилига 1 триллион сўм;

– кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш учун қўшимча 100 миллион доллар;

– вилоятдаги тадбиркорларга кредит фоиз туловларини компенсация қилишга қўшимча 100 миллиард сўм ажратилади.

Шунингдек, Чирокчи, Дехқонобод, Касби, Миришкор ва Нишонда янги ташкил этиладиган тадбиркорлик субъектлари учун

2025 йил 1 январга қадар фойда солиғи ставкаси 50 фоизга пайсантирилади ҳамда ер, мол-мулк, айланмадан солиқлар тўлашдан озод этилади.

Тўртинчидан, Қашқадарёда аҳолини тадбиркорликка жалб қилишда энг катта резерв – бу 56 минг гектар томорқалардан самарали фойдаланиш ҳисобланади.

Ҳозирги кунда вилоятда ҳар бир хонадонга ўртача 10 сотих томорқа тўғри келиб, унинг бор-йўғи 20–25 фоиздан фойдаланилмоқда.

Агар ушбу томорқалардан йилига 3–4 марта ҳосил олиш йўлга қўйилса, қўшимча 100 минг гектар ернинг ўрнини босади. Мисол учун, Қарши тумани “Талликурон” маҳалласида кўкат етиштирилиб, 5 мартагача ҳосил олиб, ҳар бир хонадон йилига 40–50 миллион сўм даромад кўрмоқда.

Шаҳрисабздаги “Синабоғ” маҳалласида эса лимон ва қатор орасига қўшимча экинлар экиш орқали битта хонадоннинг йиллик даромади 80 миллион сўмгача етмоқда.

Шу боис алоҳида дастур доирасида вилоятда 27 минг гектар экин майдонлари танлов асосида 60 мингга яқин аҳолига 50 сотихдан ажратиб берилади.

Хабарим бор, Шаҳрисабз туманининг тоғолди “Ҳисорак”, “Сайёд”, “Сувтушар”, “Бошқок”, “Бешбек”, “Сарчашма” ва “Оммағон” қишлоқлари аҳолиси деҳқончилик қилиш учун ушбу ерларнинг ажратилишига катта умид боғламоқдалар.

Шунингдек, 15 мингга хонадонда кичик ҳажмдаги иссиқхоналар қуриш учун имтиёзли кредит ва субсидиялар ажратилади. Сув таъминоти оғир бўлган 771 та маҳалладаги томорқалар учун 4 мингга қудук казиб берилади.

Мана, сизларга бандлик ва аҳоли даромади бўйича аниқ ҳисоб-китоб.

Иккинчи йўналиш – Қашқадарёда 40 фоиз аҳолининг даромади, уларнинг дастурхони қишлоқ хўжалигига боғлиқ, бу ҳам ҳақиқат.

Агар вилоятда камбағалликни кескин қисқартирмоқчи бўлсак, айнан аграр соҳада ислоҳотларни чуқурлаштириб, уни мутлақо янги даражага олиб чиқиш талаб этилади.

Бунинг учун, **авваламбор**, пахта ва ғалла етиштириш бўйича етакчи бўлган Қашқадарёда ишлаб чиқариш ҳажмини камида 30 фоизга ошириш чоралари кўрилади.

Бунда уруғлик тайёрлаш тизими янгича ташкил қилиниб, 8 та туманда 22 минг гектар майдонда хусусий шериклик асосида уруғлик етиштириш, тайёрлаш, сертификатлаш ва сотиш корхоналари ташкил этилади.

Вилоятда Пахта уруғчилиги маркази ташкил қилиниб, хорижий экспертлар билан бирга, қурғоқчиликка чидамли, юқори ҳосил берадиган янги навлар яратилади. Бундан ташқари, юқори ҳосил берадиган навларни четдан олиб келиш ва эркин жойлаштиришга ҳам руҳсат берамиз.

Қашқадарёда энг ачинарли ҳолатлардан бири, бу – вилоят аҳолиси ҳалигача пахтани букилиб, қўл меҳнати билан териб келмоқда. Шунинг учун келгуси беш йилда 40 фоиз қишлоқ хўжалиги техникалари янгиланиб, механизация даражаси 90 фоизга, жумладан, машинада пахта терими 15 фоиздан 60 фоизга етказилади. Бунда пахтани машинада териш харажати 30 фоизини бюджетдан коплаб бериш яна уч йилга узайтирилади.

Шунингдек, импорт қилинадиган техника, бутловчи ва эҳтиёт қисмлар божхона тўловларидан икки йил муддатга озод қилинади. Қишлоқ хўжалиги техникаси хариди учун субсидиялар қўлами ҳам кўпайтирилади.

Иккинчидан, вилоятнинг энг оғриқли нукталаридан яна бири – бу қишлоқ хўжалиги ерларини барқарор сув билан таъминлаш ҳисобланади.

Масалан, Қарши магистрал каналидан сув олиб келиш учун биргина электр энергияси сарфига йилига 100 миллион доллар-

га якин маблағ талаб қилинади. Яъни 1 гектар пахтани суғоришга 2,5 миллион сўм харажат қилинмоқда. Лекин сувдан самарасиз фойдаланиш туфайли ушбу маблағларнинг 30 фоизи исроф бўлмоқда. Шу боис келгуси беш йилда 118 минг гектарда инновацион сув тежовчи технологиялар жорий қилинади.

Шунингдек, 93 минг гектар майдонни лазерли текислаш орқали, шунга алоҳида аҳамият беринг, йилига 130 миллион куб метр сув иктисод қилинади. Бунинг учун 25 миллиард сўм субсидия берамиз.

Бундан ташқари, 105 миллион доллар ҳисобидан Қарши насос станциялари каскади реконструкция қилиниб, 400 минг гектар ер майдонининг сув таъминоти яхшиланади. Ғузор, Қамаш, Қарши, Косон ва Яққабғда 33 миллион доллар ҳисобидан 16 та насос станцияси модернизация қилиниб, 40 минг гектар ерлар қайта фойдаланишга киритилади. “Сечанқўл” коллекторини таъмирлаб, Миришкор ва Муборакда 51 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолатини яхшилаёмиз.

Шунингдек, экин майдонларининг ҳолатидан келиб чиқиб, ирригация ва мелиорация тизимларини яхшилаш учун келгуси беш йилда бюджетдан 1 триллион сўм ажратилади.

Учинчидан, азал-азалдан Қашқадарё “чорвадорлар юрти” бўлиб келган. Шу боис Касби, Миришкор, Нишон ва Косонда кластер тизими асосида 1 минг бошдан кам бўлмаган йирик чорвачилик комплекслари ташкил қилинади. Ушбу туманларда 40 минг гектар майдонлар чорва озуқасини етиштириш учун ажратилади.

Косонда “Чорвадорлар амалий ўқув маркази” ташкил қилинади. Марказ йирик чорва комплекслари билан бирга, аҳоли хонадонларидаги чорва наслини яхшилашга ҳам кўмаклашади.

Келгуси беш йилда 300 минг гектар яйлов ерларни қайта тиклаш ва ҳосилдорлигини ошириш чоралари кўрилади.

Бу даврда майда шохли корамоллар сони 2 баробарга оширилиб, 1 миллион бошга етказилади ҳамда уларнинг насли яхшиланади.

Умуман, Қашқадарёда чорвачиликни ривожлантириш учун халқаро молия ташкилотларидан 150 миллион доллар маблағ жалб қилинади. Керак бўлса, ушбу маблағларни янада қўпайтирамиз.

Тўртинчидан, 30 минг гектар оборотдан чиққан майдон ўзлаштирилади ва озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш йўлга қўйилади. Бу орқали 25 мингга яқин аҳоли бандлиги таъминланади.

Қамаши, Чирокчи, Шаҳрисабз, Китоб ва Яккабоғ туманларида 15 минг гектар узумзорлар, Китоб, Шаҳрисабз ва Яккабоғ туманларида 3 минг гектар интенсив боғ, Китобда 2 минг гектар янги анорзор, Қамаши, Чирокчи, Яккабоғ, Дехқонобод туманларида 4 минг гектар писта плантациялари барпо этилади. Буларнинг ҳисобидан 30 мингга янги иш ўрни яратилади.

Косон ва Қамаши туманларида 10 минг гектар лалми майдонда полиз етиштириш ҳисобидан 12 мингдан ортиқ аҳоли бандлиги таъминланади. Миришкор, Қамаши, Касби, Косон, Қарши ва Муборакда 2 минг гектарда замонавий иссиқхоналар ишга туширилиб, 25 мингдан ортиқ иш ўринлари яратилади.

Учинчи йўналиш – тадбиркорликни ривожлантириш орқали инвестиция ва экспорт салоҳиятини янги босқичга олиб чикилади.

Келгуси беш йилда саноат тармоқларида қарийб 10 миллиард доллар бўлган 2 мингдан зиёд катта-кичик лойиҳалар амалга оширилади ва 150 мингга янги иш ўринлари яратилади.

Қашқадарё вилояти мамлакатимизда нефть-газ ва энергетика соҳасининг асосий таянчи бўлиб, келгуси йилларда уларни ривожлантириш иқтисодий дастуримизда муҳим ўрин эгаллайди.

Бу борада нефть-газ саноатида 5 миллиард доллар бўлган 5 та инвестиция лойиҳалари амалга оширилади ҳамда 7 мингга яқин иш ўрни яратилади.

Мисол учун, қарийб 2 миллиард доллар инвестициялар ҳисобидан Шўртан газ-кимё комплексининг қуввати 3 баробарга кенгайтирилади. Ушбу комплекда “GTL” заводида ҳосил бўладиган 430 минг тонна нафта қайта ишланиб, ундан йилига қўшимча 280 минг тонна полиэтилен ва 100 минг тонна полипропилен, жами 500 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Шунингдек, янги кимё саноати кластери ташкил этилиб, унда 2,7 миллиард долларга тенг 12 та лойиҳа амалга оширилади.

Натижада маҳсулот ишлаб чиқариш 10 триллион сўмга оширилиб, импорт ўрнини босувчи янги турдаги 23 та кимё маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Экспорт 425 миллион долларга етади.

Энергетика соҳасида келгуси беш йилда умумий қиймати 1,3 миллиард долларлик, жами қуввати 1 минг 250 мегаватт бўлган лойиҳалар амалга оширилади.

Жумладан, Ғузор туманида 200 миллион долларлик тўғридан-тўғри хорижий сармоялар ҳисобидан қуввати 300 мегаватт бўлган қуёш электр станцияси барпо этилади. Таллимаржон иссиқлик электр станциясида 1 миллиард доллар хорижий инвестиция ҳисобидан қўшимча 900 мегаватт қувватлар ишга туширилади. Шунингдек, 500 миллион долларлик тўғридан-тўғри хорижий инвестиция ҳисобидан Муборак иссиқлик электр станцияси модернизация қилинади.

Энергетика вазирлиги ҳузурида йирик тармоқ лойиҳалари учун инфратузилма барпо этиш мақсадида махсус жамғарма ташкил этилиб, унга 200 миллион доллар маблағ ажратилади.

Вилоятда 300 га яқин фойдали қазилма конлари мавжуд. Жумладан, нефть, газ, олтингургурт, рангли металлар, калий, до-

ломит, кварц, цемент, гипс, керамзит, графит, кварцит, табиий пардозбоб ва деворбоб тошлар ҳамда бошқа захиралар аниқланган. Бу захираларни ўзлаштириш ва янги конларни очиш мақсадида геология-қидирув ва қазиб олишга камайтирилган солиқ ставкалари жорий қилинди. Агар лойиҳа 20 миллион доллардан йирик бўлса, ташки инфратузилма олиб келишни давлат ўз зиммасига оладиган бўлди.

Бундан ташқари, Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси ушбу лойиҳаларда ўз улуши билан қатнашади. Шунингдек, геология-қидирув ишларига 2 триллион сўм ажратилади. Келгуси беш йилда 100 тадан ортик конлар очик танлов орқали инвесторларга таклиф этилади.

Шу билан бирга, вилоятнинг иқтисодиёти йирик нефть-газ корхоналарига боғланиб қолмаслиги учун маҳаллий саноат тармоқлари бўйича ҳам йирик лойиҳаларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратиш зарур.

Шу боис келгуси беш йилда вилоят учун “драйвер” бўлган – тўқимачилик, электротехника, чарм-пойабзал, озик-овқат, мебелсозлик ҳамда қурилиш материаллари соҳаларига фаол инвестициялар жалб қилиниб, экспортбоб ва рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмлари кескин оширилади.

Бунинг учун, ҳар бир туманда Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги:

- истикболли лойиҳаларни ишлаб чиқувчи “Лойиҳа гуруҳлари”ни ташкил этади;

- туманнинг илғор тадбиркорлари билан “Холдинг компаниялари” тузади;

- энг истикболли маҳаллий саноат лойиҳаларига Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси 30 фоиз улуш билан қиради;

- Жамғарма томонидан ҳар бир туманга йилига камида 20 миллион доллардан, саноати паст бўлган туманларга эса 30 миллион долларгача маблағлар ажратилади.

Вилоят маҳаллий саноатидаги энг катта резерв – бу тўқимачилик соҳаси. Ҳозирда пахта толасининг атиги 21 фоизи вилоятнинг ўзида қайта ишланади. Шу боис Нишон, Касби, Миришкор ва Яққабўғ туманларида 1,2 миллиард долларлик 182 та текстил лойиҳаси амалга оширилади ва 35 мингта янги иш ўрни яратилади.

Шунингдек, сунъий тола ишлаб чиқариш бўйича 580 миллион доллар инвестициялар ҳисобидан 4 та инновацион лойиҳа амалга оширилиб, сунъий тола ишлаб чиқариш ҳажми 150 минг тоннага етказилади.

Бундан ташқари, Касби ва Нишон туманларида киймати 225 миллион долларлик ип-калава ва мато ишлаб чиқариш бўйича “мега” лойиҳа амалга оширилади.

Вилоятда тўқимачилик соҳасида фаолият юритадиган тадбиркорларга қўшимча имкониятлар яратиш мақсадида хорижий банклардан 500 миллион долларлик имтиёзли ва узок муддатли кредитлар жалб қилинади. Шунингдек, давлат томонидан ушбу мақсадларга 100 миллион доллар кредитлар ажратилади. Натижада Қашқадарёда тўқимачилик маҳсулотлари йиллик экспорти 5 баробарга кўпайиб, 450 миллион долларга етказилади.

Қурилиш материаллари саноатида ҳам жуда катта имкониятлар мавжуд.

Оддий мисол, ҳозирги кунда вилоятдаги мавжуд 148 та норура конлардан 51 таси бекор турибди. Шу боис соҳада келгуси беш йилда 740 миллион долларлик 430 та лойиҳа амалга оширилади, 12 мингдан ортик янги иш ўринлари яратилади. Китоб, Қамаш, Дехқонобод ва Чирокчи туманларида мрамор ва оҳақтош плиталари, гипс, гипсокартон ва табиий пардозбоп тошлар каби қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган саноат кластерлари ташкил этилади.

Ҳудудда катта хомашё базасига эга бўлган чарм-пойабзал саноатига ихтисослашган Миришкор, Китоб туманлари ва Қарши

шаҳрида 185 миллион долларлик 42 та янги лойиҳалар ишга туширилади.

Масалан, Қарши шаҳрида 20 миллион долларлик лойиҳалар ишга туширилиб, “хомашёдан тайёр маҳсулотгача” тамойили асосида тайёр чарм, пойабзал ва атторлик буюмлари ишлаб чиқарадиган кластер ташкил этилади.

Тармоқни жадал ривожлантириш учун тадбиркорларга қўшимча имтиёзлар берилади. Жумладан:

– импорт қилинаётган фурнитура, елим, бўёк, пойабзал тагликлари ва бошқа ёрдамчи маҳсулотларни вилоятнинг ўзида ишлаб чиқариш лойиҳалари учун кредит фоиз тўловларининг 10 фоизгача қисми қоплаб берилади;

– замонавий окова-сув тозалаш иншоотларини барпо этиш харажатлари солиқ базасидан чегириб ташланади.

Ушбу тармоқдаги лойиҳалар ишга туширилиши натижасида 25 мингта янги иш ўринлари ташкил қилиниб, 110 миллион долларлик экспорт таъминланади.

Электротехника саноатида 127 миллион долларлик 10 та инвестиция лойиҳаси ишга туширилади ҳамда ишлаб чиқариш ҳажмлари 105 миллион долларга оширилади.

Жумладан, Қарши шаҳрида 30 миллион долларлик хорижий инвестиция ҳисобидан қуёш панелларини, Шаҳрисабз туманида 18 миллион долларлик мис қувурларини ишлаб чиқариш лойиҳалари ишга туширилади.

Мебель саноатини ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилади. Шаҳрисабз шаҳри ва Қарши туманида мебелчилик кластерлари ташкил этилиб, 110 миллион долларлик 49 та лойиҳа амалга оширилади.

Шу билан бирга, кишлоқ хўжалигини янги босқичга олиб чиқиш ҳисобидан озиқ-овқат саноатида ҳам қўшимча имкониятлар пайдо бўлмоқда. Бунда юқори салоҳиятга эга бўлган гўшт ва сутни қайта ишлашга катта эътибор қаратамиз.

Жумладан, Чирокчи, Нишон ва Косон туманлари бу йўналишга ихтисослашади ва алоҳида Қашқадарё бренди яратилади.

Келгуси беш йилда озиқ-овқат саноатида киймати 320 миллион долларлик 185 та лойиҳа амалга оширилиб, 10 мингдан ортиқ янги иш ўринлари ташкил этилади.

Вилоятда экспортни қўллаб-қувватлаш мақсадида Экспорт агентлиги томонидан Қашқадарё вилояти учун дастлабки босқичда 50 миллион доллар йўналтирилади.

Амалга ошириладиган ислохотлар натижасида вилоятда экспорт ҳажми 1,1 миллиард долларга етказилади ёки ҳозиргига нисбатан 5 баробарга ошади.

Мухтасар айтганда, келгуси беш йилда Қашқадарё вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 60 триллион сўм ажратилади.

Тўртинчи йўналиш – аҳоли ва тадбиркорлар учун қулай инфраструктура яратиш.

Авваламбор, аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш ҳам вилоятдаги энг оғир масалалардан бири ҳисобланади. Бугунги кунда 521 та маҳаллада яшайдиган 1,8 миллионга яқин аҳоли марказлашган ичимлик суви билан таъминланмаган. Айниса, Косон, Дехқонобод, Қамашада бу кўрсаткич жуда паст. Қарши шаҳри канализация иншоотидаги тозалаш ускуналарининг 60 фоизи ярқисиз аҳволда бўлгани боис оқова сув тозаланмасдан очик сув манбаларига чиқариб ташланмоқда.

Бундан ташқари, вилоятдаги мавжуд 14 та канализация насос станцияларининг барчаси таъмирга муҳтож. Шу боис келгуси беш йилда марказлашган тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 47 фоиздан 80 фоизга етказилади.

Бунда 4 минг 300 километр ичимлик суви ва 360 километр канализация тармоқлари, 237 та ичимлик сув ва 2 та оқова сув иншоотлари барпо этилади. Жумладан, Косон, Муборак, Қама-

ши, Ғузор туманлари, Қарши, Шаҳрисабз, Китоб шаҳарларида ичимлик сув ва канализация тармоқларини қуриш ва реконструкция қилиш бўйича умумий қиймати 260 миллион доллар бўлган 4 та лойиҳа амалга оширилади.

Натижада илгари ичимлик суви етиб бормаган Ғузор, Косон, Дехқонобод, Қамашаи, Қарши, Қасби, Муборақ ва Миришқордаги 342 та маҳалланинг 1,5 миллион аҳолиси тоза ичимлик суви билан тўлиқ таъминланади. Ушбу ишларга жами 3 триллион сўм маблағ ажратилади. Ичимлик суви танқис бўлган Ғузор, Нишон, Қасби, Миришқор туманларининг ер ости шўрланган сувларини қайта ишлаб, истеъмолга йўналтириш лойиҳаси амалга оширилади.

Шу билан бирга, 5 минг километрдан зиёд автомобиль йўллари ва ички кўчалар, 130 та кўприк ва сунъий иншоотни қуриш-таъмирлаш учун қарийб 4 триллион сўм йўналтирилади. Хусусан, келгуси йилда “Ғузор–Чим–Кўкдала” автомобиль йўлининг 35 километр қисмида реконструкция ишлари якунига етказилади. “Тошкент–Термиз” М-39 автомобиль трассасининг 60 километр қисми халқаро молия ташкилотлари маблағлари ҳисобидан реконструкция қилинади.

Шунингдек, ички йўллари таъмирлаш ва фойдаланишнинг янги тизими жорий этилади. Жумладан, ҳар бир туман ва шаҳарда алоҳида жамғарма ташкил этилиб, барқарор молиявий манбалар билан таъминланади.

Ушбу жамғарма маблағларининг 50 фоизи жамоатчилик тақлифлари асосида шакллантирилган лойиҳаларга сарфланади. Чирокчида 471, Дехқонободда 385, Қамашаида 353, Миришқорда 226, Косонда 277, Қарши туманида 284 километр ички йўллар таъмирланади.

Шунингдек, Китоб, Шаҳрисабз, Яққабоғ ва Қамашининг 1 миллион аҳолисига қулай шароитлар яратиш мақсадида Қашқадарёни Самарқанд билан боғловчи доvon давлат-хусусий шериклик асосида қайта таъмирланади, шунингдек, тун-

нел курилишининг иктисодий самарадорлиги ҳам ўрганиб чиқилади.

“Обод кишлок” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида келгуси беш йилда 140 та кишлок ва маҳаллада кенг қўламли ободонлаштириш ва қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилиб, бунга 1,6 триллион сўм маблағ йўналтирилади.

Вилоят аҳолисини қийнаб келаётган энг долзарб муаммолардан яна бири – уй-жой билан таъминлаш масаласидир. Шу йилнинг ўзида уй-жой масаласида Халқ қабулхоналарига 6 минг нафар фуқаро мурожаат қилган бўлиб, бу республикада энг юқори кўрсаткич ҳисобланади.

Жорий йилдан бошлаб, “Богдод тажрибаси” асосида уй-жойлар, ишлаб чиқариш, саноат ва ижтимоий инфраструктура объектларини ўз ичига олган Янги Ўзбекистон массивлари барпо этилади.

Биринчи босқичда вилоятнинг Чирокчи, Шаҳрисабз ва Косон туманларида, иккинчи босқичда Яқкабоғ, Қарши ва Ғузур туманларида эҳтиёжга қараб қурилишлар давом этади. Янги массивлар ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмаси билан тайёр ҳолда фойдаланишга топширилади.

Аҳолини доимий иш билан таъминлаш мақсадида массивлар ҳудудида 7 та кичик саноат зоналари ташкил этилади. Ҳар бир массивда 20 гектардан иборат “Ёшлар иссиқхона мажмуалари” қурилиб, у ердаги 14 минг оилага 10 сотихдан таксимлаб берилади.

Шунингдек, Қарши ва Чирокчи туманларининг 5 минг гектар қир-адирларида “Янги Ўзбекистон массиви” барпо этилиб, 8 минг квартирали 300 та кўп қаватли уй, мактаб, боғча, шифохона, савдо маркази ва бошқа объектлар қурилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда вилоятда жами 30 минг квартирали қарийб 1 мингта кўп қаватли уйлар ва 2,5 мингта яқка тартибдаги уйлар барпо этилади.

Бундан ташқари, 6 минг километр электр узатиш тармоқлари, 1,7 минг дона трансформатор ва 13 та подстанцияда қурилиш ва реконструкция ишлари амалга оширилади. Натижада 729 та маҳалладаги 319 минг аҳолининг электр энергия таъминоти яхшиланади.

Яна бир масала – Чирокчи тумани ҳудуди 2,8 минг квадрат километр бўлиб, вилоятнинг салкам ярим миллион аҳолиси ушбу туманда яшайди.

Халқ қабулхоналарига келиб тушган мурожаатларга кўра, одамлар ўзининг кундалик муаммоларини ҳал қилиш, давлат идораларига бориш учун 2–3 соатлаб вақт сарфлайди. Туман ичида жамоат транспорти ривожланмагани оқибатида одамлар марказга келиш учун бир нечта транспортдан фойдаланиши, бунга 50 минг сўмгача харажат қилишга мажбур.

Шу билан бирга, ўз пайтида туман Чирокчи ва Кўкдала ҳудудларига бўлинган эди. Шу боис кўплаб аҳолининг мурожаатларини инобатга олиб, ушбу туман негизида Чирокчи ва Кўкдала туманларини ташкил этсак, нима дейсизлар?

Бундан ташқари, Шаҳрисабз тумани маркази ҳалигача Шаҳрисабз шаҳрида қолиб кетди. Бу ҳолат туманнинг ривожланишини чекламоқда.

Шуни инобатга олиб, Шаҳрисабз тумани марказини Чоршанба шаҳарчасига кўчириб, уни ривожлантириш бўйича алоҳида дастур қабул қилишни таклиф этаман.

Энг муҳим йўналиш – аҳоли саломатлиги, айниқса, оналар ва болаларимиз соғлиғини муҳофаза қилиш ҳисобланади.

Авваламбор, бу борада мамлакатимизда илк бор Қашқадарёда мутлақо янги тизим – “Она ва бола тиббиёт кластери”ни ташкил этишни таклиф қиламан.

Бунда вилоятдаги болалар кўп тармоқли тиббиёт маркази, перинатал, скрининг ва репродуктив саломатлик марказлари ҳамда туғруқ комплекси бирлаштирилади. Лўнда қилиб айтганда, кизларимизни оналикка тайёрлашдан бошлаб, боланинг туғилиши

ва 18 ёшга етгунча кўрсатиладиган барча тиббий хизматлар бир жойда ташкил этилади.

Шу билан бирга, кластерда 200 дан ортик турдаги мураккаб ва юкори технологик жаррохлик амалиётлари ўтказилади.

Шахрисабз шаҳри, Қамаши, Чирокчи ва Косонда перинатал марказлар ташкил қилиниб, “Она ва бола тиббиёт кластери”, Республика перинатал ва Болалар миллий марказлари билан интеграция қилинади.

Шунингдек, ҳар йили 730 минг нафар болалар ва 90 минг нафар ҳомиладор аёллар витаминлар билан бепул таъминланади.

Қашқадарёнинг олис ва чекка ҳудудларида истикомат қиладиган 20 минг нафар аҳоли учун оилавий поликлиникаларда кечаю кундуз сифатли тиббий хизмат кўрсатиш тизими йўлга қўйилади.

Мисол учун, вилоят марказидан 210 километр ва туман марказидан 70 километр узоқликда жойлашган Шахрисабз туманининг “Кўл” кишлоғидаги оилавий поликлиника янгидан қурилиб, бепул стационар даволанишга шароитлар яратилади.

Бундай олис кишлоқларни малакали шифокорлар билан таъминлаш мақсадида бу ердаги ёшларга тиббиёт олийгоҳларига киришлари учун мақсадли квоталар ажратилади.

Шунингдек, вилоятда келгуси икки йилда 21 та маҳаллада оилавий поликлиника ва шифокорлик пунктлари ташкил этилади. Қон босими ва диабет касалликларини даволаш учун аҳолига энг зарур дори воситалари бепул етказилади. Бўйрак касалликларини эрта аниқлаш мақсадида барча бирламчи тиббиёт муассасалари экспресс-тест воситалари билан таъминланади. Онкологик касалликларни эрта аниқлаш учун 40 ёшдан ошган 132 минг аёл ҳар йили скрининг текширувидан ўтказилади.

Шахрисабз, Ғузур ва Касбида жароҳатлар ва кон-томир касалликлари марказлари ташкил этилиб, уларда гемодиализ хизмати ҳам йўлга қўйилади.

Олтинчи йўналиш – мактабгача таълим билан камраб олиш даражаси 62 фоизга етказилади. Бунинг учун 40 та давлат ва 38 та хусусий, мингта онлавий боғча ташкил этилади. Косон ва Шахрисабз педагогика коллежлари базасида “Мактабгача таълим кластери” фаолияти йўлга қўйилади. Бунга Қарши давлат университети ва Педагогика институти бош-кош бўлади.

Қашқадарёнинг олис ва тоғли ҳудудларидаги барча фарзандларимиз мактабгача таълим билан камраб олинади. Дехконобод, Касби, Китоб, Миришкор, Қамаш, Чирокчи, Нишон, Яққабоғ ва Ғузурда боғча тўлови миқдори 2 баробарга камайтирилади.

Вилоятда мактабгача таълимни ривожлантиришга 1 триллион сўмдан зиёд маблағлар йўналтирилади.

Бугунги кунда ҳудудда 101 та мактаб 3 сменада ишлайди, 380 та мактабда спорт зали йўқ, 809 та мактаб тоза ичимлик суви, 169 та мактаб замонавий иситиш тизими билан таъминланмаган.

Шуларни ҳисобга олган ҳолда, келгуси беш йилда 22 та янги мактаб қурилади, 400 таси тўлиқ таъмирланади. Натижада 140 мингта қўшимча ўқувчи ўрни яратилади.

Вилоятдаги 10 минг ўрта махсус маълумотли муаллимларга олийгоҳларда ўқиш учун квота ажратилади.

Қашқадарёга келиб, футбол ҳақида гапирмаслик мутлақо мумкин эмас. Вилоятда бугунги кунда олий лигада иштирок этадиган “Насаф”, “Шўрган”, “Машъал” ҳамда Осиё ва Европада таниш бўлган аёлларнинг “Севинч” профессионал футбол клублари фаолият юритмоқда. Ушбу клубларнинг Отабек Шуқуров ва Азизжон Ғаниев сингари тарбияланувчилари бугунги кунда Ўзбекистонимиз нуфузини бутун дунёга таратмоқда.

Шуни хисобга олиб, вилоятда футболни янада оммалаштириш ва ривожлантириш бўйича катта ишларни амалга оширамиз. Жумладан, Шаҳрисабз шаҳрида болалар ва ўсмирлар футбол маҳорати мактаби ташкил этилиб, унда 154 нафар иқтидорли ёш футболчи тайёрланади. Қарши шаҳридаги болалар ва ўсмирлар футбол маҳорати мактаби учун замонавий спорт базаси барпо этилади. Китоб, Шаҳрисабз, Яккабоғ, Қамаш, Чирокчи туманларидаги стадионлар тўлиқ таъмирланади.

Ёшларнинг футбол билан мунтазам шуғулланиши учун спорт мактаблари, футбол маҳорат мактаблари, футбол академиялари, умумтаълим мактаблари сифатли инвентарлар билан жиҳозланади.

Азиз ватандошлар, кадрли дўстлар!

Мен Қашқадарё вилоятини ҳар жиҳатдан жадал ривожлантиришга қаратилган энг асосий режа ва дастурларимиз ҳақида кискача тўхталиб ўтдим. Ҳеч шубҳасиз, бундай улуғ мақсадларга сиз, азизлар билан биргаликдаги ҳалол ва фидокорона меҳнатларимиз, тинимсиз интилиш ва изланишларимиз орқали эришишимиз мумкин.

Бундай шарафли йўлда сиз, муҳтарам Қашқадарё ахлининг юксак ишончи ҳамда самимий қўллаб-қувватлаши менга катта куч бағишлайди.

Ишончим комил, буюк Амир Темур бобомизнинг:

“Ҳамиша азму жазм билан иш тутдим.

Бирон ишга қўл урсам, бутун зехним, вужудим билан боғланиб, уни охирига етказмагунимча тинмадим”, деган ҳикматли сўзларини барчамиз яхши биламиз.

Халқимиз, ота-боболаримиз қайси соҳада бўлмасин, ўз олди-га бирон-бир мақсад қўйса, албатта, унга етмагунча асло ҳаракатдан тўхтамаганлар.

Бугун сиздек мард ва танти юртдошларим, навкирон ўғил-кизларимиз олдида, Амир Темурдек жаҳонгир зотлар, Насафийлар-

дек буюк алломалар руҳи кезиб юрган ушбу табаррук заминда туриб бир фикрни айтмоқчиман:

Худонинг мархамати билан барчамиз биргаликда Янги Ўзбекистонни барпо этиш, Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишдек улуғ мақсадларимизга, албатта, етамиз.

Мана шундай эзгу йўлда барчангизга сихат-саломатлик, шахсий ҳаётингиз ва фаолиятингизда улкан муваффақиятлар, оилавий бахт-саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат!

*Қарши шаҳри,
2021 йил 11 октябрь*

**БИЛИМ ВА МАЪРИФАТ,
АЗМУ ШИЖОАТ ВА
ҚАТЪИЯТ – БУХОРОНИНГ
ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДИР**

*(Бухоро вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Хурматли сайловчилар!

Авваламбор, Бухорои шарифдек табаррук заминда сиз, азизлар билан дийдор кўришиб турганимдан бахтиёрман. Фурсатдан фойдаланиб, сиз, кадрдонларимга, сизлар оркали бутун Бухоро ахлига, ўзимнинг чуқур хурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни билдираман.

Ҳаммамиз яхши биламиз, кўхна ва боқий Бухоро инсоният цивилизациясининг энг қадимий бешиklarидан бири ҳисобланади. Бу кутлуғ диёрда ўтмишда 400 га яқин мадраса, жумладан, 33 та олий мадраса, яъни олий ўқув юрти фаолият юритгани бугун ҳам одамни хайратга солади.

Бухоро – Имом Бухорийдек буюк ҳадисшунос олимлар, Муҳаммад Наршахийдек улуғ тарихчилар, Ибн Синодек тиббиёт илмининг пири бўлган тенгсиз алломалар, кадри баланд инсонлар юрти. Бухоро – “етти пир” номи билан маълум ва машхур бўлган азиз-авлиёлар хоки поклари ётган муқаддас заминдир.

Ўрганишлар шуни кўрсатмоқдаки, Бухорои шарифдан бугунги кунгача уч мингдан зиёд машхур олим ва адиблар, сиёсат ва жамоат арбоблари, маданият намояндалари етишиб чиққан.

Рамзий маънода айтсак, биринчи ва иккинчи Ренессанс равнакига мислсиз ҳисса қўшган Бухоронинг уч мингдан зиёд алломалари, илм ва маърифат осмонини юлдузлар каби ёритиб турибди. Уларнинг бебаҳо меросини бугунги авлодга етказиш мақсадида “Бухоронинг буюк алломалари мероси” номли кўн

жилди китоблар туркумини нашр этсак, мен ўйлайман, ўринли бўлади.

Бу ҳақда гапирганда, энг аввало, жаҳон тиббиёт илмининг султони, буюк аждодимиз Абу Али ибн Сино номини фахр билан тилга олишга ҳақлимиз. Бу улуғ олим илм-фаннинг турли соҳаларида 400 дан зиёд нодир асарлар ёзгани маълум.

Шу маънода, буюк аждодимизнинг бебаҳо меросини чуқур ўрганиш, мамлакатимиз ва жаҳон микёсида кенг тарғиб қилиш мақсадида “Абу Али ибн Сино ва Шарқ Ренессанси” мавзусида халқаро илмий конференция ўтказиш анъанасини йўлга қўйишни таклиф этаман.

Ғоят кийин ва оғир даврларда ҳам эзгулик байроғини банд кўтариб майдонга чиккан бухоролик Аҳмад Дониш, Абдурауф Фитрат, Садриддин Айний, Файзулла Хўжаев, Абдувоҳид Бурҳонов сингари фидойи зотлар эл-юрт дарди ва тақдирини ўйлаб яшаган буюк инсонлар эди.

Айниқса, Туркистон жадидчилик ҳаракатининг доҳийларидан бўлган егук давлат ва жамоат арбоби, истеъдодли адиб, биринчи ўзбек профессори Абдурауф Фитратнинг бу борадаги хизматлари таҳсинга сазовордир.

Ўтган асрнинг 20-йилларида туркистонлик 70 нафар йигит-қизни Германияга ўқишга юборишда бу улуғ сиймонинг қандай катта роль ўйнаганини сизлар, албатта, яхши биласиз. Фитрат чет элга жўнаб кетаётган талабаларни Самарқанддаги Амир Темур мақбараси олдида Ватан манфаатларига содик бўлиш ҳақида қасамёд қилдиради. Қаранг, қандай ватанпарварлик, фидойилик намунаси бу!

Улуғ алломанинг она тилимиз, тарих ва мусика соҳаларини ривожлантиришдаги беқиёс хизматларини эътиборга олиб, Бухоро шаҳрида Абдурауф Фитрат номидаги ўзбек тили ва хорижий тилларни ўқитишга ихтисослашган ижод мактаби барпо этсак, нима дейсизлар?

Ўзбек халкининг яна бир буюк фарзанди, атокли давлат ва сиёсат арбоби Файзулла Хўжаевнинг эзгу ишларини эл-юртимизда билмайдиган инсон топилмайди, албатта.

Нихоятда мураккаб ва суронли йилларда у дастлаб тўрт йил Бухоро жумҳуриятига, кейин 13 йил Ўзбекистон ҳукуматига раислик қилган. Афсуски, шундай улуғ инсон 1938 йили катағон қурбони бўлган.

Бир пайтлар Бухоро шаҳрида ташкил этилган ёдгорлик мажмуасини “Файзулла Хўжаев уй-музеи” деб қайта номлаб, унинг янги экспозициясини яратсак, бу ҳам адолатдан бўлади.

Мухтарам юртдошлар!

Хабарингиз бор, Ислом ҳамкорлик ташкилотининг таълим, фан ва маданият бўйича тузилмаси – АЙСЕЕСКО Бухорони 2020 йилда Ислом маданияти пойтахти, деб эълон қилди. Ҳеч шубҳасиз, бу юксак эътироф миллий меросимизни тиклаш ва ўрганиш, муқаддас қадамжоларни обод этиш борасида мустақиллик даврида, хусусан, кейинги беш йилда бу ерда амалга оширган ишларимизга берилган ҳаққоний баҳодир.

Шу билан бирга, амалга оширишимиз зарур бўлган вазифаларимиз ҳали жуда кўп. Масалан, ҳадис илмининг султони Имом Бухорийнинг устози, юртимизда ислом ҳуқуқшунослиги фанига асос солган буюк аллома Абу Ҳафс Кабир Бухорий ҳазратларининг муборак номини абадийлаштириш, илмий меросини халқимизга етказиш бурчимиздир.

2023 йилда Кабир Бухорий бобомиз таваллудига 1255 йил тўлади. Ушбу санани муносиб нишонлаш бўйича махсус қарор қабул қиламиз.

Биз бундан уч йил муқаддам Мир Араб мадрасасини олий диний таълим муассасаси сифатида қайта тиклаганимиздан сизлар хабардорсиз. Келгуси йили ушбу мўътабар даргоҳнинг фаолият бошлаганига хижрий йил ҳисоби бўйича 500 йил тўлади. Шу

муҳим санани халқаро миқёсда нишонласак, ўйлайманки, аини муддао бўлур эди.

Маълумки, Бухоро – миллий санъатимиз ва маданиятимизнинг қадимий марказларидан бири. Мақом санъатининг гултожи бўлмиш “Шашмақом”нинг оламшумул шухрат топишида ушбу заминнинг хиссаси бекиёсдир.

Навбатдаги Халқаро мақом санъати фестивалини Бухорода ўтказсак, дунё мақом усталари шу ерда жамулжам бўлса, бу, албатта, гўзал ва тарихий анжуман бўлади.

Ҳурматли учрашув катнашчилари!

Бухоро аҳли ўзининг ҳалол меҳнати ва салоҳияти билан турли соҳа ва тармоқларда улкан натижаларга эришмоқда.

Бугун ана шу жараёнда фаол иштирок этиб келаётган бухоролик Ўзбекистон Қаҳрамонлари Муяссар Темирова, Мартия Раҳматова, Азим Латипов, Тўра Нарзиев, Муҳаммад Аҳмедов, мухтарам фахрийларимиз Бехбуд Жумаев, Убайдулла Носиров, Самойдин Ҳусенов, Фармон Аминов, Сайиткули Оққиев, Алишер Нарзуллаев ва бошқа нуронийларимизга фидокорона меҳнатлари учун раҳматлар айтамиз.

Ўзбекистон халқ ўқитувчилари Мунаввара Файзиева, Мусо Толибов, Гулойим Жаллиева, Ҳаким Тохиров, Абдурашид Ҳасанов, уста фермер ва тадбиркорлар, кластер раҳбарлари Санам Жумаева, Гулбахор Шарапова, Дилбар Аҳмедова, Рустам Пайзиев, Иброҳим Ҳамроев, Азамат Султонов, Нурмуҳаммад Очилов, Мансур Маҳмудов, Ботир Усмоновнинг номларини алоҳида ҳурмат ва эҳтиром билан тилга оламиз.

Оғир замонларда илм-фанимиз ва маънавиятимиз ривожига муносиб ҳисса қўшган академиклар Иброҳим Мўминов, Тўра Мирзасев, Саид Шермуҳаммедов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Неъмат Аминов, атоқли шоирлар Омон Мухтор, Тилак Жўра, Садриддин Салим Бухорий ва бошқа фидойи инсонлар хотирасига ҳурмат бажо келтирамиз.

Бухорога хос илмий-ижодий анъаналарни давом эттириб келётган таникли профессорлар Файзулла Мўминов, Иброхим Ҳаққулов, Сулаймон Иноятов, Қаҳрамон Ражабов, Бако Умаров, Ўзбекистон халқ шоири Жамол Камол, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходимлари Султонмурод Олимов, Бобур Бобомурод, Саломат Раҳмонова каби ижодкорларнинг номларини миннатдорлик билан қайд этамиз.

Бухоро замонавий ўзбек санъатининг бутун бир авлодини етиштириб берган замин сифатида ҳам кадрлидир. Ўзбекистон халқ артистлари, атокли кино ва театр усталари Раззоқ Ҳамроев, Марям Ёқубова, Омина Фаёзова, Олим Хўжаев, таникли композиторлар Мухтор Ашрафий, Мутаваккил Бурҳонов, Ўлмас Расулов шу замин фарзандларидир.

Ўзбекистон санъат арбоби Мустафо Бафосев, Ўзбекистон халқ артистлари Бахтиёр Ихтиёров, Теша Мўминов, Убайдулла Омон, Ўзбекистон халқ ҳофизи Сойибжон Ниёзов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Курсия Эсонова, Йўлдош Кенжаев, Юлдуз Турдиева, Моҳичехра Шомуродова, Илёс Арабов каби таникли санъаткорларимиз ёрқин истеъдоди билан халқимизга астойдил хизмат қилиб келмоқда.

Жаҳон ва китъамиз чемпионлари Аббос Атоев, Ришод Собиров, Шаҳобиддин Зоиров, Шаҳрам Ғиёсов, ёзги олимпия ўйинларида 8 марта иштирок этиб, Гиннеснинг рекордлар китобидан ўрин эгаллаган Оксана Чусовитина каби спортчиларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Бу заминда истеъдодли ўғил-қизларимизнинг кўплиги туфайли жорий йилда олийгоҳларга кириш бўйича Бухоро вилояти етакчи бўлди. Бу борада Қорақўл тумани янада баланд кўрсаткич билан мамлакатимиз туман ва шаҳарлари орасида биринчи ўринни эгаллагани эътиборга сазовордир.

Ўзбекистон халқ ўқитувчиси, “Буюк хизматлари учун” ордени соҳиби, марҳум Тўхтамурод Жумаев асос солган “Қорақўл

методикаси”ни барчамиз яхши биламиз. Энди ушбу тизим имкониятларини янада юкори боскичга олиб чикиш учун Қоракўл халқаро математика мактаби негизида IT кластери барпо этилади. Шу орқали соҳада таълимдан ишлаб чиқаришгача бўлган яхлит занжир яратилади.

Кадрли дўстлар!

Бухорога келишдан олдин мен вилоят тадбиркорлари, партиядошларим билан маслаҳатлашдим, аҳоли мурожаатларини ўргандим. Вилоятнинг асосий кўрсаткичлари ҳам чуқур таҳлил қилинди.

Ҳаммангиз гувоҳсиз, ўтган беш йилда Бухорода кўплаб янги корхоналар, уй-жойлар, таълим ва тиббиёт муассасалари, йўллар ва бошқа муҳандислик объектлари қурилди. Шаҳар ва туманлар марказлари, қишлоқ ва маҳаллалар тобора обод бўлмоқда.

Шу билан бирга, вилоятда ўз ечимини қутаётган қатор масалалар борлиги ҳам ҳақиқат. Бугунги кунда вилоятда 100 мингдан ортиқ аҳоли ишсиз. Жорий йилнинг ўзида вилоят аҳолисидан иш ўринлари бўйича 6 мингдан зиёд ҳамда 8 мингдан ортиқ ижтимоий ёрдам тўғрисида Халқ қабулхоналарига мурожаатлар келиб тушган.

Шу боис Бухоро вилоятини ривожлантириш учун барча идора ва тармоқлар биргаликда режаларини белгилаб, тинимсиз ишлашимиз керак. Юқоридагиларни инобатга олиб, Бухоро вилояти иқтисодиётини жадал ривожлантириш ва ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш бўйича беш йиллик дастурни ишлаб чиқдик.

Биринчи йўналиш. Вилоятнинг салоҳияти, мавжуд ресурсларини қайта ишлаш имкониятларини инобатга олиб, келгуси йиллар Бухорода саноатда кескин бурилиш даври бўлади.

Жумладан, жами 8 миллиард долларлик 5 мингта лойиҳа амалга оширилиб, 100 мингта янги иш ўрни яратилади.

Бунда, энг аввало, саноатнинг стратегик тармоқларида хом-ашёни чуқур қайта ишлашга қаратилган 5 та “мега лойиҳа” амалга оширилади.

Хусусан, Қорақўл туманида киймати 2,7 миллиард долларлик, йилига 1,3 миллиард куб метр газни қайта ишлайдиган газ-кимё комплексини барпо этиш лойиҳаси бошланади. Бу лойиҳа доирасида энг замонавий технологиялар асосида йилига 770 минг тонна полимерлар ишлаб чиқарилади.

Ушбу корхонанинг агрофида саноат кластери ташкил этилиб, унда қурилиш материаллари, кимё, энгил саноат, электротехника, автомобилсозлик ва бошқа маҳаллий саноат тармоқлари учун 100 дан ортиқ маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шу орқали Қорақўл, Олот, Жондор ва Пешкў туманларида 3 мингта доимий иш ўрни яратилиб, йилига 110 миллион долларлик маҳаллий саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

Бугунги кунда вилоятда электр энергияси ишлаб чиқариш манбалари мавжуд эмас. Шунинг учун 1,6 миллиард доллар тўғридан-тўғри хорижий инвестиция ҳисобидан 4 та шамол, куёш ва иссиқлик электр станциялари барпо этилади. Ушбу станциялар йилига 6,3 миллиард киловатт соат ёки вилоят эҳтиёжига нисбатан икки баробар кўп электр энергияси ишлаб чиқаради.

Жумладан, 2023 йилда Пешкў ва Ғиждувонда жами қуввати 1 минг мегаватт бўлган 2 та шамол электр станцияси қурилади.

Шу билан бирга, аҳолини юқори даромадли иш ўринлари билан таъминлайдиган маҳаллий саноат равнақига алоҳида эътибор қаратилади. Бу борада, энг аввало, тўқимачилик саноатида жами 450 миллион долларлик 180 дан зиёд йирик ва ўрта лойиҳалар ишга туширилиб, 40 мингта иш ўрни яратилади.

Шу ўринда айтиш жоизки, ислохотларимиз натижаси сифатида пахтани етиштиришдан бошлаб, тайёр кийимгача бўлган

ва ишлаб чиқаришнинг барча циклларини камраб олган кластер тизими Бухорода ўз самарасини кўрсатди. Ушбу ишларимизни давом эттириб, вилоятда келгуси беш йилда пахта толаси ва ип-калавани қайта ишлаш даражасини 35 фоиздан 100 фоизга етказиш ва экспортни 4 баробарга кўпайтириш чораларини кўрамиз.

Масалан, Ромитанда 135 миллион доллар, Вобкентда 156 миллион доллар инвестиция жалб қилиниб, йилига 45 минг тонна ип-калавадан тайёр кийимлар ишлаб чиқариш лойиҳалари ишга туширилади. Шунингдек, сунъий тола ишлаб чиқариш қувватлари 36 минг тоннага етказилиб, улардан экспортбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Худуд учун салоҳияти юқори бўлган яна бир тармоқ – қурилиш материаллари саноати ҳам янги босқичга олиб чиқилади.

Бунинг учун вилоятдаги 78 та кон участкаси аукционга чиқарилади, 37 та истикболли майдонда геология-қидирув ишлари амалга оширилади. Қоровулбозор ва Пешкў туманларида қурилиш материаллари кластерлари ташкил этилиб, 10 триллион сўмлик 282 та лойиҳа амалга оширилади.

Жумладан, худди Ҳозғондаги каби Пешкўда ҳам барча инфратузилмага эга, мрамор-гранитни қайта ишлаш ҳисобидан йилига 200 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадиган кластер ташкил этилади.

Чарм саноатида терини қайта ишлаш даражаси 70 фоизга етказилади. Бунинг учун Вобкент, Ғиждувон, Ромитан, Шофиркон, Қорақўл, Жондор ва Когонда экспортбоп тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича 400 миллиард сўмлик 42 та лойиҳа амалга оширилади ва 8 мингта янги иш ўрни яратилади.

Шунингдек, “Ғиждувон” эркин иқтисодий зонаси ҳудуди 430 гектарга кенгайтирилади ва темир йўл тармоғи ўтказилади, бар-

ча туманларда жами 30 та янги кичик саноат зоналари ва 15 та “Ёшлар саноат зоналари” ташкил этилади. Уларнинг инфратузилмасига 300 миллиард сўм йўналтирилади.

Энди ҳар йили “ёшларнинг энг зўр бизнес ғоялари”га йилига 50 миллиард сўм маблағ ажратилади.

Вилоятда Ўзбекистон – Абу-Даби инвестиция компанияси томонидан “Бизнес мактаб” ташкил этилади.

Шу билан бирга, маҳаллий лойиҳаларга кўмаклашиш учун Бухоро саноатини ривожлантириш жамғармаси тузилади. Ушбу жамғармага дастлабки босқичда маҳаллий бюджетдан 200 миллиард сўм, Осиё тараккиёт банкидан 500 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Худудда маҳаллий саноатни ривожлантириш мақсадида ҳар бир туманда Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги:

- истикболли лойиҳаларни ишлаб чиқувчи “Лойиҳа гуруҳлари”ни ташкил этади;

- туманнинг илғор тадбиркорлари билан “Холдинг компаниялари” тузади;

- энг истикболли маҳаллий лойиҳаларга Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси 30 фоиз улуш билан қиради;

- Жамғарма томонидан ҳар бир туманга йилига камида 15 миллион доллардан маблағлар ажратилади.

Куни кеча қўшнимиз Туркменистон билан Олот туманидаги чегарадош худудда “Чегара олди савдо зонаси” ташкил этиш бўйича муҳим келишувга эришдик.

Умуман, вилоятнинг экспорт салоҳияти кейинги беш йилда ишга тушадиган лойиҳалар ҳисобидан 3,5 баробарга ошиб, 570 миллион долларга етказилади.

Иккинчи йўналиш. Кам харажат билан энг кўп иш ўринлари яратадиган, айниқса, қишлоқ жойлардаги аҳолимизнинг асосий даромад манбаи бўлган аграр соҳани ривожлантириш навбатдаги устувор йўналишимиз бўлади.

Бу борада олдимизда турган энг асосий масала, бу – экин ерларидан самарали фойдаланиш ҳисобланади. Ҳозирги кунда вилоятда қишлоқ хўжалиги ерларининг 80 фоизи шўрланган бўлиб, шўр ювиш учун ҳар бир гектарга 5 минг метр куб сув сарфланмоқда.

Шу боис энди ҳар йили 65 минг гектар шўрланган ерларда чуқур юмшатиш ва лазерли текислаш амалга оширилиб, сув сарфи 20–25 фоизга камайтирилади. 8 минг километр канал ва коллекторлар таъмирланади, 126 минг гектарда сув тежовчи технологиялар жорий қилинади.

Бундан ташқари, 30 миллион евро ҳисобидан Қорақўл, Ғиждувон ва Бухоро туманларидаги насос станциялари модернизация қилиниши натижасида 150 минг гектар экин майдонларининг сув таъминоти яхшиланади.

Шунингдек, Пешқў, Ромитан ва Жондор туманларидаги 12 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш чоралари кўрилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда вилоятда 200 минг гектар экин майдонларини фойдаланишга киритиш бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

Шундан 100 минг гектар ерлар мева-сабзавот етиштиришга ажратилади. Жумладан, Қорақўл, Пешқў, Шофиркон, Ромитан, Ғиждувонда 25 минг гектарда тоқзорлар, Бухоро, Когон, Жондор ва Вобкент туманларида 15 минг гектарда интенсив боғ барпо этилади. Шунингдек, 2 минг гектар ерда замонавий иссиқхоналар қурилади.

Бу мақсадлар учун дастлаб 150 миллион доллар маблағ жалб этилади. Талабга қараб, бу маблағлар қўпайтирилади.

Шу ўринда қишлоқ аҳолиси кутаётган яна бир муҳим масалага тўхталмоқчиман.

Ҳозирги кунда вилоятдаги томорқадан фойдаланишда етарли тажриба тўплаган 76 та маҳаллада 36 мингта хонадон аниқ турдаги маҳсулот етиштиришни йўлга қўйган.

Масалан, Ромитаннинг “Қўрғон” маҳалласида анор, Вобкентдаги “Анжирбоғ”да анжир, Бухоро туманидаги “Янги турмуш”да узум, Пешкўдаги “Афшона”да лимон етиштириш ривожланган. Бу каби хонадонларга кўшимча ер ажратилса, маҳсулот етиштириш ҳажмини кескин ошириш ҳамда бандлик масаласини хал қилиш имконияти яратилади.

Шунинг учун келгуси йилдан 15 минг гектар пахта, ғалла ва бошқа экин майдонлари қисқартирилиб, очик танлов асосида аҳолига 50 сотихгача ижарага берилади. Шу билан бирга, 14 мингта хонадонда кичик иссиқхоналар қуриб берилади ва 35 миллиард сўм субсидия ажратилади.

Қолаверса, 110 та маҳаллада 530 та қудук қазилди ҳисобидан 10 мингга яқин хонадоннинг сув таъминоти яхшиланиб, томорқада экин экиш имконияти яратилади. Томорқаларда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун 100 миллиард сўм имтиёзли кредитлар ажратилади.

Учинчидан, ўзлаштириладиган майдонлар ҳисобидан 60 минг гектар ер озуқа етиштириш учун ажратилади ва озуқа ишлаб чиқариш ҳажми 5 баробарга оширилади.

Қўйчилик кластерлари томонидан 250 минг гектар яйлов ерларини қайта тиклаш ва ҳосилдорлигини ошириш ҳамда қўйлар сонини 1,5 баробарга кўпайтириб, 500 минг бошга етказиш чоралари қўрилади.

Шофиркон, Қоракўл, Пешкў туманларида аҳоли билан кооперация йўлга қўйилиб, жунни қайта ишлаш 2 баробар, тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш 3 баробар кўпаяди.

Учинчи йўналиш. Юқорида айтганимдек, Бухоро азал-азалдан тадбиркор ва ҳунармандлар юрти сифатида шуҳрат қозонган. Бу салоҳиятни ишга солиш учун аҳолига зарур шароитлар яратиб, одамларни касбга ўргатсак ва озгина кўмак берсак, бемалол 90 минг аҳолининг бандлигини таъминласа бўлади.

Бу ишларни “маҳаллабай” ташкил этиш учун ҳар бир маҳаллада “ҳоким ёрдамчилари” фаолияти йўлга қўйилади.

Ҳоким ёрдамчилари маҳаллада:

– тадбиркорликни ривожлантириш ва янги иш жойларини яратишга масъул бўлади;

– ер, кредит, инфратузилма, касбга ўқитиш ва бошқа зарурий кўмак бериш тизимини йўлга қўяди;

– аҳоли томорқасидан самарали фойдаланиш ҳамда экинларни экишда кўчат, ўғит, иссиқхона, сув масалаларини ҳал этишга кўмаклашади;

– уларнинг ўз “бюджет”и бўлиб, эҳтиёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш, жамоат ишларига жалб қилишни ташкиллаштиради.

Бухоро вилояти мисолида айтадиган бўлсак, ҳоким ёрдамчилари оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида ҳар йили ажратиладиган 700 миллиард сўм кредитни 544 та маҳаллага берилишини таъминлайдилар. Яъни ҳар бир маҳаллада камида 1 миллиард сўмдан маблағ бўлади.

Ҳоким ёрдамчилари иктисодиёт, инвестиция, ҳокимият идораларида ишлайдиган билимли ва шижоатли ёшлар орасидан танланади ҳамда 2 ой давомида янги тизим асосида ишлашга ўқитилади.

Ушбу янги тизимни Шофиркон мисолида тушунтириб бермоқчиман.

Туманда 8 минг 200 нафар меҳнатга лаёқатли аҳоли ишсиз. Бундан ташқари, келгуси беш йилда яна 13 минг 200 нафар ёшлар меҳнат бозорига кириб келади.

Шуларни ҳисобга олиб, ҳоким ёрдамчилари бу даврда камида 25 минг аҳолини банд қилишга масъул бўлади.

Жумладан, туманда:

– 50 та маҳалланинг 5 минг нафар аҳолисини касб-хунарга ўқитишга 4 миллиард сўм субсидия ажратилади ҳамда уларнинг бизнесини бошлашига кредитлар берилади;

– Шароф Рашидов маҳалласи – чорвачилик, “Боғиафзал” ва “Саврак” – каштачилик, “Пашмон” – тунукасосзликка ихтисослашиб, 1 мингта якин аҳоли бандлиги таъминланади;

– “Вардонзе”, “Мингчинор”, “Жўробод”, “Янги кишлок” маҳаллаларида кооперация усулида 600 гектар майдонда узум етиштириш йўлга қўйилиб, 1 минг 800 нафар аҳолининг бандлиги таъминланади;

– “Тезгузар”, “Жилвон”, “Султонобод”, “Бобур”, “Ориф” маҳаллаларида 5 та кичик саноат зонаси ташкил этилиб, 60 та лойиҳа доирасида 1 минг 300 нафар янги доимий иш ўрни яратилади;

– 3,5 мингта хонадонда ихчам иссиқхоналар ташкил этиш оркали 7 минг нафар аҳоли бандлиги таъминланади;

– эхтиёжманд оилаларга 10–15 сотихдан, жами 420 гектар майдон 10 йилга ижарага берилиб, 5 минг нафар фуқаро банд бўлади;

– 350 та енгил конструкцияли хизмат кўрсатиш шохобчасини ташкил этиш ҳисобидан 700 дан зиёд янги иш ўрни яратилади.

Сув таъминоти оғир бўлган “Жўйнав” ва “Искогаре” маҳаллаларида қудук казиб бериш оркали 700 та оила томорқасида экин экиш имконияти яратилади ва 2 минг нафар аҳоли банд қилинади.

Ушбу янги маҳаллабай тизимни бошқа туманларда ҳам самарали ташкил қилсак, Бухорода ишсизлик ва камбағаллик кескин қисқаради, одамларимиз биздан рози бўлади.

Тўртинчи йўналиш. Бухоро дунё маданиятининг энг қадимий манзилларидан бири экани ҳеч кимга сир эмас. Вилоятдаги 829 та маданий ёдгорликдан 287 тасининг тарихи минг йилликларга бориб тақалади. Шу боис, Бухорода туризмни жадал ривожлантириш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

Натижада хорижий ва маҳаллий туристлар сони 5 миллион нафарга, экспорт ҳажми эса 600 миллион долларга етказилади.

Яқинда ЮНЕСКО томонидан Бухоронинг яна 7 та қадимий обидаси Умумжаҳон маданий мероси рўйхатига киритилди. Уларни ҳамда вилоятдаги яна 800 дан зиёд тарихий бойлигимиз бўлган маданий объектларни бирма-бир реставрация қилишни бошлаймиз.

Бунга дастлаб 300 миллиард сўм ажратилиб, маҳаллий ва хорижий олимлар, реставраторлар ва бошқа энг нуфузли мутахассислар жалб қилинади.

Айниқса, “Арк қўрғони”нинг бундан 100 йил олдин вайрон қилинган қисмлари қайта тикланади.

Шунингдек, буюк бобокалонимиз, улуғ аллома Абу Али ибн Сино туғилиб ўсган Афшона кишлоғини туризм шаҳарчасига айлантиришни таклиф қиламан.

Бухоро шаҳрида замонавий жиҳозланган тарих музейи ташкил этилади ва унда вилоятдаги мавжуд 130 мингдан зиёд экспонатлар орасидан Бухоро тарихининг энг ноёб дурдоналари жойлаштирилади.

Бухоро шаҳрида Археология институтининг филиали, Бухоро давлат университетидида алоҳида кафедра ташкил этилади.

Қоракўл туманидаги “Пойкент – осмон остидаги музей” археологик парки ташкил этилади. Шунингдек, вилоятнинг туризм инфратузилмаси ҳам кенгайтирилади.

Бухоро аэропорти орқали халқаро авиакатновлар сони 5 баробарга оширилади.

Келгуси беш йилда вилоятда катта-кичик 255 та меҳмонхона барпо этилади, 60 та янги туризм маршрутлари ташкил қилинади.

Туризм билан бир каторда, унга ёндош бўлган бошқа хизматларни ҳам ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратамиз. Бу соҳада жами 50 мингга янги иш ўрни яратилади.

Хусусан, халқаро автомобиль йўллари бўйида 2 та йирик савдо мажмуаси барпо этилади. Шунингдек, киймати 200 миллион долларлик 500 та лойиҳа амалга оширилиб, 15 мингга яқин иш ўрни яратилади. Шунингдек, Ѓиждувонда ҳудудлараро улгуржи савдо маркази курилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Бухоро вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 50 триллион сўм ажратилади ва жами 280 мингга янги иш ўрни яратилади.

Бешинчи йўналиш. Бухоро аҳли учун уй-жой, электр, табиий газ, тоза ва сифатли сув таъминоти, ички йўллар, окова сув тизимини яхшилаш навбатдаги муҳим вазифамиз бўлади.

Бугунги кунда 10 мингдан зиёд оила яшаш шароитини яхшилашга муҳтож. Ҳар йили 16 мингдан зиёд янги оила курилмокда. Шу боис келгуси беш йилда 20 мингдан ортиқ хонадонли уй-жойлар курилади.

Жорий йилдан бошлаб, “Боғдод тажрибаси” асосида уй-жойлар, ишлаб чиқариш, саноат ва ижтимоий инфраструктура объектларини ўз ичига олган “Янги Ўзбекистон” мавзелари барпо этилади.

Биринчи босқичда вилоятнинг Ѓиждувон ва Бухоро туманларида, иккинчи босқичда Ромитан, Вобкент, Когон ва Қоракўл туманларида курилишлар амалга оширилади.

Бунда эҳтиёжманд оилаларга бошланғич ва фоиш тўловлари учун йилига 120 миллиард сўм субсидия ажратилади.

Бухоро шаҳри ҳудуди атроф туманлари ҳисобидан 3,5 минг гектарга кенгайди.

Вилоятдаги 620 та кўп квартирали уйлар таъмирланади ва шу орқали 146 минг нафар аҳолининг турмуш шароити яхшиланади.

Бухоро учун энг долзарб бўлган аҳолини марказлашган тоза ичимлик суви билан таъминлаш камрови ҳозирги 62 фоиздан

камида 90 фоизга етказилади. Бунинг учун 600 миллион доллар маблағ жалб қилиниб, 2 минг километр ичимлик суви, 600 километр канализация тармоғи, 110 та сув иншоотлари қурилади ва таъмирланади.

Энг муҳими, 700 мингдан зиёд аҳоли илк бор тоза ичимлик суви билан таъминланади, 165 мингдан зиёд аҳолининг оқова сув хизматини яхшилашга эришилади.

Бухоро вилояти аҳолиси мурожаатлари ичида йўлларни таъмирлаш масаласи энг долзарб ўринларда туради. Шу боис кейинги беш йилда 3,5 минг километр автомобиль йўллари ва ички кўчалар, 412 та кўприкни қуриш-таъмирлаш учун қарийб 3,5 триллион сўм йўналтирилади.

Шунингдек, 6 минг километр электр тармоқларини таъмирлаш ва янги линиялар тортиш, 1,5 минг дона янги трансформаторларни ўрнатиш ишлари амалга оширилади. Натижада 334 та маҳалла аҳолисининг электр таъминоти яхшиланади. Бу ўтган беш йилга нисбатан икки баробар кўп деганидир.

“Обод кишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида келгуси беш йилда 130 та кишлоқ ва маҳаллада кенг қўламли ободонлаштириш ва қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилиб, бунга 1,2 триллион сўм маблағ йўналтирилади.

Бир ижобий тажрибага эътибор қилинг. Бухорода ўтган йилдан буён аҳоли таклифлари асосида “Фуқаролар бюджети” тизими яратилиб, энг долзарб бўлган мактаб, ички йўл ва кўча ёриши каби лойиҳаларга 30 миллиард сўм йўналтирилган.

Энг асосийси, бу лойиҳалар 5 мингдан зиёд аҳоли таклифлари асосида шаклланган. Бу ишларни изчил давом эттириб, фуқаролар ташаббуси асосидаги лойиҳаларга келгуси беш йилда 600 миллиард сўм йўналтирилади.

Олтинчи йўналиш. Бухоро вилоятига ҳар сафар келганимда одамлар саломатлиги, уларга малакали ва сифатли

тиббий хизматлар кўрсатиш аҳволи доим диққат марказимда бўлади.

Вилоятда 422 минг нафар аҳолининг сурункали касаллиги бор. Аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизматлар сифатини тубдан ошириш мақсадида Бухоро шаҳрида илмни амалиёт билан бирга олиб борадиган “тиббиёт шаҳарчаси” ташкил этилади.

Бунда вилоятнинг 10 та тиббиёт муассасаси билан бирга, Бухоро тиббиёт институтининг энг замонавий ускуналар билан жиҳозланган клиникаси барпо этилади. Бу ерда нейрохирургия, онкология ва кардиохирургия йўналишларида махсус бўлимлар очилади ҳамда мутахассислар тайёрлаш йўлга қўйилади.

Ҳомиладор аёллар ва чакалоқларга юкори технологик тиббий ёрдам кўрсатиш учун эса Гиждувон, Ромитан ва Қоракўлда перинатал марказлари фаолияти йўлга қўйилади.

Бирламчи бўғинда 40 ёшдан ошган 500 мингдан зиёд аҳоли диабет, юрак-қон томир ва онкологик касалликлар бўйича манзилли тиббий кўриклардан ўтказилади.

Келгуси беш йилда яна 14 та оилавий шифокорлик пункти ва 6 та оилавий поликлиника ташкил этилади, 100 та тиббиёт муассасаси тўлик таъмирланади.

Еггинчи йўналиш. Таълим тизимида ҳам қатор ислохотларни амалга оширамыз.

Энг аввало, келгуси беш йилда мактабгача таълим ташкилотлари мавжуд бўлмаган 22 та маҳаллада 507 та оилавий боғча ташкил этилади. Шунингдек, камров кўрсаткичи паст бўлган ҳудудларда 92 та давлат ва давлат-хусусий шериклик, 586 та оилавий боғча ташкил этилади. Натижада вилоят бўйича мактабгача таълим камрови 91 фоизга етказилади. Бухоро вилоятида бу борада ўзига хос тажриба шакллланган.

2026 йилга бориб мактаб ёшидаги ўқувчилар сони 390 минг нафарга егишини инобатга олиб, вилоятда 50 минг-

га яқин янги ўқувчи ўрни яратилади. Бунинг учун 24 та янги мактаб қурилади, 262 таси реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Келгуси беш йилда вилоятда ёшларни олий таълим билан камраб олиш даражаси 50 фоиздан оширилади ва қўшимча 17 мингдан ортик ёшлар олий таълимга қабул қилинади.

Муҳтарам Бухоро аҳли!

Улуғ бобомиз, накшбандия тарикатининг йирик раҳнамоси Хожа Аҳрор Валийнинг “Шунчаки орзу билан иш битмайди, мақсадга етиш учун ғайрат ва ҳиммат керак”, деган сўзларида чуқур маъно бор.

Мен аввал ҳам айтганман: бугун биз интилаётган янги Ўзбекистонни, Учинчи Ренессанс пойдеворини бунёд этиш – бу шунчаки орзу эмас. Бу – аниқ стратегик мақсад ва умумхалқ ҳаракатига айланиб бораётган буюк амалий жараён дир.

Мен ишонаман, бундай буюк жараённинг натижаси ҳам, албатта, улкан бўлади.

Бугун тақдим этилаётган бизнинг сайловолди дастуримизда – Янги Ўзбекистон стратегиясида келгуси беш йилдаги мақсад ва вазифалар, уларга эришиш йўллари аниқ ишлаб чиқилган.

Бу стратегиянинг кўлами ва миқёси ғоят кенг бўлиб, уни амалга ошириш учун бизга, аввало, вақт керак, ислохотларнинг давомийлигини таъминлаш зарур.

Асрлар давомида юртимизда кечган улуғ ва шонли жараёнларда доимо олдинги сафда бўлиб келган Бухоро аҳли бу йўлда ҳам барчага ўрнак бўлади, деб ишонаман.

Мен бу олижаноб ҳаракатда сизлар каби кўпни кўрган, ҳаёт синовларида тобланган мард ва фидойи ватандошларимга таянаман.

Бухорои шариф аҳли – ўз сўзи ва аҳдида катъий, ниятлари улуғ халқдир. Бу замин ёшлари – азму шижоатли, ботир ва ғайратли ёшлардир.

Биз бунга тарихда ҳам, ҳозирги кунда ҳам такрор ва такрор
гувоҳ бўлиб келяпмиз.

Барчангизга сихат-саломатлик, меҳнатда, ўқишда ва оилавий
хаётда улкан бахт ва омадлар тилайман.

Эзгу ишларимизда Яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

Жонажон Ўзбекистонимизга, Бухоромизга кўз тегмасин!

Катта раҳмат сизларга.

*Қорақўл тумани,
2021 йил 12 октябрь*

**ЗАМОНАМИЗ ФАРҶОДЛАРИ –
НАВОИЙ ЭЛИ ЯНАДА РАВНАҚ
ТОПСИН!**

*(Навоий вилояти сайловчилар вакиллари билан
учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!

Хурматли сайловчилар!

Авваламбор, бугун сиз, азиз юртдошларим билан мана шундай кўтаринки кайфиятда учрашиб турганимдан ғоят хурсандман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга, сизлар орқали Навоий вилоятининг кўпмиллатли халқига ўзимнинг чуқур хурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни билдираман.

Навоий вилояти деганда бир томони чўл, бир томони кўл, бир ёни улкан тоғлар, бир тарафи бепоён далалардан иборат бетакрор табиатни, улкан саноат минтақасини тасаввур этамиз.

Ушбу ҳудуддаги Навоий, Зарафшон, Учқудук каби замонавий шахарларнинг довуғи бутун дунёга таралган.

Биз вилоятни ноёб ва қимматбаҳо қазилмаларнинг мўл захирасига, кончилик, металлургия, энергетика, кимё, қурилиш материаллари, озик-овқат соҳасидаги замонавий корхоналарга эга бўлган воҳа сифатида барчамиз яхши биламиз.

Бу ўлканинг тупроғи – олтин, деймиз. Лекин аслида унинг мард ва матонатли, бағрикенг халқи олтиндан ҳам қимматли бойлигимиз, десак, айна ҳақиқат бўлади.

Дорогие друзья!

Навоийская область – поистине благодатный край. Её недра полны огромных богатств, и мы, безусловно, гордимся этим.

Но самое большое, действительно бесценное богатство – это, конечно, люди, представители около 100 наций и народностей, живущие здесь в мире и согласии.

Многонациональный Навои – яркий пример отношений дружбы и взаимопонимания между разными народами, сформировавшихся в крае на протяжении тысячелетий.

Узбеки, казахи, каракалпаки, таджики, русские, корейцы, представители многих других этно-культурных общностей живут на этой прекрасной и щедрой земле единой семьей и все вместе вносят достойный вклад в развитие области.

Сегодня в регионе действуют 8 национальных культурных центров, для них созданы все условия. Обучение в школах ведётся на 7 языках. В этом плане Навоийская область также является примером.

Как вы знаете, 30 июля в нашей стране установлено Днём дружбы народов. В нынешнем году он был широко отмечен в Ташкенте.

Предлагаю в следующем году отметить этот светлый праздник большим торжеством в Навоийской области, провести также международную конференцию по данной тематике и много других замечательных и интересных мероприятий.

Мы также планируем 2022 году построить в городе Навои Парк дружбы как символ единства нашего многонационального народа.

Кадрли дўстлар!

Бугун Навоий вилоятининг шуҳратини оширишга муносиб хисса қўшиб келаётган Комил Ибрагимов, Анатолий Панин, Серикбой Сагатов, Фарход Сойибов, Қувондик Санақулов каби Ўзбекистон Қаҳрамонлари, Насриддин Атоев, Тоҳир Раҳимов, Раъно Валиева, Анора Бобомуродова, Сероб Исунц, Ибодулла Мустафоев, Абдулла Керембаев каби мухтарам нурунийларимизга алоҳида миннатдорлик билдирамиз.

Ойдин Ҳожиева, Одил Ҳотамов, Ашурали Жўраев, Вафо Файзулло, Салима Умарова, Ирина Кенжаева, Баҳриддин Садриддинов каби истеъдодли шоир ва адибларимиз, Саодат

Бозорова, Баходир Муҳиддинов, Тўлкин Нурмуродов, Нигора Сафарова, Гулчехра Сатторова, Зоя Бахранова сингари фидойи олим ва педагогларимиз, Фарҳод Саидов, Мехриддин Раҳматов, Қодир Жўракулов, Серижан Жанахметов, Муҳиддин Кенжаев каби эл севган санъаткорларга янги ютуқлар тилаймиз.

Маълумки, Навоий вилояти, айникса, Нурота, Хатирчи, Томди, Учкудук, Конимех каби туманлар азалдан машҳур бахшилар, оқин ва жировлар юрти сифатида ҳам машҳурдир. Бугун вилоятда бу соҳада Ғанишер Нарзуллаев, Нурлибек Таскараев, Мардонкул Жумаев, Мақсат Халбаев сингари иқтидорли ёшлар етишиб чиқаётгани барчамизни қувонтиради.

Улуғбек Файзиев, Бахтиёр Ҳамроев, Шерзод Жумаев, Шавкат Холназаров, Азамат Холиков, Бахриддин Мўминов каби ишнинг кўзини биладиган тадбиркорлар, Лариса Ким, Элбек Султонов, Қумушхон Файзуллаева, Давлат Бобонов каби иқтидорли спортчи ва мураббийларнинг ибратли фаолиятини алоҳида таъкидлаймиз.

Турли соҳаларда ўз тенгдошларига ўрناк ва намуна бўлиб келаётган Жамшид Ҳоджаев, Шоҳрух Шаропов, Иброҳим Ғафоров сингари фаол ёшларимизни ўз фаолиятидаги дастлабки ютуқлари билан қутлаймиз.

Азиз юртдошлар!

Бу йил буюк Алишер Навоий бобомиз таваллудининг 580 йиллиги юртимизда кенг нишонланаётганидан яхши хабардорсиз.

Улуғ бобомиз ҳаёти ва ижодини чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб этиш бўйича бошлаган ишларимизни юқори босқичга кўтаришда Навоий аҳли, вилоят зиёлилари янада фаоллик кўрсатадилар, деб ишонаман.

Маълумки, Навоий вилояти катта илмий, техник ва интеллектуал салоҳиятга эга.

Сизлар яхши биласиз, Хатирчи туманида машхур “Тамабахрин” маҳалласи бор. Маҳаллада жойлашган 22-мактаб вилоятнинг энг илғор таълим масканларидан бири ҳисобланади.

Бу йил Навоий вилояти мактаб битирувчилари олийгоҳларга кириш бўйича мамлакатимизда биринчи ўринни эгаллашида ушбу жамоанинг алоҳида ҳиссаси бор.

Бу ерда фаолият юритаётган фидойи устозлар меҳнатини муносиб рағбатлантириш мақсадида ушбу мактаб негизида аник фанларга ихтисослаштирилган мактаб-интернат ташкил этсак, ўйлайманки, барчангиз бу фикрни қўллаб-қувватлайсиз.

Мухтарам дўстлар!

Хабарингиз бор, ҳозирги вақтда мамлакатимизда зиёрат туризмни ривожлантиришга катта эътибор қаратяпмиз.

Шу маънода, улуг авлиё, мавлоно Ориф Деггароний номи билан аталадиган меъморий мажмуани реставрация қилиш ҳамда уни сайёҳлик маршрутига киритиш муҳим вазифамиздир.

Шунингдек, Кармана тарихини ҳар томонлама чуқур ўрганиш, бу шаҳарнинг ёшини аниклаш бўйича илмий тадқиқотларни кучайтириш зарур.

Навоий вилоятида азалдан сангтарошлик, гиламдўзлик, каштачилик, кулолчилик ва бошқа кўплаб амалий санъат турлари кенг ривожланган. Айниқса, Нурота каштачилик мактаби бетакрор анъаналари билан шуҳрат қозонган.

Шуни эътиборга олиб, Нурота шаҳрида “Каштачилик маркази”ни ташкил этсак, нима дейсизлар?

Ҳаммамиз яхши биламиз, вилоятда ҳалигача биронта театр мавжуд эмас.

Шу боис Навоий шаҳрининг кўркем массивларидан бирида замонавий талабларга жавоб берадиган драма театрини барпо этсак, ўйлайманки, вилоят аҳлининг кўнглидаги иш бўлади.

Азиз ватандошлар!

Сармишсойдаги икки минг йиллик тарихга эга нодир қоятош суратлари ЮНЕСКО томонидан инсоният номоддий мероси рўйхатига киритилгани сизларга яхши маълум.

Яқинда Тўдакўл сув ҳавзаси дунёнинг 170 дан ортиқ давлати аъзо бўлган Рамсар конвенцияси рўйхатига киритилди. Умумий майдони қарийб 32 минг гектарни ташкил этадиган ушбу кўл ва унинг бебаҳо сохиллари бутун дунёдан қушлар учун муҳим тўхтаб ўтиш жойи ҳисобланади.

Шунинг учун вилоятда, айниқса, Тўдакўл ҳудудида эко-туризмни ривожлантириш бўйича алоҳида дастур тузиб, уни амалга оширамиз.

Кадрли дўстлар!

Барчангиз яхши биласиз, бундан беш йил олдинги сайловолди учрашувимизда ва ҳар йиллик ташрифлар давомида Навоий вилоятини ривожлантириш, аҳоли муаммоларини ҳал этиш бўйича қатор устувор вазифаларни белгилаб олиб, уларни изчил амалга ошириб келмоқдамиз.

Яқинда “Навоийазот”да аммиак ва карбамид ишлаб чиқарадиган янги комплекс, азот кислотаси заводи, “Навоий кон металлургия комбинати”нинг 7-гидро металлургия заводи, юртимиздаги 100 мегаваттли биринчи қуёш фото электр станцияси каби 1,5 миллиард долларлик лойиҳаларни ишга туширдик.

Мазкур лойиҳалар иқтисодиётимиз учун катта аҳамиятга эга бўлиши билан бирга, Навоий вилоятини ривожлантириш учун ҳам кенг имкониятдир. Бу – юқори малакали иш ўринлари, маҳаллий саноат корхоналари ва инфратузилмани ривожлантириш учун янги марралар, вилоятда ишлаб чиқарилган ҳар хил турдаги маҳсулот ва хизматлар учун қафолатланган бозор, дегани.

Шу билан бирга, янги корхоналар барқарор ишлаши учун уларга кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан қайта ташкил

этиш, ишчиларни уй-жой билан таъминлаш, яшаш шароитини яхшилаш ва инфратузилмани ривожлантириш талаб этилади.

Юкоридагилардан келиб чикиб, биз Навоий вилоятидаги мавжуд улкан резерв ва имкониятларни тўлиқ ишга солган холда, туман ва шаҳарлар, қишлоқ ва маҳаллаларни ривожлантириш, аҳолига муносиб турмуш шароитини яратиш бўйича беш йиллик дастур ишлаб чиқдик.

Дастур доирасида қуйидаги устувор йўналишлар эътиборимиз марказида бўлади.

Биринчи йўналиш. Энг аввало, Навоийдаги саноат тармоқлари эҳтиёжини кондириш учун касбга ўргатиш тизими-ни замон талабларига мос равишда қайта кўриб чиқишимиз керак.

Келгуси беш йилда вилоятда 12 минг олий, 40 минг ўрта маълумотли мутахассисларга талаб бўлади.

Шу сабабли Навоий вилоятини муҳандис мутахассисларни тайёрлаш бўйича республика марказига айлантириш дастурини амалга оширамыз.

Бунинг учун Навоий қончилик институти негизида қарийб 15 минг талабани ўқитадиган Политехника университети ташкил этилади. Ушбу олийгоҳда нуфузли хорижий университетлар билан қўшма дастурлар, замонавий лабораториялар, жаҳоннинг етакчи олимлари иштирокида амалий-инновация марказлари фаолият олиб боради.

Шунингдек, Навоий давлат педагогика институти қувватлари қўшимча 6 минг ўринга кенгайтирилади. Натижада вилоятда 20 та янги йўналишлар очилиб, олий таълим билан камров даражаси 37 фоиздан 60 фоизга етади.

Аҳолини касб-хунарга ўқитишнинг ҳам мутлақо янги тизими ташкил этилади. Вилоятдаги 60 та касб-хунар мактаби ва марказлари, ўрта бўғин мутахассисларини тайёрлайдиган моно-

марказ Навоий кон-металлургия комбинати ва “Навоийазот”га бириктирилади.

Энди ушбу корхоналарнинг раҳбарлари ва тажрибали мутахассислари вилоятда тоғ-кон, металлургия, кимё, қурилиш материаллари саноати ва уларга боғлиқ бўлган йўналишлар учун кадрлар тайёрлаш режаларини белгилайди. Шунингдек, касб-хунарга ўқитиш масканларининг ўқув дастурлари ва ўқитиш методикасини замонавий талаблар асосида қайта кўриб чиқади. Ўқиш жараёнини ишлаб чиқариш билан боғлаб, ҳар бир ўқувчининг ўз мутахассислиги бўйича бевосита корхоналарда амалиёт ўташини ташкил этади.

Вилоятдаги мономарказда ёшлар мураккаб ускуна оператори, технолог, кончи, лаборант ва юқори технологиялар соҳасидаги бошқа йўналишларга ўқитилади.

Бундан ташқари, Навоий кон-металлургия комбинати томонидан “Бизнесга кўмаклашиш маркази” ташкил этилиб, тадбиркорлар бизнес юритишга ўргатилади.

Умуман, вилоятда келгуси беш йилда 60 мингга яқин ишсизлар ва ёшлар касб-хунар ва бизнес кўникмаларига эга бўлади.

Иккинчи йўналиш. Вилоят аҳолисига муносиб яшаш шароити яратилиб, инфратузилма билан боғлиқ масалалар ҳал этилади.

Ҳозирги кунда вилоятда уй-жойга бўлган талаб юқорилиги барчамизга маълум. Айниқса, ушбу масала Навоий ва Зарафшон шаҳарларида ўта долзарб.

Келгуси беш йилда Навоий аҳолиси камида 150 минг нафарга ошади. Шундан келиб чиқиб, Навоий шаҳрида янги мавзе барпо қилинади ва 4 минг хонадонга мўлжалланган кўп қаватли уйлар, мактаб, боғча ва бошқа ижтимоий объектлар барпо этилади.

Шунингдек, Зарафшон шаҳри ҳудуди кенгайтирилиб, қўшимча 30 минг аҳоли яшаши учун замонавий инфратузилмага эга бўлган “Саноатчилар шаҳарчаси” қурилади.

Бошқа туманларда ҳам 14 минг хонадонли 400 та кўп қаватли уй-жойлар барпо этилади.

Бунда:

– жорий йилдан бошлаб, Кармана туманида “Бағдод тажрибаси” асосида уй-жойлар, ишлаб чиқариш, саноат ва ижтимоий инфраструктура объектларини ўз ичига олган Янги Ўзбекистон мавзелари барпо этилади;

– 2 мингта хонадон эҳтиёжманд оилалар учун ажратилиб, уларга 100 миллиард сўм субсидия берилади.

Навоий шароитида энг долзарб масалалардан бири – аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш ҳисобланади. Шу боис беш йилда вилоятда 1 минг километрдан зиёд ичимлик суви ва 90 километр канализация тармоқлари қурилади.

Шунингдек, 32 миллиард сўмлик гидрогеологик тадқиқотлар олиб борилиб, Зарафшон шаҳри, Учқудук, Хатирчи ва Томди туманларининг жами 70 мингдан ортиқ аҳолиси, ер ости захираси ҳисобидан ичимлик суви билан таъминланади.

Натижада 2026 йилга бориб, 163 минг нафар аҳолига илк бор ичимлик суви етказиб берилади ва яна 200 минг аҳолининг сув таъминоти яхшиланади.

Вилоятда марказлашган ичимлик суви таъминоти даражаси 69 фоиздан 84 фоизга оширилади.

“Обод кишлок” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида келгуси беш йилда 100 та кишлок ва маҳалла обод қилинади. Бунга бюджетдан ҳар йили камида 600 миллиард сўм йўналтирилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда 5 минг километр электр тармоғи, 1 мингдан зиёд трансформаторлар янғидан қурилади. Бу ўтган беш йилга нисбатан 2 марта кўп.

Вилоятда 6 минг километр автомобиль йўллари, 186 та кўприк қурилади ва таъмирланади. Бу мақсад учун 3 триллион сўмга яқин маблағ йўналтирилади.

Навоийнинг оғир иқлим шароитида ишлаб келаётган одамларимиз саломатлигини асраш мақсадида вилоятда “яшил ҳудудлар”ни кўпайтириш ишлари изчил давом эттирилади.

Жумладан, барча шаҳар ва туманлар марказида жами 500 гектар яшил майдонлар ва жамоат парклари ташкил этилади.

Учкудук тумани, Навоий ва Зарафшон шаҳарларида ҳар йили камида 100 минг тупдан мевали ва манзарали дарахтлар экилади ҳамда “яшил белбоғ” яратилади. Конимех, Томди ва Учкудукда жами 100 минг гектар майдонда “яшил копламалар” барпо қилинади.

Шу билан бирга, Томдида 55 минг гектар майдонда “Оқтоғ”, Учкудукда 1,2 миллион гектар майдонда “Марказий Қизилқум” кўрикхоналари ташкил этилади.

Айдар-Арнасой кўллари тизимида экологик барқарорликни сақлаш, кейинги беш йилликда устувор вазифаларимиздан бири бўлиб қолади. Мазкур кўллари тизимида йиллик сув йўқотиш 3 миллиард куб метрни ташкил этиб, сув сатҳи 2,5 метргача пасайиб кетган, сувдаги тузлар миқдори 2 баробар ошган. Ушбу кўллари тизимини тиклаш бўйича алоҳида дастурни амалга оширамыз.

Шунингдек, 800 гектаргача бўлган кирғоқ бўйларида ихотазорлар ташкил этилади.

Саноат корхоналарининг атмосфера ҳавосига зарарли таъсирини камайтириш мақсадида алоҳида дастур қабул қилиб, амалга оширамыз. Бу ишлар учун 600 дан ортиқ чанг тозалаш ускуналари ўрнатилади ва модернизация қилинади. Бу орқали ҳавога чиқарилаётган чиқиндилар 25 фоизга камайтирилади.

Учинчи йўналиш. Келгуси беш йилда вилоятда 9 миллиард долларлик 2,2 мингта инвестиция лойиҳаси амалга оширилиб, 75 мингта янги иш ўрни яратилади.

Авваламбор, бу:

– Навоий кон-металлургия комбинатидаги 1,7 миллиард долларлик 5 ва 6-гидро металлургия заводларини куриш, “Пистали” конини ўзлаштириш ва “Мурунгов” конини кенгайтириш;

– киймати 3,4 миллиард доллар бўлган 28 та янги лойиҳани камраб олган замонавий газ-кимё технологик кластерини ташкил этиш;

– умумий қуввати 2,8 минг мегаватт бўлган қарийб 3 миллиард долларлик 7 та электр станциясини ишга тушириш каби “мега лойиҳалар”ни амалга оширамыз.

Шунингдек, тоғ-кон саноатида 450 миллион долларлик 52 та лойиҳа доирасида 7,5 мингта янги иш ўринлари яратилади.

Вилоятдаги истиқболли майдонларда геология-кидирув ишларини амалга ошириш учун 124 та лойиҳалар доирасида 3,5 триллион сўм йўналтирилади.

Шу билан бирга, вилоятдаги имкониятларни тўлиқ ишга солиб, маҳаллий саноат жадал ривожлантирилади, инвестициялар ва экспорт кескин кўпайтирилади.

Натижада вилоятда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 40 фоизга, жумладан, ҳудудий саноат 2 баробарга ошади. Бунинг учун вилоятда инвестицияларни жалб қилиш ва маҳаллий саноат тармоқларини ривожлантириш бўйича янгича тизим яратилади.

Инвестициялар ва ташки савдо вазирлиги ҳудудда маҳаллий саноатни ривожлантириш мақсадида ҳар бир туманда истиқболли лойиҳаларни ишлаб чикувчи “Лойиҳа гуруҳлари”ни ташкил этиш, туманнинг илғор тадбиркорлари билан “Холдинг компаниялари”ни тузиш ишларини амалга оширади.

Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси Энг истиқболли маҳаллий лойиҳаларга 30 фоиз улуш билан киради. Жамғарма томонидан ҳар бир туманга йилига камида 15 миллион доллардан маблағ ажратилади.

Яна бир масала – ҳудудда йирик саноат корхоналари билан кичик бизнес ўртасида кооперацияни кучайтириш бўйича катта имкониятлар мавжуд.

Мисол учун, Навоий кон-металлургия комбинати томонидан ўтган йили 410 миллион долларлик маҳсулотлар импорт қилинган. Ваҳоланки, жорий йилда ўтказилган саноат ярмаркасида кооперация асосида комбинат тузган шартномалар ҳисобига 10 дан ортик маҳаллий саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш ҳажми бир неча баробар оширилди.

Шунинг учун вилоятда маҳаллийлаштириш бўйича алоҳида дастур ишлаб чиқилади. Ушбу дастур асосида 52 та лойиҳа доирасида 7,5 мингта янги иш ўрни яратилади ва йилига 310 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Жумладан, Навоий шаҳрида 70 миллион долларлик инвестициялар ҳисобидан ҳозирда 32 миллион долларлик импорт қилинаётган графит маҳсулотларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Энди Навоийда ҳар йили Халқаро саноат ва кооперация форуми ўтказилади.

Маҳаллий саноат лойиҳалари учун вилоятда 13 та янги саноат ҳудуди ташкил этилади. Маҳаллийлаштириш лойиҳалари учун кредит фоизларининг 10 фоизгача қисми қоплаб берилади.

Қурилиш материаллари саноатида 577 миллион доллар инвестициялар ҳисобига 235 та лойиҳа амалга оширилади ва 15 мингта янги иш ўрни ташкил этилади.

Ўзғон шаҳрида 2 йил давомида амалга оширилган ишлар натижасида 14 та корхона ишга туширилиб, 1 мингта иш ўрни яратилди. Эндиликда ушбу кластер кенгайтирилиб, 20 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилади ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми қарийб 2 баробарга ошади.

Бу лойиҳаларни электр энергияси билан таъминлаш мақсадида бюджетдан 50 миллиард сўм маблағ ажратилиб, янги электр тармоклари тортилади ва подстанциялар қурилади.

Пардозбоп тошлар экспортидаги транспорт харажатларининг 50 фоизигача қисмини қоплаб бериш жорий этилади.

Шунингдек, Карманда 80 минг тонна базальт хомашёсидан тола ва арматура ишлаб чиқариш бўйича 50 миллион долларлик лойиҳа ишга туширилади.

Бу орқали қурилиш материаллари саноатида йилига 180 миллион долларлик импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

Тўқимачилик саноатида келгуси беш йилда 290 миллион доллар бўлган 120 та йирик лойиҳа ишга туширилиб, 27 мингта иш ўринлари ташкил этилади.

Қизилтепа, Навбахор ва Хатирчида 55 миллион долларлик тўқимачилик корхоналари ишга туширилиб, мато ва тайёр кийим-кечак маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Натижада газлама мато ишлаб чиқариш 10 баробарга, трикотаж мато 3 баробарга ва тайёр тўқимачилик маҳсулотлари 2 баробарга оширилади.

Шунингдек, вилоятда 30 минг тоннадан кам бўлмаган ҳажмда сунъий тола ишлаб чиқариш учун тадбиркорларга тайёр бизнес-режа ва молиявий ресурслар тақдим этилади.

Амалга оширилган ислохотлар ҳисобига тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 3,2 баробарга кўпайиб, 560 миллион долларга етказилади.

Электротехника саноатида 192 миллион доллар бўлган 19 та лойиҳа амалга оширилади ва 1,5 мингта иш ўрни яратилади.

Бу йўналишда ишлаб чиқариш ҳажми 5 баробарга кўпайиб, 450 миллион долларлик электротехника маҳсулотларини тайёрлаш йўлга қўйилади.

Чарм-пойабзал саноатида 110 миллион долларлик 68 та лойиҳа доирасида 13 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Нати-

жада пойабзал ишлаб чиқариш қувватлари 3 баробарга, чарм-атторлик маҳсулотлари ва чармдан кийим ишлаб чиқариш ҳажми 2 баробарга оширилади.

Чарм-пойабзал саноати учун хомашё базасини кенгайтириш мақсадида чўл ҳудудлардаги 20 минг гектар яйлов ёшларга тақсимланади ва зарур сув қудуклари казиб берилади.

Шунингдек, ёшларга қорақўл қўйлари етказиб берилди ҳамда ундан олинадиган тери ва жунни сотиб олиш, қайта ишлаш тизими йўлга қўйилади.

“Навоий” эркин иқтисодий зонаси ҳудудида 1 миллиард долларлик 83 та инвестиция лойиҳаси доирасида 12 мингта янги иш ўрни яратилади.

Навоий халқаро логистика маркази фаолияти кенгайтирилиб, нуфузли халқаро компания бошқарувига берилади ва 400 миллион долларлик маҳсулот экспорти йўлга қўйилади.

Умуман, келгуси беш йилда ишга тушириладиган қувватлар ҳисобидан ҳудудий экспорт ҳажми 6 баробарга қўпайиб, 900 миллион долларга етказилади.

Тўртинчи йўналиш. “Маҳаллабай” ишлаш асосида ҳар бир туман ва шаҳарда кичик тадбиркорликни ривожлантириш ва камбағалликни қисқартириш масаласига алоҳида эътибор қаратилади.

Авваламбор, вилоятда келгуси беш йилда кичик бизнесни қўллаб-қувватлаш орқали 70 мингта янги иш жойи яратилади.

Бу ишларни Навбахор туманининг 41 та маҳалласи мисолида, янги жорий этиладиган “ҳоким ёрдамчилари” томонидан қандай ташкил этилишини тушунтириб ўтсам.

Ушбу ёрдамчилар маҳаллада оилавий тадбиркорлик лойиҳаларини ишлаб чиқиш, кредит бериш, ишсиз фуқароларни кооперация ташкил этиш орқали бизнесга жалб этиш ишларини амалга оширади.

Мисол учун, ишсизлик юкори бўлган “Кўхрон”, “Учтут”, “Арабсарой”, “Навбахор” маҳаллаларида кооперациялар ташкил этиш учун тадбиркорларга 10 фоизлик имтиёзли кредитлар ажратилади. Шу оркали 500 та оила даромад манбаига эга бўлади.

Яна 4 та маҳаллада ёшларни касибчилик, чорвачилик, асаларичилик, агрономлик, тикувчилик, зардўзлик, мебелсозлик йўналишлари бўйича касб-хунарга ўқитиш ташкил этилади.

Аёллар ва ёшлар ўртасида ишсизлик юкори бўлган 6 та маҳаллада 720 нафар фукаро касбга ўқитилади ҳамда уларга ўз бизнесини бошлаш учун 6 миллиард сўм имтиёзли кредит ва субсидия ажратилади.

Бу ишларни молиялаштириш учун ҳоким ёрдамчиларининг ўз “бюджет”и бўлади. Умуман, ҳоким ёрдамчилари тадбиркорлар билан биргаликда туманда 634 та лойиҳани амалга ошириш ҳисобидан 9 минг 200 та янги иш ўрни ташкил этишга бош-қош бўлади.

Шунингдек, туманда кичик саноат зонасида янги лойиҳаларни амалга ошириш оркали 500 та, мавжуд корхоналар фаолиятини кенгайтириш ҳисобига 1 минг 200 та, қишлоқ хўжалигида 7 мингдан ортиқ, шундан, пахта ва ғалладан қисқарган ерларни аҳолига бериш оркали 3,5 мингта иш ўрни яратилади.

Юкорида санаб ўтилган ишлар оркали Навбахор туманида фаолият юритаётган корхоналар сони камида 2 баробар кўпайиб, 17 минг нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Вилоятнинг 307 та маҳалласидаги ҳоким ёрдамчилари ушбу тизимни самарали ташкил этса, вилоятда ишсизлик ва камбағаллик 3 баробар қисқартирилади.

Шу билан бирга, шароити “огир” бўлган Томди, Учқудук, Конимех, Нурота туманларида ташкил этиладиган янги тадбиркорлик субъектлари фойда, ер, сув, мол-мулк, айланмадан олинadиган солиқлардан озод этилади.

Шунингдек, вилоятда барча инфратузилмага эга 48 га кичик саноат зонаси ташкил этилиб, уларда 600 та лойиҳа амалга оширилади ва 10 мингта иш ўрни ташкил этилади.

Оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида ҳар йили 500 миллиард сўмдан зиёд маблағ ажратилади.

Бешинчи йўналиш. Мавжуд резервларни ишга солиш ҳисобидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳажмини 2 баробарга ошириш чоралари кўрилади.

Биринчидан, келгуси беш йилда фойдаланишдан чиккан 50 минг гектар ер ўзлаштирилиб, мева-сабзавотчилик ва чорвачилик ривожлантирилади. Бу қарийб 35 минг аҳолини банд қилиш имконини беради. Бунда электр тортиш ва қудук қазилари харажатларининг 50 фоизи бюджетдан коплаб берилади.

Қизилтепа, Кармана, Навбахор ва Хатирчида 14 минг гектарда янги тоқзорлар ҳамда 5 минг гектарда интенсив боғлар барпо этилади. Натижада, 20 мингдан ортиқ аҳоли банд бўлади.

Шунингдек, вилоятда 1 минг гектарда замонавий иссиқхоналарнинг ишга туширилиши ва 3 минг хонадонда ихчам иссиқхоналар қурилиши натижасида 7 мингдан ортиқ аҳоли бандлиги таъминланади.

Шу билан бирга, 20 минг гектар, шундан 5,5 минг гектар пахта ва ғалла майдонларини очик танлов асосида аҳолига 1 гектаргача узок муддатга ижарага бериш орқали 20 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилади.

Масалан, Кармананинг “Ҳазора” ҳудуди аҳолиси анорчилик билан шуғулланиб, гектаридан ўртача 35–40 тонна ҳосил етиштириб келмоқда. Ушбу ҳудуддаги 200 гектар пахта майдони тўлиқ анорчилик учун ажратилади ва анорни қайта ишлаш йўлга қўйилади.

Иккинчидан, вилоятда 9 миллион гектарга яқин яйловлар мавжуд бўлиб, чорвачиликни ривожлантириш учун жуда кагта имконият бор.

Конимех, Томди ва Учқудук ҳудудидаги яйловларда яроксиз 120 та қудуқлар бюджет ҳисобидан тикланади. Томдида 3 минг бошга мўлжалланган туячилик, Учқудукда 4 минг бош йилкичилик комплекслари ишга туширилади.

Хабарим бор, Конимех ирригация тармоқларининг охирида жойлашгани сабабли экинларни суғоришда кийинчиликлар юзага келмоқда. Шунинг учун тумандаги 2 минг 300 гектар пахта ва ғалла майдонлари қисқартирилиб, қорамол сони 500 бошдан кам бўлмаган янги чорвачилик лойиҳаларига танлов асосида берилади.

Вилоятда балиқ етиштириш ҳажми 3 баробарга кўпайтирилиб, 40 минг тоннага етказилади. Мисол учун, “Тўдакўл” сув омборида 10 миллион доллар инвестиция ҳисобидан йилига 15 минг тонна балиқ етиштирилади.

Учинчидан, келгуси беш йилда 57 минг гектар майдоннинг сув таъминоти ва 45 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш чоралари кўрилади. Сув таъминоти оғир бўлган 58 та маҳаллада 2 мингта қудуқ қазиб берилади.

Шунингдек, 106 минг гектар майдонда сув тежовчи технологиялар жорий қилинади ва 109 минг гектар экин ерларини лазерли текислаш йўлга қўйилади. Бу ишлар 500 миллион куб метр сувни иктисод қилиш имконини беради.

Шу билан бирга, 51 миллион доллар ҳисобига вилоятда 20 та насос станцияси модернизация қилинади.

Олтинчи йўналиш. Тиббий ва таълим хизматларини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқамиз.

Афсуски, бугунги кунда вилоятда 294 минг нафар ёки 30 фоиз аҳолининг сурункали касалликлари бор.

Шунинг учун тиббиётнинг бирламчи бўғини моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, касалликларни эрта аниқлаш ва даволаш имкониятлари кенгайтирилади. Жумладан, кейинги йилда 20 та янги оилавий поликлиника ва шифокорлик пунктлари ташкил этилади.

Оилавий шифокорлик пунктларида диабет ва кон томир касалликларини эрта аниқлайдиган экспресс-диагностика услулари жорий этилиб, ҳар йили 300 минг нафар аҳоли манзилли скринингдан ўтказилади. Касаллик аниқланганда, зарур дорилар бепул берилади.

Бундан ташқари, 40 ёшдан ошган 148 минг нафар аёллар ҳар йили онкологик скрининг текширувидан ўтказилади.

Вилоятнинг ҳудуди катталигини инобатга олиб, Хатирчи, Навбахор туманлари ва Зарафшонда перинатал марказлар, шунингдек, Зарафшонда ўткир кон томир касалликлари ва жароҳатларга ихтисослашган тиббий марказ ташкил қилинади.

Барча тиббий хизматларни бир жойда кўрсатиш ва сифатини ошириш учун Навоий шаҳрида “тиббиёт кластери” ташкил этилади. Бунда вилоят кўп тармоқли маркази ҳамда эндокринология, онкология, офтальмология, урология ва травматология шифохоналари бирлаштирилиб, 600 ўринли марказ барпо этилади.

Вилоятда катта ёшли аҳоли учун 150 ўринли юқумли касалликлар шифохонаси қурилади.

Ногиронлиги бўлган ва тиббий реабилитацияга муҳтож беморлар учун минтакавий реабилитация маркази барпо этилиб, барча замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланади.

Мактабгача таълим ва умумий ўрта таълим тизими сифатини яхшилаш бўйича ҳам изчил чора-тадбирларни амалга оширамыз.

Келгуси беш йилликда ушбу хайрли ишларни давом эттириб, боғчалар сони етарли бўлмаган ҳудудларда 17 та давлат боғчаси, 26 та хусусий шериклик, 466 та оилавий боғча ташкил этилади.

Аҳоли тарқок яшовчи, олис ва тоғли ҳудудлар – Хатирчи, Нурота, Навбахор ва Конимех туманларида мобиль боғчалар

фаолиятини йўлга қўйиб, мактабгача таълим хизматини бепул амалга ошириш имконини яратамиз.

Ҳозирги шаҳри, Томди, Учқудук, Конимех ва Нурота туманлари учун боғча тўлови 2 бараварга камайтирилади. Натижада вилоят бўйича мактабгача таълим қамрови 95 фоизга етказилади.

Шунингдек, келгуси беш йилда вилоятда 8 та янги мактаб куриш, 62 тасини таъмирлаш ҳисобидан мактаблар қуввати 22 минг ўқувчи ўрнига оширилиб, 182 мингга етказилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Навоий вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан 40 триллион сўм ажратилади ва жами 180 мингга янги иш ўрни яратилади.

Хурматли учрашув иштирокчилари!

Бугун сизлар билан Навоий вилоятида яшаб меҳнат қилаётган инсонлар ҳаётини янада фаровон қилишга қаратилган аниқ режа ва мақсадларимиз ҳақида батафсил фикрлашиб олганимиздан беҳад хурсандман.

Мен ҳаёт машаққатларида, турли синовларда тобланган, мард ва олижаноб Навоий элини замонамиз Фарҳодлари деб биламан ва барчангизга яна бир бор чуқур ҳурмат ва эҳтиромимни билдираман.

Ҳаммангиз кўриб-билиб турибсиз, шиддатли ва мураккаб замонда яшайпмиз.

Бугун – доимий ҳаракат замони, чинакам кураш замони. Ана шу курашда биз, албатта, ғолиблар сафида бўлишимиз шарт.

Агар ана шундай улуғ ишонч билан яшасак, ишласак, албатта, натижа бўлади. Жонажон Ўзбекистонимиз, албатта, энг ривожланган давлатлар қаторига киради.

Ана шундай буюк мақсадлар йўлида мен бутун халқимиз қатори Навоий аҳлига суянаман.

Ўз юртига фидойи, Ватанимизга чексиз муҳаббати ва садо-
кати билан барчага ўрнак бўлиб келаётган бу эл шу йўлда доимо
олдинги сафларда бўлишига катъий ишонаман.

Менинг умидим шуки, ҳаммамиз жонажон Ўзбекистонимиз,
жумладан, Навоий вилояти равнаки йўлидаги эзгу орзу-ниятла-
римизга етайлик!

Бу йўлда барчангизга бахт ва омад, оилаларингизга файзу
барака тилайман.

Доимо соғ-омон бўлинглар!

Катта раҳмат сизларга!

*Навоий шаҳри,
2021 йил 13 октябрь*

**КЎПМИЛЛАТЛИ, БАҒРИКЕНГ
ДИЁР АҲЛИНИНГ ТАРАҚҚИЁТИ
ВА БАХТ-САОДАТИ УЧУН**

*(Тошкент вилояти сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Авваламбор, мана шу гўзал ва бетакрор заминда сиз, азизлар билан кўтаринки кайфиятда учрашиб турганимдан бениҳоя хурсандман. Сизларга, сизлар орқали бутун вилоят аҳлига ўзининг чуқур ҳурмат ва эҳтиромимни изҳор этаман.

Ҳаммамиз яхши биламиз, Тошкент вилояти ўзининг сўлим табиати, кўҳна ва бой тарихи, иктисодий, маданий-маънавий салоҳияти билан мамлакатимиз тараққиётида алоҳида ўрин тутади.

Вилоятнинг олтин, кумуш, мис, мармар, кўмир, кўрғошин, алюминий каби ўнлаб кимматбаҳо ва ноёб казилмаларга бой конлари, энергетика, машинасозлик, кон-металлургия, кимё, озик-овқат, қурилиш материаллари, тўқимачилик тармоқларидаги йирик корхоналари саноатимиз ривожига учун муҳим аҳамият касб этади.

Бу диёрнинг энг асосий бойлиги – аслида унинг меҳнатқаш, бағрикенг, кўпмиллатли халқидир. Бугунги кунда вилоятда юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари аҳилликда яшаб, баҳамжиҳат меҳнат қилмоқдалар.

Шу борада эътиборга лойик бир ҳаётий мисолни келтирмоқчиман.

Пискент туманининг “Октепа” маҳалласида истикомат қиладиган Жонсаидовлар оиласи ҳақида эшитган бўлсангиз керак. Тожик ота, қозок онанинг етти нафар келини – ўзбек, қозок, рус, уйғур, грузин, чечен миллатларига мансуб бўлиб, улар аҳил ҳаёт кечирмоқда.

Мана сизга бағрикенглик намунаси, мана сизга тотувликнинг ёркин ифодаси!

Хурматли дўстлар!

Сўнгги йилларда амалга ошираётган туб ислохотларимиз ва халкнинг ичига кириб, амалий ишлар бошлангани натижасида вилоятдаги шаҳар ва туманларга, олис кишлоқ ва маҳаллаларга янги ҳаёт, янги тараккиёт кириб келмокда. Энг муҳими, одамларда эртанги кунга ишонч ортмокда.

Сизлар яхши биласизлар, Тошкент вилоятининг ташкил топганига 80 йилдан ошиқ вақт ўтган бўлса-да, ўзининг маъмурий марказига эга эмас эди. Бу, албатта, худудни комплекс ривожлантириш, аҳолининг меҳнат қилиши ва муносиб яшаши учун жиддий муаммоларни туғдириб келарди.

Сизлар билан маслаҳатлашган ҳолда, Нурафшон шаҳри деб ном олган вилоят марказини янгидан барпо этишга киришдик.

Нурафшон шаҳрида бошқа иншоотлар билан бир каторда, вилоят аҳолининг муносиб дам олиб, маънавий хордик чиқариши учун замонавий истироҳат боғи, санъат саройи, тарих музейи, маънавий ва маърифат масканини ҳам барпо этамиз. Сизлар билан биргаликда, яқин йилларда Нурафшон шаҳрини ўз номига мос, Ватанимизнинг энг замонавий шаҳарларидан бирига айлантирамиз.

Насиб этса, гўзал Нурафшонни бунёд этганимиздан ҳаммамиз фахрланиб юрамиз!

Муҳтарам учрашув катнашчилари!

Тошкент вилояти қадимдан илм-фан, хунармандчилик, маданият юксак тараккий этган маконлардан бири бўлгани сизларга маълум. Ўрта асрларга оид тарихий манбаларда бундан минг йил аввал Шош вилоятида 40 га яқин обод шаҳарлар бўлгани ёзиб қолдирилган.

Амир Темур бобомиз ҳозирги Оккўрғон тумани худудидаги мўғуллар вайрон қилган қадимий шаҳарни қайта тиклаб,

ўглининг номи билан Шоҳруҳия деб атагани ҳам буюк Соҳибкироннинг бу ўлкага меҳри ўзгача бўлганидан далолатдир.

Ушбу табаррук диёр – Шайх Умар Боғистоний, Хожа Аҳрор Валий, Абу Сулаймон Банокатий сингари азиз авлиёларга бешик бўлганидан ҳаммамиз ифтихор туямиз.

Зангиота меъморий мажмуаси бутун минтақада маълум ва машҳурдир. Ушбу табаррук зиёратгоҳни обод қилиш бўйича қатор савобли ишлар амалга оширилганидан барчангиз хабардорсиз.

Тошкент вилоятида камол топган Бадриддин Чочий, Гулшан, Алмаий, Сидкий Хондайликий, Музайяна Алавия сингари ўнлаб етук ижодкорлар, ўз даврида вилоят ривожига муносиб ҳисса қўшган Ҳамроқул Турсункулов, Жўра Хонназаров, Султон Сегизбоев, Ким Пен Хва, Турсуной Охунова каби таниқли инсонларнинг номларини чуқур ҳурмат билан ёдга оламиз.

Хумсон кишлоғида туғилиб ўсган тараққийпарвар олим, шоир ва таржимон Элбек **“Миллатнинг нажоги – мактабда, муаллимда”**, деб билган. Абдулла Авлонийнинг шогирди бўлган адиб янги усулдаги мактаблар учун кўплаб дарслик ва қўлланмалар яратган.

Мустабид тузум даврида катағонга учраган истиклол фидойисининг номини абадийлаштириш мақсадида Нурафшон шаҳрида кўркем ва замонавий кутубхона барпо этиб, уни Элбек номидаги вилоят марказий кутубхонаси деб атасак, сизлар нима дейсизлар?

Шунингдек, бугунги ахборот ва янгиликларга талаб тобора кучайиб бораётган бир пайтда Тошкент вилоятининг ҳам ўз телерадиоканалини ташкил этиш вақти келди, деб ҳисоблайман.

Азиз юртдошлар!

Тошкент вилояти бир вақтлар ўзининг ноёб боғдорчилик мактаби билан нафақат юргимизда, балки хорижда ҳам шуҳрат қозонган.

Вилоятдан етишиб чиққан “Ризамат” узум навининг муаллифи Ризамат Мусамухаммедов, лимоннинг ўндан ортиқ серхосил навларини яратган Зайниддин Фахриддинов, “Юсупов” номли машхур помидор навининг муаллифи Карим Юсупов, боғдорчилик илмининг ҳақиқий жонкуяри, академик Маҳмуд Мирзаев, атокли соҳибкор, Ўзбекистон Қаҳрамони Тожибой Ризаев сингари заҳматкаш инсонларнинг меҳнатлари халкимиз учун бугунги кунда ҳам ўз мевасини бермоқда.

Хусусан, Ризамат ота Мусамухамедовнинг узумчилик соҳа-сидаги натижалари Франция, Болгария, Венгрия, Италия каби кўплаб давлатларда ҳам бугун кенг қўлланаётгани барчамизга ифтихор бағишлайди.

Ана шундай уста соҳибкорнинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида Паркент туманида Ризамат Мусамухамедов номидаги Узумчилик илмий-амалий марказини ташкил қилсак, ҳар йили халкимиз, хорижий меҳмонлар ва сайёҳлар иштирокида Узум сайли ўтказиш анъанасини йўлга қўйсак, ҳар томонлама тўғри бўлади. Бу таклиф ҳам сизларга маъқулми?

Бугунги кунда вилоят ҳаётида ўзининг самарали меҳнати ва ибратли фаолияти билан эл-юрт хурматини қозонган Сайдали Раҳмонов, Алим Тўйчиев, Жонсаид Турдиев, Александр Фармонов сингари Қаҳрамонларимиз, Абдуҳошим Муталов, Туроп Холтосев, Умматқул Мирзакулов, Зокиржон Алматов, Сайфулла Асатов, Абдумажид Шодиев, Алиназар Эгамназаров, Виктор Пак, Фарид Ибрагимова, Усмон Жўраев каби мухтарам фахрийларимиз Тошкент вилоятининг шон-шуҳрати ва обрўсини оширишга муносиб ҳисса қўшиб келаётганини алоҳида таъкидламоқчиман.

Фурсатдан фойдаланиб, Абдусаттор Абдукаримов, Темуржон Носиров, Акмал Саидов, Ўктам Пратов, Абдурашид Ҳасанов, Ғафуржон Мухамедов, Заҳро Аҳмедова, Раъно Фозилова, Валерия Мардиева, Ўриш Сафаров, Саъдулла Лутфуллаев каби зах-

маткаш олим ва педагоглар, Барот Исроил, Абдулла Шер, Асад Асилов, Маҳмуд Тоир, Шарифа Салимова, Зарифа Эралиева, Кумуш Абдусаломова каби шоир ва ёзувчиларга янги ютук ва зафарлар тилаймиз.

Азиз биродарлар!

Ўтган асрнинг ўтгизинчи-киркинчи йилларида Янгийўл шаҳридаги театрда Юнус Ражабий, Ҳабибий, Етим Бобожонов, Кундуз Миркаримова, Саттор Ярашев, Фароғат Раҳматова сингари таниқли санъаткор ва адиблар фаолият кўрсатганини кўпчилик нурунийларимиз яхши эслайдилар, албатта.

Кейинчалик мазкур ижодий жамоа Муқимий театрига қўшиб юборилган. Шундан буён Тошкент вилоятида театр мавжуд эмас.

Воҳа аҳлининг кўп йиллик орзуси бўлган янги театрни ҳам ташкил этиш вақти келди, деб ўйлайман. Агар сизлар қўллаб-қувватласангиз, Нурафшон шаҳрида янги театр барпо этамиз.

Тошкент вилояти фольклор анъаналари, ўзига хос миллий оҳанглари ва бой санъати билан ҳам алоҳида ажралиб туради.

Шу ўринда лирик қўшиқчилик мактабининг йирик вакили, кибрайлик атоқли санъаткор, Ўзбекистон халқ ҳофизи Фахриддин Умаров номини алоҳида эслаб ўтишни истардим.

Бу улуғ санъаткор ўтган асрнинг 30-йилларида Украинага сургун қилинганини кўпчилик ёшларимиз билмайди. Юксак инсоний туйғуларни авж пардаларда қуйлаган атоқли хонанданинг ижрочилик анъаналарини давом эттириш мақсадида вилоят марказида Фахриддин Умаров номидаги санъат ижод мактабини ташкил қилсак, нима дейсизлар?

Тошкент вилоятининг фарзандлари бўлган Зулфикор Мусоқов, Зухра Ашурова, Тошпўлат Магкаримов, Озода Нурсаидова, Жаҳонгир Аҳмедов, Абдурашид Йўлдошев сингари таниқли санъаткорлар халкимиз меҳрига сазовор бўлиб келмоқда.

Кейинги йилларда юксак марраларни қўлга киритаётган Фазлиддин Ғойибназаров, Акбар Жўраев, Ислон Асланов, Ва-

дим Меньков, Достон Ёқубов, Элмурат Тасмурадов, Турсуной Раҳимова, Рината Бойметова, Светлана Осипова, Санжар Турсунов, Элнур Абдураимов сингари машҳур спортчилар ҳам мана шу заминдан етишиб чиккани барчамизга ғурур бағишлайди.

Тошкент вилояти донгдор чавандозлар ва полвонлар юрти эканини ҳам яхши биламиз. Вилоятда бугун миллий ғуруримиз бўлган от спортини янада ривожлантириш учун жуда катта имкониятлар бор. Бу борадаги миллий анъаналаримизни давом эттириб, Оҳангарон ва Бўстонлик туманларида Халқаро отчопар ва чавандозлик мактабини ташкил қилиш таклифини билдирсам, ўйлайманки, сизлар ҳам қўллаб-қувватлайсизлар.

Хурматли сайловчилар!

Янги Ўзбекистонни куришни мақсад қилиб қўйган эканмиз, Тошкент вилояти бўйича ҳам олдимизга янада катта марраларни белгилашимиз керак. Айниқса, саноат салоҳияти, қулай географик жойлашуви, бой табиий ресурслари, малакали ва меҳнатқаш аҳолиси етарли бўлган пойтахт вилоятини энг ривожланган ҳудудга айлантириш учун барча шарт-шароитлар мавжуд.

Шу билан бирга, Тошкент шаҳри билан биргаликдаги ўйғун ривожланиши ҳам вилоят учун кенг ва улкан имкониятдир. Шундай бўлса-да, ишсизлик даражаси, аҳолининг саломатлик кўрсаткичлари, тоза ичимлик суви таъминоти, кишлоқ хўжалиги самарадорлиги бўйича вилоят мамлакатимизнинг бошқа ҳудудларига нисбатан анча орқада қолмоқда.

Мисол учун, вилоятда 130 минг аҳоли ишсиз, келгуси беш йилда 270 минг ёшлар меҳнат бозорига кириб келади.

Вилоят ичимлик суви манбаларининг “бошида” турса-да, салкам 1 миллион аҳоли тоза ичимлик сувига муҳтож.

Олий таълим, мактаб ва касб-хунар тизимларидаги ўқитиш сифати, мактабгача таълим камрови бўйича ҳам вилоят республикадаги кўрсаткичлардан пастда туради.

Жумладан, айти пайтда вилоятда 8 минг нафар малакали педагог, 11 минг муҳандис ва технолог, 3 минг агроном ва ветеринар, 7 мингдан зиёд IT, геология ва қурилиш-лойихалаш соҳаларида кадрлар етишмайди.

Тошкент вилоятининг хизматлар, савдо, туризм, логистика борасидаги салоҳияти 50 фоизга ҳам ишга солинмаган, десак, бу ҳам ҳақиқат.

Шу боис, келгуси беш йилда вилоятда иктисодиёт қандай ривожланади, аҳолининг ҳаёти қандай ўзгаради, одамларимиз учун нималар қилиб берамиз, уй-жой, даромад, иш ўринлари нининг ҳисобига бўлади, шулар тўғрисида бугун сизлар билан маслаҳат қилиб олмақчиман.

Умуман, вилоятдаги кенг қўламли ислохотларимизнинг таянч нуктаси, бу – инсон кадрини улуғлаш, аҳолининг келажакка ишончини янада мустаҳкамлаш бўлади.

Шунинг учун, бугун кўриб чиқиладиган беш йиллик дастур марказида вилоятнинг 100 мингдан ортиқ ёшларини энг замонавий касб-ҳунарларга ўқитиш, барча соҳаларда қаида 450 минг янги иш ўринларини яратиш, аҳоли даромадини қаида 2 баробарга ошириб, қамбағалликни кескин қисқартириш, ҳар бир маҳалла ва қишлоқда аҳолимиз учун муносиб турмуш шароитларини яратиш қаи муҳим масалаларни ўзида қамраб олади.

Ҳурматли сайловчилар!

Мамлакатимизнинг янги саноат сиёсатини амалга оширишни, биринчи бўлиб Тошкент вилоятидан бошлаймиз.

Бу – мавжуд табиий ресурслар негизида йирик, энг замонавий жиҳозланган қорхоналарни ташкил этиш, саноат зоналарида кооперация асосида талаб юқори бўлган ва рақобатдош маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, ўзаро боғлиқ бўлган тармоқлар ўртасида илм-фан, инновация, инжинирингни қамраб оладиган саноат кластерларини ташкил этиш, саноатнинг барча тармоқлари учун замонавий билим ва қўникмаларга эга бўлган,

малакали кадрларни тайёрлаш ва танлаш тизимини йўлга қўйиш каби муҳим вазифалардан иборат.

Вилоятда келгуси беш йилда умумий киймати 20 миллиард доллар бўлган 8 мингта йирик, ўрта ва кичик инвестиция лойиҳалари амалга оширилиб, 180 мингдан зиёд доимий иш ўринлари яратилади.

Биринчи навбатда, Олмалик, Чирчик, Ангрен, Бекобод, Оҳангарон ва Янгийўл шаҳарлари “саноатнинг таянч шаҳарлари”га айлантирилади. Хусусан, Олмалик, Ангрен ва Оҳангаронда “йирик мис кластери” корхоналари ташкил этилади.

Этиборингизга бир рақамни келтирмоқчиман. Нуфузли халқаро компаниялар билан олиб борилган геологик изланишлар натижасида Олмаликда мис ва бошқа хомашёнинг 45 миллион тоннадан ортиқ ёки 700 миллиард долларлик ялпи захираси аниқланди. Бу аниқланган захиралар бўйича биз дунёдаги энг етакчи давлатлар қаторидан ўрин эгалладик.

Шу боис, Олмалик кон-металлургия комбинати томонидан киймати қарийб 8 миллиард доллар бўлган лойиҳа доирасида 3- ва 4-мис бойитиш фабрикалари, карьер ва мис эритиш заводи курилиб, йилига 160 миллион тонна рудани қайта ишлаш ва 400 минг тонна мис, олтин, кумуш, молибден ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Шунингдек, Ангренда 160 гектар майдонда йирик саноат зонаси барпо этилади. Унда 200 минг тонна мис қайта ишланиб, мис фольгаси, аккумулятор, қуёш ва шамол энергетикаси, электромобиллар учун бутловчи қисмлар ҳамда тоғ-кон саноати учун асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади ва 3 мингта иш ўрни яратилади. Бу “мис мега кластери”да ишлаб чиқариш ҳажми 13 миллиард долларни ташкил этиб, мамлакат ялпи ички маҳсулотигадики улуши қарийб 10 фоизга етади.

Ушбу саноат шаҳарларида йилига 10 минг ёшларни бевосита кластер корхоналарига боғлаган ҳолда касбга ўқитиш ва иш билан таъминлаш тизими йўлга қўйилади.

Бунда олий таълим ва касб-хунарга ўқитиш ишлари Олмалик кон-металлургия комбинати ва кластер корхоналари буюртмаси асосида ташкил этилади. Ўқув масканларига малакали хорижий экспертлар, энг замонавий лаборатория, IT технологиялари ҳамда ўқув қўлланмалари олиб келиниб, ўқув дастурлари тўлик янгиланади.

Оҳангарон ва Пискент туманларида рангли металллар захираларини аниқлаш ва кўпайтириш бўйича 35 та геологик изланишлар амалга оширилиб, бу ишлар учун 2 триллион сўм маблағ ажратилади.

Шунингдек, Чирчик ва Олмалик шаҳарларини инновацион кимё саноати марказига айлантирамыз. Хусусан, “Химград” иктисодий зонаси ташкил этилиб, хорижий инвесторлар билан биргаликда 500 миллион долларлик 35 та лойиҳа амалга оширилади. Олмалик шаҳрида 1 миллиард доллар инвестиция эвазига “яшил технологиялар” асосида аммиак, карбамид ва аммофос ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилади.

Улугбек шаҳарчасида 8 минг талабага мўлжалланган 3 та олийгоҳ, яъни Россиянинг Менделеев кимё университети, Венгриянинг Дебрецен университети ва Тошкент кимё технологиялари институти, нуфузли илмий ташкилотлар ва лабораторияларни ўз ичига олган кимё саноати илмий кластери ташкил этилади.

Шунингдек, Чирчик шаҳрида йилига 7 минг дона трактор, комбайн ва бошқа қишлоқ хўжалиги техникалари ишлаб чиқаришга ихтисослашган кластер ўз фаолиятини бошлайди.

Бундан ташқари, Бекобод шаҳри қора металлургия марказига айлантирилади ва “Ўзбекистон металлургия комбинати”нинг қувватлари камида 2 баробарга оширилади. Жумладан, қиймати 770 миллион долларлик қуюв-прокат мажмуасини ишга тушириш орқали ишлаб чиқариш ҳажми 2,3 миллион тоннага етказилади.

Шунингдек, Паркент туманидаги мавжуд 27 миллион тонна темир рудасини ўзлаштириш бошланади.

Бекобод шаҳрида саноат зонаси ташкил этилиб, қурилиш, саноат, уй-рўзғор учун металл маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган 100 дан ортиқ лойиҳалар амалга оширилади.

Олмалик комбинати ва Ўзметкомбинат томонидан кичик бизнес билан кооперация асосида электродвигателлар, филтрлар, мой ва подшипник каби маҳсулотлар ва хизматлар учун кейинги йилда 250 миллиард сўмлик, 2026 йилга бориб эса 1 триллион сўмлик бозор яратилади.

Саноат корхоналари ва аҳоли томонидан электр энергиясига бўлган эҳтиёжни инобатга олиб, Чотқол ва Пском дарёларида жами қуввати 621 мегаватт бўлган 3 та янги гидро электр станцияси қурилади. Бунга 1,2 миллиард доллар инвестиция йўналтирилади. Қибрайда 450 миллион доллар тўғридан-тўғри инвестиция ҳисобидан жами қуввати 710 мегаватт бўлган 3 та иссиқлик электр станцияси қурилади. Натижада вилоятда истеъмолчиларга 21 миллиард киловатт соат ёки ҳозиргидан 2 баробар кўп электр энергияси етказиб бериш имконияти яратилади.

Ҳурматли сайловчилар!

“Янги саноат сиёсати” доирасида вилоятнинг энг катта захираси, бу – шаҳар ва туманларнинг салоҳиятидан келиб чиқиб, маҳаллий саноат имкониятларини тўлиқ ишга солиш ҳисобланади.

Масалан, бугунги кунда тўқимачиликда ип-калаванинг 30 фоизи, озиқ-овқат саноатида эса 10 фоиздан кам маҳсулотлар қайта ишланади, холос.

Маҳаллий саноатдаги резервларни тўлиқ ишга солиш учун вилоятда саноат лойиҳаларини амалга ошириш бўйича янгича тизим жорий этилади. Бунда туман ва шаҳарлар аниқ бир саноат тармоқларига ихтисослашади.

Ҳар бир туманда лойиҳаларни ишлаб чиқувчи “Лойиҳа гуруҳи” ҳамда тадбиркорлар иштирокидаги “Холдинг компанияси” ташкил этилади. Ушбу лойиҳаларнинг 30 фоизгача қисми Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси томонидан молиялаштирилади. Шу мақсадда, ҳар бир туманга йилига 20 миллион доллар маблағ ажратилади.

Мисол учун, Оҳангарон, Юқори Чирчиқ ва Ўрта Чирчиқ туманлари қурилиш материаллари саноатининг таянч ҳудудига айлантирилиб, қиймати 1,3 миллиард долларлик 150 та лойиҳа амалга оширилади.

Биргина Оҳангарон туманида “хомашёдан тайёр маҳсулотгача” тамойилига асосланган кластер ташкил этилиб, қўшимча 4,2 миллион тонна цемент ишлаб чиқаришнинг йўлга қўйилиши натижасида темир-бетон ва қурилиш қоришмаларининг таннарихи 25 фоизга арзонлашади.

Шунингдек, Ўрта Чирчиқ ва Пискентда мебелсозлик “драйвер” соҳа бўлиб, қиймати 180 миллион доллар бўлган 90 та лойиҳа амалга оширилиб, 7 минг нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Хусусан, Ўрта Чирчиқда Туркиянинг “Остим” саноат зонаси билан бирга ламинат ДСП, фурнитура ва тайёр мебеллар ишлаб чиқариш бўйича замонавий кластер ташкил этилади. Бу лойиҳалар учун Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармасидан 35 миллион доллар йўналтирилади.

Фармацевтика саноати Бўстонлик, Паркент ва Зангиотада келгуси беш йилда устувор тармоққа айланиб, 750 миллион долларлик 30 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Жумладан, Зангиотада қиймати 300 миллион доллар бўлган фармацевтика кластери ташкил этилади. Унда 6 та йирик корхона, илмий-тадқиқот ва экспертиза марказлари, замонавий лаборатория ҳамда Халқаро фармацевтика олийгоҳи ташкил этилади.

Электротехника саноати мис кластери ишлаб чиқариш занжирининг давоми бўлиб, Ангрен, Охангарон ва Чирчик шаҳарларида қиймати 300 миллион доллар бўлган 40 та лойиҳа амалга оширилади. Уларда ишлаб чиқарилган 13 турдаги кабель, маиший техника маҳсулотлари ҳамда кучланишли ускуналар ва техник қурилмаларга мўлжалланган эҳтиёт қисмлар Тошкентдаги “Технопарк”, “Электроаппарат”, Чирчикдаги “Трансформатор заводи”га, шунингдек, автомобиль саноати корхоналари ва бошқа ишлаб чиқарувчиларга етказиб берилади.

Тўқимачилик саноатида ҳам умумий қиймати 420 миллион доллар бўлган 90 та лойиҳа амалга оширилиб, 31 мингдан зиёд иш ўрни ташкил этилади. Бунинг натижасида Бўка, Бекобод, Ўрта Чирчик, Қуйи Чирчик, Чинозда ип-калавани чуқур қайта ишлаш кўрсаткичи 100 фоизга етказилади.

Зангиота, Паркент, Тошкент туманларида эса 50 минг тонна сунъий тола ва аралаш мато ишлаб чиқариш учун тадбиркорларга тайёр бизнес-режалар ҳамда молиявий ресурслар ажратилади.

Охангарон ва бошқа туманларнинг чорва хомашё базасидан самарали фойдаланиб, чарм саноатида 190 миллион долларлик 62 та лойиҳа ишга туширилади. Хусусан, Охангарон туманида чарм-пойабзал индустриал зонаси ташкил этилади ва вилоятдаги экспорт ҳажми 5 баробар оширилиб, 60 миллион долларга етказилади.

Вилоятда жами 35 та саноат зонаси ташкил этилиб, уларни инфратузилма билан таъминлашга келгуси йилнинг ўзида 250 миллиард сўм ажратамиз. Зарур бўлса, ушбу маблағ яна кўпайтирилади.

Маҳаллий саноат корхоналари учун муҳим бўлган 64 турдаги хомашё импорти учун божхона имтиёзлари яна беш йилга узайтирилади.

Вилоятда амалга ошириладиган янги лойиҳалар ҳисобидан келгуси беш йилда экспорт ҳажми 2,2 баробарга ўсиб, 2,6 мил-

лиард долларга етказилади. Бунда экспорт географияси ҳозирги 60 та давлатдан 100 та давлатга кенгайтирилади.

Хурматли дўстлар!

Айтиш жоизки, Тошкент вилояти шаҳарлар сони бўйича мамлакатимизда биринчи ўринда туради. Келажакда ушбу шаҳарлар мамлакатимиз пойтахти билан узвий боғланган ҳолда ривожланади.

Авваламбор, Нурафшон шаҳри яқин 10 йилда камида 200 минг аҳоли яшайдиган, замонавий ва аҳоли учун қулай, таълим, тиббиёт ва бизнес маркази бўлган шаҳарга айлантирилади.

Бунинг учун шаҳарда 30 минг аҳолига мўлжалланган замонавий “Янги Ўзбекистон” турар жой мавзеси барпо этилиб, унда 5 та мактаб, 12 та боғча, 2 та оилавий поликлиника ва жамоат парки қурилади. Шунингдек, 15 минг талабага мўлжалланган Нурафшон давлат университети ташкил этилади. Давлат-хусусий шериклик асосида 150 миллион долларлик замонавий кўп тармоқли тиббиёт маркази барпо этилади.

Нурафшон шаҳридан пойтахтга олиб боровчи йўллар кенгайтирилиб, алоҳида йўлакда тезюрар электробуслар катнови ташкил этилади. Бу орқали 2 та шаҳар ўртасида иш ва ўқишга қатнайдиган аҳоли учун қулай ва мунтазам транспорт катнови йўлга қўйилади.

Шунингдек, Олмалик, Чирчик, Ангрен, Бекобод, Оҳангарон ва Янгийўл шаҳарлари ҳудуди кенгайтирилиб, ҳар бирида “Янги Ўзбекистон” уй-жой мавзелари, ижтимоий объектлар ва “яшил майдонлар” барпо этилади.

Бугунги кунда Чирчик шаҳрининг “Ифтихор” маҳалласида барча зарур қулайликлар ва ижтимоий инфратузилмага эга янги турар жой мавзеси бунёд этилиб, 2,5 минг хонадонли 39 та кўп қаватли уй қурилмоқда. Кейинги босқичда бу ерда яна

3,5 минг оилага мўлжалланган, 56 та замонавий уйлар барпо этилади. Ушбу тажрибани вилоятнинг бошқа шаҳарларида ҳам давом эттирамиз.

Пойтахтдан бу шаҳарларга 120 километр тезликда юрадиган замонавий электропоезд ҳаракати йўлга қўйилади. Бунинг учун 10 та электропоезд харид қилиниб, уларда пойтахт билан ягона билет тизими жорий этилади.

Ушбу шаҳарлардаги 800 дан зиёд кўп қаватли уйларнинг марказлашган иссиқлик таъминотини яхшилашга ярим триллион сўм маблағ ажратамиз. Шунингдек, реновация дастури доирасида 6 та шаҳардаги 45 та эскирган икки қаватли уйлар ўрнига, замонавий кўп қаватли уйлар қурилади.

Вилоят туманларида ҳам келгуси беш йилда 25 минг квартиралар кўп қаватли уйлар барпо этилади. Келгуси беш йилда 220 та қишлоқ ва маҳаллада “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари амалга оширилади. Бу мақсадлар учун 2 триллион сўм йўналтирамиз.

Марказлашган ичимлик суви таъминоти 68 фоиздан 90 фоизга, канализация камрови эса 17 фоиздан 40 фоизга етказилади. Бунинг учун 6 триллион сўм йўналтирилиб, 3 минг 800 километр ичимлик суви ва канализация тармоқлари, 106 та сув иншоотлари барпо этилади.

Натижада Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Бекобод, Бўка, Оққўрғон, Зангиота, Тошкент ва Чиноз туманлари ҳамда Нурафшон шаҳридаги 1 миллионга яқин аҳоли тоза ичимлик суви билан тўлиқ таъминланади.

Шунингдек, 6 минг километр электр тармоқлари ва 1,5 мингдан ортиқ трансформаторлар янгиланади.

Энг муҳими, вилоят туманларини ўзаро ва пойтахт билан боғлайдиган Жамоат транспортини ривожлантириш дастури қабул қилинади. Дастур доирасида 20 та янги йўналишлар очилади, 120 дан зиёд янги бекат қурилади, 13 та автостанция барпо этилади.

Келгуси беш йилда Тошкент вилоятида 3,5 минг километр автомобиль йўллари ва 232 та катта-кичик кўприкларни қуриш-таъмирлаш ишлари бажарилиб, бу ишларга 4 триллион сўм йўналтирилади. Жумладан, пойтахтдан Улуғбек шаҳарчаси орқали Чирчикка олиб борадиган янги автомобиль йўли барпо этилади.

Шунингдек, вилоят “Инфратузилмани ривожлантириш жамғармаси”га қўшимча 100 миллион доллар ажратилади.

Қадрли юртдошлар!

Тошкент вилояти бетакрор ва хилма-хилликка бой табиати билан нафақат мамлакатимиз аҳолиси, балки хорижликларни ҳам ўзига махлиё этиб келади. Ҳақиқатан ҳам, мамлакатимизда қишки ва ёзги туризм учун чексиз имкониятга эга бўлган энг қулай ҳудуд – Тошкент вилояти ҳисобланади.

Биргина мисолга аҳамият беринг, пойтахтнинг ўзидан вилоятга ҳафтасига 200–250 минг нафар аҳоли чиқади, бу ойига қарийб 400 миллиард сўмлик тушум дегани.

Шу боис, вилоятда туризм салоҳиятини янги босқичга олиб чиқиш бўйича алоҳида дастурни амалга оширамыз. Авваламбор, Амирсой ва Чимён туристик мажмуаларида, Чорвок сув омбори ва “Тошкент денгизи” атрофида, Охангарон, Ангрендаги тоғли ҳудудларда қўшимча туристик зоналар ва дам олиш масканлари барпо этилишига 1 миллиард доллар инвестициялар жалб этилиб, 80 минг иш ўринлари яратилади.

Паркент туманини туризм марказига айлантириш мақсадида “Янги Ўзбекистон” боғидан Паркентнинг сўлим гўшаларига элтувчи 30 километр узунликда янги магистрал йўл қурилади. Тошкент шаҳридан Паркентга тезюрар автобуслар қатнови ташкил этилади. Шунингдек, туман инфратузилмасини ривожлантириш учун 100 миллиард сўм маблағ ажратилиб, мазкур ҳудудда туризм учун махсус солиқ режими жорий қилинади.

Бунда тадбиркорлар уч йил давомида айланмадан олинадиган солиқ ва ижтимоий солиқни 1 фоиз ставкада, мол-мулк, ер, сув солиқларини ҳисобланган сумманинг атиги 1 фоизини тўлайди. Йўл бўйларида савдо, умумий овқатланиш ва хизмат кўрсатиш объектлари барпо этилиб, камида 3 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Бунинг учун 200 миллиард сўм кредитлар ажратилади.

Ангрен, Бўстонлик, Паркент, Оҳангаронда камида 100 гектардан қир-адир ерлари дам олиш масканлари, дала ҳовлилар ва якка тартибдаги уй-жойлар қуриш учун очик аукционга чиқарилади.

Оҳангарондаги “Эртошсой” ва “Овжасой” кишлокларига “туризм қишлоғи” макоми берилиб, инфратузилма билан тўлик таъминланади.

Шу ўринда вилоятнинг хизматлар соҳасида тўлик ишга солинмаган яна бир йўналиши ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.

Бугунги кунда Тошкент шаҳрига кунига 130 минг тонна юklar катта ҳажмли машиналарда кириб чиқади. Бу пойтахт кўчаларида тирбандлик, йўллар сифати ва хавонинг тозалигига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Бу – вилоятда логистика хизматларини кенг йўлга қўйиш учун катта имконият демакдир. Шу боис, Ўрта Чирчиқ, Юкори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ ва Тошкент туманларида хусусий инвесторлар томонидан юklarни тақсимлайдиган 4 та йирик улгуржи савдо логистика марказлари қурилади.

Мисол учун, 200 миллион доллар тўғридан-тўғри инвестиция ҳисобидан Ўрта Чирчиқ туманидаги 150 гектар майдонда йирик саноат парки ва логистика маркази барпо этилади.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва етказиб бериш учун 60 минг тонна қувватга эга бўлган 2 та йирик агрологистика мажмуаси ташкил этилади. Натижада вилоятда ишлаб чиқариладиган саноат ва озик-овқат маҳсулотлари учун ҳам кафолатланган бозор таъминланади.

Шунингдек, вилоят ҳудудидан ўтувчи барча халқаро автомобиль йўллари атрофида хорижий лойиҳачиларни жалб этган ҳол-

да Йўлбўйи инфратузилмасини ривожлантириш дастури амалга оширилади. Бу орқали келгуси беш йилда камида 3 мингта лойиҳа амалга оширилади.

Энг муҳими, ушбу дастур доирасида ер майдонлари эмас, тайёр лойиҳалар очик аукционга чиқарилади.

Бошқа йўналишларда ҳам шу каби ишлар амалга оширилиб, Тожикистон билан чегарадош Бекобод туманида савдо зонаси, Қозоғистон билан чегарадош Чиноз туманида эркин саноат зонаси, Қибрай туманида қурилиш материаллари ва кишлок хўжалиги маҳсулотлари савдоси зонаси ташкил этилади.

Умуман, вилоятда хизматларнинг бошқа соҳаларида киймати 7 триллион сўм бўлган лойиҳалар амалга оширилиб, 50 мингдан зиёд иш ўрни ташкил этилади.

Хурматли ватандошлар!

Тошкент вилоятида кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш учун ҳам зарур инфратузилма, молиявий ресурс ҳамда аҳолида етарли тадбиркорлик салоҳияти мавжуд. Ушбу имкониятлардан самарали фойдаланиш учун ёшларни янги бизнес кўникмаларига ўргатиш, маҳаллаларда ишларни тизимли ташкил этиш зарур.

Сайловолди дастури доирасида мен ҳар бир вилоятга борганимда янги “маҳаллабай” ишлаш тизимини тушунтириб келаяпман.

Тошкент вилояти бу борада, яъни, “маҳаллабай” ишлаш, тадбиркорликни ривожлантириш ва камбағалликни қисқартириш бўйича намуна бўлиши шарт.

Бунинг учун ҳар бир маҳаллада жорий этилаётган ҳоким ёрдамчилари лавозимига кўзи ёнадиган, ишбилармон, янгиликларни жорий этишдан кўркмайдиган, шашти баланд ёшларни танлаб оламиз ва ойлик маошини муносиб қилиб берамиз. Уларда зарур маблағ, ваколат ва механизмлар бўлади.

Ҳоким ёрдамчилари, аввало, маҳаллада уюшмаган ёшлар, ишсизлар, бўлажак тадбиркорлар рўйхати ва эҳтиёжларини

аниклайди, уларни касб-хунарга ўқитишни ташкил қилади ва пулини тўлаб беради, ўз ишини бошлаётганларга зарур ускуналар олишга кўмаклашади. Банклар билан биргаликда аҳолига оилавий тадбиркорлик лойиҳаларини ишлаб чиқиш, кредит олиш ва ишга тушириш бўйича ёрдам беради.

Масалан, ушбу янги тизимни Чиноз туманининг 55 та маҳалласида қўллайдиган бўлсак, 3 минг нафар ёшларни касб-хунарга ўргатиб, 12 минг нафар ёшлар бандлиги таъминланади. Бунинг учун 20 миллиард сўм йўналтирилади. Оилавий тадбиркорлик лойиҳалари учун ҳар йили 50 миллиард сўм имтиёзли кредит ва 20 миллиард сўм субсидия берилади.

Бундан ташқари, йилига 300 та оилага танлов асосида оилавий тадбиркорлик лойиҳаларини бошлаш учун субсидиялар ажратилади. Кооперация асосида 2 мингта аҳоли хонадонида интенсив усулда балиқ етиштириш йўлга қўйилади. Бу орқали ҳар мавсумда битта оила ўртача 50 миллион сўмгача даромад олиш имкониятига эга бўлади.

Ушбу тадбирлар ҳисобидан туманда келгуси беш йилда 20 минг аҳолининг барқарор даромад манбаи яратилади.

Вилоятда кичик бизнес лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлаш ишлари кескин оширилади. Жумладан, оилавий тадбиркорлик дастурлари учун ҳар йили 1 триллион сўм имтиёзли кредит ресурслари ажратилади. Халқаро молия ташкилотларидан 60 миллион доллар жалб қилинади. Тадбиркорларга кредит фоизини компенсация қилиш учун яна қўшимча 100 миллиард сўм ажратилади. Ушбу маблағлар лойиҳалар амалга оширилишига қараб, ҳар йили кўпайтириб борилади.

Ишсизлик юқори бўлган Бўка, Пискент, Оккўрғон, Бекобод туманларида янги тадбиркорлик субъектлари учун 2025 йил 1 январга қадар:

– ер, мол-мулк, айланмадан олинадиган солиқлар 1 фоиз:

– фойда солиғининг амалдаги ставкасининг 50 фоизи микдорида белгиланади.

Бекобод ва Оккўрғон туманларини ривожлантириш дастурлари қабул қилиниб, уларга бюджетдан йилига 100 миллиард сўм ажратилади.

Қадрли учрашув катнашчилари!

Вилоятда илмий-инновацион ёндашув асосида кишлоқ хўжалиги соҳасини ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилиб, махсулот ишлаб чиқариш ҳажми 2 баробарга оширилади.

Хабарингиз бор, жорий йилда ер муносабатларида янги давр бошланди. Очигини айтадиган бўлсак, шу кунга қадар ердан фойдаланишда тадбиркорлар, фермерлар ва дехқонларнинг эртанги кунга ишончи йўқ эди. Бундай ҳолатда дехқон ер унумдорлигини ошириш, қўшилган қийматни яратиш, янги технологияларни жорий этишдан манфаатдор эмас эди.

Шунинг учун, ер ажратиш ва олиб қўйиш бўйича ҳокимларнинг ваколатлари бекор қилинди. Бундан буён барча ерлар факат очик электрон танлов асосида ажратилади. Бу орқали Тошкент вилоятида илдиз отиб кетган коррупциявий ҳолатларга, “ер олди-сотдиси”га, ерни ўзбошимчалик билан эгаллашга барҳам берилмоқда.

Янги тартиб асосида вилоятда 14,5 минг гектар пахта ва ғалла ҳамда самарасиз боғ-токзорлар майдонлари қисқартирилиб, аҳолига 50 сотихгача узок муддатга ижарага берилади ва 30 мингдан ортик иш ўринлари яратилади. Бу майдонларда махсулот ишлаб чиқариш кооперация асосида ташкил қилинади. Бунинг учун 100 миллиард сўм ажратилади.

Энг муҳими, ишлаб чиқаришни тизимли ташкил қилган ҳолда, ҳосилдорлик пахтада 60–65 центнерга, ғаллада 80–90 центнерга етказилади. Бунинг учун, биринчи навбатда, вилоятда 30–40 йил давомида экиб келинаётган эски ғўза ва ғалла навла-

ри юқори ҳосилдор ҳамда эртапишар янги навларга алмаштирилади.

Шунингдек, 65 минг гектар пахта ва 50 минг гектар ғалла майдонларида сув тежовчи технологиялар жорий қилинади ҳамда йилига 20 минг гектар майдонда лазерли текислаш йўлга қўйилади. Бу ишларга келгуси беш йилда жами 1 триллион сўмга яқин субсидия маблағлари ажратилади.

Ўрта Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ, Оҳангарон, Оккўрғон, Бўка, Пискент туманларини кафолагли сув билан таъминлаш мақсадида Оҳангарон сув омбори сиғими 100 миллион метр кубга оширилади. Шунингдек, 80 миллион доллар жалб қилиниб, 38 та насос станцияси модернизация қилинади.

Бундан ташқари, пахтачиликда механизация даражасини оширишга ҳам алоҳида эътибор қаратилади.

Эсимда, пахта йиғим-теримини ташкил қилишда “Тошкент технологияси” деган тажриба бўлар эди. Ўша пайтларда пахтанинг асосий қисми машиналарда териб олинган.

Келгуси беш йилда бу тизим қайта тикланиб, камида 70–80 фоиз пахта ҳосили машиналар ёрдамида териб олинади. Бунда машина терими харажатларининг 30 фоизи бюджетдан коплаб берилади.

Интенсив технологияларни қўллаш ва ҳосилдорликни ошириш ҳисобидан, мева-сабзавот ишлаб чиқариш ҳажми камида 2 баробар кўпайтирилади. Хусусан, Зангиота, Қибрай ва Тошкент туманларида 2 минг 700 гектар ғалла ва Юқори Чирчиқда 4 минг гектар пахта майдонлари босқичма-босқич қискартирилиб, мева-сабзавотчилик ҳудудларига айлантирилади. Бу туманларда 50 та кластер корхоналари ташкил қилиниб, кооперация усулида экспортбоп маҳсулотлар етиштириш йўлга қўйилади.

Сабзавотчиликда энг асосий масала – уруғ тайёрлаш тизимини тўғри йўлга қўйиб олишимиз шарт. Бунинг учун юқори-

даги туманларда 200–300 гектардан ер майдонлари ажратилиб, алоҳида уруғчилик кластерлари фаолияти йўлга қўйилади.

Тошкент вилоятининг илмий салоҳиятидан тўғри фойдаланган ҳолда, ҳудуддаги илмий муассасалар билан ҳамкорликда ҳар бир кластер қошида илмий марказ ташкил этилади. Бундай кластерларга ишлаб чиқарилган уруғликни экспорт қилишга ҳам рухсат берилади.

Паркент, Қибрай, Пискент, Юкори Чирчик, Янгийўл, Оҳангарон, Бўстонлик туманларида 50 минг гектар боғ ва токзорларнинг иқтисодий самарасиз бўлган 60 фоизи тўлик янгиланади. Шунингдек, янги ўзлаштирилаётган ва лалми ерлар ҳисобидан ушбу туманларда 20 минг гектар майдонда интенсив боғ ва токзорлар барпо этилади.

Боғдорчилик илмий-тадқиқот институти ва Аграр университетнинг “ин-витро” лабораторияларидан самарали фойдаланган ҳолда Тошкент, Паркент ва Қибрай туманларида йилига 5 миллион дона мева ва ток қўчатларини етиштириш йўлга қўйилади. Бунинг учун 10 миллион доллар ажратилади.

Мисол учун, хориждан келтирилган 20 та намуна асосида узумнинг экспортбоп бўлган данаксиз навлари яратилади.

Умуман, вилоят шароитида ҳар бир гектардан олинатиغان ўрғача даромадни 5 минг долларга етказиш чоралари кўрилиши шарт.

Етиштирилган мева-сабзавот маҳсулотларининг экспорт ҳажмини ошириш мақсадида 200 миллион долларга яқин маблағ жалб қилиниб, 1 миллион тонна қувватга эга бўлган 12 та агрологистика маркази ташкил қилинади.

Воҳада ўрмончилик соҳасида ҳам катта имкониятлар mavжуд. Бугунги кунда 500 минг гектар ўрмон ерларининг фақат 20 фоизи ўрмон билан қопланган. Келгуси беш йилда камида 50 минг гектар майдонда ўрмонлар барпо этиш ишлари амалга оширилади.

Бунинг учун “Бурчмулла” ва “Оҳангарон” ўрмон хўжаликлариди йилига қўшимча 5 миллион дона кўчат етиштириш йўлга қўйилади. Шунингдек, Бўстонлик ва Оҳангарон туманларида 6 минг гектар майдонда ёнғок, бодом ва писта плантациялари барпо қилинади.

Бўстонлик туманида 4 минг гектар ўрмон хўжалиги ерлари тоғ ва тоғ олди ҳудудларида яшовчи аҳолига қўшимча даромад олиш учун кўп йиллик ижарага берилади.

Чорвоқ сув омбори атрофидаги ҳудудларда 55 миллиард сўм ҳисобидан камида 1 минг гектар майдонда иқлим шароитига мос дарахт турларидан химоя ўрмонлари барпо этилади.

Шунингдек, 80 миллиард сўм ажратилиб, Тошкент – Бўстонлик автомобиль йўли четларини кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилади.

Оҳангарон, Қуйи Чирчиқ, Бўка ва Бекобод туманларида чорвачилик соҳасида бошлаган ишларимизни давом эттириб, 70 минг бош қорамолга мўлжалланган 45 та йирик чорвачилик комплекслари қурилади. Оҳангаронда кооперация асосида 15 минг гектар яйлов ерлар аҳолига қўй ва эчки боқиш учун ажратиб берилади. Ушбу туманда қўйчилик ва эчкичилик йўналишида генетика маркази ташкил қилиниб, янги зот яратиш ва наслни яхшилаш чоралари қўрилади.

Зангиота, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ва Паркентда паррандачилик кластерлари ташкил қилиниб, йилига қўшимча 40 минг тонна парранда гўшти ишлаб чиқарилади. Шунингдек, аҳоли хонадонларида парранда боқишни ташкил этиш орқали 20 мингта оила қўшимча даромад олиш имконига эга бўлади.

Жумладан, Қуйи Чирчиқда куркачиликни ривожлантириш учун қулай имкониятлар борлигини инобатга олиб, 2 мингта оилада 50 бошдан жами 100 минг бош курка боқиш ташкил этилади.

Балиқчилик бўйича хонадонларда интенсив балиқ етиштиришни кўпайтириш чоралари кўрилади, шунингдек, 10 та балиқчилик кластери фаолияти йўлга қўйилиб, вилоятда балиқ етиштириш ҳажми 60 минг тоннага етказилади.

Азиз дўстлар!

“Инсон қадри учун” тамойилининг муҳим бўғини – барча учун сифатли таълим олишга имконият ва шарт-шароитлар яратишдир. Лекин, вилоятдаги мактаб таълими бу талабларга тўлиқ жавоб берапти, деб айта олмаймиз.

Мисол учун, жорий йилги битирувчиларнинг бор-йўғи 16 фоизи олийгоҳларга қабул қилинган ҳам бунинг исботидир.

Олий маълумот ва тоифага эга бўлмаган ўқитувчилар улуши 54 фоизни ташкил этади. Бу – республикада энг паст кўрсаткичлардан бири. Чирчик, Нурафшон, Олмалик, Янгийўл шаҳарлари, Бекобод, Тошкент ва Янгийўл туманларидаги 70 фоиз мактаблар икки сменада, айрим мактаблар ҳатто уч сменада ишламоқда.

Шу боис, Тошкент вилоятини мактаб таълими ислохотларининг намунасига айлантириш бўйича алоҳида дастур амалга оширилади.

Авваламбор, “Янги Ўзбекистон устозлари” дастури амалга оширилиб, таълим сифати паст бўлган 60 та мактабга бошқа худудлардан камида 150 нафар малакали ўқитувчилар жалб қилинади. Уларга махсус устама тўланади, 15 миллион сўм бир марталик тўлов берилади, яшаш жойининг ижара пули қопланади.

Кейинги уч йилда 25 минг нафар ёки 70 фоиз ўқитувчиларнинг малакаси оширилиб, халқаро ва миллий сертификат олиши таъминланади. Ушбу ишларга хусусий таълим ташкилотлари ҳам фаол жалб қилинади.

Тошкент вилояти учун малакали педагог кадрларни тайёрлаш квоталари 2 баробарга оширилади. Келгуси беш йилда

бюджет ҳисобидан 20 та янги мактаб қурилади, 260 таси реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Вилоятда мактабларни қуриш ва фойдаланишнинг янги тизими йўлга қўйилади. Жумладан, Қибрай, Ўрта Чирчик, Зангиота ва Тошкент туманларида хусусий капитални жалб қилган ҳолда, 12 та замонавий типдаги мактаблар қурилиб, фойдаланишга топширилади. Ушбу мактаблар учун тўловлар лизинг асосида бюджет ҳисобидан 25 йил давомида амалга оширилади.

Ўз навбатида, таълимнинг бешиги бўлган мактабгача таълим тизимидаги ислохотлар давом эттирилиб, камров даражаси 80 фоизга етказилади. Бунинг учун 96 та давлат боғчалари қурилади ва реконструкция қилинади, 800 та хусусий ва оилавий боғчалар ташкил этилади.

Қибрайда имконияти чекланган болалар учун реабилитация маркази ташкил этилиб, ҳар йили 2 минг нафар болалар бепул соғломлаштирилади.

Мактабгача таълим йўналишида қабул квоталари 2 баробарга оширилиб, олий маълумотли педагог кадрлар улуши 50 фоизга етказилади.

Педагог кадрларнинг малакасини узлуксиз ошириб бориш мақсадида келгуси йилдан Ўрта Чирчик, Бўка, Охангарон, Юкори Чирчик туманларида “Мактабгача таълим кластери” фаолияти йўлга қўйилади.

Ҳурматли сайловчилар!

Мен учун энг бебаҳо нарса – бу халқимизнинг соғлиғидир. Бу борада Тошкент вилоятида ўз ечимини қутаётган кўплаб масалалар тўпланиб қолган.

Энг кўп учраётган сурункали касалликларни барвақт аниқлаш, даволаш ва профилактика қилиш, сифатли ва малакали тиббий хизматларни йўлга қўйиш учун вилоятнинг барча оилавий шифокорлик пунктлари ва оилавий поликлиникалар тўлик янги қиёфага келтирилади ва жиҳозланади, зарур реак-

тив ва дори воситалари билан таъминланади. Қўшимча 30 та оилавий поликлиника ва шифокорлик пунктлари очилади. Чирчик, Олмалиқ, Ангрен, Бекобод каби йирик саноат корхоналари жойлашган худудлардаги барча аҳоли онкологик скринингдан мажбурий ўтказилади.

Пском, Чимён, Юсуфхона, Такаёнғок, Бурчмулла, Яккатут каби тоғли худудларда махсус тез тиббий ёрдам бригадалари, Чорбоғ-Чимён туристик зонасида шошилинич ёрдам бўлими ва санитар авиация хизмати фаолияти йўлга қўйилади. Шунингдек, ҳар йили 500 минг аёл учун манзилли скрининг текширувлари ташкил этилади. Йилига 800 минг нафар болалар ва 70 минг нафар ҳомиладор аёллар турли витаминлар билан бепул таъминланади.

Вилоят учун энг оғрикли масалалардан бири – бу тиббий муассасаларнинг 40 фоизи Тошкент шаҳрида, колганлари туман ва шаҳарларда таркок жойлашгани ҳисобланади.

Ўйлаб кўринг, Бекобод шаҳридаги ҳомиладор аёл Чирчик шаҳридаги перинатал марказга 165 километр йўл босиб келиши канчалик тўғри? Ёки бемор эндокрин касалликлари бўйича Юкори Чирчикка, юрак безовта килганда эса Ўрта Чирчикдаги диспансерга мурожаат қилиши керак. Шу билан бирга, бугунги кунда 2,5 минг шифокор ўринлари вақантлиги ҳам аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Бу масалаларни ҳал қилиш учун, энг аввало, вилоятдаги 14 та ихтисослашган шифохона Нурафшон шаҳрига кўчирилиб, ягона тиббиёт комплекси ва нуфузли хорижий университет билан бирга тиббиёт олийгоҳи ташкил этилади. Вилоят марказига кўчирилган шифохоналар ўрнида уларнинг филиаллари ташкил этилади.

Шунингдек, вилоят ҳокимлигида махсус жамғарма ташкил этилиб, ҳар йили тиббиёт олийгоҳларининг юкори курс

талабаларидан 100 нафарига контракт пуллари тўлаб берилади. Ушбу талабалар билан шартнома тузилиб, вилоятнинг энг оғир Бўстонлик, Бўка, Охангарон ва Янгийўл туманларига ишлаш учун юборилади ва уларга қўшимча устама тўланади. Вилоятнинг 500 дан зиёд ёш шифокорлари энг илғор хорижий клиникаларда малака оширишга давлат хисобидан жўнатилади.

Аҳолига юкори технологик тиббий хизматлар кўрсатишни туманларнинг ўзида йўлга қўямиз. Бунинг учун барча туман ва шаҳар шифохоналарида янги 30 турдаги хирургия, 15 турдаги эндокринология ва 12 турдаги кардиология даволаш амалиётлари йўлга қўйилади.

Шунингдек, Ангрен, Бекобод, Бўстонлик ва Чиноз туманларида жароҳатлар ва ўткир қон томир касалликлари марказлари, Янгийўл, Олмалик, Бекобод шаҳарлари, Тошкент ва Оккўрғон туманларида “перинатал марказлар” барпо этилади. Ушбу мақсадлар учун келгуси беш йилда бюджетдан 1,5 триллион сўм маблағ ажратилади.

Азиз дўстлар!

Биз ўтган беш йил давомида яхши ниятда сизлар билан, бутун халкимиз билан ўз йўлимизни танлаб олдик. Албатта, ўтган давр мобайнида кўплаб синовларни бошимиздан ўтказдик. Лекин, қандай қийин бўлмасин, ислохотлар йўлидан ортга қайтмадик.

Биз бугун қандай ўзгаришлар, қандай янги лойиҳаларни режалаштираётган бўлсак, уларнинг барчаси ягона ва улуғ мақсадга – халкимизнинг шаъни, ғурури ва кадр-кимматини янада юксалтиришга, одамларни рози қилиш, ҳар бир инсоннинг эркин ва фаровон, бахтли ва саодатли ҳаёт кечиршини таъминлашга қаратилган.

Ҳаммамиз яхши тушунамиз, бундай юксак марраларга ўз ўзидан, қурук ва баландпарвоз гаплар билан эришиб бўлмай-

ди. Бунинг учун тинимсиз ҳаракат қилишимиз, кўзланган мақсад йўлида аҳил ва ҳамжихат бўлиб, фидокорона ишлашимиз керак.

Мен бугун тилга олинган устувор режаларимизни амалга оширишда, аввало, халқимизга, унинг фидойи, жонкуяр ва фаол вакилларига, катта меҳнат ва ҳаёт тажрибасига эга бўлган Тошкент вилояти аҳлига таянаман.

Замон билан ҳамоҳанг бўлиб, жонажон Ватанимизга юксак садоқат билан яшаётган вилоят аҳли ҳамиша омон бўлсин!

Барчангизга мустаҳкам соғлиқ-саломатлик, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Яна бир бор катта раҳмат сизларга!

*Юқори Чирчиқ тумани,
2021 йил 16 октябрь*

**ТОШКЕНТНИ ИЛМ-ФАН ВА
ИННОВАЦИЯЛАР, МАДАНИЯТ
ЮКСАК ДАРАЖАДА РИВОЖЛАНГАН
ЗАМОНАВИЙ ШАҲАРГА
АЙЛАНТИРАМИЗ**

*(Тошкент шаҳри сайловчилар вакиллари
билан учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, азиз юртдошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Авваламбор, мана шу гўзал ва бетакрор заминда мен учун кадрдон бўлган Тошкент шаҳри вакиллари билан яхши кайфиятда дийдор кўришиб турганимдан хурсандман. Сўзимнинг аввалида барчангизга, сизлар орқали кўпмиллатли Тошкент ахлига ўзимнинг самимий ҳурмат-эҳтиромим ва эзгу тилақларимни билдиришга рухсат бергайсиз.

Албатта, кадим ва навкирон пойтахтимиз Тошкенти азимнинг ноёб хусусият ва аломатлари ҳақида жуда кўп гапириш мумкин.

Тошкент – саховат, меҳр-окибат, ризку барака манбаи бўлган табаррук замин эканига ҳар биримиз ўз тақдиримиз, аждодларимиз ҳаёти мисолида ишонч ҳосил қилганмиз.

Нафақат юртимиз, балки дунёнинг турли ҳудудларидан келиб, Тошкентнинг нон-тузидан баҳраманд бўлиб, не-не улуғ сиймолар камолга етганлар.

Шу маънода, **“Тошкент – нон шаҳри”**, деган гап шунчаки чиройли таъриф эмас. **“Тошкентнинг тарихини еган чумчук Маккатилюдан ҳам қайтиб келади”**, деган сўзлар замирида жуда катта ҳаётий ҳақиқат бор.

Азалдан Тошкент шаҳри – миллий давлатчилигимизнинг юксак тараккий этган марказларидан бири бўлган, десак, айни ҳақиқат бўлади. Қарийб уч минг йиллик Шоштепа, 2200 йиллик тарихга эга Мингўрик ёдгорликларидан топилган ноёб экспонатлар ҳам шундан далолат беради.

Абу Райхон Беруний, Махмуд Кошғарий сингари улуғ мутафаккирлар асарларида Шош, яъни Тошкент эли мард, жасур, ўз

юрти химоясига ҳамиша тайёр, кўли очик ва сахий инсонлар сифатида таърифланган.

Тошкент ўзининг кўп асрлик тарихи давомида ҳамиша илм-фан, маърифат, зиё ва заковат маскани сифатида бутун Шарк оламида машҳур бўлганини ҳаммамиз яхши биламиз.

Бу заминда таваллуд топган Шоший, Тошкандий тахаллуслари билан фаолият кўрсатиб, бебаҳо асарлар яратган юзлаб улуғ зотлар дунёвий ва диний илмлар бўйича ўз замонасининг тенгсиз олимлари ҳисобланган.

Мана шундай буюк аждодларимиз хотирасига юксак ҳурмат ифодаси сифатида пойтахтимизда табаррук кадамжолар, масжид ва мадрасаларни обод қилиб, Сузук ота мақбараси каби мухташам мажмуалар бунёд этаётганимиз, Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси марказини қураётганимиздан барчангиз яхши хабардорсиз.

Ўтган асрнинг бошида Тошкент бутун Туркистон ҳудудида маърифатпарварлик ҳаракатининг бош марказига айланган эди. Миллий матбуотимизнинг илк намуналари, ҳозирги Миллий театримизнинг тамал тошини қўйган Турон труппаси, ёшларни дунёнинг энг илғор олий таълим муассасаларига юборган хайрия жамиятлари ўтган асрнинг бошларида дастлаб Тошкент бағрида туғилгани ҳам, албатта, бежиз эмас.

Мунавварқори Абдурашидхонов, Абдулла Авлоний, Абдулла Қодирий, Убайдулла Хўжаев, Шокиржон Раҳимий, Тавалло, Гулом Зафарий сингари жадидчилик ҳаракатининг тошкентлик етакчилари юртимизда миллий уйғонишнинг янги даврини яратишга киришган эдилар.

Мустабид тузум бу фидойи зотларни жисмонан йўқ қилган бўлса-да, уларнинг хуррият ва маърифат ҳақидаги орзу-умидлари халқимиз қалбида ҳамиша барҳаёт яшамоқда.

Хабарингиз бор, яқинда Ўзбекистон Олий суди ҳайъати томонидан ўз вақтида миллий озодлик учун қурашган 115 нафар ватандошимизнинг пок номлари оқланди.

Жадид боболаримиз орзу қилган, улар интилган эзгу ғоялар янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлидаги юксак максадларимиз билан тўла ҳамоҳанг экани барчамизга маънавий руҳ ва шижоат бағишлайди.

Миллий истиклол йўлида ҳалок бўлган жасур ота-боболаримизнинг хотирасини абадийлаштириш, уларнинг меросини чуқур ўрганиш максатида бошлаган кенг қўламли ишларимизни албатта изчил давом эттирамиз.

Маълумки, Тошкент азалдан тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик шаҳри бўлиб келади. Бу ерда бўлиб ўтган ва ўтаётган нуфузли халқаро саммитлар, турли учрашув ва анжуманлар дунё халқлари ўртасида тинчлик ва барқарорликни, инсонпарварлик ва эзгулик ғояларини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшиб келмоқда. Айнан шу сабабли жаҳон сиёсат майдонида **“Тошкент руҳи”** деган машҳур ибора пайдо бўлгани, албатта, бежиз эмас.

Минтақамизнинг илм-маърифат маркази бўлмиш Тошкентда ўз даврида Мухтор Аvezов, Мирзо Турсунзода, Хидир Деряев, Сотим Улуғзода, Ибройим Юсупов каби қардош халқларнинг кўплаб етук адиб ва шоирлари, олим ва арбоблари ҳам гаҳсил олганлар.

Бугун минтақа халқлари ўртасидаги азалий дўстлик алоқалари янги босқичга кўтарилаётганини инобатга олиб, яқинда Тошкент шаҳрида Марказий Осиё халқаро институтини ташкил этганимиздан албатта хабардорсиз.

Биз бундан буён ҳам қардош кўшни давлатлар билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни, жумладан, маданий-гуманитар алоқаларни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратамиз.

Тошкент аҳлининг мардлиги ва матонати Иккинчи жаҳон уруши йилларида яна бир бор ёрқин намоён бўлганини бутун дунё яхши билади. Уларнинг юздан зиёд мард вакиллари Қаҳрамон унвонига сазовор бўлди.

Халқимизнинг уруш давридаги жасорати ва бағрикенглиги рамзлари – Собир Раҳимов ҳайкали, Шоаҳмад ота Шомаҳмудов

оиласига бағишланган ёдгорликни аввалги жойига ўрнатганимиз халқимизнинг дилидаги иш бўлди. Шунингдек, янги бунёд этилган “Ғалаба боғи” ёдгорлик мажмуаси ёшларимиз учун ҳақиқий ибрат дарсхонасига айланди.

Бугунги кунда Тошкент – азим пойтахтимиз, бундан ўттиз йил аввал дунёга миллий мустақиллигимиз эълон қилинган сиёсий марказ сифатида ҳам кўп минг йиллик тарихимиздан шонли ўрин эгаллайди.

Тошкент – канчадан-канча олиму фузалолар, давлат ва жамоат арбоблари, шоиру адиблар, буюк санъат намояндаларини етиштирган азим шаҳардир.

Республикамызда замонавий фан ва техника тараққиётига улкан ҳисса қўшган, ҳар бири ўз соҳасида илмий мактаб яратган машҳур илм-фан арбоблари, атокли академикларимиз хусусида, уларнинг ишини муносиб давом эттираётган садоқатли шогирдларининг ибратли фаолияти ҳақида жуда узоқ гапириш мумкин.

Бугун ушбу залда бутун умрини илм-фан соҳасидек машаққатли ва шарафли ишга бағишлаган, минглаб юқори малакали кадрларга устозлик қилган ана шундай инсонларнинг муносиб вакилларини кўриб турганимдан беҳад мамнунман. Эл-юртимиз сиз, азизларнинг Ватанимиз равнаки йўлида қилаётган ғоят муҳим ва олижаноб меҳнатингизни яхши билади ва доимо юксак кадрлайди.

Фурсатдан фойдаланиб, барчангизга ўз номимдан, халқимиз номидан самимий миннатдорлик билдириб, илмий фаолиятингизга янги-янги ютуқлар тилашга ижозат бергайсиз.

Замонавий ўзбек адабиёти тарихида алоҳида ўринга эга бўлган Ойбек, Ғафур Ғулум, Миркарим Осим, Зулфия, Саид Аҳмад, Озод Шарафиддинов, Ўлмас Умарбеков, Ўткир Ҳошимов, Тохир Малик каби кўплаб шоир ва адибларимиз халқимизнинг фахри ва ифтихори ҳисобланади.

Мулла Тўйчи Тошмухамедов, Юнус Ражабий, Маннон Уйгур, Аброр Ҳидоятлов, Шукур Бурҳонов, Ғани Аъзамов, Наби Ғаниев, Зиқир Муҳаммаджонов, Икром Акбаров, Ботир Зокиров, Турғун Алиматов, Ориф Алимахсумов сингари маданиятимиз намояндалари ўзбек санъатининг довругини дунёга танитдилар.

Бу азиз инсонларнинг барчаси халқимизнинг, Тошкент элининг калбида барҳаёт яшамоқда. Шулар каторида оғир мустабид тузум шароитида дину диёнатимиз, бой маърифий меросимизни асраш борасида катта хизматлар қилган Эшон Бобоҳон, Абдувоҳид қори, Зиёвуддин ва Шамсиддин Бобоҳоновлар, Анвар қори Турсунов сингари етук дин пешволаримизнинг номларини миннатдорлик билан эслашимиз табиийдир.

Шу ўринда ўзининг фидокорона меҳнати билан Тошкент шаҳрининг бугунги тараққиётига, аҳолининг дарду ташвишларини, ижтимоий муаммоларини ечишга муносиб ҳисса қўшиб келаётган мухтарам фахрийларимизга алоҳида раҳмат айтиб, уларнинг серқирра фаолиятига муваффақиятлар тилаймиз.

Ўзбекистон Қаҳрамонлари Эркин Алимухамедов, Тоир Дадаҳонов, Холиджон Комилов, Иброҳим Ғафуров, Турғун Азларов, Шавкат Аюпов сингари мухтарам юртдошларимизнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Пойтахтда туғилиб, камол топган элимизнинг юзлаб севимли санъаткорлари билан барчамиз албатта фахрланамиз.

Ўзининг кўп йиллик самарали меҳнати, ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки, бой билим ва тажрибаси билан нафақат пойтахтимиз, балки бутун мамлакатимиз равнақида улкан ҳисса қўшиб келаётган тошкентлик ишлаб чиқариш соҳасининг таниқли ходимлари, тадбиркор ва ишбилармонлар, инженер-техник мутаҳассислар, бунёдкор қурувчилар, жонқуяр шифокорлар, академик ва профессорлар, моҳир ва фидойи педагоглар, адабиёт, санъат ва спорт оламининг кўзга кўринган намояндалари, жасур ҳарбийларимизнинг ҳар бири ҳақида соатлаб гапириш мумкин.

Афсуски, вақтимиз тиғизлиги бунга имкон бермайди, лекин, менга колса, уларнинг барчасини бирма-бир, номма-ном санаб чиққан бўлар эдим.

Тошкентни азим Тошкент килиб келаётган бундай ажойиб инсонларга, айниқса, ўзининг азму шижоати, изланувчанлиги, навкирон салоҳияти билан барчага ўрнак бўлаётган пойтахтимиз ёшларига бугунги фурсатдан фойдаланиб, яна бир бор ўзининг самимий хурмат-эҳтиромимни билдираман.

Мухтарам ватандошлар!

Қадимда Тошкентнинг 12 та машхур дарвозаси бўлганини барчамиз яхши биламиз. Бу дарвозалар фақат душманга ёпик бўлган, холос. Карвон тўла юк билан, кўлида китоб ва соз билан, калбида пок нияти билан бу шаҳарга кадам қўйган меҳнаткаш, оқил ва олижаноб инсонлар учун бу дарвозалар худди Тошкент халқининг калбидай ҳамиша очик бўлган.

Биз бугун халқимизнинг эзгу анъаналарини давом эттириб, пойтахтимизда улкан бунёдкорлик ишларини олиб бормоқдамиз.

Мен Тошкент шаҳрида барпо этилаётган янги-янги иншоот ва масканларни, таъбир жоиз бўлса, Янги Ўзбекистоннинг янги дарвозалари, деб атаган бўлардим.

Мана, пойтахтимизнинг кунчиқар томонида барпо этилган янги Ўзбекистон боғи ва мухташам Мустақиллик монументи, унинг ёнида қад кўтараётган халқаро аэропорт, шаҳар марказидаги осмонўпар Тошкент-Сити – буларни бунёдкорлик дарвозалари, деб атасак, айна ҳақиқат бўлади.

Талабалар шаҳарчаси, янги-янги боғчалар, мактаблар, институт ва университетлар – булар худди келажакка очилган дарвозалар каби пойтахтимизга салобат ва файз бағишлаб турибди.

Айни пайтда шаҳардаги ўнлаб замонавий корхоналар, IT парклар – бамисоли тараққиёт дарвозалари бўлиб, миллий иқтисодиётимиз ривожига хизмат қилмоқда.

Адиблар хиёбони, Ғалаба боғи, Наврӯз боғи сингари муаззам масканлар – эзгулик ва қадрият дарвозаларидир.

Бунёд этилаётган мухташам турар жойлар – янги ҳаёт дарвозалари орқали минг-минглаб одамлар қалбига қувонч кириб келаётганига ҳаммамиз гувоҳмиз.

Ана шундай улугвор ишларимизнинг давоми сифатида Ўзбекистон Миллий боғи ҳудудида Алишер Навоий номидаги халқаро илмий-тадқиқот маркази, Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, Ўзбек миллий академик драма театри ва Ўзбекистон давлат санъат музейини ўз ичига олган янги, улкан мажмуа – Маънавият шаҳарчасини бунёд этаётганимиздан сизлар албатта хабардорсиз.

Мана шундай янги қурилишлар, обод масканлар, илм-фан, таълим, тиббиёт, маданият ва спорт марказлари Тошкент шаҳри учун, халқимиз, жондан азиз фарзандларимиз учун тараққиёт сари катта йўл очиб бермоқда.

Биз – дунёга, дунё – бизга очик бўлиши керак. Бугунги ҳаёт, бугунги тараққиётнинг талаби аслида шу. Ва биз мана шу халқилувчи тамойилни ҳаётимиз қондасига айлантирамиз.

Хурматли йиғилиш катнашчилари!

Ҳаммангизга яхши маълум, бугунги кунда мамлакатимизда таълим соҳасини ривожлантиришга жуда катта эътибор қаратилмоқда. Хусусан, Ватанимизга етук малакали мутахассислар тайёрлаб беришга хизмат қиладиган олий таълим тизимида туб ўзгаришлар амалга оширилмоқда.

Биз охириги беш йилда олий таълимга камров даражасини 9 фоиздан 28 фоизга етказдик. Менинг сайловолди дастурида бу кўрсаткични яқин келгусида 50 фоизга етказиш кўзда тутилган.

Бу ўринда, мавжуд олий таълим муассасаларининг асосий қисми Тошкент шаҳрида жойлашганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Албатта, биз ёшларимизга олий таълим беришни кенгайтириш мақсадида яна янги олий ўқув масканларини ташкил қиламиз. Лекин уларни битирган фарзандларимиз эртага қаердан иш топади, деган ҳаётий савол ҳаммамизни ўйлантириши керак.

Бугунги шиддатли замонда, глобал микёсда рақобат кучайиб бораётган мураккаб вазиятда юксак интеллектуал салоҳиятга эга кадрларга ҳамма жойда эҳтиёж бор. Агар биз ёшларимизга муносиб даромадли, қулай шароитли иш топиб бера олмасак, улар четдан бўладиган таклифлар ҳақида ўйлайди. Албатта, ҳозир ҳамма эркин, хоҳлаган мамлакатида ишлаши мумкин.

Лекин мен шу юртнинг нон-тузини еб, шу ерда камол топган ҳар бир мутахассис аввало шу юрт манфаати учун хизмат қилишини хоҳлардим. Чунки биз чет давлатлар учун мутахассислар тайёрлаб беришни мақсад қилмаганмиз.

Биз янги Ўзбекистонни, Учинчи Ренессансни хорижда эмас, жонажон Ватанимизда бунёд этмоқчимиз. Бунинг учун ҳар томонлама кучли мутахассисларимизга, иқтидорли ўғил-қизларимизга уларнинг эҳтиёж ва кизиқишларига мос иш топиб беришимиз, ўз навбатида, улар ўзларининг бор билим ва салоҳиятини мамлакатимиз равнақи учун сарфлаши зарур. Шундагина, биз ташкил қилаётган янги-янги институтлар, университет ва академиялар ўзини оқлайди.

Хурматли сайловчилар!

Сизлар билан бу галги учрашувимиз Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловлари муносабати билан бўлиб ўтаётганини ҳаммангиз яхши биласиз.

Сайлов – бу танлаш дегани. Бу халкимизнинг танлов имкониятидир.

Мен бу муҳим сиёсий жараёнда кўпмиллатли халкимиз билан бирга, барчамиз учун азиз ва қадрли бўлган Тошкент аҳли ҳам муносиб иштирок этиб, бошқаларга ўрнак ва намуна бўлади, деб ишонаман.

Ҳеч кимга сир эмас, биз бу буюк шаҳар тимсолида Ўзбекистонимизнинг бугунги озод ва обод кифолатини, нурафшон келажакларини кўраемиз. Шу боис, менинг сайловолди дастурида инсоннинг кадр-қимматини улуғлаш, халқимизнинг фаровон ҳаётини таъминлаш, мамлакатимизнинг барча ҳудудлари қаторида Тошкент шаҳрини ҳам ҳар томонлама тараққий эттириш, уни янада гўзал ва обод шаҳарга – дунёнинг йирик мегаполисларидан бирига айлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилган.

Бугун сизлар билан бу борада олдимизда турган энг муҳим вазифалар ҳақида фикрлашиб, маслаҳатлашиб олсак, мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман.

Ҳурматли ҳамшаҳарлар!

Республикаимизнинг барча ҳудудларида бўлгани каби ўтган беш йил ичида пойтахтимизда ҳам салмоқли ишлар амалга оширилди. Тошкент шаҳри иқтисодиётини изчил ривожлантириш борасида амалга оширилган чоралар натижасида сўнгги беш йилда ялпи ҳудудий маҳсулот аҳоли жон бошига 2016 йилдаги 15 миллион сўмдан 40 миллион сўмга етди.

Мен бугун эришилган ютуқлар ҳақида гапириб ўтмоқчи эмасман. Чунки бу натижалар барчамизнинг кўз ўнгимизда, қўндалик ҳаётимизда намоён бўлмоқда.

Албатта, ҳали олдимизда қилинадиган ишлар кўп. Ўз ечимини қутаётган қатор муаммолар борлигини ҳам инкор этиб бўлмайди.

Таҳлилларга кўра, 2026 йилга бориб пойтахт аҳолиси 3,2 миллион нафардан ортиши кутилмоқда. Яна ярим миллиондан зиёд одам қўнига шаҳарга келиб кетади. Бу, ўз навбатида, шаҳар инфратузилмаси, таълим, тиббиёт, жамоат транспорти, уй-жой коммунал ва бошқа барча соҳаларга юқламанинг анча ошишига олиб келади.

Шуларни инобатга олиб, келгуси беш йилда Тошкент шаҳрини ривожлантириш бўйича таклифлар тайёрланди.

Жумладан, келгуси беш йилда:

– “Тошкент яшаш учун қулай яшил шаҳар”;

– “Бизнес учун улкан имкониятлар шаҳри”;

– “Минтакавий инвестициялар маркази”;

– “Рақамли пойтахт”;

– “Билим ва инновациялар шаҳри”;

– “Пойтахт – маданият ва маърифат булоғи”;

– “Соғлом турмуш ва сифатли тиббиёт” дастурларини амал-

га ошириш бўйича режаларимизни бугун Сиз – азиз сайловчилар билан маслаҳатлашиб оломқчиман. Энг аввало, келгуси беш йилда “Тошкент яшаш учун қулай яшил шаҳар”га айланиши бўйича барча шароитлар яратилади.

Хабарингиз бор, шаҳар ҳудуди жорий йилда 8 минг гектарга кенгайтирилди. Пойтахтнинг архитектураси ва қиёфасини саклаб қолиш мақсадида ушбу ҳудудда “Янги Тошкент” концепцияси амалга оширилади ва босқичма-босқич шаҳар шарқий йўналишга қараб кенгайтирилади. Жумладан, Бектемир туманида 20 минг хонадонли замонавий мавзе барпо этилиб, боғча, мактаб, тиббиёт муассасаси ва дам олиш марказлари қурилади.

Янгиҳаёт туманида инфратузилмага яқин ҳудудда, йирик мавзе шаклида 200 та кўп қаватли уйлар қурилиб, 10 мингдан ортиқ оиланинг турмуш шароити яхшиланади.

Тошкент шаҳрига қўшилган ҳудудларни яшаш учун ҳар томонлама қулай қилиш мақсадида алоҳида дастур қабул қилиниб, бу ерда истикомат қилаётган 100 мингдан зиёд аҳолининг яшаш шароити яхшиланади. Шунингдек, ушбу ҳудудларда янги корхоналар, саноат зоналари, аҳоли дам олиш масканлари, иқтисодий ва ижтимоий объектлар қурилади.

Шу билан бирга, шаҳар ҳудудидаги авария ҳолатига келган, 60–70 йил аввал қурилган кўп қаватли уйлар ўрнига замонавий турар жойларни барпо этиш бўйича “реновация дастури”

амалга оширилади. Бунда ушбу уйларда яшайдиган аҳолини рози қилиб, уларга янги уйлардан мақбул таклифлар берилиши шарт.

Мисол учун, Янгиҳаёт туманининг “Спутник” мавзесидаги яшашга яроксиз ҳолга келиб қолган 400 дан зиёд 2 қаватли ёғоч уйлар ўрнида янги кўп қаватли уйлар қурилиб, 4,5 минг оила янги замонавий хонадонлар билан таъминланади.

Тошкент шаҳрида мавжуд кўп қаватли уй-жойлар орасидаги бўш ерларда ҳар қандай қурилишлар қилишга чек қўйилади. Кўп қаватли уй-жойларга туташ ҳудудлар факатгина ушбу уй мулкдорларига доимий фойдаланиш учун бириктирилади.

Умуман, келгуси беш йилда пойтахт аҳолиси учун 100 минг хонадонли кўп қаватли, энергия тежамкор уйлар қурилади.

Уй-жойга муҳтож оилалар учун 14 триллион сўмдан ортик ипотека кредитлари ажратилиб, дастлабки бадал ва фоиз тўловларини қоплаш учун 5 минг нафар оилага субсидия берилади. Уларнинг хоҳишига қараб, иккиламчи бозордан уйларни сотиб олишларига ҳам рұхсат берилади.

Бир масалага эътибор беринг. Тошкентда ҳавода чанг миқдори белгиланган меъёрлардан 2 баробар кўп. Шу боис, қурилиш майдонларида чангни бостирувчи замонавий усуллар ва технологиялар кенг жорий қилиниши шарт ва зарур бўлади.

Бундан буён шаҳарда “яшил ҳудуд”ларни кўпайтириш устувор вазифаларимиздан бири бўлиб қолади. Келгуси йилда ҳар бир туманда сайилгоҳ ҳамда шаҳар бўйича 25 та “яшил ҳудуд” ва аллеялар ташкил этилади. Шаҳар ҳудудидан оқиб ўтувчи 28 та каналнинг 111 километр қирғоқлари мустаҳкамланади ва сайилгоҳлар ташкил этилади. Шунингдек, пойтахтнинг 60 километр канал бўйлари, 250 километр пиёда йўлақлари атрофига манзарали дарахтлар экилади.

Тошкент катта ҳалқа йўлининг атрофида манзарали дарахтлар экилиб, ихотазорлар ташкил этиш орқали “яшил белбоғ”

яратилади ҳамда пиёда йўлаклари ва велойўлаклар ташкил этилади.

Чирчик дарёсининг шаҳардан ўтувчи 16 километр қисмини ободонлаштириш ҳисобидан жами 306 гектар майдонда рекреацион зона, пиёда йўлаклари, савдо ва хизмат кўрсатиш шохобчаларини камраб олган “Дарё бўйи” мажмуаси барпо этилади. Наतिжада шаҳардаги “яшил майдонлар” улуши ҳозирги 16 фоиздан 30 фоизга етказилади.

Пойтахт аҳолиси ва уларнинг даромадлари ошиб бораётгани боис, сўнгги йилларда шахсий автотранспортлар 2–3 баробар кўпайиб, кунига шаҳар кўчаларида 700–800 мингдан зиёд транспорт ҳаракатланмоқда. Бу тирбандликларни келтириб чиқариш билан бирга, экология, пиёдалар ва йўловчилар хавфсизлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Пойтахтнинг жамоат транспорти ва йўл инфратузилмаси бу муаммоларга жавоб бера олмаяпти.

Шаҳарда ер ости ва ер усти пиёда ўтиш йўлаклари, автотураргоҳлар етишмайди. Шунингдек, пойтахтда 500 дан зиёд катта чорраҳалар мавжуд бўлиб, уларнинг 200 тасида транспорт воситаларини ўтказиш даражаси паст.

Жамоат транспортидан бор-йўғи 33 фоиз йўловчи фойдаланмоқда. Айни вақтда, 80 та йўналишдаги автобусларнинг интервали тигиз пайтларда 30 минутгача кечикиши аҳоли норозилигига сабаб бўлмоқда.

Шу боис, келгуси беш йилда шаҳарда ўзаро узвий боғланган барча транспорт турларини ривожлантириш дастури қабул қилинади.

Ушбу дастур асосида ер усти транспорти ва метро йўналишлари кесишувида 16 та йирик автостанциялар, Чилонзор, Юнусобод ва Яшнобод туманларидаги шаҳарга олиб кирувчи 6 та метро бекати атрофида автотураргоҳлар, марказий кўчаларда 40 минг автомобиль учун мўлжалланган 80 та кўп қаватли

автотураргохлар, тирбандлик юкори бўлган кўчаларда 21 та йўл ўтказгичлар қурилади. Ер усти халка метрополитени йўлининг 7 та бекатдан иборат 13 километр узунликдаги “Қўйлик-Қипчоқ” участкаси қурилиши якунига етказилади.

Шунингдек, йўл ҳаракатини “ақлли тартибга солиш” тизими жорий этилиб, бунга шаҳарнинг 500 та йирик чорраҳаси уланади, 200 га яқин мунтазам автобус йўналишлари ташкил этилади. Жамоат транспорти паркинни янгилаш учун 400 та замонавий автобус, 700 та электробус олиб келинади. 90 та янги замонавий метро поездлари харид қилиниб, йўловчилар ташиш қуввати 2 баробарга оширилади.

Автобуслар қатновини субсидиялаш тизими ҳам қайта қўриб чиқилади. Энди ташувчиларга субсидиялар йўловчи сони бўйича эмас, балки йўналиш ва қатновлар сонига қараб берилади. Шунингдек, кундан-кунга ҳаётимизга кириб келаётган янги технологияларни инобатга олиб, электромобиллардан фойдаланиш ҳамда уларга хизмат кўрсатиш мақсадида 50 та қувватлаш станцияси ва бошқа инфратузилмалар яратилади.

Бундан ташқари, 1,8 минг километр автомобиль йўли ва ички кўчаларни таъмирлашга 3 триллион 200 миллиард сўм маблағлар йўналтирилади.

Тошкент шаҳрида коммунал соҳани ривожлантириш борасида ҳам бир қатор йирик лойиҳалар амалга оширилади.

Хабарингиз бор, жорий йилда кўп қаватли уйларга бошқарув-сервис компанияларини жалб қилишни бошладик. Бу янги тажриба Юнусобод туманида ўз самарасини берди. Келгуси беш йилда барча кўп қаватли уйлар, туташ ҳудудларда жойлашган ижтимоий объектларга шартнома асосида хусусий бошқарув компаниялари хизмат кўрсатади.

Ички ҳудудларни ободонлаштириш ҳам ушбу компанияларга юклатилади. Бунда хизматлар нархи ошиб кетмаслиги, аҳолига ортиқча юк туширмаслик мақсадида, ободонлаштириш билан

боғлик харажатларни бюджетдан коплаб берсак, бу сизларга маъкулми?

Тошкент шахрининг ичимлик сув таъминотини яхшилаш лойихасига умумий киймати 185 миллион евро миқдоридан инвестиция йўналтирилади. Буларнинг ҳисобидан Тошкент шахрида марказлашган ичимлик суви камрови ҳозирги 95 фоиздан 100 фоизга етказилади.

“Салар” ва “Бектемир” окова сув иншоотларини шахар ҳудудидан чиқарган ҳолда, суткалик қуввати 1 миллион куб метр бўлган замонавий окова сув тозалаш иншооти қурилади. Шунингдек, 37 миллион доллар инвестиция ҳисобидан “Бўзсув” ва “Қодирия” ичимлик ва окова сув иншоотлари замонавий ускуна ва жиҳозлар билан таъминланади.

Бундан ташқари, шахардаги ёмғир сувлари ва дренаж тармоқларини қайта тиклаш дастури қабул қилиниб, барча “яшил ҳудудлар” шу манбалар ҳисобидан суғурилади.

Келгуси йилда 11 миллион доллар маблағ эвазига Сергели ва Янгиҳаёт туманларида 830 та кўп қаватли уй-жойларнинг ташқи ва ички иссиқлик тармоқларини қайта тиклаш ишлари амалга оширилади.

Давлат-хусусий шериклик асосида киймати 1,4 миллиард евролик инвестициялар ҳисобидан пойтахтнинг иссиқлик таъминоти тизими босқичма-босқич модернизация қилинади. Натижада 440 мингта хонадон ва 3,5 мингта ижтимоий объектларнинг иссиқлик таъминоти яхшиланади.

Булардан ташқари, 1,5 триллион сўм маблағлар ҳисобидан 4,5 минг километр электр тармоғи, 1 минг 200 та трансформатор модернизация қилинади, 4 та юқори қучланишли янги подстанция қурилади.

Шунингдек, 30–40 йил олдин қурилган кўп қаватли уй-жойлардаги 3 мингдан ортиқ яроқсиз лифтлар янгисига алмаштирилади, 5 мингдан зиёд кўп қаватли уйларни таъмирлаш,

284 та маҳаллаларда 480 та болалар майдончаси куришга 1 триллион сўм маблағ йўналтирилади.

Айтиш жоизки, жорий йилда пойтахт аҳолиси билан учрашганимда, улар маҳаллаларни обод қилиш бўйича олдимга қўлаб муаммоларни кўтариб чиқишди. Буларни ҳал қилиш учун ҳар бир маҳаллага 2 миллиард сўм берилгани, маблағлар жамоатчилик таклифлари ва уларнинг бевосита назорати остида сарфланаётгани ўз самарасини берди.

Ушбу тажрибани тизимли давом эттириб, ажратилаётган маблағларни янада қўпайтирамиз. Бунинг учун 575 та маҳаллани ривожлантириш бўйича шаҳар ҳокимлиги қошида алоҳида жамғарма ташкил этилади ҳамда ҳар бир маҳаллага 10 миллиард сўмдан ажратилади.

Бу шаҳар бўйича қарийб 600 миллион доллар маблағ дегадир. Ушбу маблағларнинг 5 миллиард сўми аҳоли таклифлари асосида, очик ва шаффоф “Фуқаролар бюджети” тизимидан фойдаланиб, энг долзарб бўлган ижтимоий ва коммунал лойиҳаларга сарфланади.

Яна 5 миллиард сўми эса маҳаллада бандликни таъминлаш, кичик бизнес ва оилавий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга йўналтирилади. Ушбу маблағдан самарали фойдаланишга янги иш бошлайдиган ҳоким ёрдамчилари масъул бўлади.

Тошкент шаҳри ҳокимиятида Пойтахт иқтисодиёти ва урбанизация масалалари билан тизимли шуғулланадиган илмий марказ очилади. Ушбу марказ аҳоли орасида доимий сўровлар ўтказиб, мавжуд муаммоларнинг илмий ечимларини ишлаб чиқади.

Ҳурматли сайловчилар!

“Тошкент – бизнес учун улкан имкониятлар шаҳри” дастурини амалга ошириш орқали келгуси беш йил ичида ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 200 триллион сўмга етказилиб, қарийб 2 баробарга ўсиши таъминланади.

Келажакда Тошкент шахрини илғор инновацион ва инвестицион ҳудудга айлантирамиз. Шаҳарда жойлашган оғир саноат корхоналари пойтахт ташқарисига босқичма-босқич кўчирилади. Пойтахтда юкори технологияли инновацион тармоклар – электроника ва электротехника, IT инжиниринг, биотехнология корхоналари жойлашади.

“Ўзэкспомарказ” ҳудудида Тошкент халқаро молиявий маркази барпо этилади ва унда фаолият юритадиган халқаро банклар, молиявий институтлар, юридик, консалтинг ва инвестицион компанияларга кулай шароитлар яратилади.

Ушбу Марказ нафакат Ўзбекистон, балки минтақамиз учун Инвестициялар хабига айланади. Бунинг учун шаҳарда алоҳида Илғор лойиҳалар ва инжиниринг маркази очилади.

Шунингдек, кадрлар захирасини яратиш мақсадида “таълим – илм – тадқиқот” тамойили асосида ҳар бир олийгоҳнинг ўқув дастурлари “яшил” ва “рақамли” иктисодиётга йўналтириш учун трансформация қилинади. Ушбу тизимнинг ўзаги Янги Ўзбекистон университети бўлади.

Ҳар бир туманда Инновация ва технология маркази ҳамда “лойиҳа гуруҳлари” ташкил этилиб, уларда давлат-хусусий шериклик асосида алоҳида технопарк ва IT мактаби фаолият юритади.

Истикболли лойиҳаларга Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси 30 фоиз улуш билан киради ва бунга 200 миллион доллар ажратилади.

Янги ташкил этиладиган Ўзбекистон тараққиёт банки томонидан Тошкент шаҳри тадбиркорларига кулай шартларда узок муддатли кредитлар ажратиш учун 1 миллиард доллар ресурслар тижорат банклари орқали эмас, балки тўғридан-тўғри йўналтирилади.

Пойтахтга инвестиция ва илғор технологияларни ҳамда энг нуфузли халқаро компанияларни кенг жалб қилиш мақсадида,

келгуси йили “Тошкент халқаро инвестиция форуми” ўтказилди. Бу орқали қўшимча 10 миллиард доллар инвестицияларни жалб қилиш имконияти яратилди.

Умуман, Тошкент шаҳрида кейинги беш йилда 14 миллиард долларлик 2 мингга яқин инвестиция лойиҳаси амалга оширилиб, 250 мингта янги иш ўрни ташкил этилади.

Тошкент шаҳри агрофида “саноат белбоғи” ташкил қилиниб, Бектемир, Сергели, Яшнобод ва Янгиҳаёт туманлари юқори даромад келтирувчи саноат тармоқларига мослаштирилади. Ушбу туманларда 4 та технопарк ташкил этилади ва 5 миллиард долларлик лойиҳалар доирасида 80 мингта янги иш ўринлари яратилди. Хусусан, Янгиҳаёт туманида индустриал технопаркда қиймати 600 миллион долларлик 119 та лойиҳалар доирасида 18 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Мисол учун, ПВХдан йўл тўсиқлари ва йўл қурилиши маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳаси доирасида 500 та янги иш ўрни яратилди.

Яшнобод туманида “Технопарк” фаолияти кенгайтирилиб, ўқув ва илмий-тадқиқот маркази ташкил этилади. Электроника ва электротехника йўналишида 750 миллион долларлик 55 та истикболли лойиҳалар ишга туширилади. Бу орқали 15 мингта янги иш ўрни яратилди. Биргина ушбу лойиҳалар доирасида 1 миллиард долларлик электротехника маҳсулотлари экспорт қилинишига эришилади ҳамда йилига бюджетга қўшимча 400 миллиард сўмдан ортиқ тушум таъминланади.

Юнусобод ва Олмазор туманларида фармацевтика соҳасида 800 миллион доллар инвестициялар ҳисобидан 21 та лойиҳа ишга туширилади. Мисол учун, Юнусободда 50 миллион долларлик тўғридан-тўғри инвестициялар асосида 31 та янги турдаги дори воситалари ишлаб чиқарилади. Олмазорда қон касалликларини даволаш воситаларини ишлаб чиқаришга мўлжалланган 30 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилиб, 250 та юқори даромадли янги иш ўринлари яратилди.

Олмазор, Учтепа, Чилонзор ва Янгихаёт туманларида озик-овқат саноатида жаҳонга машҳур брендлар билан ҳамкорликда 550 миллион долларлик 140 та лойиҳа амалга оширилади. Натижада йилига 2,2 триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади, 150 миллион долларлик экспорт йўлга қўйилади, 10 минг аҳоли иш билан таъминланади.

Тўқимачилик соҳасида асосий эътибор дизайн ишлаб чиқиш ҳамда йирик инвестициялар талаб этадиган мато, фурнитура ва тикувчилик учун бошқа ярим тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга қаратилади. Бу борада Сергели, Янгихаёт, Учтепа ва Яшнобод туманларида 1 миллиард долларлик 68 та лойиҳа амалга оширилиб, 8 мингта янги иш ўрни яратилади. Шу билан бирга, пойтахтимизда халқаро даражада кўргазмалар ўтказиш имкониятини берувчи Савдо ва кўргазма парки, алоҳида модалар қўчаси ташкил этилади.

“Саноат белбоғи”га қирадиган технопарк ва йирик корхоналар атрофида логистика марказлари, божхона терминаллари ташкил этилади. Жумладан, Янгихаёт туманидаги 200 гектар майдонда 1 миллион тонна қувватга эга “Қурук порт” ташкил этилади. Барча транспорт турларини ўзаро боғлайдиган ушбу портда юкларни тўплаш, саклаш, расмийлаштириш ва жўнатиш хизматлари кўрсатилади. Шунингдек, мазкур “қурук порт” Осиё-Тинч океани минтақасидаги 248 та “қурук порт”ни бирлаштирувчи ягона тизим доирасида ишлайди. Биз яқинда бу бўйича халқаро битимга қўшилдик. Бу орқали ташқи савдо доирасида юк ташиш харажатларининг 20 фоизга арзонлашишига эришилади.

Шаҳар ҳудудида жойлашган барча божхона юк омборлари пойтахт ташқарисига чиқарилади. Ишга тушириладиган лойиҳалар ҳисобидан шаҳар экспорти 2 баробарга оширилиб, йилига 2,5 миллиард долларга етказилади. Экспортчи корхоналар сони 3 баробарга ошади ҳамда юқори қўшилган қийматли

тайёр маҳсулотларнинг экспортдаги улуши ҳозирги 42 фоиздан 60 фоизга етказилади.

Ҳурматли дўстлар!

Мамлакатимизнинг энг йирик бизнес, савдо, таълим, тиббиёт ва транспорт маркази бўлган Тошкентда хизматлар соҳасини янада ривожлантириш бўйича ишга солинмаган жуда катта захиралар мавжуд. Бу – ҳам даромад манбаи, ҳам тез ташкил этиладиган иш ўринлари ҳамда саноат тармоқларини ривожлантириш учун шароит яратиш дегани.

Яқинда, 20 август куни тадбиркорлар билан ўтказилган “очик мулоқот” да кўплаб бизнес вакиллари солиқ, божхона, рўйхатдан ўтиш, инфратузилмага уланиш каби масалалар амалда ечилганини таъкидлашди.

Лекин, хабарим бор, шаҳар тадбиркорларини энг қийнаётган масала – бу ер участкаси ва бино олиш. Шу боис, шаҳардаги ер билан боғлиқ масалаларни ҳал қилиш мақсадида келгуси йилларда 4 мингдан ортиқ ер участкалари онлайн аукцион савдоларига чиқарилади. Мисол учун, 67 километрлик Тошкент автомобиль халқа йўли бўйида барча шароитларга эга замонавий хизмат кўрсатиш объектлари ташкил этилади. Шунингдек, 300 дан зиёд давлат мулки объектлари тадбиркорларга сотилади.

Давлат корхоналари фаолиятини трансформация қилиш ҳамда шаҳар ҳудудига қўшилган ерларни ривожлантириш жараёнида бу имкониятлар янада кенгаяди.

Ўтказилган “очик мулоқот” барчамиз учун жуда катта тажриба бўлди. Бундан буён ҳар ойда шаҳарда тадбиркорлар билан “мулоқот ҳафталиги” ўтказилади ва бу доимий амалиётга айланади. Ҳукумат аъзолари, республика, шаҳар ва туман даражадаги барча раҳбарлар тадбиркорлар билан учрашиб, уларнинг муаммоларини ўрганади ҳамда ҳал этиш чораларини кўриб боради.

Бу – ҳар йили 20 августда ўтказиладиган очик мулоқотга тайёргарлик учун ўзига хос “платформа” бўлиб хизмат қилади.

Хабарингиз бор, сайловолди дастурида ҳар бир туманда Тадбиркорлар кенгашини ташкил қилиш эълон қилинган эди. Ушбу тажрибани Тошкент шаҳридан бошлаймиз. Бунда ҳар бир тумандан энг обрўли, илғор тадбиркорлар орасидан Кенгаш аъзолари сайланади. Бош вазир қабулхонаси ушбу Кенгашнинг ишчи органига айланади.

Улар “тадбиркорларнинг овози” бўлиб, ҳоким ва туманнинг бошқа раҳбарлари олдига аниқ масалалар қўяди, “мулоқот ҳафталиги”ни ташкиллаштириб, ижросини назорат қилиб боради. Бу, аввало, бизнес ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлайдиган хизматлар қўламини кескин оширади.

Хизматлар соҳасида Юнусобод ва Мирободда – бизнес ва молия, Яккасаройда – туризм, Учтепада – савдо, Мирзо Улуғбекда – таълим ва ИТ, Шайхонтоҳурда – туризм ва соғлиқни сақлаш соҳалари ривожлантирилиб, 9 миллиард долларлик лойиҳалар амалга оширилади. Юнусободда киймати 220 миллион доллар бўлган бизнес марказ ва меҳмонхона комплекси ишга туширилиб, 2 мингта янги иш ўрни яратилади.

Келгуси беш йилда хориждан келадиган меҳмонларни 3 миллион нафарга етказиб, туризм хизматлари ҳажмини 1 миллиард долларга олиб чиқиш бўйича барча имкониятлар бор.

Савдо соҳасининг иқтисодиётдаги ўрнини ошириш, бошқа тармоқлар учун “драйвер”га айлантириш учун энг катта масала – бу савдо майдонларининг етарли эмаслигидир. Мисол учун, сўнгги икки йилда шаҳарда савдо майдонлари 2 баробарга ошган бўлса-да, уларнинг ҳажми йирик мегаполисларга нисбатан 10–15 бараварга паст. Шунинг учун келгуси беш йилда шаҳардаги савдо майдонлари 10 баробарга оширилади.

Бунинг учун 44 та йирик савдо ва кўнгилочар марказлари ишга туширилади, ҳар бир туманда туну кун фаолият кўрсатадиган савдо ва кўнгилочар кўчалар барпо этилади, янги қурилатган уй-жойлар ва бизнес марказларининг пастки қаватлари хизмат кўрсатиш ва савдо соҳасига ихтисослаштирилади.

Савдо ва хизматлар соҳасидаги тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш мақсадида янги меҳмонхоналар ва 5 минг квадрат метрдан катта савдо комплекслари беш йил давомида мол-мулк солиғини 2 баробар паст ставкада тўлайдилар. Қурилган биноларнинг амортизация харажатларини икки йил давомида тўлик коплаш орқали уларга фойда солиғини камайтириш имконияти яратилади.

Шаҳар маҳаллаларида оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга йилига 1 триллион сўм йўналтирилади. Аҳолини касб-хунарга ўқитиб, тадбиркорликка жалб қиладиган микрокредит ташкилотларига 100 миллиард сўм миқдорида имтиёзли кредитлар ажратилади. Шаҳар ёшларини юкори даромад келтирувчи касбларга ўргатиш мақсадида 11 та креатив технологиялар маркази очилади. Уларда веб-ишланмалар, график дизайн, робототехника, рақамли медиа каби йўналишлар бўйича йилига 5 минг нафар ёшларимиз замонавий касбларга тайёрланади.

Бу ислохотлар натижасида янги тадбиркорлар сони камида 3 баробарга оширилади, 510 мингта янги иш ўринлари яратилади ҳамда ўзини ўзи банд қилиш тизими орқали қўшимча 250 минг нафар аҳоли бандлиги таъминланади.

“Ижтимоий ресстр”га киритилган оилаларга ҳар йили 400 миллиард сўм ажратилади.

Келгусида маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш ва янги иш жойларини яратиш учун масъул бўлган, тумандаги маҳаллаларга бириктириладиган ҳоким ёрдамчилари лавозимлари жорий этилади. Уларнинг ўз “бюджет”и бўлиб, эҳти-

ёжманд оилаларга субсидиялар ажратиш, жамоат ишларига жалб қилиш, ёшларни касбга ўқитиш ҳамда аҳоли билан ижтимоий шартнома тузиш ҳуқуқи берилади. Шунингдек, улар ҳар бир маҳаллага ажратиладиган 10 миллиард сўм маблағларни мақсадли ва самарали ишлатилишини ташкиллаштиради.

Умуман олганда, келгуси беш йилда пойтахтнинг иқтисодий ва ижтимоий ривожланишига давлат ҳисобидан 70 триллион сўм ажратилади.

Ҳурматли сайловчилар!

Тез ривожланиб бораётган шахримизни рақамли технологияларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бугунги кунда шахримизда деярли ҳар бир вояга етган инсон уяли телефондан кенг фойдаланмоқда, ҳар бир хонадонга Интернет жадал кириб бормоқда. Бу борада амалга оширилаётган ишларни янада кенгайтириш – давр талаби.

Келгуси беш йилда шаҳарда Интернет тезлигини 5 баробарга, рақамли хизматлар ҳажмини 3 баробарга ошириш режалаштирилган. Шу мақсадда “Рақамли Тошкент” ва “Ақлли шаҳар” дастурлари амалга оширилади. Мазкур дастурлар доирасида шаҳарда куриладиган ҳар бир кўп қаватли уй-жой, таълим, тиббиёт, маданият ва бошқа объектларнинг юқори тезликдаги Интернет тармоғи билан жиҳозланиши шартлиги белгилаб қўйилади.

Мавжуд 2 мингта тиббиёт ташкилотлари, боғча, мактаб, олийгоҳ ва маҳалла идоралари юқори тезликдаги Интернет тармоғига уланади. Шунингдек, барча метро станциялари, автобус бекатлари ва бошқа жамоат жойлари симсиз Интернет тармоғи билан таъминланади. Давлат хизматлари ва пенсия тизими тўлиқ рақамлаштирилади. Шаҳар аҳолиси учун ягона тиббий карта, тиббий суғурта ва электрон рецепт ахборот тизимлари ишга туширилади.

Барча туманларда “Хавфсиз шаҳар” тизими жорий этилиб, сунъий интеллект курилмаларидан кенг фойдаланган ҳолда аҳо-

ли гавжум жойлар, дам олиш масканлари, вокзал ва аэропортлар ҳамда чорраҳаларда шахсни идентификация қилиш имконияти яратилади.

Бундан ташқари, Мирзо Улуғбек туманида “IT парк” фойдаланишга топширилиб, рақамли махсулотлар ҳажми 100 миллион долларга етказилади.

Бунда замонавий молиявий технологиялар, телемедицина, электрон тижорат, транспорт ва логистикада масофавий бошқарув, онлайн таълим каби рақамли хизматлар кенг жорий этилади. Бу орқали ахборот технологиялари соҳасида 21 мингта янги иш ўринлари яратилади.

Хурматли юртдошлар!

Шаҳар соғлиқни сақлаш тизимида бир қатор муаммолар йиғилиб қолгани аҳолимизнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда. Мавжуд 76 та поликлиниканинг ярмида диагностика ускуналари 20–30 йилдан бери ишлатиб келинади. Шунингдек, 74 та шифохонадан 35 фоизи кам қувватли, 5 таси кўп тармоқли тиббий хизматларни кўрсата олади, холос. Сергели ва Янгиҳаёт туманларида бирорта шифохона йўқ. Миробод, Яккасарой, Юнусобод ва Бектемир туманларида эса туғруқхона мавжуд эмас.

Яккасаройдаги 3-сонли болалар юқумли касалликлари шифохонаси, Шайхонтоҳурда жойлашган болалар кардио-ревматологияси, Юнусободдаги 7-сонли шифохоналардаги шароитлар айниқса аянчли аҳволда.

Шу боис, Тошкент шаҳрида “Соғлом турмуш ва сифатли тиббиёт” дастурини амалга оширамыз.

Авваламбор, бирламчи бўғинда:

– пойтахтнинг 575 та маҳалласида “тиббиёт бригадалари” ташкил этилиб, улар томонидан диабет, аёллар онкологияси, ҳомила нуқсони, камқонлик ва паразитар касалликлар бўйича скрининг текширувлари амалга оширилади;

– 13 та янги оилавий поликлиника қурилади, 25 таси тўлиқ таъмирланиб, энг замонавий ускуналар билан жиҳозланади;

– барча болалар шифохоналари ва туғруқхоналар таъмирланиб, жиҳозланади;

– аёллар онкологияси, кўз ва сил касалликларини барвақт аниқлаш мақсадида 5 та тиббий диагностика автобуси орқали шаҳар маҳаллалари ва йирик корхоналарда мунтазам скрининг тадбирлари йўлга қўйилади;

– келгуси йилда 50 та ва кейинчалик яна 100 та тез тиббий ёрдам машинаси олинади, шу орқали чакирувга кечикиш ҳолатларига барҳам берилади.

Миробод, Яккасарой, Юнусобод ва Янгиҳаёт туманларида поликлиника, диагностика маркази, замонавий лаборатория, туғруқхона ва кўп тармоқли шифохонани ўзида камраб олган тиббиёт кластерлари ташкил этилади. Натижада шаҳар шифохоналарида 30 турдаги хирургия, 15 турдаги эндокринология ва 12 турдаги кардиология янги даволаш амалиётлари жорий этилади. Бу – республика ихтисослашган тиббиёт марказларига мурожаатларни 4 баробарга камайтиради.

Ушбу мақсадлар учун келгуси беш йилда бюджетдан 2 триллион сўм маблағ ажратилади. Шу билан бирга, келгуси икки йилда пойтахт аҳолиси учун давлат тиббий суғурта тизимини жорий этиш бошланади.

Яна бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Халқ орасида “Янги ТошМИ” деб танилган Тошкент тиббиёт академиясининг 1,1 минг ўринли клиникаси 40 йилдан бери бирор марта капитал таъмирланмаган. Ушбу клиникани келгуси беш йилда тиббиёт тизимининг “флагман”ига айлантириш дастури амалга оширилади. Шунингдек, туташ ҳудудда энг илғор хорижий технологиялар асосида Республика онкология ва радиология тиббиёт маркази барпо этилади.

Ҳурматли дўстлар!

Янги Ўзбекистон келажаги сифатли таълим тизими билан бевосита боғлиқ. Келажакда ҳар бир соҳа ва тармоқнинг

халқаро микёсда рақобатдош бўлиши учун, авваламбор, таълим тизимида кескин ўзгаришлар қилишимиз зарур. Шунинг учун “Билим ва инновациялар шаҳри” дастури амалга оширилади.

Бугунги кунда 117 та маҳаллада боғча мавжуд эмас. Мазкур муаммони ҳал қилиш ва пойтахтликларнинг эҳтиёжидан келиб чиққан ҳолда, ушбу маҳаллаларда макбул ер участкалари ажратилиб, боғча қуриш учун аукционга чиқарилади. Шунингдек, 200 та давлат боғчаси реконструкция қилиниб, тўлиқ жиҳозланади. Натижада мактабгача таълим билан камров даражаси 80 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Кўп бора таъкидлаганимиздек, **“Янги Ўзбекистон – мактаб остонасидан бошланади”**. Келгуси беш йилда барча янги уй-жой мавзеларида мактаблар қурилади ва мавжуд 180 та мактаб реконструкция қилинади.

Шаҳардаги аҳолининг даромадларини инобатга олиб, хусусий таълим муассасалари тармоғини кенгайтиришни қўллаб-қувватлаймиз. Бунинг учун шаҳарда аҳоли талаби асосида 100 та қулай ер танланиб, мактаб барпо этиш учун аукцион орқали тadbиркорларга мақсадли равишда берилади.

Айрим шаҳар мактабларида битта синфда 45–50 тагача болажонларимиз ўқиётганидан яхши хабардорман. Давлат боғчасига фарзандини бераман деб ойлаб, ҳатто йиллаб навбат кутаётган оилалар ҳам бор. Шу боис, фарзандларини хусусий боғча ва мактабга берган ота-оналар енгилликлар беришимизни қутяпти.

Энди хусусий мактаб ва боғчалар учун ойлик 3 миллион сўмгача тўловдан даромад солиғи олинмайди. Бу – ҳар бир фарзанд тўловидан ойига 400 минг сўмгача маблағ рўзгорда қолади, дегани.

Қанча қурилиш керак бўлса, қилиб берамиз, лекин мени безовта қилаётган асосий масала, бу – пойтахт мактабларидаги

таълим сифати ва болаларимиз тарбияси. Мисол учун, Олмазор, Учтепа, Шайхонтоҳур, Бектемир туманларида олийгоҳларга кириш даражаси республикадаги ўртача кўрсаткичдан паст. Айникса, Шайхонтоҳурда 5 та ва Олмазорда 4 та мактаб битирувчиларининг бор-йўғи 5–6 фоизи олийгоҳларга кира олган. Шу билан бирга, пойтахт мактабларида ўқувчиларга касб-хунар бериш ишлари ҳали тизимли йўлга қўйилгани йўқ. Бундан ташқари, 23 минг нафар педагогларнинг ярмидан кўпи малака тоифасига эга эмас.

Шуларни ҳисобга олган ҳолда, пойтахтда таълим сифатини яхшилаш мақсадида Тошкент тажрибаси яратилади. Бунинг учун ҳар бир туманга хориждан малакали мутахассисларни жалб қилиб, “Илғор таълим” педагогларни ўқитиш маркази ташкил қилинади. Шунингдек, энг замонавий методикалар ва дастурлар асосида 23 мингдан зиёд педагогларнинг малакаси оширилади. Барча хорижий тиллар ва IT ўқитувчилари келгуси уч йилда халқаро сертификатларга эга бўлиши учун зарур чоралар қўрилади.

Бугунги куннинг муҳим талабларидан бири шуки, ўқувчилар мактабни камида битта касб-хунарни эгаллаган ҳолда тамомлашлари шарт. Шу мақсадда мактабларда ўқувчиларни касб-хунарга йўналтиришга кўмаклашадиган алоҳида лавозим киритилади. Улар касбга ўргатишнинг янги тизими асосида 9–11 синф ўқувчиларини турли корхоналарда 3 ой давомида иш ўрганишини ташкиллаштиради. Бунда касб ўрганаётган ўқувчиларга иш хақи давлат томонидан тўланади.

Бугунги кундаги яна бир долзарб масала – бу бола тарбияси. Шу боис, ўқувчиларнинг кун давомида вақтини мазмунли ўтказишни назарда тутувчи алоҳида ўқув ва тўғарақлар дастури ишлаб чиқилади. Бу масалада ота-оналар билан мактаб ўртасида “ўзаро мажбуриятлар шартномаси” тузилади. Унда ота-она боланинг таълим-тарбияси учун нимага жавоб беради-ю, муал-

лимлар қандай мажбуриятларни ўз зиммасига олади, буларнинг барчаси аниқ-аниқ белгилаб қўйилади.

Ҳар бир мактаб атрофида жойлашган маҳалла, олийгоҳ ва корхона вакилларида иборат “зиёлилар гуруҳлари”нинг иши фаоллаштирилади.

Бугунги кунда пойтахт олийгоҳларида 250 минг талаба таълим олмоқда. Келгуси беш йилда бу кўрсаткич 2 баробарга ошади. Шундан келиб чиқиб, “Ёшлар шаҳарчаси”нинг қувватлари кенгайтирилади ва унинг инфратузилмаси янгиланади. Янги Ўзбекистон кўчаси бўйлаб, бир нечта олийгоҳларни боғлаган ҳолда, 25 минг ўринли кампуслар ташкил этилади. Камида 20 та олийгоҳнинг таълим дастурлари халқаро аккредитациядан ўтказилади. Миллий университет ва Техника университети жаҳоннинг нуфузли рейтингларига кириши бўйича алоҳида дастур қабул қилинади.

Шунингдек, келгуси беш йилда нуфузли хорижий университетлар билан ҳамкорликда зарур бўладиган янги касблар бўйича камида 10 та янги олийгоҳ ташкил этилиб, пойтахтдаги жами олий ўқув юртлари сони 31 тага етади. Шунингдек, магистратурада таълим олиш учун Тошкент шаҳридаги хорижий ва нодавлат олийгоҳларга 200 та ҳамда хотин-қизлар учун давлат олийгоҳларига 500 та давлат гранти берилади. Ҳар бир талабага ойига 5 Гигабайт бепул интернет бериш тизими ҳам жорий қилинади.

Ёшларнинг янги ташаббусларини қўллаб-қувватлаш мақсадида “Янги Ўзбекистон” боғи атрофида “Заковат” клубининг биносини ҳамда “Интеллектуал ўйинлар шаҳарчаси”ни барпо этамиз.

Маълумки, Мингўрик, Бинкат, Чоч, Шош, Тошкент номлари билан аталган азим пойтахтимиз доимо Марказий Осиёнинг бепоён ҳудудларида нафақат давлатчиликнинг маркази, балки илм-фан, маданият ва маънавият гуркираб ривожлан-

ган шаҳар бўлган. Эътибор қилинг, шу вақтлардаёқ Тошкентда “Донишмандлар маҳалласи” мавжуд бўлган ва бу жойда ўз даврининг энг етук илм-маърифат намояндалари фаолият юритган.

Биз бу анъаналарни давом эттирган ҳолда, пойтахтда илм-фанни янада ривожлантириш, бунга истеъдодли ёш олимларни кенг жалб қилиш бўйича алоҳида дастурни амалга оширамиз. Бу мақсадларни амалга ошириш учун Инновацион ривожланиш вазирлиги ва Фанлар академияси орқали олимларнинг илм-фан ва инновация соҳаларидаги янги тадқиқотларига 100 миллион доллар ажратамиз. Жумладан, 70 миллион доллар илмий ишланмалар ва уларни иктисодиётнинг реал соҳаларига жорий этишга, қолган қисми эса “Ёшлар шаҳарчаси”да жойлашган “Инновацион хаб” орқали стартап лойиҳаларига берилади.

Ушбу жараёнларда барча ёшлар эркин қатнашиш имкониятига эга бўлади. Бунга нуфузли хорижий экспертлар жалб қилиниб, ҳар бир лойиҳа очик танлов асосида саралаб олинади. Шунингдек, IT парк негизида Илмий инновациялар маркази ташкил этилиб, унга ҳар йили 30 миллиард сўм ажратилади. Ёш олимларнинг илмий мақола ва материалларини энг нуфузли халқаро илмий журналларда чоп этиш харажатлари ҳам бюджетдан қоплаб берилади.

Азиз ҳамшаҳарлар!

“Пойтахт – маданият ва маърифат булоғи”, деб бежиз айтганимиз йўқ. Бугунги кунда Тошкент шаҳрида 40 дан зиёд театр ва музейлар, 60 дан ортик концерт, томоша ва кинозаллар, очик майдонлар, 30 га яқин истироҳат боғлари ва хиёбонлар мавжуд. Бундан ташқари, маданият ва санъат йўналишидаги олий ўқув юртлари, жумладан, Маданият ва санъат институти, Консерватория, Миллий мусиқа санъати институти, Хореография академияси, Миллий эстрада санъати институти ҳам Тошкент шаҳрида жойлашган.

Ушбу улкан салоҳиятдан унумли фойдаланиб, пойтахтнинг 575 та маҳалласига маданият руҳини янада кенгрок олиб киришимиз керак. Шу боис, ҳар бир маҳаллада маданий ҳаётни бойитиш бўйича таклифларни сизлар билан баҳам кўрмоқчиман.

Бу борада Тошкент шаҳрида Маданиятни кенг тарғиб қилиш жамғармасини ташкил этамиз. Ушбу Жамғарма ҳисобидан ҳар бир маҳаллада ойида камида бир марта таникли актёр ва хонандалар, санъат ва адабиёт намояндалари билан учрашувлар ўтказилади. Маҳалла, парк ва очик майдонларда сайёр спектакль ва концертлар ташкил қилинади. Бунга вилоят театрлари, санъаткорлар, бахшилар, макомчилар ҳам жалб қилинади. Шаҳар театрларига бориш учун маҳаллалар орқали бепул билетлар тарқатилади. Ҳафтада бир кун шаҳар музейларига кириш бепул бўлади. Маданият ва санъат, тил ва адабиёт олийгоҳлари маҳаллаларда маданий тадбирларни ташкил қилишга бош-кош бўлади.

Ушбу тадбирлар “Маҳалла” ва бошқа телеканаллар орқали кенг ёритилади. Бу ишларимиз ҳақиқатда “маҳаллада дув-дув гап” бўлиб, миллий маданиятимизни халқимиз калбидан чуқур жой олишига ишонаман.

Ўйлайманки, шаҳар фаоллари ушбу таклифларимни қўллаб-қувватлайдилар. Шу билан бирга, маданият соҳасига ҳам эътибор кучайтирилиб, 20 та маданият марказлари қурилади ва реконструкция қилинади.

Келгуси йилларда цирк биносини замонавий талаблар асосида таъмирлаймиз ҳамда тарихий Хадра майдонини қайта тиклаймиз. Бунда ушбу масканни Тошкент шаҳар аҳолиси ва пойтахтимиз меҳмонлари, айниқса, болажонларимизнинг маданий ва маънавий ҳордик чиқаришлари учун яхлит замонавий мажмуа сифатида ташкил этамиз. 2023 йилда Тошкент шаҳрида “Халқаро цирк санъати” фестивалини ҳам айнан шу майдонда ўтказишни таклиф этаман.

Шунингдек, болажонларнинг яна бир сеvimли маскани бўлган Тошкент хайвонот боғи бўйича янги концепция ишлаб чиқилиб, давлат-хусусий шерикчилик тамойили асосида тубдан ривожлантирилади ва пойтахтимизнинг энг гавжум гушаларидан бирига айлантирилади.

Соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, жисмоний тарбия ва спортни янада оммалаштириш долзарб вазифалардан бири ҳисобланади. Спорт мусобақалари бўйича Осиё ва Жаҳон чемпионатларини ўзимизда ўтказиш бўйича бошланган ишларимизни давом эттириб, Тошкент шаҳрида 2024 йилгача “Олимпия шаҳарчаси” қурилади.

Келгуси йилда Шайхонтохурда 2,5 минг томошабинга мўлжалланган замонавий муз саройи ишга туширилади. Янгиҳаёт туманида ёшларнинг мунтазам спорт билан шуғулланишига шароит яратиш мақсадида жами қуввати 2,5 минг ўринли универсал спорт комплекси барпо этилади.

Янги тарихимизда илк бор шу йил декабрь ойида Оғир атлетика бўйича жаҳон чемпионатида Тошкент шаҳри мезбонлик қилади. 2022 йилда дзюдо, 2023 йилда бокс бўйича жаҳон чемпионатлари, 2025 йилда Ёшлар Осиё ўйинлари ҳам айнан пойтахтимизда ўтказилади.

Азиз дўстлар!

Ўзбек халқининг академик шоири Ғафур Ғулом бир пайтлар эл-юртимизнинг эзгу орзусини ифода қилиб, Тошкенти азимни улуғлаб: **“Лондон, Париж, Румога алишмайман, кўхна Шош!”** – деб фахр билан ёзганини барчамиз яхши биламиз.

Мен ишонаман, сиз, азизлар билан, мард ва олижаноб халқимиз билан биргаликда фидокорона меҳнат қилиб, азим пойтахтимизни ҳамма ҳавас қиладиган, дунёдаги энг гузал, илм-фан ва инновациялар, маданият юксак даражада ривожланган замонавий шаҳарга айлантирамиз. Бунинг учун

бизда барча куч ва имкониятлар бор. Биз бунга албатта қодирмиз!

Барчамизни камолот, бахт-саодат сари етаклаган, беқиёс имкон яратиб берган, ўзининг самимий меҳрини аямаган она шаҳримиз – жонажон Тошкентимиз дунё тургунча турсин!

Ҳамиша улуғ мақсадлар билан яшайдиган, доимо олдинги сафларда бўлиб келаётган Тошкент ахли, бутун халқимиз омон бўлсин!

Барчангизга сихат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонингизга файзу барака тилайман.

Барчангизга катта раҳмат.

*Тошкент шаҳри,
2021 йил 19 октябрь*

**ЎЗ КУЧИМИЗ, ЎЗ МЕҲНАТИМИЗ,
МУСТАҲКАМ ИРОДАМИЗ БИЛАН
ҲАР ҚАНДАЙ ЮКСАК МАРРАНИ
ЭГАЛЛАШГА ҚОДИРМИЗ**

*(Жиззах вилояти сайловчилар вакиллари билан
учрашувдаги нутқ)*

Ассалому алайкум, ҳурматли ватандошлар!

Қадрли дўстлар!

Сўзимнинг аввалида сизларга ва сизларнинг тимсолингизда меҳнаткаш ва олижаноб Жиззах аҳлига ўзимнинг чуқур хурмат-эҳтиромимни билдираман.

Фурсатдан фойдаланиб, барчангизни, бутун халқимизни бугунги кутлуг айём – “Ўзбек тили байрами куни” билан чин калбимдан муборакбод этаман.

Мен мана шу қадимий ва табаррук заминда туғилиб ўсганимдан, унга фарзандлик меҳри билан боғланганимдан ҳамиша фахрланаман. Бугун ҳам ҳузурингизга улкан меҳр ва соғинч билан сизларнинг оқ фотиҳа ва эзгу дуоларингизни олиш учун келдим, десам, кўнглимдаги гапни айтган бўламан.

Мухтарам ватандошлар!

Хабарингиз бор, Президент сайлови муносабати билан барча ҳудудларимизда халқимиз вакиллари билан бир ой давомида учрашувлар ўтказдим. Бу учрашувларда мен аввало эл-юртимиз, фуқароларимизнинг фикри, ҳаётга қараши ва муносабати тубдан ўзгариб бораётганини яна бир бор чуқур ҳис қилдим.

Бу – кейинги беш йил давомида биз эришган энг катта нагижалардан бири, десак, янглишмаган бўламиз. Чунки дунёқарашнинг ўзгариши – энг муҳим ютук. Инсоннинг онги ва тафаккури ўзгарса – унинг ҳаёти албатта яхши томонга ўзгаради.

Бўлиб ўтган учрашувларда аҳоли фақат ўз шахри ёки қишлоғи эмас, балки бутун мамлакатимиз ҳаётига дахлдор бўлган янги таклиф ва ташаббусларни ўртага ташлаётгани, уларнинг бугунги ислохотларга, эртанги кунга ишончи кун сайин мус-

тахкам бўлиб бораётгани, халқимиз янги Ўзбекистонни бунёд этишга ҳар томонлама тайёр эканини кўриб, одам хурсанд бўлади, албатта.

Бугун халқ билан учрашувларда мўътабар нуронийларимизнинг дуолари, меҳрибон ва мунис опа-сингилларимизнинг орзуниятлари, саноат корхоналарида, ижтимоий соҳаларда ва дала-ларда ҳалол меҳнат қилаётган юртдошларимизнинг шижоати, навкирон ёшларимизнинг ёниб турган кўзларида бир нарсани яққол сезиш мумкин. Бугун кўпмиллатли халқимиз битта ўй, битта фикр билан яшамоқда. Улар биз бошлаган халқчил ислохотларга катта хайрихоҳлик ва ишонч билан қараб, меҳнатимизнинг ҳосилини, самарасини тезроқ кўришни истамоқда.

Буларнинг барчаси халқимизнинг хоҳиш-иродаси асосида танлаб олган тараққиёт йўлимиз ҳар томонлама тўғри эканини аниқлатади.

Мен халқимизнинг орзуниятларини рўёбга чиқаришни – бутун Ўзбекистонимиз катори Жиззах вилоятини ҳам тубдан ривожлантиришни ўзим учун энг асосий мақсад қилиб белгиланганман.

Азиз юртдошлар!

Биз Жиззах деганда кўхна тарихи, кадрият ва удумлари, ориятли ва заҳматқаш инсонлари билан ном таратган диёрни тасаввур этамиз.

Бу ҳудуддаги тарихий ёдгорликлар, ноёб археологик топилмалар Жиззах воҳасининг азалдан цивилизация ва маданият бешиқларидан бири бўлганини кўрсатади.

Мана шу табаррук заминда буюк боболаримиз – соҳибқирон Амир Темури, Мирзо Улуғбекнинг ўчмас излари қолган. Бобур Мирзо ўз ҳаётининг кийин ва машаққатли даврларида бу воҳадан меҳр ва паноҳ топгани, узок йиллар ўзига сафдош бўлган жаззахлик мард ва жасур ўғлонлар ҳақида ёзган хотиралари “Бобурнома” саҳифалари орқали яхши маълум.

Тарихнинг турли даврларида юнон, араб, мўғул босқинларига қарши курашлар, ўтган аср бошларида юз берган Жиззах кўзғолони бу халқ ҳамиша ўз эрки ва озодлиги учун мардона курашиб яшаганидан далолат беради.

Маълумки, дунёда бола ҳуқуқлари бўйича дастлабки конуний меъёрлар 1804 йили Франция фуқаролик кодексига киририлган, деб ҳисобланади.

Бироқ Жиззах воҳасида камол топган ҳуқуқшунос аллома Уструшоний XIII асрдаёқ “Бола ҳуқуқлари мажмуаси” деган ноёб асарини яратиб, гўдакнинг она қорнида пайдо бўлган пайтидан бошлаб, вояга етгунига қадар бўлган ҳуқуқларини мукамал баён этиб берган.

Ҳаммангиз яхши биласиз, бугун юртимизда болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида катта ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, Болалар Омбудсмани институтини ташкил этдик. Фарзандларимиз учун янги-янги боғча ва мактаблар, маданият, санъат ва спорт муассасаларини барпо этмоқдамиз.

Шунингдек, Меҳрибонлик уйлари тубдан таъмирланиб, барча зарур шароитлар яратилмоқда. Жиззахдаги Меҳрибонлик уйи ҳам ўтган йили капитал таъмирдан чиқарилиб, тўлиқ қайта жиҳозлангани сизларга яхши маълум, албатта.

Лекин номини “Меҳрибонлик уйи” деб атаганимиз, ҳар қанча зўр шароит яратганимиз билан, барибир, бу даргоҳлар ота-она, оиланинг ўрнини боса олмайди.

Шу мақсадда, оилавий болалар уйлари ташкил этмоқдамиз. Меҳр-окибатли, бағрикенг юртдошларимиз ота-она қарамоғисиз қолган болаларни ўз оилаларига фарзандликка қабул қилаётгани ҳаммамизни хурсанд қилади.

Бундай саховатпеша инсонлар Жиззах вилоятида ҳам кўплаб топилди. Мана, масалан, Шароф Рашидов туманида яшовчи Дилбар Қаршибоева ўз хонадонда оилавий болалар уйини таш-

кил килиб, беш нафар болани фарзандликка олгани алоҳида таҳсинга сазовордир.

Ўз навбатида, улуғ ҳуқуқшунос аллома Уструшоний бобомизнинг табаррук хотирасини абадийлаштириш мақсадида Жиззах шахрининг марказий кўчаларидан бирига унинг номини берсак, нима дейсизлар?

Агарки, жиззахлик олимлар, ижодкор, зиёлилар, журналистлар, жамоатчилик вакиллари воҳада яшаб ўтган улуғ алломаларнинг бебаҳо меросини ҳар томонлама чуқур ўрганиш, бу мавзуда илмий тадқиқотлар, китоб ва рисоалар яратиш ҳамда кенг тарғиб этиш ишларини бошласалар, мен уларнинг бу ҳаракатларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёрман.

Қадрли йиғилиш қатнашчилари!

Биз бугун юртимизда Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишни Янги Ўзбекистон стратегиясининг асоси сифатида белгиладик.

Миллий тараққиёт ғояси эса ўтган асрнинг бошида майдонга чиққан маърифатпарвар боболаримизнинг ҳаётий дастури бўлгани барчамизга маълум.

Бутун умрини шу эзгу мақсадга бағишлаган машҳур жадид боболаримиз қаторида жиззахлик маърифатпарварларнинг ҳам муносиб ўрни борлигини алоҳида эътироф этишимиз керак. Жумладан, Хусан домла, Очил кори, Мулла Эгамберди, Тошпўлат домла сингари зиёли инсонлар бу ерда янги усулдаги жадид мактабларини очиб, ёш авлодни маърифатли қилишга интиланлар.

Жиззахлик яна бир таникли шахс – Нуриддин хожи Маъруфхўжа эса 1902 йилда шахсий маблағи ҳисобидан Эски шаҳар мавзесида билим даргоҳи барпо этган. Энг муҳими, у ерда қизларни ҳам ўқитиш йўлга қўйилган.

Ана шундай фидойи инсонлардан яна бири, Бахмал туманида туғилиб ўсган истеъдодли адиб Анқабой Худойбахтов матбуот,

адабиётшунослик ва драматургия соҳаларида салмокли ишларни амалга оширган. Афсуски, у умрининг айнаи гуллаган вақтида – 35 ёшида, 1938 йилда буюк сафдошлари Фитрат, Қодирий, Чўлпонлар сингари катагон қурбони бўлган.

Турли даврларда юртимиз озодлиги йўлида жонини фидо қилган мард ва ватанпарвар ота-боболаримиз хақида тарихий ҳақиқатни чуқур ўрганиш ва халқимизга етказиш, уларнинг хотирасини абадийлаштириш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ҳаммангиз яхши эслайсиз, бундан беш йил муқаддам биз эзгу ниятлар билан Жиззах вилоятида халқимизнинг атоқли фарзандлари – Ҳамид Олимжон ва Зулфия опага бағишлаб ёдгорлик мажмуаси, улар номидаги ижод мактаби, музей ва хиёбон ташкил қилган эдик. Бу икки улуғ ижодкорнинг ҳаёти чинакам вафо ва садокат достонидир.

Атоқли давлат ва жамоат арбоби Шароф Рашидов хотирасига нисбатан тарихий адолатни тиклаш мақсадида собиқ Жиззах туманини у кишининг номи билан атаб, вилоят марказида бу улуғ зот шарафига мухташам хиёбон ва ҳайкал барпо этганимиз халқимиз қалбидан, янги Ўзбекистон тарихидан алоҳида ўрин эгаллади. Мана шундай ишларимизнинг давоми сифатида яқинда самарқандлик сайловчилар билан бўлиб ўтган учрашувда Шароф Рашидов таҳсил олган Самарқанд давлат университетига у кишининг номини бериш хақида ташаббус қилганимиздан ҳам хабарингиз бор, албатта.

Жиззах вилоятининг иқтисодий-ижтимоий равнаки йўлида унутилмас хизматлар қилган моҳир пахтакор Ҳамрокул Носиров, машҳур курувчи Ўриш Мажидов, давлат идораларида самарали фаолият юритган Убайдулла Тўракулов, Сарвар Худоёров, таникли олим ва ижодкорлар Назир Сафаров, Сарвар Азимов, Асил Рашидов, Орифжон Икромов, Муҳаммаджон Холбеков, Ўрол Носиров, Саъдулла Ҳаким, миллий маданиятимиз риво-

жига катта хисса кўшган Орифхон Ҳотамов, Эсон Лутфуллаев сингари санъат дарғаларининг хотирасини бугун ҳурмат билан тилга оламиз.

Яқинда Жиззах педагогика институтида Эсон Лутфуллаев номидаги ёш мақомчилар ансамбли ташкил этилгани хайрли иш бўлди.

Ўзбекистон халқ ҳофизи, атокли бастакор Орифхон Ҳотамовнинг маданиятимиз ривожига кўшган улкан хиссасини эътиборга олиб, Жиззах шаҳрида Орифхон Ҳотамов номидаги мақом санъати ва мумтоз кўшиқчилик бўйича республика танловини ўтказсак, ўйлайманки, ҳар томонлама ўринли бўлади.

Хабарингиз бор, 2017 йили вилоят мусикали драма театри бутунлай қайтадан бунёд этилди. Фарзандларимиз учун мухташам кўғирчок театри барпо этдик. Биз албатта бундай маънавият масканларини ҳали кўплаб бунёд этамиз.

Маълумки, яқин вақтгача вилоятда бор-йўғи 2 та олий ўқув юрти мавжуд эди. Кейинги йилларда бу ерда яна 3 та олийгоҳни ташкил қилдик.

Бугунги шиддатли тараққиёт даври олдимизга қўяётган талаблар ҳамда вилоятнинг ижтимоий-иқтисодий эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда, Жиззах давлат педагогика институтига Университет мақомини берсак, бу таклифга нима дейсизлар?

Бугун Жиззах шаҳридаги олийгоҳларда 31 мингдан зиёд талаба таълим олмоқда. Аҳоли ва талаба ёшларнинг хоҳиш-истакларини инобатга олиб, шаҳардаги Форум мажмуаси ҳудудида замонавий кутубхона барпо этишни таклиф қиламан.

Шу ўринда, Жиззах вилояти – моҳир чавандозлар юрти десам, муболаға бўлмайди. Ғаллаорол, Бахмал, Зомин, Фориш, Шароф Рашидов туманларида чавандозлик, кўпқари каби миллий спорт ўйинлари бўйича ўзига хос анъана ва кадриятлар шаклланган.

Ана шуларни инобатга олиб, Жиззахда Йилкичилик ва от спортини ривожлантириш марказини ташкил этсак, мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман.

Хурматли учрашув катнашчилари!

Мен бугун даврамизда ўтирган, Жиззах вилоятининг фахри ва ғурурига айланган кадрдонларимни кўриб турганимдан беҳад хурсандман.

Жиззахнинг табаррук тупроғини улуғлаб, унинг шон-шуҳратини дунёга тараннум этиб келаётган Парда Зиётов, Анорбой Эшматов каби Қахрамон фермерларимиз, Норкул Нушаров, Эркин Холматов, Абдуллажон Турдикулов, Ўнгор Ўринбоев, Исом Субҳонкулов сингари бой билим ва тажрибага эга фахрийларимизнинг номларини эҳтиром билан тилга оламиз.

Ҳотам Умутов, Ўришбой Йўлдошев, Абдугофур Маматов, Холбўта Тўракулов, Умаркул Раҳмонкулов, Ольга Хван, Бахти Очилова, Зулфия Пардаева сингари заҳматкаш олим ва педагоглар, Баҳрулло Лутфуллаев, Рамиз Усмонов, Жўра Исроилов, Эргаш Муҳаммад, Сойим Исҳоқ, Шўхрат Жабборов, Абулқосим Мамарасулов, Меҳри Абдурахмонова, Зулфия Йўлдошева, Муҳаррам Абдухалилова сингари маданият ва санъат, адабиёт ва матбуот соҳаси вакилларига янги ютуқлар ёр бўлсин деймиз.

Холида Алимова, Санобар Суярова, Бозоргул Тўраева, Ларина Пак, Мария Сафонова каби фаол хотин-кизларимизнинг жамиятимиз ҳаётидаги ўрнини ҳеч нарса билан ўлчаб, қиёслаб бўлмайд.

Бобо-Усмон Ботуров, Шоҳсанам Тошпўлатова, Мафтуна Мелиева каби истеъдодли спортчи ва мураббийларга алоҳида ташаккур айтамиз.

Мана шундай шижоатли ва жонкуяр инсонларни тарбиялаб етиштирган табаррук заминга, бағрикенг ва саховатли Жиззах халқига фарзандлик меҳрим билан бош эгиб, таъзим қиламан.

Мухтарам юрғдошлар!

Биз янги Ўзбекистонни қуришнинг биринчи кунларидан бошлаб “Халқ давлатга эмас, давлат халққа хизмат қилади”, деган сиёсатни энг устувор вазифа ва тамойил сифатида ўзимизга белгилаб олдик. Шу улуг мақсад йўлида дастлабки муҳим қадамларни қўйдик.

Барчангиз яхши биласизлар, илгари узоқ йиллар мобайнида Жиззахга Марказдан етарли эътибор берилмагани оқибатида вилоятнинг кўплаб соҳаларида тизимли муаммолар йиғилиб қолган. Шунча табиий ресурслар ва қазилма бойликлар бўла туриб, вилоятда биргина “Аккумулятор заводи” ва пахта тозалаш корхоналаридан бошқа саноат деярли йўқ эди.

Сўнги беш йилда амалга оширган ислохотларимиз натижа-сида Жиззахда ҳам сезиларли ўзгаришлар кўзга кўриниб қолди. Хусусан, вилоятга жалб қилинган инвестициялар ҳажми 8,5 баробарга, тўғридан-тўғри хорижий сармоялар 14 баробарга кўпайган. Шунингдек, 3 мингдан зиёд янги лойиҳалар ишга туширилиб, саноат маҳсулотлари ҳажми бир неча баробарга ошди.

Мактабгача таълим камрови 16 фоиздан 67 фоизга етказилди. Аҳоли учун 11 минг хонадонли уйлар қурилди.

Шу билан бирга, вилоятдаги мавжуд муаммоларни барчамиз жуда яхши биламиз. Шу боис, эришилган натижаларга махлиё бўлмасдан, вилоятдаги 80 мингдан зиёд ишсизлар бандлигини таъминлашимиз, ҳар йили меҳнат бозорига кириб келадиган 30 мингга яқин ёшларимизнинг келажаги учун мустаҳкам замин яратишимиз шарт.

Бунинг учун вилоятда ҳосилдор ер, қазилма бойликлар, меҳнаткаш аҳоли ва қулай транспорт коридорлари мавжуд. Шулардан келиб чиқиб, келгуси беш йилда “ислохотларимиз инсон қадрини улуғлаш учун” тамойили асосида шаҳар, туман, маҳалла ва кишлоқларни ривожлантириш, халқимиз-

га муносиб турмуш шароитини яратиш бўйича янги режа ва дастурларни сиз, азиз ҳамюртларим билан маслаҳат қилмоқчиман.

Хурматли сайловчилар!

Жиззах вилоятини, авваламбор, “замонавий саноат қарвонбошилари”дан бирига айлантириш учун барча шарт-шароитларни яратамиз.

Бунинг учун ностандарт ёндашувлар, Жиззах эркин индустриал худуди, логистика ва саноат зоналари ҳамда бошқа имкониятлардан кенг фойдаланамиз. Жумладан, менда катта кизиқиш уйғотган Ҳиндистон тажрибаси асосида вилоятда “Жиззахда ишлаб чиқаринг” саноат дастурини амалга оширамиз. Ушбу дастурда замонавий корхоналарни ташкил этиш, муҳандислик-инфратузилмага уланишга кўмаклашиш, қулай шарт-шароитлар яратиш бўйича барча имтиёз ва преференциялар назарда тутилади.

Ушбу мақсадларни амалга ошириш учун инвестициялар ва ташки савдо вазири ўринбосари бошчилигида “Инвесторларга кўмак маркази” ташкил этилади. Бу борада ўзаро ёрдам ва амалий ҳамкорлик бўйича Ҳиндистон раҳбарияти билан келишувга эришилди.

Шунингдек, ҳар бир туманда лойиҳаларни ишлаб чиқувчи “Лойиҳа гуруҳи” ва тадбиркорлар иштирокидаги “Холдинг компанияси” ташкил этилади. Ушбу лойиҳаларнинг 30 фоизгача қисми Тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси томонидан молиялаштирилади.

Ҳар бир туманга йилига 30 миллион долларгача, саноат соҳаси кам ривожланган Янгиобод, Зафаробод, Мирзачўл, Дўстлик ва Бахмал туманларига 40 миллион долларгача маблағ ажратиб борилади.

Вилоятда келгуси беш йилда умумий қиймати 12 миллиард доллар бўлган 4 мингдан зиёд катта, ўрта ва кичик инвестиция

лойихалари амалга оширилиб, 120 мингта янги иш ўринлари яратилади. Ушбу лойихаларда замонавий машинасозлик, электротехника, энергетика, қурилиш материаллари, озик-овқат, тўқимачилик, чарм-пойабзал каби соҳаларга алоҳида эътибор қаратилади.

Жумладан, “Жиззах” эркин иктисодий зонаси ҳудуди кенгайтирилиб, 800 миллион долларлик 90 дан ортиқ саноат лойиҳаси амалга оширилади ва 15 мингта янги иш ўрни яратилади.

Ҳисоб-китобларимизга кўра, иктисодиёт ва аҳоли даромадлари ўсиши туфайли ҳозирги кунда автомобилсозлик мамлакатимиз саноатининг энг йирик тармоқларидан бирига айланди. Келгуси беш йилда аҳолимизнинг автомобилларга бўлган талаби йилига 500–600 мингга яқин бўлиши кутилмоқда. Шунингдек, ушбу саноат тармоғи қишлоқ хўжалиги, қурилиш, коммунал соҳа учун ҳам техника ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқаради.

Шуни инобатга олиб, вилоятда автомобиль саноатига ихтисослашган йирик кластер ташкил этилади. Ушбу кластер тайёр автомобиль ва бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш, конструкторлик, логистика, кадрлар тайёрлаш соҳаларини ҳам қамраб олади.

Жумладан, Жиззах шаҳри, Пахтакор ва Шароф Рашидов туманларида 500 миллион долларлик 60 та лойиҳа амалга оширилиб, ҳам автомобиль, ҳам бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади, маҳаллийлаштириш 60 фоизга етказилади. Хусусан, Шароф Рашидов туманида қиймати 100 миллион долларлик лойиҳа ҳисобидан автомобиллар учун кузов панеллари, пластик қисмлар, ўриндиқлар, ёқилғи баклари ва бошқа бутловчи ҳамда эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилади.

Бугун биз сизлар билан тадбир ўтказаятган қорхона ҳам мана шундай йирик лойиҳалардан биридир. Бу ерда Америка ва Европанинг нуфузли инжиниринг компаниялари билан бирга, тажриба-конструкторлик ва дизайнерлик маркази ташкил этилади.

Натижада 2026 йилга келиб, вилоятда ушбу тармок 13 триллион сўмдан ортиқ маҳсулотларни ишлаб чиқаради.

Вилоятда “нол”дан ташкил этилган саноат тармокларидан яна бири – бу қурилиш материаллари ишлаб чиқариш саноати ҳисобланади. Айниқса, цемент ва базальтдан қурилиш маҳсулотларини энг замонавий технологиялар асосида ишлаб чиқариш илк бор Жиззахдан бошланди.

Келгусида бу ишлар узвий давом эттирилиб, вилоятда 1,3 миллиард доллар бўлган 310 та лойиҳа амалга оширилади. Жумладан, Фориш, Бахмал, Зафаробод ва Янгиобод туманларида 56 та конлар ўзлаштирилиб, ихтисослашган кластерлар ташкил этилади.

Масалан, Фориш туманида базальт тоши чуқур қайта ишланиб, композит қувур, минерал плита, арматура, сунъий тола, геосетка каби маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган технопарк ташкил этилади. Унда 700 миллион долларлик 13 та лойиҳа амалга оширилади. Натижада мазкур тармокнинг ишлаб чиқариш ҳажми 3 баробарга кўпайиб, йилига 450 миллион долларга етади.

Юқоридаги соҳаларни ривожлантириш учун металлургия саноатини янада кенгайтиришимиз шарт. Бунинг учун вилоятдаги табиий ресурс ва имкониятлар билан бир каторда, бошқа ҳудудлар ва қўшни давлатлар билан кооперацияга асосланган ҳамкорлик имкониятларидан кенг фойдаланиш зарур.

Ғаллаорол туманида металлургия соҳасига ихтисослашган, йиллик 1,5 миллион тонна қувватга эга бўлган “мега” комплекс лойиҳасининг бошланиши ҳам бу борада катта имконият эшикларини очади. Мазкур комплекс ишга туширилгандан сўнг, йилига 1,5 миллиард долларлик 50 турдаги металл маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

Шунингдек, Форишдаги “Учкулоч” қонида 120 миллион доллар хорижий инвестиция ҳисобидан йилига 500 минг тонна руда қайта ишланади ва 1 мингта янги иш ўрни яратилади.

Ғаллаоролдаги Қўйтош вольфрам кони тикланиб, “Саврук” ва “Қўкбулок” маҳаллаларидаги 500 нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Яна бир масалага эътибор беринг. Бугунги кунга қадар Жиззах вилоятида бирорта ҳам электр энергиясини ишлаб чиқариш қувватлари бўлмаган. Шу боис, бу соҳада 1 миллиард долларлик йирик лойиҳалар амалга оширилиб, қуввати 1 минг 200 мегаватт бўлган электр станциялари барпо этилади.

Мисол учун, Ғаллаоролда Бирлашган Араб Амирлигининг “Масдар” компанияси томонидан 150 миллион доллар сармоя ҳисобидан қуввати 220 мегаватт бўлган қуёш электр станцияси ишга туширилади.

Тўқимачилик саноатига ихтисослашган Пахтакор, Арнасой, Зарбдор, Шароф Рашидов туманлари ва Жиззах шаҳрида 550 миллион долларлик 67 та янги корхона фаолияти йўлга қўйилади. Мисол учун, Арнасойда 25 миллион долларлик мато бўйаш ва унга гул босиш лойиҳаси доирасида 1 мингта доимий иш ўрни яратилади.

Шунингдек, вилоятда йилига 50 минг тонна сунъий тола ишлаб чиқариш қувватлари босқичма-босқич ишга туширилади. Натижада ип-калава ишлаб чиқариш ҳажми 1,7 баробар, газлама мато 5 баробар, трикотаж мато 1,5 баробар ва тайёр маҳсулот 3 баробарга оширилади.

Озик-овқат саноатида 720 миллион доллар бўлган 250 та лойиҳа доирасида 10 мингта янги иш ўринлари ташкил этилади. Бунда юкори салоҳиятга эга ҳисобланган мева-сабзавот, гўшт ва сутни чуқур қайта ишлашни ривожлантиришга катта эътибор қаратилади.

Жумладан, Шароф Рашидов туманида тўлиқ хорижий инвестициялар ҳисобидан 270 минг тонна маҳсулотларни қайта ишлаш ва 30 минг тонна маҳсулотни саклаш қувватларига эга бўлган “Мега-агрологистика комплекси” ишга туширилади.

Чарм-пойабзал саноатида Дўстлик, Ғаллаорол ва Шароф Рашидов туманлари ҳамда Жиззах шаҳрида 128 миллион долларлик 30 та лойиҳа амалга оширилади ва 11 мингта янги иш ўрни яратилади.

Масалан, Шароф Рашидов туманида чарм маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган саноат зонаси ташкил этилади ва 16 та лойиҳа амалга оширилиши натижасида экспорт ҳажми 5 баробарга ошиб, 100 миллион долларга етказилади.

Фармацевтика саноатида имконият катта бўлган Бахмал, Зомин, Фориш, Ғаллаорол туманларида қиймати 350 миллион долларлик 42 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилиб, 15 мингта янги иш ўринлари яратилади. Ушбу мақсадлар учун ҳар бир туманда минг гектардан плантациялар ташкил этилиб, доривор ўсимликлар етиштириш ва чуқур қайта ишлаш бўйича 4 та кластер барпо этилади.

Энг муҳими, саноати паст бўлган Янгиобод, Зафаробод, Мирзачўл, Дўстлик ва Бахмал туманларида янги корхоналар ташкил этишни қўллаб-қувватлаш мақсадида, бу ҳудудларга киритилган инвестициялар ва янги лойиҳаларга уч йилгача солиқ ва божхона имтиёзлари берилади. Шунингдек, “бир дарча” тамойили асосида оилавий тадбиркорлик ва кичик бизнес учун мини технологияларни етказиб бериш, уларни 100 минг долларгача молиялаштириш ва ўқитиш хизматлари йўлга қўйилади. Бу мақсадлар учун 100 миллион доллар имтиёзли ресурслар ажратилади.

Ислом тараққиёт банки ва Саудия Арабистони Ҳукумати билан ҳамкорликда ташкил этилган “Иқтисодий имкониятларни кенгайтириш жамғармаси”дан вилоятда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш учун яна 100 миллион доллар йўналтирилади. Бу орқали 25 минг нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Умуман, вилоятда кичик саноат зоналари сони 23 тадан 40 тага етказилади ҳамда уларда 201 миллион долларлик 375 та катта-кичик лойиҳа амалга оширилиб, 10 мингта янги иш ўринлари ташкил этилади.

Вилоятдаги иктисодий зоналарни инфратузилма билан таъминлашга бюджетдан 320 миллиард сўм йўналтирилади.

Худудга фаол инвестициялар, йирик хорижий компанияларни жалб қилиш мақсадида вилоятда ҳар йили Халқаро индустриал Форумни ўтказишни тақлиф этаман.

Яна бир муҳим масала – ракобат тобора кучайиб бораётган даврда ёшларимиз юқори технологияларни мукамал эгаллаши шарт. Жиззах вилояти бу соҳада ташаббус кўрсатиб, вилоятда IT соҳасидаги мактаб, парк ва олийгоҳни камраб олган IT кластери тузилади. Ушбу мақсадлар учун вилоятда керакли инфратузилмани ривожлантиришга 200 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Энди ҳар йили Жиззахнинг шижоатли ёшлари ўртасида танлов ўтказилиб, голиб бўлган “энг зўр бизнес ғоялар” учун бепул бизнес-режа тайёрланади ва улар молиялаштириб борилади. Бу тадбирлар учун Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги жамғармасидан 100 миллиард сўм берилади.

Вилоятнинг яна бир устун соҳаси хисобланган транспорт-логистика йўналишида ҳам лойиҳалар янада кўпайтирилади. Жумладан, Мирзачўлда Қозоғистон, Янгиободда Тожикистон билан чегарадош ҳудудларда эркин савдо зонаси ва агрологистика маркази ташкил этилади. Шароф Рашидов туманидаги собиқ “Осиё бозори” ўрнида йирик улгуржи савдо маркази қурилади. Шунингдек, вилоятда ҳар йили кўшни давлатлар бизнес вакиллари учун “Халқаро ярмарка” ўтказиш йўлга қўйилади.

Вилоят экспорт ҳажми келгуси 5 йилда 3,2 баробарга ортиб, йиллик 620 миллион долларга, шундан саноат маҳсулотлари экспорти 500 миллион долларга етказилади. Бунда экспорт

таркибида қўшилган кийматга эга тайёр маҳсулотлар улуши 23 фоиздан 75 фоизга етади.

Ҳар бир тумандан 10 тадан салоҳиятли корхоналар саралаб олиниб, уларни ташки бозорга олиб чиқиш дастурлари ишлаб чиқилади. Бу мақсадлар учун 50 миллион доллар имтиёзли маблағ берилади.

Қадрли юртдошлар!

Бир ҳақиқатни алоҳида айтиб ўтмоқчиман. Сўнги йилларда вилоятга тадбиркорлик руҳи кириб келгани, аҳоли эртанги кунига ишониб бизнесини бошлаётгани ҳар бир туман, шаҳар ва маҳаллада яққол сезилмоқда. Бу саъй-ҳаракатлар аҳоли даромадларини ошириш ва камбағалликни қисқартиришда муҳим ўрин тутишини инobatга олиб, вилоятда кичик бизнес ва оилавий тадбиркорлик учун имкониятларни янада кенгайтирамиз.

Биринчи галда, Жиззах вилояти келгуси беш йилда ёшлар тадбиркорлиги бўйича намунали ҳудудга айлантирилади. Бунинг учун 50 мингдан зиёд ёшлар – тадбиркорликка, 28 минг нафари – талаб юқори бўлган касб-ҳунарларга ўргатилади. Бу ишларга йилига 50 миллиард сўм маблағ йўналтирилади. Ёшларнинг тадбиркорлик лойиҳалари учун 1 триллион сўм кредит ажратилиб, 26 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилади.

Бундан ташқари, 15 та ёшлар саноат ва тадбиркорлик зоналари барпо қилиниб, ёш тадбиркорларнинг 840 та лойиҳалари амалга оширилади. Натижада 10 мингта янги иш ўринлари ташкил этилади. Ёш тадбиркорларга асбоб-ускуналар сотиб олиши учун субсидиялар ажратиш ҳисобидан 12 минг нафар аҳолининг бандлиги таъминланади.

Бу ишларни амалга ошириш ва тадбиркорликни ривожлантириш учун 299 та маҳалланинг ҳар бирида ватанпарвар, билимли, шижоатли, янгиликка чанқок ёшлар орасидан “ҳоким ёрдамчилари” тайинланади. Улар бундан буён маҳаллада

асосий ислохотчи бўлиб, ўз “бюджет”ига ҳамда тегишли ваколат ва имкониятларга эга бўлади. Маҳалладаги уюшмаган ёшлар, ишсизлар ва тадбиркорлик билан шуғулланиш истаги бўлганларнинг рўйхатини тузиб, уларнинг эҳтиёжи ва лаёқатини аниқлаш, тадбиркорлик кўникмаларига ва касб-хунарга ўқитиш ишларини ташкил этади. Шунингдек, банклар билан ҳамкорликда оилавий тадбиркорлик ва кооперация лойиҳаларини ишлаб чиқиш, кредит олиш ва ишга туширишда аҳолига яқиндан кўмаклашади.

Бундан ташқари, вилоятда аёлларни касб-хунар ва тадбиркорликка ўргатиш бўйича ҳам янги тажриба йўлга қўйилади. Бунинг учун ҳар бир туманда талаб юқори бўлган тикувчилик, пазандалик, сартарошлик, хунармандчилик каби йўналишларда “аёллар бизнес марказлари” ташкил этилиб, 25 минг хотин-қизлар касбга давлат хисобидан ўргатилади. Ҳар йили вилоятда “100 нафар фаол тадбиркор аёл” танлови ўтказилиб, уларга 100 миллион сўмгача имтиёзли кредит ажратилади. Вилоятда аёллар тадбиркорлигини ривожлантириш учун 200 миллиард сўм йўналтирилади. Бу маблағни, ишлатилишига қараб, яна кўпайтиришга тайёрман.

Умуман олганда, вилоятда оилавий тадбиркорлик дастурлари учун ҳар йили камида 600 миллиард сўм имтиёзли кредит ажратилади.

Вилоятнинг географик жойлашуви, бетакрор ва сўлим табиати бу ерда ички ва ташқи туризмни ривожлантириш учун кенг имкон беради. Шулардан келиб чиққан ҳолда, Зомин, Фориш, Бахмал туманлари ва “Айдар-Арнасой” кўллар тизимида қўшимча туристик зоналар ва дам олиш масканларини барпо этиш бўйича 300 миллион долларлик лойиҳалар амалга оширилиб, 25 минг иш ўринлари яратилади.

Бунинг учун махсус дастур қабул қилиниб, унда қуйидагилар назарда тутилади:

– Жиззах шаҳридаги темир йўл вокзалидан ушбу ҳудудлардаги туристик мажмуаларга тезюрар автобуслар катнови йўлга қўйилади;

– Тошкент шаҳри ва бошқа ҳудудлардан уюшган ҳолда келадиган туристларга транспорт харажатларининг бир қисми қоплаб берилади;

– ушбу туманларнинг туризм объектларига йўл ва электр тармоқларини тортиш учун 200 миллиард сўм ажратилади;

– аҳоли хонадонларида “оилавий меҳмон уйлари”ни йўлга қўйиш учун ўқув маркази ташкил этилади ва имтиёзли кредитлар, субсидия ва янги енгилликлар пакети жорий этилади;

– ушбу туманлардаги туризм соҳасидаги тadbиркорлар учун махсус солиқ режими татбиқ этилади. Бунда уч йил давомида айланмадан олинadиган солиқ ва ижтимоий солиқни 1 фоиз ставкада, мол-мулк, ер, сув солиқларини ҳисобланган суммадан бор-йўғи 1 фоизини тўлайди;

– йўл бўйларида савдо, умумий овқатланиш ва хизмат кўрсатиш объектлари курилади.

Шунингдек, “Зомин” туристик ҳудудида замонавий тоғ-чанги комплекси, тоғ-дор йўли, 8 та сихатгоҳдан иборат “рекреацион зона” барпо этилади.

Умуман, вилоятда кичик бизнес ва хизматлар соҳасида “маҳаллабай” ишлаш орқали 100 мингта янги иш ўринлари ташкил этилади.

Муҳтарам дўстлар!

Бу замин ери ҳосилдорлиги, майдонининг бепоёнлиги ва барча турдаги маҳсулот етиштириш учун мос келиши билан алоҳида ажралиб туради. Лекин шу вақтгача бу салоҳиятни ишга сола олмаганимиз ҳам ҳақиқат.

Биргина мисол, пахта етиштириш қанча машаққат ва оврагарчиликлар, қағта сарф-харажатлар билан амалга оширил-

гани, ҳатто декабрда ҳам пахта терилгани хали ҳаммамизнинг ёдимизда. Яратилган имкониятлар, кластерлар ташкил этилгани, инвестиция ва техника олиб келингани бугун ўз самарасини бермоқда. Бу йил етиштирилган мўл-кўл ҳосилни ўзингиз кўрдингиз.

Фурсатдан фойдаланиб, қарийб 260 минг тонналик пахта хирмонини бунёд этиб, юзи ёруғ бўлган деҳқон ва фермерларимиз ҳамда кластерлар раҳбар ва ишчиларини самимий табрик-лаб, уларга чуқур миннатдорлик билдираман.

Бундан буён ердан олинадиган иқтисодий самарани кескин кўпайтириш аграр соҳадаги ислохотларнинг асосий мақсади бўлади.

Ҳозирги пайтда бир гектар ердан олинаётган ўртача даромад 1 минг долларни ташкил этаётган бўлса, уни 5 баробаргача ошириш чораларини кўриш зарур.

Бунинг учун қуйидаги ишлар амалга оширилади:

– 100 минг гектар пахта ва ғалла майдонларида замонавий агротехнологияларни қўллаш ҳамда янги навларни жорий этиш ҳисобидан ҳосилдорлик пахта етиштириш бўйича ўртача 60 центнергача, ғалла ҳосилдорлиги эса 90 центнергача олиб чиқилади;

– бу майдонларда сув тежайдиган технологияларни жорий қилиш учун 500 миллиард сўм субсидия берилади;

– 78 минг гектар экин майдонининг сув таъминоти ва 40 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш чоралари кўрилади. Бунинг учун бюджетдан 1,5 триллион сўм ажратилади.

Бир нарсага эътибор беринг. Юкорида агрологистика марказлари ҳақида гапирдик. Уларнинг самарали фаолият юритиши учун йилига 1 миллион тонна сифатли, халқаро стандартларга жавоб берадиган, сертификатланган мева-сабзавот керак. Ушбу маҳсулотларни етиштиришни ҳозирнинг ўзидан режа қилиб, ҳар бир туманда тизимли ишларни ташкил қилишимиз лозим. Ана

шу мақсадда 16 минг гектар пахта ва ғалла майдонлари ҳосилдорликни ошириш ҳисобидан қисқартирилиб, аҳолига 50 сотихгача узок муддатли ижарага берилади. Бунинг натижасида 35 минг аҳоли бандлигини таъминлаш имкони ҳам яратилади.

Масалан, Шароф Рашидов туманидаги “Бобур” ва “Абдуолимов” хуудларидаги аҳоли ўз томоркасидаги узум ва анор орасига такрорий ва тўксонбости экинларини экиш бўйича катта тажрибага эга. Шундан келиб чиқиб, ушбу хуудларда пахта ва ғалла ўрнида боғ ва токзорлар барпо этилиб, қатор орасидан 3–4 марта ҳосил олиш ташкил қилинади.

Бундан ташқари, 15 мингта хонадонда ихчам иссиқхоналар қуриш учун имтиёзли кредит ва субсидиялар ажратилади.

Сув таъминоти оғир бўлган 125 та маҳаллада 700 га қудук қазилиб, 13 мингдан ортиқ хонадоннинг сув таъминоти яхшиланади.

Келгуси беш йилда фойдаланишдан чиққан ва лалми ерлар бўлган 160 минг гектар майдон ўзлаштирилиб, бу ерларда кооперация усулида маҳсулот етиштириш йўлга қўйилади. Бунда янги ёндашув жорий этилиб, танлаб олинган ер майдонлари аукционга қўйилади ва ерларни ўзлаштириш учун ҳар бир гектар учун 10 миллион сўмгача субсидия белгиланади.

Бу тажрибани Дўстлик, Арнасой, Янгиобод, Ғаллаорол, Бахмал, Зомин ва Фориш туманларида оборотдан чиққан 10 минг гектар майдондан бошлаймиз. Ушбу ерларда деҳқончилик қиладиган тадбиркорлар ер солиғини гектарига 1 сўм миқдорига тўлайдилар.

Шунингдек, Зафарободда қурилаётган сув иншооти ҳисобидан Форишда 20 минг гектар ўзлаштирилиб, интенсив боғ, ёнғокзор ва узумзор барпо қилинади, картошка, сабзавот, полиз, мойли ва дуккакли маҳсулотлар етиштирилади. Натижада 30 минг аҳоли иш билан таъминланади.

Бундан ташқари, Бахмал, Ғаллаорол, Зомин, Шароф Рашидов, Зарбдор ва Янгиобод туманларида 42 та кластер корхонаси ташкил қилиниб, 50 минг гектар майдонларда тоқзор ва интенсив боғлар барпо этилади.

Яна бир лойиҳа. Жорий йилда 55 гектар адир ерларда заъфарон ўсимлигидан олинган ҳосил Италияга 2 миллион долларга экспорт қилинган. Яъни бир гектардан 36 минг доллардан даромад олинган. Бу лойиҳа 40 миллион доллар инвестициялар ҳисобига кенгайтирилиб, Бахмал ва Зоминда заъфарон плантациялари 2 минг гектарга етказилади.

Худди шунингдек, Зарбдор, Зафаробод ва Форишда 3 минг гектар янги майдонларда қовунчилик кластерлари барпо этилиб, 5 мингта иш ўрни яратилади.

Зомин ва Зарбдор туманларида йирик чорвачилик комплексини ташкил этиш бўйича қиймати 200 миллион долларлик лойиҳани бошлаганмиз. Бу республикадаги энг йирик лойиҳа бўлиб, илғор технологиялар асосида озуқа тайёрлаш, зотдор насл олиш, гўшт-сут ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш каби барча жараённи қамраб олган.

Шу билан бирга, вилоятда келгуси беш йилда гўшт, сут, тухум ва балиқ етиштириш ҳажми 2 баробарга оширилади. Бунинг учун вилоятга хориждан 35 минг бош насли қорамол, 70 минг бош қўй-эчки олиб келинади ва ўзлаштирилган ерлар ҳисобидан 40 минг гектар озуқа экинлари учун ажратилади.

Ғаллаорол, Зарбдор, Зомин, Шароф Рашидов ва Жиззах туманларида қўшимча 150 миллион дона тухум ва 20 минг тонна парранда гўшти ишлаб чиқариш бўйича 700 миллиард сўмлик лойиҳалар ишга туширилади.

Шунингдек, аҳоли хонадонларида парранда боқиш орқали 25 мингта оила қўшимча даромад олиш имконига эга бўлади.

Айдаркўл атрофидаги сунъий кўлларда аҳоли билан бирга, кооперация усулида, 100 минг бош ўрдак, ғоз ва курка боқиш бўйича кластер фаолияти йўлга қўйилади.

Кўп йиллардан буён муаммоли масала бўлиб келаётган “Айдар-Арнасой” кўллари худудида экологик барқарорликни саклаш бўйича алоҳида дастурни амалга оширамиз. Аввало, “Айдар-Арнасой” кўллари “Дўстлик” ва “Жанубий Мирзачўл” каналлари орқали тўйинтириш ишларини якунига етказамиз. Натижада биргина Дўстлик канали орқали ҳар йили 500 миллион куб метргача қўшимча сув ташлаш имкони яратилади.

Шунингдек, 6 минг гектар сунъий сув хавзаларида балик етиштириш бўйича ҳосилдорликни 4–5 баробарга ошириш ва хонадонларда интенсив усулда балик боқишни кўпайтириш ҳисобидан вилоятда балик маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 50 минг тоннага етказилади.

Масалан, Шароф Рашидов туманидаги кластер балик етиштиришни кооперация асосида ташкил қилиб, хонадонларда етиштирилган 1 минг тонна баликни сотиб олиб, қайта ишлашни йўлга қўйган. Бунинг ҳисобидан битта хонадон ўртача 20 миллион сўмдан қўшимда даромад олмақда.

Шу билан бирга, кластер қошида ташкил этилган ўқув марказида ҳар йили минг нафар ёшлар интенсив усулда балик етиштириш ва узумчилик бўйича тадбиркорлик фаолиятига ўқитилмоқда. Бу каби илғор кластерлар тажрибаси барча туманларда жорий этилади.

Азиз ватандошлар!

Мамлакатимизнинг ҳар бир аҳолиси, хусусан, жиззахликлар ҳам бугундан яхши яшаши, уйи ёруғ ва иссиқ, маҳалла ва кўчалари обод бўлиши керак. Бусиз халқимизни рози қила олмаймиз.

Шу боис, биз “Обод қишлоқ”, “Обод маҳалла” дастурларини биринчи бор 2018 йилда Жиззах вилоятида бошлаб, Манас киш-

логи ҳамда Мирзачўл тумани марказини киска муддатда обод қилдик. Бу борада Жиззахда орттирилган тажриба бутун мамлакатимиз учун ўрнак ва намуна бўлди, десак, бу ҳам адолатдан бўлади.

Шу ишларни давом эттириш мақсадида “Обод кишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурлари доирасида 208 та кишлоқ ва маҳаллада кенг кўламли ободонлаштириш ва қурилиш-таъмирлаш ишлари амалга оширилади ва бу мақсадлар учун 1 триллион сўм ажратилади. Бахмал, Зомин, Фориш ва Янгиобод туманларининг 28 та маҳалласида инфратузилмани яхшилаш ва ижтимоий объектлар қуриш учун алоҳида 200 миллиард сўм йўналтирилади.

Шунингдек, 875 километр ичимлик ва 96 километр оқова сув тармоқлари, 103 та сув иншооти барпо этилиб, бунга 2 триллион сўм маблағ йўналтирилади. Натижада аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 60 фоиздан 90 фоизга етказилади.

Бундан ташқари, 5 минг километр электр тармоқлари, 2 та подстанция, 1,5 мингта трансформатор янгиланади ва таъмирланади.

Йўл инфратузилмасини яхшилаш мақсадида 3,5 минг километр автомобиль йўллари ва ички кўчалар, 165 та кўприкни қуриш-таъмирлаш ишлари бажарилиб, бу ишлар учун 2 триллион сўм йўналтирилади. Шунингдек, 200 миллион доллар инвестиция ҳисобидан Зомин, Бахмал, Ғаллаорол туманларидан ўтувчи автомагистралнинг 158 километри реконструкция қилинади.

Зарафшон дарёсидан сув олиш бўйича тарихий лойиҳа якунланиб, Бахмал, Ғаллаорол, Шароф Рашидов, Дўстлик, Пахтакор, Мирзачўл туманлари ва Жиззах шаҳрида 700 минг аҳолининг марказлашган ичимлик суви таъминоти яхшиланади.

Аҳолининг уй-жой билан боғлиқ масалаларини ҳал қилиш мақсадида, келгуси беш йилда жами 18 минг хонадонли кўп қаватли уй-жойлар барпо этилади ҳамда уй-жойга муҳтож

3 мингта эҳтиёжманд оилага 120 миллиард сўм субсидиялар ажратилади.

Шароф Рашидов, Зомин, Ғаллаорол, Бахмал, Пахтакор ва Фориш туманларида 6 минг хонадонли кўп қаватли уйлар, мактаб, боғча, шифохона, савдо маркази каби объектлардан иборат Янги Ўзбекистон мавзелари барпо этилади.

Шу билан бирга, Жиззах шаҳри аҳолиси бугунги кунда 180 мингдан ошиб, келгуси беш йилда 230 мингга етиши кутилмоқда. Лекин шаҳарнинг инфратузилмаси 50 йил ичида анча эскириб, ҳали ҳам 50 минг аҳолига мўлжалланган ҳолда қолиб кетган, десак, айти ҳақиқатни айтган бўламиз. Шу боис, шаҳарнинг кифоаси ва инфратузилмасини тубдан яхшилаш, аҳоли учун муносиб шароит яратиш бўйича алоҳида дастурни амалга оширамиз.

Бунда, энг аввало, Жиззах шаҳрида 10 минг хонадонга мўлжалланган, барча ижтимоий ва иқтисодий инфратузилмага эга бўлган “Янги Ўзбекистон шаҳарчаси” ва кичик саноат зонаси барпо этилади. Шаҳардаги 34 та маҳаллага 70 миллиард сўм маблағ ажратилиб, 534 та кўп қаватли эски уйларнинг барчаси таъмирланади. Ичимлик суви ва канализация тизимини ривожлантириш бўйича 80 миллион долларлик лойиҳа якунланиб, марказлашган ичимлик суви қамрови 100 фоизга, оқова сув хизматлари 90 фоизга етказилади.

Шаҳарнинг иссиқлик таъминотини яхшилаш бўйича ҳам махсус дастур амалга оширилиб, “Темир йўлчилар” кўчасида 700 метрлик йўлўтказгич қурилади ва темир йўл кесишмаларидаги транспорт тирбандлиги билан боғлиқ муаммо узил-кесил ҳал этилади. 50 гектар майдонда “Янги Ўзбекистон боғи”, 25 гектарда “яшил майдонлар” барпо этилади, шаҳарда йилига камида 100 минг туп мевали ва манзарали дарахтлар экилади.

Умуман олганда, келгуси беш йилда Жиззах вилоятини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун давлат ҳисобидан

45 триллион сўм ажратилади ва 230 мингга яқин иш ўринлари яратилади.

Қадрли дўстлар!

Ота-боболаримиз айтганидек, инсон икки неъматнинг қадрига етиши зарур. Бири – хотиржамлик бўлса, иккинчиси – сихат-саломатликдир. Афсуски, кўпчилигимиз бунинг қадрига етмаймиз. Мисол учун, жорий йилда вилоятда ўтказилган тиббий кўрикларда 250 минг нафар аҳолида турли сурункали касалликлар аниқланган.

Вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт маркази, Бахмал, Ғаллаорол ва Дўстлик тумани шифохоналари аянчли ҳолатда, 20 дан зиёд поликлиниканинг ускуналари 30 йилдан бери ишла-тиб келинади. Жиззах шаҳридаги 5 та оилавий поликлиникадан 2 таси ижарада, 3 таси 30 йил аввал таъмирланган.

Ана шу муаммоларни бартараф этиш, вилоятда тиббий хизматлар сифати ва камровини ошириш, уни янги босқичга олиб чиқиш ва одамларни рози қилиш мақсадида барча оилавий шифокорлик пунктлари ва поликлиникалар тубдан таъмирланиб, замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланади.

Шунингдек, кўшимча 23 та оилавий поликлиника ва шифокорлик пунктлари очилади. Жиззах шаҳрида 320 ўринга мўлжалланган кўп тармоқли вилоят шифохонаси ҳамда энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган Болалар диагностика маркази ташкил этилади.

Бундан ташқари, Ғаллаорол, Пахтакор ва Зомин туманларида “перинатал марказлар”, Дўстлик, Ғаллаорол ва Зомин туманларида жароҳатлар ва ўткир қон томир касалликларига ихтисослашган тиббиёт марказлари фаолияти йўлга қўйилади.

Тез тиббий ёрдам тасарруфидаги 100 дан зиёд “Дамас” автомобиллари Жиззахда ишлаб чиқарилаётган “Фольксваген” машиналарига алмаштирилади. Тоғли ва олис ҳудудлар учун тиббий вертолёт фаолияти йўлга қўйилади. Ушбу мақсадлар учун келгуси беш йилда бюджетдан 2,1 триллион сўм маблағ ажратилади.

Сир эмаски, аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш ишларига малакали шифокорларнинг етишмаслиги ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. Бугунги кунда вилоятда 1,5 мингга яқин врачларга эҳтиёж мавжуд. Ушбу эҳтиёжни таъминлаш мақсадида тиббиёт олийгоҳларида ўқиётган 1 минг 200 нафар жиззахлик талабаларни ўз ҳудудларида ишга жалб этиш учун қулай шароит яратилади. Улар билан шартнома тузилиб, таълим контракт пуллари ҳокимликлар томонидан тўлаб берилади.

Бундан ташқари, “Қишлоқ шифокори” дастури кенгайтирилиб, яна қўшимча 6 та олис кишлоққа ишлашга борадиган ёш шифокорларга ҳам 30 миллион сўмдан берилади.

Муҳтарам сайловчилар!

Фарзандларимизга замон талаблари асосида таълим-тарбия бериш, бўш вақтларини мазмунли ўтказиши учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш “Инсон кадри учун” тамойилининг асосий йўналишларидан биридир.

Шу маънода, таълимнинг пойдевори бўлган мактабгача таълим тизимида бошлаган ислохотларимизни изчил давом эттирамиз ҳамда камров даражасини ҳозирги 67 фоиздан 80 фоизга етказамиз. Бунинг учун 50 та давлат боғчалари қурилади ва таъмирланади, 730 та хусусий ва оилавий боғчалар ташкил этилади.

Боғчалар учун олий маълумотли педагогларни кўпайтириш мақсадида ушбу йўналишдаги қабул квоталари 2 баробарга оширилиб, олий маълумотли педагог кадрлар улуши 50 фоизга етказилади.

Кўп бор таъкидлаганимиздек, барча ислохотларимиз замирида мактабларда берилётган таълим-тарбия ётади. Вилоятда таълим сифатини яхшилаш мақсадида алоҳида дастур қабул қиламиз. Унда, энг аввало, ривожланган мамлакатлардан малакали мутахассислар олиб келиниб, вилоятдаги 22 минг нафар ўқитувчининг малакаси оширилади.

Шунингдек, хорижий мутахассисларни жалб этган ҳолда, ўқувчиларнинг кун давомида вақтини мазмунли ўтказишни назарда тутувчи алоҳида ўқув ва тўғараклар дастури ишлаб чиқилади. Чет тиллари ва IT фанлари бўйича 6 мингга яқин ўқитувчиларнинг халқаро сертификат олишлари учун барча шароитлар яратилади.

Мактаблардаги ўқув режалар ўқувчиларнинг кизиқиш ва қобилиятидан келиб чиққан ҳолда, уларнинг танлови асосида шакллантирилади. Яъни, ўқув юкмаси сақланган ҳолда, аниқ ёки ижтимоий фанлар ўқувчининг танлови асосида ўргатилади.

Шунингдек, вилоятда 34 та янги мактаб қурилиб, 143 та умумтаълим муассасаси реконструкция қилинади. Натижада 55 мингта қўшимча ўқувчи ўринлари яратилади.

Бахмал, Ғаллаорол, Шароф Рашидов, Зомин, Зарбдор, Фориш туманлари ва Жиззах шаҳридаги юкмаси юқори бўлган 25 та мактаб учун қўшимча ўқув бинолари қурилади.

Олий таълим келгуси беш йилда Жиззах вилояти ривожланишининг асосий драйверларидан бирига айланиши керак. Бу борада вилоят ёшларининг олий таълим билан камров даражаси 50 фоиздан оширилади. Бунинг учун вилоятдаги олийгоҳлар сони 8 тага етказилади.

Жумладан, Жиззахда машинасозлик саноати ривожланаётганини ҳисобга олиб, нуфузли хорижий ҳамкорлар билан биргаликда шу йўналишга ихтисослашган касб мактабларини очамиз.

Таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш мақсадида, Жиззах политехника институтида Инновацион ғоялар маркази ташкил этилади. Шу билан бирга, хориждан профессор-ўқитувчиларни жалб қилиш кўлами кенгайтирилади.

Вилоят спорти ҳақида гап борганда, аввало, ҳамманинг кўз олдига “Сўғдиёна” футбол жамоаси ҳамда “Сўғдиёна Вумен” аёллар футбол жамоаси келади. Мамлакатимиз олий лигасида юқори натижаларни кўрсатаётган ушбу жамоаларнинг Сардор

Рашидов ва Азиз Ғаниев каби тарбияланувчилари Осиёда Ўзбекистонимиз нуфузини дунёга таратмоқда.

Хабарингиз бор, шу йил Латвияда ўтказилган футбол бўйича Жаҳон чемпионатида нимчорак финалгача етиб борган миллий жамоамизнинг 14 нафар аъзосидан 9 нафари айнан Жиззах вилояти ўғлонлари эди. Шуни ҳисобга олиб, вилоятда футболни янада оммалаштириш ва ривожлантириш бўйича катта ишларни амалга оширамыз. Жумладан, “Сўғдиёна” футбол клуби базасида Футбол академияси ташкил этилади. Академия билан нуфузли Европа футбол жамоалари ўртасида ҳамкорлик ўрнатилиб, мураббийлар ва истеъдодли ёш футболчиларни у ерда малака ошириши йўлга қўйилади.

Азиз юртдошлар!

Бугун биз келгуси беш йил учун жуда катта марраларни белгилаб олмоқдамиз. Шуни яхши англашимиз керакки, ҳеч ким четдан келиб биз учун бу ишларни қилиб бермайди. Фақат ўзимиз, ўз кучимиз, ҳалол ва машаққатли меҳнатимиз билан ҳамма нарсага эришишимиз керак. Иродамиз мустаҳкам, бағримиз кенг бўлиши керак.

Барчамиз бир тану бир жон бўлиб, аҳил ва яқдил бўлиб, яхши ният билан ҳаракат қилсак, ҳар қандай марраларни эгаллашга кодирмиз.

Мен ҳозирги кескин ва мураккаб бир даврда Ўзбекистонга раҳбарлик қилишдек улкан масъулиятни зиммамга олишга қарор қилган эканман, бутун халқимиз катори, сиз, азиз юртдошларимга, меҳнаткаш Жиззах аҳлига таянаман.

Яна бир бор барчангизга сихат-саломатлик, оилангизга тинчлик ва фаровонлик, бахту саодат тилайман.

Жонажон Ватанимиз, она халқимиз доимо омон бўлсин!

Катта раҳмат сизларга!

*Жиззах шаҳри,
2021 йил 21 октябрь*

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ТАРАҚҚИЁТ
СТРАТЕГИЯСИ АСОСИДА
ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАР
ЙЎЛИНИ ҚАТЪИЙ ДАВОМ
ЭТТИРАМИЗ**

*(Ўзбекистон Республикаси Президенти
лавозимига киришни тантанали маросимига
бағишланган Олий Мажлис палаталарининг
қўшма мажлисидаги нутқ)*

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!
Ҳурматли Сенат аъзолари!
Ҳурматли Қонунчилик палатаси депутатлари!
Хорижий дипломатик корпус вакиллари!
Хонимлар ва жаноблар!

Аввало, менга улкан ишонч билдириб, Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб қайта сайлаган барча юртдошларимга чин қалбимдан миннатдорлик изҳор этиб, меҳнатқаш, олижаноб ва бағрикенг халқимизга фарзандлик меҳри ва садокати билан таъзим қиламан.

Сиз, азизларга, сизлар орқали бутун эл-юртимизга тинчлик ва саломатлик, оилавий бахт-саодат ва фаровонлик тилайман.

Жонажон Ватанимиз тимсоли ва мустақиллигимиз рамзи бўлган давлат байроғимиз, мадҳиямиз ва гербимизга, менга топширилган Президентлик Олий нишони ва байроғига юксак ҳурмат бажо келтираман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига сайланишимни Янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлида олиб бораётган сиёсатимизнинг юксак эътирофи сифатида қабул қиламан.

Мухтарам тантанали мажлис иштирокчилари!

Бўлиб ўтган сайловларда кўпмиллатли халқимиз фаол иштирок этиб, ўзининг эркин хоҳиш-иродасини, юксак ҳуқуқий онги ва сиёсий маданиятини яққол намоён этди.

Халқимиз билан биргаликда танлаган ва амалга ошираётган ривожланиш йўлимиз нақадар тўғрилигини сайлов натижалари яна бир бор тасдиқлади. Бу эса барчамизга янги куч, баланд руҳ ва ишонч бағишлайди.

Сайловнинг эркин ва демократик, очик ва ошкора, соғлом ракобат ва сиёсий кураш муҳитида ўтганини халқаро ва хорижий кузатувчилар ҳам эътироф этдилар.

Президент сайловида Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ҳамда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг узок муддатли миссиялари бутун сайлов жараёнларини бевосита кузатиб борди. Айниқса, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бюроси ҳамда Парламент Ассамблеяси каторида биринчи марта Европа парламентида ҳам кузатувчилар иштирок этди.

Умуман, сайловда 18 та халқаро ташкилот ва 45 та хорижий давлатнинг мингга яқин вакиллари халқаро кузатувчи сифатида қатнашди. Шу билан бирга, 1 минг 700 га яқин маҳаллий ва хорижий журналистлар сайлов жараёнларини бевосита ёритиб борди. Уларнинг барчаси, сайлов миллий конунчилигимиз ва умумэътироф этилган халқаро тамойиллар асосида, юқори савияда ўтганини алоҳида қайд этдилар.

Азиз юртдошлар!

Сайловда менга билдирилган ишонч – юксак шараф, муқаддас бурч эканини, айтилган вақтда бу ишонч зиммамга қандай улкан масъулият ва жавобгарлик юклашини ҳам чуқур ҳис этиб турибман.

Номзодимни илгари сурган ва сайлов кампаниясида қўллаб-қувватлаган Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг аъзолари ва фаолларига, барча тарафдорларим ҳамда ишончли вакилларимга ташаккур айтаман.

Сайловда фаол иштирок этган Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан номзод – Мақсуда Ворисовага, “Миллий тикланиш” демократик партиясидан – Алишер Қодировга, Ўзбекистон Экологик партиясидан – Нарзулло Обломуродовга, “Адо-

лат” социал-демократик партиясидан – Баҳром Абдуҳалимовга алоҳида миннатдорлик билдираман. Уларга келгуси ишларида омадлар тилайман.

Биз сайлов жараёнида ўзаро ракобат қилган бўлсак, энди барча орзу-интилиш ва ҳаракатларимизни бирлаштириб, сиёсий партиялар билан фаол ҳамкорлик қиламиз. Уларнинг сайловолди дастурларидаги муҳим амалий ғоя ва таклифлар келгуси фаолиятимизда эътиборимиздан четда қолмайди.

Бутун куч ва салоҳиятимизни ягона улуг мақсадимиз – Янги Ўзбекистонни барпо этишга қаратамиз.

Бугун шу юксак минбарда туриб, барча ҳудудларимиз – Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри аҳолисига;

юртимизда тинчлик ва дўстлик муҳитини мустаҳкамлаш йўлида сидқидилдан хизмат қилаётган маҳалла фаоллари, фуқаролик жамияти институтлари вакиллари ва дин арбобларига;

эзгу дуолари, ҳаётий маслаҳатлари билан бизнинг ишимизга унум ва барака бераётган муътабар фахрийларимизга;

жамиятимиз ҳаётида бекиёс ўринга эга бўлган мухтарама аёлларимизга;

иктисодиёт, саноат, аграр ва ижтимоий соҳаларда фидокорона меҳнат қилаётган ишчи-хизматчиларга, тадбиркор ва фермерларга, қурувчи-бунёдкорларга;

бутун борлиғини илм-фан ва маънавиятни юксалтириш, навқирон авлод тарбиясига бағишлаган устоз ва мураббийларга, илмий ва ижодкор зиёлиларга, маданият ва санъат аҳлига;

эл-юртимиз соғлиғини асрашдек олижаноб мақсад йўлида ўзини аямасдан, мардона меҳнат қилаётган тиббиёт ходимларига;

Жалолоддин Мангуберди, соҳибқирон Амир Темур, Бобур Мирзо каби улуг аждодларимиз анъаналарини муносиб давом эттираётган мард ва жасур ҳарбий хизматчиларимизга;

жахон майдонларида Ватанимиз байроғини баланд кўтараётган матонатли спортчиларимизга;

Марказий сайлов комиссияси, округ ва участка сайлов комиссиялари аъзоларига, хорижий мамлакатлардаги дипломатик ваколатхоналаримиз ҳамда маҳаллий ҳокимликлар ходимларига;

сайлов жараёнларини кенг ва холис ёритган оммавий ахборот воситалари вакилларига, журналист ва блогерларга чин юракдан миннатдорлик билдираман.

Ёш авлодимизга – менинг ўғил-қизларимга қарата айтмоқчиман: томирларида буюк боболаримизнинг ғайрат-шижоати жўш уриб турган азиз фарзандларим, сизлар Янги Ўзбекистонни барпо этишда доимо олдинги сафда бўласизлар, деб ишонаман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб сайланишим муносабати билан самимий табрикларини йўллаган мамлакатимизнинг барча фуқароларига, хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар раҳбарларига, сиёсат ва жамоат арбобларига чуқур эҳтиромимни изҳор қиламан.

Фурсатдан фойдаланиб, сайловда иштирок этган барча халқаро кузатувчиларга ўз номидан, халқимиз номидан ташаккур айтаман.

Ҳурматли тантанали маросим катнашчилари!

Бугунги тантанали маросим пойтахтимиз марказида барпо этилган, барча замонавий шароитларга эга бўлган мухташам Сенат биносида ўтаётганида ҳам чуқур рамзий маъно бор, албатта.

Бу қутлуғ маскан мамлакатимиз равнаки йўлида муҳим қонун ва қарорлар қабул қилинадиган нуфузли даргоҳга, замонавий миллий давлатчилигимиз кўзгуси ва демократия мактабига айланади, деб ишонаман.

Янги Ўзбекистон тимсолларидан бири бўлган Сенат биноси ҳаммамизга муборак бўлсин!

Қадрли дўстлар!

Барчангиз хабардорсиз, бундан беш йил олдин халкимиз билан бамаслаҳат Ҳаракатлар стратегиясини қабул қилган эдик. Ўтган давр мобайнида ушбу Стратегия асосида кенг қўламли ишлар амалга оширилди.

Янги муддатга лавозимга киришаётган Президент сифатида жонажон Ватанимизнинг бугунги куни ва келажаги учун бутун масъулият ва жавобгарликни чуқур ҳис этган ҳолда айтмоқчиман:

Халкимиз билан бошлаган демократик ислоҳотлар йўлини янада қатъий давом эттирамиз ва бу йўлдан ҳеч қачон ортга қайтмаймиз!

Янги Ўзбекистонни биргаликда албатта барпо этамиз!

Асосий қомусимиз қафили сифатида Конституция ва қонунларимиз талабларини сўзсиз бажариш, **“Инсон қадри учун”** деган устувор тамойилни тўла рўёбга чиқариш бундан буён ҳам фаолиятимнинг бош мезони бўлиб қолади.

Албатта, инсон қадри биз учун қандайдир мавҳум, баланд-парвоз тушунча эмас. Инсон қадри деганда, биз, аввало, ҳар бир фуқаронинг тинч ва хавфсиз ҳаёт кечиришини, унинг фундаментал ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашни назарда тутамиз.

Инсон қадри деганда, биз ҳар бир фуқаро учун муносиб турмуш шароити ва замонавий инфратузилма ташкил этишни, маҳалла тиббий хизмат кўрсатиш, сифатли таълим, ижтимоий ҳимоя тизими, соғлом экологик муҳит яратиш беришни тушунамиз.

Ҳурматли тантанали маросим иштирокчилари!

Бугунги даврамизда мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган халқаро ташкилотлар вакиллари ва хорижий давлатлар элчилари қатнашаётгани барчамизга қатта мамнуният бағишлайди.

Сўнги йилларда юртимизда демократик ислоҳотларни амалга ошириш, жумладан, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонун устуворлигини таъминлаш борасида олиб бораётган ишла-

римиздан, ўйлайманки, сиз, ҳурматли дипломатлар ҳам хабардорсиз.

Бу соҳадаги амалий фаолиятимизнинг эътирофи сифатида Ўзбекистон биринчи марта Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Инсон ҳуқуқлари кенгаши аъзолигига сайланганини айтиб ўтиш кифоя.

Айни пайтда биз инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш ва таъминлашда амалга оширган ишларимиздан кўра, олдимизда турган вазифалар кўп эканини ҳам яхши тушунамиз.

Маълумки, бу олий қадриятни том маънода қарор топтириш – бирон-бир манзилга етиб бориб тўхташ, дегани эмас. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш узлуксиз давом этадиган жараён эканини барчамиз чуқур англаймиз. Жаҳон тарихи ва демократик давлатлар тажрибаси ҳам шундан далолат беради.

Шу муносабат билан бу соҳадаги вазифаларни амалга оширишда биз халқаро ҳамжамият, жумладан, Сиз, мухтарам дипломатик корпус вакилларининг яқин ҳамкорлигига ишонамиз.

Қадрли сенатор ва депутатлар!

Эл-юртимиз биз бошлаган халқчил ислохотларга бугун хайрихоҳлик ва қатъий ишонч билан қараб, уларнинг ҳосили ва самарасини тезроқ кўришни истамоқда. Ана шу ҳақли талабни инобатга олган ҳолда, биз Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясини ишлаб чиқиб, сайлов жараёнида уни ўзига хос умумхалқ муҳокамасидан ўтказдик.

Бу муҳим концептуал ҳужжатда ислохотларимизнинг узвийлиги ва давомийлигини таъминлаш мақсадида **“Ҳаракатлар стратегиясидан – Тараққиёт стратегияси сари”** деган тамойил асосий ғоя ва бош мезон сифатида кун тартибига қўйилди.

Биз ушбу стратегияда юртимизда яшаётган ҳар бир фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини энг олий қадрият этиб белгиладик.

Таъкидлаш керакки, Янги Ўзбекистон тараккиёт стратегияси миллий ривожланишимизнинг янги босқичини бошлаб беради. Биз бундан буён фаолиятимизни “инсон – жамият – давлат” деган янги тамойил асосида ташкил этамиз.

Сайловчилар билан мулоқотлар пайтида билдирилган фикр-мулоҳазалар, амалий таклиф ва ташаббуслар асосида биз Тараккиёт стратегиямизни янада такомиллаштириш устида иш олиб бормоқдамиз ва бу жараён яна давом этади. Чунки Ватанимизнинг тақдири ва келажаги билан боғлиқ устувор масалаларни ҳал этишда кенг жамоатчилик, ҳар қайси фуқаронинг фикри биз учун ўта муҳимдир.

Бу борада яна бир долзарб масалага эътиборингизни қаратмоқчиман.

Келгуси беш йил учун устувор йўналишларни белгилаб олар эканмиз, ўтган даврда эришган ютуқларимиз билан бирга, йўл қўйилган хато ва камчиликларни ҳам танқидий нуқтаи назардан чуқур таҳлил қилишимиз лозим. Нега деганда, ўз келажагини ўз қўли, ўз кучи билан яратишга бел боғлаган халқ ва миллат кечаги кундан тўғри сабоқ чиқариб, олдинга интилиб яшайди.

Сайловолди учрашувларида мамлакатимиздаги ҳар бир шаҳар ва туманни ижтимоий-иқтисодий, маданий ва маърифий ривожлантириш бўйича янги режалар туздиқ. Ҳозирги кунда ана шу таклифларни умумлаштириб, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича алоҳида-алоҳида дастурларни ишлаб чиқмоқдамиз ва уларни йиллар кесимида амалга оширамиз.

Мен бундан беш йил олдин, яъни Президентлик фаолиятимни бошлаган илк кунларда айтган фикримни яна такрорлайман: менга сохта ва баландпарвоз гапларнинг кераги йўқ. Қуруқ ва ёлғон гаплар, таги пуч рақамлар – бу фақат ўзимизни алдаш бўлади. Бу фақат ишимизга зиён етказади.

Биз учун умумий ишимиз ва ҳаракатимизга фойда берадиган ғоя ва фикрлар, амалий таклиф ва ташаббуслар, аниқ натижалар керак. Бундан бошқа йўлни мен мутлақо қабул қилмайман.

Ҳурматли дўстлар!

Барчамиз кўриб-билиб турибмиз: бугунги кунда инсоният ўз тарихидаги ниҳоятда мураккаб даврни бошидан кечирмоқда. Биз илгари кўрмаган, билмаган мислсиз хавф-хатар ва таҳдидларга дуч келмоқдамиз.

Ер юзида миллионлаб одамларни ҳаётдан олиб кетган коронавирус пандемияси ва унинг оқибатида келиб чикқан глобал иктисодий инкироз ҳануз давом этмоқда. Пандемия қачон тугайди ва ундан кейинги ҳаёт қандай бўлади – буни ҳеч ким олдиндан башорат қилолмайди.

Афсуски, пандемиянинг салбий таъсиридан Ўзбекистон ҳам четда қолаётгани йўқ. Бу хатарли касалликка қарши кураш, шундай оғир шароитда яшаш ва меҳнат қилиш биздан катта куч ва маблағ, юксак ирода ва қатъий интизомни талаб этмоқда.

Ҳар қанча ҳаракат қилишимизга қарамасдан, пандемия туйғайли кўплаб юртдошларимиз, жумладан, бир қанча сенатор ва депутатларимиз, раҳбар сафдошларимиздан жудо бўлди. Бугун уларнинг барчасининг хотирасини яна бир бор ёд этиб, охираглари обод бўлсин, деймиз.

Ҳозирги вақтда дунёда турли кучлар ўртасида қарама-қаршилик ва зиддиятлар кучаймоқда, ресурслар учун шафқатсиз кураш кетмоқда. Минтақамиздаги тинчлик ва хавфсизликка нисбатан янги-янги таҳдидлар пайдо бўлмоқда.

Ўз-ўзидан равшанки, глобаллашув ва кескин рақобат замони, шиддат билан ўзгараётган ҳаёт бизнинг олдимизга кечиктириб бўлмайдиган, ўта муҳим ва долзарб вазифаларни қўймоқда.

Мана шундай мураккаб ва калтис вазиятда барчамиз тинч ва осойишта ҳаётимизни асраш, миллий мустақиллигимизни мустаҳкамлаш учун янада жипслашиб, хушёр ва огоҳ бўлиб, дадил ва қатъий ҳаракат қилишимиз зарур.

Шу мақсадда ҳар бир хонадон ва маҳаллада, бутун юртимизда тинчлик ва барқарорликни сақлаш, аҳолининг ҳаёт даражаси ва сифатини ошириш, жаҳон ҳамжамияти билан дўстлик ва ҳамкорликни кенгайтиришга қаратилган стратегик йўлимизни янада изчил давом эттирамиз.

Қадрли юртдошлар!

Янги Ўзбекистон тараккиёт стратегияси етти йўналишдан иборат этиб белгиланди. Бу – бежиз эмас. Зеро, аждодларимиз етти рақамини бахт-саодат ва омад келтирадиган, эзгу ниятни рўёбга чиқарадиган хосиятли тимсол, деб билганлар.

Рухсатингиз билан, Тараккиёт стратегияси доирасида амалга ошириладиган энг устувор вазифалар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, эркин фуқаролик жамиятини ривожлантириш орқали халқпарвар давлат барпо этиш, инсон кадри-қиммати ва унинг қонуний манфаатларини таъминлашга қаратилган кенг қўламли ислохотларимиз янги поғонага кўтарилади.

Бу борада, миллати, тили ва динидан қатъи назар, юртимизда яшаётган ҳар бир фуқаронинг, бутун халқимизнинг фаровонлигини таъминлашга хизмат қиладиган **“Янги Ўзбекистон – халқчил ва инсонпарвар давлат”** ғоясини амалга оширишга алоҳида эътибор қаратамиз. Шу асосда маҳаллий бошқарув органларининг жойларда муаммоларни ҳал этишдаги роли ва масъулиятини янада кучайтирамиз. Бунинг учун келгусида давлат функцияларининг катта қисми марказдан худудларга ўтказилади.

Жамият бошқарувининг таянч бўғини бўлган, ислохотлар самараси бевосита акс этадиган маҳалла тизимини ҳокимликлар

билан боғлаш мақсадида ҳар бир маҳаллада ҳоким ёрдамчиси лавозими жорий этилади. Ҳоким ёрдамчиси янги иш ўринларини яратиш ва камбағалликни қискартиришга масъул бўлади. Маҳалла раиси эса маънавий-маърифий ишларни амалга ошириш, оила ва маҳаллада соғлом муҳитни шакллантиришга жавоб беради.

Шу билан бирга, маҳаллаларда ёшлар масалалари билан мунтазам шуғулланадиган Ёшлар ишлари агентлигининг вакили ҳам бўлади.

Бундан ташқари, ҳокимликлар ва маҳаллаларнинг молиявий имкониятини кенгайтириш мақсадида туман бюджети қўшимча манбалар билан таъминланиб, маҳалланинг алоҳида жамғармаси шакллантирилади.

Навбатдаги муҳим вазифамиз – марказий идораларни трансформация қилиш орқали фуқароларга хизмат қиладиган ихчам ва самарали бошқарув тизимини яратишдан иборат. Бунинг учун, энг аввало, вазирлик ва идораларни ташкил этиш ва тугатишнинг тартиби, уларни бир-биридан фарқлаб турадиган мезонлар, таркибий тузилма ва штатларни белгилашга оид аниқ талаблар ишлаб чиқилади. Шу асосда бир хил йўналишдаги вазифаларни амалга ошираётган идоралар оптималлаштирилади.

Марказий идораларнинг ҳудудий тузилмалар билан ишлаш жараёнига янгича ёндашувларни жорий этиб, эскирган бюрократик усуллардан воз кечамиз. Бунда ҳудудлардаги ижтимоий-иқтисодий масалаларни тезкорлик билан мустақил ҳал этиш бўйича вазирлик ва идораларнинг ваколатлари янада кенгайтирилади.

Ҳар бир тармоқ ва ҳудуд бўйича қабул қилинган дастурлар ижроси юзасидан раҳбарларнинг ҳисобот бериш тизими йўлга қўйилади.

Шу билан бирга, Халқ қабулхоналари том маънода халқ овозини, жамоатчилик фикрини ифода этадиган тузилмага айланиши учун қўшимча ҳуқуқий асослар яратилади.

Айни вақтда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш жараёнига янгича, замонавий ёндашувлар жорий этилади. Кадрлар давлат хизматида танлов асосида қабул қилинади, улар учун узлуксиз малака ошириш, натижадорликни баҳолаш ва лавозим бўйича кўтарилиш мезонлари белгиланади.

Бундан буён ҳар бир ҳудуд, соҳа ва тармоқ фаолиятига уларда фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари қандай таъминланаётганига қараб баҳо берилади.

Шу муносабат билан **“Халқ давлат органларига эмас, давлат органлари халқимизга хизмат қилиши керак”**, деган даъватга қўшимча қилиб айтмоқчиман: **“Раҳбарлар фақат давлатга эмас, аввало, инсон ва оилага, уларнинг қонуний манфаатларини таъминлашга хизмат қилиши керак”**. Шунинг учун ҳар бир мутасадди маҳалла ва туман ҳаётини ипидан игнасиғача билиши шарт.

Улуғ ажодларимиз айтганидек, раҳбар халққа юк бўлмаслиги, аксинча, халқнинг юқини елкасига олиши керак. Агар қайсики раҳбар даврнинг бу ўткир талабини тушунмаса, уларни энди халқимиз ҳам, ҳаётнинг ўзи ҳам қабул қилмайди.

Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясини амалга оширишда халқ вакиллари бўлган сенатор ва депутатлар алоҳида муҳим ўрин тутаяди.

Олий Мажлис фаолиятини янада такомиллаштириш, халқимиз кутаётган, Янги Ўзбекистон тараққиётини тезлаштиришга хизмат қиладиган қонунчилик концепциясини ишлаб чиқиш ва ҳаётга татбиқ этиш, қонун ижодкорлиги фаолиятини демократлаштириш ва уларнинг ижросини таъминлашга қаратилган парламент назоратини кучайтиришга устувор аҳамият берилади.

Бу борада парламент томонидан мамлакатимиз бўйича муносабатлар билан ишлаш ҳолати назоратга олинади. Жойлардаги ижро идораси раҳбарлари ҳисоботини эшитиш ва унинг натижа-

сига мувофик, уларга нисбатан таъсирчан чоралар кўриш амалга оширилади.

Ривожланган демократик мамлакатлар тажрибасидан келиб чикиб, жамият ва давлат бошқарув тизими айрим раҳбарларнинг субъектив нуқтаи назарига, содда қилиб айтганда, уларнинг кош-қовоғига қараб эмас, аксинча, мустақкам ҳуқуқий мезонларга эга бўлган институтлар фаолияти орқали амалга оширилиши зарур.

Бу борада олдимизда турган яна бир муҳим масала – Халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари ҳамда ҳокимларнинг ваколатларини аниқ белгилашга оид қонуний асосларни яратиш вақти келди, деб ўйлайман.

Фуқаролик жамияти институтларининг эркин фаолият юртиши, давлат ва жамият бошқарувида фаол иштирок этиши учун зарур шароитлар яратиш, уларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш механизмларини янада такомиллаштириш эътиборимиз марказида бўлади. Шу мақсадда Жамоатчилик палатасини ташкил этиш ишлари жадаллаштирилади.

Жамоатчилик назорати, давлат бошқаруви ва ижтимоий лойиҳаларни ҳаётга татбиқ этишда фуқаролик жамияти институтлари иштирокини кучайтиришга доир долзарб вазифалар амалга оширилади.

Мамлакатимизда демократик янгиланиш жараёнларини янада чуқурлаштириш учун сўз ва матбуот эркинлигини, фуқароларнинг ахборот олиш ва уни тарқатиш, ўз фикр ва қарашларини эркин билдириш ҳуқуқини таъминлаш борасида муҳим чора-тадбирлар ҳаётга жорий этилмоқда.

Албатта, бундай очиклик ва ошқоралик шароитида ишлаш, ўз фаолиятига нисбатан билдирилаётган танқидий фикрларни тўғри қабул қилиш эскича қолиплар билан яшаётган айрим амалдорларга ёқмаслиги ҳам мумкин. Лекин, бундан қатъи назар, биз бу йўлни давлат сиёсатининг энг

муҳим йўналишларидан бири деб биламиз ва уни изчил давом эттираемиз.

Шу мақсадда амалдаги конунчиликда давлат органлари ва ташкилотларининг мансабдор шахслари томонидан оммавий ахборот воситалари фаолиятига тўсқинлик қилиш, цензура ўрнатиш, таҳририят ходимларига босим ва тазйиқ ўтказиш, материаллар ва техник воситаларни улардан ғайриқонуний равишда олиб қўйиш ҳаракатлари содир этилгани учун жавобгарликни кучайтириш кўзда тутилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, конуний фаолият юритаётган барча журналист ва блогерлар бундан буён ҳам конун ва Президент ҳимоясида бўлади.

Иккинчидан, адолат ва конун устуворлиги – халқчил давлат куриш, инсон кадр-қимматини таъминлашнинг энг асосий ва зарур шартидир.

Ўтган даврда Ўзбекистонда бу борада катта ишлар амалга оширилди.

Айни вақтда одил судлов тизимининг чинакам мустақиллиги ва очиклигини таъминлаш, ҳуқуқ-тартибот органлари фаолиятини такомиллаштириш, адвокатура институтини кучайтириш, ушбу соҳалар фаолиятини ракамлаштириш бўйича олдимизда кўпгина вазифалар турибди.

Келгусида маъмурий судлар фаолиятини халқаро андозалар асосида такомиллаштириш юзасидан тегишли чора-тадбирлар амалга оширилади.

Суд хусусий мулк ҳимоясида туриб, фуқаро ва тадбиркорларнинг ҳуқуқларини тиклаш орқали ижро идораларини конун доирасида ишлашга мажбур қиладиган тизимни яратишимиз зарур. Бу эса жамият тараққиётига, биринчи навбатда, унинг иқтисодий раўнақиға хизмат қилади.

Биз мамлакатимиз ривожини, аҳоли фаровонлигини таъминлашда ҳал қилувчи ўрин эгаллайдиган тадбиркор ва мулкдорлар

хуқуқларини ҳар томонлама химоя қиламиз. Бу борада конун бузилишини мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган фавқулодда ҳолат деб баҳолаймиз.

Шу муносабат билан хусусий мулк устуворлиги конунларимизда асосий тамойил сифатида белгиланди. Давлат идораси маълумотиغا ишониб мол-мулк сотиб олган шахснинг ҳуқуқи бузилмаслиги таъминланади.

Яна бир муҳим масала – сўнгги беш йилда коррупцияга қарши курашни давлат сиёсати даражасига олиб чиқдик. Шу мақсадда Сенат раиси раҳбарлигида Коррупцияга қарши курашиш Миллий кенгаши ташкил этилди. Бундан ташқари, Коррупцияга қарши курашиш агентлиги ҳам фаол иш олиб бормоқда.

Бундан буён ҳам тараққиёт кушандаси бўлган ушбу иллатга барҳам беришга давлат ва жамиятнинг барча куч ва воситаларини сафарбар этамиз.

Бу борада айбдорларни ҳуқуқий жавобгарликка тортиш билан чекланиб қолмасдан, тизимли превентив чораларни кўриш зарур. Шу асосда коррупциянинг нафақат оқибатларини, балки сабабларини олдиндан бартараф этиш бўйича таъсирчан чоралар амалга оширилади.

Лекин ҳаммамиз яхши тушунамизки, коррупция балосига қарши фақат давлат-ҳуқуқий чоралар билангина курашиб бўлмайди. Бунинг учун бутун жамиятимизда, аввало, ёшлар онгида бу иллатга қарши муросасиз муносабатни шакллантириш, барча соғлом кучларни бирлаштириш ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Халқпарвар давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этишда аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш, қабул қилинаётган конун ва қарорларнинг мазмун-моҳиятини кенг оммага етказиш муҳим аҳамиятга эга.

Шунинг учун фуқаролар ўртасида конунга ҳурмат ва амал қилиш ҳиссини шакллантириш – боғча ва мактабдан тортиб

олийгоҳгача, барча таълим муассасаларининг, ҳар бир оиланинг биринчи навбатдаги вазифаси бўлиши керак.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Барча номзодларнинг сайловолди учрашувларида электорат вакиллари томонидан бугунги кунда ҳаётнинг ўзи, ислохотларимиз мантиғи талаб этаётган яна бир муҳим таклиф илгари сурилди. У ҳам бўлса, мамлакатимизда конституциявий ислохотларни амалга оширишдан иборат.

Агар дунё тажрибасига назар ташлайдиган бўлсак, туб бурилиш даврида кўпгина давлатларда конституциявий ислохотлар амалга оширилганини кўрамиз. Шу сабабли, аввало, сенатор ва депутатларимиз, кенг жамоатчилигимиз, халкимиз билан яна бир бор маслаҳат қилиб, жаҳон конституциявий тажрибасини ўрганиб, пухта ўйлаган ҳолда бугунги ва келгуси тараққиётимизни белгилаб берадиган Асосий қонунимизни такомиллаштириш масаласини ҳам кўриб чиқишимиз керак.

Учинчидан, миллий иқтисодиётни, унинг ўсиш суръатларини замон талаблари даражасида ривожлантириш устувор вазифаларимиздан биридир.

Мамлакатимиздаги мавжуд ресурс ва имкониятларни сафарбар этган ҳолда, аҳоли жон бошига тўғри келадиган ялпи ички маҳсулот ҳажмини янада оширишни мақсад қилганмиз.

Насиб этса, 2030 йилга бориб, Ўзбекистон жон бошига ҳисоблаганда, аҳоли даромадлари ўртача кўрсаткичдан юқори бўлган давлатлар каторидан ўрин эгаллайди. Бунга, аввало, хусусий секторни рағбатлантириш ва унинг улушини ошириш ҳамда тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этиш ҳисобидан эришиш кўзда тутилмоқда. Жумладан, “хомашёдан тайёр маҳсулотгача” деган тамойил асосида драйвер соҳаларда кластер тизимини ривожлантираммиз.

Иқтисодиётда юқори ўсиш суръатларига эришиш учун, аввало, макроиқтисодий баркарорликни таъминлаб, инфляция да-

ражасини белгиланган 5 фоизгача пасайтириш чоралари амалга оширилади.

Шунингдек, бюджет ва ташки қарз барқарорлигини таъминлаш, маҳаллий бюджетларнинг имкониятларини кенгайтиришга биринчи даражали эътибор қаратилади.

Тадбиркорлик фаолиятини янада қўллаб-қувватлаш, солиқ юкини камайтириш, ҳаммага тенг бўлган бизнес муҳитини ва зарур инфратузилма яратиш бўйича бошлаган ислохотларимизни қатъий давом эттирамиз.

Давлат корхоналарини трансформация қилиш ва хусусийлаштириш жараёнларини тезлаштириш иктисодиётни ислох этишнинг устувор вазифаларидан бири бўлиб қолади.

Эркин рақобатга асосланган бозорни яратиш ҳисобидан аҳоли ва тадбиркорлар энергия ресурслари билан кафолатли таъминланади.

Аҳоли бандлигини таъминлаш, ёшлар ва ишсиз фуқароларни давлат ҳисобидан малакали касб-хунарга ўқитиш, оилавий тадбиркорликни ривожлантириш, эҳтиёжманд аҳолини манзилли қўллаб-қувватлаш орқали 2026 йилгача камбағалликни икки баробар қисқартириш кўзда тутилмоқда.

Шу билан бирга, ижтимоий ҳимоя соҳасида бошқарув тизими ислох қилиниб, ижтимоий хизматларнинг сифати яхшиланади ва кўлами кенгайтирилади.

Энг муҳим масалалардан бири сифатида уй-жой масаласини ҳал этиш, аҳолига қулай яшаш шароитларини яратиш доимий эътиборимиз марказида бўлади. Ушбу йўналишда қабул қилган дастурларимиз, жумладан, арзон уй-жойлар дастури асосида сўнгги беш йилда 140 мингдан зиёд янги квартира ва яқка тартибдаги уй-жойлар барпо этилди. Бу олдинги беш йилга нисбатан 10 баробар кўп уй-жой қурилди, деганидир.

Ана шундай ишларимиз кўламини янада кенгайтириб, келгусида ҳудудларимизда 1 миллиондан ортиқ аҳоли учун барча

кулайлик ва ижтимоий инфратузилмага эга бўлган “Янги Ўзбекистон” массивларини бунёд этамиз. “Обод маҳалла”, “Обод кишлоқ” дастурлари изчил давом эттирилади.

Аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш, замонавий йўл ва коммуникация тармоklarини барпо этиш, жамоат транспорти ҳамда ҳудудлараро мунтазам автомобиль, темир йўл ва ҳаво катновини яхшилаш бўйича ҳам йирик лойиҳалар амалга оширилади.

Биз учун стратегик тармок бўлган кишлоқ хўжалиги самардорлигини тубдан ошириш ва уни диверсификация қилиш ғоят муҳим аҳамиятга эга. Айниқса, аграр соҳани ривожлантириш, кишлоқ хўжалиги маҳсулотларини кластер асосида қайта ишлаш ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш долзарб вазифамиз бўлиб қолади.

Қишлоқ жойларда яшаётган аҳолининг ҳаёт даражаси ва сифатини ошириш ислоҳотларимизнинг асосий йўналишини ташкил этади. Шу мақсадда фермер ва деҳқонлар даромадини 2 баробар кўпайтириш учун зарур шароитларни яратамиз, кишлоқ хўжалигининг йиллик ўсиш суръатини камида 5 фоизга етказамиз.

Тўртинчидан, адолатли ижтимоий сиёсат юритиш, инсон капиталини ривожлантиришнинг энг муҳим омили ҳисобланган сифатли таълим-тарбия масаласи бундан буён ҳам доимий эътиборимиз марказида бўлади.

Юртимизда Учинчи Ренессанс пойдеворини барпо этиш учун бизга замонавий илм ва яна бир бор илм, тарбия ва яна бир бор тарбия керак. Бугунги ва эртанги кўшимизни, ёшларимиз тақдирини ҳал қиладиган юксак малакали муаллим ва мураббийлар, профессор-ўқитувчилар, хақиқий зиёлилар керак.

Очик айтиш лозим, биз бу заҳматқаш, фидойи инсонлар олдида ҳали қарздормиз. Шу боисдан ҳам, қанчалик қийин

бўлмасин, ўқитувчилар меҳнатини муносиб рағбатлантириш учун бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этамиз. 2025 йилга бориб, олий тоифали ўқитувчиларнинг ойлик маошини эквивалент ҳисобида 1 минг долларга етказиш чоралари кўрилади.

Бу борада, аввало, боғча тизимини мактаб таълими билан уйғунлаштириш орқали болаларимизни мактабга тайёрлаш сифатини янада яхшилаёмиз. Мамлакатимизнинг ҳамма ҳудудларида ўнлаб янги-янги мактабгача таълим муассасалари барпо этилади. Барча боғчалар ҳар йили 2 миллион нусхадаги замонавий ўқув адабиётлари билан таъминлаб борилади.

Боғча ходимларининг профессионал тайёргарлиги ва маҳоратини ошириб бориш ғоят муҳим аҳамиятга эга. Шу мақсадда тизимдаги 160 минг нафардан зиёд педагог кадрларнинг малакаси оширилади.

Болалар сони ўсиб бораётганини инобатга олиб, янги мактаблар куриш, мавжудларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга, соҳанинг барча босқичлари ўртасида узвийликни таъминлашга қаратилган Миллий таълим дастури ишлаб чиқилади.

Мактабгача таълимдаги камров даражасини ҳозирги 62 фоиздан камида 80 фоизга, олий таълим тизимида эса 50 фоизга етказиш, мактабларда таълим-тарбия сифати ва даражасини оширишга бирламчи вазифа деб қараймиз.

Янги олий таълим муассасаларини ташкил этиш билан бирга, талабаларни турар жой билан таъминлаш бўйича бошлаган ишларимизни жадал давом эттирамиз.

Тараққиёт стратегиямизда халқимиз саломатлигини таъминлаш бундан буён ҳам бош вазифа бўлиб қолади. Ушбу соҳага йўналтирилаётган маблағларни 2 баробар ошириш, жумладан, келгуси беш йилда олий тоифали шифокорлар маошини эквивалент ҳисобида 1 минг долларга етказиш мўлжалланмоқда.

Асосий мақсад – тиббиёт соҳасини чинакамига халқ дарди-га дармон бўладиган, юқори самара билан ишлайдиган тизимга айлантиришдан иборат.

Тиббиётнинг бирламчи бўғини орқали тиббий профилактикага, оилавий шифокорлар ролини оширишга алоҳида эътибор қаратилади. Жумладан, аҳоли орасида энг кўп тарқалган ва эрта ўлимнинг асосий сабаби бўлган касалликларни барвақт аниқлаш, мақсадли скрининг тадбирларини амалга ошириш, профилактик махсус препаратлар билан бепул таъминлаш ҳамда соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш чоралари кўрилади.

Бунда ахборот технологияларини жорий этиш ҳисобидан коррупция ҳолатларининг олдини олиш, энг муҳими, аҳолини рози қилиш асосий вазифамиз бўлади.

Вилоят, туман ва шаҳарларда ихтисослашган тиббий хизматлар кўлами кенгайтирилади. Давлат тиббий суғурта тизими ишга туширилиб, маблағ аниқ беморга боғланган ҳолда ажратилади.

Жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш – биз учун муҳим йўналиш бўлиб қолади. Бунда биз аввало аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга хизмат қиладиган халқчил спорт тизимини тушунамиз.

Шу мақсадда барча шаҳар ва туманларда оммавий спортни ривожлантиришга, жумладан, спорт майдончалари, пиёдалар ва велосипедчилар учун йўлақлар, экопарклар, таълим даргоҳларидаги спорт залларидан иборат спорт инфратузилмасини яратишга алоҳида эътибор қаратилади. Шунингдек, Олимпия ва Паралимпия ҳаракатини ривожлантириш учун спорт мактабларини кўпайтирамиз ва янги спорт объектларини барпо этамиз. Бу борада Олимпия ўйинларига киритилган ҳар бир спорт турини ривожлантириш ва оммалаштириш бўйича комплекс дастурлар амалга оширилади.

Азиз дўстлар!

Кекса авлод вакилларига эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, уларни ҳар томонлама эъозлаш – халқимизнинг азалий кадриятидир. Ана шундай ноёб фазилатни асраб-авайлаш, фарзандларимизни шу руҳда тарбиялаш – барчамизнинг мукаддас бурчимиздир.

Бугунги глобаллашув даврида, пандемия ва иктисодий инкироз ҳукм сураётган оғир бир шароитда дунёнинг айрим ҳудудларида кексалар ўз муаммолари гирдобида ёлғиз қолиб кетаётгани ҳам сир эмас. Шунинг учун мухтарам отахон ва онахонларимиз, меҳнат фахрийларининг ҳаётини мазмунли ва файзли қилиш, улар учун муносиб турмуш шароити яратиш, соғлиғини мустаҳкамлаш бўйича бошлаган ишларимизни янада кучайтиришимиз зарур. Токи бу ҳурматли инсонлар ўзларининг оила ва жамият ҳаётида муносиб ўрни борлигини доимо ҳис қилиб яшасинлар.

Шу мақсадда ўтказилаётган, нурунийларимизнинг руҳи ва кайфиятини кўтарадиган “Уч авлод учрашуви”, “Кексалар ҳафталиги” сингари маънавий-маърифий тадбирларни кўпайтириш, умуман, ҳар бир туманда фахрийларимизни кўллаб-қувватлаш ишларини кенгайтириш учун алоҳида дастурлар тузиб, амалга оширсак, айни муддао бўлади.

Жамиятимизда меҳр-окибат, мурувват ва саховат тамойилларини янада мустаҳкамлаш мақсадида ногиронлиги бўлган фуқароларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилади. Энг муҳими, бу тизим амалда ишлаши ва ушбу тоифадаги инсонлар ўзларини жамиятнинг тўлақонли аъзоси, деб ҳис этишлари зарур.

Жаҳон тажрибасидан келиб чиқиб, ногиронлиги бўлган фуқароларни кафолатли иш ўрни ва даромад манбаи билан таъминлаш учун уларга аниқ квоталар белгилаш бўйича амалдаги қонунчилигимизга тегишли ўзгартиришлар киритилади.

Маълумки, юртимизда ота-онасидан ажраган, меҳрга мухтож болаларни қўллаб-қувватлаш, уларга таълим-тарбия бериш, касб-хунарга ўқитиш ва турар жой билан таъминлаш, жамиятда муносиб ўрин эгаллашига жиддий эътибор қаратилмоқда.

“Меҳрибонлик уйлари” ва махсус мактаб-интернатларда яшаётган болаларни оилага яқин муҳитда, билимли ва касб-хунарли этиб тарбиялаш учун “Меҳр дафтари” доирасида бошлаган ишларни изчил давом эттириш барчамизнинг бурчимиздир.

Бу борада олиб бораётган ишларимизнинг амалий натижаси сифатида бир мисол келтирмоқчиман. Кейинги уч ой давомида олижаноб инсонлар томонидан ана шундай даргоҳларда тарбияланаётган ўнлаб болалар фарзандликка қабул қилинди. Шу туфайли 3 та “Меҳрибонлик уйи”, 1 та “Болалар шахарчаси” ўз фаолиятини тугатгани айниқса эътиборлидир.

Ўзбек халқининг юксак инсоний фазилатларини намоён этаётган ана шундай меҳр-шафқатли, болажон ва бағрикенг юртдошларимизга, болалар уйларини оталиққа олиб, эзгу ишларни амалга ошираётган саховатли тадбиркор ва зиёлиларга, Миллий гвардия ходимларига ўз номидан, халқимиз номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этаман.

Ҳозирги вақтда хонадонларимизнинг файзу фариштаси бўлган, фарзандларимизни баркамол инсонлар этиб тарбиялашга муносиб ҳисса қўшаётган аёлларимиз барча ислохотларимизда фаол иштирок этмоқдалар. Хурматли оналаримиз, опа-сингилларимизга доимий эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш Ўзбекистонда олиб борилаётган давлат сиёсатининг узвий қисми бўлиб келаётгани сизларга яхши маълум. Шу боис хотин-қизларимизнинг бандлигини таъминлаш, давлат ва жамият бошқарувидаги ўрни ва нуфузини янада ошириш, уларнинг ўз салоҳиятини намоён этишлари учун шароитларни кенгайтириш, гендер тенглик, оила, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш борасидаги ишлари-

мизни янги босқичга кўтариш мақсадида Миллий дастур қабул қиламиз.

Навқирон ёшларимизни, айниқса, қизларимизни соғлом ва етук этиб тарбиялаш, уларнинг қобилият ва истеъдодини рўёбга чиқариш, Ватанга муҳаббат ва садоқат, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида қамол топтириш бундан буён ҳам эътиборимиз марказида бўлади.

Биз хорижий давлатларда билим олаётган, меҳнат қилиб даромад топаётган юртдошларимизни, уларнинг мамлакатимизда яшаётган оила аъзоларини қўллаб-қувватлаш, ижтимоий ҳимоя қилиш бўйича кўшимча чора-тадбирларни қабул қиламиз. Хусусан, “Ватандошлар” жамоат фонди орқали чет элларда яшаётган фуқароларимиз ва уларнинг оилалари билан алоқалар кенгайтирилади. Ҳамюртларимизни она тилимиз, маданият ва урф-одатларимиз асосида жипслаштириш, уларнинг билим ва салоҳиятини мамлакатимиз тараққиётига самарали йўналтириш бўйича ишлар давом эттирилади.

Бешинчидан, Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясида ижтимоий, иқтисодий ва сиёсий омиллар билан бирга, маънавий ва маърифий соҳаларда амалга оширилаётган ислохотлар ҳам гоят муҳим аҳамиятга эга.

Ҳаммамиз яхши тушунамиз, агар жамият ҳаётининг танаси иқтисодиёт бўлса, унинг жони ва руҳи – маънавиятдир. Биз янги Ўзбекистонни барпо этишда ана шу иккита мустаҳкам устунга, яъни бозор тамойилларига асосланган кучли иқтисодиётга ҳамда аждодларимизнинг бой мероси, миллий ва умуминсоний ғояларни мужассам этадиган кучли маънавиятга таянамиз. Шу мақсадда **“Янги Ўзбекистон – маърифатли жамият”** концепциясини амалга ошираемиз.

Миллий қадриятларимизни янада ривожлантириш, ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги ўрни ва нуфузини ошириш, маданият ва санъатни юксалтириш билан боғлиқ вазифалар доимий кун тартибимизда туради.

Муқаддас ислом динимизнинг инсонпарварлик ғояларини тарғиб этиш, “жаҳолатга қарши – маърифат” тамойили асосида униб-ўсиб келаётган ёшларимизни соғлом эътиқод руҳида тарбиялашга алоҳида аҳамият берамиз.

Сизларга маълумки, Ўзбекистон – улкан имконият ва бойликларга эга мамлакат. Лекин бизнинг энг катта бойлигимиз – турли миллат ва элатлар, диний конфессиялар вакиллари ўртасидаги тинчлик ва барқарорлик, ўзаро ҳурмат ва ҳамжиҳатликдир, десам, ўйлайманки, барчангиз бу фикрга қўшилиасиз.

Бугунги кунда мамлакатимизда 130 дан зиёд миллат ва элат вакиллари ягона ва аҳил оила бўлиб яшаётгани, фидокорона меҳнати билан жонажон Ўзбекистонимиз равнақиға муносиб ҳисса қўшаётгани айниқса қувонарлидир.

Биз бундай бебаҳо бойлик билан ҳақли равишда фахрланамиз ҳамда давлатимиз ва жамиятимизнинг бор куч ва имкониятларини, мамлакатимиздаги дўстлик ва аҳиллик муҳитини янада мустаҳкамлашға йўналтирамиз.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти сифатида шуни алоҳида таъкидлаб айтаман: бизнинг давлат сиёсатимизда бундан буён ҳам барча миллат ва элат вакилларининг миллий ўзлигини, она тили ва маданиятини, дини, урф-одат ва анъаналарини сақлаб қолиш ва ривожлантиришға устувор аҳамият берилади.

Олтинчидан, бугунги кунда инсоният кўплаб умумбашарий муаммоларға дуч келмоқда ва уларға счим топиш ниҳоятда долзарб бўлиб қолмоқда.

Биз глобаллашув ҳар томонлама авж олаётган, шиддатли ўзгаришлар содир бўлаётган мураккаб замонда яшамоқдамиз. Бугунги кунда иқлим ўзгаришлари, экологик муаммолар, радикализм, экстремизм ва терроризм, одам савдоси, наркотрафик каби таҳдидлар бизнинг мамлакатимизда ҳам ечилиши зарур бўлган долзарб вазифалар ҳисобланади.

Бундай муаммоларни ҳал этишда куч ва имкониятларни бирлаштириш, бу борадаги барча саъй-ҳаракатларни уйғунлаштириш лозим. Бу эса, ўз навбатида, келажагимиз қиёфасини белгилайдиган глобал муаммоларнинг миллий ва минтақавий даражадаги ечимларини топиш зарурлигини англатади.

Юртимизда экологик таҳдидларнинг салбий таъсири ортиб бормоқда. Буни куни кеча содир бўлган кум бўронлари ҳам яна бир бор тасдиқлади.

Орол денгизининг қуриши билан боғлиқ вазият тобора кескин тус олмақда. Шу борада биз Оролбўйини экологик инновациялар ва технологиялар ҳудуди сифатида эълон қилиш бўйича Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг резолюциясини ҳаётга татбиқ этишга доир тизимли ва комплекс чора-тадбирларни амалга оширишимиз лозим. Шунингдек, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг янги экологик сиёсати асосларини ташкил этишга қаратилган Бутунжаҳон экология хартиясини ишлаб чиқиш борасидаги фаолиятимизни жадаллаштириш керак.

Шу йил август ойида мамлакатимизда бўлиб ўтган “Марказий ва Жанубий Осиё: минтақавий ўзаро боғлиқлик. Таҳдидлар ва имкониятлар” мавзусидаги конференцияда қабул қилинган қарор ва ҳужжатларнинг изчил бажарилиши учун халқаро ҳамкорларимиз билан зарур чора-тадбирларни амалга оширамиз.

Еттинчидан, мамлакатимизда тинчлик ва хавфсизликни таъминлашнинг ишончли кафолати бўлган Куролли Кучларимиз қудратини янада ошириш устувор мақсадимиз бўлиб қолади.

Дунёда ва минтақамизда вужудга келаётган бугунги мураккаб ва таҳликали вазиятда ўз ҳаётини Ватан ҳимоясидек шарафли ишга бағишлаган, халқимиз фахрига айланган жасур ҳарбийларимизнинг жанговар шайлиги, жисмоний ва маънавий тайёргарлигини кучайтириш долзарб вазифамиздир.

Ҳарбий хизматчилар ва соҳа фахрийларини, уларнинг оила аъзоларини қўллаб-қувватлаш, моддий таъминотини янада ях-

шилаш, уй-жой билан таъминлаш, фарзандларининг замонавий билим ва касб-хунарларни эгаллаши учун биз барча зарур чоратадбирларни кўрамиз.

Биз прагматик ва чуқур ўйланган ташки сиёсат ва иқтисодий дипломатия борасидаги муносабатларимизни янада ривожлантираемиз.

Энг аввало, Марказий Осиё минтақасидаги барча мамлакатлар билан яхши кўшничлик ва стратегик шериклик муносабатларини тобора кучайтириш бундан буён ҳам асосий мақсадимиз бўлади.

Минтақамизнинг ажралмас қисми, яқин кўшнимиз бўлган Афғонистонда тинч ва осойишта ҳаётни тиклаш, бу мамлакатда иқтисодий ва гуманитар инқирозга йўл қўймаслик учун афғон халқига қўлимиздан келган барча ёрдамни кўрсатаемиз. Биз Афғонистон билан биргаликда йирик транспорт-коммуникация лойиҳаларини амалга оширишдан манфаатдоремиз.

Россия, Хитой, Америка Қўшма Штатлари, Туркия, Ҳиндистон, Покистон, Германия, Франция, Жанубий Корея, Япония, Бирлашган Араб Амирликлари ва дунёнинг барча минтақаларидаги шерикларимиз билан ўзаро манфаатли ва кўпқиррали алоқаларни кенгайтиришга алоҳида эътибор бераемиз.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва унинг ихтисослашган тузилмалари, Парламентлараро иттифок, халқаро молиявий институтлар ва минтақавий ташкилотлар, жумладан, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Шанхай ҳамкорлик ташкилоти, Ислом ҳамкорлик ташкилоти, Туркий Кенгаш, Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти билан кўп томонлама муносабатларни янги, амалий маъно-мазмун билан бойитаемиз.

Биз – дунёга, дунё – бизга очиқ бўлиши керак. Бугунги ҳаёт, бугунги тараққиётнинг талаби ҳам аслида шу. Биз ана шу ҳал қилувчи тамойилни албатта ҳаётимиз қондасига айлантираемиз.

Азиз ва кадрли юрtdошларим!

Биз ўтган беш йил давомида ғоят кийин ва мураккаб синовлар даврида кагта тажриба орттирдик. Қанчалик оғир бўлмасин, маррани баланд олиб яшаш ва ишлашга ўргандик. Табиийки, маррани катта олган халқнинг кадамлари ҳам, эришадиган натижалари ҳам салмоқли бўлади.

Миллий ривожланиш йўлида орттирган тажрибамиздан келиб чиқиб, Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясида барча соҳа ва тармоқлар, минтақа ва ҳудудлар, хусусан, ҳар бир маҳалла бўйича ўз олдимизга янада юксак вазифалар қўймоқдамиз.

Ҳаммамиз кўриб турибмиз – бугун замон жуда тез, мислсиз шиддат билан ўзгармоқда. Шунинг учун биз ислохотларимиз суръатини асло пасайтирмасдан, фақат олдинга боришимиз, ҳар бир соат, ҳар бир кундан унумли фойдаланишимиз керак. Чунки, Баҳоуддин Нақшбанд ҳазратлари айтганларидек, “Ким вақтини зое кетказса, вақт унинг душманига айланади”.

Мана шу доно ҳикматни ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

Ушбу ҳаяжонли дақиқаларда бир фикрни алоҳида таъкидлашни истардим: Президент сифатида мен мамлакатимиз тинчлиги, эл-юрт фаровонлиги, Ватан тараққиёти йўлида бутун борлигимни бағишлаб, халқимга садоқат билан хизмат қилишни ҳаётимнинг маъно-мазмунини деб биламан. Мен учун бундан бошқа олий мақсад, бахт-саодат йўқ.

Сиз, кадрли ватандошларимнинг чин дилдан қўллаб-қувватлашингиз, нуруний отахон ва онахонларимизнинг дуолари, азиз ёшларимизнинг ишончи менга катта куч-ғайрат беради. Шу боис сизлар билан, халқимиз билан бирга меҳнат қилишдан ҳеч қачон чарчамайман.

Сўзимнинг якунида қалбимда, юрагимда бўлган эзгу тилакларимни изҳор этиб, айтмоқчиман.

Азиз ва мўътабар Ватанимиз ҳамиша омон бўлсин!

Халкимизнинг бахту икболини, омадини берсин!

Барчамизга сиҳат-саломатлик, оилавий бахт, янги ютук ва зафарлар ёр бўлсин!

Улуғ ва пок ниятларимизни амалга оширишда Яратганнинг ўзи мададкор бўлсин!

Эътиборингиз учун ташаккур.

*Тошкент шаҳри,
2021 йил 6 ноябрь*

МУНДАРИЖА

Янги Ўзбекистон – инсон кадри устувор бўлган жамият ва халқпарвар давлатдир (<i>Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг X съездида сўзланган нутқ</i>)	3
Янги Ўзбекистонда Янги Қорақалпоғистонни биргаликда бунёд этамиз (<i>Қорақалпоғистон Республикаси сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	47
Хоразмнинг мард ва олижаноб, танти ва меҳнаткаш халқи – унинг хақиқий таянч тоғидир (<i>Хоразм вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	75
Ҳар бир инсоннинг тинч, эркин ва фаровон ҳаёт кечиришини таъминлаш – устувор вазифамиздир (<i>Самарқанд вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	97
Наманганнинг бунёдкор халқи билан вилоятни ҳар томонлама обод масканга айлантирамиз (<i>Наманган вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	117
Фарғонани чинакам “Олтин водий”га айлантирайлик! (<i>Фарғона вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	139
Андижон Ўзбекистоннинг юксак ўсиш нуқтаси бўлишига ишонаман (<i>Андижон вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	163
Чулда ватан яратаётган марди майдон инсонлар учун муносиб турмуш шароити яратамиз (<i>Сирдарё вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	187
Кўхна цивилизациялар, бой тарих ва маданиятдан янги тараққиёт сари (<i>Сурхондарё вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	209
Филокорона меҳнатимиз, тинимсиз интилиш ва изланиш билан эзгу максатларга эришамиз (<i>Қашқадарё вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	233
Билим ва маърифат, азму шижоат ва катъият – Бухоронинг тараққиёт йўлидир (<i>Бухоро вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	259
Замонамиз Фарҳодлари – Навоий эли янада раванк топсин! (<i>Навоий вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	279
Кўпмиллатли, бағрикенг диёр аҳлининг тараққиёти ва бахт-саодати учун (<i>Тошкент вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	299
Тошкентни илм-фан ва инновациялар, маданият юксак даражада ривожланган замонавий шаҳарга айлантирамиз (<i>Тошкент шаҳри сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	327
Ўз кучимиз, ўз меҳнатимиз, мустаҳкам иродамиз билан ҳар қандай юксак маррани эгаллашга қодирмиз (<i>Жиззах вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ</i>)	359
Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси асосида демократик ислохотлар йўлини кағъий давом эттирамиз (<i>Ўзбекистон Республикаси Президентини лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ</i>)	387

Расмий нашр

Шавкат Мирамонович Мирзиёев

**Инсон қадри, унинг
ҳуқуқ ва эркинликлари,
қонуний манфаатлари
учун**

Мухаррирлар: *Суннат Хўжааҳмедов, Лола Фаттоева*

Бадний муҳаррир *Шухрат Мирфаёзов*

Техник муҳаррир *Елена Талочко*

Кичик муҳаррир *Зилола Маҳкамова*

Мусаххилар: *Муниса Исмаилова, Тўхтамурод Хасанбоев*

Компьютерда саҳифаловчи *Шаҳло Буриева*

Тасдиқнома рақами № 4642. 22.07.2020.

Босишга 2022 йил 22 декабрда рухсат этилди.

Бичими 70x100 ¹/₁₆. Офсет қоғоз.

“Times New Roman” гарнитурасида офсет усулида босилди.

Шартли босма табоғи 33,80. Нашр табоғи 20,19.

Адади 5 000 нуска. Шартнома № 203-1/22

Буюртма №4342.

Оригинал макет Ўзбекистон Республикаси Президенти
Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий
коммуникациялар агентлигининг “O‘zbekiston”
нашриётида тайёрланди.

100011, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

Телефон: (71) 244-34-38. Факс: (71) 244-24-91.

“КОЛОРПАК” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.

Тошкент шаҳар, Янги шаҳар кўчаси 1а.

